22

Punjab Vidhan Sabha Debates

Vol. II—No.11

17th March, 1986

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

Monday, the 17th March, 1986

Punjab Vidhan Sabha Secretariat, Chandigarh.

Price : Rs. 6.00

PUNJAB VIDHAN SABHA

Monday, the 17th March, 1986

The Vidhan Sabha met in the Punjab Vidhan Sabha Hall, Vidhan Bhavan, Chandigarh, at 2.00 P.M. of the Clock. Mr. Speaker (Sardar Ravi Inder Singh) in the Chair

---

STARRED QUESTIONS AND ANSWERS

Starred Question No. 306*

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of Starred Question Number 306*.

Abolishing Yellow Card system

***240 Sardar Dalip Singh Pandhi :** Will the Chief Minister be pleased to state whether the Government proposes to abolish the system of Yellow Card issued to the economically weaker sections of the society in the near future, if so, the time by which a decision in the matter is likely to be taken ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ; ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਡਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 300 ਰੁਪਏ ਮਾਹਵਾਰ ਆਮਦਨੀ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੀ ਬਣਦੇ ਹਨ ? ਕੀ ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਹੀ ਐਸਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਸਦੀ ਆਮਦਨੀ 300 ਰੁਪਏ ਮਾਹਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ? ਕੀ ਇਹ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਹੱਦ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਤਾਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ 300 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੀ ਇਹ ਕਾਰਡ ਬਣ ਜਾਣ। ਦੂਜਾ ਛਪੇ ਹੋਏ ਪੀਲੇ ਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਘਾਟ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਹੀ 300 ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਵਾਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ, ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਇਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿੱਚ ਐਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ, ਇਹ ਕੋਈ 9 ਲੱਖ 70 ਹਜ਼ਾਰ 728 ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ 3,600 ਰੁਪਿਆ ਸਾਲਾਨਾ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਮੁੱਖ-ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਾਰਡ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਉਹ ਦੇਵਾਂਗੇ ਪਰ ਮਿਲਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਕੀ ਜਿਸ ਪਰਪਜ਼ ਲਈ ਇਹ ਕਾਰਡ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ? ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਗੜਬੜ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ? ਕੀ ਇਹ ਉਸਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਕਿ ਦੂਜੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਹੋ ਸਕਣ ?

---

* For Starred Question No. 306 and reply thereto, please *see* Punjab Vidhan Sabha debate Vol. II No. 18 dated 25-3-1986.

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਦਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਐਸੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਬਸੀਡਾਈਜ਼ਡ ਰੇਟਸ ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਰੁਪਿਆ ਰੁਪਿਆ ਘੱਟ ਮੁੱਲ ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਮਆਇਲ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ 50 ਪੈਸੇ ਘੱਟ ਮੁੱਲ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੈਲਥ-ਕੇਅਰ, ਦੂਜੇ ਮੈਟਰਨਿਟੀ ਬੈਨੀਫਿਟਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਸਟ ਫਰੀ ਲੋਨਜ਼ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 9 ਲੱਖ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਯੈਲੋ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਨੰਬਰ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਕਿੰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰੱਸਟ-ਫਰੀ ਲੋਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ ਹੈ? ਕਿੰਨੀ ਟੋਟਲ ਅਮਾਊਂਟ ਲੋਨ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਡਿਸਬਰਸ ਹੋਈ ਹੈ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਰ ਦੇਣ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਮਾਊਂਟ ਵਾਲੇ ਦਾ ਕਾਰਡ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮਿਨੀਮਮ ਵੇਜ ਰੇਟ ਕੀ ਹੈ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 3600 ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਤੱਕ ਦੇ ਇਹ ਕਾਰਡ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵੀ ਮੈਂ ਤਾਦਾਦ ਦੱਸੀ ਸੀ ਕਿ 9 ਲੱਖ 70 ਹਜ਼ਾਰ 728 ਫੈਮਿਲੀਜ਼ ਦੇ ਕਾਰਡ ਬਣੇ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਕਾਲੀਆ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਸਵਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਕਰੋ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਿਨੀਮਮ ਵੇਜ ਰੇਟ 460 ਮਹੀਨਾ ਰੁਪਏ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਪੀਲੇ ਕਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਹੱਦ 300 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਰਖੀ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਿਨੀਮਮ ਵੇਜ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਥੱਲੇ ਲੋਕ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਈ ਹੈ, ਮਿਨੀਮਮ ਵੇਜਿਜ਼ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਦਮੀ ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਫੋਰਥ ਕਲਾਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਂਜ ਆਪਣਾ ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਆਦਿ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੇ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਡ ਬਣਵਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਇਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਕੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਪੀਲੇ ਕਾਰਡ ਬਣੇ ਹਨ ਜਾਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਸਹੂਲਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਇਸ਼ੂ ਕਰਨਗੇ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ਠੀਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਾਰਡ ਗਲਤ ਬਣਾ ਲਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਹ ਕਾਰਡ ਕੈਂਸਲ ਵੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇੱਕ ਲੱਖ ਫੈਮਿਲੀਜ਼ ਦੇ ਕਾਰਡ ਕੈਂਸਲ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਕੋਈ 1 ਲੱਖ 6 ਹਜ਼ਾਰ 674 ਕਾਰਡ ਕੈਂਸਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਹਲੀ ਬਣਾ ਲਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਕਾਰਡ ਵੀ ਕੋਈ 39 ਹਜ਼ਾਰ 783 ਬਣੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਡਿਟੇਲ ਮੈਂ ਇਸ ਟਾਈਮ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਏਨਾ ਹੀ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਬਿਲੋ ਪਾਵਰਟੀ ਲਾਈਨ ਦੇ 9 ਲੱਖ ਕਾਰਡ ਬਣੇ ਹਨ, ਕੀ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕਿੰਨੀਆਂ ਫੈਸਿਲਿਟੀਜ਼ ਰਖੀਆਂ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਇਹ ਮੇਰਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੁਣ ਰਹੇ। ਮੈਂ ਇਹ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਿਟੇਲਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਫੈਸਿਲਿਟੀਜ਼ ਇਹ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਅਸੀਂ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕੱਟਦੇ।

Starred Question Nos. 124, 293 and 307

(ਸਬੰਧਤ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ।)

Sardar Dalip Singh Pandhi ** ** **

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਬਗੈਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਬੋਲੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ। This is not to be recorded.

Non-payment of Salary to the Teachers of W.K.S.D. Girls High School, Pathankot

*274. **Master Mohan Lal :** Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) whether it is a fact that the teachers of W.K.S.D. Girls High School, Pathankot, have not been paid their salaries for the last fifteen months ; if so, the reasons therefor;

(b) the names of the officials responsible therefor;

(c) the time by which the salaries to the said teachers are likely to be paid;

(d) whether the Government proposes to take the said institution under its own control ?

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ (ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ): (ੳ) ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕਾ, ਡਬਲਯੂ, ਕੇ. ਐਸ. ਡੀ. ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਪਠਾਨਕੋਟ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਕੂਲ ਸਟਾਫ ਦੇ ਗਰਾਂਟ

**Not recorded as ordered by the Chair.

[ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ]

ਇਨ ਏਡ ਦੇ ਕਲੇਮ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਗਰਾਂਟ ਇਨ ਏਡ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ।

(ਅ) ਸਕੂਲ ਦੀ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕਾ ।

(ੲ) ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਗਰਾਂਟ ਇਨ ਏਡ ਦੇ ਕਲੇਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਗੇ, ਉਨੀ ਹੀ ਛੇਤੀ ਸਕੂਲ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਗਰਾਂਟ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

(ਸ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਸਦਨ ਵਿਚ ਆਏ ।)

Mr. Speaker : Sardar Sukhjinder Singh Ji, you are late.

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਰਸਪੌਂਡੈਂਟ ਤਾਂ ਸਕੂਲ ਦੇ ਡੀ.ਈ.ਓ. ਸਾਹਿਬ ਹਨ । ਡੀ.ਈ.ਓ. ਨੇ ਕਲੇਮ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਜਣੇ ਸਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਉਂ ਕਾਗਜ਼ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ ? ਜਿਹੜਾ 16 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਟੀਚਰਜ਼ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਤੋਂ ਡਿਪਰਾਈਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਡੀ.ਈ.ਓ. ਹੈ। ਡੀ.ਈ.ਓ. ਨੂੰ ਕਾਗਜ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਜਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ।

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਵੀ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਲੇਟ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਫੰਕਸ਼ਨ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਲੇਟ ਹੋ ਗਿਆ । ਮੈਂ ਉਸ ਗੱਲ ਦੀ ਫੇਰ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲ ਲੈਣ, ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਕਲੀਅਰ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਕਤ ਮੈਨੂੰ ਸਾਰੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦਾ ਐਗਜ਼ੈਕਟ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਜੀ, is it O.K.?

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਠੀਕ ਹੈ ਜੀ।

10+2 System of Education

***343. Prof. Darbari Lal** : Will the Minister for Education be pleased to state whether the Government is introducing 10+2 system of education in the State ; if so, the number and names of the schools, district-wise, where such system is likely to be introduced ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੈਸ਼ਨ 1986-87 ਤੋਂ 99 ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ 65 ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸਕੈਂਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ 10 ਜਮ੍ਹਾਂ 2 ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇਵਾਰ ਸੂਚੀ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹੈ ।

(ੳ) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇਵਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਨਾਮ		ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	...	17	10
ਬਠਿੰਡਾ	...	3	4
ਫਰੀਦਕੋਟ	...	8	5
ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	...	6	3
ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	...	7	6
ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	...	15	9
ਜਲੰਧਰ	...	9	9
ਕਪੂਰਥਲਾ	...	4	2
ਲੁਧਿਆਣਾ	...	9	6
ਪਟਿਆਲਾ	...	13	5
ਰੋਪੜ	...	2	4
ਸੰਗਰੂਰ	...	6	2
ਕੁੱਲ ਜੋੜ	...	99	65

(ਅ) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇਵਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

1. ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਲੋਪੋਕੇ ਹੁਮੈਨਿਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ ।
2. ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਪੁਤਲੀਘਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹੁਮੈਨਿਟੀਜ਼
3. ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਐਮ.ਐਸ. ਗੇਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹੁਮੈਨਿਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ

[ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ]

4.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਐਮ.ਐਸ. ਰੋਡ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ
5.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮਾਲ ਰੋਡ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	ਉਹੀ
6.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਟਾਊਨ ਹਾਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	ਉਹੀ
7.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਡੈਮ-ਗੰਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼
8.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਵੇਰਕਾ	ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ
9.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਵਲਟੋਹਾ	ਉਹੀ
10.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਪੱਟੀ	ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼
11.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਕੈਰੋਂ	ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ
12.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਤਰਨ ਤਾਰਨ	ਉਹੀ
13.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਤਰਨ ਤਾਰਨ	ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼
14.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਤੁੜ	ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ
15.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਕੰਗ	ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼
16.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਜੰਡਿਆਲਾ ਗੁਰੂ	ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ
17.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮਹਿਤਾ ਨੰਗਲ	ਉਹੀ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ

1.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬਠਿੰਡਾ	ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼
2.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਨਾਥਾਨਾ	ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ
3.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮਾਨਸਾ	ਉਹੀ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਰੀਦਕੋਟ

1.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਕੋਟਕਪੂਰਾ	ਉਹੀ
2.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮੋਗਾ	ਉਹੀ
3.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਫਰੀਦਕੋਟ	ਉਹੀ
4.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਕੋਟਕਪੂਰਾ	ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼

5. ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਪੱਤੋ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ

6. ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮਹਿਤਾ ਬਗੜ ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼

7. ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਰੁਪਾਣਾ ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼

8. ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮਲਕੇ ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ

1. ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼

2. ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਅਬੋਹਰ ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ

3. ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ

4. ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਉਹੀ

5. ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਤਲਵੰਡੀ ਭਾਈ ਉਹੀ

6. ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਜੰਡ ਵਾਲਾ ਭੀਮੇ ਸ਼ਾਹ ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ

1. ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ

2. ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਉਹੀ

3. ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਉਹੀ

4. ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਦੀਨਾ ਨਗਰ ਉਹੀ

5. ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਪਠਾਨਕੋਟ ਉਹੀ

6. ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬਟਾਲਾ ਉਹੀ

7. ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਵਡਾਲਾ ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਉਹੀ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ

1. ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਉਹੀ

2. ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼

3. ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ

(ਸਹਿ-ਸਿਖਿਅਕ ਅਪ ਟੂ+2)

[ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ]

4.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ
5.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਪਜੋ ਦਿੱਤਾ ਸੂਸ	ਉਹੀ
6.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬੱਸੀ ਕਲਾਂ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼
7.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਦਸੂਹਾ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ
8.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਹਾਜ਼ੀਪੁਰ	ਉਹੀ
9.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਤਲਵਾੜਾ	ਉਹੀ
10.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਤਲਵਾੜਾ	ਉਹੀ
11.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਟਾਂਡਾ ਉਰਮੁਰ	ਉਹੀ
12.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਭੰਗਾਲਾ	ਉਹੀ
13.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਜ਼ਹੂਰਾ	ਉਹੀ
14.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਕੋਟ ਫਤੂਹੀ	ਉਹੀ
15.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਜੇਜੋਂ ਦੁਆਬਾ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ

1.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਭਾਰਗੋ ਕੈਂਪ, ਜਲੰਧਰ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ
2.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਕਰਤਾਰਪੁਰ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼
3.	ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਡਲ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਜਲੰਧਰ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ
4.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਨਹਿਰੂ ਗਾਰਡਨ, ਜਲੰਧਰ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ
5.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਫਿਲੌਰ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼
6.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਫਿਲੌਰ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ (ਸਹਿ ਸਿਖਿਅਕ ਅਪਟੂ+2)
7.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬੁਡਾਲਾਂ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼
8.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਰੁੜਕੀ ਕਲਾਂ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ
9.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ

1.	ਸਰਕਾਰੀ ਰਣਧੀਰ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਕਪੂਰਥਲਾ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ
2.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਕਪੂਰਥਲਾ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼
3.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਫਗਵਾੜਾ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ
4.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਢਿਲਵਾਂ	ਉਹੀ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ

1.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਸਰਾਭਾ (ਸਹਿ-ਸਿਖਿਅਕ)	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼
2.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬਰੂੰਡਦੀ	ਉਹੀ
3.	ਬੀ.ਐਮ. ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਰਾਏਕੋਟ (ਸਹਿ-ਸਿਖਿਅਕ)	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ
4.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਜਗਰਾਉਂ	ਉਹੀ
5.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਖੰਨਾ	ਉਹੀ
6.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਸਮਰਾਲਾ (ਸਹਿ-ਸਿਖਿਅਕ)	ਉਹੀ
7.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਜੰਡਿਆਲੀ	ਉਹੀ
8.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ	ਉਹੀ
9.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ	ਉਹੀ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ

1.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਪੁਰਾਣੀ ਪੁਲਿਸ ਲਾਈਨ, ਪਟਿਆਲਾ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼
2.	ਸਰਕਾਰੀ ਮਲਟੀਪਰਪਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਪਟਿਆਲਾ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ
3.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਮਲਟੀਪਰਪਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ, ਪਟਿਆਲਾ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼
4.	ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਪਟਿਆਲਾ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ
5.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬੱਸੀ ਪਠਾਣਾ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼
6.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਨਾਭਾ	ਹਿਊਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ
7.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਨਾਭਾ	ਉਹੀ
8.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ	ਉਹੀ

[ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ]

9.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬਨੂੜ	ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ
10.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਰਾਜਪੁਰਾ	ਉਹੀ
11.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਫੀਲਖਾਨਾ, ਪਟਿਆਲਾ	ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼
12.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਕਲਿਆਣ	ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼
13.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਸਰਹਿੰਦ	ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ

1.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਰੋਪੜ	ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼
2.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਪੁਰਖਾਲੀ	ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ

1.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਲਸੋਈ	ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼
2.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਸੁਨਾਮ	ਉਹੀ
3.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਅਮਰਗੜ੍ਹ	ਹੁਮਨੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ
4.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਸੰਗਰੂਰ	ਉਹੀ
5.	ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਸੰਗਰੂਰ	ਉਹੀ
6.	ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ	ਹੁਮੈਨੇਟੀਜ਼

(ੲ) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇਵਾਰ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

1. ਵੀ.ਕੇ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਘਿਉ ਮੰਡੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
2. ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ.
3. ਗਿਆਨ ਆਸ਼ਰਮ, ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਚਾਟੀਵਿੰਡ ਗੇਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
4. ਹਿੰਦੂ ਸਭਾ, ਢਾਬ ਖਟੀਕਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
5. ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜੀਏਟ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
6. ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਨਵਾਂ ਪਿੰਡ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

7. ਪੀ.ਬੀ.ਐਨ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਹਾਲ ਗੇਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

8. ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

9. ਰਾਮ ਆਸ਼ਰਮ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮਜੀਠਾ ਰੋਡ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

10. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਚਾਟੀਵਿੰਡ ਗੇਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ

1. ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬਠਿੰਡਾ।

2. ਆਰੀਆ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬਠਿੰਡਾ।

3. ਐਸ.ਐਸ.ਡੀ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬਠਿੰਡਾ।

4. ਗਾਂਧੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮਾਨਸਾ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਰੀਦਕੋਟ

1. ਭੁਪਿੰਦਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮੋਗਾ।

2. ਐਨ.ਬੀ.ਏ.ਐਸ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮੋਗਾ।

3. ਐਸ.ਡੀ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮੋਗਾ।

4. ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮੁਕਤਸਰ।

5. ਐਸ.ਡੀ. ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮੋਗਾ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ

1. ਐਲ.ਐਮ.ਐਨ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ।

2. ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਛਾਵਣੀ।

3. ਦੇਵ ਸਮਾਜ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ

1. ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬਟਾਲਾ।

3. ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਕਾਦੀਆਂ।

3. ਕਲਸਵਾਲਾ ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਕਾਦੀਆਂ।

4. ਆਰੀਆ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਦੀਨਾ ਨਗਰ।

[ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ]

5. ਆਰੀਆ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਪਠਾਨਕੋਟ।

6. ਆਰੀਆ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਪਠਾਨਕੋਟ (ਆਰਟਸ)।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ

1. ਡੀ.ਏ.ਵੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬਲਾਚੌਰ।

2. ਡੀ.ਏ. ਵੀ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਦਸੂਹਾ।

3. ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਮੈਣੀ।

4. ਏ.ਐਸ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮੁਕੇਰੀਆਂ।

5. ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਗੜ੍ਹਦੀਵਾਲਾ।

6. ਐਸ.ਡੀ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ।

7. ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ।

8. ਪੀ.ਡੀ. ਆਰੀਆ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ।

9. ਲਾਇਲਪੁਰ ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਸ਼ਾਮਚੌਰਾਸੀ (ਆਰਟਸ)।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ

1. ਡੀ.ਐਮ. ਡੀ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਜਲੰਧਰ।

2. ਐਨ.ਡੀ. ਵਿਕਟਰ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਜਲੰਧਰ।

3. ਐਸ. ਡੀ.ਏ. ਐਮ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਜਲੰਧਰ।

4. ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਸਰਹਾਲ ਕਾਜ਼ੀਆਂ।

5. ਦੋਆਬਾ ਆਰੀਆ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ।

6. ਜੇ.ਐਸ. ਐਫ. ਐਚ. ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਅੱਟਾ।

7. ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬਿਲਗਾ।

8. ਕੈਂਟ ਬੋਰਡ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਜਲੰਧਰ।

9. ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਨੰਗਲ ਅੰਬਿਆ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ

1. ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਫਗਵਾੜਾ।

2. ਐਸ.ਡੀ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਫਗਵਾੜਾ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ

1. ਆਰ.ਐਸ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਖੰਨਾਂ।
2. ਆਰੀਆ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
3. ਐਸ.ਡੀ.ਐਫ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
4. ਐਸ.ਏ.ਐਸ. ਜੈਨ, ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
5. ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮਿੱਲਰ ਗੰਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
6. ਵਿਸ਼ਵਾ ਕਰਮਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ

1. ਅਸ਼ੋਕਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਸਰਹਿੰਦ ਮੰਡੀ।
2. ਏ.ਆਰ.ਕੇ. ਐਸ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਪਟਿਆਲਾ।
3. ਐਸ.ਡੀ.ਐਸ.ਈ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਪਟਿਆਲਾ।
4. ਐਸ.ਆਰ. ਆਰੀਆ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਪਟਿਆਲਾ।
5. ਚੁਡਿਆਲ ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ

1. ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਕੁਰਾਲੀ।
2. ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਖਰੜ।
3. ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ।
4. ਸੀ.ਐਨ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਕੁਰਾਲੀ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ

1. ਐਮ.ਜੀ. ਐਮ. ਐਨ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ।
2. ਆਰੀਆ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਧੂਰੀ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੀਸਰਾ ਸਿਸਟਮ ਹੈ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਫ.ਏ./ਬੀ.ਏ. ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਫੇਰ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿਸਟਮ ਆਇਆ ਅਤੇ ਹੁਣ 10+2 ਸਿਸਟਮ ਹੈ। ਇਹ 10+2 ਸਿਸਟਮ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਫਰਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕੀ ਫਾਇਦੇ ਹਨ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਸਕੀਮ ਦੱਸਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਪਿਛਲੇ ਸਿਸਟਮ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । 10+2 ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੈਵਲ ਤੇ ਡਿਸਾਈਡ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ 10 ਤੇ 2 ਬਾਰਾਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚਲੇਗੀ । ਅੱਗੇ ਗਰੈਜੂਏਸ਼ਨ 3 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਐਮ.ਏ. 2 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਗਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 16 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ 17 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰਖਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਬੱਚੇ ਉਧਰ ਜਾ ਸਕਣ। Higher education is meant for good students.

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕੀ ਯੂਥ ਵਿਚ ਅਨ-ਐਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਘਟੇਗੀ ? ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿਸਟਮ ਇੰਟਰੋਡਿਊਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹੋ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ ਅਨ-ਐਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਨੂੰ ਘਟਾਵਾਂਗੇ। ਕੀ ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲ ਅਨ-ਐਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਮਿਲੇਗਾ ?

ਮੰਤਰੀ : ਖਿਆਲ ਤਾਂ ਜੀ ਇਹੀ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਤਾਂ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪਤਾ ਲਗੇਗਾ ।

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ: ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਅਡਾਪਟ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜਿਹੜੇ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਹਨ, ਉਹ 10ਵੀਂ ਤੱਕ ਹੋ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਕੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦੀ ਰੀਟਰੈਂਚ-ਮੈਂਟ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਰੀਟਰੈਂਚਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਇਸ ਨਵੇਂ ਸਿਸਟਮ ਅਧੀਨ ਜਿਹੜੇ ਸਕੂਲ ਲਏ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਕੀ ਕਰਾਈਟੇਰੀਆ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਟੀਚਰਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਰਿਫਰੈਸ਼ਰ ਕੋਰਸ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਸਕੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਸਕੂਲ ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਅਧੀਨ ਲਏ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੇਖਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਜਿਥੇ ਜਿਥੇ ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਲਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਵੇਲੇਬਲ ਹੋਣ ਜਿਵੇਂ ਲਿਬਾਰਟਰੀ ਅਵੇਲੇਬਲ ਹੋਵੇ, ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਟਾਫ ਅਵੇਲੇਬਲ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ । ਟੀਚਰਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਰਿਫਰੈਸ਼ਰ ਕੋਰਸ ਵੀ ਅਸੀਂ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਠਾਨਕੋਟ ਵਿਚ 2 ਸਕੂਲ 10+2 ਸਿਸਟਮ ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਦੋਨੋਂ ਸਕੂਲ ਲੜਕਿਆਂ ਦੇ ਹਨ। ਲੜਕੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਕੂਲ ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਅਧੀਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ । ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਲੜਕੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ: ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਸਕੂਲ ਤਾਂ ਕੋ-ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸਕੂਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਠਾਨਕੋਟ ਵਿਚ ਜੇ ਕੋਈ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦੱਸ ਦੇਣ, ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਆਰੀਆ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਚ ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਅਧੀਨ ਕਿੰਨੇ ਸਕੂਲ ਆ ਜਾਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ: ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਲਿਸਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇਵਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸਭ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

Starred Questions 292 and 125

(ਸਬੰਧਤ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ।)

Starred Question No. 289

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of Starred Question Number 289*

Delinking of Sewerage Charges from Water charges

***305. Prof. Darbari Lal** : Will the Chief Minister be pleased to state whether the Government has any proposal under its consideration for delinking sewerage charges from the water charges in the State ; if so, the time likely to be taken for doing that ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ : ਨਹੀਂ ਜੀ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਬਿਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਨਾ ਹੀ ਸੀਵਰੇਜ ਦਾ ਬਿਲ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਵੀ ਸੀਵਰੇਜ ਦਾ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਹੈ, ਉਥੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਬਿਲ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਸੀਵਰੇਜ ਵਰਤੇ ਜਾਂ ਨਾ ਵਰਤੇ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਹਾਲਾਤ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ? ਕੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਕਦੋਂ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਆਪ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਪਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਟੈਸਟ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਸਪੈਸੇਫਿਕ ਕੁਐਸਚਨ ਕਰਨ।

---

* For Starred Question No. 289 and reply thereto, please see Punjab Vidhan Sabha Debates loV. II, No. 18 dated 25-3-1986.

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਥੇ ਜਿੰਨਾ ਪਾਣੀ ਦਾ ਬਿਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਨਾ ਹੀ ਸੀਵਰੇਜ ਦਾ ਬਿਲ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ (ਜਿਵੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ) ਲੋਕ ਪਾਣੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦੇ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ ਅਤੇ ਨਹਾਉਂਦੇ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਥੇ ਬਿਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ 500 ਰੁਪਏ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ 25 ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਿਲ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਛੋਟੇ ਲੋਕ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਦਿੱਕਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਤਿਆਰ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਘੱਟ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਵੱਧ ਲੇਕਿਨ ਇਥੋਂ ਦੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਫੈਸਿਲਿਟੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਜਿਥੇ ਵੀ ਇਹ ਸੀਵਰੇਜ ਦੀ ਫੈਸਿਲਿਟੀ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਥੇ ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੀ ਵਰਤਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਤੇ ਵੀ ਟੈਕਸ ਲਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸੀਵਰ ਲਾਈਨਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਕਰਨ ਸਮੇਂ 2.08 ਅਧੀਨ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਵਾਂਗਾ ਕਿ ਬਾਕੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਵੀ ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਪਰ ਸੀਟ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਪਤਾ ਕਰ ਲਵਾਂਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਬਿਲ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਸਿਆਪਾ ਪਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ....

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣਾ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। (ਹਾਸਾ)।

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਇਹ ਤਾਂ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਇਆ ਸੀ, 1977-78 ਵਿਚ। ਇਸ ਬਿਲ ਨਾਲ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਬੋਝ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ 9 ਲੱਖ ਯੈਲੋ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਇਤਨਾ ਤਾਂ ਕਰ ਦੇਣ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਯੈਲੋ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰਜ਼ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਬਿਲ ਨਾ ਭੇਜੇ ਜਾਣ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਮੈਂ ਪਤਾ ਕਰ ਲਵਾਂਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਡਾਕਟਰ ਰਤਨ ਸਿੰਘ : ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸੀਵਰੇਜ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਸੋਚਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਥੱਲੇ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਰੇਟਸ ਟਾਇਲਟ ਜਾਂ ਸੀਟ ਦੇ ਨਾਲ ਫਿਕਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਚਾਹੇ ਉਹ ਪਾਣੀ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦੇ, ਬਿਲ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਮੀਟਰ ਸਿਸਟਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਵਿਚ। ਇਸ ਨਾਲ ਓਪਨਲੀ ਪਾਣੀ ਚਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਇਹ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਰਿਡਕਸ਼ਨ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋਣਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਜਿਥੇ ਪਾਣੀ ਜ਼ਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਖਰਾਬ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ਲੇਕਿਨ ਰੇਟਸ ਘੱਟ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ: ਜਿਥੇ ਸੀਵਰੇਜ ਸਿਸਟਮ ਠੀਕ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ, ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਉਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਾਂਗੇ।

ਵੈਦ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੱਤਾ: ਜਿਥੇ ਸੀਵਰੇਜ ਲਾਈਨ ਨਹੀਂ ਵਿਛਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਕੀ ਉਥੇ ਲਾਈਨ ਵਿਛਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਇਹ ਦੱਸ ਦੇਣ, ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਵਿਛਾਈ ਗਈ, ਵਿਛਾ ਦੇਵਾਂਗੇ ਜੇਕਰ ਨਾਲ ਦੇ ਮੁਹੱਲੇ ਵਿਚ ਵਿਛਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਅੰਦਰ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਮਿਡਲ ਕਲਾਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋਨ ਦੇ ਕੇ ਲੈਟ-ਰਿਨ ਵਗੈਰਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਹੈ ਪਰ ਕਿਤੇ ਲੋਨ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਲੋਅਰ ਕਲਾਸ ਔਰ ਮਿਡਲ ਕਲਾਸ ਵਾਲੇ ਫਲੱਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕੇ। ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਆਦਿ ਦੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਛੇਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਫਲੱਸ਼ ਬਣਾ ਸਕਣ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਖਰਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਉਹ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਕੇ ਫਲੱਸ਼ ਲਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅਵਾਜ਼ਾਂ: ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ, ਸਰ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਬਹੁਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ।

Shortage of Drinking Water in Hilly area

*263. **Master Mohan Lal,** : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) the details of the steps taken or proposed to be taken to remove the shortage of drinking water in hilly area of Pathankot Sub-Division ;

[Master Mohan Lal]

(b) whether the ban imposed by the Apex-Committee in 1983 is being lifted. If so, when ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ : (ੳ)ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਤਹ ਵਿਚ ਘਾਟ ਹੋਣ ਨਾਲ ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ ਅਤੇ ਖੂਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਘੱਟ ਨਿਕਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ । ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਧਾਉਣ ਹਿੱਤ ਅਧਿਕ ਟਿਊਬਵੈਲ ਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ।

(ਅ) ਐਪੈਕਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਔਗੂਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਅ ਅਧਾਰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿਚ ਨਾ ਲਈ ਜਾਵੇ । ਪਰੰਤੂ, ਜਿਥੇ ਚਲੰਤ ਟਿਊਬਵੈਲ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਨਵੇਂ ਟਿਊਬਵੈਲ ਲਾਉਣ ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਬ-ਹਿੱਲੀ, ਮਾਊਨਟੇਨਿਅਸ ਏਰੀਆ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਲਿਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਲਗਭਗ 10-10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਲਿਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਐਨੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ, ਮੈਂ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਕੇਅਰਸਿਟੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਹਿਸੀਲ ਬਾਰੇ ਜਿਸ ਦੀ ਗਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਥੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਏਰੀਆਜ਼ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਕਵਰ ਹੋ ਸਕਣ ਤਾਕਿ ਉਥੇ ਟਿਊਬਵੈਲਜ਼ ਲਗ ਸਕਣ। ਇਸ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ 120 ਪਿੰਡ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਔਰ 224 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਿੰਡ ਕਵਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ । ਇਸ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਕੁੱਲ 377 ਪਿੰਡ ਹਨ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੈਕਸ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਬੈਨ ਉਠਾਇਆ ਜਾਏਗਾ। ਇਸੇ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਸ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਕੰਟਰਾਡਿਕਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਪੱਤਰ ਠੀਕ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਜਵਾਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਠੀਕ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਦੋਵੇਂ ਠੀਕ ਹਨ। ਅਪੈਕਸ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬੈਨ ਨਹੀਂ ਉਠਣਾ । ਅਪੈਕਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰੀ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਨਵੇਂ ਟਿਊਬਵੈਲਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਥੇ ਲਗੀ ਜਾਣੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੀ ਕੰਸਟੀਚੂਐਂਸੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਤਹਿਸੀਲ ਆਲਮੋਸਟ ਸਾਰੀ ਹਿੱਲੀ ਏਰੀਆ ਨਾਲ ਤੁਅੱਲਕ ਰਖਦੀ ਹੈ। ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਇਥੇ ਬਹੁਤ ਤਕਲੀਫ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲੇ ਨਲਕੇ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਟਿਊਬਵੈਲਜ਼ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਲਦੇ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ । ਕੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਨਵੇਂ

ਬਜਟ ਵਿਚ ਇਸ ਏਰੀਆ ਲਈ ਕੋਈ ਖਾਸ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕਰਨਗੇ ਤਾਕਿ ਇਸ ਸਬ-ਮਾਊਂਟੇਨੀਅਸ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਇਹ ਕੰਮ ਹੋ ਸਕੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਖਾਸ ਪਿੰਡ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਦਸਿਆ ਜਾਏ। ਜਨਰਲ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੰਡਜ਼ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਮਨਸੋਵਾਲੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡੇ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਥੁੜ ਹੈ। ਕਈ ਸਕੀਮਾਂ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਥੇ ਕਈ ਅਫਸਰ ਓਵਰਸੀਅਰ ਆਦਿ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਹਨ ਔਰ ਇਸ ਕੰਮ ਵਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਧਿਆਹੇ ਮਰ ਗਏ। ਮੁੜਕੇ ਫਿਰ ਗਰਮੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਅਫਸਰ ਉਥੇ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਬੈਠੇ ਹਨ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਏਗਾ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਜਿਹੜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵੇਲੇ ਦੇ ਲਗੇ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਥੇ ਅਫਸਰ ਖਰਾਬ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਫਸਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲੇ ਦੇ ਹੀ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਬਦਲ ਦਿਆਂਗੇ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ: ਉਥੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਲੈਵਲ ਥਲੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹੈ ? ਕੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੱਸਣਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਪਾਣੀ ਦਾ ਸੁਭਾਓ ਐਸਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਤਾਹ ਉਪਰ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਔਰ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਪਾਣੀ ਥਲੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੀਡਰ ਦੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਤਾਹ ਉਪਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਔਰ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਥੱਲੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਾਰਥ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਔਰ ਸਾਊਥ ਵਿਚ ਬੀਬੀ ਜੀ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ। ਨਾਰਥ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਥਲੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਔਰ ਸਾਊਥ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਉਪਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ : ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਵਿਚ 10 ਗੈਲਨ ਪਾਣੀ ਪਰ ਹਿਊਮਨ ਬੀਇੰਗ ਦੀ ਬਜਾਏ 15 ਗੈਲਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 15 ਗੈਲਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। 15 ਗੈਲਨ ਪਾਣੀ ਤਾਂ 1978 ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਉਸ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸ਼ਾਰਟੇਜ ਦੀ ਹੈ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਲਈ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। 10 ਗੈਲਨ ਪਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਥੁੜ ਹੈ। ਇਕ ਟਿਊਬਵੈਲ 14-14, 15-15 ਪਿਡ 20-25 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਪਾਣੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸਬੰਧਤ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਇਨਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਦੇਣਗੇ ਤਾਕਿ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰਾਹਤ ਮਿਲ ਸਕੇ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਐਫਰਟਸ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਪਹਾੜੀ ਏਰੀਆ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਏ। ਨਾਲ ਹੀ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਪਾਣੀ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜਿਸਮਾਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ-ਦੇਹ ਹੈ। ਹੈਲਥ ਹੈਜ਼ਰਡ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਏਰੀਆ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਵੱਜੋ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਉਥੇ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਈਪਸ ਰਾਹੀਂ ਪਾਣੀ ਫਸਟ ਪ੍ਰਾਇਰਟੀ ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਏ। ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਥੇ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਉਥੇ ਪਾਣੀ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ਕ ਏਰੀਆ ਹੈ ਤਕਰੀਬਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਵਿਚ ਇਨਵਾਲਵਡ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਪੀਣ ਦਾ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਫਾਰੈਸਟ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਾਸਤੇ ਸਕੀਮ ਸੀ ਉਸ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਮਿਲਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਜੋ ਕਿ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟਲ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਸਕੀਮ ਰਾਹੀਂ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਔਰ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੇਗੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਵਖਰਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰ ਇਸ ਤੇ ਧਿਆਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਮੇਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਅਬਲੂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਾਫੀ ਪਿੰਡ ਹਨ ਜਿਥੇ ਕਿ ਪਾਣੀ ਖਾਰਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਖਾਰਾ ਪਾਣੀ ਹੈ ਕੀ ਇਥੇ ਵਾਟਰ ਵਰਕਸ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਇਹ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਗੇ ?

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਹਿਲਾਂ ਯਤਨ ਉਥੇ ਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਲਈ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੁਸੀ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਖਿਆਲ ਕਰੋਗੇ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਭੂੰਦੜ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵਾਟਰ ਸ਼ੈਡ ਸਕੀਮ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਕੀ ਵਾਟਰ ਸ਼ੈਡ ਸਕੀਮ ਆਲਰੈਡੀ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਚਾਲੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ? ਕੀ ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਆਪ ਸਪੀਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਉਹ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔਰ ਕੀ ਕੁਝ ਸਕੀਮ ਬਾਰੇ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ।

Condition of Link Roads in Muktsar Tehsil

***283. Sardarni Gurbrinder Kaur Brar :** Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) Whether it is a fact that the condition of link roads in Muktsar Tehsil is very bad and the movement of vehicles thereon is difficult ;

(b) the steps taken/proposed to be taken by the Government for the repair of the said roads ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ : (ੳ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਅ) ਸਾਲ 1985 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖਰਾਬ ਹੋਈਆਂ ਕੁਝ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਧੰਨ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਮੰਡੀਕਰਨ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਧੰਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਸਰਦਾਰਨੀ ਗੁਰਬ੍ਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 1950 ਦੇ ਫਲੱਡ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈਆਂ । ਕੁਝ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਮਸਾਲਾ ਅੱਛਾ ਨਾ ਲਗਣ ਕਾਰਣ ਪਿਛਲੀਆਂ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਉਖੜ ਗਈਆਂ ਹਨ । ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਸਕੀਮ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹੈ ਔਰ ਦੂਸਰੀ ਕੀ ਕੋਈ ਰਿਪੇਅਰ ਕਰਨ ਦੀ ਠੋਸ ਸਕੀਮ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ਰਿਪੇਅਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਰਿਪੇਅਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਦੱਸ ਦਿਆਂ ਕਿ 19 ਲੱਖ 58 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਇਸ ਕੰਮ ਤੇ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਵਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੇ ਅਪਰੋਚ ਰੋਡਜ਼ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪਰੋਚ ਰੋਡਜ਼ ਲਈ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੇ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਪੈਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਕੁਝ ਦੱਸ ਸਕਣਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਾਰੀਆਂ ਦਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਾਇਆ ਹੋਇਆ। ਕਈ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਦ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਐਸਟੀਮੇਟ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸੜਕ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ : ਕਈ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਫਲੱਡ ਨਾਲ ਸੜਕਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਰੋਪੜ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਲਈ ਸੜਕਾਂ ਲਈ ਘੱਟ ਪੈਸਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਉਥੇ ਲਈ ਇਹ ਹੋਰ ਪੈਸਾ ਦੇਣਗੇ ? ਕਾਫੀ ਸੜਕਾਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਾਉਣਗੇ ? ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਵੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਪੈਸਾ ਇਸ਼ੂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਵਾਸਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਯੂ. ਡੀ. ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਫੰਡ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਐਕਸੀਐਨ ਅਤੇ ਐਸ.ਡੀ.ਓ. ਤਕ ਆਰਡਰ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਫੰਡ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤਾ ਫਰਕ ਤਾਂ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਲੋੜ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਇਹ

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫੰਡ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਫੰਡ ਐਲੋਕੇਟ ਘੱਟ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਫੰਡਜ਼ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਧਾ ਸਕੀਏ।

ਸਰਦਾਰਨੀ ਗੁਰਬ੍ਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਦੋ ਤਿੰਨ ਕਾਰਣ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਲਿਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਵਾਟਰ ਲਾਗਿੰਗ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਬਣਨ ਕਰਕੇ ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਣਗੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ, ਤਾਕਿ ਉਹ ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਵੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਆਲਰੈਡੀ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਵੀ ਕਰਵਾ ਲਵਾਂਗੇ ਕਿ ਉਹ ਖਰਾਬ ਕਿਉਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਕਈ 10-10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਉਹ ਠੀਕ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਕਈ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਮਾੜੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਹਨ। ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੁਰੰਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਸੀਂ ਖਰਚ ਕਾਫੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ 40 ਲੱਖ ਤੋਂ ਉਪਰ ਪੈਸਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ 19 ਲੱਖ 58 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਖਰਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ: ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਕੋਲ ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਿਯੂ.ਡੀ. ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਪੈਸਾ ਪਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਐਨੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾ, ਆਪਰੇਟਸ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਪਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲੇਟ ਕਰਨ ਵੱਲ ਕੋਈ ਉਦਮ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਐਨਾ ਬਹੁਤਾ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। 26 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੈਸ ਮੁਆਫ ਕਰਾ ਲਿਆ ਯਾਨੀ ਐਨਾ ਪੈਸਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਛੁਡਾ ਲਿਆ। ਜਿੰਨਾ ਪੈਸਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਰਚ ਹੋ ਸਕੇ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਵਿਉਂਤ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਕੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਮੇਨਟੀਨੈਂਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕਈ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੇ ਜਾਂ ਕਈ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੇ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆਂ, ਉਹ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਕੋਈ ਐਸੀ ਪਲਾਨ ਬਣਾਉਣਗੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੋਡਜ਼ ਦੀ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਮੇਨਟੀਨੈਂਸ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇ ? ਕੀ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ ਤਾਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸਾਡਾ ਯਤਨ ਤਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਰਾਖਵੀਂ ਰਕਮ ਰੱਖ ਸਕੀਏ ਤਾਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਸਿਸਟਮ ਦੂਸਰੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ : ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਫਿਰ ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਰ ਮਾਮੂਲੀ ਪੈਚ ਵਰਕ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੜਕ ਸਾਰੀ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਪੈਚ ਵਰਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਹ ਇਕ ਬੜਾ ਲੰਬਾ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਹੈ। ਕੀ ਪੈਚ ਵਰਕ ਵਾਸਤੇ ਐਸ.ਡੀ.ਓ./ ਐਕਸੀਅਨ ਲੈਵਲ ਤੇ ਫੰਡ ਦੇਣਗੇ, ਫੰਡਜ਼ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਖਤਿਆਰ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਪੈਚ ਵਰਕ ਦੀ ਇਹ ਗਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਇਨਫਰਮਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਆਂਗਾ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਜਾਂ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਕੋਲ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ 14% ਚਾਰਜਿਜ਼ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸੜਕਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀਆਂ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਹੈ ਇਹ ਡੀਸੈਂਟਰੇਲਾਈਜ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਫਾਈਨੈਂਸ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ ਕੋਲੋਂ ਲੈਟਰ ਆਫ ਕਰੈਡਿਟ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਦੇਰ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕੰਮ ਪਰਲੌਂਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਰੋਸੀਜਰ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਕਿ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਯਤਨ ਸਾਡੇ ਵਲੋਂ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਯਤਨ ਹੈ ਕਿ ਕੰਬਰਸਮ, ਲੰਬੇ ਪਰੋਸੀਜਰ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਐਸਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਰੀਪੇਅਰਜ਼ ਵੀ ਹੋਣ ਅਤੇ ਛੇਤੀ ਹੋਣ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਣ।

ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਹੈ । ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਹੈ। ਉਹ ਟੁੱਟੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੀ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਦਾ ਪੱਥਰ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਥੇ ਰੱਖਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਪੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਉਤੇ ਲੁੱਕ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ ਵੀ ਉਪਰ ਦੀ ਬੜਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਉਸ ਵੱਲ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਗੇ ? ਕੀ ਇਹ ਨੌਕੇਰੀਆਂ ਤੋਂ ਚੱਕ ਮੋਲੀ ਸੜਕ ਵੱਲ ਉਚੇਚਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਜੋ ਚੀਜ਼ ਇਹ ਉਚੇਚੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਸ ਬਾਰੇ ਉਚੇਚਾ ਸਵਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਸੜਕ ਦਾ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਲੰਬੀ ਹੈ, ਕਿੰਨਾਂ ਕੰਮ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇਹ ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆ ਦੇਣ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਹੁਣੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵਡਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਨਾ ਪੈਸਾ ਛੁਡਾ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 20 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵਧ ਛੁਡਾ ਲਿਆ ਜਿਹੜਾ 1% ਸੈੱਸ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵੱਡੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਤੇ ਲਗਿਆ ਸੀ, ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਉਹ ਛੱਡਣ ਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ?

Mr. Speaker : I think it is a suggestion.

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡ ਹਨ ਪਰ ਉਥੇ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਗ੍ਹਾ ਉਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ, ਡੀ. ਮਨਿਸਟਰ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖੇ ਸਨ ਪਰ ਉਥੇ ਅਜੇ ਤਕ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਕਈ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਦੀ ਪੱਕੀ ਸੜਕ ਤੱਕ ਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੀ ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮਿਸਿੰਗ ਲਿੰਕਸ ਹਨ, ਉਧਰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਗੇ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਿਚ ਸਹੂਲਤ ਹੋਵੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਗਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ; ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜਵਾਬ ਲੈਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਰ ਦੇਣ, ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਦੱਸ ਦਿਆਂਗਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ : ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰਖਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਮੇਲ ਸਿੰਘ : ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. ਡੀ. ਵਾਲੇ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਉਥੇ ਪੱਥਰ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਰੇਤਾ ਸੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਫਿਰ ਉਸਦੀ ਕੁਟਾਈ ਹੋਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰੇਤਾ ਨਾਲੋਂ ਨਾਲ ਉਖੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਮਿੱਟੀ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਵੈਸੇ ਨਹੀਂ ਕੁਟਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੜਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਮਿੱਟੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਨਹੀਂ ਕੰਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਮੈਂ ਟੈਕਨੀਕਲ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ।

ਸਰਦਾਰ ਤਾਲਿਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਦੋ ਦੋ ਮਨਿਸਟਰਜ਼ ਨੇ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖੇ ਪਰ ਉਥੇ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਨਹੀਂ ਬਣੀਆਂ । ਕੀ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਲੀਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸ਼ਾਇਦ ਬਹੁਤੇ ਮਨਿਸਟਰਜ਼ ਨੇ ਲਾ ਦਿਤੇ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਸੜਕਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣੀਆਂ। ਜਿਥੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੱਥਰ ਲੱਗੇ ਹਨ, ਉਹ ਕੇਸਿਜ਼ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉ, ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਸੜਕ ਬਣਾ ਦਿਆਂਗੇ।

Mr. Speaker : Question hour is over.

UNSTARRED QUESTIONS AND ANSWERS

Re-imbursement of Medical Charges

44. **Shri Hari Mitter Hans** : Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) the number of claims of medical reimbursement in respect of the indoor patients received by the Education Department from its employees during the years 1983-84 and 1984-85 and the total amount thereof ;

(b) the total number of claims out of these referred to in part (a) above sanctioned so far and the total amount thereof ;

(c) the steps being taken to dispose of the remaining claims ?

Sardar Sukhjinder Singh : The requisite information is given below :—

(a) Year		Total number of claims received	Total amount involved
			Rs.
1983-84	..	870	3,34,399.23
1984-85	..	975	3,57,958.48

(b) Year		Total number of claims sanctioned	Total amount
			Rs.
1983-84	..	622	1,70,607.66
1984-85	..	692	1,71,922.30

(c) Necessary instructions have been issued to the concerned officers to dispose of pending claims by removing the objections raised at various levels.

Outstanding amount against Agricultural Service Co-op. Societies

55. **Shri Ram Lal**
Shri Manmohan Kalia } : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) the total amount outstanding since March, 1970 against the Agricultural Service Cooperative Societies ;

(b) the steps taken or proposed to be taken by the Government to recover the outstanding amount from the defaulting members of the said societies ;

(c) the total amount spent so far on recovery of said dues ?

Sardar Surjit Singh Barnala : (a) The Cooperative year closes on 30th June as such the requisite information is as under :—

		(Rs. in crore) outstanding	(Rs. in crore) overdues
30th June, 1970	..	51·05	19.97
30th June, 1985	..	263·53	101.43

(b) (i) Persuation.

(ii) Arbitration in disputed cases under section 56 of the Punjab Cooperative Societies Act, 1961.

(iii) Execution of decisions, awards and orders under section 63 of the Punjab Cooperative Societies Act, 1961.

(iv) Recovery as arrears of Land Revenue Under Section 67-A of the Punjab Cooperative Societies Act, 1961.

(c) It is not possible to furnish this information as the recovery is effected by Departmental staff and the Bank staff.

Cases registered by the Police Post No. 3, Jalandhar City

56. **Shri Ram Lal**
Shri Manmohan Kalia } :Will the Chief Minister be pleased to state the number of cases registered by the Police Post No. 3, Jalandhar City during the year 1983 under 364 of the Indian Penal Code ?

Sardar Surjit Singh Barnala: One.

Grants sanctioned under CD-3.3 for Villages in Tehsil Zira

57. **Sardar Gurdev Singh Gill** : Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state—

(a) the village wise details of grants sanctioned under CD-3.3 scheme and other development schemes for the villages in tehsil Zira, district Ferozepur from 1st January, 1983 to 28th February, 1986 ;

(b) the village-wise details of grants spent particularly in the Harijan Bastis of the said villages during the said period ?

Captain Amarinder Singh : (a) List is attached.

(b) According to the policy of the Department it is always emphasised that the work of pavement of streets and construction of drains must be started and completed first in Harijan Bastis. Village wise details of grant spent in Harijan Bastis is not readily available. This information is being collected from field and will be supplied soon.

Village-wise details of grant sanctioned under CD-3.3 Scheme and other development schemes in Zira Tehsil of Ferozepur District from 1st January, 1983 to 28th February, 1986.

Serial No.	Name of the village	Amount	Purpose
1	2	3	4
		Rs.	
	Block Dharamkot		
1	Bukanwala ..	86,000	Pavement of streets and construction of drains.
2	Bhu Gajjar ..	4,000	Ditto
3	Sudan ..	86,000	Ditto
4	Kot Ise Khan ..	71,000	Ditto
5	Mandar ..	1,17,000	Ditto
6	Mandre ..	40,950	Ditto
7	Lohgarh ..	50,000	Ditto
8	Datar ..	50,000	Ditto
9	Datewal ..	50,000	Ditto
10	Indergarh ..	50,000	Ditto
11	Naner ..	50,000	Ditto
12	Kishanpur Kalan ..	50,000	Ditto
13	Karyal ..	50,000	Ditto
14	Wraswal Jattan ..	50,000	Ditto
15	Kokri Beniwal ..	50,000	Ditto
16	Kokri Butran ..	50,000	Ditto
17	Khamba ..	50,000	Ditto
18	Kot Sadar Khan ..	50,000	Ditto
19	Fatehgarh Panjtur ..	50,000	Ditto
20	Jalalabad (E) ..	26,667	Ditto
21	Jalalabad (E) ..	23,333	Ditto
22	Chak Harniwala ..	23,333	Ditto
23	Badhuwal ..	50,000	Ditto
24	Dharam Singhwala ..	50,000	Ditto
25	Bajeke ..	50,000	Ditto
26	Said Muhamad Singhwala ..	50,000	Ditto

[Minister for Agriculture and Forests]

Serial No.	Name of the village		Amount	Purpose
			Rs.	
27	Roshanwala	..	50,000	Pavement of streets and construction of drains (24-8-84)
28	Gati Jattan	..	50,000	Ditto
29	Mubarakpur	..	50,000	Ditto
30	Datta	..	50,000	Ditto
31	Fatehgarh Korotana	..	45,000	Ditto
32	Lohgarh	..	450	Ditto
33	Kishanpur Kalan	..	50,000	Ditto
34	Manjwala	..	50,000	Ditto (14-11-84)
35	Bhoipur	..	50,000	Ditto
36	Bagge	..	50,000	Ditto
37	Kili Budha	..	50,000	Ditto
38	Sharewala	..	50,000	Ditto
39	Jhanda Bagga Nawan	..	25,000	Ditto
40	Bahadurwala	..	25,000	Ditto
41	Daya Kalan	..	50,000	Ditto (19-11-84)
42	Kishanpur Khurd	..	50,000	Ditto
43	Lehrabet	..	50,000	Ditto
44	Dharam Singhwala	..	50,000	Ditto (22-2-84)
45	Bajeke	..	25,000	Ditto
46	Talwandi Mallian	..	25,000	Ditto
47	Bhinder Kalan	..	25,000	Ditto
48	Daburji	..	25,000	Ditto
49	Maujewala	..	25,000	Ditto
50	Bahadurwala	..	25,000	Ditto
51	Jhanda Bagga Nawan	..	25,000	Ditto
52	Bajoke	..	25,000	Ditto (28-2-85)
53	Mallewala	..	25,000	Ditto
54	Jogewala	..	25,000	Ditto
55	Tibbi Arion	..	25,000	Ditto (28-2-85)
56	Bajeke	..	25,000	Ditto (31-7-85)

Serial No.	Name of the village	Amount	Purpose
		Rs	
57	Talwandi Mallian ..	25,000	Pavement of streets and costruction of drains.
58	Bhinder Kalan ..	25,000	Ditto
59	Daburji ..	25,000	Ditto
60	Maujewala ..	25,000	Ditto
61	Banjoke ..	25,000	Ditto
62	Malewala ..	25,000	Ditto
63	Tibbi Aryan ..	25,000	Ditto
64	Jogewala ..	25,000	Ditto
65	Muharakpur ..	50,000	Ditto (9-9-85)
66	Jogewala ..	50,000	Ditto
67	Herwan ..	50,000	Ditto
68	Mundi Churi ..	50,000	Ditto
69	Marah ..	50,000	Ditto
70	Khanna ..	50,000	Ditto
71	Buloke ..	50,000	Ditto
72	Fatehpur Jhugian ..	50,000	Ditto (7-2-86)
73	Cheema ..	50,000	Ditto
74	Darial ..	50,000	Ditto
75	Bal ..	50,000	Ditto
76	Ferozewal Badda ..	50,000	Ditto
77	Chakkian ..	50,000	Ditto
78	Bhinder Kalan ..	50,000	Ditto
79	Jafarwala ..	50,000	Ditto
	Block Zira		
80	Wakilanwala ..	13,000	Ditto (25-1-83)
81	Kuhala ..	18,000	Ditto
82	Malal ..	41,000	Ditto
83	Barana ..	43,000	Ditto
84	Padri ..	51,000	Ditto
85	Sehjada Sant Singh ..	57,000	Ditto
86	Maluwalia ..	32,000	Ditto

[Minister for Agriculture and Forests]

Serial No.	Name of the village		Amount	Purpose	
			Rs.		
87	Hardasa	..	37,000	Pavement of streets and construction of drains	
88	Chuhakwind	..	40,000	Ditto	
89	Gudduwala	..	46,000	Ditto	
90	Mansurwal	..	62,000	Ditto	
91	Lehra Rohi	..	49,000	Ditto	
92	Chamba	..	72,000	Ditto	
93	Suner	..	79,000	Ditto	
94	Longodeva	..	74,000	Ditto	
95	Rotaul Rohi	..	75,000	Ditto	
96	Chuhar Chak	..	82,000	Ditto	
97	Sarhali	..	86,000	Ditto	
98	Jhatra	..	95,000	Ditto	(17-3-83)
99	Mohar Singhwala	..	1,00,000	Ditto	
100	Sihanpari	..	1,04,000	Ditto	
101	Dhana Sahid	..	11,06,000	Ditto	
102	Loke Kalan	..	1,07,000	Ditto	
103	Loke Khurd	..	1,24,000	Ditto	
104	Jhatra	..	33,250	Ditto	(21-6-83)
105	Mohan Singhwala	..	35,000	Ditto	
106	Sihanpari	..	36,400	Ditto	
107	Dhan Sahid	..	37,100	Ditto	
108	Loke Kalan	..	37,450	Ditto	
109	Loke Khurd	..	43,400	Ditto	
110	Mansur Deva	..	50,000	Ditto	
111	Hulanwala	..	50,000	Ditto	
112	Bara Wariam Singh	..	50,000	Ditto	(23-8-83)
113	Sheikhwan	..	50,000	Ditto	
114	Jhumianwala	..	50,000	Ditto	
115	Malanwala	..	50,000	Ditto	
116	Mehar Singhwala	..	50,000	Ditto	

Serial No.	Name of the village	Amount	Purpose
		Rs.	
117	Kamalwala ..	21,000	Pavement of streets and construction of drains. (23-8-83)
118	Pandori Khattrian ..	50,000	Ditto
119	Jamdinwala ..	50,000	Ditto
120	Foreke ..	50,000	Ditto
121	Goga-Ani ..	50,000	Ditto
122	Gotianwala ..	50,000	Ditto
123	Alipur ..	50,000	Ditto
124	Bihak Gujran ..	50,000	Ditto
125	Khadoor ..	50,000	Ditto
126	Hamidwala Uttar ..	50,000	Ditto
127	Manwan ..	50,000	Ditto
128	Sudhara ..	26,667	Ditto
129	Sudhara ..	23,333	Ditto (23-5-84)
130	Santuwala ..	50,000	Ditto (24-8-84)
131	Thatha Kishan Singh ..	50,000	Ditto
132	Sadhuwal ..	50,000	Ditto
133	Buianwala ..	50,000	Ditto
134	Mohar Singhwala ..	50,000	Ditto
135	Baltoha ..	50,000	Ditto
136	Bhagoke ..	50,000	Ditto
137	Gurdittwala ..	50,000	Ditto
138	Pandori Khatrian ..	50,000	Ditto
139	Shekhwan ..	50,000	Ditto
140	Dhanna Sahid ..	12,000	Ditto
141	Longodeva ..	50,000	Ditto
142	Wakilanwala ..	50,000	Ditto
143	Mandoor Deva ..	50,750	Ditto
144	Pheroke ..	50,000	Ditto
145	Talwandi Nipalian ..	50,000	Ditto
146	Wara Wariam Singh ..	45,750	Ditto
147	Bharana ..	50,000	Ditto

[Minister for Agriculture and Forests]

Serial No.	Name of the village	Amount	Purpose	
		Rs.		
148	Joyianwala ..	50,000	Pavements of streets and construction drains.	(24-8-84)
149	Talwandi Mange Khan ..	25,000	Ditto	(28-2-85)
150	Ghandoowala ..	16,500	Ditto	
151	Shehzada Sant Singh ..	20,250	Ditto	
152	Lohke Khurd ..	16,500	Ditto	
153	Jhatra ..	750	Ditto	
154	Mihar Singhwala ..	47,250	Ditto	
155	Mihan Singhwala ..	50,000	Ditto	
156	Mashike ..	50,000	Ditto	(14-11-84)
157	Fatehwala ..	5,000	Ditto	
158	Alewala ..	50,000	Ditto	
159	Hamidiwala Hithar ..	50,000	Ditto	
160	Sadarwala ..	50,000	Ditto	
161	Bad Shahwala ..	25,000	Ditto	
162	Mahianwala Khurd ..	50,000	Ditto	(19-11-84)
163	Mar Khai ..	50,000	Ditto	
164	Marur ..	50,000	Ditto	
165	Sadhiwala ..	50,000	Ditto	
166	Milanwala ..	50,000	Ditto	
167	Ambar her	50,000	Ditto	
168	Rangarh ..	50,000	Ditto	
169	Kachar Bhan ..	50,000	Ditto	
170	Bandala Purana ..	50,000	Ditto	(22-2-85)
171	Gatta Badshah ..	25,000	Ditto	
172	Wattu Bhatti ..	25,000	Ditto	(28-2-85)
173	Mankyan Wali ..	25,000	Ditto	
174	Talwandi Mange Khan ..	25,000	Ditto	(31-7-85)
175	Wattu Bhatti ..	25,000	Ditto	
176	Mankianwali ..	25,000	Ditto	
177	Varanala ..	50,000	Ditto	(9-9-85)
178	Pheroke ..	50,000	Ditto	

Serial No.	Name of the village		Amount	Purpose
			Rs.	
179	Mansurwal	..	50,000	Pavement of streets and construction of drains (9-9-85)
180	Khadoor	..	50,000	Ditto
181	Wattu Bhatti	..	50,000	Ditto (7-2-86)
182	Longodewa	..	50,000	Ditto
183	Sukhewala	..	50,000	Ditto
184	Jhanda Bagha	..	50,000	Ditto
185	Wara Bansurwal	..	50,000	Ditto
186	Dhandian	..	50,000	Ditto
187	Baharwali	..	50,000	Ditto
188	Gadriwala	..	50,000	Ditto

Plan Scheme CD—3.4 "Construction of Panchayat Ghars"

Serial No.	Name of the village		Amount	Purpose
			Rs.	
	Block Kot Ise Khan			
1	Kamalke	..	25,000	Panchayat Ghar, 1983-84
2	Chuga Khurd	..	25,000	Panchayat Ghar, 1984-85
	Block Zira			
3	Rataul Rohi	..	25,000	Panchayat Ghar, 1982-83
4	Talwandi Napalon	..	25,000	Ditto
5	Wakilanwala	..	25,000	Ditto
6	Sarhali	..	25,000	Panchayat Ghar, 1983-84.
7	Holanwali	..	25,000	Panchayat Ghar, 1984-85.
8	Sukhewala	..	25,000	Panchayat Ghar, 1985-86.

Plan Scheme CD-2.2—Promotion and Strengthening of Mahila Mandal

Serial No.	Name of the village		Amount	Purpose
			Rs.	
1	Jalalabad	..	5,000	Mahila Mandal, 1981-82.
2	Karil	..	5,000	Mahila Mandal, 1982-83.
3	Cheema	..	5,000	Mahila Mandal, 1983-84.
4	Baduwal	..	5,000	Mahila Mandal, 1984-85.
5	Rajowali	..	5,000	Mahila Mandal, 1985-86.

[Minister for Agriculture and Forests]

CD-3.2—Composite programme for women and pre-school children

Serial No.	Name of the village	Total	Balwari	Craft Centre	Nutrition Education
1	Jalalabad ..	7,000	3,000	3,000	1,000
2	Karil ..	7,000	7,000	3,000	1,000
3	Cheema ..	7,000	3,000	3,000	1,000
4	Baduwal ..	7,000	3,000	3,000	1,000
5	Rajowali ..	9,000	3,000	4,000	2,000

Statement showing the grants released under RLEGP

Serial No.	Name of the village	Amount	Purpose
		Rs.	
	Block Dharamkot		
1	Chak Kamian ..	39,000	Const. of Primary School Building, 5-3-85.
2	Kishanpura Kalan ..	39,000	Ditto
3	Himatwala Uttar ..	39,500+ 8,000 Wheat	Ditto
4	Wara Waryam Singhwala ..	39,500+ 8,000 Wheat	Ditto
5	Kishanpura Khurd ..	39,500+ 8,000 Wheat	Ditto
6	Kaila ..	39,500 + 8,000 Wheat	Ditto
7	Cheema ..	16,000	Const. of Mahila Mandal.
8	Indergarh ..	15,000	Fish Pond.
9	Kachareale	15,000	Do
10	Kokai Bahmmiwala ..	15,000	Do
	Block Zira		
11	Talwandi Manage Khan ..	50,000	Pavement of streets and const. of drains.
12	Jhatira ..	22,000	Mahila Mandal.
13	Patel Rohi ..	15,000	Fish Pond.
14	Pandori Khatrian ..	15,000	Do

Serial No.	Name of the village	Amount	Purpose
		Rs	
15	Hardasa ..	15,000	Fish Pond
16	Halanwali ..	52,000	Do
17	Joianwala ..	52,000	Do
18	Bharada ..	52,000	Do
19	Jhatara ..	52,000	Do
20	Sekhwan ..	52,000	Do

ANNOUNCEMENT BY THE SPEAKER

Mr. Speaker : I have to inform the House that I have received D.O. letter, dated the 13th March, 1986 from Shri Shankar Dayal Sharma, Governor, Punjab, which reads as follows :—

"I thank you for your D. O. letter No. 16 L. A.-86/7372, dated the 7th/10th March, 1986, enclosing therewith a copy of the Motion of Thanks passed by Punjab Vidhan Sabha on the 7th March, 1986 for my Address delivered to the House on the 3rd March, 1986, under Article 176(1) of the Constitution of India. Please convey my gratitute to the Hon'ble Members for passing the Motion of Thanks to my Address."

THIRD REPORT OF THE BUSINESS ADVISORY COMMITTEE

Mr. Speaker : I have to present to the House the Third Report of the Business Advisory Committee which reads as under ....

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਮੈਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹ ਦੇਵਾਂ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਡੀਮਾਂਡ ਕਿਹੜੀ ਤੇ ਬੋਲਣਾ ਹੈ. ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਇਹ ਮੈਨਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਡਿਮਾਂਡ ਨੂੰ ਮਗਰੋਂ ਸਪੈਸੀਫਾਈ ਕਰਾਂਗੇ। That is to be done later on.

Doctor Kewal Krishan : Demand for Education should have been included in the Report of the Business Advisory Committee.

Mr. Speaker : It was discussed in the meeting of the Business Advisory Committee that this would be done later on. The report reads as under :—

[Mr. Speaker]

After some discussion, the Committee recommended that the following business be transacted on the under-mentioned dates :—

Monday, the 17th March, 1986 (2.00 P.M.)	Resumption of the general discussion on the Budget Estimates for the year 1986-87.
Tuesday, the 18th March, 1986 1st Sitting (9.00 A.M.)	Resumption of general discussion on the Budget Estimates for the year 1986-87. (To be concluded)
2nd Sitting (3.30 P.M.)	Joint Motion under Rule 77. Discussion for 3 hours. *There shall be no Question Hour at the Second Sitting.*
Wednesday, the 19th March, 1986 (9.00 A.M.)	Demand(s) for Grant(s).
Thursday, the 20th March, 1986 (9.00 A.M.)	Demand(s) for Grant(s).
Friday, the 21st March, 1986 (9.00 A.M.)	Demand(s) for Grant(s). Guillotine to be applied in respect of remaining Demands.
Saturday, the 22nd March, 1986	Off day.
Sunday, the 23rd March, 1986	Holiday.
Monday, the 24th March, 1986 (2.00 P.M.)	Appropriation Bill in respect of Budget Estimates for the year 1986-87.
Tuesday, the 25th March, 1986 (9.00 A.M.)	Legislative Business.
Wednesday, the 26th March, 1986	Holiday on account of Holi.
Thursday, the 27th March, 1986	Holiday on account of Hola.
Friday, the 28th March, 1986	Holiday on account of Good Friday.
Saturday, the 29th March, 1986	Off day.
Sunday, the 30th March, 1986	Holiday.
Monday, the 31st March, 1986 (2.00 P.M.)	Legislative Business.
Tuesday, the 1st April 1986 (2.00 P.M.)	(i) Motion for Adjournment of the House sine-die. (ii) Legislative Business, if any. (iii) Official Resolution regarding Abolition of Estate Duty. (iv) Joint Resolutions.

If any rule/rules of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Punjab Vidhan Sabha (Punjab Legislative Assembly) is /are inconsistent with the above recommendations, that rule/those rules will stand suspended to that extent.

Education Minister (Sardar Sukhjinder Singh) : Sir, I beg to move—

That this House agrees with the recommendations contained in the Third Report of the Business Advisory Committee.

Mr. Speaker : Motion moved—

That this House agrees with the recommendations contained in the Third Report of the Business Advisory Committee.

Mr. Speaker : Question is—

That this House agrees with the recommendations contained in the Third Report of the Business Advisory Committee.

The motion was carried.

ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਮਨਸੋਵਾਲੀਆ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਐਡਜਰਨਮੈਂਟ ਮੋਸ਼ਨ ਦਿਤੀ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਪੰਡਿਤ ਜੀ, ਉਹ ਮੈਂ ਡਿਸਅਲਾਓ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਬਾਰੇ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਅਲਾਓ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਮਨਸੋਵਾਲੀਆ: ਬੜਾ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਰੋਜ਼ ਬੰਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਜੇ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਅਲਾਓ ਨਾ ਕਰਦਾ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ: ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ** **

Mr. Speaker : This is not allowed. This is no point of order.

(At this stage some hon. Members were speaking without the permission ** ** **)

Mr. Speaker : Whatever the Hon. Members are saying without the permission of Chair will not form part of the proceedings.

ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਮਨਸੋਵਾਲੀਆ: ਇਸ ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਰੋਜ਼ ਕਤਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

(ਇਸ ਵਕਤ ਕਈ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਮੈਂ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਿਸ ਦੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਊਸ ਦੇ ਰੂਲਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੂਲਜ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਹਾਊਸ, ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਲੀਡਰ ਪਿਛਲੇ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਮੇਰੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸੀ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਾਕਈ ਸਥਿਤੀ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਐਸੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਟਾਈਮ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜੇ ਬਜਟ ਤੇ ਸਪੀਚਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਕੱਢ ਕੇ, ਗਵਰਨਰ ਐਡਰੈਸ ਤੇ ਸਪੀਚਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਕੱਢ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ 80 ਫੀਸਦੀ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਤੇ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਨੇ ਵਕਤ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ, ਮਿਸਿਜ਼ ਬਰਾੜ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਐਸਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੇ ਖਾਸ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਇਸ ਤੇ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਸਤਾ ਲਭੱਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਮੈਂ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਓ ਫਿਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਰਾਹ ਲਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

---

*Expunged as ordered by the Chair.

[ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ]

ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨਜ਼। ਸਰਦਾਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ।

ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਮਾਨਸੋਵਾਲੀਆ : ** ** **

Mr. Speaker : Disallowed. This is no point of order.

CALL ATTENTION NOTICES (UNDER RULE 66)

(Serial No. 35)

Sardar Rajinder Singh Dhaliwal : Sir, I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, water-logging being caused in Kum Kalan and surrounding areas by recent rise in the level of Budha Nalah. A vast area of fertile agricultural land has been badly affected. There is a great anxiety amongst the farmers of the affected area.

The Minister concerned may be asked to make a statement in the House as regards the action proposed to be taken by the Government to immediately remedy the situation.

Chief Minister (Sardar Surjit Singh Barnala) : Budha Nallah is a natural drain running almost parallel to river Sutlej in a length of about 34 miles. It starts from village Kum Kalan and passes through Ludhiana Town and then joins river Sutlej near village Manewal. Above village Kum Kalan, Nilon drain, Sherian drain, Kum drain, Kum link drain, Rakh drain and Miani Chamkaur-Machhiwara drain bring seepage water to this Nallah. Near Ludhiana town, a large number of Dairy Farms are located on the bank of this Nallah along Tajpur Road. The water flowing in the Nallah at this site is clear and is used by cattle for drinking purposes. This damages the banks of the Nallah and earth gets deposited on the bed thereby obstructing the flow of water. Owing to stagnant water, weeds grow rapidly which also disrupts free flow in the channel. These blockades result in a temporary rise of water level in the Nallah, till it is cleared.

In the month of January, 1986 clearing of the Nallah in a length of about 5.0 miles has been done and the flow of the water has improved. The lower portion of the Nallah from Ludhiana Town to its outfall was also cleared during 1983-84.

There is no water-logging along this Nallah near village Kum Kalan. Only the level of water in Nallah fluctuates due to above mentioned obstacles which are cleared as and when needed. The water from the Nallah never overflows its banks into the adjoining fields except during monsoons.

ਸਰਦਾਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬੁਢਾ ਨਾਲਾ ਜਿਸਦੀ ਲੈਂਥ ਲਗਭਗ 40 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਸਫਾਈ ਪਰਾਪਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਮੈਂ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਸਫਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਕੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸਫਾਈ ਲਗਾਤਾਰ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇ ਤਾਂਕਿ ਅਗੇ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਨਾ ਆਵੇ।

***Expunged as ordered by the Chair.**

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਨਵਰੀ ਵਿਚ, ਜਿਹੜਾ ਮੇਨ ਲਾਂਘਾ ਹੈ 5 ਮੀਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ, ਉਥੇ ਸਫਾਈ ਕਰਵਾਈ ਸੀ । ਪਰ ਉਸ ਵਿਚ ਪਸ਼ੂ ਵੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਮਿੱਟੀ ਖੁਰ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਔਰ ਮਿੱਟੀ ਭਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਉਪਰ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਉਥੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਵੀਡਜ਼ ਖੜੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਰੋਕਣ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਕਿ ਅਗੇ ਵਾਸਤੇ ਵਾਟਰ ਲੌਗਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਨਾ ਰਹੇ ।

Serial No. 36

Mr. Speaker : Call Attention Notice No. 36 Shri Sajwar Singh. (As the Hon'ble Member was not present, this Call Attention Notice was not read.)

Mr. Speaker : Next Call Attention Notice. Doctor Kewal Krishan.

(Serial No. 41)

1. **Doctor Kewal Krishan**
2. **Prof. Darbari Lal**
3. **Shri Sewa Ram Arora**

: Sir, I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, that an accident of bus mishap was occured in which 9 persons were killed and 60 hurt on Jullundur-Nakodar Road on 11th March, 1986. This accident of serious nature has caused great resentment and discontentment among the people. It is a fit case for which State Government should make a statement in the House.

Chief Minister (Sardar Surjit Singh Barnala) : M/s Azad Nakodar Bus Service, Jalandhar is operating bus service on Jalandhar-Nakodar route with Permit No. 2043/SC/72. This permit is valid, presently, upto 15th April, 1986.

2. Leyland make bus No. PBJ-2231 (54 seater) of M/s. Azad Nakodar Bus Service, Jalandhar started from Nakodar at 7.35 A.M. on 11th March, 1986 for Jalandhar. The road worthiness of this bus has been certified upto 9th May, 1986. There were 56 passengers in all, on-board the bus. When this bus reached the bridge over Kali Bein near village Mudh at about 8.00 A.M., which is at a distance of about 11 Kms. from Nakodar, it is alleged, the driver lost control of the vehicle and it fell down, by breaking the side railing of the bridge, in the dry bed of the Bein from a height of 20 feet.

3. Out of 56 passengers on-board the bus, 9 died on the spot while the 10th succumbed to injuries on way to hospital. 45 were injured and admitted in the nearby hospitals. The 56th passenger escaped unheart. The number of passengers—56—was well within the permissible load capacity of the vehicle.

4 This bus stands insured with the Oriental Fire and General Insurance Company, Jalandhar against third party and the policy is valid upto 10th November, 1986. The Driver of the ill-fated bus, on duty, Shri Avtar Singh is in possession of a Heavy Driving Licence No. 265/D/59, valid upto 22nd September, 1986. The arm and the leg of the driver were fractured and he had been admitted in the Daya Nand Medical College Hospital, Ludhiana, where he expired on 15th March, 1986.

[Chief Minister]

5. The Deputy Commissioner, Jalandhar visited the spot immediately after the accident alongwith the Chief Medical Officer and Police authorities on receipt of the information about the accident. Necessary arrangements for the transportation of the deceased and injured were made by the Local Administration. The Deputy Commissioner, Jalandhar has paid an ex-gratia grant of Rs. 500 each to the injured and a sum of Rs 2,000 each has been sanctioned for the next of the kin of the deceased out of the Red Cross fund. The case has also been registered by the Police Station, Nakodar and is under investigation. The Deputy Commissioner, Jalandhar has ordered a Megisterial Enquiry to be conducted by the Sub-Divisional Magistrate, Nakodar, with a view to investigating into the circumstances leading to thisd isaster and to find out the cause of accident, the perosn at fault and the necessary measures to be taken to avoid such accidents in future. He has been ordered to submit the Enquiry Report within one month.

6. According to the provision of Section 92-A of the Motor Vehicles Act, 1939, a sum of Rs. 15,000/- to the next of the kin of the deceased and Rs. 7,500/ to the injured (who is disabled permanently) is payable by the owner of the company/Insurance Company. Further the aggreived can also prefer a claim for compensation before the Motor Accident Claims Tribunal.

Sir, yesterday in a Conference, the hon'ble Member Mr. Wadala insisted that the amount of Rs. 2,000 be increased. So at the instance of other Members of the House also who were present at the spot, it was increased to Rs. 5,000 (Thumping)

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬੜਾ ਹੀ ਸੀਰੀਅਸ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ 11 ਡਰਾਈਵਰ ਸਮੇਤ ਮੌਕੇ ਤੇ ਮਰ ਗਏ 45 ਜਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਨਾ ਹੋਣ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਖੋਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਟੈਕਨੀਕਲੀ ਬੱਸ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਕੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਐਸ਼ਿਓਰ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਚਾਹੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੱਸ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸ ਹੋਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫਿਟਨੈਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ ਤਾਂਕਿ ਕੋਈ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਨਾਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਦੂਸਰੇ ਜਿਹੜੇ ਪੈਸੇ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਦੇਣੇ ਹਨ ਪੰਦਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਮੌਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਅਤੇ 7500 ਸੀਰੀਅਸ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲਾਉਣ ਦਾ ਜਲਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇਗੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਰੋਡ-ਵਰਦੀਨੈਸ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਰੋਡਵਰਦੀਨੈਸ 9 ਮਈ, 1986 ਤਕ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਚਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਪੈ ਗਿਆ। ਇਹ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਦੂਰ ਤਕ ਆ ਗਈ ਸੀ ਔਰ ਤਕਰੀਬਨ ਅਧੇ ਫਾਸਲੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਹਿ ਕਰ ਗਈ ਸੀ। ਅਨਫਾਰਚੂਨੇਟਲੀ ਐਸਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਪੁਲ ਉਤੇ। ਮੈਂ ਉਥੋਂ ਲੰਘ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ, ਇਹ ਤਾਂ ਇੰਜ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬੱਸ ਨੂੰ ਖਿਚ ਲਿਆ ਹੋਵੇ ਔਰ ਬਸ ਰੇਲਿੰਗ ਤੋੜ ਕੇ ਵਿਚ ਚਲੀ ਗਈ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ ? ਜਿਹੜਾ ਡਰਾਈਵਰ ਸੀ ਉਹ

ਵੀ ਇੰਜਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਕਤ ਵੀ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਡਰਾਈਵਰ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਕਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਕਿ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਕਿਆਤ ਕਰਕੇ ਉਹ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਅਨਫਾਰਚੂਨੇਟ ਸੀ।

ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਸੀਂ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਜਲਦੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਚਾਹੇ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਚਾਹੇ ਓਨਰ ਤੋਂ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਟੈਕਨੀਕਲ ਨੁਕਸ ਤਾਂ ਬੱਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਨਵੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਰਾ ਦੇਰ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਲਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਟਾਈਮ ਲਿਮਿਟ ਕੁਝ ਘਟਾਇਆ ਜਾਏ। ਦੂਸਰੇ ਇਹ ਕਿ 58 ਸੀਟਿਡ ਬੱਸਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੌ ਸੌ ਆਦਮੀ ਸਵਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਮੋੜ ਮੁੜਨ ਤੇ ਬੱਸ ਉਲਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੰਨੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਠਾ ਕੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੱਸ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ 54 ਸੀਟਿਡ ਬੱਸ ਸੀ ਅਤੇ 56 ਬੰਦੇ ਬੈਠੇ ਸਨ ਕੋਈ ਓਵਰ ਲੋਡਿੰਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਟਾਈਮ ਜਾਂ ਆਫਿਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਓਵਰ ਲੋਡ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਗਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। 54 ਦੀ ਬਜਾਏ 56 ਆਦਮੀ ਬੈਠੇ ਸਨ।

PAPERS LAID ON THE TABLE

Mr. Speaker : Papers to be laid.

Education Minister (Sardar Sukhjinder Singh) : Sir, I beg to lay on the Table the Papers which have been mentioned in the List of Business meant for today :—

(i) The Statement explaining the reasons for delay in laying the Annual Administration Report of Pepsu Road Transport Corporation, Patiala, for the year 1984-85.

(ii) The Annual Report on the working of Punjab Backward Classes Land Development and Finance Corporation for the year 1984-85.

LEGISLATIVE BUSINESS

The Punjab Municipal (Executive Officer) Amendment Bill, 1986

Chief Minister (Sardar Surjit Singh Barnala) : Sir, I beg to ask for leave to introduce the Punjab Municipal (Executive Officer) Amendment Bill.

Mr. Speaker : Motion moved—

> That leave be granted to introduce the Punjab Municipal (Executive Officer) Amendment Bill.

Mr. Speaker : Question is —

That leave be granted to introduce the Punjab Municipal (Executive Officer) Amendment Bill.

The motion was carried.

Chief Minister (Sardar Surjit Singh Barnala) : Sir, I also beg to introduce the Punjab Municipal (Executive Officer) Amendment Bill.

GENERAL DISCUSSION ON THE BUDGET ESTIMATES FOR THE YEAR 1986-87 (*Resumption*)

ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ (ਰਾਜਪੁਰਾ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਨਾਲ 1986-87 ਦੇ ਬਜਟ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਬੋਲਣ ਵਾਸਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਗਲ ਦਾ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਇਕਾਨਮੀ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ 5 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਲੀਰੋ ਲੀਰ ਕੀਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਇਥੇ ਰਖਣੇ ਚਾਹੇ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਜਟ ਨੂੰ ਕਨਫਿਊਜ਼ਡ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਕਿਹਾ ਔਰ ਕਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੁਚੜਖਾਨਾ ਵੀ ਕਿਹਾ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੈਕਸ ਬਹੁਤ ਲਾਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਏ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

3.02 P. M. (ਇਸ ਵੇਲੇ ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ।)

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਵੇਖੀਏ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਜਟ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਪਰਪੋਜ਼ਲਾਂ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵੀਆਂ ਲੀਹਾਂ ਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਜਟ ਉਸ ਦਾ ਇਕ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਐਫ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਬੜੇ ਬੋਲਡ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿਆਲਟੀ ਨੂੰ ਅੰਡਰਸਟੈਂਡ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬਜਟ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕਾਨਮੀ ਬਾਰੇ ਇਕ ਗੱਲ ਦਾ ਬੜੀ ਸਾਫ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

A major problem before this Government is the restoration of the State economy to its former dynamism. The accord between the Prime Minister and the late Sant Harchand Singh Longowal and the assumption of office by the Shiromani Akali Dal Ministry have created favourable conditions for an all round progress of the economy. The disorientation and distortion of the normal political, economic, fiscal and administrative processes which set in during the last few years are steadily getting rectified

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਇਸ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਖੁਲ੍ਹ ਰਹੀ ਔਰ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਾਲਾਤ ਗੁਜ਼ਰੇ, ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਜਟ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ, ਉਸ ਦਾ ਵਰ-ਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਸੂਬੇ ਦੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 5 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਇਥੇ ਹਕੀਮ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹੇ, ਹਕੀਮ ਵੀ ਨੀਮ ਹਕੀਮ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ—

"ਨੀਮ ਹਕੀਮ ਖਤਰਾ ਜਾਨ"

ਉਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਜਿਹੜੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜੇਨਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਹਨ ਇਹ ਯਾਦ ਰਖਣਗੀਆਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕੀ ਹਾਊਸ ਦੇ ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦਾ। ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਖੁਦ ਲੇਡੀ ਗਵਰਨਰ ਰਹੇ ਹੋਣ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਗਵਰਨਰ ਐਡਰੈਸ ਦੇ ਵੇਲੇ ਇਥੇ ਧਰਨੇ ਦੇਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ । ਖੈਰ, ਮੈਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਔਰ ਇਸ ਬਜਟ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਇਸ ਬਜਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਠੀਕ ਲੀਹਾਂ ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਇਸ ਬਜਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕਾਨਮੀ ਨੂੰ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਹੈ ਔਰ ਚਾਹੇ ਉਹ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਹੈ ਚਾਹੇ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੈ ਸਭ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਬਾਰੇ ਗਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਜਿਹੜੀ ਰੁਕੀ ਪਈ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਸ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਮੈਂ ਇਕ ਗਲ ਸੁਜੈਸਟ ਕਰਾਂਗਾ, ਮੰਗ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਰੂਰਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਸੀ, ਜਿਹੜੇ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਬਣਨੇ ਸਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਸਤੇ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਪਹਿਲੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਏ ਬੈਠੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਪੂਰਾ ਕਰੋਗੇ ਇਹ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਕੇ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਗਲ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਦੁੱਖ ਹੈ ਜੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਚੱਕਰ ਲਾ ਕੇ ਆਈਏ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪਬਲਿਕ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਾ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਹੋਣ, ਇਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਭਦਾ। 1978 ਵਿਚ ਡੀਜ਼ਲ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਜੋ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਲਗਣ ਵਾਸਤੇ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈ ਗਈ ਔਰ ਪਿਛਲੇ 2 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਚੁਕ ਕੇ ਹਿਸਾਰ ਲੈ ਗਏ। ਰਾਜਪੁਰੇ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਫੈਕਟਰੀ ਲਗ ਰਹੀ ਸੀ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਵਿਚ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਮੈਂ ਇਕ ਗਲ ਹੋਰ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਦਾ ਤੁਅੱਲਕ ਹੈ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮੇਨ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ ਔਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੋਰਿੰਡਾ ਔਰ ਰਾਜਪੁਰਾ ਦੀ ਲਾਈਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਲੇਕਿਨ ਪਿਛਲੇ 30 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤਕ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਇੰਚ ਵੀ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਦੀ ਸਰਵੇ ਦਾ ਖਰਚ ਸਟੇਟ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪੈਸਾ ਸਟੇਟ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਦੇਣਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਹੁਣ ਤਕ ਇਸ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ

[ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ]

ਆਈ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਲੂਕ ਕਿਉਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ? ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਮਿਹਨਤੀ ਹਨ, ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਕਮਾਊ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਇਸ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ? ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸੈਂਟਰਲ ਏਡ ਬਾਕੀ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਿਲੀ ਹੈ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪਬਲਿਕ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗਜ਼ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀ.ਆਰ. ਟੀ.ਸੀ. ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨਾਲ ਕਨਸਰਨ ਹੈ, ਇਹ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਚਲਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਹ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਚਲਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਿਸਬੈਂਡ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਟੇਟ ਐਕਸਚੈਕਰ ਤੇ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਰੌਲਾ ਕਿਉਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਵਿਚ ਇਤਨਾ ਘਾਟਾ ਕਿਉਂ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਘਾਟਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਘਾਟਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਹ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੰਦੇ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾ ਸਕਣ, ਇਹ ਘਾਟੇ ਵਾਲੀ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਬਜਟ ਦੇ ਵਿਚ ਕਈ ਨਵੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਕ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਲਈ ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੁਕਰਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਡੀਮਾਂਡ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਵਿਸ ਕੰਡੀਸ਼ਨਜ਼ ਨੂੰ ਰੀਵਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪੇ ਸਟਰੱਕ-ਚਰਜ਼ ਨੂੰ ਰੀਵਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰੀਕੰਸਿਡਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਵੇ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਟਾਈਮ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਵਿਚ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਅੱਧੇ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੈਜਿਸਲੇਟਰਜ਼ ਦਾ ਟਾਈਮ ਬਦਲੀਆਂ ਕਰਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਚ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਵਾ ਦਿਓ ਅਤੇ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕਸਬੇ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਪੱਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਜਗ੍ਹਾਂ ਹਾਊਸ ਰੈਂਟ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਹੀ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਇਹ ਟਰਾਂਸਫਰ ਦੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਣ । ਜਿਹੜੀਆਂ ਫੈਸਿਲਟੀਜ਼ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਹੀ ਫੈਸਿ-ਲਟੀਜ਼ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਹਾਊਸ ਰੈਂਟ ਅਲਾਊਂਸ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਉਹ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣ (ਤਾੜੀਆਂ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਆ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ ਗਈ ਹੋਈ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਹਰੀਜਨ ਦੇ ਘਰ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਇਕ ਲਾਟੂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਕਿ ਉਹ ਹਰੀਜਨ ਭਰਾ ਇਸ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਸਕਣ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀਆਂ

ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਦੀ ਰੀਪੇਅਰਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਜਟ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਧਰਮ-ਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਗੱਲ ਇਹ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਰੀਜਨ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਇਸ ਸਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2000 ਰੁਪਿਆ ਬਰਤਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਸ਼ਾਦੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਕਤ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਯੂਜ਼ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਰਾਪਸ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਡਾਈਵਰਸੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਉਣੀ ਦੀ ਫਸਲ ਦੇ ਵਕਤ ਕਣਕ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਰੁਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵ੍ਹੀਟ ਦਾ ਸੀਜ਼ਨ ਫੇਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਗੁਦਾਮ ਕਣਕ ਦੇ ਨਾਲ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਹੁਣੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਸਟੋਰੇਜ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕਪੈਸ਼ਟੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਟੋਰੇਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇ। ਹੁਣ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੇ ਮੁੱਤਲਕ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਜੋ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਉਪਾਅ ਕੌਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪਰੂਫ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਦੁਖ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਖਤਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰੱਟ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਲਿਜ਼ਮ ਦਾ ਰੂਪ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ੋਭਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕਰਾਇਮ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ ਰੌਲਾ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲੇ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਇਹ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੀ ਪਿੱਠ ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਦੇ ਇਹ ਰਖਸ਼ਾ ਸੰਮਤੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਗਰ ਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਦੇ ਇਹ ਬਜਰੰਗ ਬਲੀ ਦੀ ਸੈਨਾ ਨਾਲ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਰੌਲਾ ਬੜਾ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ, ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਕਿ ਕਮਿਊਨਲਿਜ਼ਮ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕੇ ਪਰ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਰਖਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਇਹ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧੋਖੇ ਵਿਚ ਆਉਣ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਦੀਆਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪਤਾ ਲਗ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਨਾ ਪਾ ਕੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀਅ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮਹਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਬਠਾਇਆ ਹੈ ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਇਹ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੂੰ ਉਬਾਰਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਇਹ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਆਪ ਕਦੇ ਮੰਦਰ ਗਏ ਵੀ ਨਾ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਵੀ ਖਿਸਕਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਸੈਗਮੈਂਟ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਜਿੱਤਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਸੀਟ ਤੋਂ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਲੀਡ ਤੋਂ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿੱਤਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਉਥੇ ਇਹ ਮਹਾਰਥੀ ਹਾਰ ਗਏ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ 4 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਤਲੋ ਗਾਰਤ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਥਾਂ ਇਕੋ ਹੀ ਮੰਗ ਰੱਖੀ ਸੀ ਕਿ ਲਾਲਾ ਜਗਤ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਕਤਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਏ ਹਨ ਉਸ ਦੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਹੋਣੀ

[ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ]

ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਸਪੈਂਡਿਡ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਥੇ ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਲਾਗੂ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਤਲਾਂ ਦੀ ਜੂਡੀਸ਼ੀਅਲ ਇਨਕੁਆਇਰੀ 1982 ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕੇ ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕੇ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਘੱਟਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਵੱਖਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਾਰਾ ਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਸਾ ਰਹਾਂਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਾਡਾ ਇਕ ਇਨਟੈਗਰੇਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਵੱਖਵਾਦੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਦੇ ਰਹਾਂਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਬੜੀ ਮਾੜੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਤਨੀ ਮਾੜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਇਹ ਰੌਲਾ ਪਾ ਕੇ ਸ਼ੋ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਅਤੇ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪੁਜੀਸ਼ਨ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੋ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਾਇਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ ਇਸ ਕਰਾਈਮਜ਼ ਨੂੰ ਆਬਾਦੀ ਰੇਸ਼ੋ ਦੇ ਵਿਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਰਾਈਮਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਘੱਟ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੇ। ਇਹ ਇਥੇ ਰੌਲਾ ਰੋਜ਼ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਕਦੇ ਦਿੱਲੀ ਜਾਕੇ ਰੌਲਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਗਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਾਈਕਲ ਦਾ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਟੈਰੋਰਿਸਟ ਕਰ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਕਾਰ ਦਾ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਟੈਰੋਰਿਸਟ ਕਰਵਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਆਪਣਾ ਵਕਤ ਭੁੱਲ ਗਏ ਹਨ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਲਾਈਨ ਦੇ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ 10—10 ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਵਿਚ ਫੂਲਾਂ ਦੇਵੀ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਪਕੜ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਇਥੇ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜੋ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਰੌਲਾ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਦਾ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਰੀਜ਼ਾਈਨ ਕਰ ਜਾਵੇ. ਪਰ ਇਹ ਇਥੇ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮਜ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਣਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਂਗਰਸੀ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਜੇਕਰ ਧਰਨੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਧਰਨਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ, ਇਹ ਸੈਂਟਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਪਾਲਿਟਿਕਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਸਿਰਫ ਵਾਕ-ਆਊਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਘਟਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਹ ਜਾ ਕੇ ਅਫਸੋਸ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। (ਵਿਘਨ)

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਟੁੱਟੀ ਫੁੱਟੀ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਲੀਰੋ-ਲੀਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੋ ਜ਼ਖਮ ਹੋਏ ਹਨ,

ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਬੜਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਖਮਾਂ ਨੂੰ ਮੱਲ੍ਹਮ ਲਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਬੜਾ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਏਡ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਦੱਸਣ ਕਿ ਕੋਈ ਗੈਰ ਸਿੱਖ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਾਹਰੋਂ ਆਇਆ ਹੈ, ਕੀ ਜੇਕਰ ਆਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਏਡ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਕਈਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਵੀ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਇਨਸਟਰਕਸ਼ਨਾਂ ਵੀ ਦਿਤੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਾਂਗੇ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਵਾਲੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜਿਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਏਡ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲੇਗਾ। ਪਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹੁਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਭਰਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ? ਇਹ ਭਰਤੀ ਕਰਕੇ ਖਰਾਬ ਕਰਨਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਏਡ ਨਹੀਂ ਦਿਓਗੇ ਜਾਂ ਇਮ-ਪਲਾਇਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਦਿਓਗੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਦਿਓਗੇ? ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਇਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਸਕੀਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣ, ਛੋਟੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਆਦਿ ਲਗਾ ਸਕਣ। ਮੈਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦੋ ਏਜੰਸੀਆਂ ਹਨ, ਰੂਰਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ, ਇਹ ਦੋਨੋ ਅਦਾਰੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੱਝ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਇਨਡਸਟਰੀ ਆਦਿ ਲਗਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਲੋਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਛੋਟੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਜਾਂ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਲਗਾਉਣ ਵਾਸਤੇ 25,000 ਰੁਪਿਆ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਬਸਿਡੀ ਦਾ ਰੁਪਿਆ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲੋਨ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕੁਮੈਂਡੇਸ਼ਨ ਭੇਜਦੀ ਹੈ। ਬੈਂਕਾਂ ਵਾਲੇ ਉਸਨੂੰ ਓਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਉਤੇ ਸਟੇਟ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਿਛੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਬੈਂਕਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਰਿਕੁਮੈਂਡੇਸ਼ਨ ਤੇ ਲੋਨ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਲੋਨ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ, ਉਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਯੂਟੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਨਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੋਨ ਦਿਵਾ ਸਕੇਗੀ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਠੋਸ ਕਦਮ ਉਠਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀਆਂ ਇਨਸਟਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਹਨ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇਗੀ ਉਥੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 60% ਅਸਿਸਟੈਂਸ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹ 25%, ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ 75% ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ 150% ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰੁਪਿਆ ਬੈਂਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੈਸਾ 60% ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਣਾ ਹੈ ਪਰ ਘਟਾ ਕੇ 20% ਤਕ ਲੈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰੁਪਿਆ ਬਾਕੀ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਇਤਨੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੈਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਂਟਰ ਵਲੋਂ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋਵੇਗਾ।

[ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ]

ਇਸ ਵੱਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਦਾ ਹੋਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਕ ਇੱਟਾਂ ਦਾ ਕੋਠਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਕੋਈ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਿਛੇ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਹੁਣ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਕਰੰਡੀ ਤੇ ਤੇਸੀ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਓ, ਉਥੇ ਕੰਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਓ ਤਾਂ ਉਥੇ ਕੰਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਸੜਕਾਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਲਈ 26 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤੇ ਸਨ, ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਚਾਲੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਬਜਟ ਵਿਚ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਰਖ ਕੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਮੀਦਾਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪਟਾਕਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਦੋ ਲੀਡਰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਜੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਫਤਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਨਿਸਟਰੀ ਪੂਰੇ 5 ਸਾਲ ਚੱਲੇਗੀ ਔਰ ਇਹ ਹੁਣ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣੀ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਮਨਿਸਟਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇਗੀ। (ਸਾਹਮਣੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ) ਇਹ ਲੋਕ ਤਾਂ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਵਿਚ ਹੀ ਬੈਠ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵੀ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਚੱਲੇਗੀ ਜਾਂ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਚੱਲੇਗੀ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲੇ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਗਲਤ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੀਅਲਿਸਟਿਕ ਹੋ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਲਵਰਤਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਪਬਲਿਕ ਲਾਈਫ ਲਈ ਸਮਾਂ ਰੱਖ ਲਓ।

ਇਥੇ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬੜਾ ਹੀ ਰੌਲਾ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਸ਼ੋਅਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਘਰੇਲੂ ਖਪਤ ਲਈ ਬਿਜਲੀ, ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਔਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਟਿਊਬਵੈੱਲਾਂ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਏਥੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਭੁੱਖੀ ਹੈ, ਜੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ, ਤਾਂ ਕੀ ਬਣੇਗਾ? ਇਥੇ ਰੋਜ਼ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਐਸ ਵਾਈ. ਐਲ. ਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ। ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ। ਕਿਸਾਨ ਜਿਸ ਨੇ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਘੋਲ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਪੇਟ ਭਰਨਾ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਬਨਣੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਵੀ ਬਣਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕਦੋਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ। ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਪਤਾ ਜੀ ਏਥੇ ਰੋਜ਼ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਐਸ. ਵਾਈ. ਐਲ. ਦਾ ਕੀ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਪਤਾ ਜੀ, ਇਹ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਚ

ਦੀ ਤਾਂ ਬਣਨੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਰਾਜਪੁਰੇ, ਬਨੂੜ, ਘਨੌਰ ਅਤੇ ਰੋਪੜ ਵਿੱਚ ਦੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ ਐਵੇਂ ਹੀ ਹੋਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ (ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ): ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਹੈ, ਅਕਾਰਡ ਹੈ ਤੁਹਾਡਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ: ਤੁਸੀਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਤਾਂ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦਿਓ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਅਸੀਂ ਪਾਈਪਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਅੰਡਰਗਰਾਊਂਡ ਭੇਜ ਦੇਈਏ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਹਰ ਪਾਸਿਉਂ ਤਰੱਕੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੈਂ ਇਕ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਬਾਈਲ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਜਾਣ ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਨਹੀਂ, ਉਥੇ ਵੀਕਲੀ ਜਾਂ ਵਨਸ ਏ ਵੀਕ ਡਾਕਟਰ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਪੈਰਾਫਰਨੇਲੀਆ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਹੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੈਲਥ ਸਬੰਧੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਵੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਵੈਸੇ ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਹੈਲਪ ਮੋਬਾਈਲ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਥੇ ਪੇ-ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੀ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਮਪਲਾਈਜ਼ ਲਈ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਕਾਲੋਨੀਜ਼ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਥੇ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਕੋਈ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਉਥੇ ਮਕਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਬਅਰਬਜ਼ ਵਿੱਚ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਐਸੀਆਂ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਬਨਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤਕਲੀਫ ਨਾ ਰਹੇ।

ਮੈਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਗੱਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟਸ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਡੀ-ਸੈਂਟਰੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਿਵੇਂ ਪੀ. ਆਰ. ਟੀ. ਸੀ. ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਬਾਈਫਰਕੇਟ ਕਰਕੇ ਹਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਇਕ ਇਕ ਡਿਪੂ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂਕਿ ਕੰਜੈਸ਼ਨ ਘਟੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਰਾਮ ਮਿਲੇ। ਇਸਦੀ ਬਾਈਫਰਕੇਸ਼ਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਨਾ ਲੈਂਦਾ ਹੋਇਆ ਐਫ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਹਾਦਰੀ ਅਤੇ ਬੋਲਡਨੈਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੀਰੋ ਲੀਰ ਹੋਈ ਇਕਾਨੋਮੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਟੁਟੇ ਫੁਟੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਬਨਾਉਣ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਬਜਟ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਥੇ ਗੈਰ-ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਇਤਿਹਾਸ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਟੱਚੀ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ ਸਿੱਖਸ ਇਜ਼ ਦੀ ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਇਜ਼ ਦੀ ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ ਸਿੱਖਸ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਣ, ਉਸਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਬਣਾਇਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਉਸੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਵੀ ਹੈ। ਏਥੇ ਕਈ ਸੈਨਾ ਫਿਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਈ ਕਰਫਿਊ ਲਗਦੇ ਹਨ, ਜਿਥੇ ਅਸੀਂ ਐਕਸਟ੍ਰੀਮਿਸਟਸ

[ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ]

ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ Extremism cannot be killed by extremism ਚਾਹੇ ਇਥੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੱਥ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਫਰਸਟ੍ਰੇਟਿਡ ਪਾਲੀਟੀਸ਼ੀਅਨਜ਼ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਲਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਸਾਡਾ ਹੈ, ਸੂਬਾ ਸਾਡਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਅੱਗੇ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਥੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਤੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਕਮਿਊਨਲ ਪਾਲੀਟਿਕਸ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ (ਫਰੀਦਕੋਟ) : ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੀ ਇਥੇ ਬਜਟ ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਦੋ ਪੱਖਾਂ ਸਬੰਧੀ ਮੈਂ ਕੁਝ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਬਜਟ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਹਾਇਤ ਮੁਸ਼ਕਲਤਰੀਨ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਜੋ ਪਿਛਲੇ 4-5 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਨਾਜ਼ਲ ਹੋਈਆਂ, ਉਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫਾਈਨਾਂਸਲ ਰਿਸੋਰਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਰੀਟੈਂਟਸ ਨੂੰ ਫਾਈਨਾਂਸ਼ਲ ਤੌਰ ਤੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਲਿੰਗਜ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਏਥੇ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਇਮਦਾਦ, ਆਰਮੀ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਜੋ ਬੈਰਕਾਂ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਮਦਾਦ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ, ਅਤੇ ਜੋ ਨੌਜਵਾਨ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਗਏ ਸਨ, ਗੁਰਪੁਰਬ ਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਜੋਧਪੁਰ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਮਦਾਦ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਕਈ ਫੈਸਲੇ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਬਜਟ ਵਿਚ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕਾਨੌਮੀ ਇਕ ਸ਼ੈਟਰਡ ਇਕਾਨੌਮੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ੈਟਰਡ ਇਕਾਨੌਮੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਜੋ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਬੈਲੇਂਸਡ ਬਜਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਛਾ ਬਜਟ ਹੋਰ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਅਗੇ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਜੋ ਰਿਐਲਟੀਜ਼ ਹਨ, ਜੋ ਸੱਚਾਈਆ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਪਾਰਟੀਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਵਿੱਚ ਪੈ ਕੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਧੜੇ ਨੂੰ ਨਿੰਦੀ ਜਾਣਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਤੌਰ ਤੇ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਚੁਣ ਕੇ ਏਥੇ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਐਫ. ਐਮ. ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਚੁੰਝ-ਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਹਿਊਮਰ ਦਾ ਟਚ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਜਟ ਨਹੀਂ, ਇਕ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਬਕਾ ਐਫ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਜਟ ਔਰ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਫਾਈਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਬਜਟ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਦੱਸਣ। ਇਕ ਇਨ੍ਹਾ ਭਾਈਆਂ ਵਲੋਂ ਵੱਡਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਬਲਿਕ ਰਿਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਉਸ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ ਅਤੇ ਸਤਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਮਗਰੋਂ ਛਾਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੇ ਬੜੀ ਤਕਲੀਫ

ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਟੈਰੋਰਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਸਾਈਕਲੋਜੀਕਲੀ ਫੇਸ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਇਹ ਇਕ ਬੇਹਤਰੀਨ ਸਾਈਕਲੋਜੀਕਲ ਹਥਿਆਰ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਵਲ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀਆਂ ਰੰਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੰਗਿਆ ਹੈ। ਜਦ ਕਿ ਪਬਲਿਕ ਰਿਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਨ ਵਰਗੇ ਗੁਰਮੁਖ ਅਤੇ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਿਸਦੀ ਇੰਨੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਲਈ, ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ ਵਰਗੇ ਬੰਦੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਸਕਦੇ ਉਹ ਨਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹਨ, ਨਾ ਪੰਥ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹਨ। ਇਸਤੋਂ ਅੱਛੀ ਅਪੀਲ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਇਮਪਲੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਹ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਬਹਿਸ ਕੱਲ੍ਹ ਵੀ ਹੋਣੀ ਹੈ ਇਸ ਮਸਲੇ ਤੇ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਇਸ਼ੂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੱਲ੍ਹ ਵੀ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਬੈਠੇ ਵੀਰ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਡਿਫਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਕਾਰਡ ਨਾਲ ਕੋ-ਰਿਲੇਟਿਡ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਇਸ ਤੇ ਕੋਈ 2 ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ, ਦੁਕਾਨਾਂ ਵਿਚ, ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣੇ ਹਨ। ਹਰ ਕੋਈ ਇਹੀ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਦੁਖਾਂਤ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਕੰਡੇ ਬੀਜੇ ਹਨ, ਬੜੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ, ਕੋਈ ਇਖਲਾਕ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਕੋਈ ਕਲਾਜ਼ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਕਲਾਜ਼ 7.2 ਥੱਲੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਬਦਲੇ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਤੇ ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਦਾ ਮੌਜੂ ਉਡਾਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਉਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦਾ ਕੋਈ ਕਲੇਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦਾ ਅਬੋਹਰ-ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਉਪਰ ਕਲੇਮ ਰਿਜੈਕਟ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਬੋਹਰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਉਪਰ ਹਰਿਆਣੇ ਦਾ ਕੋਈ ਕਲੇਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਬਦਲੇ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬਾਕੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੂਸਰੇ ਟੈਰੀਟੋਰੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਜ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਗੜੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ, ਇਸ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਬੇਈਮਾਨੀ ਹੀ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਨੀ ਜਲਦੀ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਰੀਵਰ ਵਾਟਰਜ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਲੋਕ (ਕਾਂਗਰਸ

[ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ]

ਪਾਰਟੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਦਰਿਆ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਤਾਂ ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਫਲੱਡਜ਼ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਬਰਬਾਦੀ ਕਿਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ? ਇਹ ਬਰਬਾਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਜੋ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਦੁੱਖ ਹੈ, ਬਰਬਾਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਹਾਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਹੈ, ਉਹ ਰਾਜਸਥਾਨ ਲੈ ਜਾਵੇ, ਦਿੱਲੀ ਲੈ ਜਾਵੇ, ਹਰਿਆਣਾ ਲੈ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਹੜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹੈ ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਗਰਮੱਛ ਦੇ ਅਾਂਸੂ ਵਹਾਏ ਹਨ। ਜੇ ਹਿਮਾਚਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਡੱਕ ਕੇ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰੱਖ ਲਵੇ,ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਾ ਆਉਣ ਦੇਵੇ। ਪਰ ਜੇ ਹਿਮਾਚਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡੱਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਹੀ ਵਗਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੀ ਬਰਬਾਦੀ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਡਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਤੇ ਰਾਈਟ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਿਮਾਚਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਦੀ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੋਈ ਨਿੱਗਰ ਪ੍ਰੋਪੋਜ਼ਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਦੁੱਖ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣੇ ਪਏ ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਇਹ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣੇ ਪਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਇਹ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਸੈਂਟਰ ਕੋਲ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਪੈਸੇ ਦਿਓ ਤਾਂ.........

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਵਾਲਾ: (ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ): ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਤਾਂ ਬਾਦਲ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ!

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ (ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ): ਬਾਦਲ ਨੇ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਜਟ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹੈ !

Mr. Deputy Speaker :Address to the Chair.

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਟੈਕਸ ਇਸ ਕਰਕੇ ਲਗਾਉਣੇ ਪਏ ਕਿਉਂਕਿ 75 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਾਧਨ ਅਸੀਂ ਆਪ ਬਣਾਉਣੇ ਸੀ। ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਸਾਡੇ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਲੋਕ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਉਹ ਇਹ 75 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਉਡਾ ਦਿੰਦੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਗਾਉਣੇ ਪੈਣੇ। ਪਰ ਉਧਰ ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਂਦੇ ਨਹੀਂ ਉਧਰ ਮੂੰਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਇਹ ਇਥੇ ਹੀ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘਵਾਲਾ : (ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ) ਇਹ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚੋਲਾ ਹੈ ! (ਹਾਸਾ)

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵੀਕਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਤੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਬੋਝ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਰੂਰਲ ਸੈਕਸ਼ਨ ਤੇ ਵੀ ਘੱਟ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 75 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੇਵਲ 39 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾਏ ਹਨ। ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਸ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੰਟਰੋਡਿਊਸ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ

ਆਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਸਕੀਮਾਂ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਮੈਂ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਚ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਾਂ। ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋ ਪੋਤੇ ਉਥੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਈ ਵਿਰਦੀ ਸਾਹਿਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਉਥੇ ਆਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸਕੀਮਾਂ ਬਹੁਤ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਕੀਮਾਂ ਸਨ। ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਇਹ ਸਕੀਮਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ 500 ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 364 ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ 136 ਹੁਣ ਬਣਾਉਣੇ ਹਨ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਉਂ ਚੁੱਪ ਹੈ? ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹੋ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਐਵੇਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਵੀਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਫੇਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ। ਬੱਚੇ ਜਮਾਤਾਂ ਪਾਸ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨੌਵੀਂ ਦਸਵੀਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਅੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਡੰਗਰ ਚਾਰਨ ਲਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਟੈਂਡਰਡ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਿਸਟ ਹਾਂ ਅਤੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਦੋ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੀ ਕਨਸਟਰਕਸ਼ਨ ਵੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਟੀਚਰ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਸਕੂਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਜੋ ਲੋਕਲ ਸੁਪਰਵੀਜ਼ਨ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਔਰ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਮਿਆਰ ਘਟ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਇੰਟਰੋਡਿਊਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਉਹ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਚਲ ਸਕਣ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਕੰਪੀਟੀਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਣ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਲੈਵਲ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਹੈ। ਉਸ ਕਾਲਜ ਨਾਲ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਮਖੌਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 3 ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਕਾਲਜ ਲਈ 2 ਕਰੋੜ 32 ਲੱਖ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਡੀਮਾਂਡ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ ਕਾਲਜ਼ ਵਾਸਤੇ 2 ਕਰੋੜ 19 ਲੱਖ 42 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਕਾਲਜ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਕਰੋੜ 17 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1 ਕਰੋੜ 29 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰੱਖੇ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੇਲੇ 35 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਤਖਮੀਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਲਜ ਦਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ।

35 ਕਰੋੜ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਖਮੀਨਾ ਹੈ ਔਰ ਖਰਚਾ 60 ਕਰੋੜ ਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ। 1.29 ਕਰੋੜ ਨਾਲ ਕਿਥੇ ਇਹ ਇਮਾਰਤ ਬਣਨੀ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੀ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਹਾਲਤ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਫਰੀਦਕੋਟ ਕਾਲਜ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਲਈ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਦਿਓ ਇਸ ਨਾਲ ਚੌਥਾ ਪੰਜਵਾਂ

[ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ]

ਹਿੱਸਾ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਐਫਲਿਏਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਔਰ ਇਹ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਫਰੀਦਕੋਟ ਐਫੀਲਿਏਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਐਫਲੀਏਸ਼ਨ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ 1.29 ਕਰੋੜ ਨਾਲ ਐਫਲੀ-ਏਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ। ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਰਿਕੁਆਇਰਮੈਂਟ ਜੋ ਹੈ ਉਹ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ। ਇਸ ਕਾਲਜ ਦੀ ਇਕ ਤਾਂ ਇਹ ਬੀਮਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਫਿਨਾਂਸ਼ਲ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਫ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਬੈਠੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਜੋ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਹੈ ਇਸ ਲਈ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਜ਼ਰੂਰ ਕਿਤੋਂ ਨਾ ਕਿਤੋਂ ਕਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਔਰ ਇਸੇ ਸਾਲ ਹੀ ਇਹ ਰਕਮ ਇਸ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੂਸਰੀ ਬਿਮਾਰੀ ਇਸ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸਟਾਫ ਦੀ ਹੈ। (ਘੰਟੀ) ਮੈਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾਂ ਹਾਂ। ਉਥੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜੋ ਸੀਨੀਅਰ ਹਨ ਉਹ ਉਥੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਔਰ ਪਟਿਆਲਾ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਉਥੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਉਥੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀਆਂ ਟਰਾਂਸਫਰਜ਼ ਕਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਟਰਾਂਸਫਰ ਪਾਲਿਸੀ ਨਿਯਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਕ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਸੀਨੀਅਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਜ਼ ਹਨ ਉਹ ਦੋ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਫਰੀਦਕੋਟ ਰਹਿਣ ਔਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਏ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਬਨਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਾਲਜਾਂ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਜ਼ ਨੂੰ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੋ ਦੋ ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਭੇਜਣਾ ਪਏਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਟਿਆਲਾ ਔਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਚਲਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰੋਮੋਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਉਥੇ ਭੇਜਦੇ ਹੋ ਉਹ ਵੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਉਥੇ ਰਹਿਣ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਕਪਲ ਕੇਸਿਜ਼ ਕਹਿਕੇ ਪਟਿਆਲਾ ਔਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਪਣੀਆਂ ਬਦਲੀਆਂ ਕਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਔਰ ਉਹ 3 ਸਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਉਥੇ ਰਹਿਣ। ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨ ਹੋਏ ਉਸ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਫਰੀਦਕੋਟ ਬਦਲ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। (ਘੰਟੀ) ਮੈਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹਾਂ। ਫਰੀਦਕੋਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਉਹ ਕਾਲਜ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਸਕੇ। ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ, ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਚੀ ਆਸ਼ਾ ਨਾਲ ਉਸ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਟੇਕ ਓਵਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਆਸ਼ਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਔਰ ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਗਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਪਬਲਿਕ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗਜ਼ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਵੀ ਗੱਲ ਆਈ ਸੀ। ਗੁਪਤਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਤਾਈਦ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਕਾਰਣਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਫੈਦ ਹਾਥੀ ਹੈ। 50 ਕਰੋੜ ਦਾ ਉਸ ਵਿਚ ਘਾਟਾ ਹੈ। 6-7 ਕਰੋੜ ਮਗਰ 50 ਕਰੋੜ ਦਾ ਘਾਟਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਦਾਨਸ਼ਮੰਦੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲਕੀਰ ਦੀ ਫਕੀਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਰੀਅਲਿਸਟਿਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 50 ਕਰੋੜ ਦਾ ਘਾਟਾ ਸਾਨੂੰ ਛਡਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਬਲਿਕ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੂਨੈਨੀਮਸਲੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੈਪਸੂ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਉਥੇ ਦੇ ਵਰਕਰਜ਼ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਓ ਔਰ ਇਹ 50 ਕਰੋੜ ਦੇ ਘਾਟੇ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਓ। ਉਥੇ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪ ਚਲਾਉਣ। ਜਿਥੇ ਵੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਹੋਈ ਹੈ ਉਥੇ ਨਾ ਉਹ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਈ ਹੈ

ਔਰ ਨਾ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਘਾਟੇ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਘੰਟੀ) ।

ਲੈਜਿਸਲੇਟਰਜ਼ ਦੇ ਪਰਕਸ ਲਈ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸਟੇਟਸ ਵਿਚ ਰਾਜਸਥਾਨ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਹਰਿਆਣਾ, ਯੂ.ਪੀ. ਆਦਿ ਸਟੇਟਸ ਵਿਚ ਅਲਾਉਂਸਿਜ਼ ਵਗੈਰਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਵੀ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਤਨਖਾਹ ਕਿੰਨੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਾਡੇ ਤਾਂ ਆਨਰੇਰੀਅਮ ਹੈ। ਹਰ ਅਫਸਰ ਦਾ ਸਟੇਟਸ ਉਸ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਸਟੇਟਸ ਵਿਚ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਅਟੈਂਡ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਥੇ ਦੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏਜ਼. ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਸਾਡਾ ਸਨਮਾਨ ਘਟਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਅਲਾਉਂਸਿਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਪਰਕਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘਟ ਹਨ। ਉਹ ਲੋਕ ਤਨਖਾਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਸੀਂ ਕੰਪਨਸੇਟਰੀ ਅਲਾਉਂਸ 500 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਚਪੜਾਸੀ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਐਮ. ਐਲ. ਏ. 2 ਲੱਖ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਚੁਣ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, 500 ਰੁਪਏ ਲੈਣਾ ਉਸਦੀ ਹੇਠੀ ਹੈ (ਘੰਟੀ) ਇਹ ਰਿਵਾਈਜ਼ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਵਾਟਰ ਰੇਟਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਵਿਚ 10% ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਾਟਰ ਰੇਟ ਕਮਾਂਡ ਏਰੀਆ ਤੇ ਫਲੈਟ ਰੇਟ ਨਾਲ ਲਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਪੈਸੇ ਦਿੰਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਤੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਲੀਕੇਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਲੈਟ ਰੇਟ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਫਲੈਟ ਰੇਟ ਨਾਲ ਕੋਈ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਨਹਿਰੀ ਜਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਆਬਪਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ 5 ਕਿਲੇ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਆਬਪਾਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ 15 ਕਿੱਲੇ ਟਿਊਬਵੈਲ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਟਿਊਬਵੈਲ 5 ਹਾਰਸ ਪਾਵਰ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ 7 ਹਾਰਸ ਪਾਵਰ ਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਰੀਗੇਟਿਡ ਏਰੀਆ ਕੈਨਾਲ ਇਰੀਗੇਟਿਡ ਤੋਂ ਐਗਜੈਂਪਸ਼ਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਔਰ ਸਾਰੇ ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਲਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ। (ਘੰਟੀ) ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ।

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ (ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡਾ 1986-87 ਦਾ ਬਜਟ ਜਿਹੜਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ 39 ਕਰੋੜ ਦੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੱਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੋ ਗਲਾਂ ਹੀ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹਾਂਗਾ। ਜਿਹੜੇ ਡੀਲਰ ਗੱਡੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਸੀ। 15 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ 17 ਹਜ਼ਾਰ ਤਕ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਟੈਕਸ ਸੀ ਉਹ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਸਟੇਟਸ ਵਿਚ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਫਰਕ ਸੀ। ਇਹ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਫਰਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ । ਜਿੰਨੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਬਾਹਰੋਂ ਆਈਆਂ ਉਹ ਦੱਖਣ ਤੋਂ ਆਈਆਂ ਹੋਰ ਸਟੇਟਸ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਰਕਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਜਾਨੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਗਈ। ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ

[ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ]

ਇਹ 4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ 4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੇ 4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਇਹ 4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਏਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੇ ਵਧਣ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਫਿਰ ਹਰਿਆਣਾ ਔਰ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਉਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗਾ। ਕੋਈ ਅੰਬਾਲੇ ਤੋਂ ਔਰ ਕੋਈ ਕਲਕੱਤਾ ਤੋਂ ਲੈ ਲਏਗਾ। ਇਹ ਹੋਰ ਸਟੇਟਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਸਾਡੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਵਾਲੇ ਗੱਡੀਆਂ ਇਥੋਂ ਖਰੀਦਣ।

ਡੀਜ਼ਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡੀਜ਼ਲ ਤੇ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰ ਲਿਟਰ 3 ਪੈਸੇ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਔਰ ਇਹ 3 ਪੈਸੇ ਦੋ ਵਾਰੀ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 18 ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਾਈਸ ਵਧਾ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਵਾਰ ਵਧਾਏ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ 7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਫਿਰ 18 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਧ ਗਏ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ 18 ਪੈਸੇ ਵਧੇ ਹਨ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਬੜਾ ਘਾਟਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜੇ ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲੇ ਹਨ ਉਹ ਸਾਰੇ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਲੈਣਗੇ ਜਾਂ ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਲੈਣਗੇ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ 18 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਧਾਏ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੋਝ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ, ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਤੇ ਪਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਰਾਹਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਸਤੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਤੇ ਬੋਝ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਜਾਂ ਫਿਰ ਲੋਕਲ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਤੇ ਵੀ ਗੌਰ ਕਰਨ ਤਾਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਗੱਡੀਆਂ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤਾਂ ਉਹ ਇਥੋਂ ਡੀਜ਼ਲ ਖਰੀਦ ਕੇ ਜਾਣ। ਪਰ ਇਹ ਉਹ ਤਾਂ ਹੀ ਖਰੀਦਣਗੇ ਜੇ ਇਥੇ ਡੀਜ਼ਲ ਸਸਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਥੇ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੀ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲੈਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸੇ ਆਉਣਗੇ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਰ ਰੱਖਾਂਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟਰੱਕਾਂ ਉਤੇ ਟੈਕਸ ਹੈ, ਇਕ ਗੁੱਡਜ਼ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਟੋਕਨ ਟੈਕਸ। ਟੋਕਨ ਟੈਕਸ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਉਹ 350 ਰੁਪਏ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁੱਡਜ਼ ਟੈਕਸ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਉਹ 250 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਕੋਈ 17 ਹਜ਼ਾਰ ਗੱਡੀਆਂ, ਟਰੱਕ ਬਾਹਰੋਂ ਇਥੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸਟੇਟ ਦਾ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸਿਰਫ ਗੁੱਡਜ਼ ਟੈਕਸ ਹੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਟੋਕਨ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ। ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਵੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਤੁਸੀਂ ਟੈਕਸ ਵਧਾਉਗੇ ਇਹ ਬਜਾਏ ਟੋਕਨ ਟੈਕਸ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਗੁੱਡਜ਼ ਟੈਕਸ ਵਧਾਓ ਤਾਂਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ 17 ਹਜ਼ਾਰ ਗੱਡੀਆਂ ਬਾਹਰੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ 66 ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਰੁਪਿਆ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਦਾ ਇਥੇ ਆਵੇਗਾ। ਹਰਿਆਣੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ 500 ਰੁਪਿਆ ਗੁੱਡਜ਼ ਟੈਕਸ ਲਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਜਦ ਅਸੀਂ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਦੇਣਾ

ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਗੁਡਜ਼ ਟੈਕਸ ਵਧਾਓ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜਿਹੜੀਆਂ 17 ਹਜ਼ਾਰ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਇਥੇ ਗੱਡੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸਾ ਇਥੇ ਸਾਡੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਆਵੇਗਾ । ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟਰੱਕਾਂ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸਾ ਆਵੇਗਾ। ਇਹ ਮੈਂ 3-4 ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਜਲਦੀ ਹਟ ਜਾਵਾਂਗਾ । ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਕ ਦੋ ਹੋਰ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ।

ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਚੌਕੀਦਾਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਇਕ ਵਾਰੀ ਵਧਾਈ ਸੀ ਅਤੇ 40 ਰੁਪਏ ਤੋਂ 60 ਰੁਪਏ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 60 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 100 ਰੁਪਿਆ ਕਰ ਦਿਤੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਤਨਖਾਹ 150 ਰੁਪਏ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਬੜੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕ, ਹਰੀਜਨ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 24 ਘੰਟੇ ਡਿਊਟੀ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਅਫਸਰ ਚਲਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭੱਜ ਦੌੜ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਚਲਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭੱਜ ਦੌੜ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਕਮ-ਅਜ਼-ਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਜੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਪਿਛਲਾ ਬਜਟ ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ । ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਟੈਕਸ ਗੁੱਡਜ਼ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਟੋਕਨ ਟੈਕਸ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਇਕੋ-ਵੰਨ ਵਿੰਡੋ ਤੇ ਲਵਾਂਗੇ ਤਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਜਾਣਾ ਪਵੇ। ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਉਹ 3-4 ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਵਾਲੇ ਇਹ ਟੈਕਸ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਹੇ । ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਕੋ ਜਗ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸੇ ਆਉਣਗੇ । ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਇਕ ਜਗ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮਹਿਕਮੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਘਟ ਜਾਵੇਗੀ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਇਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੰਜਰ ਟੈਕਸ ਦੇ ਉਤੇ ਲੰਪ-ਸਮ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਬੜੀ ਅੱਛੀ ਸਕੀਮ ਹੈ । ਸਾਡਾ ਟੈਕਸ ਬੜਾ ਜ਼ਾਇਆ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਚੋਰੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਚੋਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹੀ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਉਸ ਦੀ ਗੱਡੀ ਨਹੀਂ ਚਲਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਉਤੇ ਗੌਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਸਾਡੇ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਤੇ 25 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ 80 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਐਨਾ ਵਡਾ ਫਰਕ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਹੈ। ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਮੰਨੋਗੇ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਮੰਨਾਂਗੇ। ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਤੇ ਐਨਾ ਖਰਚ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਵੀ

[ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ]

ਦੁਖੀ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਦੁਖੀ ਹੋ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਦੁਖੀ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਗੱਲ ਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਜੇ ਜ਼ਰਾ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵੱਲ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀਏ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿਰਾਏ ਦੀ। ਹੋਰ ਵੀ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਕਪੂਰੀ ਵਿਖੇ ਮੋਰਚਾ ਲਾਇਆ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਇਹ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਆ ਗਏ। ਉਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਲਏ। ਤੂੰ ਵੀ ਆ ਜਾ, ਉਹ ਵੀ ਆ ਜਾਏ, ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀ ਉਥੇ ਆ ਗਏ। ਜੋ ਸਮਗਲਰ ਸੀ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਫੜਕੇ/ਉਥੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਲਏ। ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਰਜੀਵੜੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲਏ। ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰਸਿੱਖ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਵੀ ਕਿਹਾ। ਸ਼ਹੀਦ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵੇਲੇ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਰਾਹੋਂ ਵਿਚ ਇਕ ਲੜਕੀਆਂ ਦਾ ਸਕੂਲ ਬਣਾਇਆ 12-13 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਲਾ ਕੇ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਹੈਂਡ ਓਵਰ ਕਰਨ ਲਗੇ ਤਾਂ ਉਸ ਉਤੇ ਤਿੰਨ ਬੰਬ ਸੁੱਟ ਦਿਤੇ। ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਸੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਫੜਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਇਕ ਮੁੰਡਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਬਾਡੀ, ਉਹ ਲੁਧਿਆਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਤੀ। ਉਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਲੀਡਰ ਗਏ ਅਤੇ ਨਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਵੀ ਦਿਤੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਧਾ ਲਾਇਆ। ਇਥੇ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੋਟੋ ਸ਼ਹੀਦ ਰਾਹੋਂ ਕਾਂਡ ਦੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਲਾਈ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉਥੇ ਬੰਬ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਦੀ ਫੋਟੋ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਲਾਉਣੀ, ਇਹ ਉਹੀ ਗੁੰਡੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ,...........

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ, ਐਡਵੋਕੇਟ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ।

** ** **

Mr. Deputy Speaker: No point of order.

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ਮੈਂ ਬੈਂਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਤੇ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਨਾ ਕਰੋ, ਤੁਸੀਂ ਬੱਜਟ ਤੇ ਬੋਲੋ।

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ਫਿਰ ਅਕਾਰਡ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਕਾਰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਹੋਈਆਂ ਔਰ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ 2 ਮਹੀਨੇ ਕੁਝ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਜਿਹੜੀ ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ

**Expunged as ordered by the Chair.

ਲੇਕਿਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਆਦਮੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੜਦੇ ਸੀ, ਜਿਹੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੰਦੇ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਫੀਡੈਂਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੋਇਆ ਕੀ ? ਇਕ ਮਰਾਸੀਆਂ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਵਲਾਇਤ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਉਥੇ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਔਰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਇਆ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਤੇ ਆਇਆ, ਫਿਰ ਰੇਲ ਤੇ ਆਇਆ, ਫਿਰ ਬਸ ਤੇ ਆਇਆ ਤੇ ਫਿਰ ਟਾਂਗੇ ਤੇ ਆਇਆ ਔਰ ਜਦੋਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਜੁੱਤੀ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਘਰ ਨੂੰ ਭਜਿਆ ਜਾਵੇ । (ਹਾਸਾ) 3 ਸਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੜਦੇ ਰਹੇ ਜਦੋਂ ਸੁਲਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਨਾ ਲੈ ਕੇ ਗਏ। ਕੀ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੋਹਾਂ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਚਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ? ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਚਲ ਸਕਦੀ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਿਲਕੁਲ ਪੈਸੇ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਨਹੀਂ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਧੜਾ ਹੋਵੇ ਔਰ ਇਕ ਧੜਾ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਕੋਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਧੜੇ ਦੇ ਦੋ ਆਦਮੀ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਗੁੱਸਾ ਤਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਗੁੱਸਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੰਗਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਇਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਇਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਇਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ । ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਿੱਸਾਪਤੀ ਦਿਓ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ ਕਮ-ਅਜ਼-ਕਮ ਬਣਾਓ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ (ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ) : ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ।

Mr. Deputy Speaker : Please address the Chair.

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਵੀ ਇਹੀ ਬਣ ਗਏ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਬਣ ਗਏ । ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਬਣ ਗਏ, ਹੁਣ ਟੌਹੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਵੀ ਸੰਭਾਲ ਲਓ ਤਾਂ ਆਪੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣ ਗਈ। (ਹਾਸਾ) ਜਿਤਨੀ ਦੇਰ ਕਾਣੀ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਠੀਕ ਕਰੋਗੇ, ਉਤਨੀ ਦੇਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਮਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ । ਇਥੇ 80 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਕਰ ਲਓ, ਇਥੇ 180 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਕਰ ਲਓ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਜਿੰਨਾਂ ਮਰਜ਼ੀ ਬੋਝ ਪਾ ਲਓ, ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਜਦੋਂ ਅਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਆਇਆ ਕਿ ਚਲੋ ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਔਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਾਈਆਂ। ਜੇ ਇਹੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਸੀ ਜੋ ਹੁਣ ਹਨ ਤਾਂ ਵੋਟਾਂ ਕਾਹਨੂੰ ਪੁਆਉਣੀਆਂ ਸਨ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ। (ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਇਕ ਆਵਾਜ਼ : ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਮਾੜੇ ਸੀ) ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ 80 ਕਰੋੜ ਰਖ ਲਓ ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਰੋਜ਼ ਰੋਜ਼ ਦਾ ਝਗੜਾ ਜੋ ਹੈ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਬੈਠ ਕੇ ਖਤਮ ਕਰ ਲਓ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਿੱਸਾਪੱਤੀ ਦਿਓ। ਤੁਸੀਂ ਇਕੱਠੇ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿਓ ਔਰ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚਲਾਓ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਨਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੋਇਆ ਇਕ ਬੇਨਤੀ ਹੋਰ ਕਰਾਂਗਾ।

ਇਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 1982 ਵਿੱਚ 4 ਲੱਖ 32 ਹਜ਼ਾਰ 369 ਵਹੀਕਲਜ਼ ਸਨ, 1983 ਵਿਚ 4 ਲੱਖ 94 ਹਜ਼ਾਰ 135 ਸਨ, 1984 ਵਿਚ 5 ਲੱਖ 76 ਹਜ਼ਾਰ

[ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ]

717 ਸਨ ਔਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 1985 ਵਿੱਚ 6 ਲੱਖ 61 ਹਜ਼ਾਰ 896 ਸਨ। ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜੋ ਟੈਕਸ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਉਹ 1982 ਵਿਚ 17 ਕਰੋੜ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, 1983 ਵਿਚ ਮਿਲਿਆ ਹੈ 21 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਔਰ 1984 ਵਿਚ ਟੈਕਸ ਮਿਲਿਆ 19 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ। ਜਿਥੇ 4 ਲੱਖ 94 ਹਜ਼ਾਰ 135 ਵਹੀਕਲਜ਼ ਸਨ ਉਥੇ ਇਹ ਤਾਦਾਦ ਵੱਧ ਕੇ 5 ਲੱਖ 76 ਹਜ਼ਾਰ ਹੋ ਗਈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਘੱਟ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਹੈ। 1985 ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡਾ ਟੈਕਸ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ 24 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਔਰ ਗਡੀਆਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ 6 ਲੱਖ 61 ਹਜ਼ਾਰ 896 ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਧੋਖਾ ਹੈ ਡੋਡ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਦਾ 13 ਕਰੋੜ 11 ਲੱਖ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਟੋਕਨ ਟੈਕਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਕਾਏ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਪਾਓ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਪਾਓ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਪੈਣਾ ਹੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਉਥੇ ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਜੇ ਠੀਕ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਚਲੋ ਤਾਂ ਉਹ ਠੀਕ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਚਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਂਦੇ ਹੋ ਔਰ ਮੰਦੀ ਗਲ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹੋ। ਜੇ ਠੀਕ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਚਲੋ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹਿਸਾਬ ਚਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ (ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ): ਇਹ ਸਹੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਹਾਮੀ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਰੌਲਾ ਨਾ ਪਾਇਓ। ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਓ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ।

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ਸਾਡੇ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਟਰੱਕ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਨੇ ਹਨ ਤਾਂ ਬੇਸ਼ਕ ਕਰ ਦਿਓ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਹਟ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸੋ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬੜਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਔਰ ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਹ ਗੌਰ ਕਰਨਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ (ਕੁੰਮਕਲਾਂ, ਐਸ.ਸੀ.) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬਜਟ ਤੇ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਬਜਟ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਅੱਛੇ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕਿ ਆਮ ਜਨਤਾ ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਔਰ ਜੋ ਵਾਇਦੇ ਕੁਝ ਅਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਵਾਸਤੇ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਵਾਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਡੀ ਰਕਮ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਹਿਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਹੈ ਜਾਂ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਹੈ ਉਸ ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਸਮੇਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਤੇ ਮਹਿਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹ ਗਲ ਬਾਰ ਬਾਰ ਰਿਪੀਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਜੋ ਹੈ ਉਹ ਗਿਰ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਅੱਜ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਖ਼ਰਾਬ ਹੈ। ਮੈਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ,

ਇਸ ਦਾ ਅਨੈਲੇਸਿਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਗਿਰਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਉਂ ਗਿਰਿਆ ਹੈ ? ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਇਸ ਕਰਕੇ ਗਿਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਕੇ, ਆਰਡਰ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਮਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਔਰ ਇਹ ਇਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਟੈਸਟ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਗਰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼, ਆਪਣੀ ਆਤਮਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਗਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਆਤਮਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਸਦੀ ਹੈ ਔਰ ਆਤਮਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਉਹ ਗਿਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਅਨੇਕਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਣਾ ਕੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਵੀ ਉਹ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਜ਼ਰੂਰ ਗਿਰਨਾ ਸੀ। ਦੂਸਰਾ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਾਰਣ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਥੇ ਮਿਲਟਰੀ ਬੁਲਾਈ ਗਈ, ਬੀ. ਐਸ. ਐਫ. ਇਥੇ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਕਤ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ।

ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਤਬਾਰ ਗੰਵਾ ਦਿੱਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਈਫ਼ਲਾਂ ਚੁਕਣ ਨਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡੰਡੇ ਫੜਾ ਦਿੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਸੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਤੇ ਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਿਥੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ। ਹੁਣ ਜਿਹੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮੱਦ ਰਖੀ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਵਧੇਗਾ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਐਕਸਟਰੀਮਿਸਟਸ ਦੀ ਗੱਲ ਆਈ ਹੈ । ਇਹ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਗਵਰਨਰ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਰ ਬਾਰ ਇਸ ਦਾ ਅਨੈਲੇਸਿਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਟਰੇਨਿੰਗ ਲੈ ਕੇ ਇਥੇ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਬਾਰਡਰ ਤੋਂ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਾਰਡਰ ਸੀਲ ਕਰਨਾ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾ ਰਹੀ । ਇਹ ਐਕਸਟਰੀਮਿਸਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਹ ਦਿੱਲੀ, ਤਾਮਲਨਾਡੂ, ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ, ਅਮਰੀਕਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਉਥੇ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਇਕ ਫ਼ਿਰਕੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਬਹੁਤ ਬੜੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ । ਜੋ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਮੈਂ ਇਕ ਸੁਝਾਓ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਐਕਸਟਰੀਮਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਇਕ ਸੈਪਰੇਟ ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਟ ਇਜ਼ਮ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਹਰ ਇਜ਼ਮ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਸਾਰੇ ਇਜ਼ਮ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਨਾ ਕਿ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੇ ਤੋਹਮਤ ਲਾ ਕੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਿਥੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਥੇ ਸਿਖਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲੱਗ ਭੱਗ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੈ । ਅਨੈਲਿਸਿਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਫਿਰਕੇ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਫ਼ੋਰਸਿਜ਼ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਜੀਪ ਆਈ ਔਰ ਮਾਰ ਕੇ ਚਲੀ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਕ ਫਿਰਕਾ ਦੂਜੇ ਫਿਰਕੇ ਕੋਲ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸਾਫ਼ ਤਸਵੀਰ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਹੈ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਬਟਾਲਾ ਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਜਾਂ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ।

[ਸਰਦਾਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ]

ਜਿਹੜਾ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਫਿਰਕਾ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਉਥੇ ਫ਼ਿਰਕੂ ਰੰਗਤ ਦੇ ਕੇ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਆਦਮੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਲਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਪੁਜਾਂਗੇ। ਇਹ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਦਾ ਸੁਆਲ ਹੈ।

ਦੂਸਰੇ ਸਾਡੇ ਅਕਾਰਡ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਇੰਪਾਰਟੈਂਸ ਲਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਰਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਲਾਘਾ ਖਟੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਤੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕੀਤਾ, ਫਰਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਮੱਦਾਂ ਰਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੱਦਾਂ 1.1 ਅਤੇ 4.1 ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਲਦੀ ਸਟੈਪਸ ਲਏ ਜਾਣਗੇ ਪਰ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਰਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਦੰਗਿਆ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਮਿਉਨਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ, ਇਸਾਈ ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰਖਿਆ ਹੈ। 20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਐਕਸਗਰੇਸ਼ੀਆ ਗ੍ਰਾਂਟ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਬੜਾ ਹੀ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਦਮ ਹੈ। ਜੋ ਪਰਿਵਾਰ ਉਜੜੇ ਹਨ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ, ਸਮੁਚੀ ਕੌਮ ਉਜੜ ਗਈ ਦੂਸਰੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਪਰੀਵਾਰ ਉਜੜ ਕੇ ਆਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣਾ ਸਾਡਾ ਪਹਿਲਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਦਮ ਚੁਕਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਗਲ ਅਕਾਰਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਮੱਦ ਰਖੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਤਲੋਗਾਰਤ ਹੋਈ ਬਲਕਿ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਫਿਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਮਕਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰ ਸਕੀਏ ਉਤਨੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਸਮੂਚੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕਰ ਜ਼ੇ ਦੇ ਕੇ, ਜਾਂ ਮਕਾਨ ਦੇ ਕੇ ਜੋ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਸ਼ਲਾਘਾ ਯੋਗ ਹਨ ਔਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨਸੈਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਸ਼ਲਾਘਾ ਯੋਗ ਹੈ।

ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜੋ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਉਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬਾਰ ਬਾਰ ਗੱਲ ਦੋਹਰਾਈ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਬਗਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਤੇ ਅਟੈਕ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੈਰਕਾਂ ਛੱਡੀਆਂ। ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਚਾਰ ਪੰਜ ਫੌਜੀ ਬੈਰਕਾਂ ਛੱਡੀ ਆ ਰਹੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਪੁਲ ਥੱਲੇ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ। ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਅਸਲਾ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਰੌਲਾ ਪਾ ਦਿਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਘਬਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇੱਟਾਂ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਤਨਾ ਅਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਚਾਹੀਏ ਤਾਂ ਦੋ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਈਏ ਪਰ ਸਾਡਾ ਇਹ ਮਕਸਦ ਨਹੀਂ ਅਸੀਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਉਥੇ ਹੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਪਰ ਕੋਈ ਫਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਲੋਕ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਜੋ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਜਟ ਵਿਚ

ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਰਖਿਆ ਹੈ ਇਹ ਸ਼ਲਾਘਾ ਯੋਗ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣਾ, ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਵਸੀਲਾ ਚਲਾ ਸਕਣ।

ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣਾ । ਇਹ ਨਿਹਾਇਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਜੋ ਗੜਬੜ ਫੈਲ ਰਹੀ ਹੈ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੈ ਬਲਕਿ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਹੈ। ਔਰ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਣ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਹੈ। ਅਗਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਕੀਏ ਤਾਂ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਿਗਦਾ ਉਹ ਸਹੀ ਰਸਤੇ ਤੇ ਲਗਾ ਰਹੇਗਾ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਲਗਾ ਰਹੇਗਾ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲਗਾ ਰਹੇਗਾ । ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਸ਼ਰਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ । ਅਗਰ ਕੋਈ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਵਸੀਲੀਆਂ ਦਾ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਖਰਾਬ ਹੋਵੇ । ਇਕ ਅਰਜ਼ ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਜਿਹੜੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਣਾਂ ਕਰਕੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਆਦਿ ਵਾਸਤੇ ਟਾਈਮ ਸਿਰ ਅਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਅਗਰ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਕੰਨਸੀਡਰ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਏਜ ਵਿਚ ਰਿਲੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਬੜੀ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ । ਇਸ ਵਿਚ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਫਿਰ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਈ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਹਨ । ਪਹਿਲੇ ਵੀ ਹਰੀਜਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵਕਤ ਵੀ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ, ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਅੱਜ ਫਿਰ ਕੁਝ ਸ਼ਲਾਘਾ ਯੋਗ ਕਦਮ ਚੁਕੇ ਹਨ । ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਵਾਸਤੇ 15000 ਰੁਪਏ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ, ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਬਰਤਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ ਤੇ ਬਰਤਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਪੈਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਸਕਣ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੱਦਦ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਬੜੀ ਮਦਦ ਹੋ ਸਕੇਗੀ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਦਮ ਚੁਕਿਆ ਹੈ ਇਸ ਵਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਇਕ 20 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਆਇਆ ਕਿ 1520 ਕੇਸਿਜ਼ ਸਨ ਜਦੋਂ ਪਰੋਮੋਸ਼ਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੈਡ ਐਂਟਰੀ ਕਰਕੇ ਸਾਰਾ ਕੈਰੀਅਰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । ਪਰਮੋਸ਼ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਅਗਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਧੀਕੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਔਰ ਅਸਲ ਹਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਇਹ ਸ਼ਲਾਘਾ ਯੋਗ ਕੰਮ ਹੈ ।

ਇਕ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਨਕਮ ਦੀ ਲਿਮਿਟ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਨਕਮ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰਖੇ ਬਿਨਾਂ ਹਰ ਇਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜੋ ਇਸ ਸ਼ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਸਭ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਦੂਸਰਾ ਇਹ ਬਿਜਲੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਜਲੀ ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਰਕਾਰ ਰਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ

[ਸਰਦਾਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ]

ਬਿਜ਼ਲੀ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਬਜਟ ਦੇ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਦਮ ਹੈ। ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਇਸ ਸਾਲ ਬਜਟ ਦੇ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਦੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਾਰਡ ਬੜਾ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਕਾਰਡ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਪਾਣੀ ਹੁਣ ਸਟੇਟਾਂ ਵਰਤ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਹੜਾ ਪਾਣੀ ਬਚਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਤਕਸੀਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪੜ੍ਹੀ ਹੋਣੀ ਹੈ ਪਰ ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅੜਚਣਾਂ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਖੜੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਅੜਚਣਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਖੜੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜੋ ਰਾਵੀ ਬਿਆਸ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਤਕਸੀਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਟਰ ਸਟੇਟ ਵਾਟਰ ਡਿਸਪਿਊਟ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਾਰਡ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਵੀ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਇਹ ਮਨਸ਼ਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਲਈ ਨਵਾਂ ਐਕਟ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਇਕ ਮੁੱਠ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਗਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਹ ਅਕਾਰਡ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਬਿਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਨਹਾਇਤ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਾਡੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਕੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਨੈਚੁਰਲ ਰੀਸੋਰਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਖੋਹ ਕੇ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਤਾਹ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਘੱਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਪੰਜਾਬ ਬੰਜਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਐਸ. ਵਾਈ. ਐਲ. ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੜਾ ਠੀਕ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਸਾਨੂੰ ਐਨੈਲੇਸਿਜ਼ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨਾ ਪਾਣੀ ਨਹਿਰ ਦੇ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੰਨਾ ਪਾਣੀ ਹੁਣ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਹਿਰ ਦੇ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਂ ਉਥੇ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਜੇਕਰ ਕਿਧਰੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੀਪੇਅਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਕੱਚੇ ਦੇ ਵਿਚ ਚਲਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਜਟ ਦੇ ਵਿਚ ਪੈਸਾ ਰਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਮਿਕਸਚਰ ਬਣਾ ਕੇ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ। ਨਵੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਟ ਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਦਮ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਲਈ ਮੁਕਰਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਟਰਮਜ਼ ਆਫ ਰੈਫਰੈਂਸਿਜ਼ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਟਰਮਜ਼ ਆਫ ਰੈਫਰੈਂਸ ਬਨਾਉਣ ਦੇ ਵਕਤ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਕੰਡੀਸ਼ਨ ਅੱਛੀ ਹੋ ਸਕੇ।

ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅੱਛੇ ਮਕਾਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੂਰਲ ਹਾਊਸ ਰੈਂਟ ਅਲਾਊਂਸ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਫੈਸਿਲਟੀਜ਼ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਫੈਸਿਲਟੀਜ਼ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਤਾਂਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਦਿਲ ਲਗਾ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੈਸਿਲਟੀਜ਼ ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਟਰਮਜ਼ ਆਫ ਰੈਫਰੈਂਸ ਦੇ ਵਿਚ ਪਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਵੀ ਹਨ। ਫਿਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉਤੇ 26 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸੈਸ ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲੇ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ 26 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬੋਝ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਪਰ ਹਾਰਸ ਪਾਵਰ ਇਕ ਰੁਪਿਆ ਰਿਆਇਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਕ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਦਮ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਵੀ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਰਾਹਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਠੀਕ ਸੋਚ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬੜੇ ਉਚੇਚੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਪਿਛਲੇ 4 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਬੜੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਗਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਸਾਡੇ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬੜੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰਕੇ 26–27 ਵੱਡੇ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਯੂਨਿਟਸ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚਾਲੂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਯੂਨਿਟਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂਕਿ ਰਾਜ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਗਰੀ-ਕਲਚਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਤਰੱਕੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬੜੇ ਉਚੇਚੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਡਾਈਵਰਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਆਫ ਕਰਾਪਸ ਦੀ ਸਕੀਮ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਦਮ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਘੁੰਮਣ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਮੱਤੇਨੰਗਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੜਕਿਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਤਲ ਕੇਵਲ ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਉਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਵੀ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਜਨਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੈਰੋਰਿਸਟਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਟਾਈਮ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਬੜਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਕਤਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਦੋ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਹ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਮੌਕੇ ਤੇ ਛਾਪੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਫੀ ਅਸਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਆਤੰਕਵਾਦ ਉਤੇ ਵੀ ਪਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਥੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਰੰਗਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਕੱਢੇ ਗਏ। ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਠੀਕ ਸਨ। ਜਿਹੜਾ ਬਜਟ ਘਾਟਾ ਸਾਨੂੰ 380 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਣ ਲਈ ਬੜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੇਰ ਬਜਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬਜਟ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ ਰਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਜਟ ਇਕ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਬਜਟ ਹੈ।

ਵੈਦ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੱਤਾ (ਜਲੰਧਰ ਉੱਤਰੀ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬਜਟ ਉਤੇ ਬੋਲਣ ਲਈ ਵਕਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਾਂਗਾ। ਇਹ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਮਾੜੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 1982 ਤੋਂ ਕਤਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਰੁਕੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ ਬਜਟ ਦੇ ਵਿਚ 39 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਟੈਕਸ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਹੋਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਇਸ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਟੈਕਸ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਵਿਚ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਜਦ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਪਾਰੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਇੰਡਸਟਰੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੈਟਰੋਲ ਉਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਕੂਟਰ, ਕਾਰ, ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਯੂਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਉਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਕੇ ਇਹ ਬੋਝ ਟਰੱਕਾਂ, ਬੱਸਾਂ, ਟਰੈਕਟਰਜ਼ ਉਤੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੈਸੇਂਜਰ ਟੈਕਸ ਵੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬੋਝ ਲੋਕਲ, ਲੌਂਗ ਰੂਟ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਉੱਤੇ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਸਵਾਰੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਟਿਕਟਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਕੇ ਟੈਕਸ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਣੀ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਕਿਧਰੇ ਚਲੇ ਜਾਉ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੀਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਚਾਹੇ ਰੇਲ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਨਤਾ ਉਤੇ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਵਾਟਰ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਹਾਉਸ ਟੈਕਸ ਲਗਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾ ਪਾਣੀ ਦਾ ਬਿਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਸੀਵਰੇਜ ਦਾ ਬਿਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਦੇ ਮੀਟਰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬਿਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਲੋਕ ਟੈਕਸ ਦੇ ਬੋਝ ਥੱਲੇ ਦਬੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੋਰ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਹੋਰ ਬੋਝ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੱਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਇੰਡਸਟਰੀ ਬਿਲਕੁਲ ਤਬਾਹ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਵਿਚ ਪਿੱਗ ਆਇਰਨ ਦੀ ਬੜੀ ਸ਼ਾਰਟੇਜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸ਼ਾਰਟੇਜ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੂਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਇੰਡਸਟਰੀਲਿਸਟਾਂ ਦਾ ਕੋਟਾ ਫਿਕਸ ਹੈ ਉਸ ਕੋਟੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪਿੱਗ ਆਇਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪਿਗ ਆਇਰਨ ਇੰਡਸਟਰੀਲਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਾਰਣ ਤਬਾਹ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵੱਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੰਡਸਟਰੀਲਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਕੋਈ ਰਿਆਇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਜਟ ਦੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ੀਰਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ 10 ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸ਼ੀਰਾ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਾਸਤੇ 700—800 ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਖਾਨੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੀਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਪਿੱਗ ਆਇਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ੀਰੇ ਵੱਲ ਘਟੋ ਘੱਟ ਫਾਈਨੈਂਸ

ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ । ਸ਼ੀਰਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸ ਦਾ ਸਿਸਟਮ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ? ਬਾਕੀ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿਸਟਮ ਕੀ ਹੈ ? ਉਥੇ ਦਿਨ ਬਦਿਨ ਤਰੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਐਸੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਥੇ ਇਨਡਸਟਰੀ ਕੌਣ ਲਗਾ-ਵੇਗਾ ? ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਦੀ ਜੋ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਚੁਕੀ ਸੀ, ਉਹ ਖੋਹ ਲਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਬਾਹਰੋਂ ਦਿੱਲੀ, ਕਾਨਪੁਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੋਂ ਆਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸੈਕਿੰਡ ਫੇਜ਼ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਥਰਡ ਫੇਜ਼ ਬਣਾਏ ਜਾਣ । ਜਿਹੜੀ ਪਹਿਲਾਂ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸਰਕਾਰ ਕਰ ਚੁਕੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਗਲਤ ਨੀਤੀ ਹੈ ।

ਜੋ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ । (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਹ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਬੜਾ ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਇਨਸੈਂਟਿਵ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਇਨਡਸਟਰੀ ਲਗੇਗੀ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੂਰ ਹੋਵੇਗੀ । ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਹੋਵੇਗੀ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਆਟੋ ਇੰਡਸਟਰੀ ਹੈ, ਪਾਈਪ ਦੀ ਇਨਡਸਟਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਟੈਕਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪਰ ਹੈ। ਜੋ ਟੈਕਸ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਨਡਸਟਰੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ । ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਕਾਰਖਾਨਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਰਹਿਣਗੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਸਾਡੀ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਪੀਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ । ਤਰਸੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ । ਅਜੇ ਅੱਗ ਠੰਡੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ ਪਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅਸਤੀਆਂ ਚੁਕ ਕੇ ਲੈ ਗਏ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਨਫਾਰਮ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਥੇ 10—15 ਲੋਕ ਆਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਰਥੀਆਂ ਚੁਕ ਕੇ ਲੈ ਜਾਵਾਂਗੇ । ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਹੋਰ ਵੀ ਉਥੇ ਸੰਸਕਾਰ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਹ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਅਰਥੀਆਂ ਤਕ ਚੁਕ ਕੇ ਲੈ ਗਏ । ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਇਨਡਸਟਰੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ? ਬਟਾਲੇ ਵਿਚ ਕਰਫਿਊ ਲਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਥੇ ਹਾਲਾਤ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਹਨ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਗਤ ਨਰਾਇਣ ਦੀ ਹਤਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਥੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ । ਸਰਦਾਰ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 29 ਚਾਕੂ ਮਾਰੇ ਗਏ । ਉਸ ਦੀਆਂ ਹਡੀਆਂ ਛਿਲ ਦਿੱਤੀਆਂ ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਅਜੇ ਤਕ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸੁਰਾਗ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜੇ ਤਕ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ । ਇਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਇਨਡਸਟਰੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧੇਗੀ । ਇਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਤਰੱਕੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੇਗਾ । ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲੇ ਵੀ ਹਨ । ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਜਦੋਂ ਵੰਡਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ । ਸੱਚਰ ਫਾਰਮੂਲਾ ਬਣਿਆ । ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਿਆਨੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਰਿਜਨਲ ਫਾਰਮੂਲਾ ਬਣਿਆ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਫਿਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਆ ਗਿਆ । ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਤਲ ਹੋਏ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਫਿਰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਖੀਰ ਵਿਚ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ

[ਵੈਦ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੱਤਾ]

ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਤੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ, ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ । ਜਦੋਂ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੁਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਿਲੇਗੀ ਪਰ ਹੁਣ ਵੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਟਾਲੇ ਵਿਚ 1,000 ਬੰਦੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਅਤੇ 1,000 ਬੰਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਬਜਟ ਵਿਚ ਇਹ ਮਿਲ ਜਾਏਗਾ, ਉਹ ਮਿਲ ਜਾਏਗਾ । ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਪੁਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕੀ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰੇਲਵੇ ਮੇਨ ਲਾਈਨ ਦੇ ਉਤੇ ਓਵਰ ਪੁਲ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ । ਉਥੇ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੀ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਹੈ । ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਹੈ । ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਘਟੋਂ ਘੱਟ ਇਕ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਿਜ ਹੀ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿਓ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ । ਜੰਮੂ ਵਿਚ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਿਨੀ ਬਸਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਥੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਮਿਨੀ ਬਸਾਂ ਨਹੀਂ ਚਲਾਉਂਦੇ । ਇਹ ਮਿਨੀ ਬਸਾਂ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਚਲਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਿਲਿਟੀਜ਼ ਮਿਲੇਗੀ । ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਬਤ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਜਲੰਧਰ ਨਾਰਥ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਹਾਂ ਪਰ ਉਥੇ ਕਈ ਹਰੀਜਨ ਕਲੋਨੀਜ਼ ਹਨ, ਉਥੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ । ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜੇ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਬਚਿਆਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਦਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਥੇ ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਵਾਂਗਾ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਮੱਝ, ਗਊ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ । ਜਿਹੜੀ ਰਕਮ ਜਲੰਧਰ ਬਾੜ੍ਹ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਤਕਸੀਮ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ । ਇਸ ਵੱਲ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ, ਉਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮੈਂ ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਉਥੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਤਰਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਹੈ। ਸਪੋਰਟਸ ਦੀ ਛੋਟੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਛੋਟਾ ਮੋਟਾ ਸਾਮਾਨ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਮਾਡਰਨ ਕੰਪਿਊਟਰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਗਾਉਣ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਜੋ ਲਕੜ ਸਪੋਰਟਸ ਵਾਸਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਲਕੜ ਨਾਲ ਹਾਕੀ, ਬੈਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੇਡਣ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਵਗੈਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਸਪੋਰਟਸ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਾਸਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਤੋਂ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਸਾਮਾਨ ਲਕੜ ਲਿਤੀ ਜਾਵੇ । ਸਪੋਰਟਸ ਵਾਸਤੇ ਲਕੜੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਐਫ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਪੋਰਟਸ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਾਸਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਕਿ ਇਹ ਇੰਡਸਟਰੀ ਫਾਇਦੇ-ਮੰਦ ਹੋ ਸਕੇ । ਟੈਕਸਿਜ਼ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰੀ ਰਾਜ ਹੈ ਚਾਹੇ ਉਹ ਹਾਊਸ ਟੈਕਸ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਹੋਰ, ਇਹ ਬੜੀ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਫੈਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਲੋਕਲ ਬਾਡੀਜ਼

ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ । ਕਮ-ਅਜ਼-ਕਮ ਗੌਰਮਿੰਟ ਅਦਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਖਤਮ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਊਸ ਬਿਲਡਿੰਗ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਮਕਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ। ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਬੜੀ ਆਬਾਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਆਬਾਦ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਬੜੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਨੇ 2—2,, 3—3, 4—4 ਮਰਲੇ ਜਗ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ । ਨਾ ਉਥੇ ਪੀਣ ਦਾ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੀਵਰੇਜ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰੋ ਜੀ ।

ਵੈਦ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੱਤਾ : ਜਲੰਧਰ 'ਚ ਸਲੱਮ ਏਰੀਆਜ਼ ਕਾਫੀ ਹਨ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਣ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪਹੁੰਚਾਏ। ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਵਾਟਰ-ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਰੁਪਿਆ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨਾ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਕਿੰਨਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਪੀਣ ਦਾ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਘੰਟੀ) ਆਖਿਰ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ 'ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਵਕਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ।

ਸਰਦਾਰ ਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ (ਟਾਂਡਾ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬੜਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਟਾਈਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਜਿਹੜਾ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਉਘੇ ਅਤੇ ਐਮੀਨੈਂਟ ਇਕਾਨੋਮਿਸਟ ਹਨ, ਇਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਬੇਹਤਰੀਨ ਹੋਰ ਕੋਈ ਬਜਟ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਇਸਦਾ ਪਛੋਕੜ ਬੜੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਬੜੇ ਅਬਨਾਰਮਲ ਰਹੇ ਹਨ ਔਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਹੀ ਅਤਿਆਚਾਰ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਹਿਣਾ ਪਿਆ ਹੈ । ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਤੇ ਰਾਜੀਵ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜੋ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਮਪਲੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਆਫ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਦੀ ਸਾਫ ਝਲਕ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿੰਨੀ ਸਿੰਸੀਅਰਟੀ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੇ ਸਿੰਸੀਅਰ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਇਮਪਲੀਮੈਂਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਜਿਹੜੇ ਬਾਹਰੋਂ ਉਜੜ ਕੇ ਆਏ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਸਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਰਖੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਬਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਫੌਜੀ ਬੈਰਕਾਂ ਛੱਡ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਿਵਾਉਣ ਔਰ ਰਿਲੀਫ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਔਰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਵਿਡੋਜ਼ ਔਰ ਇਨੋਸੈਂਟ ਬੱਚੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਲਦੈਨ ਮਰ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਸਾਉਣ ਦਾ ਔਰ ਪਲਾਟ ਦੇਣ ਦਾ ਏਥੇ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਇਹ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਸਿੰਸੀਆਰਟੀ ਨਾਲ ਇਹ ਗੱਲ ਏਥੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਡਾਈਵਰਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਆਫ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਸਕੀਮ

[ਸਰਦਾਰ ਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ]

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਅੱਜ ਦੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦਾ ਇਕ ਅਹਿਮ ਅੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਲਿਆਕਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੁਖਮਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ 480 ਪੀ. ਐਲ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਕਣਕ ਮੰਗਵਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਬੜੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਧਾ ਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿਵਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਭੁੱਖਮਰੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ। ਬੜੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਇਸ ਟਾਈਮ ਤੱਕ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਅਤੇ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਦੀ ਉਨੱਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੀ ਉਨੱਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਗਜ਼ਾਸਟ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਮੈਂ ਵਿੱਤ-ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਵਾਂਗਾ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਸੈਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਕਿ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਭਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਿਛੇ ਝੋਨਾ ਬੜਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵੀਰ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵੀ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਝੋਨਾ ਜਿਹੜਾ ਰੁਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਚੁਕਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਭਾਅ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੈਂਚਾਂ ਵਲੋਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਫਾਰਮਰਜ਼ ਨਾਲ ਬੜਾ ਧੱਕਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਫੇਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਇਕ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਸੈਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਕਿ ਜਿਹੜੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਧੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਹ ਵੇਚਣੀ ਵੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਬਾਹਰ, ਉਸ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਦੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਭਾਅ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਵੀ ਕੁਆਲੀਟੇਟਿਵ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਰੈਡਿਟ ਮਿਲੇ। ਡਾਈਵਰਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤੇ ਲਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਫੌਰੈਸਟ ਨੂੰ ਡਿਵੈਲਪ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਫਲੋਰੀਕਲਚਰ ਜਾਂ ਮੈਡੀਸਿਨ ਪਲਾਂਟਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇਣ ਦੀ ਖਾਸ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਕ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀ ਐਸੀ ਲਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕੇ ਔਰ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਵੇਸਟ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੰਜ਼ਿਊਮ ਹੋ ਸਕੇ ਔਰ ਪੂਰਾ ਲਾਭ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਨਾਲ ਹੀ ਸੂਗਰਕੇਨ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਡਿਵੈਲਪ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ-ਯੋਗ ਕਦਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਡਿਵੈਲਪ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੂਗਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰੋਂ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਕਿ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੂਗਰਕੇਨ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਲਾਉਣ ਨਾਲ ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇਹ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਐਲਕੋਹਲ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੋਟਰ ਕਾਰਾਂ ਸਪਿਰਟ ਨਾਲ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੋ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੂਗਰਕੇਨ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਗਾ ਕੇ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨੱਤੀ ਵੱਲ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਾਟਨ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਫੈਕਟਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਲਾਉਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਕਾਟਨ ਦੇ ਭਾਅ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੂਰਾ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਕਾਟਨ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਏਥੇ ਲਗ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਾਅ ਵੀ ਮਿਲਣਗੇ ਔਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਪੜੇ ਦੀ ਵੀ ਤਰੱਕੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ੂਗਰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਜੋ ਵੇਸਟ ਪਰਾਡਕਟ ਪੱਛੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਫਾਈਨ ਪੇਪਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਕੇ ਬੜਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਵੱਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ। ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਐਨਾਲਾਈਜ਼ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੋਡੱਕਸ਼ਨ ਵਧਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਲਾਹੇਵੰਦ ਭਅ ਮਿਲ ਸਕਣ। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਵਰ ਵਾਸਤੇ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਪਾਵਰ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਹਾਈਡਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਥਰਮਲ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਸਾਡੀ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਖੇਤੀ ਦਾ ਬੇਸ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸਾ ਰੱਖ ਕੇ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੜਾ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਆਂਗਾ। ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਹੈ ਕਿ 10ਵੀਂ ਪਾਸ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ 9 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਤੋਂ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪਰਮੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੋਟ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕਰੋ ਲੇਕਿਨ ਡਿਊ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਅਡਵਾਂਸਡ ਸਟੇਜ ਤੇ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਅੱਜ ਬੜਾ ਅਡਵਾਂਸਡ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ 10ਵੀਂ ਪਾਸ ਮੁੰਡੇ ਅਡਵਾਂਸਡ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੈਟਿਸਫਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਬੀ.ਐਸ.ਸੀ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਣ। ਬੀ.ਐਸ.ਸੀ. ਗਰੈਜੂਏਟਸ ਨੂੰ ਹੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੌਮੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਵੀ ਇਹੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਾਨ-ਗਰੈਜੂਏਟਸ ਦੀਆਂ ਬਤੌਰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨਾਂ ਰੋਕੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹ ਵੀ ਬੜਾ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ। ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀਆਂ ਨੀਡਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਗਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਕੁਆਲੀਫਾਈਡ ਬੰਦੇ ਲਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾਲੀਮ ਉਥੋਂ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਔਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਹੜਾ 10 ਪਲੱਸ 2 ਸਿਸਟਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਲਾਘਾ-ਯੋਗ ਕੰਮ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਹੀ ਬੱਚੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਗੇ ਜਿਹੜੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੋਣਗੇ।

ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਅਨਾਉਂਸਮੈਂਟ ਕਰਕੇ ਵੀ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਧਾਈਆਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵਾਇਦਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹਾਂ।

ਹੈਲਥ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਵਿਚ 40 ਮੁਢਲੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

[ਸਰਦਾਰ ਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ]

ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤੱਲਿਕ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਵਾਂਗਾ ਕਿ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਭਾਵੇਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ, ਜੇ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਅਦਾਰੇ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਤ-ਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕੰਪੀਟੀਸ਼ਨ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਸਰਵਿਸ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਬੇਕਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਨੀ ਬੱਸਾਂ ਚਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਰੂਰਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵਾਸਤੇ ਕਾਫੀ ਪੈਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਬੜੀ ਅਹਿਮ ਔਰ ਬਿਹਤਰੀਨ ਸਕੀਮ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਔਰ ਸਿਹਤ ਦੇ ਸੈਂਟਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਗਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਨ ਔਰ ਟੇਲੀਫੋਨ ਸਿਸਟਮ ਚਾਲੂ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਚਾਲੂ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਦਿਹਾਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰੀਜਨ ਬਸਤੀਆਂ ਲਈ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਬਨਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਤ-ਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਵੀ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਬਿਹਤਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਸੋ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਬਜਟ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਿਹਤਰੀਨ ਬਜਟ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਇਕ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਸ ਵੱਲ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁਕਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ-ਅਬੋਹਰ ਨੂੰ ਬੋਨ ਆਫ ਕੰਟੈਨਸ਼ਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 13 ਪਿੰਡ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਦੇ ਸਨ, ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਹਰਿਆਣੇ ਨੇ, ਉਹ ਪਿੰਡ ਕਲੇਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਇਹ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਰਿਜ਼ੈਂਟਮੈਂਟ ਹੋਈ। ਸਾਡੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਉਣ। ਜਦੋਂ 13 ਪਿੰਡ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਸੋ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜਾ ਬਜਟ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰਾਹਤ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੀਸ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਹੋਵੇ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੀਸ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ (ਲੁਧਿਆਣਾ ਪੂਰਬੀ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਲਈ ਟਾਈਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣੀ ਸੀ। ਇਹ ਬੜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟੇਰੀਅਨ ਹਨ ਔਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਮੈਂ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਹਾਂ 1977-78-79 ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਇਹ ਐਨੇ ਕਨਫਿਊਜ਼ਡ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿੰਨੇ ਕਿ ਹੁਣ ਕਨਫਿਊਜ਼ਡ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਨ-ਫਿਊਜ਼ਡ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਤਾਂ ਸਹੀ ਹੈ ਮਗਰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਗਲਾਂ

ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ਉਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਨਫਿਊਜ਼ਡ ਹਨ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਲੀਹਾਂ ਤੇ ਇਹ ਚਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਲਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਨਫਿਊਜ਼ਡ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਜਟ ਸਿਰਫ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਬਜਟ ਤਕ ਮਹਿਦੂਦ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਜਿਹੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਉਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪੱਖ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ ਬੋਝ ਸਾਰਾ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਪੈ ਗਿਆ। ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਬਜਟ ਬਣਾ ਸਕੇ ਔਰ ਨਾ ਹੀ ਸਾਂਝਾ ਬਜਟ ਬਣਾ ਸਕੇ ਨਾ ਹੀ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦਾ ਬਜਟ ਬਣਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਇਹ ਰਾਜਿਆਂ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਗਰੈਸਿਵ ਬਜਟ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਬਜਟ ਦੀ ਗੱਲ ਪਿਛੋਂ ਕਹਾਂਗਾ। ਕਨਫਿਊਜ਼ਡ ਇਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਸੌ ਆਦਮੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਲੂ ਘਾਰਾ ਹੋਇਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਸਿੱਖ ਭਰਾ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਉਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਨਫਿਊਜ਼ਡ ਹੋ ਗਏ। ਫਿਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੇਹਤਰੀ ਵਾਸਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਬੇਹਤਰੀ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਕੇ ਆਏ ਸੀ ਕਿ ਅਗਰ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣ ਜਾਏਗੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਪੀਸ ਲਿਆਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਇਥੇ ਪੀਸ ਹੋਵੇ। ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਹਾਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਸੌ ਆਦਮੀ ਫਿਰ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ ਔਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੈਜਾਰਿਟੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਬੋਝ ਹੈ ਔਰ ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਜੋ ਗੱਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਿਊਨਲ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਇਹ ਬਾਹਰ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਬੋਝ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰੈਜ਼ੋਲੂਸ਼ਨ ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਠੀਕ ਬਜਟ ਬਣਦਾ। ਕਦੇ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਬਜਟ ਤੇ ਦੋ ਪਾਰਟ ਹੋਣ। ਏ ਐਂਡ ਬੀ ਦੋ ਪਾਰਟ ਬਜਟ ਦੇ ਬਣੇ ਹੋਣ, ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਨਫਿਊਜ਼ਡ ਸਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਜਟ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਕਰ ਦਿਤੇ। ਮੈਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਕਲ ਦੇ ਵਾਕੇ ਬਾਰੇ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੁਲਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਲ ਬਟਾਲੇ ਵਿਖੇ ਜੋ ਵਾਕਿਆ ਹੋਇਆ ਉਹ ਬੜਾ ਭਿਆਨਕ ਵਾਕਿਆ ਸੀ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਲਗੇ ਦਿਲ ਹਿਲਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲੀ ਤਾਂ। ਬੱਚੇ ਮੇਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਧਰ ਆ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਮੈਂ 16 ਅਗਸਤ, 1947 ਨੂੰ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਉਥੇ ਘੱਲੂ ਘਾਰਾ ਹੋਇਆ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਯਾਦ ਆਕੇ ਰੌਂਗਟੇ ਖੜੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਹੀ ਕੱਲ੍ਹ ਬਟਾਲੇ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਹੁਣ ਕੀ ਕਸਰ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ? ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਕੱਲ੍ਹ ਬਟਾਲੇ ਵਿਖੇ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖ ਆਪਸ ਵਿਚ ਹੀ ਲੜਣ ਲਗ ਗਏ ਇਹ ਬੜੀ ਡੇਂਜਰਸ ਗੱਲ ਹੈ। ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਟੁਟ ਜਾਊ ਪਰ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਕਰਕੇ ਨਹਿਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਤਸ਼ਵੀਸ਼ ਹੋਈ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਤਸ਼ਵੀਸ਼ ਹੋਈ ਹੈ, ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਸ਼ਵੀਸ਼ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਔਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਾਈਲ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ? ਇਸ ਨੂੰ ਕੌਣ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ? ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਕੌਣ ਮੇਨਟੇਨ ਕਰੇਗਾ? ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਏਰੀਆ ਦੇ ਸੈਕਟਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਯਾਨੀ ਅਸੀਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਅਸੀਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਕੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਰਿਪਰੇਸ਼ਨ ਨਾ ਕਰੇ, ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮਾਰੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਤਾਂ ਪਕੜ ਲਓ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਉਹ

[ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ]

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਾਂਗਾਂ ਹੀ ਮਾਰਣਗੇ ਅਤੇ ਡਾਂਗਾਂ ਨਾਲ ਘਟ ਸੱਟ ਲਗੇਗੀ । ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੱਜ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗੀ । ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੋਆਪਰੇਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਕਾਲੇ ਬਿੱਲੇ ਲਗਾਕੇ ਪਰੋਟੈਸਟ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਗਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਭੈੜੇ ਦਿਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਇਨਾਂ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੋ, ਸੰਭਾਲੋ ਔਰ ਸੰਭਾਲੋ ।

ਮੈਂ ਬਜਟ ਤੇ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਬਜਟ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸੇਧ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ (ਵਿਘਨ) ਚਲੋ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਬਜਟ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਰੱਬਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਲ ਦਈਂ । ਰੱਬਾ ਹਕੂਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਮਤ ਦੇਵੀਂ, ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਮਤ ਦਈਂ, ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰੀਂ । ਸਾਡੀ ਇਹੀ ਪਰਾਰਥਨਾ ਹੈ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਕਰੇ ਇਹ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਮੇਨਟੇਨ ਕਰ ਸਕਣ ।

ਹੁਣ ਬਜਟ ਤੇ ਟੀਕਾ ਟਿਪਣੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੁਝ ਸੁਝਾਉ ਦਿਆਂਗਾ । ਕੁਝ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਕੈਂਡਲ ਹੋਣਗੇ, ਇਹ ਗੁੱਸਾ ਨਾ ਕਰਨ । ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਟੇਸਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਏ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਜਟ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਉਦੋਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਬਨਿਸਬਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੈਵੇਨਿਊ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਤਕਰੀਬਨ 1273 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਜਦ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਿਰਫ 3.55 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਾਰਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿਤੇ ਲਗਾ ਦਿਓ । ਪਰ ਇਥੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤਾਂ ਕਰੋ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਫੰਡਜ਼ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਵਰਤ ਲਓ .ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇਥੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤਾਂ ਰਹਿਣ ਦਿਓ । ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਸੋਚੋ । ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਵੀ ਜੱਟ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸੀ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ (ਵਿਘਨ) (**ਇਕ ਆਵਾਜ਼**: ਹੁਣ ਫਿਰ ਜੱਟੀ ਨੂੰ ਲੀਡਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।)

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਔਰ ਲੇਬਰ ਵਾਸਤੇ 26 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਰਖਿਆ ਹੈ ; ਇਸ ਵਿਚੋਂ 11 ਕਰੋੜ ਲੇਬਰ ਵਾਸਤੇ ਰਖਿਆ ਹੈ ਔਰ 15 ਕਰੋੜ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਾਸਤੇ ਰਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਰਕਮ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਨਿਕਲ ਜਾਣੀ ਹੈ ਬਾਕੀ ਦਾ ਕੰਮ ਇਸ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇੰਡਸਟਰੀ ਔਰ ਲੇਬਰ ਦੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਵਾਸਤੇ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਟੈਕਸ ਦਾ ਜੋ ਬਰਡਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਹ ਸਾਰਾ ਗਰੀਬ ਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਵਿਚ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੇ 1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪੈਸੰਜਰ ਟੈਕਸ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਮਿਡਲ ਕਲਾਸ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਬੋਝ ਪੈਣਾ ਹੈ । ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਤੇ ਵੀ ਪੈਣਾ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਹੀ ਦਿਖਾ ਦੇਣਾ ਹੈ । 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਡੀਜ਼ਲ ਤੇ ਲਾ ਦਿਤਾ । ਡੀਜ਼ਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਵਰਤਣਾ ਹੈ। 1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ

ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਸਿਟੀ ਡਿਊਟੀ ਵਧਾ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 1 ਪੈਸਾ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵਧਾਉਣ ਨਾਲ ਇਹ 85 ਪੈਸੇ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ 1 ਰੁਪਿਆ ਹੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਇਹ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਸਿਟੀ ਡਿਊਟੀ ਵਧਾ ਦਿਤੀ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਖਰਚਾ ਹੋਰ ਪਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਮਿਡਲ ਕਲਾਸ ਅਤੇ ਪੂਅਰ ਕਲਾਸ ਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਮਦਨ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਆਉਣੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਰੌਲਾ ਪਵੇਗਾ। ਲੇਬਰ ਨੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਰੌਲਾ ਪਾਉਣਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਤੇ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਖੁੱਸ ਜਾਣੀ ਹੈ।

ਕੁਝ ਮੱਦਾਂ ਹਨ ਸੋਸ਼ਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਂਡ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੀਆਂ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਐਜੂ-ਕੇਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਰਾਈਟ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਐਜੂਕੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । 1947 ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਏ ਹਾਂ ਉਦੋਂ 11 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੋਕ ਐਜੂਕੇਟਿਡ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁਣ 33-34 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੋਕ ਐਜੂਕੇਟਿਡ ਹਨ । 66-67 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਨਪੜ੍ਹ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ । ਨਵੀਂ ਚੀਜ਼ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ । ਇਸ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਦੀ ਪਰਸੈਂਟੇਜ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ । ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਹੋਰ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿਆਂਗੇ । ਪਰ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਅੱਗੇ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਭੈੜੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਸਕੂਲ ਜਿੰਨੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਨਾ ਉਥੇ ਕੋਈ ਟੀਚਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਟੀਚਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਟੈਂਡਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਸਕੂਲ ਤਕਰੀਬਨ ਉਥੇ ਬੰਦ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਥੇ ਕਿ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਤਿਆਨਾਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਜੇ ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣਗੇ, ਉਥੇ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵੀ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣਗੇ । ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬੜਾ ਡੇਂਜਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਲ-ਡਿੰਗਜ਼ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ, ਉਥੇ ਟੀਚਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਤਾਕਿ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹ ਸਕਣ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਛੇਵੀਂ, ਸਤਵੀਂ, ਅਠਵੀਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਇਧਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਹੋਰ ਵੀ ਸੋਚਿਆ ਜਾਂਦਾ । ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਟੈਂਡਰਡ ਥੱਲੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ । ਪਾਸ ਪਰ-ਸੈਂਟੇਜ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੇਲ੍ਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਕੋਈ ਟੀਚਰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਉਸਤਾਦ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ । ਉਹ ਟਿਊਸ਼ਨਾਂ ਮਗਰ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ । ਫਿਰ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੰਟਰਫੀਅਰੈਂਸ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਲੋਂ ਉਥੇ ਇਕ ਆਰਡਰ ਗਿਆ ਔਰ ਉਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਟੀਚਰ 3 ਸਾਲ ਐਬਸੈਂਟ ਰਹੀ। ਉਸ ਦੇ ਉਤੇ ਲਿਖ ਦਿਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਕਿ ਉਹ 3 ਸਾਲ ਕਿਥੇ ਰਹੀ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਆਰਡਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਕਨਫਿਊਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਫਿਕਰ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੀ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ।

[Shri Om Parkash Gupta]

Reinstate immediately. Pay her all allowances and salaries immediately. Otherwise disciplinary action.

ਹੁਣ ਮੈਂ ਹੈਲਥ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਜਦੋਂ ਦੀ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦੂਜੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਦੇ ਬਜਟ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖ ਲਵੋ, ਸੈਂਟਰ ਵਾਲੇ ਤਕਰੀਬਨ ਹੈਲਥ ਤੇ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬੱਜਟ ਲਈ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਹੈਲਥ ਦੀ ਸਟੇਟ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਸਟੇਟ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈਲਥ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ, ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਸ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗਾ । ਜੇ ਗਰੀਬ ਦੀ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗਾ, ਸਟੇਟ ਦੀ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ । ਮੈਂ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬਜਟ ਦਾ ਹੈਲਥ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਹੁਣ 2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੇ ਲੈ ਆਏ ਹਨ ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਨੂੰ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾਂਦੇ । ਇਹ ਇਸ ਨੂੰ ਥੱਲੇ ਲੈ ਆਏ ਹਨ। ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਹ ਥੱਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਆਏ ਹਨ । ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਡਾਕਟਰ ਆਪਣੀ ਡੀਮਾਂਡ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟਰੱਕ ਉਲਟਾ ਦਿਤਾ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਡਾਕਟਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਸੀ। ਉਹ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਪਏ ਹਨ। ਹਸਪਤਾਲ ਬੰਦ ਪਏ ਹਨ । ਹੜਤਾਲ ਹੋ ਗਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮੰਨ ਲਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਜੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਅਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ ਹੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੀ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀਆਂ ਫੈਸਿਲਿਟੀਜ਼ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੈਟਲ ਕਰ ਲਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਪਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਉਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਹੀ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਜੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਹੀ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਕਰ ਦਿਤੀ, ਹੜਤਾਲ ਕਰ ਦਿਤੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਕੌਣ ਦੇਖੇਗਾ ? ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸੈਕਟਰੀਏਟ ਵਿਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆ ਗਏ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੁੱਤ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ । ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਰੱਬ ਹੁੰਦਾ ਸੀ । ਪੰਡਤ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ, ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਰੱਬ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਯਾਣੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਨਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ 2-3 ਮੰਗਾਂ ਹਨ। ਇਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਜਗ੍ਹਾਂ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਬਣਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ । ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਹਨ ਉਹ ਘੱਟ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰੂਰਲ ਅਲਾਉਂਸ ਹੈ, ਹਾਊਸ ਰੈਂਟ ਅਲਾਊਂਸ ਵਿਲ ਬੀ ਗਿਵਨ ਅੰਡਰ ਰੂਲ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬੈਨੀਫਿਟਸ ਟੂ ਦੀ ਫੈਮਿਲੀਜ਼ ਆਫ ਦੀ ਡਸੀਜ਼ਡ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ । ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦਾ ਇਕ ਕਿੱਸਾ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਉਥੇ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਕੇ.ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ ਸੀ, ਉਹ ਐਮ.ਡੀ. ਸੀ ਅਤੇ ਬੜਾ ਕੁਆਲੀ-ਫਾਈਡ ਡਾਕਟਰ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਸੁੱਟ ਦਿਤਾ। ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਰੋਂਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਕੋਲ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਪੈਂਡਿੰਗ ਪਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੇ ਮਾਰਿਆ, ਕਿਉਂ ਮਾਰਿਆ, ਇਸ ਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਰੁਲਦੇ ਪਏ ਹਨ । ਕੋਈ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਉਨਾਂ ਨੇ ਬੈਨੀਫਿਟਸ

ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਕਟੇਮਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਹੋਈ ਸੀ । ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਿਕਟੇਮਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਰਿਮੂਵ ਕਰਾਵਾਂਗੇ ਪਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡੀਮਾਂਡ ਰੱਖੀ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਅਸੀਂ ਕੰਸਿਡਰ ਕਰ ਲਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਲਾਗੂ ਕਰਾਵਾਂਗੇ ਪਰ ਹੁਣ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਡੀਮਾਂਡ ਵਾਪਿਸ ਆ ਗਈ ਹੈ ਯਾਨੀ ਕਿ ਮੰਨੀ ਨਹੀਂ ਗਈ। ਫਾਈਨੈਂਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡੀਮਾਂਡ ਰੁਕ ਗਈ। ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਦੇ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ 4-5 ਸੌ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਬਣਨਾ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਜਦ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ ਗਈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਉਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਰਟੇਜ ਹੈ। ਕਈ ਡਾਕਟਰ ਵਲੈਤ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕਈ ਡਾਕਟਰ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਰਟੇਜ ਹੈ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀਆਂ ਫੈਸਲਿਟੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀਆਂ ਫੈਸਲਿਟੀਜ਼ ਦਿਓ । ਸਾਡੀ ਸਿਹਤ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਂਵਾਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਵਾਈਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣ ਦਵਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ। ਇਥੇ ਸੈਕਟਰੀਏਟ ਦਾ ਜੋ ਹਾਲ ਹੈ, ਇਹ ਮੈਂ ਕਿੱਸਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਸੁਣਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਵੋਗੇ । ਮੇਰੀ ਕਿਡਨੀ ਵਿਚ ਸਟੋਨ ਹੈ। 2 ਅਕਤੂਬਰ, 1984 ਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਡਨੀ ਸਟੋਨ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਇਮੀਜੀਏਟਲੀ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਾਓ। ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਕੇ ਆਰਡਰ ਕਰ ਦਿਤੇ ਕਿ ਇਲਾਜ ਕਰਾਓ । ਮੈਂ ਉਦੋਂ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਸੀ ਅਤੇ ਬਤੌਰ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਮੈਂ ਇੰਟਾਈਟਲ ਸੀ। ਮੈਂ ਸੀ.ਐਮ. ਸੀ. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾ ਲਿਆ । ਸੀ.ਐਮ.ਸੀ. ਹਸਪਤਾਲ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਲਏ । ਮੇਰਾ ਬਿੱਲ ਪੌਣੇ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਬਣਿਆ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਅੱਜ ਤਕ ਪੇਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੋਈ । ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ 1,100 ਰੁਪਿਆ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਊਰੋਕਰੇਸੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ । ਡਾਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖ ਹੀ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਟਰੀਟਮੈਂਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ 800 ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਿੱਲ ਸੈਕਟਰੀਏਟ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਔਰ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੈਕਟਰੀ, ਡਿਪਟੀ ਸੈਕਟਰੀ ਆਪ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਇਥੋਂ ਹੀ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਔਰ ਵਲਾਇਤ ਤਕ ਜਾ ਕੇ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ (ਬੈਠੇ, ਬੈਠੇ) : ਗੁਪਤਾ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਬਿਮਾਰ ਹੋਵੋ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਫਿਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੇਜਣਾ ਤੁਸੀਂ।

ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਕਨਫਿਊਜ਼ਡ ਹਨ, ਇਹ ਕਿਉਂ ਕਨਫਿਊਜ਼ਡ ਹਨ ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਬੇਹਤਰੀ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮੱਦ 2-4 ਦੱਸੀਆਂ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੀ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੋਰ ਅਪਰਚੂਨਿਟੀ ਟੂ ਦਾ ਪੂਅਰ ਪੀਪਲਜ਼। ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਔੱਪਰਚੂਨਿਟੀਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਗਲ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 2 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਅਪਰਚੂਨਿਟੀਜ਼ ਦਿਓਗੇ, ਇਸ ਦਾ

[ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ]

ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਹੜੇ ਵਿਹਲੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਬਾਕੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦਿਉ ਤਾਂ ਹੀ ਇਹ ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਮਪਰੂਵਮੈਂਟ ਆਫ ਸਲੱਮ ਏਰੀਆਜ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸਲੱਮ ਇਤਨੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਕੀ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਹੈ ਔਰ ਕਿੰਨੀ ਸਪੀਡ ਨਾਲ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਬੜੇ ਹਮਦਰਦ ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੜੀ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਲਿਟਰੇਸੀ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਐਨਰਜੀ, ਪਾਵਰ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਾਵਰ ਦੇ ਰਿਸੋਰਸਿਜ਼ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ । ਪਾਵਰ ਦੀ ਸਾਡੀ ਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸ਼ਾਰਟੇਜ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪਾਵਰ ਦੀ ਸ਼ਾਰਟੇਜ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਅਟਾਮਿਕ ਪਲਾਂਟ ਲਾਵਾਂਗੇ ਫਲਾਣਾ ਪਲਾਂਟ ਲਾਵਾਂਗੇ, ਫਲਾਣਾਂ ਪਲਾਂਟ ਲਾਂਵਾਗੇ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਈ ਐਸੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ਹਨ ਜੋ ਉਨਾਂ ਦੇ ਸਾਈਡਜ ਤੇ ਕੋਈ ਪਲਾਂਟ ਲਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਥੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਸੀਂ ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਹਵਾ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਯਾਨੀ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿਸੋਰਸਿਜ਼ ਦੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਨਹੀਂ । ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਹੜੀ ਅਸੀਂ ਫਾਸਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਾਊਸ ਸਾਈਟਸ ਫਾਰ ਰੂਰਲ ਐਂਡ ਅਰਬਨ ਪੀਪਲ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗਰੀਬਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਾ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਸੁੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਕਾਰਖ਼ਾਨਿਆਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੀ ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਕੋਈ ਕਿਧਰੇ ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਔਰ ਕੋਈ ਕਿਧਰੇ ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਕੋਈ ਤੂੜੀ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਪਿਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਕਿਧਰੇ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਲਾਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇਵੇ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਵਧੀਆ ਵਧੀਆ ਸੋਹਣੇ ਸੋਹਣੇ ਫਲੈਟਸ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, 10-10, 20-20 ਮੰਜ਼ਲੇ ਫਲੈਟਸ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਔਰ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨ ਕਮਰੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਲੇਕਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਰੀਬਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 20 ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੇਬਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਲੁਹਾਰਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਤਰਖਾਣਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਮਕਾਨ ਨਹੀਂ ਹਨ । ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖੋ ਤਾਂ ਆਪ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗੇਗਾ ਕਿ ਉਥੇ 300 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਤੋਂ ਕਮਰਾ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਹਾਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮਕਾਨ ਵਿੱਚ ਵਾੜਨਾ ਹੈ ।

ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਆਫ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਐਂਡ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਟਰਾਈਬਜ਼। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਦੇ ਬੜੇ ਹਮਦਰਦ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਸਮਝ ਨਹੀਂ

ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਸਨ ਉਹੀ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆ ਹਨ, ਕੋਈ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਆਨਾ, ਦੁਆਨੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਕੀ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵਾਸਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਗਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਡ੍ਰਿੰਕਿੰਗ ਵਾਟਰ ਫਾਰ ਵਿਲੇਜਿਜ਼ ਐਂਡ ਅਰਬਨ ਏਰੀਆਜ਼। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਡ੍ਰਿੰਕਿੰਗ ਵਾਟਰ ਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਟਿਊਬਵੈੱਲਜ਼ ਹਨ, ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬੜੇ ਟਿਊਬਵੈੱਲਜ਼ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੱਤਾ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਰਿਸਰਚ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁਕਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਆਲਟਰਨੇਟਿਵ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੀਣ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੜੀ ਅਕਿਊਟ ਸ਼ਾਰਟੇਜ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਹਿਰਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਈ ਪਾਣੀ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਲਟਰਨੇਟਿਵ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਡ੍ਰਿੰਕਿੰਗ ਵਾਟਰ ਮਿਲਣਾ ਨਹੀਂ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲੋਕੀਂ ਪਿਆਸੇ ਮਰ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੁਝ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਇਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਪਲਸਿਜ਼ ਵੈਜੀਟੇਬਲਜ਼, ਆਇਲ ਐਂਡ ਸੀਡਜ਼, ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਾਲੇ ਕਹਿਣਗੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਾਲਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀਆਂ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਗਲ ਕਰੋ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਾਣੀ ਹਰਿਆਣਾ ਔਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋ। ਬਾਹਰੋਂ ਜਿਹੜਾ ਰਾ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਂਜ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣੀ ਹੈ। (ਹਾਸਾ) (ਇਕ ਅਵਾਜ਼: ਇਹ ਅਨਪਾਰਲਾਮੈਂਟਰੀ ਹੈ) ਇਹ ਰੈਸੀਪਰੋਕਲ ਹੈ। ਰਾਅ ਮਟੀਰੀਅਲ ਜਿਵੇਂ ਸਾਲਟ ਹੈ, ਜੇ ਨਮਕ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਹਸਪਤਾਲ ਹੀ ਜਾਣਗੇ। ਸਟੀਲ ਹੈ, ਸਟੀਲ ਬੜੀ ਇਮਪਾਰਟੈਂਟ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਹਨ। ਦੱਸੋ ਕਿ ਉਸ ਬਿਨਾਂ ਕਿਵੇਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿੱਗ ਆਇਰਨ ਹੈ, ਕੋਲ ਹੈ, ਲਾਈਮ ਹੈ, ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਹਨ, ਵੂਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੈਂਕੜੇ ਐਂਈਟਮਜ਼ ਹਨ ਜੋ ਬਾਹਰੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪਾਣੀ ਵਾਸਤੇ ਤੜਫਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਮੰਨ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਥੇ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਸੀ। ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਆ ਗਈ ਤਾਂ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਬਰਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਫੀ ਗਲਾਂ ਕਹਿ ਲਈਆਂ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ: ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ** **

Mr. Deputy Speaker: No point of order.

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ: ਫਿਰ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਲੇਬਰ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਲੇਬਰ ਦੀ

*Expunged as ordered by the Chair.

[ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ]

ਗੱਲ ਛੱਡੋ, ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਲੇਬਰ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਬਜਟ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਐਸੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਭਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਉਜਰਤਾਂ ਉਹੀ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਚਲੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਵੀ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਉਜਰਤਾਂ ਜੋ ਹਨ ਉਹ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਹੀ ਚਲੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਫਿਰ ਫੈਮਿਲੀ ਪਲੈਨਿੰਗ ਹੈ ਔਰ ਵਿਮਿਨ ਐਂਡ ਚਿਲਡਰਨ ਵੈਲਫੇਅਰ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਬਲਿਕ ਅੰਡਰ ਟੇਕਿੰਗ ਦੀ ਗਲ ਆਈ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਤੇ ਉਧਰੋਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਘਾਟੇ ਤੇ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਐਸੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਥੋੜਾ ਬਹੁਤ ਮਨਾਫੇ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਕ ਮਾਰਕਫੈਡ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਦਾ ਘਾਟਾ ਬਹੁਤ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਸਕੈਂਡਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਮੈਂ ਉਸਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹਾਂ। ਮਾਰਕਫੈਡ ਨੇ 15,000 ਟਨ ਚਾਵਲਾਂ ਦੇ ਐਕਸਪੋਰਟ ਦਾ ਆਰਡਰ ਲਿਆ ਸੀ ਢਾਈ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ। ਉਹ 15,000 ਟਨ ਚਾਵਲ ਬੰਬੇ ਪਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਉਤੇ ਕੋਈ 30 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਸਾਲਾਨਾ ਕਿਰਾਇਆ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਉਹ ਚਾਵਲ ਉਥੇ ਪਿਆ ਸੜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ? ਉਸਨੂੰ ਚੁਕੋ ਉਥੋਂ ਜਾਂ ਸੁਟੋ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਤਾਂਕਿ 30 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਉਹ ਤਾਂ ਬਚ ਜਾਵੇ।

ਜਿਨਿੰਗ ਮਿਲ ਧੂਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਲੈ ਲਵੋ। ਉਸ ਤੇ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਲਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਡਿਸਮੈਂਟਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। (ਆਵਾਜ਼ਾਂ: ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਲਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।) ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਲਵੋ। ਮਾਰਕਫੈਡ ਨੇ ਤਿੰਨ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾਏ ਇਕ ਧੂਰੀ ਵਿਚ, ਇਕ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਇਕ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਐਨ. ਪੀ. ਕੇ. ਖਾਦ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਫਿਟ ਵਿਚ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਬਾਕੀ ਧੂਰੀ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਾ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਹਨ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਪਲਾਂਟ ਚਲਾਉਣੇ ਹਨ ਜਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨੇ ਹਨ ਪਰ 48 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਸਾਲਾਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਿਨੀਮਮ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਹਨ।

Mr Deputy Speaker: wind up please.

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ: ਅਜੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬੋਲਿਆ ਹੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਾਰਕਫੈਡ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ। ਮਾਰਕਫੈਡ ਦਾ ਹਾਰਵੈਸਟਿੰਗ ਕੰਬਾਈਨਜ਼ ਯੂਨਿਟ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ 250 ਵਰਕਰਜ਼ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ 220 ਕੰਬਾਈਨਾਂ ਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ 120 ਕੰਬਾਈਨਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ਆਈਆਂ ਕੁਝ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਆਈਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਔਰ ਹੁਣ ਸਿਰਫ 36 ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੀਲਾਮੀ ਤੇ ਰੱਖ ਦਿਤੀਆਂ ਔਰ ਯੂਨਿਟ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਸਤੀਆਂ ਕਰਕੇ ਦੇ ਦੇਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਇਕ ਸਕੈਂਡਲ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਇਲਕਟ੍ਰੀਸਿਟੀ ਬੋਰਡ ਬਾਰੇ ਫਿਰ ਗਲ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਤੇ ਇਸ ਵਕਤ ਸਾਢੇ 24 ਅਰਬ ਰੁਪਿਆ ਲਗਦਾ ਹੈ ਔਰ ਹਰ ਸਾਲ ਕਰੋੜਾਂ

ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਔਰ ਜਿਹੜਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਇਕ ਦਿਨ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ ਡੈਪੇਰੀਸੇਸ਼ਨਜ਼ ਤੇ ਅਤੇ ਲੁਟ ਮਾਰ ਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀ ਸੋਚਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਲਿਖ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਘਪਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ ਐਫੀਡੇਵਿਟ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ ਕਿ ਇਥੇ ਗਬਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਮਾਲ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਇਕ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਅਦਾਰਾ ਹੈ ਇਹ ਬੰਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਕਮੇਟੀ ਮੁਕਰਰ ਕਰ ਦਿਓ ਕੋਈ ਐਕਸਪਰਟਸ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦਿਓ, ਕੋਈ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦਿਓ, ਨਾ ਕਰੋ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੇਟੀ ਤਾਂ ਮੁਕਰਰ ਕਰੋ। 85 ਪੈਸੇ ਪਰ ਯੂਨਿਟ ਰੇਟ ਹੋਵੇ ਔਰ ਉਥੇ ਕਮਾਈ ਨਾ ਹੋਵੇ ਆਖਿਰ ਕੋਈ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਤੇ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਗਲ ਮੈਂ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਬਾਰੇ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਿਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੋਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨਸਪੈਕਟਰੀ ਰਾਜ ਖਤਮ ਕਰਾਂਗੇ, ਇਨਸਪੈਕਟਰੀ ਰਾਜ ਤਾਂ ਕੀ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਸੀ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਹੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਹੀ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਰਾਜ ਖਤਮ ਕਰਾਂਗੇ ਔਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਸਤਾ ਕਢਾਂਗੇ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਟੈਕਸ ਲਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂਕਿ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਨਾ ਬਣੇ ਮਗਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਇਕ ਸਾਡੇ ਸਟੇਟ ਟੈਕਸਟਾਇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਨਿਵਾਰ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਧਾਗੇ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕੋਈ ਸੌ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਹਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਦਿਤਾ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਉਹ ਸੌ ਯੂਨਿਟ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਾਡੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਹਨ। ਮੰਜਿਆਂ ਤੇ ਨਿਵਾਰ ਲਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਫਿਰ ਟੈਕਸ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਲਟੀ-ਪਲਾਈ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਰੋਂਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਲ ਸੁਣੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਕਲੀਫ ਦੂਰ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਚਲ ਸਕਣ। ਉਹ ਨਿਵਾਰ ਫਰਨੀਚਰ ਤੇ ਲਗਦਾ ਹੈ ਮੰਜਿਆਂ ਤੇ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਲਗਦਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਪਾਲਿਸੀ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਇਹ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਹੁਣ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਥੋੜ੍ਹੀ ਪੀਣਗੇ। ਕਿਥੋਂ ਪੀਣਗੇ......

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਗੁਪਤਾ ਜੀ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ: ਬਸ ਜੀ, ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਲੋ ਮੈਂ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਠੇਕੇ ਵਧਾਏ ਹਨ ਦੇਸੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਔਰ ਕੋਈ 35 ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੋਤਲ ਪਏਗੀ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਪੈਣੀ। ਜਿਹੜੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣੋ ਹਟਣਾ ਨਹੀਂ। ਔਰ ਚੰਗੀ ਸ਼ਰਾਬ ਮਿਲਣੀ ਨਹੀਂ। ਸਮਗਲਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਔਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਰੂੜੀ ਬਰਾਂਡ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਦੂਸਰੀ ਪਾਇਜ਼ਨਅੱਸ ਸ਼ਰਾਬ ਬਹੁਤ ਵਿਕਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਪਾਲਿਸੀ

[ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ]

ਗਲਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਗਲ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰੋਗਰੈਸਿਵ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ 50 ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੋਤਲ ਛੋਟੀ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਮਿਲਣੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦੋ ਕਾਰਖਾਨੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫੇਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਸਤੇ ਦੋ ਰੁਪਏ ਵਧਾ ਦਿੱਤੇ। ਜਿਹੜੀ ਦੋ ਰੁਪਏ ਬਚਤ ਹੋਣੀ ਹੈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਫੰਡ ਵਿਚ ਜਾਣੇ ਹਨ ਕਿਥੇ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਜਿਹੜੇ ਦੋ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ ਹਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਸਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਬੋਟਲਿੰਗ ਪਲਾਂਟ ਲਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ। ਛੇ ਸੱਤ ਪਲਾਂਟ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰੋਂ ਡਰਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਆ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਬਰੈਂਡ ਲਾ ਕੇ ਬੋਤਲਾਂ ਭਰ ਲੈਣਗੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਬਚਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਬੜਾ ਰੌਲਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਫੰਡ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਹੁਣ ਮੈਂ ਲੇਬਰ ਦੇ ਮੁਤਾਲਿਕ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ, ਮੀਡੀਅਮ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਅਤੇ ਲਾਰਜ਼ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਥੇ ਜਿਹੜੀ ਲੇਬਰ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹ ਸੈਟਿਸਫਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਟੇਟ ਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਘਟ ਹੁਦੀ ਹੈ। ਇੰਡਸਟਰੀ ਤਾਂ ਚਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 1982 ਤੋਂ ਲੇਬਰ ਦੇ ਲਈ ਮੀਨੀਮਮ ਵੇਜਿਜ਼ ਫਿਕਸ 435 ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਲਾਅ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅੰਡਰ ਪ੍ਰਾਈਸ ਇੰਡੈਕਸ ਆਫ ਲਿਵਿੰਗ ਐਂਡ ਲੇਬਰ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ 2 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਜਿਜ਼ ਰੀਵਾਈਜ਼ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਪਰ ਚੂਕਿ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਰੂਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੇਬਰ ਵੈਲਫੇਅਰ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆਂ ਅਤੇ ਹੁਣ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਬਣਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰੇ। ਲੇਬਰ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਡਿਮਾਂਡਜ਼ ਇਥੇ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਚਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਚੂੰਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਹਨ ਉਥੇ ਕੋਈ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਮਾਂਡਜ਼ ਨੂੰ ਉਹ ਲੇਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਲੇਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਉਤਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਐਕਸ਼ਨ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਜਦੋਂ ਤੀਕ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਨਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਨਾ ਦੇਵੇ ਪਰ ਫੈਸਲਾ ਮੈਨੇਜ਼ਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੋਇਆ ਨਾ ਕਿ ਲੇਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੋਇਆ। ਲੇਬਰਜ਼ ਦੀ ਡੀਮਾਂਡਾਂ ਲੇਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕੋਲ 2-3 ਸਾਲ ਪਈਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਉਤੇ ਉਸ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਐਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਘੰਟੀ) ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਲੇਬਰਰਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਦੇ ਵਿਚ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਖੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਬਰਰਜ਼ ਦੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਦੇ ਲਈ ਸਟੇਟ ਲੈਵਲ ਤੇ ਟਰਾਈਪਾਰਟਾਈਟ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਲ ਲੈਵਲ ਤੇ ਵੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਬਲਮਜ਼ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਣ (ਘੰਟੀ)। ਬੱਸ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬਜਟ ਉਤੇ ਬੋਲਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ : (ਲੁਧਿਆਣਾ ਪੱਛਮੀ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬੜਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਬਜਟ ਉਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰਖਣ ਲਈ

ਮੌਕਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਜਟ ਜਿਹੜਾ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਹ ਇਕ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਬਜਟ ਹੈ ਜਿਸ ਉਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਬੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) .... (ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ ਜੋ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸ੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਬਜਟ 37 ਸਫਿਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਠੋਸ ਪਲੈਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਆਇਆ ਅਤੇ ਸੈਕਟਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੈਕਸ ਵਾਲਾ ਬਜਟ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਉਸੇ ਹੀ ਦਿਨ ਆਖਰੀ ਵੇਲੇ ਸਾਈਕਲੋਸਟਾਈਲ ਕਾਪੀਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਵੰਡੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਮਾਲੂਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਜਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਫਲਾਣੀ ਫਲਾਣੀ ਚੀਜ਼ ਉਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਰੋਜ਼ ਮਰਾ ਦੀਆਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂਨੂੰ ਲੋਕ ਰੋਜ਼ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਉਤੇ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਛੋਟੇ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਹੋਰ ਮਾਲ ਖਰੀਦਣ ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਟੈਕਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਚਾਲਾਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2% ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਸ਼ੋ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਪਹਿਲੇ ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਟੈਕਸ 10% ਕਰ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਫੇਰ 2% ਰਿਆਇਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਸਿੱਧਾ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਅਸੀਂ 8% ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕ * * ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 8% ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੇ 37 ਸਫਿਆਂ ਦੇ ਬਜਟ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਸਬਜ਼ ਬਾਗ ਵਿਖਾਏ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕੰਕਰੀਟ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। 5-7 ਸਫਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਭਰਾ ਸਾਡੇ ਉੱਜੜ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਸਵਾਏ ਚੰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਿਆ ਸੀ ਉਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਥੋਂ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਸਾਇਆ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਉਥੋਂ ਉਜੜ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਹਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਖਾਸ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਉਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਦਿਤਾ ਜਿਹੜੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਗੇ ਪੈਸੰਜਰ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ-ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ

**Expunged under the orders of the hon. Speaker.

[ਸ੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ]

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਾਇਆ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਵੀ ਆਬਿਆਨਾ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਮਤਲਬ ਕਿ ਹਰ ਵਰਗ ਉਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਾਇਰੈਕਟ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਵਿਚ 3 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 150 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਇਨਡਾਇਰੈਕਟ

6.00 P. M. (ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੈਨਲ ਆਫ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ।)

ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟੋਟਲ 153 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਟੈਕਸ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੇ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਕੁਝ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਰਕਮ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਇੰਸ ਐਂਡ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿਚ 1984-85 ਦੇ ਦੌਰਾਨ 4 ਕਰੋੜ, 1985-86 ਵਿਚ 48 ਲੱਖ ਅਤੇ 1986-87 ਵਿਚ ਸਿਰਫ 40 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਬਜਟ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਹਨ । ਇਸ ਉਤੇ ਸਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਨਿਰਭਰ ਹੈ । ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਉਤੇ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਿਰਭਰ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਸਿਰਫ 40 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। (ਸ਼ੇਮ, ਸ਼ੇਮ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ) ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਦਾ ਰਿਸਰਚ ਆਫ ਰੂਰਲ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਿਵਲਪਮੈਂਟ ਖਾਤਿਰ 1984-85 ਵਿਚ 13 ਲੱਖ, 1985-86 ਵਿਚ 8 ਲੱਖ ਅਤੇ 1986-87 ਵਿਚ ਸਿਰਫ 4 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਿਆ ਹੈ । ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸੋਸ਼ਲ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾ ਹੈ। ਉਸ ਲਈ 1985-86 ਵਿਚ 498.69 ਕਰੋੜ ਅਤੇ 1986-87 ਲਈ ਸਿਰਫ 451.52 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰਖੇ ਹਨ ਯਾਨੀ ਕਿ 47 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਘੱਟ ਰਖੇ ਹਨ । ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਗਨੋਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿਚ 1985-86 ਲਈ 9.23 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਅਤੇ 1986-87 ਲਈ 8.82 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਯਾਨੀ ਕਿ 41 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪਲਾਨ ਵਿਚ ਘੱਟ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 33.62 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਲ 30.25 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ ਯਾਨੀ ਕਿ 3.37 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਘੱਟ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮਲਟੀਪਰਪਜ਼ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਪਾਵਰ ਲਈ ਸਾਲ 1985-86 ਲਈ 56.97 ਲੱਖ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ 1986-87 ਵਿਚ 45.62 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰੱਖ ਗਏ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਰੁਪਿਆ ਬਜਟ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪਜਾਬ ਵਿਚ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਹੈ। ਬਟਾਲੇ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ । ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੋਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਔਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪਛਤਾਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਮੈਂ ਇਸ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਫਰ ਨੂੰ ਕੱਲ ਵਾਸਤੇ ਛਡਾਂਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੱਲ ਨੂੰ

ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗੀ । ਮੈਂ ਚੰਦ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਟੈਕਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਟੈਕਸ ਲਗਾਏ ਬਗੈਰ ਹੀ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਨੰਬਰ ਇਕ ਹੈ । ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਪਸੰਜਰ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਟੈਕਸ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਧਨ ਟੈਕਸ ਈਵੇਜਨ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹੋਰ ਟੈਕਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਜਿਹੜੇ ਬਿਜਨੈਸਮੈਨ ਹਨ, ਉਹ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬਿਨਾ ਟੈਕਸ ਦਿਤੇ ਕੰਮ ਕਰਵਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਪੈਸੇ ਦਿਤੇ ਬਗੈਰ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ । ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਚਪੜਾਸੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਤਕ ਫੀਸ ਮੁਕੱਰਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਕ ਵਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਕ ਵਾਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਬਾਬੂ ਕੋਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰ ਦਿਓ। ਮੈਂ ਕੁਝ ਦੇਰ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਬੂ ਕਹਿਣ ਲਗਾ ਕਿ 100 ਰੁਪਏ ਇਥੇ ਰਖ ਦੇ ਤਾਂ ਟੈਕਸ ਦਾ ਨੰਬਰ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਹ ਦਫਤਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਫ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ । ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਟੈਕਸ ਦੇ ਈਵੇਜ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਨਵੇਂ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਵੀ ਮੈਂ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਐਡਰੈਸ ਤੇ ਬੋਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੈਕ ਪੋਸਟ ਬੇਰੀਅਰ ਜੋ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਟੈਕਸ ਦੀ ਈਵੇਜ਼ਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੇ ਬਲਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਫਿਕਸ ਰੇਟ ਹਨ । 100—100 ਅਤੇ 200—200 ਰੁਪਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਟਰੱਕ ਦੇ ਕੇ ਲਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਟੈਕਸ ਦੀ ਈਵੇਜ਼ਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਟਰੱਕ ਰੋਕ ਕੇ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਹਰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਬਟੋਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੈਸੰਜਰ ਟੈਕਸ ਬਾਰੇ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜਗ੍ਹਾਂ ਤੇ ਬਸ ਕੰਡਕਟਰ ਟਿਕਟਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੱਟਦੇ । ਟਿਕਟਾਂ ਨਾ ਕੱਟਣ ਕਰਕੇ ਵੀ ਇਵੇਜ਼ਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੈਸੰਜਰ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣਾ ਪਿਆ । ਬੱਸਾਂ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 4.00 ਵਜੇ ਜਾਂ 5.00 ਵਜੇ ਸ਼ਾਮ ਤਕ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਰਾਤ ਦੇਰ ਤਕ ਬੱਸਾਂ ਚਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਬੱਸਾਂ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਭੇਜੀ ਜਾਇਆ ਕਰੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਸਾਂ ਚਲਾਉਣ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜੋ ਘਾਟਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਚ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ । ਜੇਕਰ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਨਾਲ ਭੇਜ ਦੇਣ । ਟੈਕਸ ਈਵੇਜ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਘਾਟਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪਰਸੋਂ ਮੈਂ ਇਕ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਲੁਧਿਆਣੇ ਬਾਰੇ ਸੀ। ਉਥੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੈਰ-ਮਹਿਫੂਜ਼ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿਤੀ ਹੈ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਨੇ । ਲੇਕਿਨ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਵਾਸਤੇ ਨਵੀਂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਬਨਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਫੰਡ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ ਬਲਕਿ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਹਿ

[ਸ੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ]

ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਹ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬਿਲਡਿੰਗ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਬਣੇਗੀ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਇਤਨੀ ਖਤਰਨਾਕ ਬਿਲਡਿੰਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਟਾਈਮ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਬਿਲਡਿੰਗ ਅੱਠਵੇਂ ਪਲਾਨ ਵਿੱਚ ਬਣੇਗੀ। ਬੜੀ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਕੋਰਟਸ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੈਂਕੜੇ ਵਕੀਲ ਸਾਹਿਬਾਨ, ਜੱਜ ਸਾਹਿਬਾਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸਨੂੰ ਬਦਲਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔਰ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਦੋਂ ਅਠਵੀਂ ਪਲਾਨ ਆਵੇਗੀ। ਮੈਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ, ਸੈਕ੍ਰੇਟੇਰੀਏਟ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਜਾਂ ਰੇਜ਼ੀਡੈਂਸ ਡਿਕਲੇਅਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਨਸੇਫ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਇਕ ਦਿਨ ਵੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਗੇ, ਕੀ ਇਹ ਅਠਵੇਂ ਪਲਾਨ ਤੱਕ ਵੇਟ ਕਰਨਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਕੀਲਾਂ ਨਾਲ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਵਾਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹਮਦਰਦੀ ਨਹੀਂ। ਪਰਸੋਂ ਇਕ ਵਕੀਲ ਦਾ ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਥੇ ਜਲੰਧਰ ਗਏ ਤੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਘਰ ਅਫਸੋਸ ਤੱਕ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਦਰ ਤੰਗਦਿਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਅਰਲੈਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਇਤਨੀ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਬਿਲਡਿੰਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਦੀਆਂ ਕੋਰਟਾਂ ਹੋਣ, ਉਹ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਢੰਗ ਨਾ ਸੋਚਿਆ ਜਾਵੇ, ਕੋਈ ਇਮੀਜੀਏਟ ਐਕਸ਼ਨ ਨਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਅਠਵੀਂ ਪਲਾਨ ਤੱਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਕੋਰਟ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੂੰ ਔਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਸਰੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕੋਰਟਸ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਅਨਸੇਫ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, 'ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। (ਘੰਟੀ)

ਇਕ ਝਗੜਾ ਹੋਰ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਪਾਲਿਸੀ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਕਿਉਂ ਨਾ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਐਸੀਆਂ ਡਿਸਟਿਲਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਬਰੇਵਰੀਜ਼ ਖੋਲ੍ਹ ਲਈਏ ਤਾਕਿ ਲੱਖਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਿਆ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਔਰ ਦੂਸਰੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਮੰਗਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਅਗਰ ਇਹ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚਣੀ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੀਣੀ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗੁਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਚਾਹੇ ਪਾਲਿਸੀ ਅਤੇ ਸਭਿਅਤਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਕ੍ਰਿਟੀਸਾਈਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜਦ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਡਿਸਟਿਲਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਬਰੇਵਰੀਜ਼ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਜਿਹੜਾ ਰੁਪਿਆ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਏਥੇ ਆਪ ਕਮਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਕਿ ਆਪਣੀ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਅ-ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮੈਂ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਬਲਕਿ ਫਿਨਿਸ਼ਡ ਪ੍ਰਡਕਟ ਸਾਨੂੰ ਵੇਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਫਲੋਰ ਮਿਲਜ਼ ਬਨਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਟਾ, ਸੂਜੀ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਕਰੀਜ਼ ਆਦਿ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ: ਤੁਸੀਂ ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰੋ ਜੀ।

ਸ੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ : ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਬੋਲਣ ਦਿਓ ਜੀ। ਫੇਰ ਰੋਡਜ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਬੜੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਰੋਡਜ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਪਲਾਨ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਡਬਲ ਰੋਡ ਬਣਾਵਾਂਗੇ।

ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ ਸਰਹੰਦ ਤੱਕ ਡਬਲ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਇਕ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਗੱਲ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਪੂਰਾ ਉਦੋਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਰੋਡ ਅੰਬਾਲਾ ਤੱਕ ਡਬਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਅੰਬਾਲੇ ਤੋਂ ਸਰਹੰਦ ਵਿਚਾਲੇ ਰਾਜਪੁਰੇ ਤੋਂ ਪਟਿਆਲੇ ਵੱਲੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆਉਣਗੀਆਂ ਜੇ ਸਰਹੰਦ ਅੰਬਾਲੇ ਵਿਚਾਲੇ ਸੜਕਾਂ ਡਬਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਾਟਲਨੈਕ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਟਰੈਫਿਕ ਜ਼ਾਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਮੇਰੀ ਦਰਖਾਸਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ ਇਮੀਜੀਏਟਲੀ ਅੰਬਾਲੇ ਤੱਕ ਡਬਲ ਰੋਡ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਰੋਡ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਸਤੇ ਬੜੀ ਭੀੜ ਤੇ ਕੰਜੈਸ਼ਨ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਡਬਲ ਰੋਡ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਲਕੇ ਪਿੰਡ ਮੋਰਿੰਡੇ ਦੇ ਕੋਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਭੀੜ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਦਾ ਫਾਟਕ ਬੰਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਵੀ ਓਵਰ ਬ੍ਰਿਜ ਬਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਕਰਕੇ ਪੁਲ ਬਨਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਥੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਐਮ. ਐਲ. ਏਜ਼ ਦੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਖੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਉਗਰਵਾਦੀ ਆ ਕੇ ਟਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਸਟੇਨਗਨ ਚਲਾ ਦੇਣ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰੋ ਜੀ।

ਸ੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਖਾਸ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਟੈਰਿਟੋਰੀਅਲ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਲਾਕਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਰਸਨਲੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਵੀ ਕਹਿਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਲਾਕਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲ ਕੇ ਕਹਿ ਚੁਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਰਨਾਲ ਤੱਕ ਸਾਨੂੰ ਇਲਾਕਾ ਦਿਓ, ਗੰਗਾਨਗਰ ਵੀ ਦਿਓ ਅਤੇ ਕਾਂਗੜਾ ਵੀ ਦਿਓ ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਬੰਦੇ ਤੋਂ ਯਾਨੀ ਭਜਨ ਲਾਲ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਭਾਈ ਬੜਾ ਘਬਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਕੋਸਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਬੜਾ ਨੈਸ਼ਨੇਲਿਸਟ ਹੈ ਅਤੇ ਫਰਾਖਦਿਲ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਇਹ ਔਫਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਲਈ ਮੈਂ ਸਾਰਾ ਹੀ ਹਰਿਆਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਇਕ ਗਰੇਟਰ ਪੰਜਾਬ ਬਣਾ ਲਓ। ਅਸੀਂ ਹਰਿਆਣਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਲੈ ਲਈਏ ਸਾਰੇ ਝਗੜੇ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਟੈਰੀਟੋਰੀਅਲ ਝਗੜੇ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। (ਘੰਟੀ) ਜੇ ਅਕਾਲੀ ਇਹ ਆਫਰ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲੈਣ ......

ਸ੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਆਰੀਆ : ਮਾਨਯੋਗ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਨੌਵੀਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬਜਟ ਤੇ ਜੋ ਬਹਿਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ......

Mr. Chairman : I have not allowed you to speak as you have already got two opportunities to speak. I think any other Member may speak.

(No hon. Member rose to speak)

Mr. Chairman : Since no other hon. Member is intereste d to speak, the House stands adjourned till 9.00 A.M. on Tuesday, the 18th March, 1986.

*6.20 P.M. | *(The Sabha then adjourned till 9.00 A.M. on Tuesday, the 18th March, 1986.*

21775 PVS—Govt. Press, Chd.

;

to
th

he

Published under the authority of the Punjab Vidhan Sabha and printed by the Controller, Government Press, Chandigarh.

Punjab Vidhan Sabha Debates

18th March, 1986

(Forenoon Sitting)

Vol. II—No. 12

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

Tuesday, the 18th March, 1986

(Forenoon Sitting)

Punjab Vidhan Sabha Secretariat, Chandigarh.

Price : Rs.

PUNJAB VIDHAN SABHA

Tuesday, the 18th March, 1986
(Fore noon Sitting)

The Vidhan Sabha met in the Punjab Vidhan Sabha Hall, Vidhan Bhavan, Chandigarh, at 9.00 A.M. of the Clock. Mr. Speaker (Sardar Ravi Inder Singh) in the Chair.

POSTPONED STARRED QUESTIONS AND ANSWERS

Mr. Speaker : The House will first take up the postponed starred questions.

Buses with Punjab Roadways/Pepsu Road Transport Corporation

***257. Sardar Gurcharan Singh Nihalsinghwala :** Will the Chief Minister be pleased to state —

(a) the total number of buses with Punjab Roadways and the Pepsu Road Transport Corporation respectively, at present ;

(b) the total number of buses which are on road with certificate of fitness as also the number of buses which are out of order ?

ਸਰਦਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ):

(ੳ) ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀਆਂ ਕੁਲ ਬੱਸਾਂ 2411 ਹਨ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ 1055 ਹਨ ।

(ਅ) ਸੜਕ ਉਤੇ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 3147 ਹੈ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਬੱਸਾਂ ਦੀ 319.

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਵਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਰਾਬ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਟੋਟਲ ਨੰਬਰ 319 ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਆਊਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਹਨ । ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਆਨ ਰੋਡ ਹਨ—2411 ਪਲੱਸ 3147 ਮਾਈਨਸ 319, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਕੀ ਫਿਟਨੈਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੈ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਐਸ ਵੇਲੇ 3147 ਬੱਸਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਨ ਰੋਡ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਫਿਟਨੈਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਵਾਲਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 319 ਖਰਾਬ ਬੱਸਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਕੋਲ ਫਿਟਨੈਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਪਰੋ-ਟੇਕਸ਼ਨ ਮੰਗਾਂਗਾ । ਉਸ ਦਿਨ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇ ਸਕੇ । ਅੱਜ ਉਹ ਆਪ ਨਹੀਂ ਆਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

It is a wrong statement and I need your protection.

Mr. Speaker : How is it a wrong statement?

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਵਾਲਾ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 319 ਖਰਾਬ ਬੱਸਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਫਿਟਨੈਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਚੈਲਿੰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

Mr. Speaker : You may move it. I will look into it.

ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਆਨ ਰੋਡ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਫਿਟਨੈਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅੌਰ ਕੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿਸੇ ਤੇ ਪਾਈ ਹੈ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਜੇ ਕੋਈ ਇਕ ਅੱਧਾ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਦਾ ਕੇਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਇਹ ਦੱਸ ਦੇਣ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਸੈਂਕਸ਼ਨਡ ਫਲੀਟ ਕਿੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਸੈਂਕਸ਼ਨਡ ਟਾਈਮ ਟੇਬਲ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ? ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ । ਕਿਉਂ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਸਵਾਲ ਵਿਚ 4—5 ਸਵਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੋਈ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਵਾਲ ਕਰ ਦੇਣ, ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿਆਂਗਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਾਂਧੀ ਜੀ, ਵਨ ਕੁਐਸਚਨ ਪਲੀਜ਼।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਵਿਚ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਵਿਚ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਲੈਣ, ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਲੈਣ ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਕਮੇ ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੁੰਦਾ। ਦੂਸਰਾ ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਚ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਸੈਂਕਸ਼ਨਡ ਫਲੀਟ ਕਿੰਨੀ ਹੈ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਐਸ ਵੇਲੇ ਸੈਂਕਸ਼ਨਡ ਫਲੀਟ ਦੀ ਫਿਗਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਅਸੀਂ ਮੈਕਸੀਮਮ ਐਫੀਸ਼ੈਂਸੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ 80—90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਲੈ ਆਂਦਾ ਜਾਵੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਰ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠੇ ਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਗਲਤ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੋ (ਹਾਸਾ) । Next Question.

Starred Question No. 133

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of Starred Question No. 133*.

---

*For postponed Starred Question No. 133 and reply thereto, please see Appendix to this Debate.

Sanctioned Strength of the Posts of Sub-Inspectors

*223. **Shri Ram Lal** (Put by Master Mohan Lal) : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) the year-wise sanctioned strength of the posts of Sub-Inspectors in the Cooperation Department from the year 1980 to 31st December, 1985 ;

(b) the total number of Sub-Inspectors who were working against the said posts on regular as well as on *adhoc* basis during the period referred to in part (a) above ;

(c) the details and the total number of Sub-Inspectors working on *adhoc* basis whose services have been regularised during the said period ;

(d) the details and the number of Sub-Inspectors from ladies wing whose services have been regularised during the said period ?

ਸਰਦਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ): (ੳ), (ਅ), (ੲ) ਅਤੇ (ਸ) ਸਬੰਧੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਲੱਗ 'ੲ' ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੀ ।

ਅਨੁਲੱਗ 'ੲ'

		ਸਾਲ					
		1980	1981	1982	1983	1984	1985
(ੳ)	..	1051	1051	1051	1062	1062	1062
(ਅ) ਰੈਗੂਲਰ	..	552	705	706	704	715	917
ਐਡਹਾਕ		296	22	78	181	162	100
(ੲ)	..	44	229	17	28	21	39
(ਸ)	..	—	—	—	—	—	18

[Minister of State for Technical Education and Agriculture]

The details of Sub-Inspectors working on adhoc basis whose services have been regularised

Sr. No.	Name of the District	1980	1981	1982	1983	1984	1985
1	Amritsar ..	..	75	..	..	..	18
2	Bhatinda ..	..	31	..	..	..	..
3	Faridkot ..	..	25	..	..	..	..
4	Ferozepur ..	..	31	..	5	..	..
5	Gurdaspur ..	..	42	..	..	..	11
6	Hoshiarpur ..	..	23	9	..	..	..
7	Jalandhar ..	..	2	..	..	..	10
8	Ludhiana ..	8	..	4	..	..	..
9	Patiala ..	15	..	..	..	..	..
10	Ropar ..	10	..	4	..	..	..
11	Sangrur ..	11	..	..	23	21	..
	Total ..	44	229	17	28	21	39

The details and number of Sub-Inspectors from the ladies wing whose services have been regularised

	1980	1981	1982	1983	1984	1985
Office of the Lady Assistant Registrar, Co-operative Societies, Punjab, Chandigarh ..	..	..	..	..	..	18

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਗਿਆਨ ਤਾਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 1980 ਤੋਂ 1985 ਦੇ ਅਰਸੇ ਦਰਮਿਆਨ ਕਿੰਨੇ ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਲੇਡੀ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਰੈਗੂਲਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੇਡੀ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰੈਗੂਲਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੰ: ਆਈ.ਡੀ.ਐਨ./61234/78/3ਪੀ.ਪੀ./14237, ਮਿਤੀ 26 ਅਕਤੂਬਰ, 1982 ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਰੈਗੂਲਰ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਸਾਮੀਆਂ ਰੈਗੂਲਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 100 ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਐਡ-ਹਾਕ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਔਰ 45 ਆਸਾਮੀਆਂ

ਐਸੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਆਨ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਅੰਡਰ ਸਸਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਆਨ ਲੀਵ ਵਾਸਤੇ ਹਨ। ਜੇ ਕੋਈ ਲੇਡੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਰੈਗੂਲਰ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦੱਸ ਦੇਣ, ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ।

STARRED QUESTIONS AND ANSWERS

Scheme for Development of Durgiana Mandir Abadi, Amritsar

***126. Shri Sewa Ram Arora :** Will the Chief Minister be pleased to state whether it is a fact that the scheme for development of Durgiana Mandir Abadi, Amritsar is pending with the Improvement Trust Amritsar, if so, the time by which it is likely to be sanctioned.

ਸਰਦਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ): ਨਹੀਂ ਜੀ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਰਗਿਆਨਾ ਮੰਦਰ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਔਰ ਗਵਰਨਰ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਔਰ ਇਹ ਸਕੀਮ ਡਿਸਕਸ ਹੋਈ ਸੀ । ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਸਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਗਲਤ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਐਸ ਵੇਲੇ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਕੀਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। 1975-76 ਵਿਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਲੇਕਿਨ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ । ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਐਸੀ ਸਕੀਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਫਿਰ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਸਕੀਮ ਬਣੀ ਪਈ ਹੈ, ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਿਜੈਕਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਾਲੇ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 1975 ਵਿਚ ਇਹ ਸਕੀਮ ਬਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਲੇਕਿਨ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 3 ਸਾਲ ਉਹ ਸਕੀਮ ਟੇਕ-ਅੱਪ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ 3 ਸਾਲ ਤੱਕ ਜਿਹੜੀ ਸਕੀਮ ਟੇਕ-ਅੱਪ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਐਕਸ-ਪਾਇਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਕੀਮ ਐਕਸਪਾਇਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਦੁਰਗਿਆਨਾ ਮੰਦਰ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਜੱਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਅਤੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ (ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਾਸਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਤਾਂ ਮੁਫਤ ਸੇਵਾ ਕਰ ਦੇਣਗੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਪਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਗਵਰਨਰ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੁਬਾਰਾ ਇਹ ਸਕੀਮ ਡਿਸਕਸ ਹੋਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਸਕੀਮ ਰਿਜੈਕਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹਾਲੇ ਵਿਚਾਰ-ਅਧੀਨ ਹੈ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਰਿਜੈਕਟ ਕਰਨ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ :ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੋਈ ਸਪੈਸੇਫਿਕ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਰਾਜਨ ਕੇਸ਼ਪ, ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਉਥੇ ਗਏ ਸੀ ਔਰ ਸਕੀਮ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ। ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਮੂਵ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਜੀ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਸਰਕਾਰ ਨਵੀਂ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਦੁਰਗਿਆਨਾ ਮੰਦਰ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਮਾਊਂਟ ਇਨਵਾਲਵਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੁਰਗਿਆਨਾ ਮੰਦਰ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਲੈਂਡ ਦਾ ਟੋਟਾ ਪਿਆ ਹੈ ਜਿਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਨ-ਆਥੋਰਾਈਜ਼ਡ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏ ਤਾਕਿ ਉਥੇ ਹਾਲ ਕਮਰਾ ਜਾਂ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਬਣ ਜਾਏ। ਉਥੇ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਨੇ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਕਮੇਟੀ ਭੰਗ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਕੇ ਫਿਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੁਰਗਿਆਨਾ ਮੰਦਰ ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਜਜ਼ਬਾਤ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਔਰ ਅਸੀਂ ਕਮਿਊਨਲ ਹਾਰਮਨੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਅੱਛਾ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤੇ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਖਰਚੇਗੀ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਗੌਰਮਿੰਟ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਏਕਤਾ ਬਾਰੇ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾਏਗੀ ਉਦੋਂ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋ ਸਕਿਆ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਹਨ ।

Grant for Ram Tirath Development Board, Amritsar

***127. Shri Sewa Ram Arora :** Will the Chief Minister be pleased to state whether a case for sanction of 35 lacs grant to the Ram Tirath Development Board, Amritsar is pending with the Government, if so, the time by which that is likely to be sanctioned ?

ਸਰਦਾਰ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਉਬੋਕੇ (ਮਾਲ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਮੰਤਰੀ): (ੳ) ਨਹੀਂ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ।

(ਅ) 'ੳ' ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਠਦਾ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂ ਮਾਨਯੋਗ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਜਟ ਵਿਚ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਿਆ ਸੀ; ਕੀ ਹੁਣ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉਹ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਟਾਲ ਮਟੋਲ ਕਰ ਗਏ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬਜਟ ਵਿਚ ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਰੁਪਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੱਖਿਆ । ਇਹ ਆਪਣੀ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਕੱਢ ਕੇ ਦੇਖ ਲੈਣ ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਰੈਵੇਨਿਊ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਇਕ ਬੜਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ । ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਨੀਸ਼ਿਏਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਰੁਪਿਆਂ ਦਾ ਪਾਪੂਲਰ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ । ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਇਹ ਰੁਪਿਆ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕ ਸਪੀਕਰ ਮਹਿਰਾ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਇਸ਼ੂ ਟੇਕ ਅੱਪ ਕੀਤਾ ਸੀ ਔਰ ਇਹ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਨ ਔਰ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੱਕ ਵੀ ਰਸਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵਾਸਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਪਾਂਡੇ ਸਾਹਿਬ ਔਰ ਸਤਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫੰਡਜ਼ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕੰਮ ਅਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਵੇਲੇ 25 ਲੱਖ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਮਿਲੀ ਸੀ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਯੂਟੇਲਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ।

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦਾ ਮੈਂ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਰ ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਪੀਚ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਏ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਰੁਪਿਆ ਪਰੋਵਾਈਡ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਬੜੀ ਵਡੀ ਫਾਈਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਟੇਕ ਅੱਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨਾਲ, ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ। ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਰੁਪਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ । ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹ ਤਿਆਰ ਸਨ। ਕੀ ਹੁਣ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਲਈ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਇਸੀ ਸਾਲ ਵਿਚ ਫੰਡਜ਼ ਪਰੋਵਾਈਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ?

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਲੰਬੀ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਹੈ ।

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਅਗਰ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਵਾਲ ਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) : ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਨਹੀਂ ਜੀ ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਹੈ, ਇਥੇ ਬਾਲਮੀਕੀ ਰਿਸ਼ੀ ਨੇ ਤੱਪ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਇਸ ਮੰਦਰ ਤੇ ਸਾਡਾ ਚਾਰਜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੇ ਬਾਲਮੀਕੀਆਂ ਦਾ, ਹਰੀਜਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਹ ਉਸ ਤੇ ਜਬਰੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ ।

[ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ]

ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਰੁਪਿਆ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਮੰਦਰ ਤੇ ਸਾਡਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਾ ਦੇਣਗੇ ਤਾਕਿ ਅਸੀਂ ਟਕਸਾਲ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਫਤ ਸੇਵਾ ਕਰਾ ਦੇਈਏ?

ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੀ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਾ, ਬਾਲਮੀਕੀਆਂ ਦੀ ਬਰਾਦਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹਰ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ, ਹਰ, ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਚਿਰ ਤੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਲਮੀਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਤੇ ਸਾਡਾ ਹੱਕ ਹੈ ਔਰ ਇਹ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਉਥੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਕੀ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ੈਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਔਰ ਬਾਲਮੀਕੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਪਾਉਣਗੇ? ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਯਤਨ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਉਸ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਜਿਸ ਤੇ ਇਹ ਮੰਦਰ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸ਼ੈਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਔਰ ਬਾਲਮੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ? ਇਹ ਕਦੋਂ ਤਕ ਕੰਮ ਹੋ ਜਾਏਗਾ?

ਮੰਤਰੀ: ਇਹ ਬੜਾ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਾ ਹੈ, ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਝਗੜਾ ਚਲਿਆ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ: ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇਖ ਲਏ ਜਾਣ। ਬਲਦੀ ਅੱਗ ਨੂੰ ਠੰਡਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ: ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਬੜੀ ਸੀਰੀਅਸ ਗੱਲ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਬੜੀ ਸੀਰੀਅਸ ਗੱਲ ਹੈ। ਕੋਈ ਹਾਸੀ ਮਜ਼ਾਕ ਦੀ ਗਲ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੇ ਮੰਦਰ ਤੇ ਇਹ ਜਬਰੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਾਪਸ ਮੰਗਦੇ ਹਾਂ (ਵਿਘਨ) ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸਾਨੂੰ ਦਿਵਾਓ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਪਤੰਗ ਬੀਮਾਰ ਹਨ ਔਰ ਅਗਰ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਮੈਂ ਪੁੱਟ ਕਰ ਦਿਆਂ।

(ਆਵਾਜ਼ਾਂ: ਹਾਂ ਜੀ, ਹਾਂ ਜੀ)

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: *295

Dispensary at Village Sehjra District Sangrur

***295. Giani Kundan Singh Patang,** (Member was not present. Mr. Speaker put it) : Will the Minister for Health and Family Welfare be pleased to state—

(a) whether a sum of Rs. 10,000 was deposited with the Sub-Divisional Engineer Construction Sub-Division No. II(B&R) Barnala on 19-7-79 for the construction of the building of a Dispensary at village Sehjra, Tehsil Barnala, Block Mehal Kalan, District Sangrur ;

(b) whether provision of plot has been made for the said dispensary ;

(c) whether the Government has constructed the dispensary at the place referred to in part (a) above; if not, the reasons therefor ;

(d) whether the Government contemplates taking any action against those officers/officials who have delayed the construction of the building of the above mentioned dispensary ?

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ: (ੳ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਅ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

(ੲ) ਨਹੀਂ ਜੀ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਥੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ।

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ 'ੲ' ਤੇ ਦਿਤੇ ਉੱਤਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਕੋਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਉਠਦਾ ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਪਿੰਡ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਉਥੇ ਠੀਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਸਿਆਣੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਰਹਿ ਨਾ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੁਬਾਰਾ ਦੇਖ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 1979 ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਬਿਲਡਿੰਗ ਚਾਲੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਹ ਗੱਲ ਮਨ ਨੂੰ ਲਗਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਫਰੋਲ ਲੈਣ ਔਰ ਸਦਨ ਨੂੰ ਐਸ਼ਿਉਰ ਕਰਾ ਦੇਣ ਕਿ ਉਥੇ ਫਰੀ ਨਵੀਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਲੇਕਿਨ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਉਥੇ ਕੋਈ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਨੂੰ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਰੁਪਿਆ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਰਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਪੰਜ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਫਾਸਲੇ ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਜੀਦਪੁਰ ਵਿਚ ਇਕ ਸਬ-ਸੈਂਟਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਉਥੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਜਿਹੜੀ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬ-ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਸਬ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਜਿਥੇ ਚਲਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ? ਇਹ ਪਤਾ ਕਰਨ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ?

ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਚੀਜ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਰੁਪਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਆਪ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਜਾਵੇ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਂਗਰਸੀ

[ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰੀਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ]
ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਇਹ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ।

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ : ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ?

ਮੰਤਰੀ: ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਹੁਣ ਦੇ ਬੱਜਟ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਘੋਖ ਕਰਕੇ ਜੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਥੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿਆਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ : ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਰਾਮਪੁਰਾ ਵਿਚ ਇਕ ਪਿੰਡ ਗੋਸਲ ਹੈ ਉਥੇ ਰੈਡਕਰਾਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉਥੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ । ਉਥੇ ਡਾਕਟਰ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਕੀ ਉਸ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਲੈਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦੱਸਣ ਕਿ ਆਇਆ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਬਿਲਡਿੰਗ ਬਣੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਐਸੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤੌਰ ਤੇ ਬਣਾ ਲਈਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਖਿਆਲ ਨਾਲ ਬਣਾਈਆਂ ਕਿ ਉਥੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਜਾਵੇਗੀ । ਸੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੇਕ ਓਵਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਐਸੀ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੇਕ ਓਵਰ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ : 1 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਜਿਹੜਾ ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ, ਜਗ੍ਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਉਹ ਮੁਕੰਮਲ ਹੈ । ਇਸ ਨੂੰ 1 ਸਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਥੇ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ।

ਮੰਤਰੀ: ਕਈ ਵਾਰੀ ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੈਸਾ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਰ ਲੈਣ, ਮੈਂ ਪਤਾ ਕਰ ਲਵਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਬਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣੀ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਰਹਾਲ : ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬੰਗਾ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਪੈਸਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਟਾਊਨ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਉਥੇ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ ?

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਹ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਅਰਾਈਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ । ਨੇਕਸ਼ਟ ਕੁਐਸ਼ਚਨ ਨੰ. 294.

Transfer of Village Moom from Sub-Tehsil Bhadaur to tehsil Barnala

***294. Giani Kundan Singh Patang (Put by Sardar Dalip Singh Pandhi) :** Will the Minister for Revenue and Rehabilitation be pleased to state whether there is any proposal under the consideration of the Government to transfer village Moom from Sub-Tehsil Bhadaur to Tehsil Barnala, if so the approximate time by which that is likely to materialise ?

ਸਰਦਾਰ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਉਬੋਕੇ : ਹਾਂ ਜੀ । ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲੈਣਗੇ ਇਸ ਪਿੰਡ ਬਾਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਿੰਡ ਦੂਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ? ਉਹ ਬਰਨਾਲਾ ਤਹਿਸੀਲ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਦੌੜ ਦੂਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਉਧਰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੀਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਰੀਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰੋ ਕਿ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ: ਇਹ ਬੜਾ ਪੁਰਾਣਾ ਕੇਸ ਚਲਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਪੁੱਟਅੱਪ ਹੋਣ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਇਕੱਲੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਾਕੀ ਰੀਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦਾ ਲੰਬਾ ਚੌੜਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਉਸ ਉਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ? ਇਹ ਕਿਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਕਿਸ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਹੈ ? ਇਸ ਵਿਚ ਕੌਣ ਇਨਵਾਲਵ ਸੀ, ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਪਤਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੱਸਣ ਕਿ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 20 ਮਾਰਚ, 1980 ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿ ਬਰਨਾਲਾ ਤਹਿਸੀਲ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਸ ਉਤੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਹੁਣ ਇਸ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

Starred Question No. 308

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of Starred Question No. 308*.

Lift Irrigation Schemes in Pathankot Sub-Division

***282. Master Mohan Lal :** Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether it is a fact that Himachal Pradesh is using the water of Chakki River flowing between Punjab and Himachal Pradesh for irrigation with the help of lift irrigation scheme;

(b) whether the Punjab Government has any such scheme under its consideration to irrigate the Sub-Mountaneous area of Pathankot Sub-Divsion (i.e. Dhar Block)?

ਸਰਦਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ) :

(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ ।

---

*For Starred Question No. 308 and reply thereto, please see Punjab Vidhan Sahba Debate Vol. II-No. 18, dated 25th March, 1986.

[ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ]

(ਅ) ਹਾਂ ਜੀ । ਧਾਰ ਬਲਾਕ ਦੇ ਕੁਝ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਚੱਕੀ ਦਰਿਆ ਅਤੇ ਰਾਵੀ ਦਰਿਆ ਤੋਂ ਸਿੰਚਾਈ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ 4 ਉਠਾਵੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਕਿਹੜੀ ਕਿਹੜੀ ਥਾਂ 4 ਸਕੀਮਾਂ ਦੀ ਪਲਾਨ ਹੈ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਰਕਾਰ ਪੰਜ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਕੀਮ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਪਿੰਡ ਹਨ-ਨੂਰਾਂ, ਹਾਰਾ (ਸੁਖਨਿਹਾਲ) ਹਰਿਆਲ, ਤਰੇਤੀ ਅਤੇ ਡੂੰਗ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਕੀਮ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਗ੍ਹਾ ਪਿੰਡ ਲਹਿਰੂਨ ਹੈ ਜਿਥੇ ਲਿਫਟ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋੜ ਹੈ । ਕੀ ਇਹ ਪਿੰਡ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਤੇ ਉਥੇ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਲਿਫਟ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਕੀਮ ਸਰਕਾਰ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਹਾਲਾਂ ਇਕ ਸਕੀਮ ਬਣੀ ਹੈ ਅਤੇ 3 ਸਕੀਮਾਂ ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨੇਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਹਲਕਾ ਬਲਾਚੌਰ ਲਈ ਪਿਛਲੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ 2 ਸਕੀਮਾਂ ਬਣੀਆਂ, ਇਕ ਲੋਹਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਗੜ੍ਹੀ ਲਈ। ਉਹ ਸਕੀਮਾਂ ਫਾਈਨਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵੀ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਟਰੇਨਿੰਗ ਲਈ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹ ਸਕੀਮ ਦਾਖਲ ਦਫ਼ਤਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਸਾਨੂੰ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੀ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਚਾਲੂ ਕਰਵਾ ਦੇਣਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਫਿਜ਼ੀਬਲ ਹੋਈ ਅਤੇ ਫੰਡ ਅਵੇਲੇਬਲ ਹੋਇਆ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਇਹ ਜਿਹੜਾ 5 ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਸਕੀਮਾਂ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਚਾਲੂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ? ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੇ ਪਿਛਲੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਕੀਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੈਸਾ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਸਕੀਮ ਹਾਲਾਂ ਟੈਕਨੀਕਲੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ 1986-87 ਤੱਕ ਇਹ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਹ ਵੀ ਜੇ ਇਹ ਸਕੀਮ ਫਿਜ਼ੀਬਲ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਫੰਡਜ਼ ਅਵੇਲੇਬਲ ਹੋਏ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਪੈਸਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਹੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇਗਾ।

Mr. Speaker : Questions are over.

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਇਕ ਸਵਾਲ ਨੰ: 308 ਸੀ ਜੀ। ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿਚ ਐਕਸਟੈਨਸ਼ਨ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਕੀ ਇਸੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਆ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਹਾਂ ਜੀ।

CALL ATTENTION NOTICES UNDER RULE 66

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨਜ਼। ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਨੰ: 38— ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ।

(ਕ੍ਰਮ ਨੰ: 38)

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਲ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਉਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਿਹੜੇ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀਆ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ (ਪੈਨਸ਼ਨ) ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਮਗਰੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੱਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਹਨ ਔਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਪੈਨਸ਼ਨ ਕਿਉਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਾਂਗ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਨਾ ਦੇਵੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਹਿੰਗਾਈ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ।

Sardar Harbhajan Singh Sandhu (Minister of State for Technical Education and Industrial Training) : It is correct that payment of Punjab Government pensions to freedom fighters is being made on a quarterly basis while the Swatantra Sainik Samman pensions of the Central Government and pensions of retired Government employees are being made on a monthly basis. Punjab Government freedom fighters pensions are not paid out of Government fund but are disbursed from the National Workers Relief Fund created under the provisions of the Charitable Endowment Act. Thus, it is not possible to disburse this pension through the State treasuries and special additional staff would have to be recruited for this purpose if pension is to be paid monthly. It is estimated that additional expenditure on that account would be Rs. 2.75 lacs per annum. On the other hand, the quantum of pension is Rs. 150 P.M. only. Keeping in view the financial constraints faced by the State Government, it has not been found possible to make monthly payment of pensions.

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ 150 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਸਾਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨਜ਼ਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਇਹ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਰਕਮ ਵਧਾਈ ਜਾਵੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਰਕਮ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਫੰਡਜ਼ ਦੀ ਅਵੇਲੇਬਿਲਟੀ ਘੱਟ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਵਧਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸਹਾਨ-ਭੂਤੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

(Serial No. 42)

1. **Doctor Kewal Krishan**
2. **Shri Sewa Ram Arora**
3. **Shri Brij Bhushan Mehra**

: Sir, I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, that on 11th March, 1986 some youths snatched a stengun and a rifle from two police men accompanying Punjab State Minister Sardar Shashpal Singh in the Golden Temple Complex at Amritsar. Being such incident a great threat to the life of V.I.P. State Minister, has caused very much fear, insecurity and concern in the minds of the people of the State. Government should make a statement in the House.

Chief Minister (Sardar Surjit Singh Barnala): On 11th March, 1986 Sardar Shashpal Singh, State Minister had gone to the Golden Temple, Amritsar to pay his obeisance. His security guards in uniform and gunmen in plain clothes went inside the Golden Temple Complex on Guru Ram Dass Sarai side. The presence of the police in uniform inside the complex emotionally upset some Sikh youngmen present there, who, not only, objected to the presence of police in uniform, inside the Complex, but also started raising slogans. They also gheroed the policemen. Some other persons also collected there. In the commotion and melee that followed, the agitating youth took away the rifles of the escort guard.

S. Shashpal Singh, State Minister, who had, in the meanwhile, gone to the office of the Shiromani Akali Dal (L) situated on Sarai Road, also came there. Saner persons present in the complex immediately intervened and got the weapons returned to the police personnel. Regrets were also offered for this unseemly incident. Since the incident had occurred at the spur of the moment and on account of emotional reaction to the presence of the armed policemen in uniform inside the Complex and proper amends were made by those concerned promptly, the matter was not pursued any further in the interests of restoring an atmosphere of amity and peace in the Complex. There was no threat posed to the life and security of the V.I.P. who had gone inside the Golden Temple and paid his obeisance without any let or hinderance.

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਕ ਵਾਰੀ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਔਰ ਅੱਜ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਇਹੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਅਨਡਿਜ਼ਾਇਰੇਬਲ ਐਲੀਮੈਂਟ ਅੰਦਰ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੈਪਨਜ਼ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਕੀ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਐਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਵਾਂਸਤੇ ਕੋਈ ਐਕਸ਼ਨ ਕਰਨਗੇ ਤਾਕਿ ਕਿਸੇ ਦੀ ਲਾਈਫ਼ ਨੂੰ ਥਰੈਟ ਨਾ ਹੋਵੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਗੋਲਡਨ ਟੈਂਪਲ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਕਈ ਰਸਤੇ ਹਨ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਕਾਫ਼ੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੈਪਨ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੇ। ਜੋ ਰਿਪੋਰਟਸ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਇਹੀ ਹਨ ਕਿ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੈਪਨ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਪਰੈਸ ਰਿਪੋਰਟਸ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਵੈਪਨ ਕੋਈ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ । ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਅਨਡਿਜ਼ਾਇਰੇਬਲ ਐਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੈਨਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ

ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਜਾਣ ਦਾ ਸਹੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਵਾਕਿਆ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਰਡ ਕੋਰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ-ਮੈਨ ਦੇ ਆਰਮਜ਼ ਜੋ ਵਾਪਸ ਲਏ ਹਨ ਉਹ ਰਸੀਦ ਦੇ ਕੇ ਵਾਪਸ ਲਏ ਹਨ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ' ਰਾਜ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲਏ, ਕੀ ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਸੀਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਐਸੀ ਕੋਈ ਸਾਡੀ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਰਸੀਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਸਾਡੀ ਇਨਫ਼ਰਮੇਸ਼ਨ ਹੈ ਕਿ ਰਸੀਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਪਤਾ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਘੋਖ ਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੱਸਣਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। (ਹਾਸਾ) ਜਾਂ ਜਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਸੀ ਸਾਡੀ ਕੋਈ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 3-4 ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : 3 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਅਮੂਮਨ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ।

(Serial No. 43)

1. Raja Narinder Singh
2. Shri Prem Gupta
3. Dr. Satwant Singh Mohi

: Sir, I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, the prevailing fear among the farmers in the State that their coming wheat crop will not be lifted by the Food Corporation of India in the State because of shortage of a storage capacity in their godowns in the State which are already full to their capacity with the wheat purchased during the last harvesting season. The Government should make a statement in the House regarding steps taken in this direction so that the farmers in the State are assured that their wheat will be lifted by the F.C.I. during the coming harvesting season.

Chief Minister (Sardar Surjit Singh Barnala): Surplus wheat of the farmers is purchased by FCI, Food & Supplies Department of the State Government and two State agencies, namely, Punjab State Civil Supplies Corporation and Markfed. The share of marketable surplus to be procured by each of these agencies is determined in advance by prior consultation among these agencies. Though there is shortage of accommodation in the State, there need not be any fear about wheat crop not being purchased by the agencies of the State and the FCI. All arrangements have been made for purchase of the entire marketable surplus of wheat at the support price already announced by the Government of India. Arrangement for

[Chief Minister]

additional storage, covered as well as open, are made by each of the agencies who have been entrusted with the responsibility of making purchases under the price support operations. In addition to owned accommodation (both covered and open), arrangements are also made to hire accommodation from private parties and Government agencies like Central Warehousing Corporation and State Warehousing Corporation. Thus, necessary arrangements have been made by all the agencies including FCI to purchase wheat and to hire additional storage accommodation, both covered and open before the coming Rabi procurement season.

ਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਆਮ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਅੱਗ ਦਾ ਜਲਿਆ ਹੈ ਉਹ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਵੀ ਫੂਕਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਪੀਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਹਾਰਵੈਸਟਿੰਗ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੇ ਝੋਨੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਟੋਰੇਜ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਾਸਟ ਹਾਰਵੈਸਟਿੰਗ ਹੀ ਖ਼ਰਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਬਲਕਿ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵ੍ਹੀਟ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸੁਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਨਮੀ ਕਰਕੇ ਇਹ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤ ਚੁੱਕੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਚੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ 2 ਕਿਲੋ ਦਾ ਭਾਰ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ। ਇਤਨੀ ਕੁ ਉਹ ਕੱਢ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨੀ ਕਣਕ ਯਾਨੀ 15% ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਛੋਟ ਹੈ ਪਰ ਉਹ 25% ਤਕ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਵ੍ਹੀਟ ਸੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਦੂਜੇ ਆਟੇ ਨਾਲ ਰਲਾ ਕੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਸਸਤੀਆਂ ਆਟੇ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਟਾ ਬਣਾ ਕੇ ਉਥੇ ਵਿਕਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਦੁਆ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਾਂ ਨਿਕਾਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਝੋਨਾ ਆਇਆ ਸੀ ਸਾਡੇ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਸਨ ਉਹ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਰਾਹਤ ਹੋਈ। ਇਹ ਵੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਝੋਨਾ 20—25 ਰੁਪਏ, ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਈਸ ਸੀ ਉਸ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਤੇ ਡਿਪੈਂਡ ਨਾ ਰਹੀਏ ਇਹ ਆਪਣੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਮੁਆਇਸਚਰ ਟੈਸਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਏਜੰਸੀ ਹੈ ਉਹ ਕਹਿ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਇਸਚਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਆਇਸਚਰ ਹੋਣ ਤੇ ਪਰਚੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ 18% ਤੋਂ 28% ਤਕ ਝੋਨੇ ਦੀ ਮੁਆਇਸਚਰ ਪਰਚੇਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੈੱਟ-ਡਾਊਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ 17% ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਮੁਆਇਸਚਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵ੍ਹੀਟ ਦੀ ਸਟੋਰੇਜ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਵ੍ਹੀਟ ਦੀ ਮੁਆਇਸਚਰ ਦਾ ਅਸੀਂ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਤੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੱਟ ਸਕਦੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਲੜਾਈ ਨਹੀਂ ਲੜਦੀ ਕਿ ਸਾਡੀ ਵ੍ਹੀਟ ਹੈ ਅਸੀਂ ਆਪ ਸਟੋਰ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਆਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ?

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਕੁਐਸਚਨ ਕਰੋ, ਕੁਐਸਚਨ ਤਾਂ ਕੀਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਮੈਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਐਫ.ਸੀ. ਆਈ. ਨੇ ਲਈ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨੀ ਖਰੀਦਣੀ ਹੈ, ਉਨੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਸਟੋਰੇਜ ਦੀ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਦਫਤਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਵੀ ਕੁਐਸਚਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੱਛੀਆਂ ਸੁਜੈਸ਼ਨਜ਼ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਧਿਆਨ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗਿਆਤ ਲਈ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 75 ਲੱਖ ਟਨ ਦੀ ਕਵਰ ਸਟੋਰੇਜ ਹੈ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਤੇ 52 ਲੱਖ ਟਨ ਦੀ ਕੈਂਪ ਸਟੋਰੇਜ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੇ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਕੀਤੇ ਹਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ। 12 ਲੱਖ ਦੀ ਪਲਿੰਥ ਕਪੈਸਿਟੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਾਰਕਫੈਡ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਵੀ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ ਇਹ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੋਈ ਐਸੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕਣਕ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਰੁਲਦੀ ਰਹੇ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਕਣਕ ਪਰਚੇਜ਼ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ 65 ਲੱਖ ਟਨ ਤੋਂ 67 ਲੱਖ ਟਨ ਦਾ ਹੈ। ਟੋਟਲ ਪਰੋਕਿਓਰਮੈਂਟ ਇੰਨੀ ਹੋਣੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਟੇਟ ਪਰਚੇਜ਼ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੀ ਹਨ ਜਿੰਨੀ ਪਰਚੇਜ਼ ਉਹ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਆਨ ਬੀਹਾਫ਼ ਆਫ਼ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਪੂਲ ਵਾਸਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਟੋਰਾਂ ਵਿਚ ਕਣਕ ਪਈ ਹੈ ਉਹ ਬਾਹਰ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਹਰ ਜੋ ਪਲਿੰਥ ਬਣਨੇ ਹਨ, ਬਰਸਾਤ ਵਿਚ ਉਹ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਨੁਕਸਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਯਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਸੈਂਟਰ ਨਾਲ ਟੇਕ ਅੱਪ ਕਰਕੇ ਇਹ ਐਸ਼ਿਓਰ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਇਹ ਨਵੀਂ ਵ੍ਹੀਟ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿੰਨੀ ਪੁਰਾਣੀ ਕਣਕ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਟੋਰਾਂ ਵਿਚ ਪਈ ਹੈ ਉਹ ਉਥੋਂ ਲੈ ਜਾਣ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਥੇ ਕਨਜ਼ਿਊਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਔਰ ਜਿਹੜੀ ਨਵੀਂ ਕਣਕ ਆਉਣੀ ਹੈ ਉਹ ਕਵਰ ਸਟੋਰੇਜ ਵਿਚ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਗੱਲ ਤਾਂ ਬੜੀ ਵਾਜਬ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਦੋਂ ਖਰੀਦ ਕਰ ਲਈਏ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਐਫ. ਸੀ.ਆਈ. ਦੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਔਰ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਾਡੇ ਤੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਅੱਡ ਅੱਡ ਏਜੰਸੀਆਂ ਖਰੀਦਦੀਆਂ ਹਨ। 25 ਲੱਖ ਟਨ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਖਰੀਦਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਟੇਟ ਏਜੰਸੀਆਂ ਖਰੀਦਦੀਆਂ ਹਨ। ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜੀ ਆਪਣੀ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਕੱਢਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਵੇਲੇ ਤਕ 4 ਲੱਖ ਟਨ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਟੇਟ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਕੱਢਣ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਕਾਫ਼ੀ ਡਿਫੀਕਲਟੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਟੇਕ ਅੱਪ ਕੀਤਾ ਹੈ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮੈਂਟ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਖਰੀਦ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਬਾਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈ ਲਵੋ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਟਾਕ ਕਾਫ਼ੀ ਪਏ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਨਵੀਂ ਕਣਕ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੀ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਈ ਜਾਣੀ। ਇਹ ਸੂਬੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਕੋਈ 7-8 ਲੱਖ ਟਨ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਕੱਢਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਮਹੀਨੇ 5 ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਮਹੀਨੇ 6 ਲੱਖ ਟਨ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਾਫ਼ੀ ਬੈਕ ਲੌਗ ਰਹਿ

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਕਿ ਨਵੀਂ ਕਣਕ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਇਹ ਬਾਹਰ ਚਲੀ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਕੱਢ ਨਹੀਂ ਸਕਣਗੇ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਨਵਾਂ ਸਟਾਕ ਆਵੇ ਉਹ ਕਵਰੇਜ ਵਿਚ ਚਲਾ ਜਾਵੇ।

PAPERS LAID ON THE TABLE

Education Minister (Sardar Sukhjinder Singh) : Sir, I beg to lay on the Table —

(i) The Punjab State Legislature Members (Pension and Medical Facilities Regulation) Rules, 1984, as required under section 5(3) of the Punjab State Legislature Members (Pension and Medical Facilities Regulation) Act, 1977.

(ii) The Punjab State Legislature Members (Pension and Medical Facilities Regulation) (First Amendment) Rules, 1985, as required under section 5(3) of the Punjab State Legislature Members (Pension and Medical Facilities Regulation) Act, 1977.

(iii) The Punjab State Legislature Members (Pension and Medical Facilities Regulation) (First Amendment) Rules, 1986, as required under section 5(3) of the Punjab State Legislature Members (Pension and Medical Facilities Regulation) Act, 1977.

Sardar Gurcharan Singh Nihalsinghwala : Sir, I beg to draw the attention of the Government towards an important matter....

Mr. Speaker : This Call Attention Notice is not listed in the list of business meant for today.

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ** **

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਨੰ: 45 ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਅੱਜ ਦੀ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣਾ, ਡਿਸਕਸ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਦੋ ਨੋਟਿਸਿਜ਼ ਬਰੀਚ ਆਫ਼ ਪ੍ਰਿਵਿਲਜ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਔਰ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਡਰ ਕੰਸਿਡਰੇਸ਼ਨ ਸਨ, ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੁਣ ਤਕ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਔਰ ਕਦੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰੋਗੇ ?

**Expunged as ordered by the Chair.

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਾਂਗਾ ਔਰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਾਂਗਾ। (ਵਿਘਨ) ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਦੋ ਨਹੀਂ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਤੋਂ ਵੀ ਆਏ ਹਨ।

It covers both sides. Let me consider this and will give my ruling later on.

Doctor Kewal Krishan : How long will you take to consider it ? Will you give your ruling during this Session?

Mr. Speaker : Certainly, I will do it as it is an important matter.

ਸਰਦਾਰਨੀ ਗੁਰਬ੍ਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਰੀਸੈਂਟਲੀ ਜਿਹੜੇ ਗੜ੍ਹੇ ਪਏ ਹਨ ਔਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਤਬਾਹ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੇਣ ਤਾਂ ਕਿ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੀ policy ਹੈ ਔਰ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਠੀਕ ਹੈ, ਮੈਂ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ।

GENERAL DISCUSSION ON THE BUDGET ESTIMATES FOR THE YEAR 1986-87 (*RESUMPTION*)

Mr. Speaker : Now the House will resume discussion on the Budget Estimates for the year 1986-87.

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ: ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਵੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਲਓ। (ਹਾਸਾ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਚਾਚਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹੀਆ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਨਾ ਆਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹਾਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਇਥੇ ਮੈਂ ਨਾ ਹੋਵਾਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਹਸਾਵੇ। (ਹਾਸਾ) ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਰੱਖ ਲਓ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਗੱਲ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੈਕਟਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਦਿਆ ਕਰਨ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਪਰੈਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਤੇ ਬਣਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕੋਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਲਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਅਪਾਹਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਾਕਤਵਰ ਨੇ ਤੇਲ ਵਗੈਰਾ ਦੀ ਮਾਲਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਬਣਾਇਆ ਹੋਵੇ। ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਮਜਬੂਰ ਆਦਮੀ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਨੂੰ ਬੜੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਦਾਸਤਾਨ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਅਸਰ ਛੁਪਾ ਨਾ ਸਕੇ। ਉਹ ਮਜਬੂਰੀ

[ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ]

ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਠੀਕ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮੰਨੀਆਂ। ਮੈਂ ਆਪ ਵੀ ਸੰਤ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸਵਾਲ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਰਾਜੀਵ ਜੀ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਤੇ ਹਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਿਹੜਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਦਰਖਤ ਲਾਇਆ, ਉਹ ਦਰਖਤ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਉਸ ਦਰਖਤ ਨੂੰ ਫਲ ਨਾ ਲੱਗਣ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ ਬਜਟ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਇਕ ਨਮੂਨਾ ਹੈ ਔਰ ਹੁਣ ਦੇ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਨੇ ਇਸ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਖੁਦ ਵੀ ਜਦੋਂ ਮਰਹੂਮ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਾਨਤੀ ਹੂੰ ਕਿ ਇਸ ਮੇਂ ਹਮਾਰੇ ਆਦਮੀਓਂ ਕੀ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਔਰ ਜੋ ਉਸ ਵੇਲੇ 'ਸੂਰਿਆ' ਰਸਾਲੇ ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਸੀ ਉਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਇਥੇ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਤਾਕਿ ਉਹ ਦਿਲ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਫਿਰ ਤਾਜ਼ਾ ਨਾ ਹੋਣ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਤੇ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰਿਆ ਕਰੋ। ਪਰ ਮੇਰੀ ਆਦਤ ਰਪੀਟ ਕਰਨ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਖ਼ੂਨੀ ਹਾਲਾਤ, ਜ਼ੁਲਮ, ਬੇਇਨਸਾਫੀਆਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਨੂੰ ਮੈਂ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਦਾਸਤਾਨ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਲਿਹਾਜ ਨਾਲ ਭੁੱਲਣਾ ਵੀ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਉਹ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਸਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਚੁੱਪ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਬਜਟ ਦਾ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਅਫੇਅਰਜ਼, ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਵਿਗੜਨ ਕਰਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ, ਟਰੇਡ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਧੱਕਾ ਲਾਇਆ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਅੱਲਕ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਕਿ ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਏ, ਜੋ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨਾਂ ਹੋਈਆਂ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਹੋਈਆਂ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਮੰਨ ਲਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਹਰਜਾ, ਖਰਚਾ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਤੇ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

9.55 ਸਵੇਰੇ (ਇਸ ਵੇਲੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ, ਮੈਂਬਰ, ਪੈਨਲ ਆਫ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ)

ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਇਥੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ, ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਰਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗੀ ਔਰ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਟਰੀਬਿਊਟ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਲਈ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਪੁਆਇੰਟ ਆਊਟ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਤੋਂ ਰਕਮ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਹਾਤਮਤਾਈ ਦੀ ਕਬਰ ਤੇ ਲੱਤ ਮਾਰ ਆਏ ਹਨ। ਪਰ ਜੋ ਰਕਮ ਮਿਲੀ ਉਹ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੀ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜਦੋਂ ਗਲਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਇਖਲਾਕ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਜਿੰਨਾਂ ਹਰਜਾ, ਖਰਚਾ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਹਰਜਾ, ਖਰਚਾ ਮੰਗਣ ਵਾਲਾ ਇੰਨੀ ਡਿਮਾਂਡ ਕਰੇ ਜਿਹੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਪਵੇ। ਪਰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਤਾਂ ਜਿਹੜੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਸੀ, ਜिस ਨੇ ਇਹ ਡਿਮਾਂਡ ਕਰਨੀ ਸੀ, ਉਸ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਜੀ ਹੀ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ

ਰਹੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸ਼ਹਾਦਤ ਕੌਣ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਸ਼ਹਾਦਤ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗਈ, ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗੱਲ ਸੀ ਇਹ ਤਾਂ ਵਕਤ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਜਿਹੜੀ ਜੁਡੀਸ਼ਿਅਲ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹ ਦੇਵੇਗੀ । ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕੋਨਮੀ ਸ਼ੈਟਰ ਹੋਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਠਧਰਮੀ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਹਰਜਾ, ਖਰਚਾ ਉਹ ਕਿਉਂ ਨਾ ਦੇਵੇ। ਜਦ ਝੂਠ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਨਸਾਫ ਦਾ ਤਕਾਜ਼ਾ ਜਾਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਤਕਾਜ਼ਾ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਹਰਜਾ, ਖਰਚਾ ਸਾਰਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਉਹ ਖਰਚਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬਜਟ ਲੰਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਪਾਹਜ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ।

ਇਕ ਗੱਲ ਮੈਂ ਹੋਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਬਜਟ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦਿਹਾਤੀ ਜਾਂ ਜੱਟਾਂ ਵੱਲ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਜਦੋਂ ਇਥੇ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੋਹਫੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਇਕ ਸਕੀਮ ਲਿਆ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਔਰ ਸੀਵਰੇਜ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਉਨਸਿਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਉਹ ਸਾਰਾ ਇਕ ਬੋਰਡ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਤ ਵਿਚ ਫਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਕੋਈ ਪਹਿਲੇ ਕੰਧਾਂ ਵਗੈਰਾ ਬਣੀਆਂ ਸਨ, ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੁਝ ਨਾ ਵੇਖਿਆ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ ਜੀ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਹੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਸੀਵਰੇਜ ਸਾਰਾ ਸਲਿਪ ਹੋ ਗਿਆ । ਇਹ ਬੋਰਡ ਦੀ ਕਾਰਕਰਦਗੀ ਦਾ ਇਕ ਨਮੂਨਾ ਹੈ ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਬੋਰਡ ਦਾ 3 ਸਾਲ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਨਾ ਕੋਈ ਸੀਵਰ ਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਦੀਵਾਰ ਬਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਬਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾ ਲਵੋ ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਝਗੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਦੇ ਵਕਤ ਬਣੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਕਤ ਕੌਣ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੀ।

ਸਰਦਾਰ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਰਾਜਲਾ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਸਰ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ । ** ** **

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਉਤੇ ਬਲੇਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਪਰ ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਤੱਕ 100 ਫੁੱਟ ਦਾ ਸੀਵਰੇਜ ਦਾ ਨਾਲਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੀਵਰੇਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੇਅਰਮੈਨ-ਸ਼ਿਪ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਥੇ ਇਸ ਗੱਲ ਉਤੇ ਚੈਲੰਜਬਾਜ਼ੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ।

**Expunged as ordered by the Chair.

[ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ]

ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਖੁਦ ਸੀਵਰੇਜ ਦੇ ਨਾਲੇ ਵਿਚ ਆਪ ਨਹੀਂ ਵੜਨਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਕੰਮ ਤਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 1977 ਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਦੇ ਭਲੇ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਸੀਵਰੇਜ ਦੀ ਸਕੀਮ ਲਿਆਂਦੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਗਲਤ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੀਵਰੇਜ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਿਆਇਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਅੰਨ੍ਹਾਂ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਯਤੀਮ ਹੈ, ਕੋਈ ਬੇਸ਼ਕ ਕੋਹੜੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਹਰੀਜਨ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਇਹ ਸੀਵਰੇਜ ਦਾ ਟੈਕਸ ਸਾਰਿਆਂ ਤੇ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਜਿਹੜੇ ਸੀਵਰੇਜ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਸੀਵਰੇਜ ਨਹੀਂ ਪਵਾਉਗੇ ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਇਹ ਸੀਵਰੇਜ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਠੋਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਾ 8' × 8' ਦਾ ਕਮਰਾ ਵੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਥੇ ਵੀ ਸੀਵਰੇਜ ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿਛਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਉਸ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਧੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੋਵੇ, ਬਾਪ ਅਤੇ ਮਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਲੜਕਾ ਅਤੇ ਬਹੂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੋਵੇ। ਇਤਨੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ 8' × 8' ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਵੀ ਸੀਵਰੇਜ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੀਵਰੇਜ ਲਈ 800—1,000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਸੀਵਰੇਜ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੇਣੇ ਪਏ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ 1,500 ਤੋਂ 2,000 ਤੱਕ ਇਹ ਸੀਵਰੇਜ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੇਣੇ ਪਏ ਜਿਹੜੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਬੇ-ਇਨਸਾਫੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡਾਊਨ ਟਰੋਡਨ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰਿਆਇਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਾਨੀ ਵੀ ਕਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਇਸ ਵਿਚ ਛੋਟ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਕੇਵਲ ਪਿੰਡਾਂ/ਦਿਹਾਤੀਆਂ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਰਿਆਇਤ ਗਰੀਬ ਹਰੀਜਨਾਂ, ਬੈਕਵਰਡ ਕਲਾਸਿਜ਼ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਟੈਕਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਮਦਨੀ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਹਨ, ਬੁੱਢੇ ਅਤੇ ਬੇ-ਸਹਾਰਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੈਸ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਸ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡਰਾਈ ਫਰੂਟ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਰਿਆਇਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਟਰੇਡ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਬੰਬਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਕਰਕੇ ਫੇਰ ਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਟਰੇਡ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੈਟ ਅੱਪ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਦਮ ਹੋਰ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਉਤੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਵਪਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਬਾਹ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਪਾਲਿਸੀ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਐਲਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਉਜੜੀ ਹੋਈ ਇੰਡਸਟਰੀ ਉਤੇ ਪਵੇਗਾ। ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਐਸੀ ਪਾਲਿਸੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਤਬਾਹ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਵਪਾਰ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਂਟਰ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕਰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ ਚਾਹੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਟਰਾਂਸਫਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ

ਇਕ ਨਾ ਇਕ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਸਾਡੇ ਹੱਥੋਂ ਚਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਣ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਧੱਕਾ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦੂਜਿਆਂ ਸੂਬਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧੱਕਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ । ਪਾਵਰ ਦੇ ਮਸਲੇ ਉਤੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਗਰ ਕੋਈ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਹੈਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਯੂਨਿਟ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ । ਨਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਅਸਿਸਟੈਂਸ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਖੁਦ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਦੇ ਬਿਖੇੜੇ ਹੋਏ ਮੋਤੀ ਹਨ ਅਤੇ ਖੁਦ ਹੀ ਇਹ ਤਸਬੀ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਾਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਖੁਦ ਕਾਂਗ-ਰਸੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਜਾੜਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਦ ਹੀ ਰੋਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਚ ਛੋਟ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਿਲਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਛੋਟ 30 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਕਮਰਸ ਮਨਿਸਟਰ ਨੇ ਇਹ ਛੋਟ ਘਟਾ ਕੇ 7.5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਹਰ ਛੋਟੇ ਕੰਮਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਿਸਤਰੀ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ ਅਤੇ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਰਾਜ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਿਆ ਕਰਨਗੇ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਰੁਕ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਆਫਿਸ਼ਲ ਡੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮਤਾ ਹੁਣ ਆ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ । ਇਸ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਸੈਕਟਰ ਲਈ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਅਸਿਸਟੈਂਸ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਸਿਸਟੈਂਸ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਲਿਮਿਟ ਬੈਂਕ ਵਲੋਂ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਘਟਾ ਕੇ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲਿਮਿਟ ਬਣਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਵਾਲੇ ਉਸ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੇਵਲ 60 ਜਾਂ 70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਲਿਮਿਟ ਹੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਹਾਇਤਾ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ 1-2 ਫੁਟ ਤੱਕ ਸੀ ਉਹ ਹੁਣ ਵਧ ਕੇ 100 ਮੀਲ ਤੱਕ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਰਾਜ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਕੋਈ ਚੈੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਢੰਡਾਰੀ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਪਲਾਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਥੇ ਪਲਾਟਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਰੇਟ ਫਿਕਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਸੈਕਟਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਮੰਨੇ ਕਿ ਰੇਟ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਅਤੇ ਇਕੋ ਰੇਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਕ ਪਲਾਟ ਦਾ ਰੇਟ 59 ਰੁਪਏ ਯਾਰਡ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦਾ 42 ਰੁਪਏ ਯਾਰਡ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੇਟਸ ਇਕੋ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਉਤੇ ਅਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਟਰ ਪਾਲਿਊਸ਼ਨ ਬੋਰਡ ਹੈ। ਅਗਰ ਕਿਸੇ ਛੋਟੇ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ ਨੇ ਇਕ ਟੋਕਰੀ ਆਪਣੇ ਮਲਬੇ ਦੀ ਸੜਕ ਤੇ ਸੁੱਟਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵਾਟਰ ਪਾਲਿਊਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਉਸ ਦਾ ਚਾਲਾਨ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਕਾਰਖਾਨੇ ਦੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਪਾਰਟਨਰਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਣ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ

[ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ]

ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪਾਰਟਨਰਜ਼ ਦੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਧੀ ਹੋਵੇ, ਬੀਵੀ ਹੋਵੇ, ਨੂੰਹ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹੋਣ। ਇਸ ਵਿਚ ਜੁਰਮਾਨਾ ਘੱਟ ਹੈ ਪਰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦਾ ਬੜਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਵਾਟਰ ਪਾਲਿਊਸ਼ਨ ਬੋਰਡ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੰਡੀਸ਼ਨਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਡ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਵੱਡੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਇੰਡਸਟਰੀ-ਲਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੇਰ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਫੀਸਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਾਲੇ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇੰਡਸਟਰੀਲਿਸਟ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਅਸਿਸਟੈਂਸ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਖਾਨਾ ਉਸ ਨੇ ਕੀ ਚਲਾਉਣਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਜੋਸ਼ ਇੰਡਸਟਰੀ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਥਾਂ ਤੇ ਫੀਸਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਜਦ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਸਿਸਟੈਂਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੱਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਥੇ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਮਿਉਂਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਚੌਧਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਹੀ ਡੀਪੈਂਡ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਇਕੋਨਮੀ ਸ਼ੈਟਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਲਈ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਲੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਿੱਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲੋਂ ਬਿਜਲੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਤਨੀ ਵਾਰ ਮੈਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਰਿੱਟਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਰੁਕਵਾਈ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਮੁਨਾਫਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਬਹੁਤ ਪੈਸੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਘਾਟਾ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਵੀ 9 ਅਰਬ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਰੇਟ ਹੋਰ ਵਧਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਰੇਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧਾਉਂਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ਹੋਣ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਮਿਉਂਸਿਪਲ ਕਮੇਟੀ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰੇ ਨਾ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਣਾ ਪਵੇ। ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਵਾਲੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਪੋ-ਰੇਸ਼ਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਖੋਹ ਲਈ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਚੀਜ਼, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਜੁਲਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕੀਮਤ ਤੇ ਵੀ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਟੈਰਿਫ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਟੇਗਰੀ-ਵਾਈਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੈਟੇ-ਗਰੀਜ਼ ਵਿਚ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਡੋਮੈਸਟਿਕ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਯੱਕਤਰਫਾ ਮਿਉਂਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰੇਟ ਵਧਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੀ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮਿਉਂਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰੇਟ ਵਧਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, 59 ਤੋਂ 70 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਜਾਏ 1 ਕਰੋੜ 85 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਜਾਂ 1 ਕਰੋੜ 86 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਿਲ

ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਉਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸਵਾ ਕਰੋੜ ਜਾਂ 1.30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੱਧ ਦੇਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਸੈਕਟਰੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੀਫ ਇੰਜਨੀਅਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲੇ ਤਕ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਸ ਵੱਲ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨ। ਸਟੀਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਦੀਗਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਸਿਸਟਮ ਵੀ ਡੀਫੈਕਟਿਵ ਹੈ। ਉਹ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਛੋਟੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਨੇ ਲਿਖ ਕੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਗੱਲ ਅਕਾਲੀ-ਜਨਤਾ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਦੀ ਹੈ। ਡਿਸ-ਕਰੀਸ਼ਨਰੀ ਕੋਟੇ ਵਿਚੋਂ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਡਿਸਕਰੀਸ਼ਨਰੀ ਕੋਟੇ ਵਿਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਹੁਣ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟ-ਮੈਂਟ ਹੀ ਕੈਂਸਲ ਕਰ ਦਿਓ। ਸਹੀ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਗਏ ਅਤੇ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਆਰਡਰ ਹੋ ਗਏ। ਚੇਅਰ-ਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਿਸਕਰੀਸ਼ਨਰੀ ਕੋਟੇ ਵਿਚ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਪਲਾਟ ਵੇਚਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਉਹ ਕੈਂਸਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਵਿਨਡਿਕਟਿਵ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਿਹੜੇ ਡਿਸਕਰੀਸ਼ਨਰੀ ਕੋਟੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਚਾਹੇ ਉਹ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਹੋਵੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਪਲਾਟ ਲੈ ਕੇ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ਤੇ ਨਹੀਂ ਵੇਚ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਬੰਦਾ ਪਲਾਟ ਲੈ ਕੇ, ਲੋਨ ਲੈ ਕੇ ਮਕਾਨ ਬਣਾਵੇ ਅਤੇ ਫੈਮਿਲੀ ਉਸ ਵਿਚ ਰਹੇ। ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਮਕਾਨ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾਵੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਇਕ ਦੋ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਲਾਟ ਲੈ ਕੇ ਵੇਚ ਦਿੱਤੇ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਐਸੇ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਮਹਿਜ਼ ਰੁਪਿਆ ਕਮਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੁਹਾਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਫਾ ਕਮਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਜਾਇਜ਼ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਮ.ਐਲ.ਏਜ਼. ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਪਲਾਟ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਰਜ਼ਾ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਪਰਾਫਟਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਕੁਝ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਉਹ ਰਿਪੋਰਟ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਛਪੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਕੌਣ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਵੀ ਛਪੀਆਂ ਹਨ ਔਰ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਵੀ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਜ਼ਬਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਸਰਦਾਰ ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਇਨ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਟੂ ਦੀ ਨੇਸ਼ਨ ਬੰਬਈ ਵਿਚ ਛਪੀ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ, ਕਾਨਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਤਸਵੀਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਬਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ੋਭਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ, ਇਥੇ ਕੋਈ ਗੈਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔਰ ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਹਨ ਔਰ ਸਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਸਾਰਿਆ ਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਭਰਾ-ਭਰਾ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਤਾਬਾਂ

[ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ]

ਐਕਸਟ੍ਰੀਮਿਸਟਸ ਨੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀਆਂ। ਇਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੁਣ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਰਹਿਣ, ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਖਤ ਲਫਜ਼ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦਾ ਔਰ ਤੁਹਾਡਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਫੌਰਨ ਰਲੀਜ਼ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

Mr. Chairman : Please try to wind up your speech because today is the last day of discussion on the Budget.

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਹੁਣ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਾਟੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਾਂਗ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਸਾਂ ਸੜਕ ਤੇ ਰੁਲਦੀਆਂ ਫਿਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਕੱਪੜੇ ਕਦੋਂ ਪੁਆਏ ਜਾਣਗੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ। ਕੱਪੜੇ ਸਿਉਣ ਵਾਸਤੇ ਪੈਸਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕੱਪੜੇ ਸਿਉਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਚਾਦਰਾਂ, ਕੱਪੜੇ ਆਦਿ ਫਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਔਰ ਕੱਪੜੇ ਲੀਰੋ-ਲੀਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਜਗ੍ਹਾਂ ਤੇ ਜ਼ਖਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਔਰ ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਦਾ ਤੁਅੱਲਕ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਬਹੁਤ ਘਾਟਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਏਡ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘਾਟਾ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪਾਉਣਾ ਹੀ ਪਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਿਹੜੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਨ, ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖਰਚੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਰੈਚੁਇਟੀ ਹੈ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਹੈ, ਹੋਰ ਰੂਲਜ਼ ਵਗੈਰਾ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਲਜ਼ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਮਿਊਨਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਰੂਲਜ਼ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਔਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੇ ਰੂਲਜ਼ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਾਸੇ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ-ਏਡਿਡ ਸਕੂਲ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਮੰਗ-ਪੱਤਰ ਰੱਖੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗਰੈਚੁਇਟੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰਾ ਵਰਕ-ਆਊਟ ਕਰਕੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਔਰ ਗਰੈਚੁਇਟੀ ਦੇਣ ਨਾਲ ਪਰੈਜ਼ੈਂਟ ਫੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵਸੂਲ ਹੋਣੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਕੋਈ ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਤਾਲੁੱਕ ਹੈ, ਨਵੀਂ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਐਕਸਪੈਨਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚਾਲੂ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਕਰੈਡਿਟ ਲਿਮਿਟ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰ ਦੇਣ। ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਬੈਕਵਰਡ ਡਿਕਲੇਅਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਪਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਮਾਮ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਮਾਰਜਿਨਲ ਕਰੈਡਿਟ ਵੀ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਨਵੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਨੂੰ 31 ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਹੂਲਤਾਂ 31-12-90 ਤੱਕ ਦੇਵੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਮੈਂ

ਇਕ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਥੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦਾ ਸੈਂਟਰ ਪੁਤਲੀਘਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਦਾ ਸੈਂਟਰ ਮੋਹਨ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਇੰਡਸਟਰੀਆਂ ਦੀ ਲੋਕੇਸ਼ਨ ਇਕ ਬਿਲਕੁਲ ਅਲੱਗ ਸਾਈਟ ਤੇ ਹੈ। ਇਕ ਦਾ ਮਰਕਜ਼ ਈਸਟ ਮੋਹਨ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਦਾ ਛੇਹਰਟਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਕ ਦਾ ਇਧਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਦਾ ਉਧਰ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਲਮੇਲ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪਲਾਟ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਰਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਚਾਲੂ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਐਕਸਪੈਨਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਆ ਰਹੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਵੀ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬੋਰਡ ਨੇ ਜਿਹੜੀਆਂ 31-3-84 ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਬਾਕੀ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਵੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰੇ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਹਾਲੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੁਐਸਚਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਕਹਿਣ ਵਾਸਤੇ 2-3-4 ਕਾਗਜ਼ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਨਾ ਕਹਿ ਕੇ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਾ ਲਗਾ ਕੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਐਸੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਬਾਤ ਹੈ :

ਆਖੋਂ ਤੱਕ ਮੁਸੱਰਰਤੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ
ਕਿਉਂ ਤਲਾਸ਼ ਆਦਮੀਅਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਪਾਲਿਟਿਕਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਚੜ੍ਹ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਲਈ ਕੌਣ ਕੌਣ ਕੀ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਿਹਣੇ ਪਰਮਿਹਣਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਅੱਜ ਵਕਤ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਭ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਟਰੇਡ, ਇੰਡਸਟਰੀ, ਖਜ਼ਾਨਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰੀਏ। ਮੈਂ ਇਸ ਖਾਹਿਸ਼ ਨਾਲ ਬਜਟ ਨੂੰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਲੀ ਸਪੋਰਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਮਸਾਇਲ ਜਿਹੜੇ ਮੈਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਮਨਿਸਟਰ ਮੁਤੱਲਕਾ ਜਾਂ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਰਿਲੀਫ ਦੇਣ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਬਜਟ ਦੀ ਸਪੋਰਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਘਨੌਰ): ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਬਜਟ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਸੈਂਟਰ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਧੱਕੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਦਾਸਤਾਨ ਹੈ ਔਰ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫਾਈਨਾਂਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਮਿਸ-ਮੈਨੇਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਉਜਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਇਕ ਤਸਵੀਰ ਹੈ। ਜੋ ਖਜ਼ਾਨਾ ਖਾਲੀ ਔਰ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਾਤ ਖਰਾਬ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਰਸੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਸੁਧਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਅਤੇ ਭਰਪੂਰ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਸਾਡੀ ਮੱਦਦ ਲਈ ਆਏਗੀ, ਉਹ ਇਸ ਸਪੀਚ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਔਰ ਜੋ ਬਜਟ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਸਾਨੂੰ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੈਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਸਦਨ ਦਾ ਔਰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਜੋ ਵਿਰੋਧੀ

[ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ]

ਪਾਰਟੀ ਹੈ ਉਸਦਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੈਂਟਰ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਧੱਕੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਧੱਕਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਲੜਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਮਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧੱਕਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਬਾਓ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੁਣੇ ਹੀ ਜੋ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਵਿੱਚ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਦਨ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਤੇ ਜੋ ਵੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋ ਵੀ ਫਾਰਮੂਲੇ ਉਸਦੇ ਉਥੇ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਮੈਨੂੰ ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚਾਹੇ ਟੈਰੇਟੋਰੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਹੋਵੇ, ਚਾਹੇ ਵਾਟਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਹੋਵੇ, ਚਾਹੇ ਇਹੀ ਮੈਥਿਉ ਕਮਿਸ਼ਨ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਫਾਈਨਾਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਰੀ-ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਿਹੜਾ 1955 ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਸੀ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਿਆ ਤੁਸੀਂ ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਦਾ ਅਨੈਲੇਸਿਜ਼ ਕਰ ਲਓ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਆਖਿਰੀ ਲਾਈਨ ਸਾਡੇ ਖਿਲਾਫ ਹੀ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੱਤਵਾਂ ਅਤੇ ਅੱਠਵਾਂ ਫਾਈਨਾਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲੈ ਲਓ ਜੋ ਉਸਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਭੰਡਾਰ ਨੂੰ ਤਕਸੀਮ ਕਰਨ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਉਹ ਫਾਰਮੂਲੇ ਹੀ ਐਸੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੋਵੇ। ਜੋ ਵੀ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਡਿਵਿਜ਼ਿਬਲ ਪੂਲ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਵਿੱਚ 90 ਫੀਸਦੀ ਪਾਪੂਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਅਤੇ 10 ਫੀਸਦੀ ਜੋ ਉਸ ਸਟੇਟ ਵਿਚੋਂ ਸੈਂਟਰਲ ਪੂਲ ਵਿੱਚ ਕੰਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਬੇਸ ਤੇ ਜੋ ਗਰਾਂਟਾਂ ਹਨ, ਉਹ ਤਕਸੀਮ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ—

"For the Seventh Plan period (1985—90), Punjab share in the States total Central Assistance has been put at less than 1.0 per cent."

ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਜੋ ਡਿਵਿਜ਼ਿਬਲ ਪੂਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਗਰਾਂਟਾ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਤਕਸੀਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੇ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਲੈ ਲਈਏ ਤਾਂ 2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿੱਸਾ ਸਾਡਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਉਨੀ ਅਸਿਸਟੈਂਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਕਿਸੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਹਾਲਾਤ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਅਸਿਸਟੈਂਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧੱਕਿਆਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਣ ਵਾਸਤੇ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਵੀ ਕੋਈ ਅਸਿਸਟੈਂਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਜੋ ਰੁਪਿਆ ਸੈਂਟਰਲ ਸਰਕਾਰ ਐਕਸਾਈਜ਼, ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਆਦਿ ਦਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਨੂੰ ਦੇਂਦੀ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਸਿਰਫ 1.6 ਹਿੱਸਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾਂ ਘੱਟ ਹਿੱਸਾ ਸੈਂਟਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ—

"This State has been allocated the smallest amount among all the fourteen non-speical category States, a mere 1.97 percent of the total"

ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੈਂਟਰ ਨੇ ਦੂਜੀਆਂ ਵੀ ਕਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੈਟੇਗਰੀਜ਼ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੈਂਟਰਲ ਐਲੋਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਟੈਕਸ ਅਸੀਂ ਵਧ ਦੇਈਏ, ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਅਸੀਂ ਵਧ ਦੇਈਏ ਪਰ ਜਦੋਂ ਵੰਡਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦੂਰ

ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਜਿਥੇ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਧਰਲੇ ਬੈਂਚਾਂ ਤੇ ਬੈਠੇ (ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਵੀਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕ ਰਿਐਕਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵੱਡੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਜਿੰਨੀ ਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਲੈਣ ਦਿੰਦੀ। ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚੋਂ ਜੇ ਅਸੀਂ ਬਾਂਡਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਏ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਠੁੰਗਾਂ ਮਾਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਜੋ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਲੂਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਜ਼ਬਾਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਹੋਵੇ, ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੱਤਵੇਂ ਫਾਈਨਾਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦਾ ਜੋ ਸ਼ੇਅਰ ਮਿਲਦਾ ਸੀ, ਉਹ 2.7% ਦੇ ਕਰੀਬ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਅੱਠਵੇਂ ਫਾਈਨਾਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਉਹ ਸ਼ੇਅਰ ਘਟਾ ਕੇ 1.74% ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਰਿਸੀਟਸ ਵਧੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਪੀਰੀਅਡ ਨਾਲੋਂ ਇਹ ਰਿਸੀਟਸ ਵਧੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਜੋ ਹਿੱਸਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਹੈ, ਉਹ 2.7% ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 1.74% ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸਲੂਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋ ਗਰਾਂਟਸ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸੈਂਟਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 375 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਿਰਫ 3 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕਾਨਮੀ ਸ਼ੈਟਰ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕਾਰਣ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਵਾਲਾ ਇਹ ਸਲੂਕ ਹੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਾਰਡਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਸਮੱਗਲਿੰਗ ਅਤੇ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਠੁੰਗਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਦੂਜੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਗਰੀਬੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਆਬਾਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਫੈਮਿਲੀ ਪਲੈਨਿੰਗ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਆਬਾਦੀ ਵਧਾਈਏ, ਜਿੰਨੀਆਂ ਤਰੱਕੀ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਹਨ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਈਏ, ਸੁਹਣੇ ਸੁਹਣੇ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਈਏ, ਚੰਗੇ ਕਪੜੇ ਪਾਉਣੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਈਏ, ਲੀਰਾਂ ਪਾ ਕੇ ਰੱਖੀਏ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਬੜੇ ਅਜੀਬ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵਰਤਾਅ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਟੇਟਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸ਼ੇਅਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ 2 ਫਿੱਗਰਜ਼ ਤੁਹਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਸੱਤਵੇਂ ਫਾਈਨਾਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਪੈਸਾ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਸੀ, ਉਹ 2.2% ਸੀ ਪਰ ਅੱਠਵੇਂ ਫਾਈਨਾਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਹ ਘੱਟ ਕੇ 1.64% ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋ ਕੁਝ ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਉਜੜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਇਥੇ ਆਏ ਹਨ, ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਸਾਡੇ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਬੋਝ ਪਿਆ ਹੈ। ਬਜਾਏ ਹੋਰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦੇ, ਜੋ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਫਾਈਨਾਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬੜੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ੇਅਰ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਇਨ ਡੈਬਟ ਰਿਲੀਫ 7ਵੇਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ 60.57 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ ਜਦ ਕਿ 8ਵੇਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਕੇਵਲ 38.71 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੀ ਰਿਕਮੈਂਡ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਧੱਕਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੱਦੂ-ਕੱਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ

[ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ]

ਨੂੰ ਰਲ ਕੇ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਹੋਰ ਹਿੱਸਾ ਮੰਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚੋਂ ਬਾਰੋ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਵਿਚੋਂ ਸਾਡਾ ਹਿੱਸਾ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਧਾਓ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮੁੱਚੇ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇਥੇ 2-3 ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਵੀ ਬੜਾ ਢੰਡੋਰਾ ਪਿੱਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੈਂਟਰ ਬੜੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਟਿਆਲੇ ਆਏ। ਉਥੇ ਡੀਜ਼ਲ ਕੰਪੋਨੈਂਟਸ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ 900 ਏਕੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦ ਕੇ ਮੁਫ਼ਤ ਰੇਲਵੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਉਥੇ ਰੇਲਵੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਵੇਖੋ ਕਿ ਉਥੇ ਨੌਕਰੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਥੇ 90% ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਚਪੜਾਸੀ ਅਤੇ ਚੌਂਕੀਦਾਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਾਲੇ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿਚ ਆਵੇਗੀ, ਉਸ ਦੇ ਟੱਬਰ ਵਿਚੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਕ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸੀ ਵਜਾਹ ਕਰਕੇ ਕਈ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਮੁੰਡੇ ਵੀ ਹਨ, ਅਨਪੜ੍ਹ ਵੀ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚੌਂਕੀਦਾਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਹੈ? ਜ਼ਮੀਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁਫ਼ਤ ਦੇਣੀ ਹੈ ਔਰ ਫਾਇਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਲਗਣ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਰਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਕਪੂਰਥਲੇ ਕੋਚ ਫੈਕਟਰੀ ਲੱਗਣੀ ਹੈ ਉਥੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਇਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲਵੋ, 90% ਕਰਮਚਾਰੀ ਗੈਰ-ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਕਿਥੋਂ ਮਿਲ੍ਹ? ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇਵੇ, ਨਾ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਦੇਵੇ। ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੇ ਐਵੇਨਿਊਜ਼ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਥੇ ਜੋ ਕਾਰਖਾਨੇ ਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਾਹਰੋਂ ਆ ਕੇ ਲੋਕ ਲੱਗ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਘੰਟੀ)

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ ਜੀ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲੇ 30-30 ਮਿੰਟ ਬੋਲੇ ਹਨ, ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਹਾਲੇ 15 ਮਿੰਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਔਰ ਫਿਰ ਮੈਂ ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਜੇ ਇਰ-ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਬੋਲਾਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਾ। ਮੈਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਬੇਕਦਰੀ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਐਵੇਨਿਊਜ਼ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 10,000 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਪਤਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਸਕੇ ਹਾਂ ਔਰ ਨਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਸਕੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਔਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਜੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਾਅਦੇ

ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ। ਜੋ ਵਾਅਦੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਹੋਣ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਉਹ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜੋ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਇਸ ਵਿਚ ਦੋ ਏਜੰਸੀਆਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਹੈ ਬਿਊਰੋਕ੍ਰੇਸੀ, ਅਫਸਰ ਸ਼ਾਹੀ ਔਰ ਦੂਜੇ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ਡ ਬੈਂਕਸ ਹਨ। ਬਿਊਰੋਕ੍ਰੇਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਵਿਚ ਖਰਾਬ ਕਰਦੀ ਹੈ ਔਰ ਬੈਂਕਸ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ । ਕੋਈ ਵੀ ਇਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਹਰਡਲਜ਼ ਦੂਰ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਔਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਕੇ ਮਿਲ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ ਔਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਕੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਭਰਤੀ ਵਿਚ ਹੁਣ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਆਤ ਲਈ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਭਰਤੀ ਐਨੀ ਸਖਤ ਹੋਈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਔਰ ਜੱਥੇਦਾਰ ਚੰਗਿਆੜਾਂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਨੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਭਰਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ । ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਜ਼ਰੂਰ ਭਰਤੀ ਹੋਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਗਲਤ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫੈਕਟਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਿਊਰੋਕ੍ਰੇਸੀ ਜਿਹੜੀ ਹੈ ਸਿਵਿਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨਾਲੋਂ ਟਾਪ ਹੈਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਟਾਪ ਹੈਵੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਹੱਥ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਫਰਵਰੀ, 1985 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੇਵਲ 170 ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਸਨ ਔਰ ਫਰਵਰੀ, 1985 ਵਿਚ ਹੋਮ ਮਨਿਸਟਰੀ ਨੇ ਨੋਟੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 201 ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸੋ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ ਆ ਜਾਏ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਛੋਟੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ 5 ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋਰ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਅਫਸਰ, ਸਟੈਨੋ, ਕਾਰ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ, ਸੇਵਾਦਾਰ, ਉਸ ਲਈ ਕੋਠੀ ਆਦਿ ਇਹ ਕਾਫੀ ਬੋਝ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਸਾਡੇ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਦਾ 201 ਦਾ ਕਾਡਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਣ ਲਾਲ ਜੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਹਰਿਆਣਾ-ਪੰਜਾਬ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੇਵਲ 10 ਸੈਕਟਰੀ ਟੂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਸਨ, 2 ਫਿਨਾਂਸ਼ਿਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼ ਸਨ ; ਇਕ ਐਫ.ਸੀ. ਫਾਰ ਰੈਵੇਨਿਊ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਐਫ.ਸੀ. ਫਾਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ। ਅੱਜ 19 ਸੈਕਟਰੀ ਟੂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਔਰ 8 ਫਿਨਾਂਸ਼ਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼ ਹਨ। ਇਹ ਸੈਕਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫਿਨਾਂਸ਼ਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਣੇ ਚੀਫ਼ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸੈਕਟਰੀ ਸਿਰਫ 10 ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਣਿਆ ਸੀ। 1967 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਟਿਵ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਰੈਂਕ ਨਾ ਦਿਓ। ਪਰ ਅੱਜ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਸੈਕਟਰੀ ਸਾਰੇ ਫਿਨਾਂਸ਼ਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। 1-2 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸੈਕਟਰੀ ਟੂ ਗੌਰਮਿਟ ਫਿਨਾਂਸ਼ਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼ ਬਣ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਟਾਪ ਹੈਵੀ ਐਡਮਨਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਬੋਝ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡੀਮਾਰੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਦਾ ਕੋਟਾ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਵਾਸਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦਤਾ ਹੈ ਕਿ 75% ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰ ਸਟੇਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਲਿਆਉਣੇ ਹਨ । ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਈ. ਏ. ਐਸ. ਦਾ ਕਾਡਰ ਘਟਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਦਾ ਕੋਟਾ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ

[ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ]
ਆਈ. ਏ. ਐਸ. ਆਉਣੇ ਬੰਦ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਐਨੀ ਵੱਡੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਔਰ ਸੈਕਟਰੀਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਤੋਂ ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੋਰ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਖਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਟੀਕਲੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਝਗੜਾ ਹੈ। 6 ਆਈ.ਜੀ. ਔਰ 18 ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਅਗਰ ਕੋਈ ਲੜਾਈ ਲੜਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਪਾਹੀ ਜਾਂ ਹੌਲਦਾਰ ਹੀ ਲੜਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਥਾਣੇ ਵਿਚ 18 ਸਿਪਾਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਰਿਵਾਈਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੈਟਿਸਫਾਈ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵੱਡੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਆਈ. ਜੀ. ਔਰ ਡੀ. ਆਈ.ਜੀ. ਵਾਸਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਬਟਾਲੀਅਨ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਪੂਰਥਲਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਜਾਏ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਕੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਭੱਜ ਕੇ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਵੜਿਆ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੱਡੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁਲਿਟੀਕਲ ਤੌਰ ਤੇ ਜੋ ਵਜੂਹਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਕਾਰਡ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਏ ਹਨ। 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਪਾਣੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਾਣੀ ਘਟਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਕਾਰਡ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਵਾਸਤੇ ਇੰਟਰ-ਸਟੇਟ ਵਾਟਰ ਡਿਸਪਿਊਟ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਪਏਗਾ। ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਟ੍ਰੀਬਿਊਟਸ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੋਲਣੋਂ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਲੋਕ ਬੈਠੇ ਹਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੋਠੀ ਤੇ ਧਰਨਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦਿਓ ਔਰ ਇਥੋਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੰਟਰ-ਸਟੇਟ ਵਾਟਰ ਡਿਸਪਿਊਟ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਰਾਓ। ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗਰਾਂਟਾਂ ਘੱਟ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੋ ਕਾਰਖਾਨੇ ਲੱਗੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੰਬਰ ਘਟਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਕਹਿ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ ਸਮਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 28 ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਹਨ। ਇਹ ਸਫੈਦ ਹਾਥੀ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦਾ ਕਮਰਾ ਦੇਖ ਲਓ ਉਹ ਮਨਿਸਟਰ ਦੇ ਕਮਰੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਸਜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਏਗਾ। ਐਮ.ਡੀ. ਨੂੰ ਮਨਿਸਟਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਅਖਤਿਆਰ ਹਨ, ਉਹ ਗਿਫਟਸ ਵੀ ਵੱਧ ਮਨਿਸਟਰ ਤੋਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਐਂਟਰਟੇਨ-ਮੈਂਟਸ ਜਿੰਨੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਦੇਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਜਿਧਰ ਮਰਜ਼ੀ ਫਿਰੀ ਜਾਣ ਔਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਅਗਰ ਕੋਈ ਚਪੜਾਸੀ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਐਫ.ਡੀ. ਦਾ ਅੜਿੱਕਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਗਿਫਟ,

ਦੇਣੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਵੀ ਐਫ.ਡੀ. ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਐਮ.ਡੀ. ਸਾਹਿਬਾਨ ਬੜਾ ਲੈਵਿਸ਼ਲੀ ਖਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਸਫੈਦ ਹਾਥੀ ਹਨ ਔਰ ਇਹ ਖਤਮ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਾਰੈਸਟ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਇਹ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਬਣੀ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਨਫ਼ੇ ਵਿਚ ਹੈ। 3 ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਨਫ਼ਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿੰਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦਰੱਖਤ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ ਉਹ ਸਾਰੇ ਵੇਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਨਾ ਕੋਈ ਦਰਖੱਤ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਔਰ ਨਾ ਹੀ ਵੇਚਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ ਹੈ 250 ਸਕੂਲ ਅੱਪਗਰੇਡ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ 4-5 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਅਪਗਰੇਡ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਹੁਣ ਇਹ ਸਕੂਲ ਅੱਪਗਰੇਡ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਪਰ ਸਕੂਲ ਅੱਪਗਰੇਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੈ ਉਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਚ 10ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਤੱਪੜਾਂ ਤੇ ਬੈਠਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਫਰਨੀਚਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਮਰੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਟੀਚਰ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਲੈਬਾਰਟਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਕੇ ਮੈਰਿਟ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਫੈਲਾਉ ਨਾਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਿਆਰ ਉੱਚਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ 250 ਦੀ ਬਜਾਏ 125 ਸਕੂਲ ਅੱਪਗਰੇਡ ਕਰ ਦਿਓ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਹਰੀਜਨ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਵਾਸਤੇ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵਧਾ ਕੇ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਹ ਰਕਮ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਰਕਮ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਹਰ ਪੱਖ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸਟੇਟ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਇਥੇ ਇਹ ਰਕਮ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਹਨ, ਉਹ ਟੁਟ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਹਰ ਪੁਰਾਣੀ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਨੂੰ 5-5 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਉਸ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵਾਸਤੇ ਦਿਓ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਢਹਿ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਭਾਂਡੇ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਫਿਰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵਾਸਤੇ 5-5 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਦਿਓ।

ਮੈਂ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਧਿਆ ਆਬਿਆਨਾ ਵਾਪਿਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡੀਜ਼ਲ ਤੇ ਲੱਗਾ ਟੈਕਸ ਵਾਪਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਹਿੰਦ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਈਮਾਨ-ਦਾਰੀ ਨਾਲ ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਤੋੜ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਕਿ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਜਾ ਸਕੀਏ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ ਲੋਕੀਂ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੀ ਜਿਹੜੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਸੀ ਉਸ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਝੇਪ ਗਏ ਹਾਂ, ਇਹ ਗੱਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਐਨੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਆਪਣੀ ਇਸ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿਘ ਜੀ ਬੋਲਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ।)

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਹਾਂ ਜੀ, ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ।

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਜੀ ਵੀ ਬੋਲਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ।)

ਸਰਦਾਰਨੀ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ (ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ) : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਗਲਤ ਗੱਲ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ, (ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ) ਨੂੰ ਟਾਈਮ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਟਾਈਮ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਬੋਲੋ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ (ਜਲਾਲਾਬਾਦ) : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਲ 1986–87 ਦਾ ਬਜਟ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬਦੇਸ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਇਥੋਂ ਖਤਮ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਾਡੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਸਾਂ ਸਨ ਕਿ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਹੋਰ ਤਰੱਕੀ ਕਰੇਗਾ, ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰੇਗਾ, ਸੰਪਰਦਾਇਕਤਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਿਆਰ ਉੱਚਾ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਉਹ ਆਸਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਿਥੇ ਵੀ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ, ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਵਿਚ, ਹਰ ਵਾਰ ਲੋਕਾਂ, ਮਾਸਿਜ਼ ਤੇ ਟੈਕਸ ਹੀ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਬਜਟ ਵਿਚ ਘਾਟਾ ਹੀ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆਂ 38 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਕਦੋਂ ਸਾਡਾ ਘਾਟਾ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਨਫੇ ਵਿਚ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਕਦੋਂ ਟੈਕਸਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਮਿਲੇਗੀ ? ਇਸ ਵਲ ਸਾਨੂੰ ਡੂੰਘਾਈ ਤੱਕ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਐਨੇ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਘਾਟਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। 169 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਬਿਆਨਾ ਵਧਿਆ ਹੈ, ਡੀਜ਼ਲ ਦੇ ਰੇਟ ਵਧੇ ਹਨ । ਇਹ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ, ਆਮ ਮਾਸਿਜ਼ ਤੇ ਆਬਿਆਨੇ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਡੀਜ਼ਲ ਦੇ ਰੇਟ ਵਧਣ ਨਾਲ ਆਮ ਮਾਸਿਜ਼ ਤੇ ਬੋਝ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਜਿਹੜਾ ਐਨਾ ਅੰਨ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਉਸ ਉਤੇ ਐਨਾ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦੇਣੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਹੁਣ ਅਨਾਜ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਦਾ ਕੁਝ ਸੋਚੋ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਤਬਾਹ ਹੋਈ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਸਾਂ ਸਨ ਉਹ ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਅਕਾਰਡ ਹੋਣ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਅਕਾਰਡ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਚੰਗੇ ਨਿਕਲਣਗੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਅਮਨ ਵੱਲ ਵਧੇਗਾ, ਦੇਸ਼ ਤਰੱਕੀ ਵੱਲ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ, ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਮਿਆਰ ਉਚਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਲੇਕਿਨ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਕਾਰਡ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਹਾਲਤ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਹੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹੀ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕੀ ਕੁਝ ਹੋਇਆ, ਕਿੰਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ, ਕਿੰਨੀ ਕਤਲੇਆਮ ਹੋਈ। ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਹੋਇਆ। ਅੱਜ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਉਸੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ, ਟਰੈਜ਼ਰੀ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਤੇ ਸੀਰੀਅਸਲੀ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੀਏ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਬਾਰੇ ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ

ਕਿ ਇਹ ਮੇਰੇ ਅਖਤਿਆਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਮਸਲਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਵੀ ਖੜਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਅਨਸਰ ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਅਕਾਰਡ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਹ ਅਨਸਰ ਹੋਰ ਤਕੜਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਸਾਰਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੇ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭੇਜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਥੇ ਗੜਬੜ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਥੇ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਗਾਂ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਟਰੈਜ਼ਰੀ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਵੱਲੋਂ, ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇਹ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਵ੍ਹਾਈਟ ਪੇਪਰ ਸ਼ਾਇਆ ਕਰ ਦੇਣ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵ੍ਹਾਈਟ ਪੇਪਰ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀਅਤ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਦਫਾ 144 ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਅਮਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ, ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਨ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਅਮਨ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਥੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ। ਫਿਰਕੂ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦਾ ਇਕੱਠ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅਮਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੈੜਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਨਸਰ ਨੰਗਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਅਨਸਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਤਲੇਆਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ ਉਹ ਭੱਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੱਭਦੇ ਨਹੀਂ। ਪੁਲਿਸ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸਹਿਮ ਜਿਹਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀ.ਐਮ. ਨੇ ਵੀ ਸਦਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਇਕ ਮਨਿਸਟਰ ਤੇ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਰਾਖੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਡੀ ਰਾਖੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿੰਨੀ ਫੋਰਸ, ਆਰਮੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਹੀ ਉਲਝੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਸੋ, ਇਸ ਵੱਲ ਬੜਾ ਸੀਰੀਅਸਲੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੌਸਮ ਖਰਾਬ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਅਤੇ ਗੜੇ ਮਾਰ ਹੋਣ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਵੀਕਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਕਤ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਟਾਈਪ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ 24 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲੇ ਨੂੰ ਐਨੇ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਉਪਰ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਟਰਾਈਬਜ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਸਹੂਲਤਾਂ

[ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ]

ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਜੋ ਵੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਨ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਾਸਤੇ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੋ ਉਹ ਲੋਕ ਰਾਇ ਸਿੱਖ ਹਨ, ਜਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚੋਂ ਮੈਂ ਵੀ ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਦੇ ਰਾਇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਂਝਿਆ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਦੂਸਰੇ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਥਾਣੇ ਵਿਚੋਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਉਥੇ ਦੇ ਰਾਇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੈ। ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਅਫ਼ਸਰ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਣਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਤਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਪਾਹੀ ਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਅਫ਼ਸਰ ਤਾਂ ਕੀ ਛੋਟਾ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਤਕ ਵੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔਰ ਟੀਚਰਜ਼ ਵਿਚੋਂ ਜੇ ਦੇਖ ਲਈਏ ਤਾਂ ਜੇ.ਬੀ.ਟੀ. ਤਕ ਉਹ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਕ ਬੜੇ ਮਿਹਨਤੀ ਹਨ ਔਰ ਉਹ ਮੁਜ਼ਾਰਾਗਿਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਰਿਆ ਦੇ ਝਲ ਵਿੱਚ ਬੇਟ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਮੁਜ਼ਾਰਾਗਿਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਮੁਜ਼ਾਰਾਗਿਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਾਵੀ, ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ ਦੀ ਝਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਜਾਂ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮੁਜ਼ਾਰਾਗਿਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਆਮ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮੜ੍ਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਕੋਈ ਸਰਵੇ ਕਰ-ਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਹੀ ਮਿਲਣਗੇ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਵਿਮੁਕਤ ਜਾਤੀ, ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਟ੍ਰਾਈਬਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂਕਿ ਉਹ ਵੀ ਕੁਝ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਜ਼ੀਗਰ ਹਨ, ਸਾਂਸੀ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਇਹ ਮੰਗ ਹੈ। ਇਸ ਵੱਲ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਦੂਸਰਾ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੋਰ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਮੁਜ਼ਾਰਾਗਿਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਝਲ ਵਿੱਚ, ਬੇਟ ਵਿੱਚ ਸੱਪਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਰੀਆਂ ਮਿਧ ਕੇ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਆਬਾਦ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਜੋ ਬਾਰਡਰ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਉਥੇ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਜੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਲੋਕ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਆਬਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਖੋਹ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਤਨਾ ਇਤਨਾ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, 20–20, 25–25 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਰਕਮ ਕੋਈ ਬਣਦੀ ਹੋਵੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਵਾਰ

ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਜਾੜਾ ਜੋ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਕੱਟੀਆਂ ਹਨ, ਡਾਂਗਾਂ ਖਾਧੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਗਿਰਦਾਵਰੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਪੱਕੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜੋ ਗਿਰਦਾਵਰੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ ਹਨ ਫਿਰ ਵਕਤ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਹ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਜੋ ਕੋਈ ਗਿਰਦਾਵਰੀਆਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਗਿਰਦਾਵਰੀਆਂ ਦਰੁੱਸਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕੀ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਲਗਾਨ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਕ, ਇਕ ਬੰਦੇ ਤੋਂ ਉਥੇ ਲਗਾਨ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਕੜ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਘਰਾਂ ਦਾ ਮਾਲ, ਡੰਗਰ ਕੁਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਫਸਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਬਹੁਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਗਾਨ ਲੈਣਾ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਨ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਓ। ਇਸ ਵੱਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਦੋ ਹੋਰ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਬਾਰੇ ਦੇ ਕੇ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਲਵਾਂਗਾ। ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਬਾਰਡਰ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਦੇ ਲੋਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ 1965 ਅਤੇ 1971 ਦੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ 1971 ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸਾਲ ਸਾਲ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੁ ਉਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਵੀ ਗਏ ਹਨ। ਮਕਾਨ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਕਈਆਂ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਵੀ ਡਿੱਗ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੀ ਬੰਜਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਥੇ ਸੇਮ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲੀਆਂ, ਸਾਈਫਨ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਿਣਸ ਲਿਜਾਣ ਲਈ 15—20 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਕੱਚਾ ਰਸਤਾ ਤਹਿ ਕਰਕੇ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਡੀ ਤਕ ਜਿਣਸ ਲਿਜਾਣ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਤਕਲੀਫ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਬਾਹਮਣੀ-ਟਿੰਡਾਂਵਾਲੀ ਪੁੱਲ ਹੈ ਉਹ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਨਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਕਰਕੇ ਕਈਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਵੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਟਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੱਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਰਾਵਾਲੇ ਅਤੇ ਗੰਦਲਪੁਰ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਘੰਟੀ) ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਥੇ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਬੜੀ ਮਾੜੀ ਹੈ। ਇਤਨਾ ਰੁਪਿਆ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਜ਼ਾਇਆ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਵੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਤੁਅਲੱਕ ਹੈ, 250 ਸਕੂਲ ਅੱਪਗਰੇਡ ਕੀਤੇ ਹਨ ਪਰ ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਅੱਪਗਰੇਡ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੋਰ ਕਈ ਥਾਂ ਤੇ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਵੀ ਹੋ ਅਤੇ ਅੱਪਗਰੇਡ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹੋ ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਪੱਛੜੇ ਹੋਏ ਇਲਾਕੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਉਥੇ ਹੁਣ ਤਕ ਕੋਈ ਸਕੂਲ ਅੱਪਗਰੇਡ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਥੇ ਵੀ ਕੋਈ ਕੋਟਾ ਵਧਾ ਕੇ ਸਕੂਲ ਦੇਣ ਤਾਕਿ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਸੁਧਾਰ ਹੋਵੇ।

[ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ]

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘਾਟ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਸ਼ੂ ਹਸਪਤਾਲ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸੇਮ ਦਾ ਕਾਫੀ ਮਸਲਾ ਹੈ ਔਰ ਸਾਡੇ ਕੁਝ ਐਸੇ ਪਿੰਡ ਹਨ ਉਸ ਬੈਲਟ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਪਾਣੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਸੇਮ ਬਹੁਤ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪੀਣ ਦਾ ਪਾਣੀ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਹੈ। ਪੀਣ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੀੜੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਅਧਰੰਗ, ਕੋਹੜ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ 10 ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 1 ਕਰੋੜ 29 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਜਿਵੇਂ ਘਟਿਆਂਵਾਲੀ ਜੱਟਾਂ, ਬੋਦਲਾ, ਅਲਿਆਣਾ, ਨੁਕੇਰੀਆਂ, ਚਿਮਨੇਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹ ਰਿਹਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਜਿਹੜਾ ਪੀਣ ਦਾ ਪਾਣੀ ਹੈ ਉਹ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪੇਟ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਬਹੁਤ ਖ਼ਰਾਬ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਘੰਟੀ) ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਚਾਰ ਪੰਜ ਸੌ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੁਕੇਰੀਆਂ ਤੋਂ ਖੂਹੀ ਖੇੜਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਛੋਟੀ ਮੀਟਰਗੇਜ ਲਾਈਨ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ 2 ਫੁੱਟ ਦਾ ਜੇ ਸਾਈਫਨ ਬਣ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਉਥੋਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਥੇ ਪਾਣੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਈਫਨ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਗੈਰ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਾਈਫਨ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ): ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਫਾਇਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਬਜਟ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਆਪਣੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ। ਅਸੀਂ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਔਰ ਆਸ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਐਸੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਉਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਹਤ ਮਿਲਦੀ। ਹਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ, ਹਰ ਤਬਕੇ ਦੇ ਹਰ ਬਸ਼ਰ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਨਾ ਲੱਗਣ ਕੋਈ ਐਸੀ ਕਿਰਨ, ਕੋਈ ਐਸੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚੋਂ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਗੱਲ ਆਖੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਗੇ ਹੀ ਜਿਹੜਾ ਘੁਪ ਹਨੇਰਾ ਸੀ ਉਸ ਵਿਚ ਇਸ ਬਜਟ ਨੇ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਗੱਲ ਕੋਈ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਫ਼ਸੋਸ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਾਇਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਕੁੰਜੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਕਿ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੋਹਲੇ, ਸੋਹਲੇ ਦਰ ਸੋਹਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਅਖੀਰ ਤਕ ਗਾਉਂਦਾ ਜਾਵੇ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੋਸੀ ਜਾਵੇ ਔਰ ਇਥੋਂ ਤਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਕੋਸਿਆ ਗਿਆ ਇਸ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਔਰ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਇੰਨਾ ਨਾ ਮੁਨਾਸਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੈਰਵਾਜ਼ਬ ਇੰਨੇ ਅਕਲਮੰਦੀ ਤੋਂ

ਦੂਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੀਹਾਂ ਤੇ ਚਲਦੇ ਹੋਏ ਸਾਡੀ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸਿਵਾਏ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਖਤ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕੰਪੀਟੀਸ਼ਨ ਹੋਵੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦਾ ਸਿਵਾਏ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਕੋਸਣ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਬੋਲਦੇ ਸਨ ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਉਹ ਬੜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਕੁਰਾਹੇ ਪੈ ਗਏ ਸਨ, ਲੇਕਿਨ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਕਦਮਾਂ ਉਤੇ ਆਣ ਖਲੋਤੇ। ਆਖਿਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਇਥੇ ਲੈਜਿਸਲੇਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਕਹਿਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਟੌਪ ਹੈਵੀ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਭੁਲੇਖਾ ਲੱਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਵੇਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੋ ਫਾਈਨਾਂਸ਼ਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰੀ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਦੋਂ ਦੋ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼ ਡਿਵੀਜ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸਾਡੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੀ ਜੇ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੋ ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼, ਕਿੰਨੇ ਫਾਈਨਾਂਸ਼ਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੱਡਿਆਂ ਵੱਡਿਆਂ ਔਹਦਿਆਂ ਤੇ ਹਨ। ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ। ਫਿਰ ਬੋਰਡਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਹਨੇਰ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਗਬਨ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਖਤਸਰ ਜ਼ਿਕਰ ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਖਰਚੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਅਨਪਰੋਡਕਟਿਵ ਖਰਚੇ ਹਨ ਉਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਔਰ ਬਜਟ ਬਚਾਓ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਰਅਕਸ ਕੀਤਾ ਕੀ ? ਰਿਲੀਫ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਟੈਕਸ ਲਗਾਏ। ਕੋਈ ਤਸੱਵਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਕੋਈ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅੱਜ ਕੱਲ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਹਰ ਤਬਕੇ ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਾਏਗਾ ? ਆਬਿਆਨਾ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ, ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਪੈਸੰਜਰ ਟੈਕਸ ਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਡੀਜ਼ਲ ਤੇ ਟੈਕਸ, ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਾ ਦਿਤਾ। ਇਹ ਕਿਸ ਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ? ਹਰ ਇਕ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਮਨ ਮੈਨ ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਕਿਸ ਨੇ ਇਹ ਟੈਕਸ ਦੇਣਾ ਹੈ ? ਪੈਸੰਜਰ ਟੈਕਸ ਗਰੀਬ ਨੇ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬਾਕੀ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਕਤੀਅਨ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ ਜਦੋਂ ਟੈਕਸ ਪਰਪੋਜ਼ਲਜ਼ ਬਣਾਈਆਂ। ਮੈਂ ਹੁਣ ਵੀ ਆਖਾਂਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ ਅਜੇ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਇਕ ਕਰਕੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਏ ਹਨ ਇਹ ਵਾਪਸ ਲਵੋ। ਇਸ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਿਤ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਇਹੀ ਤਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਹੈ, ਇਹੀ ਤਾਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਗੱਲ ਦਿੱਲੀ, ਦਿੱਲੀ, ਅਗਰ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਲੈਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ। ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਅਗਰ ਕੁਝ ਲੈਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਾਓ ਉਥੇ ਫਾਇਨਾਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਜਾਓ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਰ ਸਟੇਟ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ। ਇਹ ਨੀਤੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੁਝਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੁਝਦੀ। (ਵਿਘਨ) ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹਾਂ ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਿਤ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੱਲੋਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ** ** **

(ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ: ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ।

ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਐਡੇ ਪੁਰਾਣੇ ਲੈਜਿਸਲੇਟਰ ਹਨ, ਕੀ ਇਹ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਹੈ ? ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇੰਟਰੱਪਟ ਕਰਨਾ ਇਹ ਕੋਈ ਪਾਰਲੀਅਮੈਂਟਰੀ ਡੀਸੈਂਸੀ ਹੈ ? (ਵਿਘਨ)

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਕੁਝ ਇਹ ਵਸਲੇ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਮੈਂ ਉਹ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਵੀ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਅਮਲ ਕਰ ਸਕਣਾ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ। ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਮੈਨੂੰ ਰੱਤਾ ਭਰ ਵੀ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣ ਵਿਚ ਕਿ ਅਜ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਜੋ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਉਹ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ, ਹਕੂਮਤੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ, ਦਾ ਸਦਕਾ ਹਨ । ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਤਬੱਸਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ । ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਚੰਦ ਇਕ ਗੱਲਾਂ ਵੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਾਂਗਾ । ਪਿਛਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਚੰਗੇ ਮੰਦੇ ਸਭ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਨਾ ਕਰੋ, ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਕਰੋ, ਐਵੇਂ ਨਾ ਕਰੀ ਜਾਓ। ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਕੀ ਮੰਨਣੀ ਸੀ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਆਖੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਇਹ ਦਸੰਬਰ, 1985 ਦੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਤੇ ਤਬੱਸਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫਰਮਾਇਆ ਸੀ :—

"Mr, Surjit Singh Barnala said here today that he was fully aware of the responsibilities of a Chief Minister. He further said, "I know my responsibility as Chiet Minister and my Government is doing whatever is necessary. Law and order is a State subject".

ਬੜੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਇਹਸਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਲਾਇਆ। ਕੀ ਇਹ ਭੱਜ ਸਕਦੇ ਹਨ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ? ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਇਹਸਾਸ ਕਿਥੇ ਗਿਆ ? ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਅੱਪਸ਼ਬਦ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਇਥੇ ਦਾ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਕੌਣ ਹੁੰਦੇ ਹੋ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ । ਜੇਕਰ ਇਤਨੀ ਅਣਖ ਸੀ ਤਾਂ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਨਿਭਾ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਅੱਜ ਦੇ ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਤੁਸੀਂ ਇੰਨੀ ਭਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈ ਕੇ ਕਿਹੜੇ ਹਾਲਾਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ । ਸ਼ਹਿਰ, ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਅੱਜ ਫਸਾਦਾਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਤਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਡਾਕੇ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ ......

Sardar Dalip Singh Pandhi : Point of order, Sir,

Pandit Mohan Lal : I do not give way. This is my right to give or not to give way.

ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਜਿਹੜੀ ਮੈਂ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਵੇਲੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਪਏ ਹਨ ਹੋਰ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ

**Expunged as ordered by the Chair.

ਲੱਭਣ ਦਾ। ਇਸ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਖਿਆ ਸੀ। ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨਾ ਗੈਰਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹ ਗਲ ਆਖੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਨਾ ਚਿਰ ਅਮਨ ਔਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਤਕ ਦੂਸਰਿਆਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜੋ ਸਿੱਖ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਔਰ ਅਮਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਕ ਸਟੇਟ ਦਾ ਨਾਂ ਤਾਂ ਲਵੋ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ 4 ਨਵੰਬਰ ਦਾ ਇਕ ਬਦਕਿਸਮਤ ਵਾਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਰ ਇਕ ਨੇ ਕੰਡੈਮ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਹਾਦਸਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ। ਐਵੇਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਭਰੋਸ਼ਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ......

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ, ਐਡਵੋਕੇਟ : ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਸਾਡੇ ਬੜੇ ਮੋਹਤਰਮ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟੇਰੀਅਨ ਹਨ ਉਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਨਵੰਬਰ, 1984 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਵਾਕਿਆਤ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੱਸੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਬਜਰੰਗ ਬਰਗੇਡ ਹਰਦੋਈ (ਯੂ.ਪੀ,) ਵਾਲਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਯੂਨੀਅਨ ਹੋਮ ਮਨਿਸਟਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਵੀ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਪਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਹ ਉਹ ਖਬਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਨਪੁਰ ਔਰ ਬੋਕਾਰੋ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਿਆ ਸੀ ਉਸ ਅਗੇ ਜਦੋਂ ਬਜਰੰਗ ਸਿੰਘ ਵਕੀਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਕੀ ਵਾਪਰਿਆ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ।

ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਇਕ ਅਖਬਾਰ ਪੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਉਹ ਅਖਬਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਵੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਕਿਥੋਂ ਅਖਬਾਰ ਲੈ ਆਏ ਸਨ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਵੀ ਕੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਨਾਓਂ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਮੈਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਇਕ ਬਹਾਨੇਸਾਜ਼ੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਦੀ ਏਕਤਾ ਰਲ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਥੇ ਫਿਰਕੇਦਾਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਔਰ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਿਰਕੇਦਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਯਕੀਨਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਮਨ ਕਾਇਮ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਕਰੇ ਕਿ ਇਥੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿਆਂਗੇ ਜਦ ਤਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਦ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨਾ ਹੋਵੇ...... ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਮੇਲ ਸਿੰਘ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ। ** ** **

Mr. Chairman : No point of order.

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਪੰਡਿਤ ਜੀ, ਹੋਰ ਕਿੰਨਾ ਟਾਈਮ ਲਵੋਗੇ ?

**Expunged as ordered by the Chair.

ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਇਥੇ ਇਕ ਗੱਲ ਮੈਂ ਹੋਰ ਵਾਜ਼ਹ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫਸਾਦਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ, ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਸ਼ਰਾਰਤ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕੀਤਾ, ਤਸ਼ੱਦਦ ਕੀਤੇ, ਮਾਰਿਆ ਕੁੱਟਿਆ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਅਕਾਰਡ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਿਉਂ ਕਰਨਗੇ। ਅਸਲ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੜੇ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਆਦਮੀ ਅੱਜ ਵੀ ਇਥੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਫਿਰ ਅਕਾਰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਹ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਆਪ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਾਂ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ 26 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਫ਼ਸਾਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ।

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਪੰਡਿਤ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨਾ ਟਾਈਮ ਲਵੋਗੇ ? ਟਾਈਮ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਂ ਟਾਈਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਕੱਲੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇਤਨਾ ਟਾਈਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਫਿਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਜਿਤਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਾਈਮ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਤਨਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਮੈਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵਕਤ ਲੈ ਕੇ ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਵਿਚੋਂ ਇੰਟਰੱਪਟ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਫਿਰ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿ-ਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਆਦਮੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਇਥੇ ਗੜਬੜੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਠੀਕ ਹੈ ਅਸੀਂ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ। ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਔਰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ ? ਫਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਇਥੇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਨਾਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਸ ਲਈ ਕੌਣ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਮੈਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਪਰ ਇਕ ਗੱਲ ਤਾਂ ਯਾਦ ਕਰੋ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ, ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵੇਲੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਸ਼ੱਦਦ ਹੋਏ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਨੇ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਤੀਫਾ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਾਲਾਤ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਵੀ ਹੁਣ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਹੈ। ਆਪ ਹੀ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਚੁੱਪ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹਵਾਂਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਵੀ ਇਥੇ ਹੁਣੇ ਕਹੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਐਲਾਨਾਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੁਣ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰੋੜ੍ਹਤਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਤੁਹਾਡੇ ਐਲਾਨਾਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਤੁਹਾਡਾ ਭਰੋਸਾ ਬਿਲਕੁਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਕ ਦੋ ਸਟੇਟਮੈਂਟਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ, ਉਹ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਦੱਸਾਂਗਾ। ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਨੇ ਖੁਦ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਸਟੇਟਮੈਂਟਸ ਖਾਸ ਖਾਸ ਮੁਕਾਮ ਤੇ,

ਖਾਸ ਖਾਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਔਰ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਵੀ ਆਈਆਂ। ਇਕ ਤਾਂ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਠੀਭਰ ਲੋਕ ਹਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੜਬੜੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜ ਤਕ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਠੀਭਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਹ 3 ਜਨਵਰੀ ਦੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਮੈਂ ਇਥੇ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

Addressing a massive public meeting in the native village of Sant Harchand Singh Longowal on the occasion of his birth anniversary, Mr. Surjit Singh said a handful of people having grievances against the Centre should not vitiate the atmosphere in the State. ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਸੀ।

The Government would deal with terrorist elements with a firm hand, but the people should also extend their support to the administration. "These elements pose a great danger to society", he said. ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ।

The Chief Minister came down heavily on the All-India Sikh Students Federation, saying that the A.I.S.S.F. was "vitiating" the atmosphere in Punjab. The Akalis fought to get the ban on the A.I.S.S.F. lifted..... ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਕ ਬੜੀ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਬਰਾਡਕਾਸਟਿੰਗ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰੇਡੀਓ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੱਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣੀਆਂ। ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਇਥੇ ਉਸ ਰੇਡੀਓ ਓਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬਰਾਡਕਾਸਟਿੰਗ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

Punjab Chief Minister Surjit Singh Barnala today hit out against what he described as "a handful of disruptive elements who are trying to cover up the rebuff they had received at the hands of the people in the last elections." ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੀ ਗੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਡਿਸਰੱਪਟਿਵ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਹਨ, ਉਸ ਉਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

"Speaking in a voice choked with emotion, he said, that he had exercised the maximum degree of restraint, patience and tolerance and had scrupulously avoided taking any step that could result in bloodshed'." ਆਖਿਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ Mr. Surjit Singh said the fight was between Punjabis and "a handful of traitors" to the State. "Which side of the fence you stand on today will eventually decide your future, our future, the future of our children and of the whole State."

It is further written in the newspaper : But if they continued to "play into the hands of our enemies, my Government will be constrained to take some very harsh steps to deal with the situation."

ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਸ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਦਾ ਗੱਦਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ!

[ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ]

ਮੈਂ ਆਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿਰਫ 2 ਸਿਲੈਕਟਿਡ ਸਪੀਚਾਂ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਚੰਦ ਬੰਦਿਆਂ ਉਪਰ ਉਂਗਲੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਅਸਲੂਬੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਸੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਖੁਆਬ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੌਂਸਲਾ ਅਫਜ਼ਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ। ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਸਰਦਾਰ ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਸਰਦਾਰ ਕਾਬਿਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਐਕਟਿੰਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਗੜ ਬੜ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਛੁਡਵਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਉਥੋਂ ਭੱਜ ਗਏ ਅਤੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਜਿਹੜੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਭੱਜਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਭੱਜ ਗਏ। ਤੁਸੀਂ ਹਰ ਥਾਂ ਤੋਂ ਨੱਸ ਗਏ ਹੋ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ, ਐਡਵੋਕੇਟ: ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਸਰ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਉਤੇ 3 ਘੰਟਿਆਂ ਲਈ ਬਹਿਸ ਦਾ ਟਾਈਮ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਜਟ ਉਤੇ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਉਤੇ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ: ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬਜਟ ਉਤੇ ਹੀ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਬਜਟ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ (ਘੰਟੀ) ਫੇਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਦ ਕਿ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਬੜੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 16 ਫਰਵਰੀ, ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਪਾਸ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਸੰਮੇਲਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਾਫੀ ਪਬਲੀਸਿਟੀ ਦਿੱਤੀ ਵੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਉਥੋਂ ਵੀ ਨੱਠ ਗਏ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਰਬਤ ਖਾਲਸਾ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੜਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਥੰਪਿੰਗ) ਉਸ ਸਰਬਤ ਖਾਲਸਾ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏਜ਼ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਐਮ. ਪੀਜ਼. ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਕਰਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ (ਘੰਟੀ) ਅਤੇ ਉਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੈਨਡੇਟ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਅਤੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉ ਪਰ ਕਿੰਨੇ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੈਨਡੇਟ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਪਰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਇਹ ਕਰ ਸਕੇ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਏ ਹੋ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਿਸਕ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਉਤੇ ਟਿਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਬਿਆਨਾਂ ਉਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੁਹਾਡੇ ਉਤੋਂ ਉਠ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, * * * * * * *

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ: ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ: ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਜਿਹੜਾ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਵੀ ਹੈ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਭੱਜਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਥਾਂ ਬਦਲਣੀ ਪਈ ਅਤੇ ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੈਨਡੇਟ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਅਤੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਠ ਗਿਆ ਹੈ (ਘੰਟੀ)

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ: ਪੰਡਿਤ ਜੀ, ਤੁਹਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਟਾਈਮ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਬੈਠ ਜਾਓ ।

ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ: ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਬੜੀ ਮੇਹਰਬਾਨੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹੋ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਟਾਈਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ। ਬੱਸ ਮੈਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਹੀ ਵਾਲਾ ਹਾਂ। ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਉਤੇ ਫੇਰ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਗਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਅਤੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਉਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਉਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਓ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਵਿਚ ਫੈਸਲੇ ਕਰੋ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਟੈਕਸ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। ਤੁਸੀਂ ਨੀਤੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਬਣਾਓ। ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿਤੇ ਹਨ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਤੁਸੀਂ ਫੈਸਲੇ ਕਰਦੇ ਹੋ ਉਸ ਉਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਘੰਟੀ) ਅੱਛਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਫਿਰ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਤਾਲਿਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਰਾਏਕੋਟ): ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬੜਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਬਜਟ ਉਤੇ ਬੋਲਣ ਦੇ ਲਈ ਵਕਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਜਟ ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬੜੀ ਸੂਝ ਬੂਝ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ 380 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ ਸਾਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਇਕ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਪਾਸ਼ ਸਿਰਫ ਘਾਟਾ ਹੀ ਘਾਟਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਚੂਹੇ ਹੀ ਸਨ ਅਤੇ

*Expunged as ordered by the Chair,

[ਸਰਦਾਰ ਤਾਲਿਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ]

ਜਾਂ ਫੇਰ ਚੂਹੇ ਦੀਆਂ ਮੀਂਗਣਾਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਹੜੀ ਇਹ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਛੱਡ ਗਏ ਸਨ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਟੈਕਸ ਨਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਘਾਟਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ 50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਖਰਚਾ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੈਰਾ ਮਿਲਟਰੀ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਦਾ ਖਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਉਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਦ ਕਿ ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦਿਲ ਖੋਲ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਜਟ ਲਈ ਪੈਸਾ ਜਿੰਨਾ ਇਹ ਮੰਗਦੇ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਪਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਸੈਂਟਰਲ ਟੈਕਸ ਲਈ 4-7% ਟੈਕਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 1.64% ਦੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਹਿਸੇ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ 1.68% ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਟੈਕਸ, ਉਹ ਟੈਕਸ, ਟੈਕਸ ਹੀ ਲਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤੇ ਟੈਕਸ ਬਾਰੇ ਰੋਜ਼ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ) ਤਕਲੀਫ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਟੈਕਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਤੁਹਾਡੀ ਹੀ ਮੇਹਰਬਾਨੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਇਤਨੇ ਕਤਲੋ ਗਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਹੁਣ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੰਜਾਬ ਕੋਲੋਂ ਖੋਹਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤੇਲ, ਸੋਨਾ, ਲੋਹਾ, ਕੋਲਾ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਇਕ ਕੁਦਰਤੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਣੀ ਰਾਜਿਸਥਾਨ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਔਰ ਮੁਫਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਹੁਣ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਨਵਾਂ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਪਾਣੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਿਸਥਾਨ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੀਲੇ ਅਤੇ ਬਹਾਨੇ ਘੜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਮੁਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਵੀਰ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਟੈਕਸ ਪੰਜਾਬ ਉਤੇ ਲਗਾਏ ਹਨ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਕਿ 8% ਜਿਹੜਾ ਇਨਟਰੈਸਟ ਹੈ, ਉਹ ਮਾਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਭਰਾ ਉਸ ਦੇ ਬਲ ਬੋਤੇ ਹੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਰਖਦੇ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਨੇ ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਡੱਲਟ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਟ ਵਿਚ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਮੈਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਕੂਲ ਬਹੁਤ ਥੋੜੇ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਹੀ ਹਨ ਔਰ ਮਿਡਲ ਅਤੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ, ਮਿਡਲ, ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਕਾਲਿਜ਼ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਆਪ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਕੂਲ ਅੱਪਗਰੇਡ

ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਸਾਰਾ ਖਰਚ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਮਿਲ ਕੇ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਖਰਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖੁਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਗਰ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਜੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੱਟ ਲਗਾ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। (ਵਿਘਨ) ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਚਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਸੁਝਾਓ ਹੈ ਕਿ ਐਡਮਨਿਸ-ਟਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਕੱਟ ਲਗਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਔਰ ਫਜ਼ੂਲ ਖਰਚੀ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਪਾਣੀ ਉਪਰ ਜੋ ਅਸੀਂ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਲੱਗੇ ਹਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉਪਰ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਦੋ ਭਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਵੰਡ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲੜਾਈ ਪਵੇਗੀ। ਮੇਰੀ ਅਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਅਗੇ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਟੈਕਸ ਵਾਪਿਸ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਡੀਜ਼ਲ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਕ ਜੱਟ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇਕ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜੱਟ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਬਣਾ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਸਕੀਮ ਹੈ। 10 ਸਾਲ ਦਾ ਪੈਟਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਔਰ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਟ ਤੇ ਟਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ ਮਰ੍ਹਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਰੋਜ਼, ਰੋਜ਼ ਦਾ ਟੰਟਾ ਹੀ ਮੁੱਕ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਚੀਜ਼ ਤਦ ਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਦ ਤਕ ਕਿ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਸਾਡੀ ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਤੋਂ ਡਿਮਾਂਡ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵੱਧ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਜੋ ਪੈਸਾ ਸੈਂਟਰ ਪੂਲ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਔਰ ਜੋ ਪੈਸਾ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਪੈਸਾ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ 12 ਅਰਬ ਰੁਪਿਆ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਰ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਇਹ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਤਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉਤਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਪੰਜਾਬ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨੋਂ ਹਟਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ)

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ 25 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਵਧਾ ਕੇ 80 ਕਰੋੜ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅੱਗ ਲਗਾਈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਗਭਰੂਆਂ ਨੂੰ ਉਡਾ ਦਿਓ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪਾਇਲ ਵਿਖੇ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਹੱਥ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਕਾਂਡ ਲਈ ਜਦੋ ਜਹਿਦ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਕੀਤਾ। ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿਚ 11 ਪੁਲਿਸ ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ ਹੱਥ ਸੀ। ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਨਵਾਲਵਡ ਸਨ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਕਸੂਰ ਸਨ। ਮੈਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਦਾਰ

[ਸਰਦਾਰ ਤਾਲਿਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ]

ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ, ਐਕਸ-ਮਨਿਸਟਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਕਸ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਫ. ਆਈ ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਪਰ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ: ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਕੇਸ ਸਬਜੂਡਿਸ ਹੈ। ਇਹ ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਸਕਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ: ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਡਿਫੈਂਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਐਕਸ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਲਫਜ਼ ਐਕਸਪੰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ: ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਲਕੁਲ ਫੈਕਟਸ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਫਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਐਕਸਪੰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

Mr. Chairman: Please continue.

ਸਰਦਾਰ ਤਾਲਿਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪਾਇਲ ਕਾਂਡ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਕੀਤਾ। ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਕੀ ਕਤਲ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਨੰਗੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਕੇਸ ਚਲਦੇ ਤਾਂ ਅੱਜ ਉਹ ਵੀ ਫਾਹੇ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਚਲਾਏ ਗਏ। ਮੈਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਰੱਪਟ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬੈਂਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਚਲਾਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਅੱਜ ਕੇਸ ਬਣਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। (ਸ਼ੋਰ)

ਡਾਕਟਰ ਸੱਤ ਪਾਲ ਪਰਾਸ਼ਰ: ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਇਹ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਾਉਂਦੇ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਚਲਾਉਂਦੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਫਜ਼ ਐਕਸਪੰਜ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸੱਚ ਨਾ ਨਿਕਲੀ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਤਾਲਿਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਓ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੜਾ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜੇ ਇਕ ਵੀ ਬਚ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਤੇ ਲਾਹਨਤ ਭੇਜ ਦੇਣਾ।

ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਵਲੋਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ: ਠੀਕ ਹੈ, ਠੀਕ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਤਾਲਿਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਡੀ. ਏ. ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਦੇ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅੱਗੋਂ ਕੰਪਲਸਰੀ ਸਮਾਲ ਸੇਵਿੰਗ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਅੰਦਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਬਜਟ ਦਾ ਘਾਟਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁਝ ਰਾਹਤ ਮਿਲੇਗੀ।

ਅੱਗੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਤੇ 50-50, 60-60 ਸਵਾਰੀਆਂ ਓਵਰ-ਲੋਡ ਹੋ ਕੇ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਫੇਰ ਵੀ ਘਾਟਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਸੁਝਾਓ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੇਲਵੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਟਿਕਟ ਆਪ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਣ। ਇਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਵੀ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। (ਘੰਟੀ)

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ: ਤੁਸੀਂ ਵਾਈਂਡ ਅੱਪ ਕਰੋ ਜੀ।

ਸਰਦਾਰ ਤਾਲਿਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਸੋ ਮੈਂ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ, ਫੌਜੀਆਂ ਲਈ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰੋੜਤਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸੁਝਾਓ ਵੀ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਕੇ ਹੈਲਪ ਦਿਓ। ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਜਿਹੜੇ 4-4 ਸਾਲ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਨਾ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰ ਸਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵੀ ਓਵਰ-ਏਜ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਵੀ ਛੋਟ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਛੋਟ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੰਗਾਂ ਪੀੜਤ ਬੱਚਿਆਂ, ਬੀਬੀਆਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਉਜਾੜ ਕੇ ਏਥੇ ਆ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵੀ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਮੈਂ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਬਜਟ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ (ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ): ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਗਰ ਪਿਛਲੇ 5-6 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਮਨ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਇਸ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣੀ ਰਕਮ ਦਾ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਅੱਜ ਜਿਹੜੇ ਟੈਕਸ ਲੱਗੇ ਹਨ, ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਥੋਹੜ੍ਹੇ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਤੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਤੇ ਅਤੇ ਹਰ ਤਬਕੇ ਤੇ ਬੋਝ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਲੋਕ ਬੜੇ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਔਰ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਜਿਹੜੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਖਰਾਬ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਆਸਮਾਨ ਥੱਲੇ ਲੱਖਾਂ ਮਣ ਕਣਕਾਂ ਸੜ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਸਦਾ ਘਾਟਾ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਵੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਓ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਨੱਥ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਹੈ। ਅਨਾਜ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਪਿਛਲੀ ਦਫਾ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ ਕਿੰਨੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਫੇਰੇ ਮਾਰੇ, ਭਾਅ ਘਟਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਫੇਰ ਵੀ ਮੰਡੀਆਂ ਤੋਂ ਅਨਾਜ ਉਠਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਫਸਲ ਕਣਕ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਬੋਰੀਆਂ ਖੁਲ੍ਹੇ ਆਸਮਾਨ ਥੱਲੇ ਕਪੜਾ ਤਾਣ ਕੇ ਹੀ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਨੇ ਹਜ਼ਾਰ ਬੋਰੀ ਕਣਕ ਦੀ ਬਗੈਰ ਬਾਰਦਾਨੇ ਦੇ ਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੋ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਵੀ ਅਤੇ ਸਟੋਰੇਜ ਕਰਨ ਦਾ

[ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ]

ਵੀ ਕੋਈ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰੇ। ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਨੀਤੀ ਜਨਤਾ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਚੱਲੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇ। ਉਹ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਨੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇਕ ਯੂਨਿਟ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਮਰਜ਼ੀ ਕਣਕ ਵੇਚੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਘੱਟ ਰੇਟ ਤੇ ਅਨਾਜ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਗੱਲ ਸੈਂਟਰ ਨਾਲ ਕਰੇ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਣਕ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵੇਚਣ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਦਿਓ ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਰ ਪੈਸੇ ਮਿਲ ਸਕਣ। ਅੱਜ ਹਾਲਾਤ ਮਾੜੇ ਹਨ। ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਜਿਹੜਾ ਸਿਸਟਮ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਜੋ ਖਾਦ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਕਿਸੇ ਗੱਲੋਂ 50 ਰੁਪਏ ਵੀ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਇਕ ਮਿੰਟ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਵਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਦੇ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਲੱਖਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਉਥੇ ਇਕ 50–50 ਕਿੱਲੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਵੀ ਅੰਦਰ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ 6 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਅੰਦਰ ਤਾਂ ਦੇ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਵਿਆਜ ਵੀ ਕਿੰਨੇ ਭਾਰੀ ਫਰਕ ਨਾਲ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਜਿਹੜਾ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਵਿਆਜ 12 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਜਿਹੜੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਿਲਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ 4–6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੀ ਵਿਆਜ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਜਿਹੜਾ ਖਾਦ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਲਈ ਪੈਸੇ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਜੇ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਸੈਂਕੜੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਵਾਹੀ ਛੱਡਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਇਕ ਰੇਹੜੀ ਵਾਲਾ ਵੀ ਜਿਹੜਾ ਟਿੱਕੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਵੇਚਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ 100 ਰੁਪਿਆ ਕਮਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲ ਦੇ 36,000 ਰੁਪਏ ਬਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਤਾਂ ਏਨੀ ਵੀ ਬੱਚਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 3–4 ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਛੋਟਾ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾ ਪੈਸੇ ਦੇ ਹੀ ਚੈਕ ਕੱਟੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਗੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਸੈਕਟਰੀ ਅਤੇ ਕਿਹੜਾ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਕੌਣ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਖਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਮਸਲਾ ਹੈ, ਉਹ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਵਿੱਚ ਐਕਿਊਟ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਥੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਬਹੁਤ ਝਗੜੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਉਹ ਝਗੜੇ ਉਥੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕੇਸ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਂਡਿੰਗ ਪਏ ਹਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਸੀਲਿੰਗ ਐਕਟ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਬੇਦਖਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। 10–10 ਸਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹੋਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਪਰ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੇਸ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੀ ਲੈਂਡ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਪਲੱਸ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਨੋਟਿਸ ਫੇਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਨੇ ਪੈਸੇ ਵੀ ਭਰ ਦਿੱਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਮਾਲਕ ਵੀ ਬਣ ਗਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਫੇਰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਸੀਲਿੰਗ ਐਕਟ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਇਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਤਲਵਾਰ ਹੈ। ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਬੜੇ ਝਗੜੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਮੁਜ਼ਾਰਤੀ ਬੋਰਡ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਵੇਂ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹਨ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ

ਦਾ ਵੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸੀਲਿੰਗ ਐਕਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਲੀਫ ਦੇਣ ਲਈ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਉਲਟਾ ਝਗੜੇ ਵੱਧ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਥੇ ਸੇਮ ਦਾ ਮਸਲਾ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਖੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਜਿਥੇ ਸੇਮ ਨਾਲੇ ਬਣਨੇ ਹਨ, ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਵੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸਾਡੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਸੇਮ ਨਾਲਾ ਬਣਵਾਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁੱਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਸੁਲੇਮਾਨ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਨੂੰ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਇਕ ਜਗ੍ਹਾ ਖੂਈ ਖੇੜਾ ਡਰੇਨ ਉਪਰ ਪੁਲ ਬਣਨਾ ਹੈ, ਉਹ ਪੁਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਚੀਜ਼ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਸ਼ੈਲੋ ਵਾਟਰ ਟੇਬਲ ਦੀ ਸਕੀਮ ਹੈ, ਸੇਮ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਹੀ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਹਾਂ (ਘੰਟੀ)। ਸਾਡੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਜੁੰਮਿਆਂ ਵਾਲੀ, ਬਾਜੀਦਪੁਰ ਕੱਟਿਆਂ ਵਾਲੀ, ਮਾਮੂਖੇੜਾ, ਨਿਹਾਲਖੇੜਾ, ਗਿੱਲ੍ਹ, ਕਟੇਹੜਾ, ਰੋਹੇੜਾਂ ਵਾਲੀ, ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ, ਚੂੜੀ ਵਾਲੀ ਧੰਨਾ-ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਗੜ੍ਹੇ ਪਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਫਸਲਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਟਾਈਮ ਕੱਢ ਕੇ ਡੀ. ਸੀ. ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕਰਨ ਕਿ ਉਹ ਗਿਰਦਾਵਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ। ਮੈਂ ਆਸ ਰੱਖਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਤਬਾਹ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਰਿਲੀਫ ਦੇਣ ਦੀ ਐਫ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਕਰਾਪ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ ਸਕੀਮ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫਤਾਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਵੱਲ ਮੈਂ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ 20 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਅਬੋਹਰ ਹੈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਹਨ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਚ ਜਲਾਲਾ-ਬਾਦ ਹੈ, ਉਥੇ ਨਵੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਡੀਨੋਟੀਫਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਹਨ (ਘੰਟੀ) ਉਹ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਾਲੂ ਰੱਖ ਸਕਣ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਜੋ ਡੀਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਵੇ।

12.04 ਬਾਦ ਦੁਪਹਿਰ (ਇਸ ਸਮੇਂ ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ, ਮੈਂਬਰ ਪੈਨਲ ਆਫ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ)

ਇਕ ਅਰਜ਼ ਮੈਂ ਹੋਰ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਆਬਿਆਨਾ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਇਸ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲੈਣ (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਥੰਪਿੰਗ) ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਫੀਲਿੰਗ ਹੈ। ਇਹ ਟੈਕਸ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਬੋਝ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਰੇਟ ਘਟਾਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 26 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 26 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੀ ਖਰਚ ਕਰ ਦਿਓ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ (ਬਲਾਚੌਰ): ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਲਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਰਿਪਰੈਜ਼ੈਂਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ

[ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ]

80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੋਕ ਬੈਕਵਰਡ ਕਲਾਸ ਦੇ ਅਤੇ ਸ਼ੈਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਹਲਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਟਾਈਮ ਥੋੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਮੁਖਤਸਰ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਕਰਾਂਗਾ। ਅੱਜ 40 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਸਾਡੇ ਹਲਕੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਮੈਂ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਪੁੱਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਯਕੀਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। 1978 ਵਿਚ ਵੀ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰਦੇ। ਆਖਰ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ 22 ਅਕਤੂਬਰ 1978 ਨੂੰ 12 ਘੰਟੇ ਦਾ ਟੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਖਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ। ਜੋ ਕੁਝ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਚ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਪੀਣ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਇਹ ਕਿੰਨੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੰਡੀ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ 5-5, 6-6 ਮੀਲ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਘੜੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪਾਣੀ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ 15 ਗੈਲਨ ਪਾਣੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ 1978 ਵਿਚ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਪੀਣ ਲਈ ਹੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਕੈਟਲਜ਼ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਾਣੀ ਕਿਥੋਂ ਪਿਲਾਈਏ? ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਟੋਭੇ ਖੁਸ਼ਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਡੰਗਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਲਕਿਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਵਾਉਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਈਡੈਂਟੀਫਾਈ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਉਥੇ ਟਿਊਬਵੈਲ ਲਗਵਾਉਣ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਇਕ ਇਕ ਟਿਊਬਵੈਲ ਦੇ ਨਾਲ 14-14 ਪਿੰਡ ਬੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਇਹ ਪਾਈਪ ਲਾਈਨ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਵੱਲ ਉਚੇਚਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਵਾਂਗਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪੂਰੇ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਥੇ ਪੁਆਇੰਟ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਇਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿਚ 3-3, 4-4 ਹਸਪਤਾਲ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣਗੇ ਪਰ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਉਥੇ 10 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਫਿਰ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਫਿਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਹਸਪਤਾਲ ਜਲਦੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਹਲਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਨਾ ਕੋਈ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਹੋਵੇ, ਨਾ ਕੋਈ ਆਈ. ਟੀ. ਆਈ. ਹੋਵੇ, ਨਾ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਐਫੀਲੀਏਟਡ ਕਾਲਜ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਨਕੇ ਹਨ। (ਥੰਪਿੰਗ)

ਇਕ ਆਵਾਜ਼: ਇਹ ਤਾਂ ਨਵੀਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਨਿਕਲ ਆਈ ਹੈ (ਹਾਸਾ)।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ: ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਡੇ ਹਲਕੇ ਦਾ ਇਹ ਹਾਲ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਰੋਸ ਹੈ। (ਸ਼ੋਰ) ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਸਾਡੀ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ। ਸਾਡੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ, ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ 10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਫਰੀ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਵਿਚ 7 ਕਮਰੇ 40 × 22 ਦੇ ਬਣਵਾਏ, ਸਾਈਕਲ ਸ਼ੈੱਡ ਅਤੇ ਕਲਾਸ IV ਦੇ ਕੁਆਟਰ ਬਣਵਾਏ, ਕੈਨਟੀਨ ਬਣਵਾਈ। ਅਸੀਂ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਬਣਵਾ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਟੇਕ-ਓਵਰ ਕਰ ਲੈਣੇ। ਇਹਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕਰੈਡਿਟ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ।

ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਲਈ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਸੀ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਜਾਏ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਗਵਾਂਢੀ ਇਲਾਕਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀਂ ਰਿਪਰਜ਼ੈਂਟ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਵਿਘਨ)

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ (ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ): ਤੁਸੀਂ ਸਕੂਲ ਬਾਰੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਕਾਲਜ ਬਾਰੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ: ਕਾਲਜ ਬਾਰੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ (ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ): ਬਣਾ ਦਿਆਂਗੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ: ਐਫ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ। (ਥੰਪਿੰਗ)

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ): ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਆਨਰੇਬਲ ਹਾਊਸ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਸਪੀਚਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਪੀਚਾਂ ਮੈਂ ਆਪ ਨਹੀਂ ਸੁਣ ਸਕਿਆ ਉਸ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੋਟ ਲਏ ਸਨ ਉਹ ਮੈਂ ਦੇਖੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਟਾਈਮ ਨਹੀਂ ਲਵਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬਜਟ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਾਂਗਾ। ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਫਿਨਾਂਸ਼ਲ ਹਾਲਤ ਕੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਪਲੈਨਿੰਗ ਕੀ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਤੇ, ਸਮਾਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਔਰ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਰਾਲੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਦਫਾ ਆਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਪਕੜਣ ਦੀ ਔਰ ਫੀਊਚਰ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਨੇ ਬਜਟ ਤੇ ਰਿਮਾਰਕਸ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਬਹੁਤਾ ਟਾਈਮ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਤੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਕਾਬਲ ਦੋਸਤ, ਪਹਿਲੇ ਫਿਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ, ਮੇਰੇ ਪਰੇਡੀਸੈਸਰ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਨਫਿਊਜ਼ਡ ਬਜਟ ਫਰੋਮ ਏ ਕਨਫਿਊਜ਼ਡ ਪਰਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਰਿਮਾਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਜਟ ਇੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਆਫ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਹੀ ਪਿਕਚਰ ਪੇਂਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਬੜਾ ਆਈਡੀਅਲ ਬਜਟ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬ੍ਰਿਲੀਐਂਟ ਬਰੇਨ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਔਰ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਵੀਂ ਫੇਸ ਲਿਫਟਿੰਗ ਕਰੇਗਾ, ਇਹ ਨਵੇਂ ਆਈਡੀਆਜ਼ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ। (ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਾਊਸ ਦੀ ਲਾਈਟ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬੰਦ ਰਹੀ) ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵੀਊਜ਼ ਇਸ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹਨ। ਮੈਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜੋ ਇਸ ਬਾਰੇ ਔਬ- ਜੈਕਟਿਵਜ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰ ਸਕਾਂ। ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਜਿਹੜਾ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਹੈ ਸਟੇਟ ਦੀ ਫਿਨਾਂਸ਼ਿਅਲ ਹਾਲਤ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ ਔਰ ਦੂਸਰੇ ਕੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਫਿਨਾਂਸਿਜ਼ ਦੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਕਿਉਂ ਹੈ। ਕੀ ਸਾਡੇ ਫੈਡਰਲ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਨੁਕਸ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਨੁਕਸ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਨੁਕਸ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਸਾਡੇ ਫਿਨਾਂਸਿਜ਼ ਦਾ ਤੁਅੱਲਕ ਹੈ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਪਿਛਲੇ 9 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਇਹ ਚਾਰਟ ਹੈ। 1977 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਉਸ ਵੇਲੇ 132 ਕਰੋੜ ਦਾ ਘਾਟਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ 1979 ਵਿਚ ਛੱਡ ਕੇ ਗਏ ਤਾਂ ਇਹ ਘਾਟਾ 34 ਕਰੋੜ ਦਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਸ ਵਿਚ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਸਾਥੀ ਆ ਗਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1983 ਵਿਚ 352 ਕਰੋੜ ਤਕ ਘਾਟਾ ਲੈ ਗਏ। ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਿਨਾਂਸ਼ਲ ਮਨੇਜ-

[ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ]

ਮੈਂਟ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਟੋਟਲ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮਿਸਮਨੇਜਮੈਂਟ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਿਮੇਂਵਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਸਤ, ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਬੈਂਚਾਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਇਹ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮਿਸਮਨੇਜ-ਮੈਂਟ ਲਈ ਜ਼ਿਮੇਂਵਾਰ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਫਿਸਕਲ ਮਨੇਜਮੈਂਟ ਨਾਲ ਹਾਲਾਤ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਤਬਾਹੀ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਵਿਘਨ) ਟਰਾਂਸ-ਪੋਰਟ ਵਿਚ ਜੋ ਇਹ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ ਇਸ ਵਿਚ 33 ਕਰੋੜ ਦਾ ਘਾਟਾ ਹੈ। ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਹ 27 ਕਰੋੜ ਦਾ ਘਾਟਾ ਛੱਡ ਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਵਿਚ 150 ਕਰੋੜ ਦਾ ਘਾਟਾ ਛੱਡ ਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੈ ਸੂਦ ਦੀ। ਸਾਡਾ ਇਹ ਸੂਦ ਮੁਆਫ ਕਰਾ ਦੇਣ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਾਡਾ ਸੂਦ ਛੱਡ ਦੇਵੇ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਟੈਕਸ ਛੱਡਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਪਹਿਲਾਂ 39 ਕਰੋੜ ਦਾ ਸੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ 158 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਾਲ ਦਾ ਸੂਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ 158 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੂਦ ਦੇ ਛੁਡਵਾ ਦੇਣ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਟੈਕਸ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। (ਥੰਪਿੰਗ) (ਆਵਾਜ਼ਾਂ: ਬੋਲੋ ਹੁਣ ਇਹ ਛੁਡਵਾਉਂਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।)

ਸਰ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਟੈਕਸ ਉਗਰਾਹੀ ਦੀ ਐਸੀ ਦਸ਼ਾ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ 1981-82 ਤੋਂ 1983-84 ਤਕ ਸਾਡੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਬਹੁਤ ਥੱਲੇ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਨਮਿਆਂ ਦਾ ਟੈਕਸ 23 ਫੀ ਸਦੀ ਥੱਲੇ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲੀ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਅੱਠ ਪਰਸੈਂਟ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਸ਼ਟਾਮਾਂ ਵਿਚ 18 ਫੀਸਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਥੱਲੇ ਨੂੰ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਮਨੇਜਮੈਂਟਸ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਪਰੂਵ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਯਤਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬੜੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਜੋ ਮੈਂ ਫੈਕਟਸ ਐਂਡ ਫਿਗਰਜ਼ ਦੱਸਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਬੋਲਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਜਾਏਗੀ। ਇਹ ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1983-84 ਵਿਚ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਐਕਚੁਅਲ ਪ੍ਰਾਈਸਿਜ਼ ਤੇ ਹੈ ਉਸ ਵੇਲੇ 3.2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਧਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਆਉਣ ਤੇ ਇਹ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਧਿਆ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਟੈਕਸ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਇਹ 17 ਫੀਸਦੀ ਵਧਿਆ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ 23 ਫੀਸਦੀ ਥੱਲੇ ਸੀ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਸਾਰੇ ਟੈਕਸਾਂ ਵਿਚ ਟੋਟਲ 18 ਫੀ ਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਦੇ ਠੇਕੇ ਨਿਲਾਮ ਹੋਏ ਹਨ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲੋਂ 20 ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਕ ਮੈਂ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਮਿਲ ਜਾਏਗਾ। ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਨਫਾਰਚੂਨੇਟ ਰਹੇ, ਇਹ ਇਨ-ਕੰਪੀਟੈਂਟ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਫਿਗਰਜ਼ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਚੰਗੀ ਹੈ। ਟਰੇਡਰਜ਼ ਨੂੰ, ਸਿਨਮਿਆਂ ਵੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਹੈ। ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ। ਇਹ ਸੂਬੇ ਦੀ ਇਕਾਨੋਮੀ ਸਹੀ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਈ ਹੈ (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਹ ਬਜਟ ਇਕਾਨੋਮੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਤੋਰੇਗਾ। ਇਹ ਫਿਗਰਜ਼ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਬਜਾਏ ਸਾਨੂੰ ਕ੍ਰਿਟੇਸਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਨੂੰ ਕੋਆਪਰੇਟ ਕਰੋ। ਸੂਬੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਐਬਨਾਰਮਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕੋਆਪਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਕਿਥੋਂ ਆਇਆ? ਅਕਾਲੀ 1980 ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਗਏ ਸੀ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਿਤੇ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਲਦੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਹਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਉਦੋਂ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। (ਵਿਘਨ) ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਕਿਉਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ? (ਆਵਾਜ਼ਾਂ: ਇਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ।) ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ

ਹਾਂ ਕਿ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਇਸ ਕਰਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਟੇਸਾਈਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। As a matter of general policy ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਖੁਆਹਿਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਣ ਔਰ ਉਸ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਸੂਬੇ ਦੇ ਇੰਟ੍ਰੈਸਟ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਣ ਜਿਸ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਉਹ ਰਿਪਰੇਜ਼ੈਂਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਫਰੱਸਟਰੇਸ਼ਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੇਤਾ ਪੰਡਿਤ ਨਹਿਰੂ ਪੈਟ੍ਰੀਆਟ ਸਨ। ਮਹਾਤਮਾਂ ਗਾਂਧੀ ਬੜੇ ਪੈਟ੍ਰੀਆਟ ਸਨ। ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨੂੰ ਸੈਂਸ ਆਫ ਹਿਸਟਰੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ "ਡਿਸਕਵਰੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ" ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਕਈ ਕੌਮਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਪਿੱਟਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਲੈਂਗੂਏਜਿਜ਼ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਲਚਰ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਸਟਮਜ਼, ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੰਗ ਦੇ ਲੋਕ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਚੇਹਰਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਡਿਸਟਿੰਕਟ ਆਈਡੈਂਟਿਟੀ ਦੀ ਕੰਟਰੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਡਿਫਰੈਂਟ ਕੌਮਾਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਜਾਪਾਨ ਨਾਲ ਕੰਪੇਅਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਫਰੈਂਚ ਨਾਲ ਕੰਪੇਅਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਜਰਮਨ ਨਾਲ ਕੰਪੇਅਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਹੋਮੋਜੀਨੀਸ ਸੋਸਾਇਟੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਚਰ, ਰੰਗ ਅਤੇ ਸ਼ਕਲਾਂ ਆਦਿ ਸੇਮ ਹਨ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਹੋਮੋਜੀਨੀਅਸ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨਹੀਂ। ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਹ ਲਾਈਨ ਲਈ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਕਲਚਰ, ਲੈਂਗੂਏਜ ਅਤੇ ਰੰਗ ਡਿਫਰੈਂਟ ਹੈ। ਆਸਾਮ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲੋਂ ਕਲਚਰ, ਲੈਂਗੂਏਜ ਆਦਿ ਵੱਖ ਹੈ। ਤਾਮਿਲ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੈਂਗੂਏਜ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਨਾਗਾਲੈਂਡ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਡਿਫਰੈਂਟ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਡਿਫਰੈਂਟ ਕਲਚਰ ਹੈ, ਡਿਫਰੈਂਟ ਲੈਂਗੂਏਜ ਹੈ, ਅਤੇ ਡਿਫਰੈਂਟ ਸੋਸਾਇਟੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਡਿਸਟਿੰਕਟ ਆਈਡੈਂਟਿਟੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਤਹਿਰੀਕ ਚੱਲੀ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਯੂਨਿਟੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ, ਉਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤਾ। ਜ਼ਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲਾ ਸਾਕੇ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ, ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟਰਗਲ ਕੀਤੀ ਉਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਯੂਨਿਟੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਡਿਸਟਿੰਕਟ ਆਈ-ਡੈਂਟਿਟੀ ਦਾ ਕੰਟਰੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਡਿਫਰੈਂਟ ਕੌਮਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਡਿਫਰੈਂਟ ਹੋਮ ਲੈਂਡ ਹਨ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਯੂਨਿਟਸ ਹਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੋਂ ਦੀ ਕਲਚਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੈ, ਲੈਂਗੂਏਜਿਜ਼ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸੂਬੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ। ਉਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰੀਅਲ ਫੈਡਰਲ ਕਰੈਕਟਰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਅਸਲ ਮਕਸਦ ਸੀ ਯੂਨਿਟੀ ਇਨ ਡਾਈਵਰਸਿਟੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਹਨ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਸਟਰੌਂਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਟੇਟਾਂ ਕੋਲ ਐਨੀਆਂ ਪਾਵਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਠੀਕ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਸਟਰੌਂਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸਟੇਟਾਂ ਵੀ ਸਟਰੌਂਗ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਸਟੇਟਾਂ ਸਟਰੌਂਗ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਹੀ ਸੈਂਟਰ ਸਟਰੌਂਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੋ ਇਸ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਵੀ ਸਟਰੌਂਗ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਵੀ ਸਟਰੌਂਗ ਹੋਣ। ਸੈਂਟਰ ਮੁਗਲਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੀ। ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਸੈਂਟਰ ਬੜਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੀ ਪਰ ਉਦੋਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬਗਾਵਤ ਹੋਈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਪਰੋਵਾਈਡ ਕਰ ਸਕੇ। ਸਾਨੂੰ ਯਹੀਆ ਖਾਨ ਵਰਗੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ। ਈਸਟ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ

[ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ]

ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਹੋਏ। ਵੈਸਟ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੋਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਤਕੜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਕੋਲ ਕੋਆਰਸਿਵ ਪਾਵਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਮੁਗਲਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ ਝਗੜੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਕਦੇ ਬੰਗਾਲ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਕਦੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਦੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਸੀ। ਰੋਜ਼ ਝਗੜੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਵੀ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਐਸਪੀਰੇਸ਼ਨਜ਼, ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਦਨ ਰਾਹੀਂ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ ਤੇ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਆਰਸਿਵ ਪਾਵਰ ਨਹੀਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਕੁਆਰਸਿਵ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਜਿਹੜੀ ਮੁਗਲਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਸੀ ਉਹ ਪਾਵਰ ਬਿਲਡ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਐਂਪਾਇਰ ਆਪਣਾ ਰੋਲ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਟਰੀਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਫਿਊਡੇਲਿਜ਼ਮ ਨਾ ਲਿਆਓ। ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਵਿਚ ਫਿਊਡੇਲਿਜ਼ਮ ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੱਢ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਚੇਂਜਡ ਹਾਲਾਤ ਹਨ। ਅੱਜ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਵਿਚੋਂ ਡੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਵਾਰ ਬਦਲਿਆ। ਆਂਧਰਾਂ ਦੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਚਾਰ ਵਾਰ ਬਦਲਿਆ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਉਲਝਣਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੈਂਟਰ ਨਾਲ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਝਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਬਦਲੋ। ਨੇਟਿਵ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੀ. ਸੀ. ਰਾਏ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸੀ। ਕਾਮਰਾਜ ਜੀ ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇਟਿਵ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖੋ ਸਾਡੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਏ ਹਨ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਿਊਰੀ ਹੈ ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਦੋਸਤ ਸਾਨੂੰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਸੈਂਟਰ ਨਾਲ ਲੜਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਸਾਈਕਾਲੋਜੀ ਚੇਂਜ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੰਡੂ ਖੇੜਾ ਵਿਖੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੇ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ ਸੈਂਸਿਜ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਕਿ ਸੈਂਸਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸੈਂਸਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਾਈ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸੈਂਸਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਦ ਸਟੇਟਾਂ ਦੀ ਰੀਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਸੈਸਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕੋਈ ਸੈਂਸਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੈਂਸਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸੈਂਸਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸੈਂਸਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਗਏ, ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਉਥੇ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਹੋਮ ਮਨਿਸਟਰੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਅਲਟੀਮੇਟਲੀ ਸੈਂਸਿਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਸੈਂਸਿਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਸਹਿਬਾਨ ਉਥੇ ਗਏ। ਪਰ ਇਹ ਸਾਡੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਭਵਚੋਰਿ

ਇਕ ਵੀ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਸ਼ੇਮ, ਸ਼ੇਮ)। ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਗਵਾਂਢੀ ਮਿੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਭਜਨ ਲਾਲ ਨੇ ਬਹੁਤ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਅਬੋਹਰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਉਨਾ ਚਿਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੇਗਾ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਨੋ ਵਾਟਰ ਨੋ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਨੋ ਅਬੋਹਰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਨੋ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਿਚ ਐਨਾ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਪਰ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਸੀਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਇਕ ਲਫਜ਼ ਨਹੀਂ ਬੋਲੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰੋਟੈਸਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। (ਸ਼ੇਮ, ਸ਼ੇਮ)

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਥੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਸਾਡੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬੈਠੇ ਹਨ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਸੂਬੇ ਵਾਸਤੇ, ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਨਹੀਂ ਰਖਦੇ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਮਾਯੂਸੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਜੀ ਨੇ ਸਟਰਗਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਟਰੱਗਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਸੀ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਜੱਜ ਕਰੇ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾ ਆਦਮੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਯੂਨਿਟੀ ਅਤੇ ਇੰਟੈਗਰਿਟੀ ਦੇ ਹਾਮੀ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਹੁੱਬਲ ਵਤਨ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਜੱਜ ਕਰੇ ਪਰ ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ 3 ਲੱਖ ਆਦਮੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਗਏ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਆਦਮੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਜੱਜ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਸੀ, ਕੀ ਇਹ ਬੇ-ਅਸੂਲੀ ਗੱਲ ਸੀ ? ਕੀ ਇਹ ਗੱਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੀ ? ਕੀ ਇਹ ਬਗਾਵਤ ਸੀ ? ਜੇ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਿਓ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਲੱਤਾਂ ਅੜਾਈਆਂ। ਕਦੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਇਥੇ ਹਿੰਦੂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ? ਕੀ ਹਿੰਦੂ ਪੰਜਾਬੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਕੀ ਹਿੰਦੂ ਪੰਜਾਬੀ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦੇ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ, ਇਹ (ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਰੱਖਦੇ ਹਨ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ। ਮਾਯੂਸੀ ਵਿਚੋਂ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਰਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਔਰ ਮਾਯੂਸੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਤੇ ਆਏ ਹਾਂ, ਜੇ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕੁਰਸੀਆਂ ਛੱਡ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਂਗ ਕੁਰਸੀਆਂ ਤੇ ਚਿੰਬੜੇ ਨਹੀਂ ਰਹਾਂਗੇ। ਇਹ ਮਸਲਾ ਅਸੀਂ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ, ਰਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਨਾਲ ਮਸਲਾ ਹਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੁਗਲਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਲਿਆ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਕਰਕੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਨਾਲ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਇਹ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਨਾਲ ਹੀ ਹੱਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੋ ਲੋਕ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਨ ਸਟਰੀਮ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ

[ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ]

ਦੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਟੋਟਲ ਨਜ਼ਰੀਆ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਨਜ਼ਰੀਆ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੇ ਉਨਾ ਚਿਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਜਟ ਇਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਆਫ ਦੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦਾ ਬਜਟ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ? ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ 3 ਮੱਦਾਂ ਹਨ ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਕ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਮਾਈਗਰੈਂਟਸ ਬਾਰੇ ਜੋ ਮਸਲਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੈ, ਦੂਸਰਾ ਯੂਥ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਔਰ ਤੀਸਰਾ ਫੌਜੀਆਂ ਦਾ ਜੋ ਮਸਲਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਦੇ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਥੇ ਆਏ ਹਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੇਨ ਸਟਰੀਮ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਹਾਂ। ਉਸ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਟਿਸਾਈਜ਼ ਨਾ ਕਰੋ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਜਿਥੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਗਵਰਨਡ ਸਟੇਟਸ ਸਨ ਉਥੇ ਹੀ ਸਿੱਖ ਮਰੇ ਹਨ ਪਰ ਜਿਥੇ ਨਾਨ-ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਗਵਰਨ ਸਟੇਟਸ ਹਨ ਉਥੇ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ? ਉਥੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ? (ਸਰਕਾਰੀ ਬੈਂਚਾਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ੇਮ, ਸ਼ੇਮ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ) ਤਾਮਲ ਨਾਡੂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮਰਿਆ, ਆਂਧਰਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮਰਿਆ, ਇਕ ਸਿਖ ਤੇ ਵੀ ਉਥੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖ ਮਰ ਗਏ, ਯੂ.ਪੀ. ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖ ਮਰ ਗਏ, ਮਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪੱਤ ਲੁੱਟੀ ਗਈ। ਕਾਂਗਰਸ ਆਈ ਗਵਰਨਡ ਸਟੇਟਸ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਦੂਜੀਆਂ ਸਟੇਟਸ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ? ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਜਵਾਬ ਹੈ? ਫਿਰ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਥੇ ਪਾਪੂਲੇਸ਼ਨ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਜਿਥੇ ਲੋਕ ਮਜ਼ਲੂਮ ਹੋਣ, ਜਿਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਪਾਪੂਲੇਸ਼ਨ ਟਰਾਂਸਫਰ ਹੈ ? ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਗਵਰਨਡ ਸਟੇਟਸ ਹਨ ਜਿਹੜਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਆਇਆ ਹੈ, ਕਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮਨਿਸਟਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲੈਣ ਆਇਆ ਹੈ, ਯੂ.ਪੀ. ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਦਿਲੀ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਭਰਾ ਹੋ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਨ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੀ, ਤੁਹਾਡੀ ਇਜ਼ਤ ਦੀ ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਾਂਗੇ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਆਓ। ਤੁਹਾਡਾ ਘਰ ਦਿੱਲੀ ਹੈ, ਤੁਹਾਡਾ ਘਰ ਯੂ. ਪੀ. ਹੈ, ਤੁਹਾਡਾ ਘਰ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਹੈ, ਆਓ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਕੀ ਐਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ? ਐਸਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਮਿਊਨਲ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਕਢਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਗੱਲ ਤਾਂ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਪਰ ਤੁਹਾਡੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਪੰਡਿਤ ਨਹਿਰੂ ਜੀ ਦੀ ਦੋਹਤੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਉਹ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। (ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਅਵਾਜ਼: ਦੋਹਤੀ ਨਹੀਂ ਭਾਣਜੀ ਹੈ) ਚਲੋ ਭਾਣਜੀ ਹੀ ਸਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ।

"And this has happened in the public reaction to the Sikhs. There is a tendency to equate the Sikhs with terrorism and secessionism, and to judge a whole community by the actions and attitudes of its extremists. A sikh reader points out that some newspaper headlines go out of their way to spotlight the Sikh community, as in "Six Sikhs held for assault", whereas we do not see "Hindu house-breaker arrested' or "Gang of Muslim thieves held". Anoher Sikh reader points out that the November,

1984 massacre of the Sikhs has been mistakenly called riots. A riot, he says, is a battle between more or less evenly matched communities. "A Sikh-running with his turban under his arm and hundreds of Hindus running after him with iron rods is not a riot. Father lying with folded hands and begging for life, but being killed in front of his small children and wife, is not a riot. Sikhs being dragged out of their vehicles. trains, houses and set on fire, is not a riot. These killers are still roaming free. If there is a law for Sikhs, why is it not imposed on Hindus?".

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਮੈਂ ਉਸ ਦਿਨ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 15-20 ਹਜ਼ਾਰ ਸਿੱਖ ਮਾਰੇ ਗਏ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੈਂਸ ਆਫ ਅਲਾਈਨੇਸ਼ਨ ਪੈਦਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮਾਯੂਸੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਨ ਸਟਰੀਮ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ, ਦਿਲਾਸੇ ਨਾਲ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕਈ ਭਰਾ ਇਥੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਆਫ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਾਸਤੇ ਬਜਟ ਇਥੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਬਾਹਰ ਗਿਆ ਹੈ? ਜੇ ਕੋਈ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸੋ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਾਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿੰਨਤ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਕ ਦਾ ਵੀ ਨਾਮ ਲਓ, ਅਸੀਂ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਦਾ ਵੀ ਨਾਮ ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਲਓ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਜਾਣਗੇ, ਸਾਰਾ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਜਾਵੇਗਾ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਸਰ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਾਈਗਰੈਂਟਸ ਨੂੰ, ਸਿੱਖ ਮਾਈਗਰੈਂਟਸ ਔਰਤਾਂ ਜੋ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਰੀ ਮਕਾਨ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਫੌਜੀ ਭਰਾ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ 500 ਰੁਪਏ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਾਈ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਹਨ, ਯੂਥ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਰੀਹੈਬਲੀਟੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਦਾ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੇ ਲਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ (ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਬੜਾ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪੰਜਾਬ ਕਨਸੋਲੀਡੇਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ (ਥੰਪਿੰਗ) ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਲੇਟ ਫਾਰਮ ਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਜਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਪਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੇ ਅਸੀਂ ਤੁਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਰ, ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਲਿਆਂਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਕਾਬਲ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਗੁਪਤਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਆਬਾਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ। ਮੈਂ ਗੁਪਤਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ੈਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਦਾ ਬਜਟ ਵਿਚ ਇਕ ਚੈਪਟਰ ਹੈ, ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਪੜ੍ਹਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ 2 ਨਵੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਤਜਰਬਾ ਵੀ ਹੈ ਔਰ ਅਸੀਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਜ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਪਿਛਲੇ 35-40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਜਾਰਟੀ ਆਫ ਦੀ ਹਰੀਜਨ 98% ਸਬਸਿਸਟੈਂਸ ਲੈਵਲ ਤੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੈਂਚਾਂ ਤੇ ਆਏ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸੋਚਿਆ ਹੈ, ਹਰ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ) 1969 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਉਸ ਨੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਦੀ ਸਕੀਮ ਲਿਆਂਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਫਖਰ ਹਾਸਲ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ

[ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ]

ਫਖਰ ਹਾਸਲ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਜੋ ਚੌਕੀਦਾਰਾ ਟੈਕਸ ਸੀ ਉਹ ਵੀ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ। ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜਦੋਂ 1978 ਵਿਚ ਇਥੇ ਬਣੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਬਗੈਰ ਸੂਦ ਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਕੀਮ ਇਸ ਸਦਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਹਰੀਜਨ ਫਾਈਨਾਂਸ਼ਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਣਾਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਲਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਣ। ਸਰ, ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੋਰ ਲਿਆਂਦੀਆਂ। ਤੁਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਕੀ ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ ਚਾਨਣ ਅਤੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਹਨੇਰਾ ਘੁੱਪ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਫਿਟਿੰਗ ਲਈ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਭਰ ਸਕਦਾ, ਮੀਟਰ ਦੀ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੇ ਗਵਾਂਢ ਦੇ ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ ਚਾਨਣ ਅਤੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਹਨੇਰਾ। ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਇਕ ਲਾਟੂ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਏਗਾ ਜਿਸ ਤੇ ਨੌ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਿਆਣੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਇਹ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ (ਵਿਘਨ) ਸਰ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਤਾਂ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਕਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਰੋਜ਼ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇੰਟੈਗ੍ਰਿਟੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਕਮਿਉਨਿਟੀ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ, ਬਰਾਤਾਂ ਲਈ ਉਹ ਕਿਤੋਂ ਮੰਗਦੇ ਨਾ ਫਿਰਨ ਅਸੀਂ ਬਰਤਨਾਂ ਲਈ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਹਰ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਲਈ ਰਖਿਆ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ) (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਸ਼ਿਵ ਚੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਹਨ ਉਹ ਦਿੱਲੀਓਂ ਲਿਆ ਕੇ ਦੇ ਦਿਓ। ਅਸੀਂ ਤੀਜੀ ਚੀਜ਼ ਇਹ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਲਈ ਦਿੰਦੇ ਸੀ ਅਸੀਂ ਉਹ 14 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਨਵੀਂ ਚੀਜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ? ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਕਈ ਵਾਰੀ ਬਜਟ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗਿਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਪੱਟੀ ਬੰਨ੍ਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1982–83 ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸਕੂਲ ਅਪਗਰੇਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਔਰ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਇਸ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮਾਲੀ ਹਾਲਾਤ ਮਾੜੇ ਹਨ ਅਸੀਂ 250 ਨਵੇਂ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇਧਰਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਧਰਲੇ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ (ਵਿਘਨ) ਤੁਹਾਡੇ ਕਾਲਜ ਲਈ ਦੋ ਕਰੋੜ 97 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਸਰ, ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਦੀ ਸਕੀਮ ਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰੂਰਲ ਸਟਾਂਸ ਸੀ ਅਰਬਨ ਸਟਾਂਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਹੁਤ ਬੜੇ ਲੀਡਰ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੰਬਈ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਐਡਰੈਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਾਓ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਜਾਓ ਕਿਉਂਕਿ real India lives in villages and not in towns ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਦੁੱਖ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਵਿਲੇਜਿਜ਼ ਲਈ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਸੀ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਤੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ 500 ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਸ ਬਣਾਉਣੇ ਸੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਾਂਹ ਚੁੱਕਣਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਉਧਰ ਬੈਠੇ ਹਨ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹਨ (ਵਿਘਨ) ਪਰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸਕੀਮ ਵੀ ਰਿਵਾਈਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਹੈਲਥ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 40 ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰਜ਼ ਬਣਾਉਣੇ

ਹਨ ਜੋ ਹੋਰ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਬਣਾਵਾਂਗੇ (ਥੰਪਿੰਗ) ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਵਿਚੋਂ ਪੈਸੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਜ਼ਰਾ ਮਿਲ ਲੈਣ ਦਿਓ ਇਹ ਵੀ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿਆਂਗੇ।

ਸਰ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਵਰ ਹੈ। ਪਾਵਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਤੋਂ 5, 6 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ 8 ਘੰਟੇ ਕੱਟ ਸੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤੇ, ਮਹਿਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪੱਖਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਲਦਾ ਹੁੰਦਾ, ਰੂਰਲ ਏਰੀਆ ਵਿਚ 16 ਘੰਟੇ ਕੱਟ ਸੀ। (ਅਵਾਜ਼ਾਂ: ਜਿੰਨੀ ਜਨਰੇਟ ਹੋਣੀ ਹੈ ਉਨੀ ਦੇਣੀ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਕਿਥੋਂ ਲਿਆਂਦੀ।) ਸਰ, ਇਹ ਵੀ ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਦਿੱਲੀ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਾ ਬਟਨ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਔਰ ਬਿਜਲੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਰ, ਅਜ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡਾ ਸ਼ੇਅਰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੈਰਾਸੂਲ ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਸੰਘਰੋਲੀ ਐਮ. ਪੀ. ਵਿਚ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਦੋ ਸੌ ਮੈਗਾ-ਵਾਟ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਹਿੱਸੇ ਮੁਤਾਬਿਕ 10% ਬਣਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਪਰ ਚਲਦੀ ਹੈ ਇਹ ਸਾਡੀ ਮੱਦਦ ਕਰਕੇ ਸਾਡਾ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦਿਵਾਉਣ। ਸਾਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੜਦੇ ਹਨ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲੜ ਲੜ ਕੇ ਸਭ ਕੁਝ ਲਿਆ ਹੈ ਨਾ ਲੜੀਏ ਤਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਸਰ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਨਾਰਦਰਨ ਜ਼ੋਨਲ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਜਿਹੜੀ ਮਨਾਲੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਸੀ ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ, ਸਾਡੇ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪਾਵਰ ਮਨਿਸਟਰ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ। ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਰ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡਾ ਪੂਰਾ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲ ਜਾਏ ਅਸੀਂ 24 ਘੱਟਿਆਂ ਦੀ ਬਜਾਏ 28 ਘੰਟੇ ਬਿਜਲੀ ਦਿਆਂਗੇ।

ਸਰ, ਐਮਪਲਾਈਜ਼ ਦਾ ਕੁਐਸਚਨ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਉਦੋਂ ਹੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਮਪਲਾਈਜ਼ ਦੀ ਸੁਧ ਲਈ। ਪਹਿਲਾ ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਿਆ ਜਦੋਂ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ, ਦੂਸਰਾ ਬਣਿਆ ਜਦੋਂ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਨ ਔਰ ਮੇਰੇ ਰਾਹੀਂ ਬਣੇ ਅਤੇ ਜੋ ਹੁਣ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਣਾਇਆ। ਜੇ ਐਮਪਲਾਈਜ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਸੁਧ ਲਈ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕ ਹਨ, ਸਾਡੇ ਭਰਾ ਹਨ ਜੋ ਇਨਫਲੇਸ਼ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਦੋਂ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡਾ ਗਰੀਬ ਐਮਪਲਾਈ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਸੁਧ ਲੈਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਏ ਗਏ

ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਕ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਥੇਈਂ ਡੈਮ ਬਾਰੇ ਕਹਿਣੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ 75 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ 75 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਇਸ ਸਾਲ ਰਖਿਆ ਹੈ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਕੁਝ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕਹੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਗਲਤ ਫਹਿਮੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਬੱਲੇ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋ ਕਨਸੋਰਟੀਐਮ ਆਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਫਰਜ਼ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਥੇਈਂ ਡੈਮ ਲਈ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮੈਂਟ ਨੂੰ ਇਕ ਐਮਬ੍ਰਿਜਲੂ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਫ਼ਰਮੀ ਹਿਤੇਚੀ ਹੈ। ਸਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਥੇਈਂ ਡੈਮ ਲਈ ਆਫਰਜ਼ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ। ਸਰ, ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਐਮਬ੍ਰਿਜਲੂ ਕੰਪਨੀ ਹੈ ਇਹ ਇਟੈਲੀਅਨ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿਤੇਚੀ ਜਰਮਨੀ ਕੰਪਨੀ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਫਿਰ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮੈਂਟ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਉਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਨ ਸ਼ਾਂਭਾਮੂਰਤੀ। ਇਹ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੈਂਟਰਲ

[ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ]

ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਸਿਟੀ ਦੇ ਵੀ ਹਨ, ਦੂਜੇ ਹਨ ਸ੍ਰੀ ਮਾਧਵਨ, ਫਿਰ ਮਿਸਟਰ ਭੋਪਾ ਰਾਏ, ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਓਬਰਾਏ, ਸੀ. ।ਸੀ. ਐਮ. ਡੀ. ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤੀਸ਼ ਖੁਰਾਨਾ ਜੁਆਇੰਟ ਸੈਕਟਰੀ ਅਤੇ ਬਰਈ ਪਦਮਾ ਜੁਆਇੰਟ ਸੈਕਟਰੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਘੋਸ਼ ਜੁਆਇੰਟ ਸੈਕਟਰੀ, ਦੈਨ ਸੈਕਟਰੀ ਫ਼ਾਇਨਾਂਸ ਆਲਸੋ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਕ ਪੰਜਾਬ ਗੌਰਮੈਂਟ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਔਫਰ ਆਈ। ਪੰਜਾਬ ਗੌਰਮੈਂਟ ਨੇ ਇਕ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਕਮੇਟੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਚੀਫ਼ ਸੈਕਟਰੀ, ਫਾਈਨਾਂਸ਼ਲ ਸੈਕਟਰੀਜ਼, ਮੈਂਬਰ ਫ਼ਾਈਨਾਂਸ, ਸੈਕਟਰੀ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਪਾਵਰ, ਮਿਸਟਰ ਆਰ. ਐਸ. ਗਿੱਲ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਪਲਾਨਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਫਿਰ ਇਕ ਸੱਬ-ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ (1) ਸ੍ਰੀ ਆਰ. ਐਸ ਗਿੱਲ, ਪਲਾਨਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਜੋ ਇਜ਼ ਐਮੀਨੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਸ੍ਰੀ ਵਸੰਤ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਸਿਟੀ ਬੋਰਡ ਪੰਜਾਬ ਸੰਘੇੜਾ, ਚੀਫ ਇੰਜੀਅਰ, ਥੇਈਂ ਡੈਮ ਵੀ ਹੈ ਐਂਡ ਅਦਰ ਚੀਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਮਿਸਟਰ ਸੇਖੋਂ। ਫਿਰ ਜੁਆਇੰਟ ਸੈਕਟਰੀ ਫਾਇਨਾਂਸ ਅਤੇ ਜੁਆਇੰਟ ਸੈਕਟਰੀ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਪਾਵਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਕੰਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ । ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਮ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਟੈਕਨੀਕਲੀ ਪਰਪੋਜ਼ਲ ਸਾਊਂਡ ਹੈ, ਦੂਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੇ ਕਿੰਨਾਂ ਖਰਚ ਆਏਗਾ ਔਰ ਤੀਜਾ ਕੰਮ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਿੰਨਾ ਖਰਚ ਆਏਗਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਜੋ ਰਿਪੋਰਟ ਆਏਗੀ ਉਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਢਾਂਚਾ ਹੀ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਇਕ ਜਿਹੜੀ ਬਾਹਰ ਦੀ ਫਰਮ ਹੈ ਉਹ ਕੰਮ ਵੀ ਆਪ ਕਰੇਗੀ ਔਰ ਪੈਸੇ ਵੀ ਆਪ ਲਾਵੇਗੀ। ਡੇਫਰਡ ਪੇਮੈਂਟ ਉਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਔਰ ਇਹ ਡੇਫਰਡ ਪੇਮੈਂਟ ਉਤੇ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਖਰਚ ਨਾਲ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਫਰਜ਼ ਕਰੋ ਅਗਰ ਅਸੀਂ 1000 ਕਰੋੜ ਖਰਚਣਾ ਹੈ ਔਰ ਉਹ 1200 ਕਰੋੜ ਖਰਚਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਟ ਇਜ਼ ਫਿਨਿਸ਼ਡ । ਜੇ ਸਾਡਾ 1200 ਕਰੋੜ ਖਰਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਔਰ ਉਹ 1 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸਾਡੇ 7 ਸਾਲ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਉਹ 5 ਸਾਲ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਸੁਝਾਵ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਫੈਸਲਾ ਸੈਂਟਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ । ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਹੈ ਇਹ ਟੈਕਨੀਕਲ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦੇਣੀ ਹੈ ਪਰ ਫਾਈਨਲ ਡਿਸੀਜ਼ਨ ਸਟੇਟ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕੋਲ ਹੀ ਹੈ। ਸਟੇਟ ਗੌਰਮਿੰਟ ਤਾਂ ਪਰੋਜੈਕਟ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਚਾਹੇ ਉਹ ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ ਦਾ ਵਾਟਰ ਕੋਰਸਿਜ਼ ਲਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਬਾਹਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਡੀਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਇਹ ਸੈਂਟਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਪਰੋਜੈਕਟ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਇਰਿਟੀ ਦੇਖ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਸ਼ਨ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਕਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀ ਇਹ ਮੈਂ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਫਿਰ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਟੇਟ ਗੌਰਮਿੰਟ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਕ੍ਰਾਨਸ਼ੈਸ ਹੈ ਥੇਈਂ ਡੈਮ ਜਲਦੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। 1964 ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਥੇਈਂ ਡੈਮ ਤੇ ਖਰਚ ਹੋਣਾ ਸੀ ਉਹ 65 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਪਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਫਿਰ 1977 ਵਿਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਔਰ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ 282 ਕਰੋੜ ਨਾਲ ਬਣੇਗਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਅਨੁਮਾਨ ਲਵਾਇਆ ਤਾਂ ਇਹ 1982–83 ਵਿਚ 765 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਡੈਮ ਦੀ ਕਾਸਟ ਵਧਦੀ ਗਈ । ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸ ਥੇਈਂ ਡੈਮ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਬੈਨੀਫਿਟ ਵੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਰਲੀਫ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਕੁਝ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਲੀਫ ਦੇਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਟੈਕਸ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਫਾਰਮਰ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਲੈ ਕੇ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਵੀ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਨਾਲੇ ਉਹ ਫਸਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇ ਔਰ ਨਾਲੇ ਟੈਕਸ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਲੀਫ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ 26 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ ਦਾ ਇਹ ਟੈਕਸ ਬਣਦਾ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਰਲੀਫ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । (ਥੰਪਿੰਗ) ਫਿਰ ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਰੇਟ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਵੀਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਰੇਟ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਘਟਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। 1975 ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਰੇਟ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ 1977 ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਆ ਕੇ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਆਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਤਾਂਹ ਨੂੰ ਰੇਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਫ਼ਿਰ ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਰੇਟ ਹੇਠਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਰਲੀਫ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਫਿਰ ਕਦੇ ਆਉਣਗੇ ਤਾਂ ਵੱਧਾ ਦੇਣਗੇ (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਇਸ ਦਾ ਰਲੀਫ 142 ਰੁਪਏ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮੇਰੇ ਇਥੇ ਇਕ ਸਾਥੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿਦੇ । ਅਸੀਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲੇ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਟੈਕਸ ਲਗਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਅਸੀਂ ਹਟਾ ਕੇ ਸਾਢੇ 3 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਰਲੀਫ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਰਲੀਫ 7 ਰੁਪਏ ਬਣਦਾ ਹੈ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਟੈਕਸ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੱਲ੍ਹ ਮੈਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਬਾਰੇ ਕਈ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਕਰਾਂਗੇ। ਟਰੱਕਾਂ ਉਤੇ ਵੀ ਟੈਕਸਾਂ ਨੂੰ ਰੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਜਿਹੜਾ 33 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਹੁਣ 2 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਏਗਾ। ਮੇਰੇ ਮਿੱਤਰ ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਡਰਾਈ ਫਰੂਟ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਜਿਹੜਾ ਡਰਾਈ ਫਰੂਟ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਸਾਰਾ ਸਿੱਧਾ ਬੰਬੇ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਔਰ ਫਿਰ ਬੰਬੇ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਔਰ ਫਿਰ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਕੇ ਇਸ ਟੈਕਸ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਚੇਂਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਟੈਕਸ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਬਾਹ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਆਵਨ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਮੇਰੇ ਮਿੱਤਰ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਸਮਝਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਏ ਟੈਕਸ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਡਰਾਈ ਫਰੂਟ ਦੀ ਮਾਰਕਿਟਿੰਗ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਟੈਕਸ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਇਸ ਨਾਲ ਹੁਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਫਰੂਟ ਟਰੇਡ ਦੀ ਗਹਿਮਾ ਗਹਿਮੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਇਕ ਦੋ ਹੋਰ ਵੀ ਇਥੇ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਸਾਡੇ ਜਿਹੜੇ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਔਰ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡੀ. ਏ. ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ, 1986 ਤੋਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ, 1986 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋ ਡੀ. ਏ. ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਅਗਸਤ 1985 ਔਰ ਨਵੰਬਰ 1985 ਤੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਨਾਲ ਕੋਈ 6 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬੋਝ ਪਵੇਗਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਖਰਚੇ ਵੀ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ ਔਰ ਖਜ਼ਾਨਾ ਵੀ ਖਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤ ਤਾਂ ਸੈਕਰੀਫਾਈਸ ਵੀ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਬ ਵਰਗ ਤੇ ਕੋਈ ਬੋਝ ਨਾ ਪਵੇ। ਇਹ ਬੋਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਪਵੇ ਜਿਹੜੇ ਸਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਬੋਝ ਗਰੀਬ ਤੇ ਨਾ ਪਵੇ।

[ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ]

ਇਕ ਗੱਲ ਵੱਲ ਮੈਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਧਿਆਨ ਹੋਰ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਆ ਕੇ ਕਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ 10 ਫੀ ਸਦੀ ਦਾ ਆਬਿਆਨੇ ਵਿਚ ਇਜ਼ਾਫ਼ਾ ਹੈ ਇਹ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਥੰਪਿੰਗ) (ਵਿਘਨ) ਆਖਿਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬਜਟ ਕਈ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਔਰ ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਜੀ ਇਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੈਸਾ ਲੈਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਾਈਨੈਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਜਾਓ। ਮੈਂ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਫਾਈਨੈਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫਾਈਨੈਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਨੂੰ 1.64 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਕੇ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਗਿਆਤ ਲਈ ਇਸ ਫਾਈਨੈਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸਿਸਟਮ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੂਗਰ 100 ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਉਤੇ 24 ਰੁਪਏ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਲਗਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ 24 ਰੁਪਏ ਖੰਡ ਵਿਚ 100 ਪਿਛੇ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਦੇਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਪੜੇ ਉਤੇ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਲਗਦੀ ਹੈ ਇਹ ਵੀ 100 ਪਿੱਛੇ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਟਰੋਲ ਉਤੇ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਡੀਜ਼ਲ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਉਤੇ ਲਗਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ।

1-00 ਵਜੇ ਦੁਪਹਿਰ

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਸਦਨ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ)

ਸਰ, ਅਸੀਂ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਸ ਨੂੰ ਡਿਵੈਲਪ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸੀਂ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਸਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈ ਕੇ ਦਿਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਫੇਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮੂਲ ਦੇ ਵਿਚ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਸਬਸਿਡੀ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ 5 ਸਾਲ ਲਈ ਫਰੀ ਰੇਟ ਆਫ ਇੰਟਰੈਸਟ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਰਾਹੀਂ ਟੈਕਸ ਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ ਕੋਲ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਅਸੀਂ ਸਸਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਨਾਨ-ਪੰਜਾਬੀ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਕੰਟਰਾਡਿਕਸ਼ਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ ਆਇਆ ਸੀ, ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਸਾਰੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵਾਸਤੇ ਖਰਚਾ ਅਸੀਂ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਸੜਕਾਂ ਅਸੀਂ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕਟਾਰੀਆਂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਇਕ ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੀਵਰੇਜ ਦੇ ਰੇਟ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਡੋਡ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਲਈ 15 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਸਾਰੀ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੀ ਸਟੇਟ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ, ਸਰ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਹੈ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਅਸ਼ੋਕ ਹੋਟਲ ਬਣਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਕਾਂਗਰਸੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਰਾਜਿਆਂ ਅਤੇ ਮਹਾ-ਰਾਜਿਆਂ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬਿਰਲੇ ਅਤੇ ਟਾਟੇ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਫਾਈਨੈਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਾਡੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਬਣਿਆ ਸੀ। 1977 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਇਹ ਬਣਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵਕਤ ਸਾਨੂੰ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਜਦ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਸਾਨੂੰ 1.64 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰੇਸ਼ੋ ਮੁਤਾਬਿਕ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇ ਜਦ ਕਿ ਇਹ ਸਾਨੂੰ

1.64 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਰੇਸ਼ੋ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਹਿੱਸਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸੂਬਾ ਟੋਟਲ ਕੰਜ਼ੰਪਸ਼ਨ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅੱਛਾ ਕਪੜਾ ਪਹਿਨਦਾ ਹੈ, ਅੱਛਾ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਛਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪੈਟਰੋਲ, ਡੀਜ਼ਲ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਟੈਕਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸਾਨੂੰ 1.64 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ਲ ਆਟੋਨਮੀ ਮੰਗਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਟੀਕਲ ਪਾਵਰਜ਼ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਹੀ ਸਾਡਾ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੂਤ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪੰਡਿਤ ਨਹਿਰੂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬੇਸਿਕ ਕਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਦੇ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ, ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭਿਅਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਲਚਰ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਇਸ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਵਿਚ ਵੀ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਹ ਅਕਾਰਡ ਹੈ ਜਿਸ ਉਤੇ ਹਰ ਪੇਜ ਉਤੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਹਨ। ਇਹ ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਦੇ ਗਿਆਤ ਦੇ ਲਈ ਪੜ੍ਹ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ . . . .

"Shiromani Akali Dal states that the Anandpur Sahib Resolution is entirely within the framework of the Indian Constitution, that it attempts to define the concept of Centre-State relations in a manner which may bring out the federal characteristics of our unitary constitution".

ਅਸੀਂ ਇਹ ਗੱਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਹੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਇਨ ਦੀ ਫਰੇਮ ਵਰਕ ਆਫ ਕਾਂਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਤ ਜੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

I will read it again. I reiterate : "in a manner which may bring out the federal characteristics of our unitary constitution." "and that the purpose of the resolution is to provide greater autonomy to the state with a view to strengthening the unity and integrity of the country". "ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਕਿ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਾਂਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਯੂਨੀਟਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੂਤ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਭੂਤ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਸਾਰਾ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਆਟੋਨਮੀ ਨਾਲ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੀ ਪਾਵਰ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਇਹ ਮਤਾ ਸਰਕਾਰੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਕੋਲ ਪਰਸਿਊ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਦੇ ਬੇਸਿਕ ਸਟਰੱਕਚਰ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕਰੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ, ਸਰ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਡੀਮਾਂਡ ਸੀ ਕਿ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਸੀਵਰੇਜ ਸਿਸਟਮ ਗਰੀਬਾਂ ਉਤੇ

[ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ]

ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 8′×8′ ਦੇ ਅਤੇ 6′×8′ ਦੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਗਰੀਬਾਂ ਉਤੇ ਵੀ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਲਾਗੂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੀਵਰੇਜ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਟੈਕਸ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਟੈਕਸ ਦੀ ਛੋਟ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਯਤੀਮ ਹਨ, ਬੇਸਹਾਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਪੈਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸੀਵਰੇਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਠੋਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਲਗਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪੀਨੇਲਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਐਸਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯਤੀਮਾਂ, ਬੇਸਹਾਰੇ ਲੋਕਾਂ, ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ ਫੇਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵੱਲ ਅਸੀਂ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਮੁਆਫ ਕਰਨਗੇ ?

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਇਨਫਰ-ਮੇਸ਼ਨ ਸੀਕ ਕਰਨੀ ਸੀ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ। ਮੈਂ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਸੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਪਰਮਿਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ: ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ, ਸਰ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵੀ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ 7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਟੈਕਸ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਰਚਾਰਜ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਗੁਜਾਰਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਆਇਆ ਇਹ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਰੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਨਗੇ ?

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ: ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ, ਸਰ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਡਰਾਈ ਫਰੂਟ ਟਰੇਡ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਰੀਹੈਬਲੀਟੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਉਹ ਇਕ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਦਮ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ 7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਫਸਟ ਹੈਂਡ ਦੇ ਲਗਦਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਸਟ ਹੈਂਡ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕੇ? ਕੀ ਇਹ ਲਾਸਟ ਹੈਂਡ ਤੇ ਕਰਨ ਲਈ ਐਲਾਨ ਕਰਨਗੇ?

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ, ਸਰ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਜਟ ਵਿਚ 7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਤੇ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਰੋਸ ਸਾਡੇ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਐਮ. ਪੀਜ਼ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਟੈਕਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਐਲਾਨ ਕਰਨਗੇ? ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ੈਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਫਾਈਨੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਜਟ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਤਕ ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ 15 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਸੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਦੇ ਦੇਣਗੇ ?

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਅਤੇ ਆਟੋਨੌਮੀ ਬਾਰੇ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਕੀ ਇਹ ਗਲਤੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਗਲਤ ਹੈ?

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹਣੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਮਹਿੰਗੇ ਵਿਕਣਗੇ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਸਸਤੇ ਠੇਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਿਕੇ ਤਾਂ ਕੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹਣਗੇ? ਬੰਦ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ?

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਮ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਹ ਪਰਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਵੱਖਵਾਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਹਰ ਮਜ਼ਦੂਰ, ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਹੈ। ਕੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਛਾਪ ਕੇ ਵੰਡਣਗੇ ਤਾਕਿ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਐਫ ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਕ ਸ਼ੇਅਰ ਕਹਿ ਕੇ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ :

"ਸੋਚ ਕਰ ਲਿਖੀ ਹੈ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ,
ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਦੇਣਾ ਹੋਗਾ, ਮਾਲਕ ਕੋ ਹਿਸਾਬੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ,
ਦੇਖਨਾ ਸ਼ੈਤਾਨ ਕੀ ਜਾਨਿਬ ਨਾ ਚਲੇ, ਤੇਰਾ ਕਦਮ,
ਕਿਉਂਕਿ ਹੈ ਪੇਸ਼ੇ ਖੁਦਾ ਹੋਣੀ, ਕਿਤਾਬੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ।"

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਕਤਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਦੋਂ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ?

Mr. Speaker : I am very pleased that you have joined poets...

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਇਲਾਕਾ 90 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬਾ ਅਤੇ 30 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਚੌੜਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਾਲਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਹਾਇਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਉਥੇ ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨਗੇ?

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਅੱਪ-ਗਰੇਡ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਕੀ ਛੋਟੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹਣਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋ ਸਕੇ ?

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ ਜੀ ਨੇ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ 7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੱਧ ਕੇ 7 ਰੁਪਏ 70 ਪੈਸੇ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ 8 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਹੈ ਸਾਡਾ ਵੱਧ ਕੇ ਵੀ ਹਰਿਆਣੇ ਨਾਲੋਂ 30 ਪੈਸੇ ਘੱਟ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ)

[ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ]

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ ਜੀ ਨੇ ਤਾਰੀਫ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਅੱਛੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਡਰਾਈ ਫਰੂਟ ਤੇ ਕਨਸੈਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਚਾਹ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਅਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਚ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਕਨਸਟੀਚੂਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਇਸ ਇਸ਼ੂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਡੀਲ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਬਾਰੇ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ 1 ਲਿਟਰ ਪਿਛੇ 10 ਪੈਸੇ ਟੈਕਸ ਹੈ ਔਰ ਇਹ ਅਸੀਂ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ 2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵੀ ਤੇਲ, ਡੀਜ਼ਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨਾਲੋਂ ਸਸਤਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਸਤਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਜੋ ਸਾਡੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਹੈ ਔਰ ਅਸੀਂ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਪੈਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਇਕ ਲਾਇਅਰ ਦੀ ਟੀਮ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਜ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸ਼ਾਇਦ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਅਨਾਊਂਸ ਕਰਨ। ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡਾ ਕੇਸ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਲੀਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕੇ। ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਮਹਿੰਗੇ ਵਿਕਣਗੇ ਔਰ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਨਗੀਆਂ। ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ ਜੀ ਨੇ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਰੇਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੰਮਤਕਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਸੂਚਨਾ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਕਰਾਂਗੇ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਸ਼ੇਅਰ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਗੁਪਤਾ ਜੀ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਵਾਹ ਵਾਹ ਹੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵਾਹ ਵਾਹ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਰ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਮੈਂ ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ ਜੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੈਲਥ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਡਿਸਕਸ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਵੀ ਆ ਜਾਣ ਔਰ ਫਿਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕਹਿਣਗੇ ਤਾਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੇਂਜ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। (ਥੰਪਿੰਗ)

Mr. Speaker : The House stands adjourned till 3.30 P.M. today, the 18th March, 1986.

*1.18 p.m. | *(The Sabha then *adjourned till 3.30 P.M. on Tuesday, the 8th March, 1986.)*

APPENDIX

to

PUNJAB VIDHAN SABHA DEBATES

Dated 18th March, 1986

(*Forenoon Sitting*)

Vol. II—No. 12

POSTPONED STARRED QUESTION AND ANSWER

Taking over of Schools of Garhshankar and Mahilpur Blocks

***133. Pandit. Sarwan Ram Mansowalia** : Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) whether the Government sanctioned all the posts according to the norm for taking over schools of Garhshankar and Mahilpur Blocks ; if so, the names of the schools for which all the required posts have been sanctioned ;

(b) the names of the schools for which the required posts have not been sanctioned and the reasons therefor;

(c) the time by which the required posts are likely to be sanctioned for the schools referred to in part (b) above?

Sardar Sukhjinder Singh : (a) Yes. A list of such schools is laid on the Table of the House.

(b) Nil.

(c) Question does not arise.

List of taken over Schools of Garhshankar aud Mahilpur Blocks

Sr. No.	Name of School	Date of taking over
1.	Govt. High School, Binewal	27-2-1976
2.	Govt. High School, Bham	15-10-1976
3.	Govt. High School, Binjon	20-10-1976
4.	Govt. High School, Guru Bishan Puri	28-10-1976
5.	Govt. Higher Secondary School, Jaijon Doaba	28-10-1976
6.	Govt. High School, Pathalwa Moranwali	25-2-1977
7.	Govt. High School, Maili	14-1-1979

21446/PVS—GOVT. PRESS, U.T. CHD.

Published under the authority of the Punjab Vidhan Sabha and printed by the Controller, Printing & Stationery Deptt., U.T., Chandigarh.

24

Punjab Vidhan Sabha Debates

18th March, 1986

(Afternoon Sitting)

Vol. II-No. 13

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

Tuesday, the 18th March, 1986

(Afternoon Sitting)

Punjab Vidhan Sabha Secretariat, Chandigarh.

Price : Rs. 40-0

ERRATA
To
PUNJAB VIDHAN SABHA DEBATES
Vol. II - No. 13, dated 18th March, 1986 (Afternoon Sitting)

Read	For	Page	Line
ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ	ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕਿਸ਼ਨ	(13)6	1
ਸਰਕਾਰ	ਸਰਕਾਰੀ	(13)41	5th from below
ਜਿਧਰ	ਸਿਧਰ	(13)44	13th from below
ਮੇਰੇ	ਮਰ	(13)45	15
ਲੋਕਾਂ	ਲਕਾਂ	(13)46	12th from below.
ਸਬੂਤ	ਸਬਤ	(13)49	8

PUNJAB VIDHAN SABHA

Tuesday, the 18th March, 1986
(Afternoon Sitting)

The Vidhan Sabha met in the Punjab Vidhan Sabha Hall, Vidhan Bhavan, Chandigarh, at 3.30 P.M. of the Clock Mr. Speaker (Sardar Ravi Inder Singh) in the Chair.

JOINT MOTION UNDER RULE 77 REGARDING LAW AND ORDER SITUATION IN THE STATE

Mr. Speaker : Joint motion under Rule 77. Doctor Kewal Krishan.

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਮਹਿੰਦਰਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਟਰੈਜ਼ਰੀ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਖਾਲੀ ਪਏ ਹਨ ।

Mr. Speaker : There is no Minister in the House.

Sardar Baldev Singh Mann : Ministers are very much there.

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਹਾਂ, ਆ ਗਏ ਹਨ ।

Doctor Kewal Krishan (Mukerian) . Sir, I beg to move—

That the law and order situation in the State be discussed.

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਚਿੰਤਤ ਹੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਤੇ, ਉਸ ਦੀ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਤੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਇਸ ਸਦਨ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਤੇ ਦੁਖੀ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਦੁਖੀ ਹਨ ਔਰ ਇਹ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਬੜੀ ਅਲਾਰਮਿੰਗ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਖਦਾਇਕ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬੜਾ ਗਹਿਰਾ ਸਬੰਧ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹੀ ਚਿੰਤਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹਨ । ਕੋਈ ਦਿਨ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਦਾ ਜਿਸ ਦਿਨ ਚੀਖਾਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਗੂੰਜਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਮਾਸੂਮ ਅਤੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਾਡੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਸੁਹਾਗ ਨਹੀਂ ਉਜੜਦੇ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਯਤੀਮ ਹੋ ਕੇ ਚੀਖਾਂ ਨਹੀਂ ਮਾਰਦੇ । ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਸਮਾਨ ਔਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੋਨੋਂ ਹੀ ਜੇ ਮੈਂ ਕਹਾਂ ਕਿ ਕੰਬਦੇ ਹਨ, ਤਰਾਹੀਮਾਨ ਤਰਾਹੀਮਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਗਲਤ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ । ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਬੜੇ ਦੁਖਦਾਈ ਹਨ । ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬੜੇ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ, ਬੜੀਆਂ ਸੱਧਰਾਂ ਨਾਲ, ਬੜੀਆਂ ਆਸ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਫੇਰ ਇਕ ਵਾਰੀ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਐਸੀ ਆਸ ਰਖੀ ਸੀ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਉਹ ਆਸ਼ਾ ਐਸੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਤਾਂ ਯਕੀਨਨ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਮਾਯੂਸੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਚੁਕੀ ਹੈ ਔਰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ—

"ਮੁੰਤਜ਼ਿਰ ਥੇ ਕਿ ਕਿਰਨ ਫੂਟੇਗੀ, ਸਹਿਰ ਹੋ ਜਾਏਗੀ,
ਮਗਰ ਯੇ ਰਾਤ ਤੋਂ ਔਰ ਭੀ ਤਾਰੀਕ ਹੋਤੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ।" (ਵਿਘਨ)

[ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ]

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਟਰੈਜ਼ਰੀ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਇਦ ਸੀਰੀਅਸ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਮਾਸੂਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਯਤੀਮਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਖਾਂ ਉਠ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਖਾਂ ਗੂੰਜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਹਾਗ ਉਜੜ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਟਰੈਜ਼ਰੀ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਜਿਹੜਾ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਤੇ ਅਸੀਂ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਡਿਸਕੱਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਅੱਜ ਸਿਰਫ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਅਲਾਰਮ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਗਰਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਸ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਗੜਬੜੀ ਫੈਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ.........(ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਸਦਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਇਕ ਬੜਾ ਸੀਰੀਅਸ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਏਥੇ ਮਿਹਣੇ ਨਹੀਂ ਮਾਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬਲਕਿ ਸੁਜੈਸ਼ਨਜ਼ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਵੀ ਦਿਆਂਗੇ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ...........

Mr. Speaker: Doctor Kewal Krishan, please continue your speech. I have not recognized Mr. Kalia. But when you yourself yield, what can I do.

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਚਿੰਤਤ ਹਨ।

Mr. Speaker: I have not given time to Mr. Kalia. You please speak on and stick to the subject. ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟੇਰੀਅਨ ਹੋ। ਘਬਰਾਉਣ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਹੈ **Stick to the subject.**

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਘਬਰਾ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਬੜਾ ਅੱਛਾ ਕੀਤਾ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਚਿੰਤਤ ਔਰ ਅਲਾਰਮਿੰਗ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਮਿਉਂਸਪੈਲਿਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਟੀ ਫਾਦਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਏਥੇ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਸਟੇਟ ਫਾਦਰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਗਾਰਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਚਿੰਤਤ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਦ ਹੱਲ ਲਭੀਏ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਲਭਾਂਗੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੋਸਣਗੀਆਂ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕੱਲ੍ਹ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ. ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹਾਊਸ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਥੇ ਥੋਹੜਾ ਜਿਹਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਹਸਤੀ, ਆਪਣੀ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵੇਦ-ਗਿਆਨ, ਵੇਦ ਬਾਣੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗੂੰਜੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ :—

"ਸਰਵੇ ਭਵਨ ਤੁ ਸੁਖੀ ਨਾ,
ਸਰਵੇ ਸੰਤੂ ਨਿਰਾਮਿਯ,
ਸਰਵੇ ਭਦਰਾਆਣੀ ਪ੍ਰਸ਼ਿਅੰਤੀ,
ਸਰਵੇ ਸੰਤੂ ਨਿਰਾਮਿਯ।"

ਕਿ ਹੇ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਹੇ ਈਸ਼ਵਰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਖੀ ਰੱਖ, ਅਸੀਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਅੱਛੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖੀਏ, ਹਰੇਕ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰ ਸਕੀਏ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਆ ਸਕੀਏ । ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਸੰਸ਼ਾਰ ਵਿਚ ਇਸ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨੇ ਦਿੱਤਾ । ਔਰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਦੋਂ ਜਦੋਂ ਸਮਾਂ ਆਇਆ, ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸੱਤ ਔਰ ਅਹਿੰਸਾ ਲਈ ਭਗਵਾਨ ਬੁੱਧ ਔਰ ਮਹਾਂਵੀਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਮਨ ਔਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਪੈਗਾਮ ਫੈਲਾਇਆ । ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਚਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਪਰਣਾਮ ਔਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਮੁਗਲਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਸੀ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਇਲਾਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ—

"ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ, ਤੇਰੇ ਭਾਣੇ ਸਰਬੱਤ ਕਾ ਭਲਾ ।"

ਇਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਗੁਲਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਗੁਲਾਮੀ ਸਾਡੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਤੇ ਆਪਸੀ ਨਫਰਤ, ਛੂਆ-ਛਾਤ ਅਤੇ ਉਚ ਨੀਚ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ—

"ਨੀਚਾ ਅੰਦਰ ਨੀਚ ਜਾਤ,
ਨੀਚਾ ਹੂੰ, ਅਤਿ ਨੀਚ ।
ਨਾਨਕ ਤਿਨਕੇ ਸੰਗ ਸਾਥ,
ਵੱਡਿਆਂ ਸਿਉਂ ਕਿਆ ਰੀਸ ।"

ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਅਮਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਕੋਈ 100—200 ਸਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ 700 ਸਾਲ ਗੁਲਾਮ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਹ ਗੁਲਾਮੀ ਅਸੀਂ ਕਿਉਂ ਕੱਟੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੱਟੀ ਕਿ ਇਥੇ ਸੀ ਜ਼ਾਤ ਪਾਤ, ਧਰਮ ਦਾ ਵਿਤਕਰਾ, ਤਫਰਕਾ, ਛੋਟੇ ਬੜੇ ਅਤੇ ਛੂਆ ਛੂਤ ਵਰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨ ਤੋਂ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ । ਸਾਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੁਗਲ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਆ ਕੇ ਗੁਲਾਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ । ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਕੱਟੀ । ਇਹ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਲਈ ਇਕ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਝੰਝੋੜਾ ਸੀ, ਇਕ ਲਾਅਨਤ ਸੀ । ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ, ਦੇਸ਼ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਧਰਮ, ਜ਼ਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਵਿਤਕਰਾ ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਜਾਬ, ਗੁਜਰਾਤ, ਮਦਰਾਸ, ਬੰਗਾਲ ਦਾ ਵਿਤਕਰਾ ਛੱਡ ਕੇ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਭਾਰਤ ਭੂਮੀ ਸਮਝ ਕੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ । ਮੈਂ ਸ਼ਹੀਦ ਉਸ਼ਫਾਕ ਉਲਾਹ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਆਖਰੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਪੁੱਛਣ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ—

"ਕੁੱਛ ਆਰਜ਼ੂ ਨਹੀਂ, ਇਕ ਆਰਜ਼ੂ ਹੈ ਤੋ ਯੇਹ ਹੈ ਕਿ,
ਰਖ ਦੇ ਕੋਈ ਜ਼ਰਾ ਸੀ ਖਾਕੇ-ਵਤਨ ਕਫਨ ਮੇਂ ।

ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਡਿਤ ਰਾਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਬਿਸਮਿੱਲ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ, ਕਈ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮਾਨ, ਸਿੱਖ ਇਸ ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਗਏ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਾਸਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲੈ ਦਿੱਤੀ ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਣ ਦੇ ਬਾਦ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਗਣਤੰਤਰ ਔਰ ਰਿਪਬਲਿਕ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ । ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਵਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰੀਐਮਬਲ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :—

"WE, THE PEOPLE OF INDIA, having solemnly resolved to constitute India into a SOVEREIGN SOCIALIST SECULAR DEMOCRATIC REPUBLIC and to secure to all its citizens JUSTICE, social, economic and political;

[Doctor Kewal Krishan]

LIBERTY of thought, expression, belief, faith and worship ;

EQUALITY of status and of opportunity and to promote among them all,

FRATERNITY assuring the dignity of the individual and the unity and integrity of the Nation."

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਫੰਡਾਮੈਂਟਲ ਰਾਈਟਸ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਆਰਟੀਕਲਜ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹਨ : 15 ਔਰ 21 ।

In the Fundamental Rights, Articles 15 and 21 say :

"15. Prohibition of discrimination on grounds of religion, race, caste, sex or place of birth"

"21. Protection of life and personal liberty. No person shall be deprived of his life or personal liberty except according to procedure established by law"

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੇ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸੈਕੂਲਰ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੇ ਚਲਦੇ ਹੋਏ, ਸਮਾਜਵਾਦ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਔਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਔਰ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰਖਿਆ ਔਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਬੰਗਾਲੀਆਂ ਨੇ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ, ਮਦਰਾਸੀਆਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਉਤੇ ਖਤਰਾ ਆਇਆ, ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਦਾ ਬਲੀਦਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਹੋਵੇ, ਚੀਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਖੂਨ ਡੋਲ੍ਹ ਕੇ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਅਮਨ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੀ ਰਕਸ਼ਾ ਕੀਤੀ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਬਹੁਤ ਚਮਕਦਾਰ ਮੋਤੀਆਂ ਦੇ ਹਾਰ ਵਿਚ ਹੀਰਾ ਹੋਵੇ। ਸਾਰਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਵੇਖਦਾ ਸੀ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੁਖੀ ਵੇਖ ਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵੀ ਦੁਖੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਥੇ ਸੈਕੂਲਰ......

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਸ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੇ 7 ਮੂਵਰ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 15—15 ਮਿੰਟ ਦਾ ਟਾਈਮ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਇਕ ਘੰਟੇ ਦਾ ਟਾਈਮ ਲੈਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ 15—20 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਤਾਂ ਮੂਵਰ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਆਵਾਜ਼ਾਂ : ਟਾਈਮ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਊਸ ਦਾ ਟਾਈਮ ਐਕਸਟੈਂਡ ਕਰ ਦਿਓ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਟਾਈਮ ਐਕਸਟੈਂਡ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਦਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਟਾਈਮ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਟਾਈਮਸਿਰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਓ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਕਰ ਸਕਾਂ। ਸੋ, ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੱਜ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਬੈਕ-ਗਰਾਊਂਡ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਹੈ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਨਾਓ ਤੇ ਡਰ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਉਂ ਹੈ ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ,

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਇਹ ਗੱਲ ਦਸ਼ਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੈਕੂਲਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਬਾਲੇ ਤੇ ਮਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਫਕੀਰ ਤੋਂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰਖਵਾਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਤੇ ਕਬੀਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੂਜੇ ਸੰਤਾਂ ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਸੈਕੂਲਰਿਜ਼ਮ ਦਾ ਚਾਨਣ ਮੀਨਾਰ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਦ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਸਿਆਸਤ ਔਰ ਧਰਮ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਜੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੈਕੂਲਰਿਜ਼ਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖਦੇ ਤਾਂ ਧਰਮ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਰੁੱਖ ਅੱਜ ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਇਕ ਹੋਰ ਰੈਫਰੈਂਸ ਦਿਆਂਗਾ। 1949 ਵਿਚ ਸੱਚਰ ਫਾਰਮੂਲਾ, 1956 ਵਿਚ ਰੀਜਨਲ ਫਾਰਮੂਲਾ ਬਣਿਆ ਅਤੇ 1966 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਣਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਸਤੇ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਫਿਰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਹੋਇਆ, ਫਿਰ ਕਾਰਪੂਰੀ ਮੋਰਚਾ ਲਗਿਆ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਯਾਦ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ 1978 ਵਿਚ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਾਇਲੈਂਟ ਐਕਸ਼ਨ ਹੋਇਆ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1978 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਉਸ ਵਿਚ 13 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਦਮੀ ਮਰ ਗਏ। ਇਸ ਵਾਇਲੈਂਟ ਐਕਸ਼ਨ ਦਾ ਅਸਰ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਤਕ ਪਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਲਾਲਾ ਜਗਤ ਨਰਾਇਣ। ਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਭਰਾ ਜੋ ਸਨ, ਉਹ ਪੁਰ-ਅਮਨ ਰਹਿ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਮੋਰਚਾ ਚਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਕੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਹ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਡ ਹੈ ਕਿ ਵਾਇਲੈਂਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਥ ਵਿਚ ਲਏ ਬਗੈਰ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਕਰੋ ਲੇਕਿਨ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਨਹੀਂ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਉਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਲੇਕਿਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮੁਜਰਮ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਬਤੌਰ ਪੰਜਾਬੀ ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸੀ ਹੋਵੇ, ਅਕਾਲੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹੀਆਂ ਬਹੁਤ ਊਣਤਾਈਆਂ ਹਰ ਆਦਮੀ ਵਿਚ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗਲਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਕਿਉਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਹੋਏ? ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੇ ਪਿਛੇ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਮਕਸਦ ਵੀ ਸੀ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਭਾਂਪਿਆ ਔਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਭਾਂਪਿਆ ਜਦੋਂ ਸਾਡੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗਲ ਕਹੀ ਕਿ ਤਸ਼ਦਦ ਬੁਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਕੰਡੈਮਨੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਤਾਇਆ। ਖਾਲਿਸਤਾਨ, ਸਿਖ ਹੋਮਲੈਂਡ, ਅਲੱਗ ਸੂਬਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਚੈਪਟਰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਿਹੜਾ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਔਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਇਆ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਆਇਆ। ਬੜੇ ਅਮਨ ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਔਰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਵੀਰ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਜ ਰਾਜ ਸਤਾ ਵਿਚ ਆਏ। ਸਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਤਬਾਰ ਕੀਤਾ ਔਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੋ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਭਾਉਣਗੇ। ਨਿਰਪਖ ਹੋ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖਕੇ ਕਦਮ ਉਠਾਉਣਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ।

[ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕਿਸ਼ਨ]

ਧਰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਅਜ ਵੀ ਵਕਤ ਹੈ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਔਰ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸਟ੍ਰੈਂਥ 35,155 ਸੀ ਔਰ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ 1967 ਵਿਚ 7 ਸੀ । ਧਰ 1981 ਵਿਚ ਇਹ 9 ਹੋਏ ਸੀ। 1985 ਵਿਚ ਇਹ 24 ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਧ ਗਈ। ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਤੇ 25 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਹ ਹੁਣ ਵਧ ਕੇ 80 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਗ ਭਗ 1 ਲਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚੋਂ 80 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਸਾਲ ਦਾ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂਕਿ ਇਥੇ ਅਮਨ ਰਹੇ ਇਥੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਰਹੇ। ਠੀਕ ਹੈ ਖਰਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਰੋਟੀ ਛੀਨ ਕੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਖੜੀ ਹੋ ਜਾਏ, ਇਹ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਦਹਿਸ਼ਤ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿਮੇਂਵਾਰੀ ਤੋਂ ਪਿਛੇ ਹਟ ਜਾਣ ਇਹ ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਾ ਵਾਲੀ ਗਲ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੁਤਅਲਕ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਖਬਰਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਦਸਣ ਵਾਸਤੇ ਹਿੰਦ ਸਮਾਚਾਰ ਗਰੁਪ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਛਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ। 3 ਦਸੰਬਰ, 1985 ਨੂੰ ਇਕ ਆਰਟੀਕਲ ਨਿਕਲਿਆ। ਹਿੰਦ ਸਮਾਚਾਰ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ "ਪੁਰਾਣੇ ਦਿਨ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ।" 63 ਦਿਨੋਂ ਮੇਂ 34 ਹੱਤਿਆਏਂ ਹੋ ਗਈਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਾਂਗਰਸ ਨੇਤਾ ਰਾਮ ਲੁਭਾਇਆ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਬਲਾਕ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕਤਰ ਰਾਜ ਪਾਲ, ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ ਦੇ ਯਸ਼ ਪਾਲ ਅਜ ਨਸ਼ਹਿਰਾ ਪੰਨੂਆਂ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਹੈਡ ਗਰੰਥੀ ਤੇ ਕਾਤਲਾਨਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਨ ਮੈਨ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਮਿਤੀ 4 ਜਨਵਰੀ, 1986 ਨੂੰ ਫਿਰ ਆਰਟੀਕਲ ਛਪਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ "ਬਰਨਾਲਾ ਜੀ ਅਮਨ ਕੇ ਬਗੈਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ।" 33 ਦਿਨੋਂ ਮੈਂ 53 ਹੱਤਿਆਏਂ। ਬੀ. ਜੇ. ਪੀ. ਦੇ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ। ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਦੇ ਰਾਜ ਪਾਲ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਰਾਜਨ ਸ਼ਰਮਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਕਰਫੀਊ ਲਗਾ। ਜਿਹੜੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਗੇ ਮਫਲੂਜ਼ ਹੋਈ ਸੀ, ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅਗੇ ਹੀ ਬਸਾਂ ਨਹੀਂ ਚਲਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਕਰਫੀਊ ਲਗਣ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਮਫਲੂਜ਼ ਹੋ ਗਈ।

24 ਫਰਵਰੀ, 1986 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਰਟੀਕਲ ਛਪਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ "ਹਾਲਾਤ ਕਾਬੂ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੋਨੇ ਲਗੇ"। 20 ਦਿਨੋਂ ਮੇਂ 39 ਹੱਤਿਆਏਂ। ਨਕੋਦਰ ਮੇਂ ਦਰਦਨਾਕ ਵਾਕਿਆਤ। ਬਟਾਲਾ ਵਿਚ ਕਰਫੀਊ ਲਗਾ ਔਰ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲੀਆਂ। ਕਰਫੀਊ ਲਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਕਰ ਲੋਕ ਮਰੀ ਜਾਣ ਤਾਂ ਇਹ ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗਲ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਟਾਲਾ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਹਾਤਮਾਂ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਬੁੱਤ ਦਾ ਸਿਰ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾਂ ਤੇ ਆਪ ਜਾ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਸਿਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਬਲਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰ ਪਿਤਾ ਦੇ ਗਲ ਵਿਚ ਜੁੱਤੀਆਂ ਦਾ ਹਾਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ (ਸ਼ੇਮ, ਸ਼ੇਮ)। ਬੜੇ ਸ਼ਰਮ ਔਰ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮਹਾਤਮਾਂ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਮਾਧੀ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਕਸਮ ਖਾਧੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਜ ਤਕ ਉਸ ਬੁੱਤ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਔਰ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਬੁੱਤ ਤੋੜਿਆ ਪਕੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਲਭਿਆ ਜਾਏ ਕੌਣ ਇਹ ਬੁੱਤ ਤੋੜਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਬੁੱਤ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਠੀਕ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ

ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਮਹਾਤਮਾਂ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਇਆ (ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਾਫੀ ਸ਼ੋਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ) ਜਿਸ ਨੇ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਨਿਜਾਤ ਦਿਲਾਈ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣਾ ਖ਼ੂਨ ਦਿੱਤਾ ਉਸ ਮਹਾਤਮਾਂ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਇਹ ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ ਟਿਚਕਰਾਂ ਕਰਨ, ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਪਰਨਾਮ ਕਰਨ, ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰੋ ਜੀ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਸ਼ਿਵ ਸੇਨਾ ਦਾ ਚਮਨ ਲਾਲ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। 6 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਘੁੰਮਣ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਜਤਿੰਦਰ ਪਾਲ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਹੋਈ। ਟੈਰੋਰਿਸਟਸ ਦਾ ਕੋਈ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕੋ ਗਲ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਏ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਉਹ ਗੁੰਮਰਾਹ ਹੋਏ ਭਰਾ ਗਲਤ ਪਾਸੇ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 25 ਫਰਵਰੀ, 1986 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 18 ਮਾਰਚ, 1986 ਤਕ ਸਾਡੇ ਸਪੈਰੋ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਫਾਰਮ ਤੇ ਰਾਈਫਲ ਔਰ ਗੋਲੀਆਂ ਖੋਹੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਵਿਖੇ 16 ਰਾਈਫਲਾਂ ਅਤੇ 400 ਤੋਂ ਵਧ ਕਾਰਤੂਸ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਗਏ। 22 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ 40 ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 59 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚੋਂ 200 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਤਲ ਹੋਏ। ਕਪੂਰਥਲਾ ਔਰ ਜਾਲੰਧਰ ਵਿਚ ਕਰਫੀਊ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। 400 ਸਕੂਟਰ ਖੋਹੇ ਗਏ, 30 ਕਾਰਾਂ/ਟੈਕਸੀਆਂ ਖੋਈਆਂ ਗਈਆਂ। 400 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਡਾਕੇ ਮਾਰ ਕੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਲੁੱਟ ਖਸੁੱਟ ਕੀਤੀ। ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਕੈਦੀ ਦੌੜ ਗਏ (ਆਵਾਜ਼ਾਂ : ਹੁਣ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ?) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਦੋ ਤਿੰਨ ਗਲਾਂ ਬੜੀਆਂ ਤਸ਼ਵੀਸ਼ਨਾਕ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਮਿਨਟ ਵਿਚ ਖਤਮ ਕਰੋ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਵਰਦੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ, ਹਥਿਆਰ ਔਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ ਖੋਹ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਗਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਹੌਂਸਲਾ ਗਿਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਦਨ ਵਿਚ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਬੈਠੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਧਰੋਂ ਸਵਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਐਨਕਾਊਂਟਰ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋਣਗੇ ? ਤਾਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਐਨਕਾਊਂਟਰ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਗਲ ਨਾਲ ਮੁਤਫਿਕ ਹਾਂ ਕਿ ਫਾਲਸ ਐਨਕਾਊਂਟਰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਪਰ ਅਗਰ ਸਾਹਮਣੇ ਡਾਕੂ ਹੋਵੇ ਔਰ ਉਸ ਨੇ ਡਾਕਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਵੇ, ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਉਸ ਉਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ? ਅਗਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਐਨ-ਕਾਊਂਟਰ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਜਲ ਉਠੇਗਾ। ਕਾਤਲਾਂ ਦਾ ਹੌਂਸਲਾ ਬੜ੍ਹੇਗਾ। ਪੁਲਿਸ ਐਨੀ ਡਰ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਣ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਐਸ. ਪੀ. ਦੀ ਕੋਠੀ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਹਾਡਾ ਟਾਈਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਮੈਂ ਕੁਝ ਸੁਜੈਸ਼ਨਜ਼ ਦੇਣੀਆਂ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਧ ਰਹੇ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਐਸਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਇਸ ਦਰ ਮੇਂ ਘਰ ਸੇ ਜੋ ਭੀ ਨਿਕਲੇ ਉਹ ਸੰਭਲ ਕੇ ਨਿਕਲੇ, ਜਾਨੇ ਕਿਸ ਮੋੜ ਪੇ ਕਿਸ ਹਾਥ ਮੇਂ ਖੰਜਰ ਨਿਕਲੇ।"

[ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ]

ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਵਾਂਗਾ ਕਿ ਗੌਰਮਿੰਟ ਵਲੋਂ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਆਈ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹੌਸਲਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਾਰਡਰ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰੇ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਰਡਰ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀਲ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਬਾਰਡਰ ਸੀਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉਨਾ ਚਿਰ ਇਥੇ ਟੈਰੋਰਿਸਟਸ ਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰੀ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਬੇਵੱਸ ਹਨ, ਇਹ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਭਰਾ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਉਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਇਥੇ ਦੇ ਲੋਕ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਬਹਾਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਵਕਤ ਗਿਆ, ਅੱਜ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਇੱਕ ਹੈ ਔਰ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤੱਤੀ ਵਾਉ ਨਾ ਲਗੇ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਵੀ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਸਲੇ ਲਈ ਜਿਥੇ ਸਾਡੇ ਕੋਈ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾ, ਸਿੱਖ ਭਰਾ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਵੀ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਤਾਕਿ ਕੋਈ ਪੰਜਾਬੀ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਡੀਲੇਅ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਸਾਡੇ ਤੇ ਪਾਉਣੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਇਕ ਬਹਾਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਡੀਲੇਅ ਕਿਉਂ ਹੋਈ ? ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਲਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਦੇਖ ਲੈਣ ਕਿ ਡੀਲੇਅ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਕੌਣ ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਇਕ ਗੱਲ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਘੁੰਮਣ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਕਹੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੈਰੋਰਿਸਟਸ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸ਼ਾਇਦ ਠੀਕ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਗਰ ਟੈਰੋਰਿਸਟਸ ਆਪਣੀ ਐਕਟਿਵਿਟੀਜ਼ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਨਾ ਆਏ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਿਲਟਰੀ ਰੂਲ ਅਤੇ ਮਾਰਸ਼ਲ ਲਾਅ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਿਲਟਰੀ ਰੂਲ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਥਿਆਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ। ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ 3–4 ਰੋਜ਼ ਦੇ ਕਤਲ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੁਜੈਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ 10 ਪੁਆਇੰਟ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਪੁਆਇੰਟਸ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ :—

ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਬਾਰਡਰ ਸੀਲ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਟਰੇਨਿੰਗ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੇ ਕੇ ਭੇਜਦਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਾਤਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਤੇ ਇਹ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੇ ਕੇ ਇਥੇ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਬਾਰਡਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਲ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਜਿਹੜੇ ਇਥੋਂ ਜਾ ਕੇ ਉਥੋਂ ਟਰੇਨਿੰਗ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਥੇ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਇਥੇ ਦੇ ਅਮਨ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ।

ਦੂਸਰੀ ਮੇਰੀ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਵੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਅਸੀਂ ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾਵਾਂਗੇ। ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਕਤਲ ਦੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾਵਾਂਗੇ। ਮੈਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾਓ ਤਾਕਿ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਕੋਈ ਫਸਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੋਈ ਫਸਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਕੜੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਮਝਾਂਗੇ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ਹਿ ਨਾਲ

ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਇਨਕਰੇਜਮੈਂਟ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਤੀਸਰਾ ਸੁਝਾਓ ਹੈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਾਇਉਲੈਂਸ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਯੂਨਿਟੀ ਵਾਸਤੇ ਸਾਡਾ ਨਾਹਰਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਡਾ ਯੂਨਿਟੀ ਵਾਸਤੇ ਨਾਹਰਾ ਲਗੇਗਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਾਂਗਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਵਡੀ ਸੇਵਾ ਕਰਾਂਗੇ।

ਚੌਥਾ ਸੁਝਾਓ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕੂਲਰਿਜ਼ਮ ਤੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਪੱਕਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੈਕੂਲੇਰਿਜ਼ਮ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਰਿਲੀਜਨ ਅਤੇ ਪਾਲੇਟਿਕਸ ਵਿਚ ਇਹ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਪੰਜਵਾਂ ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਹੈ, ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਰਿਲੀਜਸ ਪਲੇਸਿਜ਼ ਹਨ ਇਹ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲਜ਼ ਦੇ ਸ਼ੈਲਟਰ ਨਾ ਬਣਨ। ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਅੱਗੇ ਹੀ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਅਖਬਾਰ ਦੇਖ ਲਓ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੋਈ ਅਖਬਾਰ ਦੇਖ ਲਓ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਕੋਈ ਅਖਬਾਰ ਦੇਖ ਲਓ, ਅਖਬਾਰਾਂ ਬੜੇ ਜ਼ੋਰ ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਲੀਜਸ ਪਲੇਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਟੈਰੋਰਿਸਟਸ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਾਉਣ ਵਿਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਔਰ ਨਕਾਰਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਬੁਜ਼ਦਿਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਅਗਲਾ ਛੇਵਾਂ ਪੁਆਇੰਟ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਡਿਫਰੈਂਸਿਜ਼ ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੀਸ ਲਈ, ਕਮਿਊਨਲ ਹਾਰਮਨੀ ਲਈ ਜਿੰਨੀਆਂ ਸੋਸ਼ਲ ਜਾਂ ਰਿਲੀਜਸ ਬਾਡੀਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਲ ਕੇ ਐਫਰਟਸ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਤਵੀਂ ਗਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਲੀਸਿਟ ਆਰਮਜ਼ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਹੋਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਟੇਨ ਗੰਨਜ਼ ਹਨ, ਰੀਵਾਲਵਰਜ਼ ਹਨ, ਪਿਸਤੌਲਾਂ ਹਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਹਥਿਆਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਕੰਪੇਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਐਫਰਟਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਹਥਿਆਰ ਸਾਫ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਯਾਨੀ ਕਿ ਖਤਮ ਕਰਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਠਵੀਂ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪਬਲਿਕ ਰੀਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਪੀਸ, ਕਮਿਊਨਲ ਹਾਰਮਨੀ ਲਈ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਪ੍ਰਾਪੇਗੰਡਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਟੀਕਲ, ਰਿਲੀਜਸ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨਜ਼ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਨੌਂਵੀਂ ਮੇਰੀ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬਾਰਡਰ ਡਿਸ਼ਟ੍ਰਿਕਟ ਜਿਹੜੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਜਿਹੜੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਰੋਜ਼ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਮਰਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੁਝਾਓ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮਿਲਟਰੀ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਉਥੇ ਲਾ ਦੇਣ ਤਾ ਕਿ ਦੋ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਤਾਂ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਣ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗਾ। ਮੇਰੀ ਆਖਰੀ ਅਤੇ ਦਸਵੀਂ ਸਲਾਹ ਹੈ ਕਿ ਸੀਰੀਅਸ ਐਫਰਟਸ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਰਡ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਗਰ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਆਈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੁਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਆਪਣਾ ਮਨ ਸਾਫ ਕਰ ਲੈਣ। ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਸਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਹ ਪੂਰੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਗਰ ਪੰਜਾਬ ਗੌਰਮਿੰਟ ਇਨਾਂ ਦਸਾਂ ਸੁਝਾਓ ਤੇ ਚਲ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਮਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਸਮਝਾਂਗੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਅਦਰਵਾਈਜ਼

[ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ]

ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗੇ ਕਿ Punjab Government should quit immediately from power. or fit itself to curb the terrorist activities boldly, fearlessly and effectively. ਅਗਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਕਿਸ਼ਤੀ ਡੁੱਬ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ :—

"ਡੂਬੇਗੀ ਕਿਸ਼ਤੀ ਤੋ ਡੂਬੇਂਗੇ ਸਾਰੇ,
ਨਾ ਤੁਮ ਹੀ ਬਚੋਗੇ ਨਾ ਸਾਥੀ ਤੁਮਹਾਰੇ।"

Mr. Speaker : Motion moved—

That the law and order situation in the State be discussed.

Mr. Speaker : Sardar Gurcharan Singh Nihalsinghwala.

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਵਾਲਾ (ਮੋਗਾ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਬੜੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਤੇ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਰਖੇ ਹਨ। ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਜੋ ਅੱਜ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰੀਨ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਲੋਕ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਤਾਰੀਫ ਦੇ ਲਾਇਕ ਹੈ। ਮਗਰ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 4 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਥੇ ਯਕਦਮ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਿਲਕੁਲ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣਾ ਪਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਗਵਰਨਰ ਰਾਜ ਆਇਆ। ਯੱਕੇ ਬਾਦ ਦੀਗਰੇ ਤਿੰਨ ਗਵਰਨਰ ਬਦਲਣੇ ਪਏ ਔਰ ਉਹੀ ਹਾਲ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਕਾਰਡ ਹੋਇਆ। ਅਕਾਰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੋਈ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਰ ਜਾਣਗੇ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਬੜੀਆਂ ਭਾਰੀ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਲਾ ਕੇ ਕੈਂਡੀਡੇਟਸ ਨੂੰ ਬੁਲਿਟ ਪਰੂਫ ਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਇਕ ਇਕ ਕੈਂਡੀਡੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਦੋ ਪੈਰਾ ਮਿਲਟਰੀ ਫੋਰਸ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਰਵਾ ਦਿਤੇ। ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਹੋ ਗਏ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬੜੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਫਤਹਿ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਤਾ। ਗੌਰਮਿੰਟ ਬਣ ਗਈ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲੀਡਰ ਬਣੇ। ਮੈਂ ਉਸ ਅਕਾਰਡ ਤੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਕਾਰਡ ਜਲਦੀ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਹੋਣ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਣ, ਮੈਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਮੈਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਅਕਾਰਡ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਅਕਾਰਡ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਰ ਨਹੀਂ ਸਕਣਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਰਾ ਅਕਾਰਡ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੋ। ਜਦੋਂ ਅਕਾਰਡ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਈ ਸੀ। ਉਹ ਮਹਾਨ ਇਨਸਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਜੀ ਅਕਾਰਡ ਕਰਕੇ ਆਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਵਿਚ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਤਾਂ ਅਕਾਰਡ ਕਰਕੇ ਆਏ ਸੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਫਤਹਿ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੌਣ ਸਨ ?

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ (ਬੈਠੇ, ਬੈਠੇ): ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਕਰਕੇ ਆਏ ਸਨ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਵਾਲਾ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉ ਕਿ ਅਕਾਰਡ ਤੇ ਹਾਲੇ ਤਾਈਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਅਕਾਰਡ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੋਈ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਤਨੀ ਵੱਡੀ ਆਨਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਸੰਤ ਜੀ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਨੈਕਸਟ ਟੂ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਹਨ। ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਤਨੀ ਵੱਡੀ ਆਨਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਥੰਪਿੰਗ) ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਥੇਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਇਕ ਦੀਵਾਨ ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਔਰ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬੱਚ ਗਏ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਜਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਉਥੇ ਜੱਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੋ ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਉਥੇ ਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਨਮੈਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਉਹ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ ਅਕਾਰਡ, ਅਕਾਰਡ ਲਈ ਫਿਰਦੇ ਹੋ, ਅਕਾਰਡ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਤੁਅੱਲਕ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਜੋ ਇਸ ਆਗਸਟ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਥੇ ਮੈਟਲ ਡੀਟੈਕਟਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੀ ਲੰਘ ਕੇ ਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਵਾਰੀ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੀ ਲੰਘ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡਾ ਇਹ ਹਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਾਡੇ ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਇਥੇ ਆਏ ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਤੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ। ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਮੈਟਲ ਡੀਟੈਕਟਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੀ ਲੰਘਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਇਕ ਜੱਥੇਦਾਰ ਨਾਲ, ਇਕ ਇਕ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਦਮੀ ਨਾਲ, ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਇਕ ਆਦਮੀ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ, ਚਾਰ ਚਾਰ ਸਟੇਨ ਗਨਾਂ ਵਾਲੇ ਗਨਮੈਨ ਲਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ਔਰ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘਰ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਥਾਣਾ ਹੀ ਹੈ, ਥਾਣੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਆਇਆ ਇਹ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਠੀਕ ਹੈ? ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਦੀ ਇਥੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਹੈ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਜੋ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ ਗਏ ਹਨ ਉਸ ਨਾਲੋਂ 100 ਗੁਣਾਂ ਖਰਾਬ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਇਹ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ। ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੇ 5 ਸਾਲ ਕੱਟਣ, ਮਗਰ ਮੈਂ ਇਕ ਅਰਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿ ਸਿੱਖ ਹਿਸਟਰੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਦਫਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਰਨਾਲਾ ਨੂੰ ਇਹ ਤਾਕਤ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਹੋਣ ਔਰ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰ ਵੀ, ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਹੀ ਹੋਣ, ਇਤਨੀ ਵਡੀ ਤਾਕਤ ਅੱਜ ਤਕ ਆਕਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲੀ। ਔਰ ਫਿਰ ਇਤਨੀ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਉਤੇ undesirable ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਸਰਬਤ ਖਾਲਸਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੋਵੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਔਰ ਲੱਖਾਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫਤਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਔਰ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਲਿਬਰੇਟ ਕਰਵਾਵਾਂਗੇ। ਲਿਬਰੇਟ ਦਾ ਲਫਜ਼ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਦੋਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕ ਤੋਂ ਕੋਈ ਕਬਜ਼ਾ ਛੁਡਵਾਉਣਾ ਹੋਵੇ, ਖੈਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ ਮਗਰ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕੇ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਕਤਲ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਇਹ ਪਸੀਨੋ ਪਸੀਨੀ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

[ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਵਾਲਾ]

ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਛੁਡਵਾਇਆ, ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਔਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਖੋਹਿਆ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਬਤ ਖਾਲਸਾ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਤੁਹਾਨੂੰ 2 ਤਾਕਤਾਂ ਵੀ ਮਿਲ ਗਈਆਂ, ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਦਆਰੇ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਸਲਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

Mr. Speaker : Please address the Chair and not to Sardar Surjit Singh Barnala.

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਵਾਲਾ: ਸੌਰੀ, ਸਰ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਵਿੱਚ, ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਨਜਾਇਜ਼ ਅਸਲਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਪ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਨਡਿਜ਼ਾਇਰੇਬਲ ਐਲੀਮੈਂਟ ਉਥੇ ਹੈ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਖੋਹ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਇਹ ਵੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਮੀਟਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਕੋਈ ਮਨਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਇਕ ਸ਼ਰੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਉਥੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਿਕਿਓਰਟੀ ਮੈਨ ਦਾ ਅਸਲਾ ਖੋਹ ਲਿਆ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਬੜੀ ਮਿੰਨਤ ਮੁਥਾਜੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਲਿਆ. ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖਰਾਬ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਹੈ ਕੋਈ ਮੁਲਕ ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਇਹ ਕਹਿ ਦੇਵੇ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਭੱਜ ਗਏ ਹਨ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਵੀ ਦੇਵੇ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਕਹਿ ਦੇਵੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਸਕਦੇ। ਹੈ ਕੋਈ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਐਸਾ ਕੰਟਰੀ, ਹੈ ਕੋਈ ਐਸਾ ਮਜ਼ਹਬ? ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਅਕਾਰਡ ਨਾਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਜੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਦਿੰਦੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲ ਇਹੋ ਹੋਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਥੇ ਚਡੀਗੜ੍ਹ ਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲੈਣਾ ਸੀ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਹ ਸਾਡੀ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। (ਹਾਸਾ)

ਮੈਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਟਾਈਮ ਨਹੀਂ ਲਵਾਂਗਾ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੀ ਸਰਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਕੂਮਤ ਸੰਭਾਲੀ ਹੈ ਕੋਈ ਐਸਾ ਚੰਗਾ ਸ਼ਹਿਰ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਰਫਿਊ ਨਾ ਲਗਿਆ ਹੋਵੇ,? ਲੁਧਿਆਣਾ, ਜਲੰਧਰ, ਬਟਾਲਾ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਨਕੋਦਰ ਕਿਹੜੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਰਫਿਊ ਨਾ ਲਗਿਆ ਹੋਵੇ ਔਰ ਅੱਜ ਵੀ ਲਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ। ਕਪੂਰਥਲੇ ਕੀ ਹੋਇਆ ? ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਐਕਟਿੰਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਫਾਟਕ ਤੋੜ ਕੇ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਕੋਠੀ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਵੜਨਾ ਪਿਆ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਜੀਪ ਤੇ ਆਏ, ਜੀਪ ਨਹੀਂ ਫੜੀ ਗਈ, ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਫੜਿਆ ਗਿਆ। ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਤੇ, ਖੂੰਜੇ ਖੂੰਜੇ ਤੇ ਮਿਲਟਰੀ ਵਾਲੇ, ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ. ਵਾਲੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ, ਸਾਡੀ ਪੁਲਿਸ ਖੜੀ ਹੈ। ਇਕ ਇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦੋ ਆਈ.ਜੀ., ਦੋ ਦੋ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਫਿਰ ਕਾਹਦੇ ਲਈ ਭੇਜੇ ਹਨ ? ਫਾਹੇ ਲਾਉਣ ਲਈ ? ਜੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਫੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਕਾਹਦੇ ਲਈ ਰਖੇ ਹਨ। ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਕਰ ਦਿਓ ਕਿ ਹਰ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿਓ ਕਿ ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਖੀ ਆਪ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਤੂੰ ਅਸਲਾ ਆਪ ਰਖ ਸਕਦਾ ਹੈਂ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ

ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ, ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੈ । ਨਕੋਦਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਇਆ ? ਅੱਜ ਤੱਕ ਹਿਸਟਰੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ। ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਲਾਸ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ । ਨਕੋਦਰ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਵਜ਼ੀਰ ਦਾ ਟੈਲੀਫੋਨ ਚਲਾ ਗਿਆ ਕਿ Do away with the dead bodies. ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੇ ਹੇਠਲੇ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ । ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇਖੀ ਹੈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਮਨ ਕਾਇਮ ਕਰਦੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਧਰਨਾ ਮਾਰਦੇ ਹੋਣ। ਵਡਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਧਰਨਾ ਮਾਰਿਆ। ਫਿਰ 4 ਆਦਮੀ ਸਸਪੈਂਡ ਕਰ ਦਿਤੇ ਔਰ ਨਾਲ ਹੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਅੱਜ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਸੋਟੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਰਵਾ ਸਕਦਾ। (ਥੰਪਿੰਗ)

ਇਕ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸ ਤੋਂ ਆਪ ਨੂੰ ਅੱਪ ਟੂ ਡੇਟ ਨਾਲਿਜ, ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਕ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਵਾਲਾ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ 16-17 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਗੋਡਾਊਨ ਵਿਚੋਂ 3 ਟਰੱਕ ਕਣਕ ਦੇ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਏ। ਉਥੇ ਦੇ 2 ਚੌਕੀਦਾਰ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਾਰਕਫੈਡ ਦੇ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਫਲਾਣੇ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਣਕ ਲਿਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਪਟ ਲਿਖੀ ਔਰ ਰਪਟ ਲਿਖ ਕੇ ਉਥੇ ਗਏ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਤਕ ਉਹ ਟਰੱਕ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਚਾਰ, ਪੰਜ ਮੀਲ ਦੇ ਏਰੀਏ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਟਰੱਕ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਘੇਰ ਲਏ ਔਰ ਉਹ ਕਣਕ ਦੇ ਟਰੱਕ ਘੇਰ ਕੇ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਏ। ਔਰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਕ ਵੀ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਸਨ ਔਰ ਉਹ ਤਿੰਨ ਸੌ ਕੁਇੰਟਲ ਕਣਕ ਵੀ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਤਕਰੀਬਨ 40, 45 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਣਕ ਸੀ । ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਕਿਸ ਦਾ ਟੈਲੀਫੂਨ ਗਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਤਾ ਹੈ :—

> "Two trucks containing 300 bags of wheat were seized u/s 102 Cr P.C. on the night between 17th and 18th February, 1986. On inquiry, the seizure was found to be improper. Both the trucks have been released on furnishing a bond, the S.H.O. has been transferred and Departmental proceedings are being initiated against him."

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਮੈਂ ਅੱਜ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਹੈ ਇਹ ਅਗਰ ਰੱਤੀ ਭਰ ਗਲਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਸਤੀਫਾ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਲਈ ਲਾ ਦਿਓ, ਕਿਸੇ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਆਦਮੀ ਤੋਂ ਜਾਂ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾ ਦਿਓ ਕਿ ਜੇ ਟਰੱਕ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨਾ ਫੜਿਆ ਹੋਵੇ, ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਨਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਕਣਕ ਮਾਰਕਫੈਡ ਦੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਟਰੱਕ ਦੇ ਨੰਬਰ ਹਨ। ਇਹ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਕੀਤੂ ਦੇ ਟਰੱਕ ਹਨ ਔਰ ਇਹ ਉਹ ਆਦਮੀ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਲਿਬਰੇਟ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਬੰਦਾ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਟਰੱਕ ਕਿਉਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤੇ। ਤੁਸੀਂ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੰਦੇ। ਜਿਥੇ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੋਵੇ ਉਥੇ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਕਿਵੇਂ ਮੇਨਟੇਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਚੌਕੀਦਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਜੋ ਕੁਝ ਚੌਕੀਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਿਖਤ ਹਾਊਸ ਦੀ ਟੇਬਲ ਤੇ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ।

Mr. Speaker : This is not the way to lay the papers. These will not be deemed to have been laid on the Table of the House.

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਵਾਲਾ : ਇਹ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸਬੂਤ ਹੈ । ਚੌਕੀਦਾਰ ਨੇ ਲਿਖ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਣਕ ਚੁਕੀ ਗਈ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰਾਇਆ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਕਣਕ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ। ਤੁਸੀਂ ਥਾਣੇਦਾਰ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਤਾਂ ਪੁਛੋ। ਕੋਈ ਡਰਾਈਵਰ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਕੰਡਕਟਰ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੀ ਤਾਂ ਕਣਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਾਡੇ ਤੇ ਤਾਂ ਐਵੇਂ ਪਾ ਦਿਤੀ। ਤੁਸੀਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਓ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਣਕ ਹੋਵੇ ਔਰ ਸਰਕਾਰ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਾ ਸਕਦੀ। ਸਾਰਾ ਕੇਸ ਖੁਰਦਬੁਰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦਾ ਸਤਿਆਨਾਸ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਮੈਂ ਇਥੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਸਮਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਲਵਾਂਗਾ, ਪਰ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਥੇ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ । ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ, ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਵਾਇਦਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ । ਬਰਨਾਲਾ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਭਾਵੇਂ ਭਜੀ ਜਾਓ ਲੇਕਿਨ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੱਢਣਾ ਨਹੀਂ ਭਾਵੇਂ ਮੁੜਕਾ ਮੁੜਕਾ ਹੋਈ ਜਾਵੋ । (ਥੰਪਿੰਗ)

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ (ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਜੋ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੇ ਮਸਲੇ ਤੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬਹਿਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਹਿਮ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੇ ਹਰ ਬੰਦੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਖਿਆਲ ਹਨ । ਮਸਲਾ ਕਿਉਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੇਗਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਔਰ ਅਮਨ ਖਰਾਬ ਹੋਵੇ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਇਕ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਜਮਾਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਉਹ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਸ਼ਿਖਸ਼ਾ ਤੋਂ ਲਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ—

'ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ, ਤੇਰੇ ਭਾਣੇ ਸਰਬਤ ਦਾ ਭਲਾ'

ਜਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮਾਟੋ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੋਵੇ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਚਾਹੇਗੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਰਾਜਭਾਗ ਵਿਚ ਇਕ ਵੀ ਆਦਮੀ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦਾ ਹੈ। ਕਤਲ ਕਤਲ ਹੈ । ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਕਤਲ ਚੰਗਾ ਹੈ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਦੋ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਖਿਆਲਾਤ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ । ਇਕ ਤਾਂ ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਤਲ ਹੋਏ ਹਨ ਦੂਜੇ ਪੰਜਾਬ ਔਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਕੀ ਹਨ। ਇਹ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਤਲ ਹੋਏ ਹਨ ਇਹ ਕਿਉਂ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਕਦੋਂ ਚਲਿਆ ਔਰ ਕਦੋਂ ਤਕ ਚਲੇਗਾ ਔਰ ਕਿਵੇਂ ਰੁਕੇਗਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਐਨੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕਿਸੇ ਤੇ ਚਿੱਕੜ ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਤਾਹਨੇ ਮੇਹਣੇ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਫਿਰ ਰੇਡਿਓ ਤੇ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਜੋ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੋਲ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਖੂਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ, ਰੇਡਿਓ ਉਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀ ਡੱਬੀ ਲਾ ਕੇ ਖਬਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਠੀਕ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਮਿਸਾਲ ਲਵੋ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਕੈਦੀ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ, ਰੇਡਿਓ ਵਿਚ, ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਉਸ ਵਕਤ ਸਭ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋ ਗਿਆ । ਪਰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਸ਼ਹੂਰ, ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਮੰਨੀ ਹੋਈ ਜੇਲ੍ਹ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਡਰਾਮਾਈ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਉਥੋਂ ਵੀ ਕੈਦੀ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਉਸ ਬਾਰੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ, ਰੇਡਿਓ ਵਿਚ ਔਰ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ । (ਆਵਾਜ਼ਾਂ, ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਫੋਟੋ ਆਈ ਹੈ।) (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਔਰ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਂਗ ਚਿੱਕੜ ਬਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ। ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪਰੈਸ ਦੀ ਨਿਊਜ਼ ਲੈ ਲਵੋ। ਇਹ

ਬਹੁਤ ਹੀ ਅੱਛਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਔਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੀ ਨਿਊਜ਼ ਲੈ ਲਵੋ। ਇਸ ਦੀ ਨਿਊਜ਼ ਉਸਦੇ ਫਰੰਟ ਪੇਜ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ, ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ। ਪਰ ਜਿਹੜੀ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀ ਨਿਊਜ਼ ਹੈ, ਉਹ ਡੱਬੀ ਲਾ ਕੇ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪਰੈਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਜੋ ਗੁੜਗਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਲਲੀਗਲ ਆਰਮਜ਼ ਦੀ ਇਕ ਫੈਕਟਰੀ ਫੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਨਿਊਜ਼ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪਰੈਸ ਦੇ ਸਤਵੇਂ ਪੇਜ ਤੇ ਹੈ। ਔਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 250 ਬੱਟਾਂ ਬੰਦੂਕਾਂ ਦੀਆਂ, ਸੌ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੰਦੂਕਾਂ ਫੜੀਆਂ ਗਈਆਂ। (ਵਿਘਨ) ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਕਿ ਗੁੜਗਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਆਰਮਜ਼ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਫੜੀ ਗਈ ਹੈ (ਅਵਾਜ਼ਾਂ : ਪਤਾ ਹੈ, ਪਤਾ ਹੈ।) ਜਿਥੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਤਲਵਾਰਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਾਰਖਾਨਾ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੈਸੰਸ ਦਿਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਜਿਹੜਾ ਪਿਛੇ ਵਿਚਾਲੇ ਜਿਹੇ ਸਮਾਂ ਆਇਆ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦਾ ਟਰਕ ਕਿਵੇਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਹਿ ਕੇ ਫੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਵੇਂ ਉਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਇਕ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸੋਢਲ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਰੌਲਾ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਫੈਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਯੁਧਿਆ ਵਿਚ ਰੌਲਾ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ 14 ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟਸ ਵਿਚ ਕਰਫਿਊ ਲਾ ਦਿਤਾ। 36 ਸਾਲਾਂ ਬਾਦ ਦੁਬਾਰਾ ਝਗੜਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ? ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਹ ਵਾਵੇਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯੂ. ਪੀ. ਅਤੇ ਸੀ. ਪੀ. ਦੇ ਸਾਰੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਕਰਫਿਊ ਲਗਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਔਰ ਅਗਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਲਗ ਜਾਏ ਤਾਂ ਹਾਲ ਦੁਹਾਈ ਮਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਕਚਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਾ ਦਿਓ। ਮੈਂ ਕਤਲ ਨੂੰ ਕੋਈ ਡਿਫੈਂਡ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਬਟਾਲਾ ਵਿਚ ਦੋ ਕਤਲ ਹੋਏ, ਪਰ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ 5 ਲਿਖੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਡਿਫੈਂਡ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋ ਵੀ ਕਿਉਂ ਹੋਏ। ਅਸੀਂ ਰੋਕਾਂਗੇ, ਰੋਕਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ। ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਰੋਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਠੀਕ ਰੋਲ ਕਰਨ ਮੈਂ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕੌੜੀ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਗਲ ਕਰਨੀ ਵੀ ਹੈ। ਟਾਂਗੜੀ ਜਨੌਟੇ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੱਭਰਵਾਲ ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਤ੍ਰਸੂਲ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੈਕਗਰਾਊਂਡ ਕੀ ਹੈ। 5 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਛੇ ਵੇਖੋ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਨ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿੱਧੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਗਲ ਕਰੋ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਦੇ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਅੱਛਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ, ਸਾਡੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਅੱਛਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਕਤਲ ਮਾੜਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬ ਔਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 144 ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 50 ਲੱਭ ਲਈਆਂ ਔਰ 100 ਬੰਦੇ ਅਰੈਸਟ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਐਸੀ ਮਿਸਾਲ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਨਵੰਬਰ, 1984 ਵਿੱਚ ਦੰਗੇ ਹੋਏ, ਸ਼ੇਰਸ਼ਾਹ ਸੂਰੀ ਮਾਰਗ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤਾ, ਚਲਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਬੰਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਇਹ ਹੈ ਤੁਹਾਡਾ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ (ਸ਼ੇਮ, ਸ਼ੇਮ)। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਤਨਾ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਾਡੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਸਨ ਔਰ ਅਸੀਂ ਉਹ ਮੰਗਦੇ ਸੀ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਔਰ ਪਾਲਿਟਿਕਸ ਨੂੰ ਅਲਗ ਅਲਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਜਦੋਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ ਅਸੀਂ ਕਈ ਮੋਰਚੇ ਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਪਹਿਲੇ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਲਾਇਆ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ

[ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ]

ਨੇ ਸਾਡੇ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਸੁਪ੍ਰੀਮ ਕੋਰਟ ਗਏ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆ ਕੇ ਉਹ ਕੇਸ ਸੁਪ੍ਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਸਾਡੀ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਚਲੀ। ਔਰ ਇਹ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਬੜੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਾਡੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਬੜੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਸਨ ਹੁਣ ਤਾਂ ਵਧਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਮੰਗ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਸਾਨੂੰ ਦੇ ਦਿਓ ਔਰ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਸਾਥੋਂ ਨਾ ਖੋਹੋ। ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਨਾ ਕਰੋ, ਇਸ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਰਹਿਣ ਦਿਓ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਹੀਰਾ ਸਟੇਟ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ ਲਾਗੂ ਕਰੋ। ਸਪੀਕਰ ਸ਼ਾਹਿਬ, ਵੇਖੋ ਕਿ ਜੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਟੇਟ ਮੋਰ ਪਾਵਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇ, ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਮੰਗ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਔਰ ਜੇ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਮੰਗ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਗੱਦਾਰ। ਇਸ ਗਲ ਤੇ ਅਸੀਂ ਬੜਾ ਅਫਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਔਰ ਆਪਣੀ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਇਕ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਰੋਸ, ਚੁੱਪਮਈ ਜਲੂਸ ਕੱਢਿਆ, ਪਰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਵੇਖੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ। ਮਧਬਨ ਦੇ ਕੋਲ ਭਜਨ ਲਾਲ ਨੇ ਸਾਡੀ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਮਰਵਾਇਆ ਪਰ ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਚੁੱਪ ਰਹੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਏਸ਼ੀਅਨ ਗੇਮਜ਼ ਤੇ ਪਰੋਟੈਸਟ ਕਰਨ ਦੀ ਖਾਤਰ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਅਕਾਲੀ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਵੀ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੋਈ ਅਵਾਜ਼ ਨਾ ਉਠਾਈ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਫੜ ਕੇ ਅੰਦਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਚਾਹੇ ਉਹ ਸਿੱਖ ਆਰਮੀ ਵਿਚ ਸਨ, ਆਈ. ਏ. ਐਸ. ਸਨ, ਆਈ. ਪੀ. ਐਸ. ਸਨ ਜਾਂ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਸਨ, ਸਭ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਿੱਖ ਐਮ. ਪੀਜ਼. ਦੀ ਵੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁੱਝ ਸਾਡੀ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਵੇਲੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਫਿਰ ਕੀ ਹੋਇਆ? ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੰਬਰ ਰਾਇਟਸ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ, ਕਾਨਪੁਰ, ਬੋਕਾਰੋ ਔਰ ਗੁੜਗਾਵਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਦੰਗੇ ਹੋਏ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਫੜ ਕੇ ਸਾੜਿਆ ਗਿਆ, ਉਹ ਸਭ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਂਕੜੇ ਦੱਸਣ ਲਗਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਆਂਕੜੇ ਇਕਠੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਆਂਕੜੇ ਇਹ ਦਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕਲੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਬੱਚੇ ਲਾਵਾਰਿਸ਼ ਹੋਏ। ਇਤਨਾ ਜ਼ੁਲਮ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਨਾਦਿਰ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦਾ ਜ਼ੁਲਮ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਵੇਲੇ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਬੱਚੇ ਲਾਵਰਸ ਹੋ ਗਏ, 4 ਹਜ਼ਾਰ ਧੀਆਂ ਔਰ ਭੈਣਾਂ ਵਿਧਵਾ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਰਾਜਿਸਥਾਨ ਦਾ ਪਰਵਾਰ ਜਿਹੜਾ ਦਿੱਲੀ ਆਕੇ ਵੱਸ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਇਕ ਘਰ ਦੇ ਵਿਚ ਦਾਦੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੋਤੇ ਤਕ ਉਸ ਘਰ ਦੇ ਵਿਚ 22 ਲੜਕੀਆਂ ਸਨ ਔਰ ਉਹ 22 ਦੀਆਂ 22 ਵਿਧਵਾ ਹੋ ਗਈਆਂ। (ਸ਼ੇਮ, ਸ਼ੇਮ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ) (ਵਿਘਨ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਤਲ ਚੰਗਾਂ ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਉਹ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਅਸੀਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾ ਮੰਨਵਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਕੋਈ ਮੰਗ ਸਾਡੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਗਈ। ਇਥੇ ਤਾਰ ਕੂੰਡੇ ਵਰਗੇ ਕਈ ਆਪਣੀ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਬੜਾ ਵਡਾ ਜਿਗਰਾ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜ਼ੁਲਮ ਸਹਿ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਲੜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੋਈ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਮੁਗਲਾਂ

ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਇਤਨੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੋਣੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਵਾਸਤੇ ਲੜਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਡੀ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸਹਿਨ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਲੇਜੇ ਤੇ ਪੱਥਰ ਰਖਕੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ 8 ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਫਿਰ ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬੈਠਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਥਿਊ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਤਾਂ 6 ਮਹੀਨੇ ਕੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੈ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੈਥਿਊ ਸਾਹਿਬ ਕੇਰੇਲਾ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਨ ਪਰ ਇਥੇ ਸੈਨਸਿਜ਼ ਕਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ 14 ਦਿਨ ਪਹਿਲੇ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਰਾਤ ਨੂੰ 8 ਵਜੇ ਆਏ ਔਰ ਸੈਨਸਿਜ਼ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਸੈਨਸਿਜ਼ ਹੋ ਗਈ, ਪਰ ਫੈਸਲਾ ਵਿਚੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਸਾਨੂੰ ਬੜਾ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਇਸ ਗਲ ਦਾ। ਮੈਥਿਊ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਵਿਚੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਰਾਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਰਾਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਕ ਫਸਾਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਹੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵੱਖਰਾ ਔਰ ਬਾਕੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਖਰਾ। ਇਹ ਕਿਥੋਂ ਦਾ ਇਨਸਾਫ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਮੁਫਤ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜੇ ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੇ, ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਤਾਂ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਟੇਟਸ ਦੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਆਕੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਟੈਰੀਟੋਰੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਹਾਲੇ ਤਕ ਬਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਫਿਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਰਡ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਾਂ ਦਾ ਅਕਾਰਡ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਮਨ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਘੜੀ ਵਲ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹੋ। ਮੈਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਮਸਲਾ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸਮਝਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਹੈ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਰੋਸ ਜਿਸ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਅੱਜ ਤਕ ਲੜਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। (ਵਿਘਨ) ਔਰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲੜਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਚੀਨ ਦੀ ਜੰਗ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਜੰਗ ਸੀ ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਟੋਟੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤੇ। ਸਿੱਖ ਗੁਲਾਮੀ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਸਿੱਖ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੁਲਾਮੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਲੜਦੇ ਰਹੇ। ਮੁਗਲਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸਾਡੀ ਲੜਾਈ ਸੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਅਸੀਂ ਲੜਦੇ ਰਹੇ, ਜੱਲਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦਾ ਵੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਔਰ ਹੁਣ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਉਪਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵੇਲੇ ਵੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਲਟਰੀ ਰੂਲ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖ ਲਿਆ, ਗਵਰਨਰੀ ਰੂਲ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖ ਲਿਆ ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਫਿਰ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਏ। ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹੁਣ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪਹਿਲੇ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮਿਲਟਰੀ ਦੇ ਵਕਤ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਦ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਹਰ ਗਲ ਨੂੰ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਐਂਗਲ ਤੋਂ ਵੇਖਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਹੁਣ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹਾਕਮ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਦੀ ਖਾਤਰ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਨਾ ਦੇਸ਼ ਬਚਾਓ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਓ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਰਾਦਾ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰੋ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚ ਮਾਇਨਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਮਾਰੋ ਤਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀਆਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਜਿੱਤ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਬਿਨਾ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀਆਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ

[ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ]

ਲਈ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਪਾਲੇਟਿਕਸ ਨੂੰ ਛੱਡੋ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚ ਕਿਸ ਦਾ ਰਾਜ ਹੋਵੇਗਾ ਇਹ ਛੱਡ ਦਿਓ। ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ ਉਹ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹਲ ਕਰੋ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਪਾਲੇਟਿਕਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਓ। ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੁਸੀਂ ਰਾਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਨਾ ਕਰੋ। ਤੁਸੀਂ ਚੇਅਰ ਨੂੰ ਐਡਰੈਸ ਕਰੋ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ : ਸੌਰੀ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਮ ਜੇਠ ਮਲਾਨੀ ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਸਿਆਣਾ ਅਤੇ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਇਨਸਾਨ ਹੈ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਖਾਤਰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਮਿਲਟਰੀ ਲਗਾ ਕੇ ਵੀ ਵੇਖ ਲਈ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਤਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇਠ ਮਿਲਾਨੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਂਡੇ ਕੁਲਦੀਪ ਨਾਇਅਰ ਸਾਹਿਬ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮਨ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਦਮ ਚੁਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਹੱਲ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਸੂਰੀਆ' ਦੇ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਨਵੰਬਰ ਰਾਇਟਸ, 1984 ਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬੇ-ਦਰਦੀ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਨਪੁਰ, ਦਿੱਲੀ, ਬੋਕਾਰੋ, ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਕਲਕੱਤੇ ਵਰਗੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁ-ਸਤਾਨ ਦੇ 32 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਥੋਂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮਨ ਠੰਢਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿਓ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਸਤਾ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰੋ ਤਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਨ ਠੰਢੇ ਹੋ ਸਕਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰੋਂ ਜਾਨਾਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਫੇਰ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਿਲਟਰੀ ਲਗਾ ਕੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਢਾਹਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਜ਼ਬਾਤ ਦੇ ਨਾਲ ਖੇਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬੇਇਜ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਅੱਲਗ ਅੱਲਗ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਗਰੰਟੀ ਦੇਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਨ ਇਸ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਖਰਾਬ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਂਝੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਭਰਾ ਮਿਲ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗ ਕੇ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮਿਹਨਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਇਜ਼ਤ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਆਪਣੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦੀ ਖਾਤਰ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਬਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਬਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਕ ਮੰਗਣ ਦੇ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੰਗਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਕਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਜਾਨ ਦੀ ਬਾਜੀ ਵੀ ਲਗਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਆਬਾਦੀ 1.85 ਕਰੋੜ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ 6 ਲੱਖ 36 ਹਜ਼ਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਇਤਨੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਕਿਤਨੀ ਵੱਡੀ ਹੈ। (ਘੰਟੀ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਿੱਖ ਆਪਣੀ ਇਜ਼ਤ ਦੀ ਖਾਤਰ ਮਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਜ਼ਤ ਉਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਹੀ ਪਾਉਣ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਗਲ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਫਖਰ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਵਿਚ

ਇਹ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੇ ਲਈ ਵਾਜ਼ਬ ਭਾਅ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਸੜਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ. ਵਾਲੇ ਸਾਡਾ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਹੈਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਇੰਡਸਟਰੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਗ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਪਾਣੀ ਦੂਜੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰੋ। 4 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਬਦਸਲੂਕੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਹਿਣ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਉਹ ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਵੀ ਹੱਕ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰ ਅਤੇ ਗੋਲੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਪਿਆਰ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਕੇ ਫੇਰ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਰਨ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿਓ। ਚਾਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੀਨ ਦੇ ਬਾਰਡਰ ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿਓ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖਾਤਰ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਮੇਰੀ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਓ। ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰੋ। ਮੈਂ ਫਿਗਰਜ਼ ਦੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਫਿਗਰਜ਼ ਤਾਂ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਣਗੇ (ਘੰਟੀ) ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਇਕ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਗਰ 13,000 ਕਤਲ ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਪੀਰੀਅਡ ਦੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 500 ਕਤਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿੰਨੇ ਕਤਲ 1983 ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਏ ਹਨ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕਮਪੈਰੀਜ਼ਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਸਾਡਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰ ਮਾਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਐਕਸਟਰੀਮਿਸਟ ਕਰ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਕਤ ਜਲੰਧਰ ਦਾ ਇਕ ਪੁਰਾਣਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਂ ਐਕਸਟਰੀਮਿਸਟਾਂ ਦਾ ਲਗ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹਰ ਕਤਲ ਨੂੰ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਰੰਗਤ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਜਦ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਕਰੋ ਤਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਣ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤੌਰ ਤਰੀਕਾ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਾਕਤ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਛੱਡ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਗੋਲੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਪਿਆਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਦ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ (ਖਰੜ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਇਹ ਇਕ ਬੜਾ ਸੰਜੀਦਾ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਸਲੇ ਉਤੇ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਪੰਜਾਬ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੰਨੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ

[ਸਰਦਾਰ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ]

ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਣ। ਇਤਨੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤਕ ਧੱਕਾ ਹੀ ਕਰਦੀ ਆਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਗਵਾਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਿਸਟਰੀ ਹੈ। ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ —

"ਜੋ ਭੀ ਸੁਨਨਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਮੇਰੀ ਰੂਦਾਦ-ਏ ਬਰਬਾਦੀ,
ਵੋਹ ਮਹਿਫਲ ਮੇਂ ਕਲੇਜਾ ਜ਼ਰਾ ਥਾਮ ਕਰ ਬੈਠੇ।"

ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂ ਫਿਗਰਜ਼ ਕੋਟ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਲਈ 121 ਦੇ ਵਿਚੋਂ 93 ਗੁਰੂ ਦੇ ਲਾਲ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖਾਤਰ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ 2647 ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਵਿਚੋਂ 2046 ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦਿਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 113 ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਜਿਹੜੇ ਬਜਬਜ ਘਾਟ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਸਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚੋਂ 67 ਸਿਖ ਸਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਖੁਲ੍ਹ ਦਿਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਮੰਨ ਲਿਆ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵਡਾ ਭਰਾ ਮੰਨ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਕਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੇਇਨਸਾਫੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਸਿਖ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਪੰਡਤ ਨਹਿਰੂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਬਸ ਮਿਸ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹੋ। ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਪਟੇਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਟਾਈਮ ਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਣ ਵੇਲੇ ਸਾਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਡਤ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ—

"I see no harm if a region in the north of India is carved where Sikhs may also feel the glow of freedom"

ਜਦ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਉਤਨੀ ਦੇਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਹੌਲ ਅਤੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਵਿਚ ਐਸਾ ਐਟਮਾਸਫੀਅਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਜਜ਼ਬਾਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪਿਛੋਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਤੇ ਸੂਬੇ ਬਣਾ ਦਿਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਸਾਰਿਆਂ ਸੂਬਿਆਂ ਉਤੇ ਇਹ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਪਰ ਇਸ ਹੱਕ ਦੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸੂਬਾ ਪੰਜਾਬੀ ਲੈਣ ਲਈ 20 ਸਾਲ ਜਦੋ ਜਹਿਦ ਕਰਨੀ ਪਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਜਦੋ ਜਹਿਦ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਕਰੋ ਅਤੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਖਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਕਰੋ ਅਤੇ ਹਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਮੋਟਿਵ ਤੋਂ ਨਾ ਦੇਖੋ।

ਜਦੋਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਚਲ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਬੈਠੇ ਦੋਸਤ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਾਸਤੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਾਸਤੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਾਸਤੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਾਸਤੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਾਸਤੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੋਲ ਉਹੀ ਸੀ ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਿਖਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵੇਲੇ ਫੂਲਕੀਆਂ ਦਾ ਸੀ। ਸਰਦਾਰ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਤਲੀ ਤੇ ਸੀਸ ਧਰ ਕੇ ਲੜੇ। ਸਿੰਘ ਪੁਰਜ਼ਾ ਪੁਰਜ਼ਾ ਕੱਟ ਮਰੇ। ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਲਿਖਿਆ :—

> "ਸਾਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਸਾਡੀਆਂ ਫੂਲਕੀਆਂ ਨੇ, ਠੰਡੇ ਪਾਣੀ ਨ ਨਹੀਂ ਉਬਾਲ ਦਿੰਦੇ,
> ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਜੇ ਹੋਰ ਇਕ ਜਮ ਦੇਂਦੋਂ, ਅਸੀਂ ਦਿਨੇ ਨ ਤਾਰੇ ਦਿਖਾਲ ਦਿੰਦੇ।"

ਸਾਡੀ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਕੱਠਿਆਂ ਹੋ ਕੇ ਲੜਾਈ ਲੜੀ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਐਸਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣਾ, ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗਾਂ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਔਰ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮਸਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗਾਂ ਵਾਸਤੇ ਜਦੋ-ਜਹਿਦ ਚਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਕ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਹੋਈ ਸੀ। 3 ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਾਡੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਡਿਮਾਂਡਜ਼ ਨੂੰ ਲਮਕਾਉਂਦੀ ਰਹੀ। ਕਈ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਪੋਸਟਪੋਨ ਹੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਨਰਲ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵੇਲੇ ਇਹ ਕਦੇ ਬੈਂਕ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ਪ੍ਰੀਵੀਪਰਸ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਔਰ ਹੋਕਾ ਦੇ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਕਦੇ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਉ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਹਰੇ ਦੇ ਕੇ ਕੰਮ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਨਾਹਰੇ ਕੀ ਦੇਣ ? ਨਵਾਂ ਨਾਹਰਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ—"ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰੋ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਰਖੋ" ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਹੀ ਬਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਵਰਨਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹੜਪ ਕਰ ਜਾਣਗੇ। [ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਫੌਜ ਨਹੀਂ ਵਾੜਾਂਗੇ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਪੰਜਾਬ ਆਏ ਸਨ ਔਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ "ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਨੇਤਾ ਹਨ"? ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ :—Yes, still I reiterate it. ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਲਦੀ ਹੀ ਕਰਫਿਊ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਮਿਲਟਰੀ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਭੇਜਕੇ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਬੰਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਖੂਨ ਡੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਬੀੜਾਂ ਸਾੜੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸਰਦਾਰ ਨਛਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇਣ ਗਏ ਜੱਥੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕੌਮ ਨੂੰ ਲੀਡਰਲੈਸ ਕਰ ਦਿਓ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋ ਲੀਡਰ ਬਾਹਾਂ ਖੜੀਆਂ ਕਰਕੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰੈਕਟਰ ਅਸੈਸੀਨੇਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਆਇਆ ਕਿ ਜ਼ਖਮਾਂ ਤੇ ਮਲ੍ਹਮ ਲਾਉਣੀ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਢਾਹ ਕੇ ਸਿੱਖ

[ਸਰਦਾਰ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ]

ਰਵਾਇਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸੰਗੀਨਾਂ ਦੇ ਸਾਏ ਥੱਲੇ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕੀ ਇਹ ਮਲੂਮ ਸੀ ? ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੰਬਰ ਆ ਗਿਆ। ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁੱਝ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ । ਪੀ.ਯੂ.ਸੀ.ਐਲ. ਅਤੇ ਪੀ.ਯੂ.ਡੀ.ਆਰ. ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿ "who are the guilty" 'ਦੋਸ਼ੀ ਕੌਣ ਸੀ ? ਕੀ ਹੁਣ ਵੀ ਮਿਸ਼ਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ? ਇਹ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸੈਂਟਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਡੀਲੇਇੰਗ ਟੈਕਟਿਕਸ ਹਨ। ਇਥੇ ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਹੋਰਾਂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਡਿਮਾਂਡ ਤੇ ਗਲ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ "ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਦਫਤਰ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਕੁਝ ਹੋ ਗਿਆ। ਤੁਸੀਂ 25 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਮੰਗਦੇ ਹੋ।" ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵਾਰਦਾਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਏਥੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ disarm ਕਰੇ ਅਤੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਕਾਂਗਰਸ. ਵਾਲੇ ਕਰਨ ਔਰ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਹੋਣ। (ਸ਼ੇਮ, ਸ਼ੇਮ) ਇਤਨੇ ਕਤਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਉਪਰ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾਂ ਨਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਕਿਸ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ? ਸਿਰਫ 4 ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ 302 ਦਾ ਕੇਸ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰਾਈਟ ਆਫ ਡਿਫੈਂਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੇਵਲ ਚਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਉਪਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਏ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੈਲਫ ਡਿਫੈਂਸ ਕਰਕੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੋਣ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸਿੱਖ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵਹੀਰਾਂ ਪਾਉਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। (ਸ਼ੇਮ-ਸ਼ੇਮ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ) ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਡੁਲ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਬਾਹਰਲੀ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਖ ਬੱਸ ਵਿਚ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਫਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸੇ 13 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਰਾਮ ਰਾਜ ਤੋਂ ਮੁਜ਼ਫਰਗੜ੍ਹ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਕ ਸਿੱਖ ਟਰੈਕਟਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਅਚਾਨਕ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਗਿਆ ਪੁਲਿਸ ਉਥੇ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਖੜ੍ਹੀ ਦੇਖਦੀ ਰਹੀ ਪਰ ਉਥੇ ਮੌਬ ਨੇ ਉਸ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਕੁਟਿਆ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਟਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਕੇ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਿਸ 'ਨੇ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾਂ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। (ਸ਼ੇਮ, ਸ਼ੇਮ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ) ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਨਾਰਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿੰਡ ਖਾਨਪੁਰ ਵਿਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਬੋਗਸ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰਨ ਵਿਚ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਈ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕਿ ਗੁਰਿੰਦਰ ਕਾਂਡ ਸਾਰਾ ਨੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ। (ਸ਼ੇਮ , ਸ਼ੇਮ)ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਫਾਈਲ ਮੰਗਾ ਕੇ ਵੇਖਣ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਬੰਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਧੱਕੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ—

"ਇਸ ਬਾਤ ਕਾ ਰੋਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਤ ਕੋ ਰੋਤੇ ਹੈਂ,
ਕਸ਼ਤੀ ਕੇ ਮੁਹਾਫਿਜ਼ ਹੀ, ਕਸ਼ਤੀ ਕੋ ਡਬੋਤੇ ਹੈਂ"

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੱਡਾ ਦਰਖਤ ਗਿਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਹਿਲਦੀ ਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਅਫਸੋਸ ਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ।

ਸੋ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਖਮਾਂ ਤੇ ਮਲ੍ਹਮ ਲਗ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁੱਡਵਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਠੀਕ ਹੈ, ਅਕਾਰਡ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰ ਲਿਆ। ਪਰ ਹੁਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿੱਲੀ ਥੈਲੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਈ। ਅਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨਸ਼ਾ ਸਾਫ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੇਕਨੀਤੀ ਹੁੰਦੀ, ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਚੰਗੇ ਰਹਿਣ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਤੇ ਚਲਦੇ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ, ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਇਹ ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਅੱਜ ਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੀਏ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਐਸੇ ਹਨ ਕਿ ਏਥੇ ਮਾਂਵਾਂ ਦੇ ਹੌਕੇ ਭੈਣਾਂ ਦੀਆਂ ਆਹਾਂ ਤੇ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿਸਕੀਆਂ ਕਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਖਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਗੇ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀਰ ਜੋਧਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਡੱਕੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੰਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਹਾਈਜੈਕ ਕਰ ਲਿਜਾਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਰੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਲੀਡਰੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਮੈਂ ਪੁਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹੜੀ ਗਊ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਹੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਡਾ ਇਕ ਇਕ ਫੌਜੀ ਵੀਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਰਮਜ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਕੀ ਲੋਹੜਾ ਆ ਗਿਆ ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਡਿਸਚਾਰਜ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਲਾਹੇ-ਵੰਦ ਕਿੱਤਾ ਦੇ ਸਕੀਏ। ਜਿਹੜੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਹੋਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਿੱਖ ਸਾਈਕੀ ਇੰਜਰਡ ਹੈ ਅਤੇ ਫਰੱਸਟਰੇਟਿਡ ਹੋਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਕੀ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਈਏ। ਇਸ ਰੈਸਟਲੈਸਨੈਸ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵੀ ਦਾਓ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਡਕੈਤੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਾਂਰਾ ਅਤੇ ਸਕੂਟਰ ਖੋਹ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਦੁਸ਼ਮਨੀ ਵੀ ਨਿਕਾਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਦੋਸਤ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪੈਦਾ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਜੇ ਇਹ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 18 ਅਗਸਤ, 1985 ਦੀ ਸੇਠ ਰਾਮ ਨਾਥ ਜੀ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਨੂੰ ਇਹ ਠੰਡੇ ਦਿਲ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਤਾਂ ਬਣੋ, ਫਿਰ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਬਣ ਜਾਣਾ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਵੱਲ ਨਾ ਦੇਖਿਆ ਕਰੋ। ਜਦੋਂ ਸੇਠ ਰਾਮ ਨਾਥ ਤੋਂ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰੈਸਟਲੈਸਨੈਸ ਅਤੇ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਦਾ ਕੀ ਇਲਾਜ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਿਊਚਲ ਅਤੇ ਰੀਅਲ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਦਭਾਵਨਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਦਭਾਵਨਾ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੀ will to do, intention to do, urge to do ਤਾਂ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਈਮ-ਮਨਿਸਟਰ ਆਪ ਗੋਲਡਨ ਟੈਂਪਲ ਵਿੱਚ ਜਾਵੇ, ਮੱਥਾ ਟੇਕੇ ਅਤੇ ਆਖੇ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਏਥੇ ਹੋਇਆ ਭਾਵੇਂ ਮੇਰੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਮੈਂ ਬਤੌਰ

[ਸਰਦਾਰ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ]

ਪ੍ਰਧਾਨ-ਮੰਤਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ। ਸਿੱਖ ਬੜੀ ਬਹਾਦਰ ਕੌਮ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਭ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਤੁਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਗਲਵੱਕੜੀ ਪਾਉਣੀ ਹੈ। ਪਰ ਹੁੰਦਾ ਕੀ ਹੈ, ਕਲਕੱਤੇ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਗਾਂਧੀ ਦਾ ਐਸੈਸੀਨੇਸ਼ਨ ਡੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਟੋਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆਂ ਦਿਓ, ਸੈਲੀਬਰੇਸ਼ਨ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿਹੜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ। ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਤੇ ਕੁੱਝ ਤਰਸ ਕਰੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਨਰਲ ਐਮਨੈਸਟੀ ਦਿਓ। ਜੇ ਪ੍ਰਾਈਮ-ਮਨਿਸਟਰ ਤਾਮਿਲਾਂ ਵਾਸਤੇ ਜਨਰਲ ਐਮਨੈਸਟੀ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਤਾਮਿਲਾਂ ਵਾਸਤੇ ਜਨਰਲ ਐਮਨੈਸਟੀ ਮੰਗੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੀ ਧੱਕਾ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਏਡੀ ਵੱਡੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਕੌਮ ਨੂੰ ਗੱਦਾਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਰਦਾਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਪਤਾ ਜੀ ਨੇ ਕੱਲ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕਹਿ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਲੈ ਲਈਆਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤ ਲਈਆਂ ਤਾਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਖਾਸ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਫੇਰ ਉਸਨੂੰ ਸਰ-ਕਾਰੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ ਇੰਜਰਡ ਸਾਈਕੀ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ—

"ਫਲਕ ਕੋ ਜ਼ਿਦ ਹੈ ਹਮ ਪੇ ਬਿਜਲੀਆਂ ਗਿਰਾਨੇ ਕੀ,
ਹਮੇਂ ਭੀ ਜ਼ਿਦ ਹੈ ਅਪਨਾ ਆਸ਼ੀਆਂ ਬਨਾਨੇ ਕੀ।"

ਸੋ, ਇਹ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਤੇ ਬਰਨਾਲਾ ਜੀ ਨੇ ਠੀਕ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਹੋਮ-ਮਨਿਸਟਰ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਮਸਲਾ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮਸਲਾ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਮਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਸੁਝਾਓ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮਤਾ ਨਾ ਪਾਸ ਕਰੀਏ ਕਿ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਜੋਧਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਉਥੇ 2 ਬੀਬੀਆਂ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ, 45 ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀ ਗੁਨਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਤਮੀਜ਼ ਤਾਂ ਕਰੋ, ਪਛਾਣ ਤਾਂ ਕਰੋ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਕੀ ਕਸੂਰ ਹੈ, ਸਰਦਾਰ ਸਿਮਰਨ-ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦਾ ਕੀ ਕਸੂਰ ਹੈ। ਜੇ ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਸੂਰ ਅਧੀਨ ਫੜ ਲਿਆ। ਜੇ ਉਹ ਵੀ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਧਾਰਾ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਰੈਸਟ ਕਰ ਲਿਆ। ਸਰਦਾਰ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੀ ਕਸੂਰ ਹੈ। ਜੇ ਬੇਕਸੂਰਿਆਂ ਨੂੰ ਐਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਖਾਤਰ, ਹੱਕ ਸੱਚ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਦੀ ਖਾਤਰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੇ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਲੈ ਆਓ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਫੌਜ ਲੈ ਆਓ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਜਿਵੇਂ ਭੂੰਦੜ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਤੇ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਸੇ ਕੁਆਰਟਰ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਕਤਲ, ਡਕੈਤੀਆਂ ਅੱਜ ਨਾਲੋਂ ਕਿਧਰੇ ਵੱਧ ਸਨ। ਜੇ ਇਹ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਫੌਜ ਹੀ ਨਾ ਠੀਕ ਕਰ ਲੈਂਦੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਰਹਿਮ ਕਰੋ, ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਮੈਂਬਰੀਆਂ ਆਉਣੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ

ਹਨ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਹਨ ? ਜੇ ਕੋਈ ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੱਚ ਕਹਿਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੇਗਾ ਪੰਜਾਬ ਉਸਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਯਾਦ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸੁਝਾਓ ਦੇ ਕੇ ਬੈਠਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਖਿਮਾਂ ਦਾ ਯਾਚਕ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ (ਜਲੰਧਰ ਕੇਂਦਰੀ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਜਿਹੜਾ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੱਧ ਰਹੀ ਟੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਬਾਰੇ ਆਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੇ ਜੇ ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀ ਇੰਟਰਸਟ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹਲ ਲਭ ਸਕੀਏ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਪਿਛਲੇ 4–5 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਬੜੇ ਟਰੈਜਿਕ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ਹੈ। ਏਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਖੂਨ ਬਹਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਇਹ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਕਦੋਂ ਚੰਗੀ ਬਰਸਾਤ ਆਏਗੀ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਲੱਗੇ ਹਨ, ਉਹ ਧੁਲਣਗੇ। ਮੈਂ ਇਕ ਸ਼ਾਇਰ ਦਾ ਖਿਆਲ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਸ਼ੌਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁਝ ਨਾਲ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ :—

"ਕਬ ਆਏਗੀ, ਕਿਸ ਦੌਰ ਮੇਂ ਬੇਦਾਗ ਸਬਜ਼ੇ ਕੀ ਬਹਾਰ,
ਖੂਨ ਕੇ ਧੱਬੇ ਧੁਲੇਂਗੇ ਕਿਤਨੀ ਬਰਸਾਤੋਂ ਕੇ ਬਾਅਦ।"

ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਵਕਤ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕਤ ਰਾਜ ਵਿਚ ਖੂਨ ਬਹਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਆਮ ਆਦਮੀ, ਇਨੋਸੈਂਟ ਆਦਮੀ, ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਸ਼ੀ ਕਿ ਇਕ ਐਸੀ ਬਰਸਾਤ ਆਏਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਇੱਕ ਸਬਜ਼ਦਾਰ ਪੰਜਾਬ ਹੋਵੇਗਾ ਔਰ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਧੁਲ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਟਰੈਂਡ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਲੇਕਿਨ ਅੱਜ ਹਾਲਤ ਕੀ ਹੈ ? ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਆਦਮੀ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਤੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਕੁਝ ਆਵਾਜ਼ਾਂ: 25% ਦਾ ਕੋਟਾ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਜੀ।

ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਹੋਇਆ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।" Inevitably all the ticklish problems have been arrived at." ਇਹ ਸੀ ਸ੍ਰੀ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਜੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਇਹੀ ਭਾਵਨਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ—

"Memorandum settling the Punjab problem brings to an end of confrontation and ushers in an era of amity, goodwill and co-operation, which will promote and strengthen the unity and integrity of India."

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਕੀ ਡਿਮਾਂਡਜ਼ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕਨਸਾਈਜ਼ ਫਾਰਮ ਵਿਚ ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਦੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਦਿੱਲੀ ਰਾਇਟਸ ਦਾ ਬਾਰ ਬਾਰ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਸਪੀਚਿਜ਼ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ, ਉਹ

[ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ]

ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਹੋਇਆ। ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਘੋਰ ਪਾਪ ਹੋਇਆ ਲੇਕਿਨ ਜਿਹੜਾ ਬਾਰ ਬਾਰ ਰਿਪੀਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਈਕੀ ਤੇ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਵਿਚ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰਮੀ ਡਿਜ਼ਰਟਰਜ਼ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਰਮੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਸਟੇਜ ਉਪਰ ਲੈ ਆਉਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਜ ਜੋ ਕਮਿਊਨਲ ਕਲੈਸ਼ਿਜ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਵਜ੍ਹਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ। ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਸਲਾ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਰਟੀਕਲ 25 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਾੜੀਆਂ ਵੀ ਸਨ। ਬਾਰ ਬਾਰ ਇਹ ਕਹੀ ਜਾਣਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇਕ ਅਲਹਿਦਾ ਕੌਮ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਮੁੱਕਦੀ ਨਹੀਂ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ। ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਬਾਰ ਬਾਰ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਤਾ ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਆਫੀਸ਼ੀਅਲ ਕਾਪੀ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕੂਲੇਟ ਕਰ ਦੇਣ। ਮੈਂ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਕਿ ਇਹ ਕੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਦੇ ਬਾਦ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇੰਪਾਰਟੈਂਸ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਰਕਾਰੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜੋ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰੀਏ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਤ ਕੀ ਹੈ ? ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਜੋ ਕਿਲਿੰਗਜ਼ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਡਕੈਤੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਾਸਤੇ 3 ਕਲਾਸਿਜ਼, 3 ਗਰੁੱਪ ਜ਼ਿਮੇਂਵਾਰ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ—ਐਂਟੀ ਸੋਸ਼ਲ ਐਲੀਮੈਂਟਸ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਸਮਝ ਲਵੋ ਜਾਂ ਬਦਮਾਸ਼ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਕਰਨੀ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਜਿੰਨਾਂ ਕੁਝ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਲੁੱਟ ਲਓ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵਕਤ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਸੀ। ਜਿਸ ਦਾ ਦਾਅ ਲਗਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਐਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੁਚਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਕਰਨੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਦਬਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਐਲੀਮੈਂਟ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਪੜੌਸੀ ਦੇਸ਼—ਮੈਂ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ—ਉਸ ਨੂੰ ਫਰੇਮ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਡੀਸਟੈਬੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਧਰ ਭੇਜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਂਵਾਰੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਾਰਡਰ ਸੀਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਕੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਾਰਡਰ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਬਾਹਰੋਂ, ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਧਰ ਨਾ ਆ ਸਕੇ। ਤੀਸਰਾ ਐਲੀਮੈਂਟ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਮਿਨਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਗਰੁੱਪ ਹੈ ਮਿਲੀਟੈਂਟਸ ਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਆਈਡੀਆਲੋਜੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਇਸ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਭਰਾ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਹਲ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਲਰੇਡੀ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਇਥੇ

ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਉਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਤੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਸਤਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬੇਸ਼ਕ ਨਾ ਕਰੋ ਲੇਕਿਨ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰੋ। ਅੱਜ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਜੋ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਕਿਸ ਨੇ ਨਿੰਦਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ? ਅੱਜ ਹਿੰਦੂ ਦਾ ਲਫਜ਼ ਬਹੁਤ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਕੀ ਹੈ ? ਇਹ ਦੋਨਾਂ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਟਿਕਟ ਤੇ ਵੀ 2 ਹਿੰਦੂ ਜਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਮੇਰੀ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਇਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸਾਡੇ ਬੰਦੇ ਵਾਇਉਲੈਂਟ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਕਾਂਗਰਸ ਮਨਿਸਟਰ ਤੇ ਪਥਰਾਓ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਆਉਂਦੇ ਸੀ ਔਰ ਉਹ ਲਾਠੀ ਚਾਰਜ ਕਰਦੇ ਸੀ ਔਰ ਗਿਰਫਤਾਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲੇ ਵੀ ਲਾਠੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਆ ਜਾਣ ਔਰ ਲੜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਏ। ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਲੀਡਰਲੈਸ ਆਰਗੇਨਾਈ-ਜ਼ੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਘਟਨਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਿਥੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੂਰਖਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਚਾਰ ਦੁਕਾਨਾਂ ਬੰਦ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਲਭਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਬੰਦੇ ਗਿਰਫਤਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਭੰਨਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਇਹ ਗਿਰਫਤਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਕੋਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਖਤਰਨਾਕ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਐਜ਼ ਏ ਚੀਫ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਟਰ। ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਰੀਐਕਸ਼ਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡੀਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਕੂਮਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਿਰਫਤਾਰ ਕਰੋ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਓ। ਪੀਸ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਚੈਲੰਜਬਾਜ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਕੋਦਰ ਦੇ ਵਾਕਿਆਤ ਦੀ ਗਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਜੂਡੀਸ਼ੀਅਲ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ? ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੇ ਐਕਸ਼ਨ ਲਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਗਲਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਠੀਕ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਫ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਿਠਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਕਿ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੈਟਿਸਫਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕਰ ਦਿੰਦੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਬੜੀ ਚੀਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਕੂਮਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਜੋ ਡਿਸਪੈਰਿਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਰੋਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਔਰ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਫਾਇਰਿੰਗ ਵਿਚ ਹੋ ਗਿਆ। ਡਾਕਟਰ ਬਲਦੇਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਐਮ.ਐਲ.ਏਜ਼ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰੋ। Indictment before findings. ਇਸ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਡੀਮਾਰੇਲਾਈਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨਕੋਦਰ ਅੰਦਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਘਟਨਾ ਹੋ ਗਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣਿਆਂ ਨੇ ਧਰਨਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਮਿਸਾਲ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਜਾਲੰਧਰ ਅੰਦਰ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨੇ ਹੜਤਾਲ ਕਰਾਈ। ਮੈਂ ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

[ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ]

ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ਪਰ ਤੁਹਾਡਾ ਰਾਈਟ ਕੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰਾਓ। ਇੱਕ ਝੜਪ ਹੋ ਗਈ। ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮ ਆਇਆ, ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਮੀ- ਜੀਏਟਲੀ ਮੁੰਡੇ ਪਕੜ ਕੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਥਾਨੇ ਵਿਚ ਲੈ ਗਏ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ 307 ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੁਦ ਹੀ ਸਿਆਣੇ ਜੱਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਬੇਗੁਨਾਹ ਹਨ। ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਰੀਮਾਂਡ ਰਿਹਾ। ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਕਸੂਰਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਕੜਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿਹੜੇ ਕਸੂਰਵਾਰ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਲਿਖ ਕੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਔਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ। ਨਕੋਦਰ ਵਿਚ ਇਨਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਜਲੂਸ ਕੱਢ ਲਿਆ ਤਾਂ ਉਥੇ ਡੀਮਾਂਡ ਰਖ ਲਈ ਗਈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਲੰਧਰ ਹੋਇਆ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਥੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਥੇ ਗਿਆ ਔਰ ਵਡਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸਨ। ਉਥੇ ਚਾਰ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗੋਲੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣ ਗਏ। ਮਾੜੀ ਗਲ ਹੋਈ। ਪਰ ਗਰੇਸਫੁਲੀ ਉਹ ਗਲ ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਲੰਧਰ ਤਰਸੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੀ.ਟੀ ਰੋਡ ਬਹੁਤ ਬੜੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਪਾਸੇ ਦੀ ਚਲੇ ਗਏ। ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪੁਛੋ। ਉਥੇ ਅਰਥੀ ਜਾਲੀ ਗਈ। ਇਸ ਨਾਲ ਐਕਸ਼ਨ ਔਰ ਰੀਐਕਸ਼ਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਡਿਸਪੈਰਿਟੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਕਤਲ ਕੋਈ ਵੀ ਹੈ ਮਾੜਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਆਪ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੈ। ਯੂ.ਪੀ. ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਦਾ ਰਾਜ ਰਿਹਾ ਔਰ ਇਸ ਕੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਥਲੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਫਿਨਾਂਸ਼ਲ ਰਿਸੋਰਸਿਜ਼ ਥਲੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਫੁਲ ਅਕਾਰਡ ਜਿਹੜਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨੁਕਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜੇ ਰਾਜ ਕਰਨਾ ਹੈ ਔਰ ਮੰਗਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੈਂਟਰ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੈ, ਇਹ ਬਾਰ ਬਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰੀਜ਼ੈਂਪਸ਼ਨ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਜ਼ਿੰਮੇਂਵਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਜ਼ਿਮੇਂਵਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਅਕਾਰਡ ਤੇ ਗਰੇਸਫੁਲੀ ਬਾਊਂਡ ਕਰਨ ਔਰ ਉਸ ਲਈ ਪਬਲਿਸਿਟੀ ਲਈ ਹਿਸਟਾਰੀਕਲ ਬੈਕਗਰਾਊਂਡ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਭ ਤੋਂ ਬੜੀ ਚੀਜ਼ ਕੌਮ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਲੇ ਫਰੈਂਚ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਥੇ ਫਰੈਂਚ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਇਲਹਿਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਨਹੀਂ। ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਫਿਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਔਰ ਤਰੱਕੀ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਓ ਨਾ ਕਿ ਆਪਣਾ ਰੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਓ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਕਾਲੀਆ ਸਾਹਿਬ, ਟਾਈਮ ਤਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਸੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਐਕਟ ਕਰਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਰਲ ਡਿਓਟੀ ਹੈ। ਦੋ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦਸਦਾ ਹਾਂ; ਇਕ ਹੈ ਮਾਰਲ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਹੈ ਫਿਜ਼ੀਕਲ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਿੰਦੂ ਔਰ ਸਿਖ ਮਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਮਰਦਾ ਪਿਆ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ ਚਾਹੇ ਉਹ ਐਕਸਟ੍ਰੀਮਿਸਟ ਹੋਣ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਰਸਤੇ ਹਨ। ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਦੋ ਦੋ ਗੰਨਮੈਨ ਲੈ ਕੇ ਚਲਦੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਵਾਲੇ, ਗੰਨਮੈਨ ਹਨ ਉਹ ਅਸੀਂ ਮਨਿਸਟਰਜ਼ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਈਏ (ਥੰਪਿੰਗ)। ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਰੀਪ੍ਰੀਜ਼ੈਂਟੇਟਿਵਜ਼ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਕਹੀਏ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਿਪ੍ਰੀ-ਜ਼ੈਂਟੇਟਿਵਜ਼ ਹਾਂ।ਜੇ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਹਿੰਮਤ ਕਰੋ, ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ, ਫੋਰਸ ਨੂੰ ਗੀਅਰ ਅੱਪ ਕਰੋ। ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੀਅਰ ਅੱਪ ਕਰੋ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਜਿਵੇਂ 'ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤਿ ਸਭੈ ਏਕ ਹੀ ਪਹਿਚਾਨਬੋ', ਕੋਈ ਡਿਸਟਿੰਕਸ਼ਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੌਣ ਹਿੰਦੂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੌਣ ਸਿੱਖ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਨੇ ਕੋਈ ਕ੍ਰਾਈਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਿੱਖ ਹੈ। ਇਨੋਸੈਂਟ ਨੂੰ ਪਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਿੰਮਤ ਕਰੋ ਤਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸੋਲਿਊਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ ਜੀ ਬੋਲਣ ਲਈ ਖੜੇ ਹੋਏ।)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਹਾਂ ਜੀ, ਕਟਾਰੀਆ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਵੀ ਬੋਲਣਾ ਹੈ ਜੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਸ ਮੋਸ਼ਨ ਦੇ 7 ਮੂਵਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕਟਾਰੀਆ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ (ਬਲਾਚੌਰ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਇਕ ਐਸਾ ਸੂਬਾ ਹੈ ਜਿਸ ਉਪਰ ਸਾਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸਵਾਦ ਨਾ ਲਗੇ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬਿਠਾ ਦੇਣਾ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਗੰਭੀਰ ਹੈ। ਮਜ਼ਾਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਿਓ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ : ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਮਾਣ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਫਖਰ ਹਾਸਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਗ੍ਹਾ ਜਗ੍ਹਾ ਹਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਦੱਸਦੇ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਲੋਕ ਸਾਨੂੰ ਬੜੇ ਮਾਣ ਨਾਲ, ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਤੱਕਦੇ ਰਹੇ। ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਬੜੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਕਹਾਵਤ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਕਿਸੇ ਕੁਲੱਛਣੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਲਗ ਗਈ। ਜਦੋਂ 1980 ਵਿਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤਬਦੀਲ ਹੋਈਆਂ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਸਕੂਟਰ ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਕਾਰ ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਪੈਦਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰੋਕ ਟੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਸੇ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਦੋਂ ਵਾਪਿਸ ਆਉਣਗੇ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਈਆਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਿਸਟਰੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਹਿਸਟਰੀ ਜਾਣਨ

[ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ]

ਵਾਲੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਤਨੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਜਿੰਨੀਆਂ ਇਥੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਜੋ ਭਿਆਨਕ ਅਤੇ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਵਾਕਿਆਤ ਹੋਏ, ਐਨੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਕੌਣ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ? ਇਹ ਕੋਈ ਕਹਿਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਮਹੀਨੇ ਹੋਏ ਹਨ ਐਨੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਗੜ ਗਏ ਸਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਦ ਹਿਸ਼ਾਬ ਨਹੀਂ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਦਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਜਾ ਸਕਦੇ। ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਜੀ ਦਾ ਸੰਸਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਫਿਰ ਇਹ ਸ਼ਰਕਾਰ ਬਣੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪੂਰਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਸੁਧਰੇ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੀਯਤ ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਯਤਨ ਨਾ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਤਾਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਬੜੀ ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ਼ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਧਵਾ ਵੇਹੜਕਾ ਹੱਕ ਕੇ ਲਿਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਕੋਈ ਪੁੱਛਣ ਲਗਾ ਇਹ ਵੇਹੜਕਾ ਮਾਰਦਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਇਹ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਮੈਂ ਵਿਧਵਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਈ ਹਾਂ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਬੜੀ ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਸਥਿਤੀ ਕਿਸ ਨੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟੈਰੋਰਿਸਟ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਲਿੰਕ ਕਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਹ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਐਕਸ–ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ, ਪੀ.ਸੀ.ਸੀ. ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਸ਼ਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਲੀਹਾਂ ਤੇ ਤੁਰ ਪਏ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਟੈਰੋਰਿਸਟ ਪਕੜਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਲੀਹ (ਖੁਰਾ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ। ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਦੋਂ ਦੁੱਖ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ? ਅੱਜ ਇਹ ਕਿਉਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਧੱਕਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਂਬਰ ਵਲੋਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਨੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਪਾਰਟੈਂਸ ਗੇਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਇਸ਼ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੀ ਬਲਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਤੇ ਦਸਖਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਸ਼ਹੀਦ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਜੀ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਜੋ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹਨ। ਉਸ ਅਕਾਰਡ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਉਸ ਸਪਿਰਿਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਜਿਸ ਅਕਾਰਡ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਨਾ ਮਾਣ ਮਿਲਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਟੇਟੱਸ ਉਚਾ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਐਸੀ ਗਲ ਕਹਿ ਕੇ ਮੁਕਰ ਜਾਣਾ, ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਬਿਟਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਪਾਰਟੈਂਸ ਨਾਲ ਬਿਟਰੇ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਟੇਟੱਸ ਨੂੰ ਸੱਟ ਵੱਜਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਅਕਾਰਡ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਸੀ ਪਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਕਿੰਨੀ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਕਾਰਡ ਆ ਗਏ, ਇਨਵੀਟੇਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਆ ਗਏ। ਸੀਟਿੰਗ ਅਰੇਂਜਮੈਂਟ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਸਵੇਰੇ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਿਹੜੇ 70 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹਨ ਉਹ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ ਮੁਕਰ ਜਾਣ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਹੋਰ ਗੱਲ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। (ਸ਼ੇਮ, ਸ਼ੇਮ) ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਤੇ ਨਾ ਜਾ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ,

ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਿਉਂ ਹੋਵੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਇਸ ਹਿੰਦੂਇਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇ ਦਿਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਸੀਸ ਕਟਾ ਦਿਤਾ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਲਾਦ ਵਿਚ ਫਰਕ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿੰਨੇ ਦੁੱਖ ਵਾਲੀ ਗਲ ਹੈ। ਇਕ ਚਿੱਤ ਹੋਕੇ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਹਕੂਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਉਛਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਹਾਡੇ (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਕਨਕਰੀਟ ਸੁਜੈਸ਼ਨਜ਼ ਦਿਓ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਇਥੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਰਿਜ਼ਲਟ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਆਇਆ ਹੈ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਹੀ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਰਹੇਗਾ ਜੇ ਮਾਈਨਾਰਿਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਕੰਨਫੀਡੈਂਸ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਮਿਲੇ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਇਹ (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਜੋ ਗੱਲ ਇਹ 40 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ, ਅਸੀਂ ਲੋਕੀਂ ਤਰਸਦੇ ਰਹੇ, ਕੁਰਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਸੈਕੰਡ ਵਿਚ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਅਤੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦਾ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਕੰਫੀਡੈਂਸ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਵੀ ਤਰੁੱਟਆਂ ਹਨ ਉਹ ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਦੂਰ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਫੋਰਸਿਜ਼ ਦਾ ਮਿਆਰ ਉਚਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ (ਫਰੀਦਕੋਟ) : ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਇਸ ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਾ ਪੇਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨਿਹਾਇਤ ਹੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਵਲੋਂ, ਅਕਾਲੀ ਬੈਂਚਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਬੈਂਚਾਂ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਔਰ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤਕ ਉਹ ਦਰੁਸਤ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਐਕਿਊਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਗਲ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਇਗਨੋਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। 1980 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਦੋਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜੋ ਸ਼ਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਹਾਲਤ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਕਾਂਗਰਸ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਚ ਇਹ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਪੁਰ–ਜ਼ੋਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਧਾਊਣ ਵਾਲੀ ਗਲ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਦੀ ਗਲ ਨਹੀਂ। ਲਗਾਤਾਰ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ, ਕਾਂਗਰਸ਼ ਦੇ ਲੀਡਰਜ਼ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਐਲੀਏਨੇਟ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਸ਼ਚਾਈ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਜੋ ਸਰਦਾਰ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ਔਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਫਜ਼–ਬ–ਲਫਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਲੇਕਿਨ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਇਥੇ ਬਣੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਗੜੀ ਹੋਈ ਹਾਲਤ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਰਬਾਦ ਹੋਈ ਹਾਲਤ ਇਹ ਵਿਰਸੇ

[ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ]

ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ। ਇਹ ਕਿਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਸ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ, ਇਹ ਹਾਲਤ ਕਿਸ ਨੇ ਕਰੀਏਟ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਪਿਛਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਜੋ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਥੇ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਥਰੂ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਰੂਲ ਦੀ ਇਹ ਕਰੀਏਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਗੜੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਗੜੀ ਸੈਂਟਰਲ ਕਾਂਗਰਸ ਲੀਡਰ-ਸ਼ਿਪ ਕਰਕੇ ਔਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਵਰਗੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਬੀਬੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਕਰਕੇ, ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਕਰਕੇ ਜੋ ਇਹ ਵਿਗੜੀ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਜੀ ਦੇ ਹੱਥ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਗਲ ਇਥੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀ। ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਰਨਾਲਾ ਨੂੰ ਇਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਹੁ ਮੱਤ ਨਾਲ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਔਰ ਚਾਹੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਗਾੜੇ ਤੇ ਚਾਹੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਗਾੜੇ ਤੇ ਚਾਹੇ ਮਿਸਚਿਫ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਫੇਲ੍ਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ, ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਮੇਨ-ਟੇਨ ਕਰਨ ਦੀ ਰਿਸਪੌਨਸੀਬਿਲਟੀ ਅੱਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ ਔਰ ਉਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਰੌਲਾ ਰੱਪਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਇਥੇ ਜਨਾਬ ਨੇ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਡਿਸਕੱਸ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮੌਕਾ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 21 ਤਾਰੀਖ਼ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਥਿੱਤੀ ਜੋ ਹੈ, ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਜੋ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਦੀ ਬਾਤ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਉਥੇ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ :-

> "The Lok Sabha will have a full-fledged discussion on March 21st on the escalating terrorist activities in the country," Speaker Balram Jakhar announced in the House today. The announcement came immediately after Question Hour following acrimonious exchanges between the opposition and ruling party members on the continued killings in Punjab".

> Mr. Jakhar observed "There is a big conspiracy behind the terrorist activities and we must tackle the terrorist menace unitedly in the interest of the country." Expressing concern over the killings, Mr. Jakhar Said : "Terrorism is a problem of the entire nation and not confined to any one State or region. He counselled for pursuing democratic traditions and expressed confidence that this problem could also be tackled effectively by such an approach."

ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਜੋ ਜਜ਼ਬਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਔਰ ਕਾਂਗਰਸ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਔਰ ਇਧਰ ਬੈਠੇ ਅਕਾਲੀ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਔਰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਲਭਣਾ ਹੈ। ਜੋ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਕਾਜ਼ ਹੈ ਉਹ ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਲਗਾਤਾਰ ਮਿਸਚਿਫ਼ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਕਿ ਪਾੜੋ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦੱਲ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਹ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਰੋਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਆਮ ਚੋਣ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦੱਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜੇ ਕੀਤੇ ਔਰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਪਾੜੋ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਨਾ ਕੇ ਇਕ ਥਰਡ ਪਾਵਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਬਿਲਡ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਨਿਸਟਰੀ

ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਪਾਂਡੇ ਸਾਹਿਬ ਇਥੇ ਗਵਰਨਰ ਆਏ ਤਾਂ ਉਹ ਅਖੀਰਲੇ ਦਿਨ ਤਕ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਇਸ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਹੈ, ਇਹ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਬੀਬੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਇਥੇ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗਵਰਨਰ ਆਏ ਉਹ ਬੜੇ ਭਲੇਮਾਣਸ ਹਨ, ਨੇਕ ਸੁਭਾਅ ਹਨ ਔਰ ਬੜੇ ਰਿਆਲਿਸਟਿਕ ਅਪਰੋਚ ਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੂੰ ਮਨਾ ਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਦਾ ਹਲ ਲਭਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਹਲ ਲਭਿਆ ਔਰ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਕਾਰਡ ਹੋਇਆ। ਬੜੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਅਕਾਰਡ ਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਦਿਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ, ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਲਾਬੀ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਬੇਵਸ ਕਰ ਦਿਤਾ ਅਕਾਰਡ ਤੇ ਅਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੈਂ ਇਧਰ ਬੈਠੇ (ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਔਰ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਜੋ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਗਲ ਮੁੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਦਿਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਕਲਮਦਾਨ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੈ, ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਈ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਵੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਅਕਾਲੀ ਭਾਈ ਇਧਰੋਂ ਬੋਲੇ ਹਨ ਸਰਦਾਰ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਝਾਤ ਨਹੀਂ ਮਾਰੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਗਲ-ਤੀਆਂ ਤੇ ਪਰਦਾ ਪੋਸ਼ੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਥੋੜੀ ਬਹੁਤ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਤੇ ਪੜਦਾ ਪੋਸ਼ੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਾਰੇ ਰਿਆਲਿਸਟਿਕ ਐਪਰੋਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਾਰਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਈ ਹੈ । ਇਸ ਦੀ ਰਿਸਪੌਨਸੀਬਿਲਟੀ ਫਿਕਸ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਡੀ. ਜੀ. ਪੀ. ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਚਾਹੇ ਆਈ. ਜੀ. ਪੀ. ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ (ਥੰਪਿੰਗ) ਲੇਕਿਨ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਨੇ ਜੋ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਅਛਾ ਹੈ ਦਿਲੀ ਵਲੋਂ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਲਤ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦਿਤੀ ਹੈ । ਦਿਲੀ ਵਾਲੇ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਦਿਲੀ ਪੂਰੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਹੈ। (ਹਾਸਾ) (ਥਪਿੰਗ) ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਵਜ੍ਹਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਬਿਨਾਂ ਵਜ੍ਹਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਦੀ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਜਾਣਾ। (ਹਾਸਾ) ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਮੇਨਟੇਨ ਕਰਨਾ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਸ.ਪੀ., ਆਈ.ਜੀ. ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਰੀਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਰਿਸਪੋਨਸੀਬਿਲਟੀ ਫਿਕਸ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਖਾਂ ਮੀਚ ਕੇ ਜੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਹੈਲਪਲੈਸਨੈਸ ਸ਼ੋ ਕਰੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਅੱਜ ਵੀ ਗਈ, ਕੱਲ੍ਹ ਵੀ ਗਈ ਤੇ ਪਰਸੋਂ ਵੀ ਗਈ। ਥੈਂਕ ਯੂ।

Mr. Speaker : Sardar Kirpal Singh, please be brief.

Doctor Kewal Krishan (While sitting): Then time may also please be given to other members of this side.

*M***r.** *S***peaker :** We have to do within the time.

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੱਖਣੀ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੇ ਅਜ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਉਤੇ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਦੂਸਰੀ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਔਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬਰੀ ਹੋਣ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਤਾਹਨੇ

[ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ]

ਜਿਹਣੇ ਇਥੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਹ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਗਲ ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਖਿਆਲ ਨਾਲ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰਖ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਠੀਕ ਨਾ ਰਖ ਸਕੀ ਤਾਂ ਇਹ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਬਲੇਮ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਔਹਦੇ ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਡਿਊਟੀ ਹੈ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਗਲ ਦੇ ਕਿ ਇਹ ਸਾਜ਼ਸ਼ਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਰਹਿ- ਣੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਸਾਜ਼ਸ਼ਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅਜ ਦੀ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ ਵੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਬਿਆਨ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੈਂਟੀਮੈਂਟਸ ਜਿਹੜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਸਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰਸ(ਕੇ) ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਲਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਔਰ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਦੰਗੇ ਹਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਔਰ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤੇ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਲ੍ਹ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਭੈਣ ਜੀ ਵੀ ਬੈਠੇ ਸਨ ਬਰਨਾਲਾ ਜੀ ਕੋਲ ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਬਰਨਾਲਾ ਜੀ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਡਿਸਮਿਸਲ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਾਈਨ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ ਔਰ ਦੂਸਰੇ ਲੋਕ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਲੇਮ ਕਰਨਾ, ਇਥੇ ਤਕਰੀਰਾਂ ਕਰਨਾ ਕਿ ਸੌ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਕਤਲ ਹੋਏ, ਜੇ ਕੋਈ ਰੈਫ਼ਰ ਕਰ ਦੇਵੇ ਜਦੋਂ ਮਨਹੂਸ ਕਦਮ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਆਏ ਸਨ ਤਾਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਬਚਿਆਂ ਦਾ, ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ:--

> "ਕਲ ਤਕ ਖੜੇ ਥੇ ਜੋ ਲਾਸ਼ੋਂ ਕੇ ਢੇਰ ਪਰ,
> ਵਹੀ ਆਦਮੀ ਕਬੀਲੇ ਕਾ ਸਰਦਾਰ ਬਨ ਗਿਆ।"

ਜਿਹੜਾ ਇਤਨੇ ਔਗੁਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸਾਦਗੀ ਵੇਖੋ। ਇਸ ਗਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਮਝੌਤਾ ਉਸ ਸਾਦਗੀ ਨੇ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਗਲਰੀ ਵਿਚ। ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਦੀ ਹੇਰਫੇਰ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਸਾਰੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੈ, ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਹੋ ਕਿਸ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਕਹੋ। ਅੱਜ ਦਿਲੀ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਬਦਨਾਮ ਲੋਕ ਨਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਥੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਮੁਲਕ ਦੇ ਅਹਿਮ ਰਾਜ਼ ਗੈਰ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਜਾਸੂਸੀ ਟੋਲਾ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ ਔਰ ਉਹ ਹੁਣ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ (ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ) ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ। ਜੇ ਮੈਂ ਇਹ ਗਲ ਕਹਾਂ--

> "ਯੇਹ ਕਹਾਂ ਕੀ ਦੋਸਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬਨਤੇ ਹੈਂ ਦੋਸਤ ਨਸੀਹੇ,
> ਕੋਈ ਚਾਰਾਸਾਜ਼ ਹੋਤਾ ਕੋਈ ਗ਼ਮ ਗੁਸਾਰ ਹੋਤਾ।"

ਲੋਕ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ ਰੋਜ਼ਾਨਾ, ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਵੀ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਥੇ ਇਕ ਰਿਪ੍ਰਜ਼ੈਂਟੇਟਿਵ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਏ। ਜਿਥੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਾਕਿਆਤ ਹੋਣ ਉਹ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚਣ। ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਫਿਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਜਾਣ ਔਰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾਕੇ ਗਲ ਕਰਨ (ਥੰਪਿੰਗ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ਭਗਤੀ ਦੀ ਨੀਤੀ ਤੇ, ਈਮਾਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਤੇ, ਧਰਮ ਦੀ ਨੀਤੀ ਤੇ ਚਲਣ ਲਈ ਕਹਿਣ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਸਣ ਕਿ ਧਰਮ ਕੀ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਸ਼ੇਪ ਦੇ ਸਕੀਏ। ਮੈਂ ਇਕ ਛੋਟੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਹ ਗਲ ਕਹੀ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹੋਣ ਜੋ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿਚ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ, ਬਲਾਕ ਹੈਡਕਵਾਟਰ ਤੇ, ਤਹਿਸੀਲ ਹੈਡ-ਕਵਾਟਰ ਤੇ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈਡਕਵਾਟਰ ਤੇ ਜਲੂਸ ਕਢ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਉਪੀਨੀਅਨ ਕਾਇਮ ਕਰੀਏ। ਸਾਰੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ, ਜਿਹੜਾ ਜਮਹੂਰੀ ਸਾਡਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਛੱਡ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਐਜੂਕੇਟ ਕਰੀਏ। ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਔਗਣ ਕਢਾਂਗੇ, ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਔਗਣ ਕਢਾਂਗੇ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਐਜੂਕੇਟ ਕਰਾਂਗੇ ਇਹ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਲੜਨ ਰਾਤ ਹੋਵੇ, ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਰਾਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸਾਡੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਇਖ਼ਤਲਾਫ਼ ਔਰ ਇਤਫ਼ਾਕ ਦੋਨੋਂ ਰਹਿਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਇਖ਼ਤ-ਲਾਫ਼ਾਤ ਔਰ ਇਤਫ਼ਾਕ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਬਹਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੀਏ। ਅੱਜ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਔਰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਕੋਈ ਅਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਫ਼ਿਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ—

"ਵੋਹ ਮਰਦ ਨਹੀਂ ਜੋ ਡਰ ਜਾਏ ਮਾਹੌਲ ਕੇ ਖ਼ੂਨੀ ਮਨਜ਼ਰ ਸੇ,
ਜਿਸ ਹਾਲ ਮੇਂ ਜੀਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਉਸ ਹਾਲ ਮੇਂ ਜੀਨਾ ਲਾਜ਼ਮ ਹੈ।"

ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਜੀਊਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਜਿਊਣਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਐਸੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚੋਂ ਐਸੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਮਾਯੂਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ । ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗਲਾਂ ਦੁਹਰਾਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜ ਭਾਗ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਜੋ ਕਾਂਗਸਸ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ, ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ, ਜ਼ਬਾਨ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਆਸਾਮ ਵਿਚ, ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਐਸੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ—

"ਗੁਲ ਗਏ ਰੰਗਾ ਰੰਗੋਂ ਸੇ ਹੈ ਜ਼ੀਨਤੇ ਚਮਨ,
ਐ ਜ਼ੌਕ ਇਸ ਜਹਾਂ ਕੋ ਹੈ ਜ਼ੇਬ ਇਖਤਲਾਫ਼ ਸੇ।"

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰੋ ਸਾਡੇ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਨਾਲ, ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਨਾ ਕਰੋ। ਮੈਂ ਫਿਰ ਉਹੀ ਗਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਕਤਲ ਹੋ ਜਾਏ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਏ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ। ਮੈਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਸੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਕ ਜ਼ਰੂਰ ਸ਼ਰਾਰਤ ਕਰਨਗੇ ਉਸ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਹੈ ? ਮੈਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਕਰਨਗੇ (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਹ ਨੈਚੂਰਲ ਹੈ, ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦਾ ਇਖਲਾਕੀ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਸੀ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਸਦੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਤੁਹਾਡਾ ਇਥੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਣਾ, ਧਰਨੇ ਮਾਰਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਗੇਂਸਟ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਕਾਤਲਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਦਿਲੀ ਵਿਚ ਬੋਕਾਰੋ ਵਿਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਤਲ ਹੋਏ। ਤੁਸੀਂ ਕਾਤਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹੋ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ, ਕੁਰਸੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰਖਣ ਵਾਸਤੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ

[ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ]

ਨੂੰ ਇਤਨਾ ਸਸਤਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਤੁਸੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਤਾਰੀਖ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਮਨਜ਼ਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਨਦਾਮਤ ਅਤੇ ਨਜ਼ਾਮਤ ਆਉਂਦੀ ਰਵੇਗੀ। ਤੁਸੀਂ ਖ਼ੁਦ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਹੋਵੋਗੇ। ਬੰਦ ਕਰੋ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮੌਕਰੀ ਨੂੰ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖ਼ੂਨ ਦੀ ਸਾਂਝ ਹੈ, ਉਹ ਅੱਜ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਦਾ ਆ ਜਾਏ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾ ਆਏ, ਇਹ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਬੇਗੁਨਾਹ ਅਗਰ ਮਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਅਕਾਲੀ ਦੋਸਤੋ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਆਵੇਗਾ, ਤੁਸੀਂ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਾਜ਼ਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਔਰ ਸ਼ਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਲੋਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਸਕਣ ਕਿ ਕੋਈ ਰਾਜ ਆਇਆ ਸੀ। (ਘੰਟੀ) ਬੱਸ ਜੀ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਗਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਦੋ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣੇ, ਹਰ ਥਾਂ ਤੇ ਜਾਵੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਿਸਕ ਵਿਚ ਪਾ ਪਾ ਕੇ, ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰੇ। ਮੁਖ਼ਤਲਿਫ਼ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਜਲਸੇ ਕਰੇ। ਦਿੱਲੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਸਾਡੇ ਖਿਲਾਫ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਾਡੇ ਇਖ਼ਤਲਾਫ਼ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਇਤਫਾਕ ਵੀ ਹਨ ਇਹ ਸੋਚਦਿਆਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੋਈ ਭਲਾ ਹੋ ਸਕੇ ਔਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕੁੱਝ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ 2-3 ਮਿੰਟ ਦੇ ਦਿਓ ਜੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਹੁਣ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਕਾਲ ਅਪਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

(ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਉਠ ਕੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲ ਪਏ।)

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ): ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਟਾਈਮ ਦੇ ਦਿਓ।

(ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਚਲੋ ਹੁਣ। ਉਹ ਰੁਸ ਗਏ ਸੋ ਰੁਸ ਗਏ। (ਵਿਘਨ) ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਜੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਗਰੇਸ ਨਾਲ ਗਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਘੰਟਾ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਚਲੋ only one minute

(ਇਸ ਵੇਲੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬੋਲਣ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।)

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ (ਪੰਜਗਰਾਈ ਐਸ. ਸੀ.): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ...

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਹ ਧੰਨਵਾਦ ਮੇਰਾ ਨਹੀਂ, ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਕਰੋ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ: ਮੈਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਬੋਲਣ ਲਗਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਲਗੇ। ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਨਾ ਬੋਲੇ ਤਾਂ ਨਜ਼ਰ ਲਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ

ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਬਚਾ ਲਿਆ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਤੁਹਾਡੀ ਬੜੀ ਮੇਹਰਬਾਨੀ। ਅੱਜ ਜੋ ਗਲ ਇਸ ਸਾਰੇ ਹਾਊਸ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹੈ ਇਹ ਕਾਤਲਾਂ ਦੀ ਗਲ ਹੈ। ਪਰ ਇਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬਾਬਤ ਗਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਔਰ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬਾਬਤ ਗਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਇਹ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਕਿ—

"ਅਵਲ ਅਲ੍ਹਾ ਨੂਰ ਉਪਾਇਆ, ਕੁਦਰਤ ਕੇ ਸਭ ਬੰਦੇ।"
"ਨਾ ਕੋ ਵੈਰੀ, ਨਾਹਿ ਬੇਗਾਨਾ।"
"ਸਭੇ ਸਾਂਝੀਵਾਲ ਸਦਾਇਨ।"

ਇਥੇ ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਵੀ ਬੋਲੇ ਹਨ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਵੀ ਬੋਲੇ ਹਨ ਔਰ ਨਿਹਾਲ-ਸਿੰਘ-ਵਾਲਾ ਵੀ ਬੋਲੇ ਹਨ। ਬੜਾ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਨਿਹਾਲ-ਸਿੰਘ-ਵਾਲਾ ਨੇ ਇਕ ਗਲ ਕਹੀ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਗਲ ਹੋਈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਮਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤ 3-4 ਸਾਲ ਤਕ ਬੋਲਿਆ ਨਹੀਂ ......

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਟਾਇਮ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਹੈ ਤਾਂ ਦਿਓ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਬਸ ਮੈਂ ਇਕੋ ਗਲ ਕਰਨੀ ਹੈ। 4 ਸਾਲ ਉਹ ਮੁੰਡਾ ਬੋਲਿਆ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ 4 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਹ ਮੁੰਡਾ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਗੁਆਂਢਣ ਕਹਿੰਦੀ ਕਿ ਬੜਾ ਮਾੜਾ ਬੋਲਿਆ। ਇਕ ਗਵਾਂਢੀ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਕਹਿਣ ਲਗੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤ ਬੋਲਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਬੜਾ ਮਾੜਾ ਬੋਲਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਮਾੜਾ ਬੋਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਕਹਿਣ ਲਗੀ ਕਿ ਪਿਓ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਬੋਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲਗੀ ਕਿ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਇਹ ਨਾ ਬੋਲਦਾ ਤਾਂ। ਸੋ ਉਹੀ ਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲੇ ਦਾ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਇਥੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਕਹਿ ਗਏ ਕਿ ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ ਕਿ 26 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। (ਵਿਘਨ) ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਇਹ ਗਲ ਕਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਹੋਰ ਗਲ ਸੀ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਇਹ ਗਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਇਹ ਨਾ ਹੀ ਬੋਲਦੇ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਮੈਂ 2-3 ਸੁਝਾਓ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਔਰ ਮੈਂ ਇਹ ਸੁਝਾਵ ਦੇ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਇਹ ਕਤਲ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੋਰਚਾ ਲਾਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ 4 ਮੁੰਡੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਦੁਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗਾਂ ਲਾਉਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸੀ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 4 ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੇ ਫੜਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਕਿ ਇਹ 4 ਮੁੰਡੇ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਸਨ। (ਵਿਘਨ) ਜਦੋਂ ਅੱਗ ਲਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਹੋਮ ਸੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫ਼ੂਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਕੇਸ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰੋ ਪਰ ਸੰਤ ਜੀ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਕੇਸ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਔਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ ਨੇ ਆਪ ਟੈਲੀਫ਼ੂਨ ਕਰਕੇ ਉਹ ਮੁੰਡੇ ਛੁਡਵਾ ਦਿਤੇ (ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਰਸਨਲ ਐਕਸਪਲੇਨੇਸ਼ਨ।

Mr. Speaker : I will give you time. It is your right, but not now. I will give you time later on. Please sit down. I will give you time.

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਮੇਰਾ ਟਾਈਮ ਕਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਮੈਂ ਲੈ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਇਹ ਕਿ

[ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ]

ਦਮਦਮੀ ਸਾਹਿਬ ਸਾਬੋ ਦੀ ਤਲਵੰਡੀ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਕਿ ਕੋਈ ਕਤਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਕਾਤਲ ਨੂੰ ਲਭਣ ਵਾਸਤੇ ਜਦੋਂ ਉਥੇ ਅਫ਼ਸਰ ਇੱਕਠੇ ਹੋਏ ਔਰ ਕੁੱਤੇ ਛੱਡੇ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹ ਕੁੱਤੇ ਇਕ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ. ਦੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਜਾਕੇ ਬੈਠ ਗਏ। (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਗਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਿਖੀਵਿੰਡ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕ ਕਤਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵੀ ਕਾਤਲ ਨੂੰ ਲਭਣ ਵਾਸਤੇ ਕੁੱਤੇ ਮੰਗਵਾਏ ਗਏ ਔਰ ਉਹ ਛੱਡੇ ਗਏ। ਤਾਂ ਉਹ ਕੁੱਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ। (ਵਿਘਨ) ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਉਥੋਂ ਹੀ ਆਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਅਮਨ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦੇ ਆਖੇ ਨਾ ਚਲੋ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਓ। (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਬੈਠੋ।

PERSONAL EXPLANATION

Mr. Speaker : Mr. Mehra is on a point of personal explanation.

Sardar Gurdev Singh Badal : ** ** **

Mr. Speaker : Whatever is being said without the permission of the Chair will not form part of the proceedings.

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਤਨਾ ਸੰਜੀਦਾ ਮਸਲਾ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਸੀ ਔਰ ਉਸ ਤੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਾਰੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਔਰ ਸਾਰੀ ਗਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿਚ ਲੈ ਗਏ। ਔਰ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿਚ ਹੀ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਕਹਿ ਗਏ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਨਗਰੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਿਹੜੇ ਮੈਂਬਰ ਆਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਥੇ ਅੱਗਾਂ ਲਾਉਂਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਬਿਲਕੁਲ ਹਾਲਤ ਨਹੀਂ ਵਿਗੜਨ ਦਿੱਤੀ। ਬਾਕੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਸਿਖ ਦੇ ਝਗੜੇ ਹੋਏ ਪਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਸਿਖ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜਾ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਜਦੋਂ ਉਥੇ 4 ਆਦਮੀ ਅੱਗ ਲਾਉਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਦਿਨ ਉਥੇ ਕਰਫਿਊ ਲਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1982 ਦਾ ਵਾਕਿਆ ਹੈ ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਜਿਹੜੇ ਆਏ ਸਨ, ਉਹ ਬੈਂਸ ਸਾਹਿਬ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਗਏ ਔਰ ਕਰਫਿਊ ਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਫੋਰਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੋਰਸ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਗਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਕੇ ਕਰਫਿਊ ਨਾ ਲਗਵਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਅੱਜ ਉਥੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਹੁੰਦੇ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਪੁਸ਼ਤ ਦਰ ਪੁਸ਼ਤ ਤੋਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ ਔਰ ਉਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸਤੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣਾ ਇਕ ਇਕ ਖ਼ੂਨ ਦਾ ਕਤਰਾ ਹਾਜ਼ਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਤਾਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾ ਵਿਗੜਣ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਨਹੀਂ ਵਿਗੜਣ ਦਿਆਂਗੇ।

**Expunged as ordered by the Chair.

Sardar Gurdev Singh Badal : ** ** **

Mr. Speaker : Whatever is being said without the permission of the Chair will not form part of the proceedings.

JOINT MOTION UNDER RULE 77 REGARDING LAW AND ORDER SITUATION IN THE STATE (*Resumption*)

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਸ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਉਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਦੇ ਇਹ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਵਾਕ ਆਊਟ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦੀਆਂ ਇਹ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਐਡਜਰਨਮੈਂਟ ਮੋਸ਼ਨਾਂ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰੂਲਜ਼ ਪਰਮਿਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰੂਲਜ਼ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਫੇਰ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਉਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਸੈਂਬਲੀਜ਼ ਅਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਥੇ ਵੀ ਇਹ ਵਾਕ ਆਊਟ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਥਰੈਟ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਉਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਸਮਝਦੇ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮਸਲੇ ਉਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਦੇਣ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਪ ਨੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰਜ਼ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ ਅਸੀਂ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਦਿਨ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰ ਦਿਓ ਅਤੇ ਆਪ ਨੇ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ਅਸਲੂਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਅਲਗ ਸੈਸ਼ਨ ਰਖ ਦਿਓ ਤਾਕਿ ਇਸ ਉਤੇ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ 3 ਘੰਟੇ ਬਹਿਸ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਆਪਣੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਹਿ ਸਕਣ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਬਹਿਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਕੰਸਟਰਕਟਿਵ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਗੇ ਲੇਕਿਨ ਅਫ਼ਸੋਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤਕਰੀਰਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਕੰਸਟਰਕਟਿਵ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਆਖੀ ਹੈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਇਤਨੇ ਉਤਾਵਲੇ ਕਿਉਂ ਬਹਿਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸਨ।

ਤੁਸੀਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਹਿਸ ਦੇ ਲਈ ਟਾਈਮ ਖੁਲ੍ਹਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਕਰੀਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਇਹ ਉਹ ਹੀ ਉਲਾਂਭੇ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੀ ਲਗਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਬੜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟੇਰੀਅਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨਿਸਟਰ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਕਰੀਰ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕੰਸਟ੍ਰਕਟਿਵ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕਨਕਰੀਟ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਕਰੀਰ ਦੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਵਾਧੂ ਫੋਰਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ 35,100 ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਸੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਕੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਵਧਾਈ ਹੈ ਬਲਕਿ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਛਡ ਕੇ ਗਏ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਆ ਕੇ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਫੋਰਸ ਨਹੀਂ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਸ ਦੀ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

**Expunged as ordered by the Chair.

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਵੀ 8–9 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੇਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਡਿਊਟੀ ਜੁਆਇਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫੇਰ ਇਹ ਫੀਲਡ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਫੋਰਸ ਅਸੀਂ ਆ ਕੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਈ ਹੈ ਬਲਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਵਧਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਵਡੇ ਵਡੇ 24 ਅਫਸਰ ਲਗਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਏ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਲਿਸਟ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਆਈ.ਜੀ. ਅਤੇ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਦੀ ਲਿਸਟ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਵਕਤ ਦੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਆ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਨਹੈਰਿਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਫੇਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਇਸ ਉਤੇ 25 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਜਟ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਖਰਚਾ ਵਧਾਕੇ 80 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵੀ ਵਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵੀ ਵਧੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਐਨਾ ਬੱਜਟ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਛੱਡ ਕੇ ਗਏ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਕੇ ਲਿਆ ਹੈ। ਬਜਟ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਉਤੇ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਫਸਰ ਦੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਖਰਚਾ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੋਬਾਈਲ ਗੱਡੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾ ਕਿ ਜਿਥੇ ਉਹ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੁੰਣ ਵਕਤ ਸਿਰ ਪਹੁੰਚ ਸਕਣ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁਣ ਉਹ ਕਰ ਸਕਣ। ਅਸੀਂ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਲਈ ਗੱਡੀਆਂ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿਹੜਾ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਅਸੀਂ 1.50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਬੱਜਟ ਦੇ ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਹੈ ਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਨਾ ਛੱਡ ਕੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਉਹ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹ ਸਕਣ। ਇਹ ਸਾਡਾ ਇਕ ਯਤਨ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫਲਾਣੀ ਥਾਂ ਤੇ ਕਰਫਿਊ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਦੀ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਕਰਫਿਊ ਲਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਰਫਿਊ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਾਂ ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹ ਕਰਫਿਊ ਲਗਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਹਾਲਾਤ ਉਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਰਫਿਊ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦੇ ਵਿਚ ਲਗਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਕੋਦਰ ਕਰਫਿਊ ਲਗਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਅਖਬਾਰ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਖਬਰ ਫਲੈਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੈਨਸਿਲ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਹੋਰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਕਰਫਿਊ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ 9 ਥਾਵਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਐਸੀਆਂ ਸਨ ਜਿਥੇ ਕਰਫਿਊ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਥੇ ਕਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਪਰਾਪਰਟੀ ਨੂੰ ਜਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗਾਂ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਥੋਂ ਦੇ ਕਰਫਿਊ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੇਵਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਕਿ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਭੰਨੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕੈਦੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੱਜ ਗਏ। ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਪਰਸੋਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਵੱਡੀ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਮੁਜਰਿਮ ਸੀ ਉਹ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਰਪਿਊਟ ਦਾ ਮੁਜਰਿਮ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਕਸੀਮਮ ਪਰਿਜ਼ਨ ਹੋਈ ਸੀ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਉਹ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਮੁਜਰਿਮ ਸੋਭਰਾਜ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ 6 ਹੋਰ ਕੈਦੀ ਨੱਸ੍ਹ ਗਏ ਪਰ ਇਹ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਬਰੇਕ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਹੀ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਵਿਚ ਐਡੀਟੋਰੀਅਲ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਦੇ ਗਿਆਤ ਲਈ ਪੜ੍ਹ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ :—

"The circumstances under which a whole band of jail officials allowed themselves to go into deep slumber to enable one of the world's worst cirminals to

run away may indicate official abetment rather than simple police inefficiency. In fact for Sobhraj, wanted by Governments in three continents for murder smuggling, dope-peddling and a whole lot of heinous crimes, Tihar has been a "five-star" prison. He had access to everything—liquor, women and some of other luxuries of life and to everybody including other criminals and top jail officials.While the Tihar staff can be trusted to be harsh on poor undertrials and convicts without influence or means they seem to treat the rich antisocial elements such as smugglers, confidence tricksters and dope traffickers with respect and deference. There have been escapes galore from this overcrowded and ill-administered prison at the periphery of the nation's capital."

ਇਹ ਪਰਿਜ਼ਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕੈਦੀ ਫਾਈਵ ਸਟਾਰ ਹੋਟਲ ਵਾਂਗ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ (ਸ਼ੇਮ, ਸ਼ੇਮ) ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਹ ਜੇਲ੍ਹ ਉਥੇ ਤੋੜੀ ਗਈ ਜਿਹੜੀ ਕੈਪੀਟਲ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਹਮਣੇ ਜੇਲ੍ਹ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਉਹ ਕੈਦੀ ਫਰਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਬੜਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੈਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ 3 ਕੌਨਟੀਨੈਂਟਸ ਦੇ ਵਿਚ ਉਹ ਮੁਜਰਿਮ ਸੀ, ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਫੇਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਐਨਕਾਊਂਟਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਐਨਕਾਊਂਟਰਜ਼ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਨਕਾਊਂਟਰਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਪੁਲਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਕੜਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਫਜ਼ ਐਨਕਾਊਂਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਛਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਕੜਦੀ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਫਿਗਰਜ਼ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਡੀਟੇਲੇਜ਼ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਥੇ ਐਨਕਾਊਂਟਰਜ਼ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹੋ ਉਹ ਅਸੀਂ ਆ ਕੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਜਰਿਮਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਕੜਦੇ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ, ਇੱਕ ਮਿੰਟ, ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਦਸੋ ਤੁਸੀਂ ਹੋਰ ਕਿੰਨਾ ਟਾਈਮ ਲਵੋਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਘੰਟਾ ਹੋਰ ਲਵਾਂਗਾ।

EXTENSION OF TIME OF THE SITTING

Mr. Speaker : Is it the pleasure of the House that the time of the sitting of the House be extended by an hour, that is, from 6.30 P. M. to 7.30 P.M.

Voice : *Yes*, *yes*.

Mr. Speaker : The time of the sitting of the House is extended upto 7.30 P.M.

JOINT MOTION UNDER RULE 77 REGARDING LAW AND ORDER SITUATION IN THE STATE (*Resumption*)

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਜੇਲ੍ਹ ਬਰੇਕ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਖਤੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬੜੇ ਸਖਤ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਬੜੇ ਹੌਸਲੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਿਆ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੇ ਵਾਕਿਆਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਪੜ੍ਹਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਫੇਰ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਕਤਲੋਂ ਗਾਸਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਹਰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਸਟੇਟ-ਵਾਈਜ਼ ਫਿਗਰਜ਼ ਕੋਟ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਾਂਗਾ ਫੇਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚ ਬੜਾ ਸਖਤ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਥਾਂ ਥਾਂ ਤੇ ਦੰਗੇ ਫਸਾਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਈਨਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਤਬਾਹ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਹੀ ਇਥੇ ਮੇਰਠ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ ਟਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਫੂਕ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਟਰੈਕਟਰ ਦੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਵੀ ਫੂਕ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਵੰਬਰ ਰਾਇਟਸ ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਟੈਕਨੀਕ ਮਿਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿਸਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਇਹ ਨਵੀਂ ਟੈਕਨੀਕ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਇਕ ਸੁਝਾਅ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੰਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਾਰਡਰ ਸੀਲ ਕਰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕ ਚੰਗਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਉਧਰੋਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖਰਾਬੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਰਡਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਤੁਸੀਂ ਮੇਰਾ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਥ ਦਿਓ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਰਡਰ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਬਾਰਡਰ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸਾਰੇ ਰਲ ਕਿ ਬਾਰਡਰ ਸੀਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕਹਿਣ ਚਾਹੇ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ. ਵਾਲੇ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਰੇ ਪਰ ਬਾਰਡਰ ਸੀਲ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਕ ਹੋਰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਇਮਪਲੀਮੈਂਟਸ਼ਨ ਡੀਲੇਅ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲੇ ਦਸਦੇ ਦਸਦੇ ਰਹਿ ਗਏ ਕਿ ਇਹ ਡੀਲੇਅ ਕਿਉਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਚੀਜ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਦਸਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਡੀਲੇਆ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਤਜਰਬਾ ਹੈ ਔਰ ਮੈਂਨੂੰ ਵੀ ਖਿਆਲ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਗਾਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਜੇ ਕਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਖੋਹ ਲੈਣਾ ਸੀ। (ਹਾਸਾ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿਸ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਾਥੋਂ ਖੋਹ ਲੈਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਾਊਸ ਨੇ ਯੂਨੈਨੀਮਸਲੀ ਰੇਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਬਾਰੇ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਡਾਇਸੈਂਟਿੰਗ ਨੋਟ ਇਨ੍ਹਾਂ (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਹੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਬਹੁਤ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਭਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਅਕਾਰਡ ਦਾ ਕੋਈ ਤੁਅਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅਕਾਰਡ ਤੋਂ ਪਿਛੇ ਹਟ ਗਏ। ਇਕ ਗਲ ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਖੁਦ ਕਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਪਿਛਲੇ 4-5 ਸਾਲ ਤੋਂ ਖਰਾਬ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਨੋਂ ਸਪੀਕਰ ਹੀ ਇਹੋ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਖਰਾਬ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਪਿਛੇ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤਿੰਨ ਗਵਰਨਰ ਬਦਲਣੇ ਪਏ ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਇਤਨੇ ਵਿਗੜ ਗਏ ਕਿ ਤਿੰਨ ਗਵਰਨਰ ਅਤੇ ਇਕ ਸੀ.ਐਮ ਸਾਬਕਾ, ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੱਢਣਾ ਪਿਆ। ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਕਿਵੇਂ ਗਏ, ਉਸ ਦਾ ਕੱਚਾ ਚਿੱਠਾ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਫਿਰ ਗਵਰਨਰ ਗਏ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਵੀ ਗਲ ਮੁੱਕ ਨਹੀਂ ਗਈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਗਵਰਨਰ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੇਲੇ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਰਾਈਮ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਔਰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਕਣਕ ਦੀ ਚੋਰੀ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਔਰ ਇਸਤੇ ਹੀ ਸਾਰਾ ਟਾਈਮ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦਿਤਾ ਸੀ ਔਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਆਏਗਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਜਵਾਬ ਸਵਾਲ ਦਾ

ਦੇਵਾਂਗੇ ਔਰ ਜੇਕਰ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਉਣੀ ਚਾਹੁੰਣਗੇ ਤਾਂ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਵੀ ਕਰਵਾਵਾਂਗੇ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਭਰਾ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਬਾਰੇ ਟਾਈਮ ਮੰਗ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆਇਆ ਤਾਂ ਇਧਰਲੀਆਂ ਅਤੇ ਉਧਰਲੀਆਂ ਗਲਾਂ ਮਾਰਨ ਲਗੇ ਔਰ ਕੋਈ ਕਨਕਰੀਟ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸਰਦਾਰ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ ਜੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਸੁਝਾਓ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਝਾਓ ਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਅਮਲ ਵੀ ਕਰੇਗੀ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਮ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਮ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹਿਲਾਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ ਔਰ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਈ ਚੰਗੇ ਵਿਭਾਗ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਬੜੇ ਹੀ ਸਿਆਣੇ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਂਧਰਾ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ, ਬਿਹਾਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ, ਇਹ ਕੋਈ ਸਾਧਾਰਨ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਲੱਭਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਘੋਖ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਲ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਔਰ ਆਪ ਦਾ ਕਨਸਰਨ ਵੀ ਹੈ। ਆਂਧਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟੇਟਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹੋਮ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਅਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੇਣੀ ਪਈ। ਇਸ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਹ ਲਫਜ਼ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਹੋਮ ਮਨਿਸਟਰ ਨੇ ਕਹੇ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵੰਡੀਆਂ ਜਾਣ। ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਪਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਕਰਕੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨਜ਼ ਜਿੱਤ ਲਏ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਇਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਆਇਆ। ਉਹ ਉਥੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆ ਗਿਆ ਔਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ ਕੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਜ਼ ਜਿਤ ਗਏ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਣ ਆਏ ਹੋ? ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ ਸਰਕਾਰੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਔਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਇਥੇ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਮਿਉਨਲ ਕਲੈਸ਼ਿਜ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਮਿਉਨਲ ਕਲੈਸ਼ ਅਜੇ ਤਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਾਕੀ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਏ ਹਨ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਐਸੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ 15–20 ਘਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਆਬਾਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜੇ ਤਕ ਤਾਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਇਧਰ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਲੱਭਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਇਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਲੈ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਬਟਾਲਾ, ਨਕੋਦਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਰੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਕਨਸਟਰਕਟਿਵ ਰੋਲ ਪਲੇਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਮਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਮਨ ਬਹਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਕਾਂਸਪਰੇਸੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਗਵਾਂ-ਢੀਆਂ ਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਡੇ ਗਵਾਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਗਏ ਹਨ।

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]
ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਚਰਚਾ ਹੈ । ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ "Terrorism is a national problem" ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਰਾਬਲਮ ਨਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਹਿਸ ਚੱਲੀ। Terrorism is an international phenomena ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕੋਈ ਏਥੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਗੱਲ ਬਣੀ ਪਈ ਹੈ। ਬਹਿਸ ਇਧਰੋਂ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਧਰੋਂ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀਂ ਗੱਲ ਵੀ ਕਰ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰ ਵੀ ਕਹਿ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਬੜਾ ਸੋਹਣਾ ਸੁਝਾਓ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ 'ਆਲ ਸ਼ੇਡਜ਼' ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੰਦੇ ਆ ਜਾਣ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸੁਝਾਉ ਦਾ ਮੈਂ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮੈਂਬਰ ਆਪ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ, ਆਪਣਾ ਸਹਿਯੋਗੀ ਬਣਾਵਾਂਗੇ। ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਹ ਜਾਣਗੇ ਤਾਕਿ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰ ਸਕਣ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ।

ਇਹ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਿਉਂ ਹੋਈ, ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਈ ਦੂਸਰਿਆਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਪੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ । ਪਰ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਥੋਹੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਡਿਸਕੰਟੈਂਟਮੈਂਟ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਗਈ, ਅਨਇਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਕਾਰਨ ਵੀ ਫਰਸਟਰੇਸ਼ਨ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਇਕ ਐਸਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਏਥੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਟੌਰਚਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਬਲ੍ਹਦੇ ਗਏ। ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਸੱਟ ਲੱਗ ਗਈ, ਉਸੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਏਥੇ ਫੌਜ ਆ ਗਈ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਉਸ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਬੁਲਾ ਕੇ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੱਜਣ ਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਐਸੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਭੱਜ ਗਏ। ਮੈਂ ਬਹੁਤੀ ਡਿਟੇਲ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਗਏ। ਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਸਮਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਕੰਡਿਆਂ ਵਾਲੀ ਤਾਰ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਵਾੜ ਨਹੀਂ। ਜਿਧਰ ਕੋਈ ਦਰਿਆ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੁੰਡੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਖੇ ਹੀ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਧਰੇ ਤਾਂ ਖੇਤ ਨਾਲ ਖੇਤ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੱਟ ਟੱਪ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੋਜ਼ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਧੰਧਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਤੋਂ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਨਿਕਲ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਮੁੜ ਆਏ ਅਤੇ ਕੁਝ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ। ਕੁਝ ਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਸਤਾਏ ਹੋਏ ਉਧਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਹੁਣ ਜੋ ਇਧਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਵਿਗੜਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਧਰ ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ, ਕੁਝ ਰੇਂਜਰਜ਼ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਧਰੇ ਲਿਜਾ ਕੇ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੇਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਰੇਨ ਵਾਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਪੈਸਾ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਧਰ ਧੱਕ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਧਰ ਆਕੇ ਜੋ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਾਰਗੇਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯਤਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਆਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਹੀ ਯਤਨ ਚਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੁਝਾਉ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਰਡਰ ਸੀਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਬੰਦੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਜੇ ਪੁਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਵੀ ਲਓ ਤਾਂ ਨਵੇਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਗੜਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਫੇਰ ਏਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਇਮਪਲੀਮੈਂਟ ਨਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇਸ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਣ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲੋਕ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰ ਲਈਆਂ, ਹੁਣ ਮਲ੍ਹਮ ਲਗਾ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਇਹ ਲੋਕ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਮਲ੍ਹਮ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਲਗੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਐਕਾਰਡ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਈ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅੱਲੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਤੇ ਮੱਲ੍ਹਮ ਪੱਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ। ਗੱਲਾਂ ਭੁੱਲ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮ ਭੁੱਲ ਜਾਣਗੇ। ਪਰ ਏਨਾ ਸਮਾਂ ਗੁਜ਼ਰ ਗਿਆ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕੜੀ ਹੀ ਸਿਰੇ ਨਾ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਲੋਕ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਆਪ ਹੀ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਨੀਅਤ ਤੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਹੋਣ ਲਗ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇਣਾ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਆਂਢੀ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਮੁਖੀ ਰੋਜ਼ ਬਿਆਨ ਦੇ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਉਹ ਐਕਾਰਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਤੋਂ ਵੀ ਬਾਹਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮਰ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਗਲਤ ਹੋਣਗੀਆਂ । ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਬੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਨਬਿੰਗ ਕੋਈ ਫਿਟਕਾਰ ਨਹੀਂ, ਹੁੰਦੀ, ਉਸਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਇਧਰੋਂ ਮੈਂਬਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਉਦੋਂ ਮੂੰਹ ਸੀ ਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਂਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ । ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਇਮਪਲੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬਿਹੇਵੀਅਰ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਬਿਹੇਵੀਅਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾ ਨਿਕਲਣ, ਪਰ ਇਹ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਜੇ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਲੋਕ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਲੋਕ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਚਾਹੇ ਨਾ ਵੀ ਕੋਈ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਮਲੋ ਮੱਲੀ ਕਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਫੇਰ ਨਵੰਬਰ ਰਾਇਟਸ ਦੀ ਗੱਲ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਭੈੜੀ ਹੋ ਗਈ। ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵੀ ਬਹਿਸ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੁਣੇ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀਂ ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ ਵਿੱਚ ਨੈਨ ਤਾਰਾ ਸਹਿਗਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਟ ਰਾਈਟਰ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਖਾਨਦਾਨ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਇੰਡੀ-ਪੈਂਡੈਂਟ ਰਾਏ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਹੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਦਮੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਆਦਮੀ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸੱਟ ਵਜਦੀ ਹੀ ਹੈ। ਏਨੇ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮੇਂ ਨਹੀਂ ਚਲੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਮੁ-ਕੱਦਮਿਆਂ ਵਾਲੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਰਾਗੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਆਂਢੀ ਸੂਬੇ ਵਾਲੇ ਹੀ ਲੈ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਇਸ਼ੂ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਨੂੰ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਮੁਕੱਦਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਵੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਏਨੇ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਹਨ ਤਾਂਕਿ ਜਿਹੜੀ ਮਾਈਨਾਰਿਟੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕਾਨਪੁਰ ਅਤੇ ਬੋਕਾਰੋ ਵਿੱਚ ਬੈਠੀ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਅੰਦਰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਮਾਲ ਲੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਹਨ । 15-15 ਬੇਵਾ ਇੱਕ ਇੱਕ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਹੀ ਦਨਦਨਾਉਂਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਗੁੱਸਾ ਤਾਂ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹ ਗੁੱਸਾ ਕਿਵੇਂ ਫੁੱਟ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਏਥੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਹੀ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮਸਲਾ ਐਸਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਤਾਅਲੁੱਕ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਾਂ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਥੇ ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਰਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ। ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਮਝਣ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਆਗੂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਆ ਸਕੇ। ਅੱਜ ਤਾਂ ਗੱਲ ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਿਧਰੇ ਦੀ ਕਿਧਰੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪਹੁੰਚਾ ਦੇਣ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਸੁਖਾਵੇਂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਸੁਖਾਵਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਪੋਰਟ ਮਿਲੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਾਲਾਤ ਉਥੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਇਥੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਬਲਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਉਥੇ ਵੀ ਠੀਕ ਕਰੋ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਏਥੇ ਵੀ ਠੀਕ ਕਰੀਏ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਮਨ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੁਖੀ ਵੱਸਣ। ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਯਤਨ ਇਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਲੇਕਿਨ ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਨੋਕ ਝੋਂਕ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਥੋਂ ਦੀ ਇਕਾਨੋਮੀ ਉਜੜ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬੜਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਓਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲੈ ਕੇ ਆਈਏ। ਇਸ ਗੱਲ ਉਤੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬਾਹਰ ਦੇ ਬੰਦੇ ਲੈ ਕੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਖੁਲ੍ਹੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਗਾਓ। ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲਕਾਂ ਨੇ ਰਿਸਪੌਂਸ ਦਿੱਤਾ। ਇਥੇ ਥਾਪਰ ਵੀ ਆ ਗਏ, ਮੋਦੀ ਵੀ ਆ ਗਏ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਗਰੁੱਪ ਵਾਲੇ ਵੀ ਆ ਗਏ, ਪਿਊਰ ਡਰਿੰਕਸ ਵਾਲੇ ਵੀ ਆ ਗਏ, ਟੈਕਸਲਾ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਰੈਨਬੈਕਸੀ ਵਾਲੇ ਵੀ ਆ ਗਏ। ਇਹ ਲੋਕ ਗਲਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਬੰਦੇ ਲੈ ਕੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਹੋਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਆਵੇ ਅਤੇ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਗਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਸੁਖਾਵਾਂ ਬਣ ਸਕੇ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਥੇ ਕਿੰਨੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 3-4 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇੰਡਸਟਰੀ ਬਾਹਰ ਗਈ ਹੈ, ਬਾਹਰੋਂ ਆਈ ਨਹੀਂ। ਅੱਜ ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਾਲਾਤ ਚੰਗੇ ਵੇਖੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਇਥੇ ਆ ਗਈ ਹੈ। 12 ਵੱਡੇ ਯੂਨਿਟ ਇਥੇ ਲੱਗ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਇਥੇ ਲਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਕੁਝ ਵਿਗੜੇ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਕਿਉਂ ? ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਸੁਖਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਵੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਚੀਜ਼ ਵਾਸਤੇ

ਇਥੇ ਇਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਬਣੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਾਂ। ਉਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ, ਤੁਸੀਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਕਾਂਗਰਸ ਭਵਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ। ਉਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਖਾੜਕੂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਖਾੜਕੂ ਪੁਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਲੀਡਰ ਕੌਣ ਸੀ? ਮੈਂ ਉਸਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਉਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਮੁਮਤਾਜ਼ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਹੋਈ ਉਸ ਵੇਲੇ। ਉਦੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਜ਼ਹੂਰ ਵਿਚ ਆਈ। (ਸ਼ੋਰ) ਇਹ ਚੀਜ਼ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸਗੋਂ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸੇਲ ਹੈ, ਵਿਚ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਛਪੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰਨੀ ਗੁਰਬ੍ਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਹੈ।

(ਇਸ ਵਕਤ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸ਼ੋਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਾਫ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇ ਰਿਹਾ)

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਸੈਕੂਲਰ ਪਾਰਟੀ ਹੈ, ਇਹ ਗਲਤ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। (ਸ਼ੋਰ) (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਹਾਊਸ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਨੋਂ ਪਕਸ਼ ਇਸ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਹਾਊਸ ਜਾਂ ਲੀਡਰ ਆਫ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਬੋਲੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਟੋਕਣਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਰਵਾਇਤ ਬੜੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਚਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਮਹਿਸਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਖਤਮ ਕਰ ਲੈਣ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਟਾਈਮ ਦੇ ਦਿਆਂਗਾ।

(ਇਸ ਵਕਤ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸ਼ੋਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ)

ਸ੍ਰੀ ਨੁਸਰਤ ਅਲੀ ਖਾਂ : (ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲ ਇੱਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ) ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋ...........

WALK OUT

(ਸ਼ੋਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਵੀ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸਦਨ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਾਕ ਆਊਟ ਕਰ ਗਏ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਐਸੀ ਰਵਾਇਤ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਟੋਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਪ੍ਰਾਸੈਸ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ (ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਇਹ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਟਰੈਜ਼ਰੀ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਵਲੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਰਿਪੀਟ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

JOINT MOTION UNDER RULE 77 REGARDING LAW AND ORDER SITUATION IN THE STATE (*Resumption*)

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਅਸੀਂ ਵੈਸੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਪੀਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਵੀ ਅਤੇ ਲੀਡਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਵੀ । ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਦਖਲ ਦਿੰਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ । ਲੇਕਿਨ ਅਸੀਂ ਜੇ ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਆਖ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੌੜੀ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਸੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੌੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਮੈਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀ । ਉਹ ਜਥੇਬੰਦੀ ਪਟਿਆਲੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਫਿਰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਆ ਗਈ। ਪਟਿਆਲੇ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਇਸ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸੀ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸੀ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕੰਮ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਪਟਿਆਲੇ, ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਬਾਦ ਇਹ ਜਥੇਬੰਦੀ ਜਲੰਧਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਬਟਾਲੇ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਆ ਗਈ। ਉਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਕੰਮ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਗਾੜਿਆ ਜਾਵੇ । ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਉਦੋਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕਮਿਊਨਿਟੀਜ਼ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜਨ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਬਟਾਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਆਈ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਕਰਕੇ ਉਥੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੁਕਾਨ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ। ਫਿਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਯਤਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਗੜੀ ਉਛਾਲੀ ਜਾਵੇ ਫਿਰ ਗਰੁੱਪ ਕਲੈਸ਼ਿਜ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬੜੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ (ਥੰਪਿੰਗ) ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਅਮਨ ਭੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ । ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਵਾਂਗੇ। ਇਥੇ ਮੈਂ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰੇ ਬਗੈਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਚਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ। ਸਾਡੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਗਲ ਆਮ ਆਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜੋਧਪੁਰ ਵਾਲੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਲੰਮੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੇਸਿਜ਼ ਵਿਚ ਵੀ, ਕਤਲ ਦੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਜ਼ਮਾਨਤਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੇਜਿੰਗ ਵਾਰ ਅਗੇਂਸਟ ਦੀ ਸਟੇਟ ਦਾ ਕੇਸ ਕਤਲ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਘਟ ਸੀਰੀਅਸ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਿਰਫ ਇਰਾਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕੇਸ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਥਾਂ ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਸਨ, ਕਲਰਕ ਵੀ ਸਨ, ਐਸ. ਜੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਵੀ ਸਨ। ਇਹ ਕੇਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੌਣੇ ਚਾਰ ਸੌ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋਧਪਰ ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਇਥੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤਾਂ ਕਤਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮਾਨਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ।

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਡਿਸਕ੍ਰੀਮੀਨੇਸ਼ਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ? ਇਸ ਲਈ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਕ੍ਰੀਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿਚ ਤਰਮੀਮਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਹੋਈ ਹੋਣੀ ਹੈ ਪਰ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਵਿਚ ਤਰਮੀਮ ਹੁੰਦੀ ਨਹੀਂ। ਇੰਟਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਤਾਹ ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਇਥੇ ਉਸ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਨੂੰ ਚੇਂਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੋਧਪੁਰ ਕੇਸਿਜ਼ ਬਾਰੇ ਐਕਟ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ 111-ਏ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਜਰਮ ਸਬੂਤ ਦੇਵੇ ਕਿ ਮੈਂ ਬੇਗੁਨਾਹ ਹਾਂ। ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਕੰਟਰੀ ਵਿਚ ਇਹ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਘੇ ਕਾਨੂੰਨਦਾਨਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਲਈ ਬਣਾਉਣਾ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਪੌਣੇ ਚਾਰ ਸੌ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔਰ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਰਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸਨ ਭਾਵੇਂ ਸਰਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਜਰਮ ਸਮਝਿਆ ਜਾਏ ਜਦੋਂ ਤਕ ਕਿ ਉਹ ਸਾਬਤ ਨਾ ਕਰ ਦੇਣ ਕਿ ਉਹ ਮੁਜ਼ਰਮ ਨਹੀਂ ਹਨ। 10-12 ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਫਿਰ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਤੇ ਛਡਿਆ ਗਿਆ। ਮੁੜ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਜੋਧਪੁਰ ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਔਰ ਅਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਲੋਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਡਿਸਕ੍ਰੀਮੀਨੇਸ਼ਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਔਰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਡਿਸਕ੍ਰੀਮੀਨੇਸ਼ਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਰੀਐਕਸ਼ਨ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੋਧਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਬਤੌਰ ਵਕੀਲ ਦੇ। ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰ ਕੋਰਟ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਉਥੇ ਬੜੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਥਾਂ ਤਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਪਰਸੂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ 7 ਵਕੀਲ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹ ਮਕਾਨ ਢੂੰਡ ਰਹੇ ਸਨ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੇ ਮਕਾਨ ਦੇ ਦਿਤਾ, ਕਿਰਾਇਆ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹ ਮੁਕਰ ਗਿਆ ਔਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਨੂੰ ਘੂਰ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਕਾਨ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਤੂੰ ਸਮਝ ਲਈਂ। ਉਸ ਨੇ ਮਕਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ। ਉਥੇ ਰੋਟੀ ਖਾਣੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ਼ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਹਨ। ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਇਥੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸ਼ਿਫਟ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਬਾਲਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸ਼ਿਫਟ ਕਰ ਦੇਣ ਤਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਤਾਂ ਲਿਆ ਕਰਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਨਾ ਦੂਰ ਰਖਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਦਿਨ ਤਾਂ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸ਼ਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਢੀਂਡਸਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਚੈਲੰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਰਿੱਟ ਫਾਈਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਤਕ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਓਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਇਸ ਰਿਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿੱਟ ਵਿਚਾਲੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ। ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਗਲ ਮੁਕਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਕਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਬੜੇ ਅੰਕੜੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਥੇ ਬੜੇ ਕਤਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਪਰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੋ ਕਰਾਈਮ ਦੇ ਫਿਗਰਜ਼ ਹਨ ਉਹ ਦੂਸਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟਤਾ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਕਰਾਈਮ ਦੇ ਫਿਗਰਜ਼ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਮੈਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਗਿਆਤ ਵਾਸਤੇ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 1 ਜਨਵਰੀ, 1985 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 31 ਦਸੰਬਰ, 1985 ਤਕ ਬਾਹਰ-ਲਿਆਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹਨ। (ਵਿਘਨ) ਜੇਕਰ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤਾਂ ਚੰਗੀ ਗਲ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ :—

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਮਰਡਰ ਕੇਸਿਜ਼ ਐਕਸਟ੍ਰੀਮਿਸਟਸ ਦੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਵੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇਹ ਸਾਰੇ 646 ਹੋਏ। ਯੂ. ਪੀ. ਵਿਚ 6,275 ਹੋਏ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਯੂ. ਪੀ. ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਦਸ ਗੁਣਾ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਮਰਡਰ ਕੇਸਿਜ਼ 3,164 ਹੋਏ। ਡਕਾਇਤੀ ਕੇਸਿਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਚ 8 ਹੋਏ। ਯੂ. ਪੀ. ਵਿਚ ਇਹ ਕੇਸਿਜ਼ 2,235 ਹੋਏ ਔਰ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ 2,791 ਹੋਏ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਹਨ। ਬਿਹਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲੋਂ ਤਿਗਣੀ ਸਟੇਟ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ 8 ਕੇਸ ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਂ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ 24 ਕੇਸਿਜ਼ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਥੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਰਾਬਰੀ ਕੇਸਿਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 110 ਕੇਸਿਜ਼ ਹੋਏ। ਯੂ. ਪੀ. ਵਿਚ 5,770 ਹੋਏ। ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ 2,000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋਏ। ਬਰਗਲਰੀ ਦੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 956 ਹੋਏ। ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ 8,868 ਹੋਏ। ਇਕੱਲੇ ਬੰਬਈ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲੋਂ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਉਥੇ ਬੰਬਈ ਵਿਚ ਬਰਗਲਰੀ ਦੇ ਕੇਸਿਜ਼ 1985 ਵਿਚ 2,300 ਹੋਏ। ਥੈਫਟਸ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 1477 ਕੇਸਿਜ਼ ਹੋਏ ਔਰ ਇਕੱਲੇ ਬੰਬਈ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ 15,480 ਕੇਸਿਜ਼ ਹੋਏ। ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ 17,110 ਕੇਸਿਜ਼ ਹੋਏ। ਰਾਇਟਿੰਗ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 8 ਕੇਸਿਜ਼ ਹੋਏ। ਯੂ. ਪੀ. ਵਿਚ 17,877 ਕੇਸਿਜ਼ ਹੋਏ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ 13,009 ਕੇਸਿਜ਼ ਹੋਏ। ਇਹ ਅੰਕੜਿਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੂਸਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਕੰਪੈਰੇਜ਼ਨ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਰਾਈਮ ਦੂਸਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹਾਂ :

> "A murder every three hours in Madhya Pradesh. A murder every three hours, a rape every six hours, a theft every 12 minutes and a dacoity almost every day are the scores achieved by Moti Lal Vohra, the Chief Minister. Moti Lal Vohra himself informed the State Assembly in reply to a question that ever since he has assumed the reigns of power 2833 persons had committed suicide. Phenominal rise in crime occurs in the traditional peaceful State was revealed in reply to a question. He said that one death dowry case was being registered almost every other day during his tenure. The figures relate to the period between March last year and as on January 31. This has revealed that molestation of women every two hours suicide every three hours and an attempt to murder every four hours and a robbery every three hours in the State." (Indian Express—1st March, 1986).

ਇਹ ਹਾਲ ਹੈ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ। ਫਿਗਰਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਾਡੀ ਪੁਜੀਸ਼ਨ ਚੰਗੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਰਾਈਮ ਹੋਵੇ ਨਾ। ਇਥੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਕਰਾਈਮ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਜੋ ਟਾਈਮ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਅੰਕੜੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟੈਰੋਰਿਸਟਸ ਦੇ ਕਰਾਈਮ ਵਧੇ ਹਨ। 1 ਅਕਤੂਬਰ, 1985 ਤੋਂ 9 ਮਾਰਚ, 1986 ਤੱਕ ਦੇ ਫਿੱਗਰਜ਼ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਮਰਡਰ 27 ਹੋਏ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਪਹਿਲੇ 52 ਮਰਡਰ ਹੋਏ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 22 ਟਰੇਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਇਹ ਟਰੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਏ। ਰਾਬਰੀਜ਼ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ 54 ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਐਤਕੀਂ 38 ਹੋਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 26 ਰਾਬਰੀਜ਼ ਟਰੇਸ ਵੀ ਕਰ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਜਿਹੜੇ ਪੁਲਿਸ

ਐਨਕਾਊਂਟਰ ਹੋਏ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਬੜਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 24 ਐਨਕਾਊਂਟਰ ਹੋਏ ਜਦ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਹ 8 ਹੋਏ ਹਨ। ਡੈਮੇਜ, ਅੱਗਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨੁਕ-ਸਾਨ ਹੋਇਆ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅੱਗ ਦੀਆਂ 48 ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਜਦ ਕਿ ਸਾਡੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ 11 ਅੱਗਾਂ ਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਸੈਡੀਸੀਅਸ ਐਕਟੀਵਿਟੀਜ਼ ਪਹਿਲੇ 71 ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਐਤਕੀਂ 5 ਹੋਈਆਂ। ਫਿਰ ਸੈਕੂਲੇਰਿਜ਼ਮ ਦੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਤੇ ਪੂਛ ਸੁੱਟ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਸੁੱਟ ਦਿਤੀ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਹ ਵਾਰਦਾਤਾਂ 3 ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਐਤਕੀਂ ਇਕ ਹੋਈ। ਗੌਰਮਿੰਟ ਸਰਵੈਂਟਸ ਨੂੰ ਅਸਾਲਟ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 5 ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਐਤਕੀਂ ਇਕ ਹੋਈ। ਹਰ ਵਾਰਦਾਤ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੋਈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੇਸ 152 ਹੋਏ ਜਦ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਹ 271 ਹੋਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ 152 ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਆਲਰੈਡੀ ਵਰਕ ਆਊਟ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 96 ਹਾਰਡਕੋਰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲਜ਼ ਨੂੰ ਪਕੜ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ 96 ਹਾਰਡ ਕੋਰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲਜ਼ ਐਪਰੀਹੈਂਡ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 96 ਦੇ ਵਿਚੋਂ 37 ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਪਿੱਛੇ ਭੱਜ ਕੇ ਅਤੇ ਪਰਸੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। 37 ਕੇਸ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਰਸੂ ਕਰਕੇ ਫੜ ਲਏ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਪਰਫਾਰਮੈਂਸ ਮਾੜੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਪਰਫਾਰਮੈਂਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿੱਗਰਜ਼ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਹੌਂਸਲੇ ਬੁਲੰਦ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਇਨਾਮ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਮਾੜਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸੈਕਟਰ ਸਕੀਮ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਉਧਰੋਂ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਖਿੰਡ ਪੁੰਡ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਸੈਕਟਰ ਸਕੀਮ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕੋਈ 67 ਕੰਪਨੀਆਂ ਇਸ ਕੰਮ ਤੇ ਲਾਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ 22 ਸੈਕਟਰ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਅਤੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਚ ਵੀ, ਅਸੀਂ 138 ਵਹੀਕਲਜ਼ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ। ਹੋਰ ਖਰਚ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜੀਪਾਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਹ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਣ ਅਤੇ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਹ ਸੈਕਟਰ ਸਕੀਮ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਕਟਰ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 4 ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਟਰੈਂਥ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਚੰਗਾ ਸਮਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਚੰਗੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਫੈਕਟਿਵਲੀ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕਸ ਦੀ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਵਧਾਈ ਜਾਵੇ। ਸਾਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਉਹ ਛੇਤੀ ਪਕੜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਛਾਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਬੜਾ ਉਛਾਲਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ, ਹਿੰਦੂ ਲੋਕ ਇਥੋਂ ਉਠ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਬੜੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ। ਕੋਈ ਲੋਕ, ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀਂ ਉਠਿਆ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਿਨੇ ਲੋਕ ਵਸਦੇ ਹਨ, ਜਿੰਨੀਆਂ ਕਮਿਉਨਿਟੀਜ਼ ਹਨ ਉਹ ਠੀਕ ਵੱਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਦਾ ਚਾਚਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਦਾ ਤਾਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਛਾਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਐਸੀ ਕੋਈ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਫੈਲਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਉਛਾਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਪੜ੍ਹੀ ਕਿ ਇਥੋਂ ਕੁਝ ਪਰੀਵਾਰ ਉਠ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਐਸੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਗਲਤ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਪੂਰਾ ਯਤਨ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਐਸੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਹਰ ਇਕ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਅਤੇ

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]
ਹੌਸਲੇ ਨਾਲ ਵਸ ਸਕੇ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਡਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਹੋਵੇ। ਐਸਾ ਐਟਮਾਸਫੀਅਰ ਅਸੀਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੁਝਾਅ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਇਕ ਗਲ ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਗਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਕਮੇਟੀ 5–7 ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਆਦਮੀ ਉਥੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਜਾ ਕੇ ਯਤਨ ਕਰਨ । ਐਸਾ ਅਸੀਂ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੋ ਮਨਿਸਟਰਜ਼ ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਭੇਜੇ ਸੀ। ਫਿਰ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਥੇ ਜਾਓ। ਉਹ ਉਥੇ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਛਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਹਾਲਾਂ ਵੀ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਜੀ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਭੇਜਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਥੇ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਬੜਾ ਅੱਛਾ ਐਟਮਾਸਫੀਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਥੇ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਬੜੀ ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਤਾ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਬੜੀ ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਠੀਕ ਹੈ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ, ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਲੋੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਉਥੇ ਉਹ ਕਮੇਟੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਦੇਖੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਇਕ ਹਫਤੇ ਵਿਚ ਇਸ ਕੰਮ ਤੇ ਲਾਵਾਂਗੇ। ਮੈਂ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਲੇਕਿਨ ਸਾਡਾ ਯਤਨ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਸੁਖਾਵਾਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂਕਿ ਜਿਹੜਾ ਅਕਾਰਡ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾ ਸਕੀਏ । ਸਾਡਾ ਯਤਨ ਇਸ ਪਾਸੇ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਫਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ । (ਥੰਪਿੰਗ)

Mr. Speaker : The House stands adjourned till 9.00 A.M. on Wednesday, the 19th March, 1986.

*7.08 P.M. (The Sabha then *adjourned till 9.00 A.M. on Wednesday, the 19th March, 1986).

21245/P.V.S.—Govt. Press, Chd.

Published under the authority of the Punjab Vidhan Sabha and printed by the Controller, Printing and Stationery Department, U.T., Chd.

Punjab Vidhan Sabha Debates

19th March, 1986

Vol. II—No. 14

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

Wednesday, the 19th March, 1986

Punjab Vidhan Sabha Secretariat, Chandigarh

Price: Rs. Rs 67.-0

Th
Chanc
in the

Sealir

please
Verka
for ?

Schoo
ment

ਪੁੱਛਣਾ
ਇਹ
ਕਹਿਣ
ਅਤੇ
ਰਿਕਾਰ
ਵੀ
ਨਹੀਂ
ਰੁਪਿਅ
ਪਾਇਆ
ਕੀ ਇ

ਪੀਰੀ
ਦੂਸਰ
ਸ਼ੈਂਸੀ
ਪੀਰੀ
ਪ੍ਰਾਪਤ
ਨੂੰ ਸ
ਆਇ
ਵਾਲ
ਇਸ

PUNJAB VIDHAN SABHA

Wednesday, the 19th March, 1986

The Vidhan Sabha met in the Punjab Vidhan Sabha Hall, Vidhan Bhavan, Chandigarh, at 9.00 A.M. of the Clock. Mr. Speaker (Sardar Ravi Inder Singh) in the Chair.

STARRED QUESTIONS AND ANSWERS

Sealing of Record of Government Girls High School, Verka, District Amritsar

***128. Shri Sewa Ram Arora** : Will the Minister for Education be pleased to state whether the record of the Government Girls High School, Verka, District Amritsar, was sealed in the year 1985; if so, the reason therefor ?

Sardar Sukhjinder Singh : The record of Government Girls High School, Verka, District Amritsar was taken into possession by the Department so that it was not tempered with.

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮਾਨਯੋਗ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਪੌਜੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਹੈ ਇਹ ਦਰੁਸਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਥੇ ਇਕ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਗਿਆ, ਜੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਟੀ.ਏ./ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਪਰਟੀਕੁਲਰਜ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਡੀ.ਈ.ਓ. ਵੀ ਗਏ ਅਤੇ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਿਸ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਪਿਆ ਸੀ ਉਹ ਅਲਮਾਰੀ ਸੀਲ ਕਰਕੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਏ ਜਿਹੜੀ ਅਲਮਾਰੀ ਅੱਜ ਵੀ ਡੀ.ਈ.ਓ. ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਪਈ ਹੈ। ਉਹ ਰਿਕਾਰਡ ਸੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰੁਸਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਪੌਜ਼ੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਥੇ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਮਹਿਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ਔਰ 87 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਬਿਲਡਿੰਗ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਗਬਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਹੈਡਮਿਸਟਰੈਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੀ ਇਹ ਗਲ ਠੀਕ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਰ, ਗਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦਾ ਆਡਿਟ ਹੋਇਆ ਸੀ ਔਰ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਪੀਰੀਅਡ ਨੂੰ ਪਰਟੇਨ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਹੈਡਮਿਸਟਰੈਸ ਬਦਲ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਔਰ ਜਿਹੜੀ ਦੂਸਰੀ ਹੈਡਮਿਸ਼ਟਰੈਸ ਆਈ ਉਸ ਦੇ ਵੇਲੇ ਇਹ ਆਡਿਟ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਡੈਫੀ-ਸ਼ੈਂਸੀਜ਼ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਜਿਹੜੀ ਹੈਡਮਿਸਟਰੈਸ ਬਦਲ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਉਸ ਦੇ ਪੀਰੀਅਡ ਨੂੰ ਪਰਟੇਨ ਕਰਦਾ ਸੀ ਉਸ ਨੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਰਲੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਉਹ ਰਿਕਾਰਡ ਟੈਂਪਰ ਵਿੱਦ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਚੁਨਾਂਚਿ ਇਥੋਂ ਅਫ਼ਸਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਜਿਹੜਾ ਜਾ ਕੇ ਰਿਕਾਰਡ ਸੀਲ ਕਰਕੇ ਆਇਆ। In the light of the report of the predecessor ਅਸੀਂ ਆਡਿਟ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦਾ ਆਡਿਟ ਦੁਬਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਅਸਲ ਕਹਾਣੀ ਹੈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਹਾਊਸ ਦੇ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਹੋ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਮਾਨਯੋਗ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਪੋਜ਼ੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਹੈ ਔਰ ਹੁਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੀਲ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਤਾਲਾ ਲਾ ਕੇ ਸੀਲ ਲਾ ਦੇਣੀ।

Mr. Speaker : There is no difference between these two things.

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਚਲੋ, ਮੈਂ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਗ਼ਬਨ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਕ ਹੈਡਮਿਸਟਰੈਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਜਿਹੜਾ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਗ਼ਬਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਉਸ ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਜੇ ਕੋਈ ਗਲ ਦੁਬਾਰਾ ਆਡਿਟ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਐਕਸ਼ਨ ਲਵਾਂਗੇ ਜਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਜੀ ਕੋਈ ਅਥੈਂਟਿਕ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦੇਣ, ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਆਮ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਫੰਡਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗਲ ਹੈ, ਉਹ ਮਿਸਯੂਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਡੀ-ਪਾਰਟਮੈਂਟ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ। ਕੀ ਕੋਈ ਉਥੋਂ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਜਾਂ ਲੋਕਲ ਨੁਮਾਇੰ-ਦਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਕਮੇਟੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਥੇ ਪ੍ਰਮਾਨੈਂਟ ਹੈੱਡ ਹੋਵੇ, ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਆਲਰੈਡੀ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਟੀ.ਏ. ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੇਰੈਂਟਸ ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਦੀ ਮਾਰਫ਼ਤ ਓਪਰੇਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਬੜੇ ਨਿਗਲਿਜੀਬਲ ਫੰਡਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਗਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਐਗਜ਼ੈਗਰੇਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੀ.ਟੀ.ਏ. ਦੀ ਮਾਰਫ਼ਤ ਓਪਰੇਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਔਰ ਉਹ ਬੜੇ ਰਿਸਪੈਕਟੇਬਲ ਆਦਮੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਅਸੀਂ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਸਟੇਟ ਲੈਵਲ, ਲੋਕਲ ਲੇਵਲ ਤੇ ਐਸੀ ਕਮੇਟੀ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ ਕਰੀਏ ਤਾਂਕਿ ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਜੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਓਵਰ ਕਮ ਕਰ ਸਕਣ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗਬਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਟੈਂਪਰ ਵਿਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਔਰ ਜਾਲ੍ਹੀ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। 10 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਦਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਸੰਤ ਜੀ ਨੇ ਉਥੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਬਣਾਈ ਸੀ ਔਰ ਉਹ 87 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਵੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੇ ਖ਼ਾਤੇ ਸ਼ੋਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਹੈਡਮਿਸਟਰੈਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਿਸੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਫ਼ਸਰ ਤੋਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਜੀ ਕਹਿਣਗੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗੇ।

Payment of Pension to Physically Handicapped Persons

***286. Shri Mohinder Singh K.P.:** Will the Minister for Health and Family Welfare be pleased to state—

(a) whether the Government has decided to stop the payment of pension to physically handicapped persons in the State; if so, the reasons therefor;

(b) if the reply to part(a) above be in the negative, the reasons for not releasing pensions to such persons in the State for along time ?

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ : (ੲ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

(ਬੀ) ਇਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਫੰਡਜ਼ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਹਨ । ਸਾਰੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤਕ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਭੇਜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਐਸਾ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੈਨਸ਼ਨਜ਼ ਨਾ ਰੁਕਣ ਔਰ ਟਾਈਮ ਸਿਰ ਮਿਲਣ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਯਕੀਨ ਦੁਆਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਾਂਗੇ ਪਰ ਅਸਲ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਾਂ ਰੁਕਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ 1982 ਵਿੱਚ, 1983 ਵਿੱਚ, 1984 ਵਿੱਚ ਫੰਡਜ਼ ਥੋੜ੍ਹੇ ਰਖੇ ਸਨ । 1982 ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੁਪਿਆ ਰਖਿਆ ਸੀ 2 ਲੱਖ 75 ਹਜ਼ਾਰ ਪਰ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੰਡਣਾ ਸੀ ਉਹ ਸੀ 9 ਲੱਖ 52 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਫੰਡਜ਼ ਥੋੜ੍ਹੇ ਰਖੇ ਸਨ । 1983 ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰਖਿਆ ਅਤੇ ਦੇਣਾ ਬਣਦਾ ਸੀ ਸਾਢੇ 11 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਲ 1983–84 ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰਖਿਆ ਅਤੇ ਦੇਣਾ ਸੀ 13 ਲੱਖ 84 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਔਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 1984–85 ਵਿੱਚ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰਖਿਆ ਔਰ ਦੇਣਾ ਸੀ 18 ਲੱਖ 56 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟਸ ਪਾਸ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਔਰ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ 31 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰਖ ਕੇ ਇਹ ਪਿਛਲੀ ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਸੀ ਉਹ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਅਗੇ ਤੋਂ ਜੋ 1986–87 ਸਾਲ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ 21 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰਖ ਕੇ ਜਿੰਨੇ ਬੈਨੀਫਿਸ਼ਰੀਜ਼ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਰਖ ਕੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਰੁਕ ਸਕਦੀ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਐਤਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਫੀਸ਼ੀਐਂਟ ਫੰਡਜ਼ ਰਖੇ ਹਨ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ 21 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰਖਿਆ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਗਲ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੱਸੀ ਹੈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਅੱਛੀ ਬਾਤ ਹੈ ਔਰ ਤਾਰੀਫ਼ ਦੀ ਗਲ ਹੈ । ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ

[ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ]

ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਦਰਖਾਸ਼ਤਾਂ ਹਨ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਸਟੇਜ ਤੇ ਟਾਈਮ ਬਾਊਂਡ ਕਰਕੇ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਧਾਂਧਲੀਆਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਕਤ ਸਿਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮਿਲ ਸਕੇ, ਐਸਾ ਕੁਝ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਕ ਤਾਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਨਾਰਮ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ 10—10, 20—20 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਂਪ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰਜ਼ ਔਰ ਬੀ.ਡੀ.ਓਜ਼ ਵਗ਼ੈਰਾ ਜੋ ਕੰਸਰਨਡ ਅਫ਼ਸਰ ਹਨ ਉਹ ਮੌਕੇ ਤੇ ਕੈਂਪ ਲਾ ਕੇ ਜਿਹੜੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਕੇਸਿਜ਼ ਪਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ।

ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਹੈਂਡੀਕੈਪਡ, ਓਲਡ ਏਜ ਅਤੇ ਵਿਡੋ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਫ਼ਾਰਮ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਥਾਂ ਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਸਰਪੰਚ, ਦੂਜਾ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਜਾਂ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਡਾਕਟਰ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰੀ ਕੋਈ ਮਾਈਨਰ ਜਿਹਾ ਡਿਫੈਕਟ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਦਰਖ਼ਾਸਤ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਗਰੀਬ ਬੁਢੇ ਲੋਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਰਕਸ਼ੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੇਕੇ ਭਜੇ ਫਿਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਾਬ ਹੈ। ਆਇਆ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਇਸ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਫ਼ਾਰਮ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਮਾਈਨਰ ਕਮੀਆਂ ਮੌਕੇ ਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਦਰੁਸਤ ਕਰ ਦੇਣ ਔਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਫ਼ਾਰਮ ਐਕਸੈਪਟ ਕਰਕੇ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਫਾਰਮ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਹੈ ਅਗਰ ਉਹ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫ਼ਾਰਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪਏਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਔਰਤ ਫ਼ਾਰਮ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮਦਨ ਕਿਤਨੀ ਹੈ ਉਹ ਕਾਲਮ ਖਾਲੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਕੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਲੋਂ ਉਹ ਕਾਲਮ ਭਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਲਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫ਼ਾਰਮ ਦੇਣ ਤੋਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਬਾਦ ਉਸ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਦਸੋ ਤੁਹਾਡੇ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਹਨ, ਕਿੰਨੇ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਆਦਿ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਲਮ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਓਰਲੀ ਪੁੱਛ ਕੇ ਭਰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਛੋਟੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਲੈਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਠੀਕ ਹੈ। ਇਹ ਗਲ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਜਿਥੇ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਤੇ ਠੀਕ ਕਰਵਾਵਾਂਗੇ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕੁਮਾਰੀ ਸੁਸ਼ੀਲ ਮਹਾਜਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗੀ ਕਿ ਦੋ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਬਾਦ 15, 15 ਜਾਂ 20, 20 ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਯੂਨਿਟ ਬਣਾ ਕੇ ਕੈਂਪ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਥੇ ਹੀ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਪਟਵਾਰੀ ਆਦਿ ਚਲੇ ਜਾਣ। ਉਥੇ ਹੀ ਫ਼ਾਰਮ ਭਰਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਉਥੇ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਗ ਜਾਵੇ।

ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਚੁਕਾ ਹਾਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੇ ਫਿਜ਼ੀਕਲੀ ਹੈਂਡੀਕੈਪਡ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨਜ਼ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਪੰਜਾਬ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕੋਲ ਇਹ ਰੂਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਹਨ ਸਾਰੇ ਰੂਲਜ਼ ਰਿਲੈਕਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਕਿਥੇ ਕਿਥੇ ਪੋਸਟਾਂ ਖਾਲੀ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਆਦਮੀ ਲਗਾ ਕੇ ਇਹ ਪਤਾ ਕਰਾ ਲਵੇ ਕਿ ਕਿਥੇ ਕਿਥੇ ਪੋਸਟਾਂ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਹਨ ਤਾਕਿ ਉਹ ਲਗ ਸਕਣ ?

ਮੰਤਰੀ : ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੈਨਸ਼ਨਜ਼ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਐਡੀ ਵੱਡੀ ਤਾਦਾਦ ਹੈ, ਸ਼ਿਦਤ ਹੈ ਥਾਂ ਥਾਂ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਇਹ ਬੜਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਲੀਅਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਹੈਂਡੀ-ਕੈਪਡ ਹਨ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਨਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਟਰੀਟਮੈਂਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਥੇ ਕਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਈਡਲੀ ਨੋਨ ਹੈ। ਹੈਂਡੀਕੈਪਡ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਇਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਐਕਸਚੇਂਜ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਖੜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਜਿਥੇ ਵੇਕੈਂਸੀ ਖਾਲੀ ਹੋਵੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਪੈਨਸ਼ਨਜ਼ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅਕਾਊਂਟ ਖੋਲ੍ਹਣੇ ਸਨ ਕੀ ਉਹ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਣਗੇ ? ਦੂਸਰੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਬੱਚੇ ਬਾਲਗ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਸ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕੀ ਉਹ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ ?

ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਵਿਧਵਾ ਦਾ ਲੜਕਾ ਕਮਾਊ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਿਹੜੀ ਹੈ ਉਹ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ। ਬਾਕੀ ਮਨੀਆਰਡਰ ਰਾਹੀਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਔਰ ਮਨੀਆਰਡਰ ਦਾ ਖਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਆਪ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਹੈ ਕੀ ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਚੇਂਜ ਕਰਨਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਤਾਂ ਵਿਡੋ ਪੈਨਸ਼ਨ ਹੈ ਅਗਰ ਉਸ ਦਾ ਬੱਚਾ 18 ਸਾਲ ਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਦੋਬਾਰਾ ਫ਼ਾਰਮ ਭਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਔਰ ਵਿਡੋ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੋਬਾਰਾ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕਰਨ ਲਈ ਫਿਰ ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਅਰਸਾ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਉਹ ਵਿਡੋ ਔਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਨਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਬਾਰਾ ਫ਼ਾਰਮ ਭਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਪਵੇ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਰਹੇ ? ਦੂਜੇ ਫਾਰਮ ਵਿਚ ਇਕ ਆਮਦਨ ਦਾ ਕਾਲਮ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ 15, 20 ਰੁਪਏ ਆਮਦਨ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਗਰ ਕਿਸੇ ਵਿਡੋ ਦੀ ਕੋਈ ਆਮਦਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਔਰ ਉਹ ਕਾਲਮ ਖਾਲੀ ਰਹਿ ਜਾਏ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸੋਧ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਥੋੜ੍ਹੀ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਔਰ ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਆਮਦਨ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਡੋ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਵਿਡੋ ਦੀ ਪਰ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਸਾਈਡ ਆਮਦਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਲਿਖਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

Posts of Doctors Vacant in Government Hospitals and Dispensaries

***129. Shri Sewa Ram Arora** : Will the Minister for Health and Family Welfare be pleased to state the number of posts of doctors lying vacant in the Government Hospitals and Dispensaries, in the State, at present and the action proposed to be taken by Government to fill up those posts?

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਸਪਤਾਲਾਂ/ਮੁੱਢਲਾ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ/ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ 212 ਆਸਾਮੀਆਂ (187 ਮੈਡੀਕੇਲ ਅਫਸਰ ਅਤੇ 25 ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ) ਖਾਲੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ 212 ਵੇਕੈਂਸੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਵਿਚ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਹਨ ਇਹ ਬੜੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਕੀ ਇਹ ਵੇਕੈਂਸੀਆਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪ੍ਰੈਲ ਤਕ ਭਰ ਲਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਵੇਕੈਂਸੀਆਂ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਹਨ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਤਾਂ ਬੈਨ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੁਣ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਜੇ ਆਗਿਆ ਮਿਲ ਜਾਏਗੀ ਤਾਂ ਇਹ ਭਰ ਦਿੱਤੀਆ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਸਰਦਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰਜ਼ ਜਿਹੜੇ ਹਾਇਰ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੋਸਟ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨਾ ਚਿਰ ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਖਾਲੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਬੰਦ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਹਾਇਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਲਈ ਜਾਵੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਤੇ ਜਾਵੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਐਮ.ਡੀ. ਜਾਂ ਹਾਇਰ ਕੋਰਸ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1984 ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦ ਪੋਸਟ ਭੇਜੋ। ਲਾਸਟ ਟਾਈਮ 157 ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਗਰੁੱਪ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਜਦੋਂ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਿਛੋਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਮੈਂ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਰਖਾਂਗਾ। ਹੁਣ ਚੂੰਕਿ ਸਮਾਂ ਨੇੜੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਪ੍ਰੈਲ ਵਿਚ ਨਾਂ ਭੇਜਣੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਲ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵਾਜਬ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਬਹੁਤ ਇਫੈਕਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਆਪ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਸਾਲ ਹੋਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵੀ ਖਾਲੀ ਰਹਿ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਈ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਡਾਕਟਰਜ਼ ਨਿਯੁਕਤ ਵੀ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਡਾਕਟਰਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕੋਈ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਦੱਸ ਦੇਣ, ਲੈ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰਾਂ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼, ਫਰਨੀਚਰ ਅਤੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਦਵਾਈਆਂ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਗਾਰੰਟੀ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਚਿਰ ਵਿਚ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇੰਨੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਵ ਚੰਦ ਮਲੋਟ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਗਿੱਦੜਬਾਹਾ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਮਤੀਹਾ ਪਿੰਡ ਹੈ ਉਥੇ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਿਆ। ਹੁਣ ਨਾ ਉਥੇ ਡਾਕਟਰ ਹੈ ਨਾ ਕੋਈ ਮਰੀਜ਼ ਹੈ (ਹਾਸਾ) ਕੋਈ ਮਰੀਜ਼ ਜਾਂਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਥੇ। ਉਥੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਲਾ ਦਿਤੇ। ਕੋਈ ਡਾਕਟਰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਗੇ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਜੇ ਮਰੀਜ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਉਥੇ ਕੀ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੁਆਲ ਦੇ ਦੇਣ, ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿਆਂਗੇ।

ਡਾਕਟਰ ਰਤਨ ਸਿੰਘ : ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜੈਨੂਅਨ ਡਿਮਾਂਡਜ਼ ਹਨ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲੈਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਅੱਗੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ 2–3 ਮੀਟਿੰਗਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਇਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਤਾਂ ਮੰਨ ਲਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਉਸ ਵਿਚ ਪਰੋਸੀਜਰਲ ਸਿਸਟਮ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਉਹ ਅਡਾਪਟ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਮੰਗਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਦੂਜੇ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨਾਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਿਨਾਂਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨਾਲ ਤੁਅੱਲਕ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਇਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪਰਵਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਨੁਸਰਤ ਅਲੀ ਖਾਨ : ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਖਾਲੀ ਹਨ ਕਿ ਉਥੇ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਵਿਚ ਲਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਐਕਸ਼ਨ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕੀ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਨ ?

ਮੰਤਰੀ : ਜਿਹੜੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦੇਣ, ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਲਮੁਕੰਦ ਸ਼ਰਮਾ : ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਡਾਕਟਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਥੇ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਲਈ ਹਾਲੇ

[ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਮੁਕੰਦ ਸ਼ਰਮਾ]

ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਬਾਰਡਰ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਕਮ-ਅਜ਼-ਕਮ 10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਹੈ ਉਥੇ ਕੁਆਰਟਰਜ਼ ਵੀ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਈਵਨ ਜਿਥੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਹੈ ਉਥੇ ਵੀ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਹੈ । ਬਾਕੀ ਇਸ ਦਾ ਬਜਟ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਤੁਅੱਲਕ ਹੈ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਬਜਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਪਰ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਬਜਟ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਅੱਲਕ ਰਖਦਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਐਕਸਚੇਂਜ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਲਗੀ ਹੈ ਔਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦਵਾਈ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਲਾਈਨ ਲਗੀ ਹੈ ਡਾਕਟਰ ਨਹੀਂ ਲਭਦੇ। ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਇਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਬਜਟ ਦਾ 6% ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਰਖਦੇ ਸਨ ਪਰ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਇਹ 2% ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੀ ਇਸ ਬੇਸਿਕ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਉਪਾਅ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਾਂਗੇ।

ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਨ ਰਾਮ ਮਨਸੋਵਾਲੀਆ : ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ 4-5 ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਉਥੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖ਼ਾਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਪਹਿਲੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਖੋਹ ਕੇ ਲੈ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਗੇ ?

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਸ ਦਾ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤੁਅੱਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਲਾਲ : ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਰੋਟ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਡਾਕਟਰ ਲਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਸਵੇਰੇ ਪੀਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਤਕ ਪੀਤੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਉਸ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਸਮੇਂ ਪੀਣ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਥੋੜ੍ਹਾ ਸਮਾਂ ਹੋਇਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

Shortage of Petition Papers

*284. **Sardar Dalip Singh Pandhi**: Will the Minister for Revenue and Rehabilitation be pleased to state whether there is an acute shortage of petition papers and judicial stamp papers in the State ; if so, the steps taken or proposed to be taken to meet the shortage?

ਸਰਦਾਰ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਉਬੋਕੇ : ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ । ਪਰੰਤੂ ਅਦਾਲਤੀ ਅਸ਼ਟਾਮ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੰਟਰੋਲਰ, ਛਪਾਈ ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਪਰ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਸਪਲਾਈਜ਼ ਐਂਡ ਡਿਸਪੋਜ਼ਲ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਵਲੋਂ ਮਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਪਰ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 1983-84 ਅਤੇ 1984-85 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਕੋਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਮਾਲ ਦਫਤਰਾਂ/ਕੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਪਰਾਂ ਦੇ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਔਕੜ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਬਾਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਪਰ ਦੇ ਨਾ ਮਿਲਣ ਤੇ ਮੋਟੇ ਕਾਗਜ਼ ਤੇ 10 ਪੈਸੇ ਦਾ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਹਰ ਕਾਗਜ਼ ਤੇ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਦਸਤੂਰ ਤਦ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਪਰ ਪਬਲਕ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਉਹ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਸੀ। ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਧਿਆਨ ਦੇਣਗੇ ਕਿ 3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਗਜ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਈ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਠੱਪਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਡੰਡੀ ਰੋਲ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਾ ਹੈ ਕਿ ਖਰਾਬ ਪਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਜਿਸ ਦਾ ਕਸੂਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਔਰ 3 ਸਾਲ ਪਿਛਲਾ ਕਾਗਜ਼ ਉਥੇ ਪਿਆ ਰਿਹਾ ਔਰ ਉਹ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ, ਇਹ ਕਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਔਰ ਜਿਹੜੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਖਰਾਬ ਪਈ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾਉਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਗਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਅਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1985 ਵਿਚ ਇਹ ਗਲ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਡੰਡੀ ਰੋਲ ਹੈ ਉਹ ਖਰਾਬ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਇਹ ਪੇਪਰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਉਹ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਪੇਪਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਲਕੱਤਾ ਦੀ ਇਕ ਮਿੱਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਡੰਡੀ ਰੋਲ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਹੁਣ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖਰਾਬ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੜਤਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਮਿੱਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਠੇਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੀ ਇਹ ਠੇਕਾ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਮਿੱਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ? ਜਿਥੇ ਡੰਡੀ ਰੋਲ ਲਗਦੇ ਹਨ ਉਹ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ। ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ 50 ਪੈਸੇ ਤੋਂ 10 ਰੁਪਏ ਤਕ ਦੇ ਪੈਟੀਸ਼ਨ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਘਾਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਘਾਟ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੀ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਲਵੇ ਔਰ ਬਾਹਰੋਂ ਨਾ ਚੁਕਣਾ ਪਵੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਜੋ ਇਸ ਵੇਲੇ ਨਿਯਮ ਹਨ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਪੈਟੀਸ਼ਨ ਪੇਪਰ ਹੈ ਇਹ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਸਪਲਾਈਜ਼ ਐਂਡ ਡਿਸਪੋਜ਼ਲ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਔਰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਟੈਂਪਸ ਹਨ ਇਹ ਨਾਸਿਕ ਤੋਂ ਛੱਪ ਕੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਘਾਟ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਘਾਟ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ

[ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ]

ਪਤਾ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਕੀ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਇਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸਟੱਡੀ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਕੀ ਇਹ ਕਾਗਜ਼ ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਸਟੱਡੀ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਚਾਰਜ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਬੋਟਲਨੈਕ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਰੀਏ।

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛੇ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਇਥੇ ਰਿਫੂਜੀ ਆਏ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਫੀਡੇਵਿਟ ਦੇਣ ਲਈ 3 ਰੁਪਏ ਵਾਲਾ ਅਸ਼ਟਾਮ ਪੇਪਰ 20—20 ਰੁਪਏ ਤੇ ਮਿਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਈ ਹੈ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਗਜ਼ ਸਬਮਿਟ ਕਰ ਸਕਣ ?

ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬਾਹਰੋਂ ਉਜੜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਆਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਖ਼ਾਸਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਈ ਹੈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਇਹ ਪੇਪਰ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਬਲੈਕ ਨਾ ਕਰੇ ਔਰ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਇਹ ਕਾਗਜ਼ ਮਿਲ ਸਕਣ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪੇਪਰਜ਼ ਜਾਂ ਟਿਕਟਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ ਉਹ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਨ, ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਡਿਟੇਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਸਟੈਂਪ ਪੇਪਰ ਹੈ ਇਹ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਲਭਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਜਿਥੋਂ ਵੀ ਸ਼ਕਾਇਤ ਆਈ ਹੈ ਅਸੀਂ ਬਕਾਇਦਾ ਉਥੇ ਸਪਲਾਈ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪੈਟੀਸ਼ਨ ਪੇਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 1985-86 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿੰਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ-ਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੈਟੀਸ਼ਨ ਪੇਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਮੋਟਾ ਪੇਪਰ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਉਤੇ 10 ਪੈਸੇ ਦੀ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਲਗਾ ਕੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

Amalgamation of the Departments of Revenue and Rehabilitation

***285. Sardar Ranjit Singh :** Will the Minister for Revenue and Rehabilitation be pleased to state—

(a) whether it is a fact that the departments of Revenue and Rehabilitation were amalgamated sometime during the years 1984-85 and 1985-86; if so, when ?

(b) whether it is also a fact that the employees of the erstwhile department of Rehabilitation have not been paid their salaries for the period from January, 1985 to February, 1986; if so; the reasons therefor, and the time by which the salaries are likely to be paid to them ?

ਸਰਦਾਰ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਉਬੋਕੇ : (ੳ) ਪੁਨਰਵਾਸ ਵਿਭਾਗ 31 ਜਨਵਰੀ, 1985 ਤੋਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ । ਪੁਨਰਵਾਸ ਦਾ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦਾ ਕੰਮ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ । ਪੁਨਰਵਾਸ ਸਾਈਡ ਤੇ ਕੁਝ ਆਸਾਮੀਆਂ ਹੈਡਕੁਆਟਰ ਅਤੇ ਫੀਲਡ ਵਿਚ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ ।

(ਅ) ਨਹੀਂ ਜੀ । ਹੈਡਕੁਆਟਰ ਤੇ ਤੈਨਾਤ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ । ਫੀਲਡ ਵਿਚ ਤੈਨਾਤ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਰੀ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਨਖਾਹ ਲੈ ਚੁਕੇ ਹਨ ।

ਸਰਦਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 31 ਮਾਰਚ, 1986 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਮਿਲ ਜਾਣਗੀਆਂ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਰੀਹੈਬਲੀ-ਟੇਸ਼ਨ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਰੈਵੇਨਿਊ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰੀਹੈਬਲੀਟੇਸ਼ਨ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਾਇਤਾਂ ਆਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਪੁਨਰਵਾਸ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਤੇ ਨੀਲਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਡੀ.ਸੀ. ਨੇ ਲਿਖ ਕੇ ਵੀ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਇਨ-ਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾ ਲਵਾਂਗੇ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਣ।

ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਡੀ.ਸੀ. ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਲਿਖ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੀਹੈਬਲੀਟੇਸ਼ਨ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਰੈਵੇਨਿਊ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਰੀਹੈਬਲੀਟੇਸ਼ਨ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਰੈਗੂਲਰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ 28 ਫਰਵਰੀ, 1987 ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਰੀਹੈਬਲੀਟੇਸ਼ਨ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਕਾਫੀ ਕੰਮ ਹਾਲੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਕਾਇਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਰਵਰੀ, 1987 ਤੱਕ ਤਨਖਾਹਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨੇੜੇ ਆਏਗਾ ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਸੋਚ ਲਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਕੈਬਨਿਟ ਇਸ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵੇਗੀ।

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਕਲੇਮਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਾਪਿਸ ਕਰਵਾਉਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਉਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਾਂਗੇ ।

Firing at the residence of Deputy Speaker Punjab Vidhan Sabha at Dadu Jodh

***309. Pandit Mohan Lal** : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether the residence of the Deputy Speaker, Punjab Vidhan Sabha, in his native village Dadu Jodh was fired at on or about February 4, 1986;

(b) if the reply to para (a) above be in the affirmative whether the culprits have since been traced out ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ : (ੳ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਅ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘਰ ਇਹ ਇੰਸੀਡੈਂਟ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਕਿਸ ਲੈਵਲ ਤੇ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਅਫਸਰ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਇਆ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕੰਫੀਡੈਂਸ ਦੇ ਵਿਚ ਲਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ; ਜੇਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਦੱਸ ਦੇਣ ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੀ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਹਾਈ ਲੈਵਲ ਤੇ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਥੇ ਦੇ ਇਨਚਾਰਜ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ

ਦੇ ਪਿੰਡ ਜਾ ਕੇ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਡਾਗ ਸਕੁਐਡ ਵੀ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਕੋਈ ਆਈ ਵਿਟਨੈਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਹ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਉਹ ਚਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਕੁਝ ਫਾਸਲੇ ਤੇ ਟਰੱਕ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਖੋਜੀ ਭੇਜੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪੈਰ ਪੁੱਟੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਇਕ ਚੰਗੇ ਪੁਲਿਸ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਨ-ਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਜਿਹੜੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਸੁਪਰਵੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਉਹ ਇਵੈਸਟੀ-ਗੇਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਨੇ ਪੁਛਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕੋਈ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਇਨਸੀਡੈਂਟ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਦੋਂ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਘਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ।

ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇੰਸੀਡੈਂਟ ਦੇ ਵਕਤ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਉਥੇ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਚੂੰਕਿ ਉਹ ਇਕ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਪਰਸਨ ਹਨ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਆਇਆ ਉਸ ਉਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਕੀ ਸੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਇਕ ਪਬਲਿਕ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਹੈ। ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਰੀਵੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਲੇਕਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਰੁਧ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਇਨਟੈਰੋਗੇਟ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਨਾਂ ਵੀ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਮੁਕੰਦ ਸ਼ਰਮਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ ਤੋਂ ਬਾਦ ਮੁਦਈ ਦਾ ਬਿਆਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਲੁਕਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਦੱਸਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਜਿਹੜੇ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਪਬਲਿਕ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਇਆ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਏ ਸਨ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡਿਫਰੈਂਟ ਲੈਵਲ 'ਤੇ ਇਨਟੈਰੋਗੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਿਟੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਇਆ ਜਿਹੜਾ ਡਾਗ ਸਕੁਐਡ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਵੀ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੱਡੀ ਤੇ ਵੀ ਚੜ੍ਹੇ ਸਨ ?

(ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।)

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਚ ਸਿੱਟਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਤਫਤੀਸ਼ ਦੇ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤਫਤੀਸ਼ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਨਾਂ ਲੈਣਗੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਚੂੰਕਿ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇਕ ਬੜਾ ਸੈਂਸੇਟਿਵ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸਰਦਾਰ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਧਰਮਯੁਗ ਦੇ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇਕ ਮਨਿਸਟਰ ਦੇ ਫਾਲੋਅਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵਿਚ ਮਰਡਰਜ਼ ਵਿਚ ਸਲੱਘਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਐਮ. ਐਲ.ਏ. ਜੋ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹੈ ਉਹ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਵਿਚ ਵੰਛਿਤ ਹੈ। ਕੀ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਖਦੇ ਹਨ ?

Mr. Speaker : I do not think this supplementary relates to this question. This is a specific question about the firing at the residence of the Deputy Speaker, Punjab Vidhan Sabha.

ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ 4 ਫਰਵਰੀ ਦਾ ਵਾਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਕਿਆ ਨੂੰ ਡੇਢ ਮਹੀਨਾ ਗੁਜ਼ਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੜਾ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਐਵੀਡੈਂਸ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ । ਆਇਆ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਕਿਸੇ ਫਾਈਨਲ ਡਸੀਜ਼ਨ ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫੇਰ ਡਸੀਜ਼ਨ ਖੁਰਦ ਬੁਰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ?

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਹਾਲੇ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਹਾਲੇ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜੇ ਹਾਂ।

Construction of Link Roads in Block Saroa, District Hoshiarpur

***298. Shri Ram Kishan Kataria** : Will the Chief Minister be pleased to state the total length of the link roads constructed during the period from May, 1980 to September, 1985 in block Saroa of Tehsil Balachaur, District Hoshiarpur, together with the number of small culverts on the said roads?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿਘ ਬਰਨਾਲਾ : ਮਈ, 1980 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ, 1985 ਤੱਕ ਤਹਿਸੀਲ ਬਲਾਚੌਰ ਦੇ ਬਲਾਕ ਸੜੋਆ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਉਸਾਰੀ ਗਈ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 22.18 ਕਿਲੋ-ਮੀਟਰ ਹੈ ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਰ ਕੋਈ ਛੋਟੀ ਪੁਲੀ ਨਹੀਂ ਉਸਾਰੀ ਗਈ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਕਿਤਨੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 22.18 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਹੁਤ ਲੰਬਾ ਸਵਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਕ ਲੰਬੀ ਚੌੜੀ ਲਿਸਟ ਹੈ......

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਲੰਬੀ ਲਿਸਟ ਹੈ, ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਲਿਸਟ ਦੇ ਦੇਣ।

I don't think it involves the interest of other members.

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 1980 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1985 ਤਕ ਉਥੇ ਕੋਈ ਸੜਕ ਨਹੀਂ ਬਣੀ। ਬਲਾਕ ਸੜੋਆ ਵਿਚ ਕੋਈ ਲਿੰਕ ਸੜਕ ਨਹੀਂ ਬਣੀ। ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਚੀਜ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਲਿੰਕ ਸੜਕ ਨਹੀਂ ਬਣੀ। ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਵਿਤਕਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਇਸ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ?

Mr. Speaker : I don't think it is to be answered.

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਚੈਲੰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤ ਜਵਾਬ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾ ਲਵਾਂਗਾ ਕਿ ਜੋ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਠੀਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਗਲਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

Committee for Resettlement of Migrants

***310. Pandit Mohan Lal** : Will the Chief Minister be pleased to state whether in October/November, 1985, the Government constituted a Committee for resettlement and rehabilitation of migrants uprooted in the wake of October/November, 1984 disturbances at Delhi and elsewhere in the country through development of entrepreneurship, gainful employment of the youth; if so, a list of the Members of the Committee be laid on the Table of the House ?

ਸਰਦਾਰ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਉਬੋਕੇ (ਮਾਲ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਮੰਤਰੀ) : ਹਾਂ ਜੀ।

ਇਕ ਸੂਚੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸੂਚੀ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਇਕ ਉਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ:—

1. ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ... ਚੇਅਰਮੈਨ

2. ਸਰਦਾਰ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਉਬੋਕੇ, ਮਾਲ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਮੰਤਰੀ ... ਮੈਂਬਰ

3. ਸੰਤ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਛੋੜਾ (ਰੋਪੜ) ... ਉਹੀ

4. ਸਰਦਾਰ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਪਿੰਡ ਪੜਿਆਲਾ, ਡਾਕਖਾਨਾ ਕਾਲਾਵਾਲ, ਤਹਿਸੀਲ ਖਰੜ (ਰੋਪੜ) ... ਉਹੀ

[ਮਾਲ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਮੰਤਰੀ]

5. ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਠੇਕੇਦਾਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ... ਮੈਂਬਰ

6. ਸਰਦਾਰ ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਉਹੀ

7. ਸਰਦਾਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ, 1507, ਸੈਕਟਰ 18–ਡੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ... ਉਹੀ

8. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਊਸ਼ਾ ਵੋਹਰਾ, ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮਾਲ ... ਮੈਂਬਰ–ਸਕੱਤਰ

9. ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ. ਬਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ... ਮੈਂਬਰ

ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਨੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੀਸੈਟਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰਰੀ ਹੈ ਔਰ ਕਿਤਨਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ?

ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੁਲ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ 25,877 ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਆਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਸਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤਾਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਸਕਣ।

ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੀਆਂ 25,877 ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਆਈਆਂ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਅਸਲ ਹਨ ਔਰ ਸਹੀ ਆਦਮੀ ਹਨ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਆਈਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਕੋਲ ਭੇਜੀਆਂ ਹਨ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਭੇਜਣਗੇ। ਉਹ ਜਾਇਜ਼ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਉਹ ਭੇਜ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਲਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਹੁਤ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਵੀ ਗਈ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਦੋ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਸਨ। ਇਕ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਕ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਨ। ਸਿਰਫ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੀ ਉਹ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਫਰਦਰ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੰਮ ਰੁਕਿਆ ਪਿਆ ਹੈ ? ਇੰਮਪਲੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੜ ਕੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੱਸਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਹਾਇਤਾ ਦੇਣੀ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜੋ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਹੈ , ਉਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਨ ਦੂਸ਼ਰੀ ਜਿਹੜੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਨ, ਉਹ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵਖਰੀ ਹੈ। ਉਹ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਇਨਸੈਨਟਿਵ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸੈਂਸ ਆਫ ਇਨਸਿਕਿਊਰਿਟੀ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ

ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਵੀ ਆਈ ਹੈ। ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟੇਟਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਟੇਕ-ਅਪ ਕਰੇਗੀ ਤਾਕਿ ਜੋ ਵਿਤਕਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਔਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਗੇ ? ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਪਰਾਬਲਮ ਹੈ।

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਸੈਂਸ ਆਫ ਇਨਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗਿਆ ਸੀ ਔਰ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਪਰੋਗਰਾਮ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਸੈਸ਼ਨ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ. ਉਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨਾਲ ਕਾਰਸਪੌਂਡੈਂਸ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਕ ਤਾਂ ਜਿਹੜੇ ਆਦਮੀ ਉਜੜੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਦੂਸਰਾ ਸਾਰੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰਖਣ। ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕਾਰਸਪੌਂਡੈਂਸ ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਗੜਬੜ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਵੀ ਸਟੇਟ ਦੀ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ।

Deep Tubewells installed in Blocks Garhshankar, Balachaur and Saroa

***299. Shri Ram Kishan Kataria** : Will the Chief Minister be pleased to state the total number of deep Tubewells for irrigation purposes installed by the Punjab State Tubewell Corporation in Block Garhshankar, Balachaur, Saroa of Hoshiarpur District and Majri and Ropar District during the period from 1981 to October, 1985?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ : ਸੂਚੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸੂਚੀ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਟਿਊਬਵੈਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸਿੰਚਾਈ ਦੇ ਮੰਤਵ ਲਈ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਅਤੇ ਰੋਪੜ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿਚ 37 ਟਿਊਬਵੈਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਿਮਨ-ਲਿਖਤ ਹੈ :—

ਲੜੀ ਨੰ:	ਬਲਾਕ ਦਾ ਨਾਂ	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ	1981-82 ਤੋਂ 1985-86 (ਅਕਤੂਬਰ, 1985 ਤੱਕ) ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਟਿਊਬਵੈਲ ਸਥਾਪਤ/ਬਿਜਲੀਕਰਨ ਕੀਤੇ ਗਏ
1.	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	8
2.	ਬਲਾਚੌਰ	ਉਹੀ	7
3.	ਸਰੋਆ	ਉਹੀ	12
4.	ਸਿਆਲਬਾ ਮਾਜਰੀ	ਰੋਪੜ	5
5.	ਰੋਪੜ	ਉਹੀ	5
		ਜੋੜ	37

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਪਿੰਡ ਸਰੋਆ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ 12 ਟਿਊਬਵੈਲ ਲਗੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਮੈਂ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਚੈਲੰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਥੇ ਇਕ ਵੀ ਟਿਊਬਵੈਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ 12 ਟਿਊਬਵੈਲ ਲਗਾਏ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਜਵਾਬ ਗਲਤ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸਬੂਤ ਹਨ ਔਰ ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੈਲੰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਵਾਬ ਗਲਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਥੇ ਟਿਊਬਵੈਲ ਨਹੀਂ ਲਗੇ ਤਾਂ ਕੀ ਉਥੇ ਟਿਊਬਵੈਲ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਇਨ-ਫਰਮੇਸ਼ਨ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਈ ਹੈ ਇਹ ਠੀਕ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਕ ਅੱਧੇ ਟਿਊਬਵੈਲ ਦਾ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਹੋਰ ਗੱਲ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਵਿਚ 12 ਟਿਊਬਵੈਲ ਲਗੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾ। ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾਵਾਂਗਾ। ਜੇਕਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ 12 ਟਿਊਬਵੈਲ ਨਹੀਂ ਲਗੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਸਾਲ ਟਿਊਬਵੈਲ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਸਰੋਆ ਜੋ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਚੈਲੰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੈਲੰਜ ਤੁਹਾਡਾ ਐਕਸੈਪਟ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

He has accepted it. You can associate yourself with the enquiry.

ਸਰਦਾਰ ਭਾਗ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਪਰਖਾਲੀ ਹੈ। ਉਥੇ 2 ਟਿਊਬਵੈਲ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਦੋਨੂੰ ਟਿਊਬਵੈਲ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬੰਦ ਪਏ ਹਨ। ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਪਲੇਸ ਦੱਸ ਦੇਣ ਔਰ ਪਰਟੀਕੁਲਰਜ਼ ਦੇ ਦੇਣ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਠੀਕ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਵਾਬ ਵਿਚ 1981 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਕਤੂਬਰ, 1985 ਤੱਕ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਟਿਊਬਵੈਲਜ਼ ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪੁਰਾ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਏ ਸਨ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਪਹੀਏ ਲਾ ਕੇ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਵੱਲ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਚਲੇ ਗਏ। ਜਿਹੜੇ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਟਿਊਬਵੈਲਜ਼, ਟਿਊਬਵੈਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਲਾਉਣੇ ਹਨ, ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ, ਉਹ ਰਾਜਪੁਰਾ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਾਉਣਗੇ ਤਾਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪਾਣੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਕੁਐਸਚਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਟਿਊਬ-ਵੈਲਜ਼ ਕਿਧਰੇ ਹੋਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਟਾਰੀਆ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਚੈਲੰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ 12 ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੀ ਕਰੈਡਿਬਿਲਟੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਚੈਲੰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਯੂਸਕੁਨ ਗੱਲ ਹੈ । ਕੀ ਇਹ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਡਸਿਪਲਨਰੀ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਣਗੇ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਜੋ ਇਹ 12 ਟਿਊਬਵੈਲਜ਼ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਹੋਏ ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ 12 ਹੀ ਲਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਡਮਿਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਆਪ ਹੀ ਸਰੋਆ ਬਲਾਕ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਕਫੀਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਐਲੀਗੇਸ਼ਨ ਵੀ ਬੜਾ ਸੀਰੀਅਸ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਐਸੋਸ਼ੀਏਟ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਡਸਿਪਲਨਰੀ ਐਕਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਹੈ।

(ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ)।

ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ-ਦੇਹ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਟਿਊਬਵੈਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹੈਲਥ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੇ ਟਿਊਬਵੈਲ ਲਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੀਣ ਦਾ ਪਾਣੀ ਠੀਕ ਮਿਲ ਸਕੇ । 1977—80 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਟਿਊਬਵੈਲਜ਼ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਸਨ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕਟਿਆਂਵਾਲੀ ਬੋਧਲਾ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਕਿ ਇੱਟਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਉਥੋਂ ਦੇ 10 ਪਿੰਡ ਉਹੀ ਬੀਮਾਰੀ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਥੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਟਿਊਬਵੈਲ ਨਹੀਂ ਲਗਿਆ। ਉਥੇ ਮਨਜ਼ੂਰ-ਸ਼ੁਦਾ ਇੱਟਾਂ ਵੀ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਦੋਬਾਰਾ ਵਾਟਰ-ਵਰਕਸ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਾਹਬ, ਇਹ ਇਕ ਨਵਾਂ ਸਵਾਲ ਦੇ ਦੇਣ, ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿਆਂਗੇ।

Shehna Drain

***296. Giani Kundan Singh Patang (Put by Giani Arjan Singh Litt)**: Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether the Government proposes to further deepen the Shehna Drain District Sangrur so that the water may reach upto the tail for irrigation purposes;

(b) whether the Government is aware of the fact that due to non-construction of the said drain the crops are badly affected every year ;

(c) the time by which the drain mentioned in part (a) above is likely to be completed ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ : (ੳ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

(ਅ) ਡਰੇਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪੁੱਟੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਡਰੇਨ ਪੁੱਟਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਇਸ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਫਸਲਾਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਗ ਸਕਣ ।

(ੲ) ਭਾਗ (ਅ) ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿਟ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਡਰੇਨ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਪੁੱਟ ਦੇਣਗੇ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕੁਝ ਗਲਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਡਰੇਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਡੂੰਘਾ ਕਰਨਗੇ ਤਾਕਿ ਪਾਣੀ ਟੇਲ ਤਕ ਆ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸਿੰਜਾਈ ਹੋ ਸਕੇ । ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਡਰੇਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੁੱਟਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਪੁਟਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਰਦਾਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਮੁਕਤਸਰ ਤੋਂ ਮੱਤਾ ਤੱਕ ਜਿਹੜੀ ਡਰੇਨ ਹੈ, ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਚਿਰ ਤੱਕ ਕੰਪਲੀਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ? ਉਸ ਕਾਰਨ ਬੜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਬਰਬਾਦੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਣ ਕਿ ਇਹ ਕਿੰਨੇ ਚਿਰ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਕੰਪਲੀਟ ਕਰਾ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਅਰਾਈਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਅਲੱਗ ਸਵਾਲ ਦੇ ਦੇਣ, ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿਆਂਗੇ।

Quarters Constructed in Sector 39, Chandigarh

***287. Shri Mohinder Singh K.P.** : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) the Category-wise total number of Quarters constructed by the Government in Sector 39, Chandigarh;

(b) the list of Government employees who have been allotted the said quarters category-wise mentioned in part (a) above, so far, alongwith their designations and the Departments concerned to which they belong;

(c) the number of quarters mentioned in part (b) above allotted on seniority basis and the number of quarters allotted on out of turn or on priority basis together with the reasons therefor ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ : (ੳ), (ਅ), (ੲ) ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਨੁਲੱਗ 'ੳ' ਤੇ ਹੈ ।

ਅਨੁਲੱਗ–ੳ

(ੳ) ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਮਕਾਨਾਂ ਦਾ ਕੈਟੇਗਰੀ–ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :—

ਕੈਟੇਗਰੀ–II	192
ਕੈਟੇਗਰੀ—III	174

(ਅ) ਮਕਾਨਾਂ ਦੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਸਹਿਤ ਕੈਟੇਗਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚੀਆਂ ਅਨੁਲਗ 'ਬੀ' ਅਤੇ 'ਸੀ' ਤੇ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

(ੲ) ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ :—

	ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ	ਪਹਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ	ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਅਧਾਰ ਤੇ	ਕੁਲ ਜੋੜ
ਕੈਟੇਗਰੀ–I	141	50	1 (ਮੇਨਟੀਨੈਂਸ ਬੂਥ) ਲਈ	192
ਕੈਟੇਗਰੀ–II	150	22	2 (ਖਾਲੀ)	174

ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੀ ਤੋਂ ਜਾਂ ਪਹਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਮੈਡੀਕਲ ਗਰਾਊਂਡ/ਸਖਤ ਕਿਸਮ ਦੀ ਡਿਊਟੀ, ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅੰਗਹੀਣਾਂ ਅਤੇ ਦਿਆਲਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ANNEXURE 'B'

List of the Government Employees who have been allotted Category-II Houses in Sector 39-D, Chandigarh

Sr. No.	Name & Designation	Name of the Department concerned
1	2	3
	Sarvshri/Shrimati—	
1	Kewal Krishan, Senior Clerk	Director, Public Relations, Punjab
2	Om Parkash Punchhi, Assistant	Chief Electoral Officer, Punjab
3	Shamsher Singh, Assistant	Economic and Statistical Organisation, Punjab

[Chief Minister]

1	2	3
	Sarvshri/Shrimati—	
4	Zulfi Ram, Clerk ..	Punjab Civil Secretariat
5	Parmanand, Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
6	Satwinder Singh Bajwa, Sr. Clerk ..	Inspector General of Police/C.I.D., Punjab
7	Paramjit Kaur, Clerk ..	Financial Commissioner's Office, Punjab
8	Chhotu Ram, Accountant ..	Director of Marketing, Punjab
9	Rameshwar Dass, Assistant ..	Economic & Statistical Organisation, Punjab
10	Rajinder Singh Rana ..	Director, Industries, Punjab
11	Arjan Singh, Restorer ..	Punjab Civil Secretariat
12	Karnail Singh, Driver ..	Director, Health & Family Welfare, Punjab
13	Kulwant Singh, Assistant ..	Director, Animal Husbandry, Punjab
14	Rachan Singh, Cycle Mistary ..	Punjab Civil Secretariat
15	Subhash Chander Sharma, Jr. Auditor	Director, Food & Supplies, Punjab
16	Jagga Singh, Driver ..	Punjab Civil Secretariat
17	Chaman Lal, Driver ..	Director, Zoological Park, Chhatbir, Punjab
18	Abnash Chander, Senior Clerk ..	Inspector General of Prisons, Punjab
19	Ram Sarup Jindal, Clerk ..	Punjab Civil Secretariat
20	J. Saradama, Jr. Auditor ..	Examiner, Local Funds Accounts, Punjab
21	Sudesh Verma, Assistant ..	Director, Agriculture, Punjab
22	Surjit Singh, Assistant ..	Director, Vigilance, Punjab
23	Vijay Kumari, Sr. Scale Steno ..	Director, Housing & Urban Development, Punjab
24	Ramdia, Restorer ..	Inspector General of Prisons, Punjab
25	Vijay Kumar, Assistant ..	Director, Rural Development and Panchayats, Punjab
26	Janak Raj Sharma, Senior Clerk ..	Controller of Stores, Punjab
27	Harikrishan Singh, Assistant ..	Director, Industries, Punjab
28	Yog Raj, Sales Manager ..	Director, Public Relations, Punjab
29	Hakam Singh, Assistant ..	Registrar to Advocate General, Punjab
30	Sohan Singh, Bill & Cash Messanger	Punjab Vidhan Sabha
31	Pushpa Kumari, Stenographer ..	Chief Electoral Officer, Punjab

1	2	3
	Sarvshri/Shrimati—	
32	Brij Pal, Tyre Man	Punjab Roadways, Chandigarh
33	Darshan Kumar, Assistant	Inspector General of Prisons, Punjab
34	Jaspal Singh, Assistant	Financial Commissioner's Office, Punjab
35	Ram Kumar Sharma, Grading Assistant	Director of Marketing, Punjab
36	Kashmir Singh Jamuwal, Assistant	Chief Engineer, Irrigation Works, Punjab
37	Kamla Devi, Assistant	Director, Research and Medical Education, Punjab
38	Chand Prabha, Assistant	Director, Rural Development and Panchayats, Punjab
39	Sarabjit Singh, Clerk	Registrar, Co-operative Societies, Punjab
40	Paramjit Singh, Constable	District Attorney (Vigilance), Punjab
41	Narinder Kaur, Senior Clerk	Punjab Civil Secretariat
42	Ganga Ram, Laboratory Assistant	Sr. Medical Officer, Punjab, M.L.A. Hostel Dispensary
43	Om Parkash Bansal, Assistant	Punjab Vidhan Sabha
44	Jaspal Singh, Senior Scale Stenographer	Director of Agriculture, Punjab
45	Harnam Singh, Driver	Director, Public Relations, Punjab
46	Amarjit Kaur, Senior Clerk	Director, Language Department, Punjab
47	Kamlesh Kumar Saroj, Assistant	Director of Industries, Punjab
48	Baljinder Singh, Steno	Director, Vigilance Bureau, Punjab
49	Harbhajan Lal Karkara, Assistant	Punjab Civil Secretariat
50	Ram Dhar, Assistant	Punjab Civil Secretariat
51	D.K. Bhardwaj, Assistant	Director of Social Welfare, Punjab
52	Partap Singh, Driver	Punjab Civil Secretariat
53	Gurjit Sodhi, Assistant	Director of Public Instruction, Punjab
54	Prabha Rani, Senior Clerk	Financial Commissioner's Office, Punjab
55	Joginder Singh Dhindsa, Sr. Scale Steno	Punjab Civil Secretariat
56	Bishan Dass, Reader	President of Sikh Gurdwaras Tribunal, Punjab
57	Gian Chand, Assistant	Director, Agriculture, Punjab

[Chief Minister]

1	2	3
	Sarvshri/Shrimati—	
58	Sanarvir Chopra, Senior Clerk	.. Director General of Police, Punjab
59	Tej Singh, Assistant	.. Labour Commissioner, Punjab
60	Beas Dev, Driver	.. Director of Industries, Punjab
61	Harkirat Singh, Senior Clerk	.. Chief Electoral Officer, Punjab
62	Narsi Dass, Assistant	.. Financial Commissioner's Office, Punjab
63	Jasmer Singh, Clerk	.. Controller of Stores, Punjab
64	Wassan Singh, Assistant Sub-Inspector	.. D.P. Telecommunication, Punjab
65	Kewal Krishan, Assistant	.. Chief Conservator of Soils, Punjab
66	Sudesh Kumari, Stenographer	.. Director, Animal Husbandry, Punjab
67	Surjan Singh, Senior Clerk	.. Punjab Civil Secretariat
68	Kishan Singh, Assistant	.. Director of Agriculture, Punjab
69	Ashok Kumar Sood, Clerk	.. Director, Sainik Welfare, Punjab
70	Ram Gopal Joshi, Senior Clerk	.. Inspector General of Police/C.I.D., Punjab
71	S.K. Agnihotri, Assistant	.. Director of Industries, Punjab
72	Jeet Singh Chauhan, Jr. Auditor	.. Examiner, Local Funds Accounts, Punjab
73	Arvinder Kaur, Jr. Auditor	.. Treasury & Accounts—Finance Department, Punjab
74	P.N. Agnihotri, Assistant	.. Director, Animal Husbandry, Punjab
75	Jagdish Sood, Assistant	.. Director of Public Instruction (s) Punjab
76	Kewal Krishan, Assistant	.. Director, Health & Family Welfare, Punjab
77	Dharam Vir, Stenotypist	.. Punjab Civil Secretariat
78	Bhagat Singh, Assistant	.. Economic & Statistical Adviser to Govt., Punjab
79	Sharda Sood, Stenotypist	.. Director of Industries, Punjab
80	Sita Rani, Jr. Auditor	.. Director, Food & Supplies, Punjab
81	Kula Nand, Senior Clerk	.. Director, Food & Supplies, Punjab
82	Roshan Lal Goel, Assistant	.. Punjab Civil Secretariat
83	Heera Lal, Assistant	.. Punjab Civil Secretariat
84	Jeet Singh Kandhari, Assistant	.. Director, Public Instruction (C), Punjab
85	Balwinder Singh Tokki, Assistant	.. Financial Commissioner's Office, Punjab
86	Bhola Singh, Assistant	.. Director, Panchayats, Punjab

1	2		3
	Sarvshri/Shrimati—		
87	Dharam Nath Kalia, Statistical Assistant	..	Director of Industries, Punjab
88	Amar Singh, Assistant	..	Inspector General of Prisons, Punjab
89	Surjit Singh, Clerk	..	Director, Local Governnment, Punjab
90	Swinder Kumari, Senior Clerk	..	Registrar, Co-operative Societies, Punjab
91	Chaman Lal, Restorer,	..	Director, Local Govt., Punjab
92	Ajaib Singh, Senior Clerk	..	Director, Local Govt., Punjab
93	Surinder Singh, Senior Clerk,	..	Chief Town Planner, Punjab
94	Puran Chand Gakhar, Junior Scale Stenographer	..	I.G. Prisons, Punjab
95	Balwant Singh, Senior Clerk,	..	Cane Commissioner Punjab
96	Baldev Singh Chandel, Assistant	..	Director, Rural Development and Panchayats, Punjab
97	Ashok Kapoor, Senior Scale Steno	..	Director of Industries Punjab
98	Ram Sarup Chadha, Typewriter Mechanic	..	Printing & Stationery Deptt., Punjab
99	Nirmal Singh, Assistant	..	Director, Public Instruction (Schools), Punjab
100	Vijay Singla, Senior Clerk,	..	Punjab Vidhan Sabha
101	Karnail Singh, Senior Clerk,	..	Chief Electoral Officer, Pb.
102	Ram Parkash Sharma, Assistant	..	Advocate General, Punjab
103	Darshan Singh, Assistant	..	Director Agriculture, Punjab
104	Prem Singh, Clerk	..	Director of Industries, Punjab
105	Sewa Singh, Stenographer	..	I.G. Prisons, Punjab
106	Karnail Singh, Head Constable	..	I.G. Police, C.I.D., Punjab
107	Dabesh Kumar Prashar, Assistant	..	Director of Industries, Puujab
108	Sumitra Devi, Senior Clerk	..	I.G. Police, C.I.D., Punjab
109	Sewa Singh, Driver	..	Financial Commissioner's Office, Punjab
110	Hardial Singh, Restorer		Financial Commissioner's Office, Punjab
111	Yogesh Kumar, Assistant	..	Director Horticulture, Punjab
112	Khem Karan Chhabra, Junior Auditor	..	Food & Supplies Department, Punjab
113	Kehar Chand, Assistant	..	I.G. Prisons, Punjab
114	Vijay Krishan, Senior Clerk	..	Director of Industries, Punjab
115	Santosh Sharma, Senior Clerk	..	I.G. Police, C.I.D., Punjab
115	Harmohinder Kaur, Senior Clerk	..	Director, Industrial Training, Punjab

[Chief Minister]

1	2	3
	Sarvshri/Shrimati—	
117	Amarjit Singh, Assistant	.. Punjab Vidhan Sabha
118	Bhinder Ram, Proof Reader	.. Director, Public Relations, Punjab
119	Hazara Singh, Driver	.. Director, Agriculture, Punjab
120	Daljit Kaur, Clerk	.. Registrar, Co-operative Societies, Punjab
121	Gurpal Singh, Clerk	.. Director, Tourism, Punjab
122	Dev Singh, Assistant	.. Director, Technical Education and Industrial Training, Punjab
123	Mohinder Kaur, Assistant	.. Punjab Civil Secretariat
124	Gurmail Singh, Junior Auditor	.. Divisional Manager, Transport, Punjab
125	Dev Raj, Assistant	.. I.G. Police, C.I.D., Punjab
126	Kamaljot, Clerk	.. Punjab Civil Secretariat
127	Ajit Singh, Assistant	.. Punjab Civil Secretariat
128	Labh Singh, Driver	.. Director, Agriculture, Punjab
129	Hari Singh, Driver	.. Financial Commissioner's Office, Punjab
130	Ramesh Chand Sharma, Assistant	.. Director, State Transport, Punjab.
131	Devinder Kumar, Senior Clerk	.. I.G., Prisons, Punjab
132	Raj Kumar, Senior Scale Steno	.. Punjab Civil Secretariat
133	Narain Singh, Driver	.. Punjab Civil Secretariat
134	Sarup Singh, Assistant	.. Printing & Stationery Department, Punjab
135	Tarsem Kumari Gupta, Clerk	.. Punjab Civil Secretariat
136	Avtar Singh, Driver	.. Financial Commissioner's Office, Punjab
137	Kartar Singh, Assistant	.. Director, Agriculture, Punjab
138	Sangita, Clerk	.. Punjab Civil Secretariat
139	Manohar Singh, Senior Clerk	.. Divisional Town Planner, Punjab
140	Onkar Chand Sharma, Assistant	.. Director & Warden of Fisheries, Punjab
141	Pritam Singh, Steno-Typist	.. Financial Commissioner's Office, Punjab
142	Sardara Singh, Driver	.. Financial Commissioner's Office, Punjab
143	Varinder Kumar, Assistant	.. Director of Industries, Punjab
144	Kabul Singh, Clerk	.. Punjab Civil Secretariat
145	Devi Saran, Driver	.. Punjab Civil Secretariat

1	2	3
	Sarvshri/Shrimati—	
146	Puran Singh, Driver ..	Director, Food & Supplies, Punjab
147	Sohan Lal, Driver ..	Financial Commissioner's Office, Punjab
148	Jagir Singh, Driver ..	Punjab Civil Secretariat
149	Faquir Chand, Senior Clerk ..	Registrar, Co-operative Societies, Punjab
150	Harbhajan Siingh, Work Inspector..	S.D.E., Housing Construction Sub-Division No. 1, P.W.D. (B.&R.)
151	Vasdev Sharma, Senior Clerk ..	Punjab Vidhan Sabha
152	Harbhajan Singh, Assistant ..	Director, Vigilance Bureau, Punjab
153	Ramesh Chand, Senior Clerk ..	Punjab Civil Secretariat
154	Darshan Singh, Driver	Financial Commissioner's Office, Punjab
155	Subodh Chander, Assistant ..	Director, Rural Development & Panchayats, Punjab
156	Nirmal Kanta, Assistant ..	Director Rural Development & Panchayats, Punjab
157	Walaiti Ram Garg, Clerk ..	Controller of Stores, Punjab
158	Lokha Ram, Clerk ..	Director, Agriculture, Punjab
159	Jaswant Singh Chahal, Assistant ..	Architect, Thein Dam Project, Punjab
160	Janak Raj, Assistant ..	Director, Rural Development & Panchayats, Punjab
161	Leela Devi, Junior Auditor ..	Director, Food & Supplies, Punjab
162	Pritam Chand, Driver ..	Director, Marketing, Punjab
163	Jugul Kishore Swasthi, Assistant ..	Director, Animal Husbandry, Punjab
164	S.S. Johar, Assistant ..	Director, Local Government, Punjab
165	Balwinder Singh, Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
166	Baldev Singh, Driver ..	Punjab Civil Secretariat
167	Gurnam Singh, Assistant ..	National Highway Circle, P.W.D. (B. & R.), Punjab
168	Roshan Lal, Assistant ..	I.G. Prisons, Punjab
169	Surjit Singh, Driver ..	Director, Public Relations, Punjab
170	Des Raj, Assistant ..	Chief Conservator of Soil, Punjab
171	Paramjit Kaur, Clerk ..	Punjab Civil Secretariat
172	Ashok Kumar Vohra, Assistant ..	Treasuries & Accounts Branch, Finance Department
173	Dharam Pal, Assistant ..	Director of Industries, Punjab

[Chief Minister]

1	2		3
174	Rakesh Chander Sharma, Clerk	..	Punjab Civil Secretariat
175	Hari Pal Sharma, Assistant	..	Estate Officer, Urban Estates, Punjab
176	Jaspal Singh, Assistant	..	Printing & Stationery Department, Punjab
177	Karnail Singh Sahota, Senior Clerk		Punjab Civil Secretariat
178	Om Parkash Garg, Assistant	..	Director, Public Instruction (Schools), Punjab
179	Mulak Raj, Assistant	..	Chief Electoral Officer, Punjab
180	Mohinder Kaur, Peon	..	Punjab Civil Secretariat
181	Jagdish Gir, Bradma Operator	..	Punjab Civil Secretariat
182	Faquir Chand, Agriculture Sub-Inspector	..	Director of Marketing, Punjab
183	Inder Singh, Driver	..	Punjab Civil Secretariat
184	Madan Lal, Assistant	..	Director Police Telecommunications, Punjab
185	Dina Nath Sharma, Senior Clerk	..	Chief Electoral Officer, Punjab
186	Pyare Lal, Driver	..	State Transport Commissioner, Punjab
187	Kimti Lal, Assistant	..	Chief Electoral Officer, Punjab
188	Surinder Kumar, Senior Clerk	..	Punjab Vidhan Sabha
189	Ranjit Singh, Driver	..	State Transport Commissioner, Punjab
190	Darshan Lal, Assistant	..	Director & Warden of Fisheries, Punjab
191	Yash Bir Singh Bawa, Assistant		I.G. Police, C.I.D., Punjab
192	Supervisory Staff, Maintenance Office	..	S.D.E. Housing Construction Sub-Division No. 1, P.W.D. (B. & R.)

ANNEXURE 'C'

List of the Government Employees who have been Allotted Category-III Houses in Sector 39-D, Chandigarh

Sr. No.	Name & designation		Name of the department concerned
1	2		3
	Sarvshri/Shrimati—		
1	Som Dutt Sharma, Senior Scale Stenographer	..	Director, Industrial Training, Punjab
2	Piara Singh, Assistant	..	Director of Industries, Punjab

1	2	3
	Sarvshri/Shrimati—	
3	Gurnam Singh, Assistant ..	Financial Commissioner's Office, Punjab
4	Harivansh Lal Sharma, Divisional Head Draftsman ..	Chief Engineer, Irrigation Works, Punjab
5	Raj Bahadur Singh, Senior Scale Stenographer ..	Punjab Civil Secretariat
6	Hakam Singh, Assistant ..	Director, Food & Supplies, Punjab
7	Darshan Singh, Senior Scale Stenographer ..	Punjab Civil Secretariat
8	Ralla Singh, Assistant ..	Financial Commissioner's Office, Punjab
9	Mohinder Singh, Technical Assistant ..	Chief Conservator of Soils, Punjab
10	M. Chhibber, Assistant Co-ordinator ..	Joint Development Commissioner, Kandi Watershed Area Development Project Punjab
11	Gurdev Singh, Assistant ..	Inspector General of Police, Punjab
12	Balkrishan Singal, Assistant ..	Director, Health & Family Welfare, Punjab
13	Krishna Kumari, Assistant Director ..	Director, Industrial Training, Punjab
14	Mastu Khan, Assistant ..	Director, Rural Development and Panchayats, Punjab
15	Desa Singh, Driver ..	Financial Commissioners's Office, Punjab
16	Surjit Singh Walia, Assistant ..	Punjab Vidhan Sabha
17	Naurata Singh, Assistant ..	Director, Industries, Punjab
18	Kehar Singh, Driver ..	Punjab Civil Secretariat
19	Surinder Mohan Nayyar, Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
20	Lachhman Dass Dua, Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
21	Amar Nath Singla, Senior Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
22	Dilbagh Singh, Assistant ..	Director of Industries, Punjab
23	Labh Singh, Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
24	Ajit Mohan Singh, Senior Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
25	Gurbachan Kaur, Statistical Assistant ..	Director, Health & Family Welfare, Punjab
26	Shamsher Singh, Senior Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
27	Ranjit Singh, Artist and Draftsman ..	Economics & Statistical Organisation, Punjab

[Chief Minister]

1	2	3
28	Rawail Singh, Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
29	Surjit Singh, Assistant ..	Director, Industrial Training, Punjab
30	Baldev Singh, Senior Scale Stenographer ..	Punjab Civil Secretariat
31	Kishan Chand, Assistant	Director, Health & Family Welfare, Punjab
32	Sardara Singh, Senior Draftsman ..	Senior Architect Thein Dam, Punjab
33	Satish Kumar Gauba, Assistant ..	Financial Commisioner's Office, Punjab
34	Amrit Pal, Assistant ..	Punjab Vidhan Saba
35	Bharpur Singh, Assistant ..	Director, Health & Family Welfare, Punjab
36	Achhar Singh Toor, Assistant ..	Financial Commissioner's Office, Punjab
37	Raj Kumar, Assistant ..	Director Vigilance, Punjab
38	Ram Saran, Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
39	Kanwal Singh, P.A. ..	Director, Institutional Finance & Banking, Punjab
40	Sushil Kumar Sharma, Senior Scale Stenographer ..	Punjab Civil Secretariat
41	Nand Lal, Assistant ..	Director, Health & Family Welfare, Punjab
42	Nachhattar Singh Bhullar, Assistant ..	Director Public Instruction (Schools), Punjab
43	Karamjit Singh, Assistant	Financial Commissioner's Office, Punjab
44	Harchand Singh, Evaluation Assistant	Director Public Relations, Punjab
45	Harbans Singh, Superintendent ..	Deputy Director (Cotton Extension), Punjab
46	Joginder Kumar Bali, Supdt.G-III ..	Director Public Instruction (Primary), Punjab
47	Gurmit Singh, Senior Scale Steno ..	Director of Agriculture, Punjab
48	Surjit Singh, Senior Scale Steno ..	Registrar Co-operative Societies, Punjab
49	Surjit Kumar, Assistant ..	Financial Commissioner's Office, Punjab
50	Jasmel Singh, Assistant ..	Advocate-General, Punjab
51	Ram Sarup Chaudhary, Senior Assistant ..	Punjab Civil Secretariat

1	2	3
	Sarvshri/Shrimati—	
52	Chaman Lal Sharma, Senior Scale Steno	Financial Commissioner's Office, Punjab
53	Lachhman Singh Virdi, Assistant ..	Director, Food & Supplies, Punjab
54	Hira Lal, Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
55	Tarsem Lal Sharma, Assistant ..	Director, Health and Family Welfare, Punjab
56	Kapil Dev Bahal, Auditor ..	Labour Commissioner, Punjab
57	Ajay Kumar, Assistant ..	Director Prosecution and Litigation, Punjab
58	Mohinder Singh Sandhu, Compiler ..	Financial Commissioner's Office, Punjab
59	Manohar Singh, Junior Scale Steno ..	Punjab Civil Secretariat
60	Usha Sehgal, Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
61	Parkash Chand, Senior Scale Steno ..	Financial Commissioner's Office, Punjab
62	Raj Kumar John, Statistical Assistant	Director, Health and Family Welfare, Punjab
63	Mohan Lal Jain, Assistant ..	Director Public Instruction (Schools), Punjab
64	Pritam Dass, Assistant ..	Director of Agriculture, Punjab
65	Darshan Singh, Senior Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
66	Veena Kumari Senior Scale Steno ..	Financial Commissioner's Office, Punjab
67	Chaman Lal, Assistant ..	Senior Design Engineer, Thein Dam Organisation
68	Labh Singh, Assistant ..	Director Agriculture, Punjab
69	Harpaul Singh Paul, Article Writer ..	Director Public Relations, Punjab
70	Charan Singh Pahra, Assistant ..	Financial Commissioner's Office, Punjab
71	Sudershan Kumar Sharma, Supdt. ..	Housing Urban Development Department, Punjab
72	Surjit Kaur, Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
73	Dass Singh, Assistant ..	I.G. Police, C.I.D., Punjab
74	Jagdish Ram Gupta, Assistant ..	Director State Bureau of Education and Vocational Guidance, Punjab
75	Khushal Chand Suneja, Assistant ..	Director of Industries, Punjab
76	Prem Parkash Ojha, Senior Assistant	I.G. Police, Punjab
77	Shiv Dyal, Assistant ..	Financial Commissioner's Office, Punjab
78	Sardul Singh Banwait, Asssitant ..	Punjab Civil Secretariat
79	Sukhwinder Singh, Assistant ..	Chief Engineer, Irrigation Works, Punjab
80	Raj Kumar Mohindra, Assistant ..	Treasuries and Accounts Branch, Finance Department

[Chief Minister]

Serial No.	Name and Designation	Name of the Department concerned
81	Sushil Verma, Assistant ..	Financial Commissioner's Office, Punjab
82	Urmil Kumar, Sub-Inspector Police ..	Supdt. Police Vigilance, Punjab
83	Rameh Chand Malhotra, Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
84	Krishan Lal Rattan, Draftsman ..	Director Agriculture, Punjab
85	Iqbal Singh, Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
86	Om Parkash Phutela, Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
87	Puran Singh, Senior Scale Steno ..	Director, Food and Supplies, Punjab
88	Rattan Chand, Assistant ..	Director of Agriculture, Punjab
89	Amar Nath, Assistant ..	Director of Industries, Punjab
90	Naib Singh, Assistant ..	Director, Rural Development and Panchayats, Punjab
91	Avinash Gupta, Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
92	Ranbir Singh Sethi, Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
93	Ajit Singh, Assistant ..	Director Horticulture Punjab
94	Pawan Kumar Singh Datta, Assistant	Director, Food and Supplies, Punjab
95	Jagir Singh Multani, Senior Assistant	Punjab Civil Secretariat
96	Daulat Ram Saini, Assistant ..	Director of Industries, Punjab
97	Ronwal Singh Dogra, Assistant ..	Director Public Instruction (Schools), Punjab
98	Prem Kanta Mahajan, Head Draftsman	Senior Architect Thein Dam, Punjab
99	Ravinder Gupta, Head Draftsman ..	Building Design Cell, Thein Dam, Punjab
100	Om Parkash Gupta, Supdt. ..	Director Marketing Punjab
101	Prem Singh, Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
102	Piara Singh, Assistant ..	Director Public Instruction (Schools), Punjab
103	Jagtar Singh, Supdt. ..	Punjab Civil Secretariat
104	Nirmal Singh Saini, Senior Assistant	I.G. Police, C.I.D., Punjab
105	Rajinder Parshad, Assistant ..	Director, Health and Family Welfare, Punjab
106	Bhagwant Singh, Senior Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
107	Mukand Lal, Assistant ..	Chief Engineer, Irrigation Works Punjab
108	Hardial Singh Mehon, Supdt. ..	Punjab Civil Secretariat
109	Om Kishore Gupta, Assistant ..	Advocate General, Punjab

1	2	3
	Sarvshri/Shrimati—	
110	Krishan Lal Kapoor, Assistant ..	Director of Industries, Punjab
111	Amrit Lal, Assistant ..	Financial Commissioner's Office, Punjab
112	Amrik Singh, Assistant ..	Director of Industries, Punjab
113	Shanker Singh, Senior Scale Steno ..	Legal Remembrancer, Punjab
114	Dharam Pal Sharma, Senior Assistant	Punjab Civil Secretariat
115	Baldev Krishan, Divisional Head Draftsman	Chief Engineer, Irrigation Works, Punjab
116	Balwant Singh Dhaliwal, Supdt. G-I	Financial Commissioner's Office, Punjab
117	Harbhajan Singh Sujlana, Assistant ..	Financial Commissioner's Office, Punjab
118	Hari Raj Singh, Assistant ..	State Transport Commissioner, Punjab
119	Bachan Singh, Senior Scale Steno ..	Director Agriculture, Punjab
120	Jagjit Singh, Superintendent ..	Director, Housing and Urban Development, Punjab
121	Gurbachan Singh, Technical Asstt. ..	Punjab Civil Secretariat
122	Baldev Singh, Senior Assistant ..	Director Vigilance Bureau, Punjab
123	Kehar Singh Doshi, Assistant ..	Financial Commissioner's Office, Punjab
124	Hari Bhagwan Kohli, Assistant ..	I.G. Police, C.I.D. , Punjab
125	Sansari Lal Goyal, Draftsman ..	Director of Industries, Punjab
126	Tara Singh, Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
127	Santokh Singh, Assistant ..	Director and Warden of Fisheries, Punjab
128	Sardul Singh, Assistant ..	Financial Commissioner's Office, Punjab
129	Roop Chand, Senior Assistant ..	Financial Commissioner's Office, Punjab
130	B.C. Goel, Assistant ..	Director of Industries, Punjab
131	Hukam Chand, Assistant ..	Chief Engineer, Irrigation Works, Punjab
132	Jagdish Malhotra, Assistant ..	Director Public Instructions (Schools), Punjab
133	Parkash, Assistant ..	Director of Agriculture, Punjab
134	Sudesh Kumari, Field Assistant ..	Economic and Statistical Adviser, Punjab
135	Balbir Singh, Assistant ..	Punjab Civil Secretariat
136	Ajaib Singh, Assistant ..	Director Industrial Training, Punjab
137	Kuldip Singh, Assistant ..	Director of Industries, Punjab
138	Suraaj Kumar, Audit Assistant ..	Relief and Resettlement Department
139	Zakaullah, Assistant ..	Treasury & Accounts Branch, Finance Department

[Chief Minister]

1	2	3
	Sarvshri/Shrimati—	
140	Darshan Kaur Minhas, Assistant	.. Punjab Civil Secretariat
141	Sat Paul, Superintendent	.. Financial Commissioner's Office, Punjab
142	Daulat Ram Mall, Assistant	.. Director of Industries, Punjab
143	Devinder Singh, Assistant	.. Director of Industries, Punjab
144	Ram Asra, Assistant	.. Treasury & Accounts Branch, Finance Department
145	Ram Murti, Assistant	.. Director of Industries, Punjab
146	Sewa Singh, Assistant	.. Punjab Civil Secretariat
147	Amarjit Singh Kapoor, Assistant	.. Punjab Civil Secretariat
148	Surjit Kaur, Assistant	.. Director, Health and Family Welfare, Punjab
149	Madhu Bala Wadhawan, Head Draftman	.. Senior Architect, Punjab
150	Saroj Parbhakar, Assistant	.. Director, Food and Supplies, Punjab
151	Ramesh Kumar Behal, Assistant	.. Director of Industries, Punjab
152	Hari Singh, Assistant	.. Punjab Civil Secretariat
153	Jagpal Singh, Senior Scale Steno	.. Chief Electoral Officer, Punjab
154	Rajinder Singh, Driver	.. Punjab Raj Bhawan
155	Major Singh Sahota, Supdt. G-I	.. Punjab Civil Secretariat
156	Bhag Singh, Assistant	.. Director, Health and Family Welfare, Punjab
157	Karamjit Singh	.. Director, Food and Supplies, Punjab
158	Ajit Singh Behal, Assistant	.. Punjab Civil Secretariat
159	Ram Chander, Tourist Officer	.. Director, Tourism, Punjab
160	Gian Singh, Assistant	.. Director, Health and Family Welfare, Punjab
161	Amarjit Singh Sood	.. Director General of Police, Punjab
162	Santokh Singh Randhawa, Assistant	Financial Commissioner's Office, Punjab
163	Sat Paul, Assistant	.. Director of Industries, Punjab
164	Ishwar Dutt, Supdt. G-IV	.. Divisional Town Planner, Mandi Division, Punjab.
165	Prem Nath, Assistant	.. Director, Health and Family Welfare, Punjab
166	Chaman Lal, Assistant	.. Director of Industries, Punjab

1	2	3
167	Dharam Paul, Assistant	.. Economic and Statistical Organisation, Punjab
168	Girdhari Lal Garg, Assistant	.. Financial Commissioner's Office, Punjab
169	Suraj Mal Bhatia, Supdt.	.. Financial Commissioner's Office, Punjab
170	Kulbir Singh, Assistant	.. Director, Health and Family Welfare, Punjab
171	Santokh Singh, Assistant	.. Punjab Civil Secretariat
172	Gurcharan Singh, Assistant	.. Director General of Police, Punjab

ਸ੍ਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ. ਪੀ. : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੁਆਰਟਰਜ਼ ਹੈਂਡੀਕੈਪਸ ਨੂੰ ਪਰਾਇਰਟੀ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਸਟ ਅਤੇ ਸੈਕਿੰਡ ਫਲੋਰ ਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਕਿ ਉਹ ਚੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਆਊਟ ਆਫ ਟਰਨ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ । ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਸੀਨੀਆਰਿਟੀ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ । ਕੀ ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਰਾਊਂਡ ਫਲੋਰ ਅਲਾਟ ਕਰਾਉਣਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਹੈਂਡੀਕੈਪਸ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੈਟੇਗਰੀ-ਵਾਈਜ਼ ਕੁਆਰਟਰਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਕੁਆਰਟਰਜ਼ ਆਊਟ ਆਫ ਟਰਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਹੈਂਡੀਕੈਪਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਜ਼ ਆਰਡੂਅਸ ਨੇਚਰ ਦੀਆਂ ਸਨ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਗਰਾਊਂਡ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਹ ਕਿੰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਉਪਰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਇਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਬੜੇ ਅਦਬ ਨਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਹੋਸਟਲ ਹੈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਥੇ ਵੀ ਜਿਹੜੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਬਹਿਰੇ ਵਗੈਰਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਰਵੈਂਟਸ ਆਦਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ ਕੰਪਲੈਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਈ ਤਕਲੀਫਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਹੋਸਟਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਪਲੈਕਸ ਬਨਾਉਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਵਾਲ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਦਾ ਅਤੇ ਇਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਤਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਅਨ ਟੈਰੇਟਰੀ ਵਾਲੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆ ਜਾਏਗਾ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਰਾ ਦਿਆਂਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ. ਪੀ. : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਕਈਆਂ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਹੀ ਮਕਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਇਸਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਮਕਾਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਕੈਂਸਲ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਆਦਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਉਲਟ ਪੁਲਟ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਹੋਸਟਲ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਮਹਿਕਮਾ ਹੈ। ਉਥੋਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ 5-5, 10-10 ਮੀਲ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਹੀ ਕਾਫੀ ਜਗ੍ਹਾ ਪਈ ਹੈ। ਹੋਸਟਲ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ 30—35 ਕੁਆਰਟਰਜ਼ ਬਣਾ ਦਿਓ। ਇਸਦੀ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰੋ ਕਿ ਇਹ ਕੁਆਰਟਰਜ਼ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਣ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਤਾਂ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਹ ਬਣਾ ਦੇਣਗੇ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੋਣਾ ਹੈ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਇਕ ਪਲਾਨਡ ਸਿੱਟੀ ਹੈ। ਏਥੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਜਿਥੇ ਵੀ ਚਾਹੋ ਮਕਾਨ ਬਣਾ ਦਿਓ।

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਈ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੁਆਰਟਰ ਅੱਧੇ ਅੱਧੇ ਹੋਏ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਲਾਟ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਪੂਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਉਣਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮਲਾਜ਼ਮ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਮਕਾਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਸਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਲੈ ਆਉਣ, ਅਸੀਂ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾ ਲਵਾਂਗੇ।

Mr. Speaker : Questions are over.

UNSTARRED QUESTION AND ANSWER

Unstarred Question No. 62.

(Extension was asked for in respect of Unstarred Question No. 62)

D. C. No. 2/46/36/2 Edu(7)
Education
Dated Chandigarh the
18th March, 1986.

Sukhjinder Singh

My dear

The answer to Unstarred Question No. 62 appearing in list of questions for 19.3 86 in the name of S. Narinder Singh, MLA is not ready. The requisite information is being collected from the quarters concerned, I am, therefore, to request that time for answering this question may kindly be extended and this question included in the list of questions for any date after two weeks.

with regards,

Yours sincerely
Sd/--
(Sukhjinder Singh)

S. Ravi Inder Singh Ji,
Speaker,
Punjab Vidhan Sabha, Chandigarh.

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਜੀ, ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਏ।

Shri Sewa Ram Arora : Sir, I immediately stood up.

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਤਾਂ ਮੰਨ ਲਿਆ ਕਰੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਗਲਤ ਹੋ। (ਵਿਘਨ)

(ਇਸ ਵੇਲੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਵਲੋਂ ਕਈ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਉਠ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ।)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਜੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਠਾਓ, ਫਿਰ ਗੱਲ ਕਰੋ। ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਜ਼ਰਾ ਸੁਣ ਲਈਏ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ** ** **

Mr. Speaker : This is no point of order, but I think the Chief Minister desires to answer the question. He may please do so.

ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਇਕ ਮਹਾਨ ਨੇਤਾ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਥੇ ਰਿਮਾਰਕਸ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ... ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਤਾਂ ਸੁਣੇ ਨਹੀਂ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ ** ** **

ਸ਼੍ਰੀ ਨੁਸਰਤ ਅਲੀ ਖਾਨ : ** ** **

ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ** ** **

Sardar Dalip Singh Pandhi : You should not say like this.

Mr. Speaker : Please address to the Chair.

ਸ਼੍ਰੀ ਨੁਸਰਤ ਅਲੀ ਖਾਨ : ** ** **

Mr. Speaker : Please sit down. Whatever is said without the permission of the Chair, should not form part of the proceedings. ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਕਿ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਗਰਮਾ ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਨਾ ਆ ਜਾਇਆ ਕਰਨ । ਸਦਨ ਦੀ ਇਹ ਰਵਾਇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਦਨ ਵਿਚ ਚੱਲੇ । ਸੋ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਇਸ ਸਦਨ ਵਿਚ ਬਗੈਰ ਚੇਅਰ ਦੀ ਪਰਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਹਾਈ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਥੇ ਜਿਹੜੇ ਰਿਮਾਰਕਸ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਐਕਸਪੰਜ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ।

Mr. Speaker : I have already expunged those words which were said without the permission of the Chair.

ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ** ** **

Mr. Speaker : I am sorry this is also no point of order.

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ** ** **

Mr. Speaker : Disallowed. This is no point of order.

**Expunged Not record as ordered by the Chair.

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ : ** ** **

Mr. Speaker : No point of order. ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆ ਜਾਣਾ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਡਿਸਅਲਾਓ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਹਾਂ ਜੀ, ਪਾਂਧੀ ਜੀ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ...(ਸ਼ੋਰ)

Mr. Speaker : I am performing my job. I do not need any guidance from you.

ਸਰਦਾਰਨੀ ਗੁਰਬ੍ਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਗੜੇ ਪਏ ਔਰ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਹਾਉਸ ਵਿਚ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

Mr. Speaker : In this connection, Call Attention Notices have been admitted for tomorrow.

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ : ** ** **

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਘਬਰਾਓ ਨਾ, ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿੰਨਤ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੰਦੇ।

ਸ੍ਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ : ** ** **

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ** ** **

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ** ** **

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਨੋਟਿਸ ਨੰ: **39.**

CALL ATTENTION NOTICES UNDER RULE 66

(ਕ੍ਰਮ ਨੰ: 39)

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਲ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਲਹਿਰ 1914—18 ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਪੰਡਿਤ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਪਿੰਡ ਮੜੌਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ, ਸਰਦਾਰ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਜਗਤਪੁਰਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਤਰਨ ਤਾਰਨ, ਸਰਦਾਰ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਬੂੜ ਚੰਦ, ਤਹਿਸੀਲ

**Expunged as ordered by the Chair.

ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਔਰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਤੇ ਜ਼ਬਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵੀ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਔਰ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। 1974 ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੇ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਜ਼ਬਤ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁਤਾਲਬਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸਦੇ ਫਲਸਰੂਪ 1976 ਵਿਚ ਪੰਡਿਤ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਭਾਈ ਔਰ ਭਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਿਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰੰਤੂ ਦੂਸਰੇ 3 ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਭਾਈਆਂ ਅਤੇ ਭਤੀਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੁਧ ਤਹਿਸੀਲ ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ 3 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਰਥਾਤ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਲਾਲਪੁਰਾ, ਸਰਦਾਰ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਉਬੋਕੇ (ਵਰਤਮਾਨ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ) ਔਰ ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਔਰ ਇਸ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੁਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੰ: 2019 ਮਿਤੀ 25 ਮਾਰਚ, 1983 ਦੁਆਰਾ ਉਤਰ ਦਿਤਾ ਔਰ ਇਹ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਜਿਸ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਆਮ ਜਨਤਾ ਵਿਚ ਬੜੀ ਨਰਾਜ਼ਗੀ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੱਸਣ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ 3 ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਬਤ ਹੋਈਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਬਾਰੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਿਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਔਰ ਇਸ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰਖਦੀ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ) : 1948 ਤੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਪਣਾਈ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਜ਼ਬਤੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਬਹਾਲੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਉਸ ਦੀ ਵੇਚੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਅਦਾ ਕਰਨ ਤੀਕ ਸੀਮਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਿਤੀ 20 ਫਰਵਰੀ 1978 ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ (ਸਹਾਇਤਾ ਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ) ਬੋਰਡ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਸਹਾਇਤਾ ਫੰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਸਕਸੈਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀਆਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨੀਆਂ ਵਾਜਬ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਉਕਤ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਲਿਸੀ ਫੈਸਲਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਜੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀਆਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕਲੇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਾਇਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 2019 ਮਿਤੀ 9 ਮਾਰਚ, 1983 ਦਾ ਉਤਰ ਵੀ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਵਰਗੀ ਪੰਡਿਤ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦਾ ਕੇਸ ਵਖਰੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ 51 ਤੋਲੇ ਸੋਨਾ ਨਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਖੋਹਣ ਕਾਰਨ, 25 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਦ ਅਰਥ ਫੈਸਲਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀ ਦੀ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਸਹਾਇਤਾ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ਨਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਫੰਡਜ਼ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਘੋਲ ਵਿਚ ਸਰਵਸ੍ਰੀ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਮਹਾਨ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪੱਕੀ ਪਾਲਿਸੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਰੰਭਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਇਹ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਅਤੇ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀਆਂ

[ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ]

ਜ਼ਬਤ ਹੋਈਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਕੇਸ ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਅੰਡਰ ਕੰਸਿਡਰੇਸ਼ਨ ਹਨ ਔਰ ਹਾਲੇ ਸੈਟਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ? ਸਰਕਾਰ ਕਿੰਨਾ ਵਕਤ ਲਏਗੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਸੈਟਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਇਕਠੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਮਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਇਤਲਾਹ ਦੇ ਦਿਆਂਗਾ ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ।

(*Serial No.* 44)

Giani Arjan Singh Litt
Shri Prem Gupta
Dr. Satwant Singh Mohi, : Sir, I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent pub.lic importance, namely, the fear prevailing among the farmers in the State that they will not get adequate supply of fertilizers for their 'Kharif' crops. The Government should make a statement in the House assuring the farmers that they would get sufficient quantity of fertilizers of various types. The Government should also assure the farmers that they would not be supplied adultrated and under-weighed fertilizers bags.

Agriculture and Forest Minister (Capt. Amarinder Singh) : Arrangements for adequate supplies of all types of fertilizers have been made for the next Kharif. The fertilizer supply after the present Government took over was arranged so that the farmers got the benefit upto Rs. 7/- per bag on Urea against the rates fixed by the Government of India. The farmers in the State are assured of regular and adequate supply of fertilizers in the next Kharif. No shortage will be allowed to occur during the season. The Government of India have placed on record their appreciation about the proper assessment of requirement and monitoring of fertilizer supplies in the Punjab.

The Punjab Government is committed to the supply of good quality fertilizers of standard weight. Regular checking is made under the fertilizers (Control) Order to ensure quality and weight of the fertilizer bags. Strict action will be taken against any defaulting person under the provision Fertilizer (Control) Order.

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਖਾਦ ਵਿਚ ਰੋੜੇ, ਮਿੱਟੀ ਔਰ ਇੱਟਾਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਸਨ। ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਠੁਣੀਆਂ ਰਾਮ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਖਾਦ ਵਿਚ ਭੈੜੀ ਚੀਜ਼ ਪਾ ਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਬੋਰੀ ਸੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ । ਖਾਦ ਕਢ ਕੇ ਘਟ ਵੇਟ ਦੀਆਂ ਬੋਰੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੋ ਜਿਹੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਖਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਹੋ ਜਿਹੀ ਅਸੀਂ ਵੇਚ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ । ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਵੇਖਣ ਆਇਆ ਖਾਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਠੀਕ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਖਾਦ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ । ਚਾਹੀਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ । ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਖਾਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਪਰਮਿਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫਲਾਣੇ ਡਿਪੋ ਤੋਂ ਖਾਦ ਲੈ ਲਵੋ। ਉਥੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਖਾਦ ਅੱਛੀ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ । ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਖਾਦ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖਾਦ ਲੈਣ ਲਈ ਨਕਦ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ।

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਮਿਲਾਵਟ ਵਾਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ, ਪੂਰੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਤਕਰਬਨ 1835 ਸੈਂਪਲ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਔਰ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਡੀਲਰਜ਼ ਤੇ ਛਾਪੇ ਮਾਰ ਕੇ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 132 ਸੈਂਪਲ ਅਜਿਹੇ ਮਿਲੇ ਜਿਥੇ ਸਬ ਸਟੈਂਡਰਡ ਚੀਜ਼ ਸੀ। ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਦੇ ਅਸੀਂ ਆਏ ਹੋਏ ਹਾਂ ਇਸ ਦੌਰਾਨ 1,750 ਸੈਂਪਲ ਚੈਕ ਕਰ ਲਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ 47-48 ਸੈਂਪਲ ਗਲਤ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੰਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਿਲਾਵਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਾਂਗੇ। ਜਿਹੜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਫਰਟੇਲਾਈਜਰ ਵਿਚ ਮਿਲਾਵਟ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਰੋੜੇ ਮਿਟੀ ਆਦਿ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਦੱਸ ਸਕਾਂਗੇ। ਜੋ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ਼ਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ, ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਸੇਲ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਬੈਨ ਚੁਕ ਦਿਤੇ ਸਨ। ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਜਿਥੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਲਓ, ਚਾਹੇ ਕੰਪੋਜ਼ਿਟ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਮਿਕਸਚਰ ਹੈ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਸਕਣ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ਲ ਸ਼ਾਰਟੇਜ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਈਸਿਜ਼ ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਸੀ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ ਕਿ 20% ਨਾਈਟਰੋਜਨ ਆਦਿ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਅਸੀਂ ਰੋਕ ਰਹੇ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਜਿਹੜਾ ਸਟੈਂਡਰਡ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਰਿਕੁਮੈਂਡ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਮਨਿਸਟਰੀ ਆਫ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਆਦਿ ਤੋਂ ਰਿਕੁਮੈਂਡਿਡ ਹੈ ਉਸ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਸਪੈਸੇਫੀਕਲੀ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸ ਦੇਣ ਕਿ ਕਿਥੇ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਲਈ ਪਰਬੰਧ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਡਿਪੋਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਮਿਲੇ।

(*Serial No.* 45)

Master Mohan Lal : Sir, I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, that finding of Dube Enquiry Commission which was concluded that Punjab Police was involved in looting, arson & killing in May, 1983 at Patiala. The report has further implicated that Hindu Suraksha Samiti activists were blessed and guided by Congress leaders. As the Law enforcing agency of the Government has been put under controvercy. Hence this motion. The Government should take immediate step to prove its credibilty.

Chief Minister (Sardar Surjit Singh Barnala) : The report of the Dube Commission of inquiry is under active consideration of Government. It is proposed to shortly lay the report on the Table of the House, alongwith the Memorandum of action taken thereon. It would, therefore, be appropriate to raise issues connected with the report, after it has been laid on the Table of the House.

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਰ, ਜਾਂਚ ਆਯੋਗ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਮੇਂ ਕਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਕੇ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੌਕਾਏ ਵਾਰਦਾਤ ਪਰ ਮਿਟੀ ਤੇਲ ਔਰ ਰੋੜੇ ਇਤਿਆਦਿ ਇਕਠਾ ਕਰ ਕੇ ਹਤਿਆ ਕਾਂਡ ਕੋ ਦੂਸਰਾ ਰੂਪ ਦੇਨੇ ਕੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀ। ਦੂਸੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੇਂ ਕਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਕੇ ਤੱਤਕਾਲੀਨ ਉਪ ਅਯੁਕਤ ਐਸ. ਪੀ. ਸਿੰਗਲ ਕੇ ਬਿਆਨ ਕਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਰਿਪੋਰਟ ਮੇਂ ਕਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਸੁਰਕਸ਼ਾ ਸੰਮਤੀ ਕੇ ਸਭੀ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸਦੱਸਿਯ ਯੁਵਾ ਇੰਕਾ ਸੇ ਸਬੰਧਤ ਥੇ ਔਰ ਆਮ ਤੌਰ ਪਰ ਕਹਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹੇਂ ਪਟਿਆਲਾ ਕੇ ਖਾਸ ਇੰਕਾ ਨੇਤਾਉਂ ਕਾ ਆਸ਼ੀਰ-ਵਾਦ ਔਰ ਸਰੰਖਸ਼ਣ ਪਰਾਪਤ ਥਾ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਗਲ ਕੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸੰਮਿਤੀ ਕੇ ਅਧਿਅਕਸ਼ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ

[ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ]

ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਭੀ ਪੂਛ ਤਾਛ ਕੇ ਦੌਰਾਨ ਕਹਾ ਥਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹੇਂ ਕੁਛ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾਓਂ ਕਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਪਰਾਪਤ ਹੈ ।

I would like to draw the attention towards these two urgent matters. Will the Chief Minister be in a position to reply ?

Chief Minister : Sir, I have already stated that since the Report is being laid on the Table of the House, it will then be the property of the House. Other members will also go through it. Appropriately all the issues connected with the report may be raised at that time. That will be the appropriate time.

PAPERS LAID ON THE TABLE

Mr. Speaker : Papers to be laid on the Table .

Education Minister (Sardar Sukhjinder Singh) : Sir, I beg to lay on the Table of the House two papers as mentioned in the List of Business meant for today.

Papers :

(i) The statement explaining the reasons for delay in laying the report of the Punjab State Tubewell Corporation for the year 1979-80 before the House.

(ii) The Punjab Housing Development Board (Loans) Rules, 1985 as required under section 98(3) of the Punjab Housing Development Board Act, 1972.

DISCUSSION AND VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS FOR THE YEAR 1986-87

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : 3 ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਫਾਰ ਗਰਾਂਟਸ ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਬਹਿਸ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ । ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮੂਵ ਹੋਇਆ ਵੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ । Is it the pleasure of the House ?

ਅਵਾਜ਼ਾਂ : ਹਾਂ ਜੀ, ਹਾਂ ਜੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਕੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਤੇ ਬੋਲਣ ਤਾਂ ਡੀਮਾਂਡ ਨੰਬਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਦਿਆ ਕਰਨ ।

Demand No. 26

That a sum not exceeding Rs. 44,78,07,000 on revenue account and Rs. 4,04,40,000 on Capital account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of agriculture,

Demand No. 38

That a sum not exceeding Rs. 13,32,17,000 on revenue account and Rs. 83,43,17,000 on Capital account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Multipurpose River Projects.

Demand No. 28

That a sum not exceeding Rs. 2,54,63,000 on revenue account and Rs, 6,29,97,20,000 on Capital account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Food.

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਇਸ ਨਾਲ ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਹੈ। ਸਪੈਸੀਫੀਕਲੀ ਕੁਝ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ, ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਨਹੀਂ ਰਖੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਮੋਸਟ ਇਮਪਾਰਟੈਂਟ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਨਰਲ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਹੈ, ਇਹ ਰੱਖਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਐਡਵਾਇਜ਼ਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਅਖਤਿਆਰ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਪੈਸੀਫਿਕ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਦਾ ਮੈਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਵਾਂ। ਸੋ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਵਿਜ਼ਡਮ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਕਮੀ ਪੇਸ਼ੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਮੁਆਫੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਡੀਮਾਂਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇ।

Mr. Speaker : If it is possible, we will do it. ਹਾਂ ਜੀ, ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਬੋਲੋ।

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ ਜੀ ਬੋਲਣ ਲਈ ਖੜੇ ਹੋਏ।)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਾਂਧੀ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਰਾ ਠਹਿਰੋ, ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੇਣੀ ਸੀ।

STATEMENT BY THE CHIEF MINISTER RE-THEFT OF ARMS AT BATALA

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ) : ਆਨ ਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬਟਾਲਾ ਵਿਚ ਕਰਫਿਊ ਦੇ ਵਿਚ ਆਰਮਜ਼ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਲੁਟੀ ਗਈ ਅਤੇ ਆਰਮਜ਼ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਸ ਦੀ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸਾਨੂੰ ਆਈ, ਫੌਰਨ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਡਿਪਲਾਏ ਕਰ ਕੇ ਜਿਸ ਤੇ ਵੀ ਸ਼ੁਭਾ ਹੋਏ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਆਰਮਜ਼ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ, ਭਾਵੇਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ, ਫੌਰਨ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਬਹੁਤ ਵਡੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਫੋਰਸ ਡਿਪਲਾਏ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਅਤੇ ਗਵਾਂਢੀ ਏਰੀਆ ਦੇ ਵਿਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਲਾਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਖਬਰ ਪੜ੍ਹੀ ਹੋਣੀ ਹੈ ਪਰ ਦੂਜੀ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹੀ ਹੋਣੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਕਿ ਆਰਮਜ਼ ਬਾਰੇ ਤਲਾਸ਼, ਐਫਰਟਸ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਤਸ਼ਵੀਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਐਨੇ ਹਥਿਆਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹਥ ਲਗ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਹ ਮਿਸਯੂਜ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ, ਸਰ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਨਹੀਂ ਜੀ, ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

[Mr. Speaker]

You can discuss the matter. you have ample time, ਹਾਂ ਜੀ, ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ।

DISCUSSION AND VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS FOR THE YEAR 1986-87 (*Resumption*)

*10.25 ਪੂਰਵ ਦੁਪਹਿਰ (ਇਸ ਸਮੇਂ *ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ, ਮੈਂਬਰ, ਪੈਨਲ ਆਫ ਚੇਅਰਮੈਂਨ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ ।)

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ (ਅਮਲੋਹ, ਐਸ.ਸੀ.) : ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਧੰਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ । ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵੱਲ ਜਿਨਾ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਦਾ ਵੀ ਸੰਕਟ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਵੀ ਸੰਕਟ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦਿੱਕਤਾਂ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਾਸ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵੱਲ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਵੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸਾਰੀ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਹੋਇਆ, ਪੰਜਾਬੀਆ ਨੂੰ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਫਖਰ ਹੈ ਕਿ ਅੰਨ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਵਿਚ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਨਾਜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਭੁੱਖੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੈਂਟਰਲ ਏਜੰਸੀਆਂ ਖਰੀਦ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀਆਂ । ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਕਣਕ ਅੱਜ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੋਦਾਮਾਂ ਵਿਚ ਪਈ ਹੈ ਔਰ ਸੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਵੱਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤਵੱਜੋ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲਾਸ ਹੈ ਇਹ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਕਣਕ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਦੇ । ਰੱਬ ਦੀ ਕਰੋਪੀ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ । ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਕੀ ਪਰਵਾਨ ਹੈ । ਮੌਸਮ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਗੋਲੇ (ਗੜੇ) ਪੈਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਫਸਲ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਤਵੱਜੋ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਕਿ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਣ। ਸੋ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਗੜ੍ਹਿਆਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਮੌਸਮ ਖਰਾਬ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਚੋਖੀ ਰਕਮ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਠੀਕ ਹੈ, ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਰਕਮ ਰੱਖੀ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫੌਰੀ ਤਰ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰ ਸਕਣ । ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸਾਨ ਨਾਲ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਾਲ ਜਿਹੜੇ ਸਬੰਧਤ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟਸ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਡੀਜ਼ਲ ਦੇ ਰੇਟ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਵਧਾ ਦਿਤੇ, ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਟੈਕਸ ਵਧਾ ਦਿਤੇ । ਅਸੀਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿ ਉਹ ਟੈਕਸ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਲੈਣ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਰੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਦਾ ਭਾਅ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਭਾਅ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਗਏ ਹਨ ਇਥੋਂ ਤਕ ਵੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਘਟੀਆ ਮਿਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਹਿਮਾਚਲ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵ੍ਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਪਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਫਸਲਾਂ ਤਬਾਹ ਹੋਈਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਖਾਦ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਚੰਗੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਖਾਦ ਜੋ ਕਿ ਅਪਰੂਵਡ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਕਿ ਕਿਸਾਨ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਤਬਾਹ ਨਾ ਹੋਣ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੁਪਰਵੀਜ਼ਨ ਥੱਲੇ ਇਸਤੇਮਾਲ

ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੈਸ਼ ਕਰਾਪਸ ਹੋਰ ਬੀਜਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪਾਸੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਿਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਭੇਜਣਾ ਪਵੇ ਤਾਂ ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਕਿ ਉਥੋਂ ਉਹ ਟਰੇਨਿੰਗ ਲੈ ਕੇ ਇਥੇ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਇਥੇ ਗਰੀਨ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵਾਈਟ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਾਲ ਜੋੜੋ। ਕਿਸਾਨ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਕੇ, ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਰਕੇ ਵਿਹਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਮ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇ ਤਿੰਨ ਫਸਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਹੋਰ ਮਾਲਾ ਮਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਮਿਹਨਤ ਬਹੁਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਖਿਆਲ ਕਰਦੀ। ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਅਟਾਮਿਕ ਅਨਰਜੀ ਪਲਾਂਟ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਵੱਡੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਸੈਂਟਰਲ ਪੂਲ ਵਿਚੋਂ ਮੱਦਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਪਾਣੀ ਦਾ ਤੁਅੱਲਕ ਹੈ, ਰਿਵਰ ਹਨ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਰਾਵੀ ਬਿਆਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੈ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਡਿਸਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਘਟ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ 1954-55 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਡਿਸਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਗਲਤ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਦਕਾ ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਬੰਜਰ ਹਨ। ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਵਾਟਰ ਲਾਗਿੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਪਾਣੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਰਵੇ ਸੈਲ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪਤਾ ਲਗਾਏ ਕਿ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਦਿੱਕਤਾਂ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਣੀ ਲੋੜ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਰਹੇ ਅਤੇ ਲੋੜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫਤਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਦਿੱਕਤ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦੇਵੇਗੀ।

ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਜਿਹੜੇ ਕੁਦਰਤੀ ਦਰਖਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਸਫੈਦੇ ਦੇ ਦਰਖਤ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਫੈਦੇ ਦਾ ਦਰਖਤ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਮ ਦਰਖਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟਾਹਲੀ, ਕਿੱਕਰ, ਨਿੰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫਲਦਾਰ ਦਰਖਤ ਲਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਫੈਦੇ ਦਾ ਦਰਖਤ, ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਆਮਦਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਐਕਸਪਰਟਸ ਦੀ ਓਪੀਨੀਅਨ ਜਿਹੜੀ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ। ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਸਫੈਦੇ ਦਾ ਦਰਖਤ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਪਜ ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਫੈਦੇ ਦੇ ਦਰਖਤ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਲਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਦਰਖਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਫਾਰੈਸਟ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਸਾਡੇ ਜਿਹੜੇ ਫਾਰੈਸਟ ਸਨ ਉਹ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਥੇ ਫਾਰੈਸਟ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਸਫੈਦੇ ਦੇ ਦਰਖਤ ਹਨ ਇਹ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ, ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਤੇ, ਨਹਿਰਾਂ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਤੇ, ਸੂਇਆਂ ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਉਥੇ ਇਹ ਦਰਖਤ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਬਾਕੀ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਰਖਤ ਹੋਣ ਤਾਂ ਮੌਸਮ, ਬਹਾਰ, ਮੌਸਮ ਠੀਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੀਂਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੀ ਤਵੱਜੋ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

[ਸਰਦਾਰ ਦਲਿਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ]

ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਈਸ ਦੇ ਐਕਸਪੋਰਟ ਲਾਈਸੰਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਲਾਸ ਫੈਲੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਸੱਜਣ ਗੋਇਨਕਾ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਿਜ਼ ਨੂੰ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦਾ ਲਾਈਸੰਸ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਚਾਵਲ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਤੇ ਖਰੀਦ ਕੇ ਅੱਗੇ 750 ਰੁਪਏ ਕੁਇੰਟਲ ਤੇ ਵੇਚ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਸਫੇਦ ਥੈਲਿਆਂ ਤੇ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਇੰਡੀਅਨ ਮੇਡ ਬਾਸਮਤੀ ਜਦ ਕਿ ਉਹ ਹੁੰਦੀ ਨਹੀਂ। ਤੁਹਾਨੂੰ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਗਿਆਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਥੋਂ ਪਰਮਲ ਭੇਜਿਆ ਔਰ ਰੂਸ ਵਿਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ। ਉਥੇ ਤਾਂ ਐਕਸ਼ਨ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਸਾਡੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਜਿਹੜੀ ਖਰੀਦੋ ਫਰੋਖ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਚਾਵਲਾਂ ਦੀ, ਕਣਕ ਦੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਿਣਸ ਦੀ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੇਰਾ ਫੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਔਰ ਪਿਛਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵਡੇ ਵਡੇ ਸਕੈਂਡਲ ਹੋਏ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਖੰਨੇ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਸਕੈਂਡਲ ਹੋਇਆ। ਕੋਈ ਕਣਕ ਵੇਚੀ ਨਹੀਂ ਗਈ ਐਵੇਂ ਮੂੰਹ ਜ਼ਬਾਨੀ ਵੇਚੀ ਗਈ ਹੈ ਔਰ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਜ਼ਬਾਨੀ ਜ਼ਬਾਨੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਗ਼ਬਨ ਹੈ ਪਰ ਅਜੇ ਤਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਡਾ ਸਕੈਂਡਲ ਹੈ। ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਵਿੱਚ ਰੌਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੁਰੱਪਟ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਡੀ. ਐਫ.ਸੀ. ਪਟਿਆਲੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਵੀਟ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸਕੈਂਡਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਬੋਰੀਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੇਰਾ ਫੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੋ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਫੇਅਰ ਪ੍ਰਾਈਸ ਸ਼ਾਪਸ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੇ, ਉਹ ਆਊਟ ਆਫ਼ ਪ੍ਰਿੰਟ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਨ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ (ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਡ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। 40 ਸਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਜੇ ਕੋਈ ਗਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਫੇਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਵਾਕ ਆਊਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਮ-ਅਜ਼-ਕਮ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਮੇਂਵਾਰੀ ਓਨ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਚਰਚਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਵਰਲਡ ਵਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੈਕੰਡ ਵਰਲਡ ਵਾਰ ਵੇਲੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿਮੇਂਵਾਰੀ ਓਨ ਕਰ ਲਈ ਔਰ ਫਤਵਾ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਪ, ਫਿਰ ਲੜਕੀ ਔਰ ਫਿਰ ਲੜਕਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਹੀ ਬਣਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣ। ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਡਿਕਟੇਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਕਢ ਕੇ ਪਰੇ ਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਓ। ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰੀ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਦਿਲੀ ਤੋਂ ਹੁਕਮ ਆ ਜਾਵੇ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਹ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ, ਉਹ ਆਊਟ ਆਫ਼ ਪ੍ਰਿੰਟ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਛਪਾਵੇ। ਕਾਰਡ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿਓ, ਤੇਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਤੇਲ ਦਿਲੀ ਤੋਂ ਆਉਣਾ ਹੈ ਔਰ ਦਿਲੀ ਨੇ ਕੁਝ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ। ਇਥੇ ਦਾਲਾਂ ਵੀ ਬਾਹਰੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਆਪਣੀ ਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਠ, ਮਾਂਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਦਾਲਾਂ ਇਥੇ ਆਊਟ ਆਫ਼ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ

ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਬਣਾਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕੋਈ ਰਿਸਰਚ ਕਰਨ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਦੇਣ । ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਸੀ ਕਿ ਲਾਅ ਜਾਂ ਲੈਂਗੂਏਜ਼ ਦੀ ਕਲਾਸਿਜ਼ ਲਾਵੇ ਜਾਂ ਖਿਡਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰੇ । ਜਿਹੜੇ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੇ ਐਕਸਪਰਟਸ ਬੈਠੇ ਹਨ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਦੇਣ, ਕੋਈ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੀ ਗਲ ਦੱਸਣ ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਲਗਾਉਣ । ਜਿਹੜੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਐਕਸਪਰਟਸ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪਾਰਟੀਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਢ ਕੇ ਬਾਹਰ ਮਾਰੇ । ਤੇ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਫੂਡ ਐਂਡ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਦੇ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਪਲਾ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਹੇਰਾ ਫੇਰੀ ਹੈ । ਜਿਵੇਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ, ਰਾਈਸ ਮੂਵਮੈਂਟ ਪ੍ਰਮਿਟ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ ਤਾਂ ਦਿਲੀ ਤੋਂ ਹੁਕਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ । ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ (ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਰਾਜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦਿਲੀ ਤੋਂ ਹੀ ਹੁਕਮ ਚਲਦਾ ਸੀ । ਜਿਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲੀ ਤੋਂ ਹੁਕਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਹ ਚਲਦੇ ਹਨ ।

ਜੈਸੀ ਮੈਂ ਆਵੇ ਖਸਮ ਕੀ ਬਾਣੀ ਤੈਸੜਾ ਕਰੀਂ ਗਿਆਨ ਵੇ ਲਾਲੋ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਜੇ ਕੋਈ ਉਤੋਂ ਹਦਾਇਤ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਣ ਲਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਰਾਇ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਗਲ ਨਹੀਂ । ਪਰਮਿਟ, ਲਾਇਸੰਸ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਕਿਉਂਕਿ 2 ਨੰਬਰ ਦੇ ਚਾਵਲ ਖਰੀਦੇ ਸੀ ਔਰ ਬਾਹਰ ਲੈ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਟੈਕਸ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੋਈ । ਮੂੰਹ ਜ਼ਬਾਨੀ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਵਿਕ ਗਿਆ ਔਰ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਚਲਾ ਗਿਆ । ਸ਼ੈਲਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪੈਸੇ ਬਣਾਏ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੈਲਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਅਫ਼ਸਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਹਿੱਸਾ ਪੱਤੀ ਹਨ। ਸੋ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਫੇਅਰ ਪ੍ਰਾਈਸ ਸ਼ਾਪਸ ਹਨ ਉਹ ਹੋਰ ਖੋਹਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਪਰਮਿਟ ਜਾਂ ਲਾਇਸੰਸ ਹਨ ਉਹ ਦਿਓ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਾਈਨਾਂਸ਼ਲ ਲਾਸ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਵਡੇ ਵਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੋਲ੍ਹਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਔਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰੇ । ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਰੇਟਸ ਹਨ ਕਣਕ ਦੇ ਜਾਂ ਜੀਰੀ ਦੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਿਣਸ ਦੇ ਉਹ ਠੀਕ ਮਿਲਣ। ਡਾਕਟਰ ਜੌਹਲ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ ਕਲਾਸੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ can this book not be published ? ਇਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੀਲ ਕੀਤੀ ਪਈ ਹੈ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੀਲ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਉਹ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਜੰਦਰਾ ਲਾ ਕੇ ਰਖੀ ਹੈ । ਉਸ ਅਲਮਾਰੀ ਨੂੰ ਖੋਲੋ ਤਾਕਿ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਸਾਨੂੰ ਹੋ ਸਕੇ । ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਹਨ, ਇਥੇ ਪਾਵਰਟੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀ ਹੈ । ਪਾਵਰਟੀ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਧੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ (ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਕੋਈ ਪਲੈਨਿੰਗ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਪਲੈਨਿੰਗ ਹੀ ਨਹੀਂ । ਅੱਜ ਅਮੀਰ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਗਰੀਬ ਹੋਰ ਗਰੀਬ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਸ ਇੰਡੈਕਸ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਾਵਰਟੀ ਬਹੁਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਸਟਮ ਹੀ ਕੋਈ ਨਾਕਸ ਸੀ। ਸੋ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਔਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਸਤੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਬਸੇਡਾਈਜ਼ਡ ਰੇਟਸ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਸਟੇਟ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇਵੇ । ਸਟੇਟ ਕੋਲ ਤਾਂ ਰਿਸੋਰਸਿਜ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਦਿਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵੇ । ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਲਿਸੀ

[ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ]

ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਡੀਸੀਜ਼ਨ ਕਰਦੀ ਹੈ । ਜਿਹੜੇ ਡਸੀਜ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਲਗਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਉਹ ਡੀਸੀਜ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਜਿਥੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਉਹ ਐਨਰਜੀ ਪਲਾਂਟ ਵੀ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵੀ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਹੋਰ ਜੋ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਉਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ।

ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਬਾਰਡਰ ਦੀ ਸਟੇਟ ਹੈ ਔਰ ਬਾਰਡਰ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਖਾਸ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਪੈਸਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਰਡਰ ਸਟੇਟ ਵੀ ਅਸੀਂ ਬਣਾਈ ਹੈ । ਇਹ ਕੋਈ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਣਾਈ ਹੈ? ਇਹ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਣਾਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦਾ ਚਾਅ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਭਾਗ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਾ ਦਿਓ ਤਾਕਿ ਸਦਾ ਲਈ ਮੁਸੀਬਤ ਖ਼ਤਮ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਤਾਂ ਬਾਰਡਰ ਸਟੇਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਤਰਕੀ ਵਾਸਤੇ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ । ਜੇ ਇਸ ਸਟੇਟ ਦੀ ਤਰਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੈਂਟਰ ਔਰ ਹੋਰ ਸਟੇਟਾਂ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋਣਗੀਆਂ । ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਉਤਨੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣ ਉਤਨੀਆਂ ਥੋੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ । ਇਥੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਲਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਇਥੇ ਐਗਰੋ ਬੇਸਡ ਇੰਡਸਟਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਰਾਈਸ ਦਾ ਛਿਲਕਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਪਾਹ ਹੈ, ਨਰਮਾ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਐਗਰੋ ਬੇਸਡ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਾਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰਕੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ । ਨੋ ਹਾਊ ਲੇਟੈਸਟ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਕੈਸ਼ ਕਰਾਪਸ ਹਨ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫਸਲ ਬੀਜਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਐਗਰੀ-ਕਲਚਰ ਡੀਪਾਰਮੈਂਟ ਹਰ ਪਖ ਵਿਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ । ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹੀ ਪਲੈਨਿੰਗ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ । ਬਦਲੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਜੋ ਕੁਝ ਇਥੇ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ । ਡੀ.ਐਫ.ਐਸ.ਸੀ. ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਨੇ ਪੈਸੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ (ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਰਾਜ ਵਿਚ ਬੋਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪੋਸਟਾਂ ਵਿਕਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਬੋਲੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕੌਣ ਪੈਸੇ ਵਧ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਥੇ ਕੌਣ ਲਗੇਗਾ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀ ਥਾਂ ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਲਗੇਗਾ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇਹ ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ । ਅਗੇ ਸੁਣਦੇ ਸੀ ਕਿ ਥਾਣੇ, ਤਹਿਸੀਲ ਨਿਲਾਮ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਡੀ.ਐਫ.ਐਸ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਨਿਲਾਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ । ਪਨਸਪ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਕਮਾਈ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ।

ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਇਟ ਹੈ ਨਾਰਮ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹ ਇਥੇ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ । ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਨਹੀਂ । ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਕੰਮੀ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਸੁਪਰਵੀਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਨਾਨ-ਆਫ਼ੀਸ਼ਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਾਰੀ ਘੋਖ ਕਰਨ । ਇਹ ਇਕ ਸੋਧ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇ । ਦੂਜੇ ਇਹ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਭਠੇ ਵਾਲੇ ਹਨ ਉਹ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਫੂਡ ਐਂਡ ਸਪਲਾਈ ਵਾਲੇ ਕਰ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਉਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਲੈਟਰ ਪੈਡ ਤੇ ਰਸੀਦ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਤਨੇ ਪੈਸੇ ਵਸੂਲ ਪਾਏ । ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਤਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕੈਸ਼

ਮੀਮੋ ਤੇ ਰਸੀਦ ਦੇਣ । ਮੈਂ ਡੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਪਰ ਹਾਲੇ ਤਕ ਕੁਝ ਨਹੀਂ । ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਕੰਮ ਲਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ । ਜਿਹੜੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਹ ਪਿਛੇ ਹੀ ਫਿਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ । ਕਿਸੇ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਤਵਜੋ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ । ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਲ ਕੋਈ ਤਵਜੋ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ, ਫੂਡ ਐਂਡ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ । ਇੰਨੀ ਚੋਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਸ਼ੰਭੂ ਬੈਰੀਅਰ ਤੇ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਗਰੀਵੈਂਸਿਜ਼ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਵੀ ਸੁਆਲ ਉਠਾਇਆ ਸੀ । ਇਹ ਬੈਰੀਅਰਜ਼ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਉਸ ਵਕਤ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸਿਧੂ ਸਾਹਿਬ ਹੁੰਦੇ ਸਨ । ਜਿਹੜੇ ਚੋਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਰਾਜ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਹਨ । ਜਿਹੜੇ ਬੈਰੀਅਰਜ਼ ਹਨ ਉਥੇ ਸਖ਼ਤ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਸਕੈਂਡਲ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੰਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਟੰਗ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਕਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੇ ਟੰਗਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ । ਅਗਰ ਟੰਗਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਏ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਜਾਨ ਕਢਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਰਸਾ ਤਰਸਾ ਕੇ ਅਤੇ ਲਾਊਡ ਸਪੀਕਰਾਂ ਤੇ ਬੋਲ ਕੇ ਔਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਵਜ਼ੀਰ ਨੂੰ ਵੀ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਨਾਲ ਰਲੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਰਸੀ ਖਿਚਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਮਿਲਦਾ ਰਹੇ । ਰੂਸ ਵਿਚ ਬਾਸਮਤੀ ਕਹਿ ਕੇ ਪਰਮਲ ਵੇਚ ਦਿਤੀ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਬਲੀਕਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੈਂਗ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਜ਼ਾਮ ਅੱਛਾ ਹੋਣਾ ਹੈ । ਬਾਸਮਤੀ ਕਹਿ ਕੇ ਪਰਮਲ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਧਰ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿਹੜਾ ਪਰਮਿਟ ਸਿਸਟਮ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਿਵਰਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਅੱਲਕ ਜਿਹੜੇ ਮਲਟੀ ਪਰਪਜ਼ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਧੂਸੀ ਬੰਧ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਗਿਆ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਸਤਲੁਜ ਦਾ ਪਾਣੀ ਆ ਗਿਆ ਦੁਨੀਆ ਮਾਰ ਦਿਤੀ । ਉਸ ਪਾਸੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਕੋਈ ਤਵਜੋ ਨਹੀਂ । ਜਿਥੇ ਡਰੇਨਾਂ ਕਢੀਆਂ ਉਥੇ ਕੋਈ ਪੁਲ ਨਹੀਂ । ਥੀਨ ਡੈਮ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹਡੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਹੁਣ ਤਕ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ । ਜ਼ਮੀਨ ਬੇਅਬਾਦ ਕਰ ਦਿਤੀ । ਜਿਹੜੇ ਨਾਲੇ ਨਾਕਾਰਾ ਹੋ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਲੈਂਡ ਵਿਚ ਕਨਵਰਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਲੈਂਡਲੈਸ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਦੇ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਘੋਖ ਕਰਵਾਈ ਸੀ । ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਕਾਰਾ ਪਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਵਿਚ ਲਿਆਓ। ਲੈਂਡਲੈਸ ਨੂੰ ਦਿਵਾਓ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਵੇਹਲੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਓ । ਲੈਂਡਲੈਸ ਹਨ, ਅਨ-ਐਮਪਲਾਇਡ ਹਨ, ਗਰੈਜੂਏਟਸ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਓ।

ਬੀੜ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਕ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ ਅਸੀਂ ਮਕਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ । ਉਥੇ ਮਕਾਨ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹੋਣ ਪਰ ਅਜੇ ਤਕ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ । ਕੇਲੇ ਮਾਜਰੇ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਉਥੇ ਪਲਾਟ ਬਣਾ ਦਿਤੇ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹੂਲਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਜਿਹੜੀ ਲੈਂਡ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਵਲ ਲਿਆ ਕੇ ਪਰਫੁਲਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਲੇਟੈਸਟ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੀ ਖਾਦ ਅਤੇ ਬੀਜ ਐਕਸਪਰਟਸ ਤੋਂ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਔਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਮਾਹਰਾਂ ਤੋਂ ਰਾਏ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ

[ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ]

ਕਿਹੜੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਹੜੀਆਂ ਨਹੀਂ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਮਾਹਰ ਜੀਰੀ ਕੰਨੀ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੀਰੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੀਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਲ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਕੇ ਜਾ ਨਾ ਚੁਕੇ। ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਸਾਡੀ ਜੀਰੀ ਨਹੀਂ ਚੁਕੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਦਿਲੀ ਤੇ ਮੁਨਹੱਸਰ ਹੋ ਗਏ।

ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸੁਪਰਚੈਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾਨ-ਆਫੀਸ਼ਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਅਤੇ ਫੂਡ ਐਂਡ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਲਈ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਸਰਸ਼ਾਹੀ ਤੇ ਨਿਗਾਹ ਰਖਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਵਿਚ ਇੰਟਰਨਲ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤਾਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀਆਂ। ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਿਕਮੇਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਇੰਟਰਨਲ ਵਰਕਿੰਗ ਹੈ ਇਹ ਪਬਲਿਸ਼ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣ, ਪਤਾ ਲਗੇਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਬਿਊਰੋਕਰੇਸੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੁਜੈਸ਼ਨਜ਼ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਧਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਮੰਨੇ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ (ਪਠਾਨਕੋਟ) : ਥੈਂਕ.ਯੂ., ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਸਮਾਂ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੀ ਮੰਗ ਨੰਬਰ 26 ਤੇ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਮਰਸ਼ਲ ਬੇਸ ਤੇ ਇਹ ਖੇਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਸਾਡੀ ਖੇਤੀ ਦਾ ਸੁਆਲ ਹੈ ਇਟ ਇਜ਼ ਏ ਵੇ ਆਫ਼ ਲਿਵਿੰਗ। ਸਾਡੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਤੌਰ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਸਾਡੇ ਬਾਪ ਦਾਦਾ ਕਰਦੇ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਸੌ ਪਰਸੈਂਟ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਗਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 40 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲਗਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਉਪਜ ਵਿਚ ਔਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਨ ਭੰਡਾਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਵਾਲਾ। ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਹੱਲ, ਪੰਜਾਲੀ, ਖੁਰਪਾ, ਦਾਤਰੀ ਸਾਡੇ ਬਾਪ ਦਾਦਾ ਵਰਤਦੇ ਸਨ ਅਜ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਉਹੀ ਔਜ਼ਾਰ, ਉਹੀ ਟੂਲਜ਼, ਉਹੀ ਤਰੀਕਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਨ ਦਾ। ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਡੇ ਧਾਰ ਬਲਾਕ ਵਿਚ ਮਾੜੇ ਮਾੜੇ ਦੋ ਬੈਲ ਰਖੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਦੋ ਕਨਾਲ ਦੇ ਲਗਭਗ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਲਈ ਐਸੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਪਰੀਵਾਰ ਦਾ ਗਰੀਬਵਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਕਿਤੇ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਦਿਹਾੜੀ ਲਗਾ ਕੇ ਪਰੀਵਾਰ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ। ਸਾਡੇ ਖੇਤੀ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਢੰਗ ਹੈ। ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਬਣੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਔਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲਾਗਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਫ਼ਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਉਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਫ਼ਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪਛੜੇ ਹੋਏ ਇਲਾਕੇ ਹਨ, ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਬੈਕਵਰਡ ਇਲਾਕੇ ਹਨ, ਐਕਸ-ਟਰੀਮ ਬੈਕਵਰਡ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਵੱਜੋ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਮੌਸਮ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬਰਖਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਖੇਤੀ ਹੋ ਜਾਏਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਚੁਪ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਧਾਰ ਬਲਾਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਬਰਖਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਖੇ ਮਰਨਾ ਪਿਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ

ਕੋਲ ਬੜੀ ਆਵਾਜ਼ ਚੁਕੀ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਖੇਤੀ ਸੋਕਾਗ੍ਰਸਤ ਹੋ ਗਈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਇਲਾਕੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਨ ਜਾਂ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸੋਕਾਗ੍ਰਸਤ ਇਲਾਕੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਔਰ ਉਥੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਧਰ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਾ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਭੁਖੇ ਰਹਿਣਾ ਪੈ ਗਿਆ । ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਮੱਦਦ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ । ਹੁਣ ਰੀਸੈਂਟਲੀ ਔਲੇ ਪਏ ਹਨ। ਇਥੇ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਬੈਠੇ ਹਨ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਰੀਸੈਂਟਲੀ ਔਲੇ ਪਏ ਹਨ ਔਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਬਲਾਕ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਟਮਾਟਰਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਹੋਰ ਉਥੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਹ ਟਮਾਟਰ ਦੀ ਫਸਲ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਮਾਰੀ ਗਈ ਹੈ । ਕੁਝ ਤਾਂ ਔਲੇ ਨੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਔਰ ਕੁਝ ਬਿਮਾਰੀ ਨੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ 13 ਪਿੰਡ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਉਥੋਂ ਦੇ ਡੀ.ਸੀ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਮੁਨੀਮਪੁਰ ਤੋਂ ਨਰਾਇਣ ਪੁਰ ਤਕ 13 ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ, ਇਥੋਂ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਪੁਛ ਲਵੋ ਔਰ ਜਿਹੜੀ ਫਸਲ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੋ । ਪਰ ਇਹ ਮਸਲਾ ਹਾਲੇ ਵਿਚੇ ਲਟਕਦਾ ਪਿਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ । ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਮੱਦਦ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਮੱਦਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਦੂਜੀ ਫਸਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਾ ਸਕਣਗੇ। ਮੈਂ ਫਿਰ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਸ ਫਸਲ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਨੇਚੁਰਲ ਕਲੈਮਿਟੀ ਸਮਝ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।

ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਵੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਆਰਥਿਕ ਪਖੋਂ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਨ ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਯਾਤਾਯਾਤ ਦੀ ਕਾਫੀ ਕਮੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤ ਫਸਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੀ ਵੇਚਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ । ਲੋਕ ਬਾਹਰੋਂ ਆ ਕੇ ਸਾਈਕਲਾਂ ਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਬੜੇ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਤੇ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਯਾਤਾਯਾਤ ਦੇ ਸਾਧਨ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਫ਼ਸਲ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਵੇਚ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਕੋਈ ਨਾਲ ਲਗਦੀ ਮੰਡੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਠਹਿਰਨ ਵਾਸਤੇ, ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਰਖਣ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ । ਉਹ ਆਪਣਾ ਜੋ ਕੋਈ ਗੱਡਾ, ਟਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਟਰਾਲੀ ਆਦਿ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਬਾਹਰ ਹੀ ਖੜੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਚਾਹੇ ਉਹ ਸਰਦੀਆਂ ਦੀ ਰਾਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਰਸਾਤ ਹੋਵੇ । ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਫਸਲ ਹੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਫਿਰ ਕੁਝ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੀ ਗਲ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਉਹ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਅੰਡਰਹੈਂਡ ਮੀਨਜ਼ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਜਿਹੜੇ ਮਾਲ

[ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ]

ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਬਹੁਤ ਲੁਟਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਜਿਹੜਾ ਉਥੇ ਝਾੜੂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਉਸਦੇ ਨਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਕੱਟ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਹਾਨਾ ਕਰਕੇ ਕੱਟ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਟੇ ਰਖੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਔਰ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਟੇ ਰਖੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਕਿ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਥੀਨ ਡੈਮ ਹੈ ਇਹ ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਹੀ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅੱਜੇ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਜਿਹੜੇ ਆਊਸਟੀਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਔਰ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਕੋਈ ਕਾਲੋਨੀਜ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਡੇਲੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਆਟਾ, ਦਾਲ, ਚੀਨੀ ਵਗੈਰਾ ਇਹ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਫੇਅਰ ਪ੍ਰਾਈਸ ਸ਼ਾਪਸ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਫੇਅਰ ਪ੍ਰਾਈਸ ਸ਼ਾਪਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਗਲ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਉਥੇ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਪਸ਼ੂ ਹਨ ਉਹ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਮਰੀਅਲ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਲਗੀਆਂ ਹਨ । ਉਹ ਜਿਹੜੀ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਨਸਲ ਹੈ ਉਹ ਅੱਛੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਸਲ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਔਰ ਅੱਜ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਟੈਕਨੀਕ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਨਸਲ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਨਿਕਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰੋ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਬਸ ਜੀ, ਮੈਂ ਇਕ ਦੋ ਮਿੰਟ ਹੀ ਹੋਰ ਲਵਾਂਗਾ । ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਗਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਦਨ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਿਫਟ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ 4 ਸਕੀਮਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਲਿਫ਼ਟ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਹੈ ਔਰ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਇਹ ਸਾਡਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਪਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਉਥੇ ਸਿੰਚਾਈ ਦੇ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜੇ ਲਿਫ਼ਟ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਕੀਮ ਹਿਮਾਚਲ ਔਰ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ । (ਘੰਟੀ)

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ । ਕੋਈ ਕੋਈ ਬਸ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਔਰ ਉਹ ਵੀ

ਜਿਹੜੀ ਬਸ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਐਨੀ ਪੁਰਾਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵੀ ਟੁੱਟੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਬਸਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਛੱਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਟੁਟੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਸਾਂ ਵਿਚ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਰਨ ਚੜ੍ਹਨ ਲਗਿਆਂ ਕਈ ਚੋਟਾਂ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਨਵੀਆਂ ਔਰ ਲੰਬੇ ਰੂਟ ਦੀਆਂ ਬਸਾਂ ਲਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਕਿ ਜਿਹੜੀ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੁਸੀਬਤ ਹੈ ਉਹ ਹਲ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਧਾਰ ਬਲਾਕ ਦਾ ਏਰੀਆ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨ ਸਕਣ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਇਲਾਕੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਸਕਣ। ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਇਥੋਂ ਤਕ ਸੋਚਣ ਲਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਡਾ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 40 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਹਿਮਾਚਲ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਬਸਿਡੀ ਖਾਦ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਲਾਂ ਵਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਮਠਸੋਵਾਲੀਆ (ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ) : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੀ ਬੜੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਡੀਮਾਂਡ ਉਤੇ ਬੋਲਣ ਲਈ ਵਕਤ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਐਗ-ਰੀਕਲਚਰ ਦਾ ਤੁਅਲਕ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਇਕ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਤਰਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ 75% ਆਬਾਦੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਬੜੇ ਗਰੀਬ ਹਨ। ਇਹ 75% ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਉਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਹਨ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਹੀ ਵਡੇ ਵਡੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਹਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬੜੀਆਂ ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਚੇਚਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਦਾ ਤੁਅਲਕ ਹੈ, ਇਥੇ ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਡੀ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਬੜਾ ਹੀ ਪਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਫੀ ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਬੜੀਆਂ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਕੰਡੀ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਬਰਾਨੀ ਹੈ। ਬਰਸਾਤਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਡਿਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਥਲੇ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਖੇਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੜ੍ਹ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਸਾਰੀ ਰੁੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਥੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਦਰੱਖਤ ਲਗਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਬੰਧ ਬਣਾ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਕਿ ਇਸ ਪਹਾੜੀ ਬਰਸਾਤੀ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਹੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਦੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਹ ਲੋਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰ ਸਕਣ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵਲ ਉਚੇਚਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਰਾ ਇਨਕਲਾਬ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਾਈਟ ਇਨਕਲਾਬ ਵੀ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਵੀ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਉਤੇ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਚੇਚਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਾਸਤੇ ਚੰਗੀ ਖੁਰਾਕ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਆਬਪਾਸ਼ੀ ਦੇ ਚੰਗੇ ਸਾਧਨ ਹੋਣ। ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਦੇ ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਸਤੇ ਮਿਨੀ ਡੈਮ ਬਣਾਏ ਜਾਣ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਸਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ

[ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਮਨਸੋਂਵਾਲੀਆ]

ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ । ਉਹ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਚੰਗਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰ ਸਕਣਗੇ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕਰ ਸਕਣਗੇ । ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਡੈਮ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤਾਕਿ ਆਬਪਾਸ਼ੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਮੁਹਈਆ ਹੋ ਸਕਣ ਅਤੇ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਹਰਾ ਭਰਾ ਹੋ ਸਕੇ । ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਜੀ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚ ਲਿਫਟ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਲਿਫਟ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਘਟ ਹਨ । ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਸਾਧਨ ਸਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਘਟ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਾਡਾ ਇਕ ਪਰਫੁਲਤ ਰਾਜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਪਿਛਲੇ 4 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗੜਬੜ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰ-ਥਿਕ ਦਸ਼ਾ ਮਾੜੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਮਾਰੂ ਕੰਮ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਲਿਫਟ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਕੀਮ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਕੰਡੀ ਕੈਨਾਲ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਤਲਵਾੜੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਲਾਚੌਰ ਤਕ ਆਉਣੀ ਹੈ ਇਸ ਉਤੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਡੀ ਦੇ ਏਰੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਦੇ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਡੀਪ ਟਿਊਬਵੈਲਜ਼ ਲਗਾ ਕੇ ਪਾਣੀ ਦਿਓ ਤਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਸਕੇ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਤੁਅਲਕ ਹੈ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵਿਚ ਐਸੇ 22 ਪਿੰਡ ਹਨ ਜਿਥੇ ਲਿਫਟ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਕੀਮ ਰਾਹੀਂ ਉਥੇ ਪਾਣੀ ਦਿਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਧਰਤੀ ਬੜੀ ਉਪਜਾਊ ਧਰਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਅੱਛੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੜੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਚੰਗੀ ਫਸਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਡੇ ਪਹਾੜ ਨਹੀਂ ਹਨ । ਇਥੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਪਹਾੜ ਹਨ ਜਿਥੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਡੈਮ ਬਣਾ ਕੇ ਪਾਣੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਸਾਤ ਦਾ ਪਾਣੀ ਜਿਹੜਾ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਦੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਡੈਮਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਇਕਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਦਰਖਤ ਵੀ ਲਗਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਕਿ ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਕੰਡੀ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉਪਜਾਊ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅੱਛੀ ਖੇਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਬਰਸਾਤੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਨਾਲ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਫਸਲਾਂ ਰੁੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਸਾਤੀ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬੰਧ ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਡੈਮ ਬਣਾ ਕੇ ਇਕਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਰਖਤ ਵੀ ਲਗਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਆਬਿਆਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕ ਚੰਗਾ ਕਦਮ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਗੜਬੜ ਕਰਕੇ ਲਿਤਾੜੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦਾ ਖਰਚਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਦਾਵਾਰ ਉਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮਦਨੀ ਉਸ ਨੂੰ ਘਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । 75% ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਪੇਸ਼ਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੇਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਪੇਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ 75% ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਇਸ ਉਤੇ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਰਮ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਘੰਟੀ ਮਾਰੋ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ 12 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਕੋਰਮ ਹੈ। ਘੰਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ।

ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਮਨਸੋਵਾਲੀਆ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਲ ਕੋਈ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੈਸ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸੈਸ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਪੈਸਾ ਇਕਠਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਲੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਨ ਉਤੇ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸਕਰਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸੈਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਵਡੇ ਵਡੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਡੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਗਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਪਕੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਵਡੇ ਵਡੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਹ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਹੁਣ ਇਹ ਸੈਸ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਗਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਖੜ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕੰਮ ਦੇ ਵਿਚ ਤਰੱਕੀ ਰੁਕ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਸ ਨਾਲ 26 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਸ ਦੀ ਸੱਟ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਵਜੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਛੋਟੇ ਗਰੀਬ ਜਨਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਬੜੀ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਗਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਬਣਨਗੀਆਂ। ਮੈਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹੋ। ਮੇਰਾ ਹਲਕਾ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਦਾ ਹੈ (ਥੰਪਿੰਗ), (ਘੰਟੀ), ਮੇਰਾ ਇਲਾਕਾ ਨੀਮ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਾ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਫਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਡੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮਦਦ ਆਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਗੰਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 27 ਰੁਪਏ ਕਵਿੰਟਲ ਮਿਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚੋਂ 2 ਰੁਪਏ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਜਿਹੜੇ ਮਿੱਲਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਖੇਤੀ ਦੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ ਫੇਰ 27 ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਫੈਸਿਲਿਟੀਜ਼ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਚਾਹੀਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 29 ਰੁਪਏ ਕਵਿੰਟਲ ਗੰਨੇ ਦਾ ਭਾਅ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ 29 ਰੁਪਏ ਰੇਟ ਫਿਕਸ ਕਰਦੀ ਲੇਕਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੇਰ ਇਸ ਸਾਲ ਲਈ ਗੰਨੇ ਦਾ ਭਾਅ 27 ਰੁਪਏ ਫਿਕਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਗਰਾਮ ਸੇਵਕਾ, ਸੇਵਿਕਾਵਾਂ ਹਨ, ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੇ ਹਨ ਉਹ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਨਵੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਦਸਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਘੰਟੀ) ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਾਡਾ ਕਿਸਾਨ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਅਨਪੜ੍ਹ ਹੈ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਘਟ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਭਾਵੇਂ ਅਨਪੜ੍ਹ ਹੈ (ਘੰਟੀ) ਪਰ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਦਾ ਹੈ । ਜੋ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਲਈ ਦੇ ਗਈ ਸੀ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ । ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਲਈ ਸੰਦ ਹਨ, ਬੀਜ ਹਨ, ਉਹ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੀ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਾਂ ਖਾਦ ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਦਿਤਾ ਹੈ । ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਖੁਦ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹਨ । ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚ ਯੂਰੀਆ ਦੀ ਖਾਦ ਦੀ ਬੋਰੀ 65 ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 107 ਰੁਪਏ ਯੂਰੀਆ ਖਾਦ ਦੀ ਬੋਰੀ ਮਿਲਦੀ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਬੋਰੀ 117 ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਤਾਂ ਅਗੇ ਹੀ ਗਰੀਬ ਹੈ । ਉਹ ਟਰੈਕਟਰ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁਕ ਕੇ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੀ

[ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਮਨਸੋਵਾਲੀਆ]

ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਵੇਚ ਕੇ ਔਰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗਹਿਣੇ ਵੇਚ ਕੇ ਕਰਜ਼ਾ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਲ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਯੂਰੀਆ ਦੀ ਬੋਰੀ ਜ਼ਿਮੀਂ-ਦਾਰ ਨੂੰ ਸਸਤੀ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਟਰੈਕਟਰ ਦਾ ਲੋਨ 5-6 ਫੀ ਸਦੀ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ । ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੋ ਐਗਰੀ-ਕਲਚਰ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਨਾ ਕਰੇ । ਇਹ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਗਲ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਤੁਅਲਕ ਹੈ, ਕਣਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਜਿਤਨੀ ਸੀ, ਉਤਨੀ ਹੀ ਇਸ ਵਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ।(**ਇਕ ਅਵਾਜ਼** : ਇਹ ਰੇਟ ਕਿਸ ਨੇ ਵਧਾਏ ਹਨ ?) ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਹਿਬ, ਜੇਕਰ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਧਾਏ ਹਨ ਤਾਂ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ੋਰ ਪਾਵੇ । ਸਾਡੀ ਤਾਂ ਉਥੇ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਚਲਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਗੌਰਮਿੰਟ ਤੁਹਾਡੀ ਹੈ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਹੀ ਹੈ।

ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਮਨਸੋਵਾਲੀਆ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪੰਜ ਜਾਂ ਦਸ ਰੁਪਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸੈਂਟਿਵ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ । ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਦਿਓ । 162 ਰੁਪਏ ਕਣਕ ਖਰੀਦ ਕੇ ਬਾਕੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਕਿਸ ਹਦ ਤਕ ਵਧ ਗਏ ਹਨ । ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨ 1,000 ਰੁਪਿਆ ਜੇਬ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਕਪੜਾ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਬਚਿਆਂ ਦੇ ਕਪੜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। 50 ਰੁਪਏ ਗਜ਼ ਤੋਂ ਘਟ ਕੋਈ ਕਪੜਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। 30-35 ਰੁਪਏ ਗਜ਼ ਤਾਂ ਖਦਰ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਰੋਜ਼ ਕੌਣ ਧੋਵੇ। (ਘੰਟੀ)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਦਵਾਈਆਂ ਵੀ ਸ਼ੁਧ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ । ਬੀਜ ਵੀ ਮਿਲਾਵਟ ਵਾਲੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ । ਜੇਕਰ 50 ਕਿਲੋ ਖਾਦ ਦੀ ਬੋਰੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਬੋਰੀ ਵਿਚੋਂ 45 ਕਿਲੋ ਹੀ ਖਾਦ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਅਤੇ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਪੈਸੇ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਵਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ। ਅਸੀਂ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬਥੇਰਾ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਲੁਟ-ਘਸੁਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ । ਇਕ ਪਾਸੇ ਇਨਤਹਾਅ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਔਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਫਸਰ ਲੁਟੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । (ਥੰਪਿੰਗ) (ਘੰਟੀ) ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਟਾਈਮ ਹੈ । ਮੈਂ ਡੀ. ਸੀ. ਕੋਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਾ ਕੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜੋ ਕਿ ਗਰੀਬ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਗਰਾਂਟਾਂ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਲਾਇਆ ਹੈ ਉਹ ਅਫਸਰ ਅੱਧਾ ਪੈਸਾ ਆਪ ਹੀ ਖਾਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਪਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਔਰ ਪੈਸਾ ਆਪ ਹੀ ਖਾ ਗਏ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਚਲੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਤਕੜੇ ਹਨ । ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣਾ ਦਿਲ ਤਕੜਾ ਰਖਦੇ ਹਨ । ਜੋ ਕੁਝ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਤਾਂ ਉਹ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ । (ਥੰਪਿੰਗ) ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਇਨਤਹਾਅ ਲੋਕ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਫਸਰ ਛਕੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਵਿਚ ਛਾਉਣੀ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਲੈਕ-ਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 8-10 ਪਿੰਡ ਚੁਣੇ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਨ । ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਜੀ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਨਾ ਪਾਓ ਪਰ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਛਾਉਣੀ ਦੀ

ਗਲ ਚਲੀ ਤਾਂ 8-10 ਪਿੰਡ ਹੋਰ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਚੁਣ ਲਿਤੇ ਗਏ ਔਰ ਪਹਿਲੀ ਛਾਉਣੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜੋ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਸਨ, ਛਡ ਦਿਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡੀਮਾਰੇਲਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਬਾਰਡਰ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਵਿਚ ਇਕ ਸੰਜੇ ਨਿਕੇਤਨ ਬਣਨਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਸਫਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਡੀਮਾਰੇਲਾਈਜ਼ ਨਾ ਕਰੋ। ਉਥੇ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਹੁਣ ਡੈਮ ਬਣਾਉਣ ਲਗ ਪਏ ਹਨ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਇਥੇ ਬੜੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਦਾ ਤੁਅਲਕ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਦੇ 20-22 ਪਿੰਡ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਪਹਾੜ ਦੇ ਨਾਲ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚ ਉਥੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਿਲ-ਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਉਥੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਿਮਾਚਲ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਸੂਬਾ ਹੈ ਔਰ ਉਥੇ ਇਤਨੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਜੋ ਕਿ ਇਤਨਾ ਵੱਡਾ ਸੂਬਾ ਹੈ, ਇਥੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। (ਘੰਟੀ) ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸ ਵੱਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗੰਦ ਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਪਾਣੀ ਕਢਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੀਂਹ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਉਥੇ ਬਹੁਤ ਮੋਟਾ ਮੋਟਾ ਮਛਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੀਜ਼ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਵੱਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਫੌਰਨ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰੋ।

ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਮਨਸੋਵਾਲੀਆ: ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੇ ਉਥੇ ਅਫਸਰ ਹਨ, ਉਹ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮਗਰ ਮਗਰ ਹੀ ਤੁਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਇਹ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਔਰ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਇਗਨੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰਾ ਇਲਾਕਾ ਬਾਰਡਰ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪੈਸਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਡਾ ਵਿਤਕਰਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਹੀ ਖਿਆਲ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਤ-ਕਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਚੀਜ਼, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਅਜ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਫਿਰਕੇ ਨੂੰ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰੋ ਜੀ।

ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਮਨਸੋਵਾਲੀਆ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਬਟਾਲੇ ਵਿਚ ਕਰਫਿਊ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕੀ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵੇਲੇ ਕਰਫਿਊ ਦੌਰਾਨ ਚਿੜੀ ਤਕ ਨਹੀਂ ਫੜਕ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕਰਫਿਊ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕ ਕਤਲੇ-

[ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਮਨਸੋਵਾਲੀਆ]

ਆਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। 42 ਬੰਦੂਕਾਂ ਲੈ ਗਏ। ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਥਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਇਸ ਤੇ ਠਲ੍ਹ ਨਾ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਬੜਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ, ਖਾਦ ਦੇ ਰੇਟ ਘਟਾਉਣ, ਸਬਸਿਡੀ ਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਬੀਜ ਦੇਣ ਤਾਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋ ਸਕੇਗਾ। ਇਹ ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਘਟਾਉਣ । ਇਹ ਵਡੇ ਵਡੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਲਗ ਕੇ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਾਲੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹਨ, ਪਰ ਸਾਡਾ ਕਚੂਮਰ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਜੈ ਹਿੰਦ।

ਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਨਾਭਾ) : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਜੋ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦੇ ਹਾਂ, ਬੜੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਿਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਉਹ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਕੋਈ ਇਕ ਵਾਰ ਜਾ ਕੇ ਬੀਜ ਪਾ ਆਇਆ ਅਤੇ ਫੇਰ 6 ਮਹੀਨੇ ਮਗਰੋਂ ਜਾ ਕੇ ਫਸਲ ਵਢ ਲਿਆਂਦੀ। ਅਜ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਟੈਕਨੀਕਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਹੋਰ ਕੋਈ ਟੈਕਨੀਕਲ ਅਦਾਰਾ ਹੈ । ਖੇਤੀ-ਬਾੜੀ ਵਿਚ ਹਾਈਬਰਿਡ ਸੀਡ ਆ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਵੇਂ ਦੇਖ ਭਾਲ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਕਿਹੜਾ ਫਰਟੀ-ਲਾਈਜ਼ਰ ਪਾਉਣਾ ਹੈ, ਕਿਹੜੇ ਇਨਸੈਕਟੀਸਾਈਡਜ਼ ਅਤੇ ਪੈਸਟੀਸਾਈਡਜ਼ ਪਾਉਣੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਮੁੰਡੇ ਅਨਇਮਪਲਾਇਡ ਗਰੈਜੂਏਟਸ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਧਰ ਤਾਂ ਹੀ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਜੇ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਇਨਸੈਂਟਿਵ ਹੋਵੇਗਾ । ਕਾਂਗਰਸ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਵਲੋਂ ਬੜੇ ਸਿਆਣੇ ਅਤੇ ਸੂਝਵਾਨ ਸੱਜਣ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਦੀ ਉਪਜ ਨੂੰ ਵੱਧ ਭਾਅ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਨਸਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਅਹੁਦੇ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਅਹੁਦਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਇਨਸਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਵੀ ਜ਼ਾਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਤਜਰਬਾ ਰਖਦਾ ਹਾਂ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਪਲਾਨਿੰਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਜਿਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਏਡ ਦੇਣੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਜਦੋਂ ਮਸਲਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਏਡ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ, ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਬੜੇ ਐਡਵਾਂਸ ਹੋ । ਇਕ ਗੱਲ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੀ ਕੰਟਰੀ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਰਿਸਰਚ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ, ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਜਿਥੇ ਕਿ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਬੜੀ ਟੌਪ ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ, ਜਾਪਾਨ ਨੇ ਵੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਨੂੰ ਸਬਸੀਡਾਈਜ਼ਡ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਕਿੱਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਉਪਜ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪੂਰਾ ਦੇ ਦਿਓ ਤਾਂ ਗਰੀਬ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਸਬਸੀਡਾਈਜ਼ਡ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਬਸੀਡਾਈਜ਼ਡ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਨਪੁਟਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਈਸ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧਾ ਦਿੱਤੇ, ਉਪਜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਵਧਾਈ, ਇਨਪੁਟਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਧਾ ਦਿਤੀ। ਟਰੈਕਟਰ ਫਰਗੂਸਨ ਜਿਹੜਾ ਮੈਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਕੋਈ 7,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਅੱਜ ਉਹ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਮਪਲੀਮੈਂਟਸ ਜਿਹੜੇ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦੇ ਲਏ ਸਨ, ਅੱਜ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀੜੇਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕੋਈ ਦਸ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਗਈ ਜਦ ਕਿ ਖੇਤੀ-ਬਾੜੀ ਵਾਲਾ ਦਵਾਈਆਂ ਨਾ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਪਹੁੰਚਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ

ਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਕਰਾਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ 4% ਤੇ ਖੇਤੀ ਵਾਲਾ ਚਾਹੇ ਲੈਂਡ ਮੌਰਟਗੇਜ ਦੇ ਜਾਂ ਕੋਅਪਰੇਟਿਵ ਦੀ ਮਾਰਫਤ ਲੈ ਆਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ 15% ਤੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੇ ਸੇਠ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ 24% ਤੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ, ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਨਾ ਚਿਰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਉਚਾ ਉਠਣ ਦਾ ਮਿਆਰ ਅੱਜ ਵੀ ਗਿਆ ਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਵੀ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹੋ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਵੀ ਬੜਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਆਲੂ ਉਗਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਜੋ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਸੇ ਦੇ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਥੈਲੀ ਵਿੱਚ ਚਿਪਸ ਬਣਾ ਕੇ ਵੇਚੇ ਜਾਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅੱਧਾ ਆਲੂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ, ਤਾਂ 2 ਰੁਪਏ ਦੀ ਥੈਲੀ ਵਿਕਦੀ ਹੈ। ਟੋਮੈਟੋ ਦੀ ਗੱਲ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨੇ ਕਹੀ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਏਰੀਏ ਵਿੱਚ ਟੋਮੈਟੋ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਰੀਜ਼ਰਵ ਕਰੋ। ਇਹ ਇਕ ਪੈਰੀਸ਼ੇਬਲ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਹੁਣ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਬੋਹਰ ਵਿੱਚ ਫੂਡ ਪਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਲਗਾਈ ਹੈ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਅਗਰ ਐਗਰੋ ਬੇਸਡ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਬਣਾ ਲਈਆਂ ਜਾਣ, ਜੇ ਟੋਮੈਟੋ ਤੋਂ ਟੋਮੈਟੋ ਸੌਸ ਬਣਾ ਲਈ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਸੀਡ ਕਢ ਲਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨ ਹੋਏ ਹਨ, ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਏਰੀਏ ਦੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਆਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਵਾਲੇ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਵੀ ਖੇਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ। ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਟੋਮੈਟੋ ਦੇ ਹਾਈਬਰਿਡ ਸੀਡ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਮੁਲਕ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਐਡਵਾਂਸ ਹਨ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੋਮੈਟੋ ਦੇ ਸੀਡ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਗਲ ਵੱਲ ਤਵੱਜੋ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਟੈਸਟਿੰਗ ਲੈਬੋਰੇਟਰੀਜ਼ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਲਾਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਉਪਜ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਿਛੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਐਕਸਪੈਰੀਮੈਂਟ ਵਾਸਤੇ ਮੇਥਾ ਲਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਭਾਅ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ 260 ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਹੁਣ 60 ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ ਵਿਕੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਲਾਨਿੰਗ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਪਲਾਨਿੰਗ ਤਾਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ, ਪਲਾਨਿੰਗ ਕਰਕੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਮੁਕੱਰਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਸੇ ਪਲਾਨਿੰਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੜੀ ਇੰਟਰਸਟਿੰਗ ਗੱਲ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਉਥੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ, ਉਥੇ ਕੌਣ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹੜਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ, ਇਹ ਨਾਂ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਸਮਝ ਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਯੂਨੀਅਨ ਮਨਿਸਟਰ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਰਾ ਐਸ਼ਟਰੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਪਾਸ ਆਨ ਕਰ ਦੇ। ਮੈਂ ਟੱਲੀ ਵਜਾਈ ਅਤੇ ਚਪੜਾਸੀ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਐਸ਼ਟਰੇ ਉਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਤਾਂ ਉਹ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਰਾਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਝਗੜਨ ਲਗ ਪਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਮਨਿਸਟਰ ਹੈ, ਤੂੰ ਇਹ ਹਿਮਾਕਤ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂ ਕਿ ਐਸ਼ਟਰੇ ਪਾਸ ਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਇੰਟਰਵੀਨ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਪਲਾਨਿੰਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੀ ਇਕ ਗਊਸ਼ਾਲਾ ਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਏਨਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਸਿਗਰੇਟ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੇ, ਐਸ਼ਟਰੇ ਪਾਸ ਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਲੋਕ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਥੇ ਕੀ ਉਗਣਾ ਹੈ, ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਭਾਅ ਕਿੰਨੇ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਥੇ ਮੱਦਦ ਦੇਣੀ ਹੈ, ਕਿਥੇ ਨਹੀਂ, ਕਿੱਥੇ ਵੱਧ ਦੇਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਘੱਟ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ

[ਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ]

ਨਿਸਚਿਤ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੰਨਾ ਵੱਧ ਕਿਥੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਚਾਵਲ, ਟੋਮੈਟੋ ਕਿਥੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮਿਰਚਾਂ ਵੱਧ ਕਿੱਥੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਥੇ ਮੇਥਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਵੀ ਕਲਾਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਉਨਾ ਚਿਰ ਅਸੀਂ ਚਾਹੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਵੀ ਹਾਂ ਕਿ ਦੂਸਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਪਹੁੰਚ ਜਾਈਏ, ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਾਂਗੇ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਨਾ ਚਿਰ ਇਹ ਸਾਰੇ ਟੱਬਰ ਦਾ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਮੁੰਡੇ ਵਿਹਲੇ ਫਿਰਨਗੇ। ਹੁਣ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਪਰਾਬਲਮ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਏਥੇ ਡਿਸਕਸ ਹੋਈ ਹੈ, ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪਰਾਬਲਮ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਕੋਈ ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਪਰਾਬਲਮ ਨਹੀਂ ਇਹ ਪੇਟ ਦੀ ਪਰਾਬਲਮ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਭੁੱਖਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਗੁਨਾਹ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੈ। ਅਗਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਐਗਰੋ ਬੇਸਡ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਗ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਰਾਮ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਔਲਾਦ ਨੂੰ ਵੀ ਕੰਮ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੂਜਾ ਖੁਰਾਕ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਅਹਿਮ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਖੁਰਾਕ ਪੈਦਾ ਤਾਂ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਕੋਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਏਥੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਬੈਠੇ ਹਨ।

11.30 ਪੂਰਵ ਦੁਪਹਿਰ | (ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ, ਮੈਂਬਰ, ਪੈਨਲ ਆਫ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ)

ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਜਦੋਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਬਹੁਤ ਭੈੜੀ ਹਾਲਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਾਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਦੌੜ-ਭੱਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੋ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਹੁੰਦਾ ਕੀ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਐਫ.ਸੀ. ਆਈ. ਵਾਸਤੇ ਚੌਲ ਖਰੀਦਦੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਾਨੂੰ ਖ੍ਰੀਦਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਦੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੁਆਲਿਟੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਐਨੀ ਮੁਆਇਸਚਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਖਰੀਦ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਤੁਹਾਡੀ ਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਫਸਲ ਖਰੀਦ ਕੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੀ ਪਈ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਟੋਰੇਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇ-ਵਾਰੀ ਵੀ ਸਾਡੇ ਤੇ ਹੀ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨੁਕਸਾਨ ਕਿਸ ਦਾ ਹੋਇਆ? ਨੁਕਸਾਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੋਇਆ। ਅਗਰ ਉਹੀ ਕਣਕ, ਉਹੀ ਝੋਨਾ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੇਚਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਦੂਸਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦਾ ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਪੈਟਰਨ ਹੈ, ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਪੈਟਰਨ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯੂ.ਪੀ. ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਕਣਕ, ਜਿਹੜਾ ਝੋਨਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਹਫਤੇ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚ ਹੀ ਲਿਫਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਣਕ ਦਾ ਮਸਲਾ ਲੈ ਲਵੋ, ਇਹ ਸਾਲਾਂ ਬੱਧੀ ਚੁਕੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਸਾਡੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਵਾਉਣ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਫਸਲ ਜਲਦੀ ਲਿਫਟ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਇਆ ਕਰੇ। ਕਣਕ, ਝੋਨੇ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਖਰਚਾ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ ਤੇ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਮਾਰਫਤ ਧਾਨ ਖਰੀਦਿਆ ਅਤੇ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ । ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਫਿਰ ਸਮਾਂ ਆਉਣਾ ਹੈ ਫਸਲ ਖਰੀਦਣ ਤੇ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 18 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧ ਮੁਆਇਸਚਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਹੁਣ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨੁਕਸ ਕਢ ਦੇਣਗੇ । ਮੈਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਗਲ ਕਰਕੇ ਦਿਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਵਾਉਣ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਹੜਾ ਮਿਡਲਮੈਨ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕਿਉ ਨਹੀਂ ਵਿਚੋਂ ਕਢ ਸਕਦੇ ? ਅਸੀਂ ਸੱਪਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਰੀਆਂ ਮਿਧ ਕੇ ਫਸਲ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਅਜ ਕਲ੍ਹ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਕੱਟ ਤਕਰੀਬਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ । ਨਹਿਰ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰੀ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਰਾਤ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੀ ਪਾਣੀ ਲਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਇੰਨੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਦ ਫਸਲ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਫਿਟ ਮਿਡਲ-ਮੈਨ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਬਾਹਰ ਦੇ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਚਾਵਲ 1200 ਰੁਪਏ ਕੁਇੰਟਲ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਲੈਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ ਪਰ ਇਥੇ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ 160 ਰੁਪਏ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਐਕਸਪੋਰਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੈਰਾਇਟੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਅਸੀਂ ਬੀਜੀਏ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਈ. ਆਰ. 108 ਸੀ, ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਆਰ. 108 ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਚੁਕਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ । ਇਸ ਕਰਕੇ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡਾ ਚਾਵਲ ਹੈ, ਉਹ ਐਕਸਪੋਰਟ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਜੇ ਇਨਡਿਵੀਜੂਅਲ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਕਤ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਆਦਮੀ ਸਭ ਕੁਝ ਖਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਚਾਵਲ, ਕਣਕ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਰ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ। 1968 ਵਿਚ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣੀ ਸੀ । ਉਸ ਵਕਤ ਚਾਵਲ ਅਤੇ ਕਣਕ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰੋਂ ਲੈਂਦੇ ਸੀ । ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਖੁਰਾਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਫਿਕਸ ਹੋਣੀ ਸੀ । ਉਸ ਵਕਤ ਜਿਹੜੀ ਬਾਹਰੋਂ ਕਣਕ ਆਉਂਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਣਕ ਬਾਹਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸਰਦਾਰ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਫੂਡ ਮਨਿਸਟਰ ਸ੍ਰੀ ਜਗਜੀਵਨ ਰਾਮ ਸਨ । ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਣਕ ਦਾ 76 ਰੁਪਏ ਫੀ ਕੁਇੰਟਲ ਭਾਅ ਦੇਣਾ ਸੀ । ਸਰਦਾਰ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ 100 ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਐਫ.ਓ.ਆਰ. ਡੈਸਟੀ-ਨੇਸ਼ਨ ਦਿਓ । ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਉਕਿ ਉਹ ਮਿਡਲਮੈਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਫਿਟ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ । ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸੀ ਭਰਾ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ, ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਫਿਟ ਨੂੰ ਵਿਚੋਂ ਕਢ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਇਹ 2-3 ਗੱਲਾਂ ਸਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਮੈਂ ਦੱਸਣੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਮੇਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਮਹਿਕਮਾ ਬੜੇ ਕੰਪੀਟੈਂਟ ਆਦਮੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ । ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਹਰ ਵਾਰੀ ਜਿਹੜੀ ਮਿਲਾਵਟ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ । ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਮਿਲਾਵਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿੰਗ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਮੈਂ ਸੈਪਰੇਟਲੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿਆਂਗਾ। ਇਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਮਿਲਾਵਟ ਵਾਸਤੇ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ਰ ਔਰ ਇਨਸੈਕਟੀਸਾਈਡਜ਼ ਵਿਚ ਮਿਲਾਵਟ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਉਹ ਆਦਮੀ ਜਾਲ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਨਹੀਂ।

[ਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ]

ਮੈਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੇ ਰੈਸਕਿਊ ਤੇ ਆਵੇਗੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਵੀ ਆਉਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਖ਼ਿਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਹ ਹੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਿਣਸ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਆ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਨੂਰਮਹਿਲ): ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਡਿਮਾਂਡ ਨੰ. 26, ਜੋ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਜੋ ਬਾਤ ਕਹਾਂਗਾ ਉਹ ਹਕੀਕਤ ਦੀ ਬਿਨ੍ਹਾ ਤੇ ਕਹਾਂਗਾ। ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬਾਰੇ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬੰਬਈ ਜਾਂ ਮਦਰਾਸ ਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਸਿਰਫ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੈ। 1947 ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਬਟਵਾਰਾ ਹੋਇਆ। ਬਟਵਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਉਜੜ ਕੇ ਆਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਾਸਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਆਪਣਾ ਮਾਲ, ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਅਤੇ ਇਜ਼ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖਾਤਰ ਲੁਟਾਈਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਆਪਣਾ ਘਰਬਾਰ ਉਥੇ ਛੱਡ ਕੇ ਇਧਰਲੇ ਪਾਸੇ ਆ ਕੇ ਵਸ ਗਏ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਦੀਆਂ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਉਹ ਠੂਠਾ ਛੁਡਾਇਆ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਅਨਾਜ ਵਾਸਤੇ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਲੋਕ (ਕਾਂਗਰਸ) 35 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਵੀਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਖੇਦ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਕਾਰਖਾਨੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਲੁਟ ਖਸੁਟ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਖਾਧੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਖਾਨੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਬੇਰ ਦਾ ਮੂੰਹ ਕਿਧਰ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਹ ਲੋਕ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਥੋਂ ਦੇ ਬਾਣੀਆਂ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੀਆਂ ਚਲਾਕੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਬਣੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਹੀ ਹੈ ਚਾਹੇ ਉਹ ਧੋਤੀ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਟੋਪੀ ਜਾਂ ਲੰਗੋਟੀ ਵਾਲਾ। ਇਹ ਬਣੀਏ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿਚ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਨੂੰ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਜੋ ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਕਮਾਈ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਬਣੀਏ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਢੇਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਚਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਕਿਸਾਨ ਫਿਰ ਅਗਲੀ ਕਮਾਈ ਕਰਦਾ ਅਤੇ 6 ਮਹੀਨੇ ਬਾਦ ਉਹ ਵੀ ਬਾਣੀਆ ਲੁੱਟ ਲੈਂਦਾ। ਅੱਜ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਵੀ ਬਣੀਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਵਾਲਾ : ਬਣੀਆ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ : ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਬਣੀਏ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਜੋ ਆਬਾਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਭੁੱਖੀ ਮਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਹਰਾ ਲਾਇਆ 'ਜੈ ਜਵਾਨ, ਜੈ ਕਿਸਾਨ' ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੇ, ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ ਵਾਸਤੇ। ਖਾਦਾਂ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੇ। ਹੋਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲਓ ਟਰੈਕਟਰ, ਲਓ ਖਾਦ, ਸੰਦ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਇਹ ਲਓ। ਇਥੋਂ ਦੇ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੋਕ ਖੇਤੀ ਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਲੀ ਜਾਂ ਇਨਡਾਇਰੈਕਟਲੀ ਆਪਣਾ ਇਨਹਸਾਰ ਰਖਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਹਨ। ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਥੰਮਣਵਾਲ (Thamanwal)

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਕਿਸਾਨ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਥੋਂ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰੀ ਚਾਰ ਪੰਜ ਬਣੀਏ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਉਥੋਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਲੰਘ ਰਹੇ ਸਨ ਔਰ ਆਪਣੇ ਉਪਰ ਛਤਰੀਆਂ ਲਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇੱਕ ਨੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਇਹ ਜੋ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧੁੱਪ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ। ਦੂਸਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਭਰਾ ਤੂੰ ਬੋਲੀ ਨਾ ਜਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕੰਮ ਤੈਨੂੰ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਇਹ ਮੰਦ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰੀ ਜਾਣ ਦਿਓ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜੋ ਖੇਤੀ ਤੇ ਇਨਹਸਾਰ ਰਖਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 80 ਫੀ ਸਦੀ ਆਬਾਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਫੂਡ ਸ਼ਾਰਟੇਜ ਕਰਕੇ ਜੋ ਇਹ ਕਾਂਗਰਸੀ ਪੀ.ਐਲ. 480, ਅਧੀਨ ਠੂਠਾ ਪਕੜ ਕੇ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਅਨਾਜ ਮੰਗਾਉਂਦੇ ਸਨ ਉਸ ਕਮੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਉਹ ਠੂਠਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚੋਂ ਛੁੜਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇਵਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਕੀ ਹੈ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਬਾਲ ਬਾਲ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੈਂਕਸ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਔਰ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਪੰਜਾਬੀਓ, ਤੁਸੀਂ ਬੜਾ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। 1972 ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਸਮਾਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਉਦੋਂ ਅਸੀਂ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰਾਈਸਿਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾਕਟਰ ਧਰਮ ਨਾਰਾਇਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸੀ। ਮੈਂ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਉਹ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। Dharamnarayan ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਣਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਿਕਸ ਕਰਾਉਣ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀਮਤਾਂ ਠੀਕ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੋ ਕੀਮਤ ਤੁਸੀਂ ਕਢ ਕੇ ਆਏ ਹੋ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਹ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਦਿਵਾ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿਉਂ ਭਾਈ? ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਲਾਬੀ ਬਣਾਉ। ਜੋ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਰਿਕੁਮੈਂਡ ਕਰਨਾ ਹੈ ਉਹ ਹੀ ਅਸੀਂ ਅਨਾਊਂਸ ਕਰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਹਲਕਾ ਨੂਰ ਮਹਿਲ ਹੈ। ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਥੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਉਸ ਵੇਲੇ ਐਮ. ਪੀ. ਸਨ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੋ ਸਾਡੀ ਅਗਵਾਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਰੋ। ਪਰ ਸਾਡੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੋਈ ਗਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ। ਸਾਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਬੜੇ ਬੜੇ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ, ਬਿਰਲੇ, ਟਾਟੇ ਵਰਗੇ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕੌਣ ਸੁਣਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਫਿਕਰ ਲਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਕਿਥੇ ਕਿਥੇ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਧਰੋਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿਤੀ ਜਾਏ। ਪਿਛਲੇ 30 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿਤੀ ਗਈ, ਉਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ। ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਸਿਟਾ ਕੀ ਨਿਕਲਿਆ? ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਟਿਊਬਵੈਲ ਲਈ ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਲੈਟ ਰੇਟ ਲਗਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਿਜਲੀ ਸਸਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਤੇ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੈਸਟੀਸਾਈਡਜ਼ (ਕੀੜੇ ਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ) ਉਹ ਵੀ ਸਸਤੀਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਾਹੁਣ ਲਈ ਟਰੈਕਟਰ ਆਦਿ ਤੇ ਵੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਲਈ ਖਾਲੇ ਅਤੇ ਸੂਏ ਆਦਿ ਪੁੱਟਣ ਲਈ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਇਵਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਕੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ? ਅਨਾਜ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸ ਦੇ ਲਈ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਇਹ ਦੇਸ਼ ਲਈ

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ]

ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂਕਿ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਨਾਜ ਦੇ ਭਾਅ ਵਧਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਅਨਾਜ ਦੇ ਭਾਅ ਵਧਣ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿਣਸ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਦ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਇਹ ਖੇਤੀ ਕਰੀ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਰ ਲੋਕ ਉਠਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਵੱਲ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਬਸਿਡੀ ਸਾਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਇਵਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਧਾਈ ਹੈ ਔਰ ਸੈਂਟਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭੰਡਾਰ ਭਰ ਲਏ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਲਟੀਮੇਟਲੀ ਫਾਇਦਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਹੈ? ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਬਲਕਿ ਉਹ ਵਾਪਸ ਸੈਂਟਰ ਕੋਲ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਤੇ ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਹਨ, ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਧੋਕਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਤੁਸੀਂ ਰਾਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਮਾਵਾਂ, ਭੈਣਾਂ ਵੇਲਣੇ ਨਾਲ ਕਪਾਹ ਵੇਲਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਜੁਲਾਹਾ ਖੱਦਰ ਬੁਣਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਭਰਾ ਉਹ ਖੱਦਰ ਪਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਚਿੱਟੀ ਪੱਗ ਜਾਂ ਚਿੱਟੀ ਟੋਪੀ ਜੋ ਕਿ ਥ੍ਰੀ ਨਟ ਥ੍ਰੀ ਵਾਂਗੂ ਸੀ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਜੁਲਾਹਾ ਰਹਿਣ ਦਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਵੇਲਣਾ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਾਰਖਾਨੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਔਰ ਇਹ ਖੱਦਰ ਪਾਉਣਾ ਹਟ ਗਏ ਹਨ। (ਵਿਘਨ) ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਧਰ ਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੂਬੇ ਨਾਲ ਬੜਾ ਧਰੋਹ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਾਰਕਿਟ ਸਰਵੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਅਨਾਜ ਦੀ ਉਪਜ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਤਨਾ ਅਨਾਜ ਕੌਣ ਖਰੀਦੇਗਾ? ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖੁਰਾਕ ਨੇ ਨਕ ਵਿਚ ਦਮ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਣਕ ਔਰ ਝੋਨਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਹਾਹਾਕਾਰ ਮਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। Transportation ਆਦਿ ਵਿਚ ਪਿਲਫਰੇਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਔਰ ਗੋਦਾਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚੋਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਔਰ ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ. ਘਾਟ ਵਿਚ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਪੈਸੇ ਨਾ ਮਿਲ ਜਾਣ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਘਾਟਾ ਦਿਖਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਿਣਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਭਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਅਗਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਭਾਅ ਮਿਲਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਭਾਅ ਮਿਲਣ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਲ ਆ ਜਾਏਗੀ ਤਾਂ ਜਿਹੜੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਤੋਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰਖ ਦੇਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਹਿਲ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਸਾਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਹੀ ਪੂਰਾ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂਕਿ ਸਾਡੀ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਕਿਸਾਨ ਘਰਾਣੇ ਵਿਚੋਂ ਹਨ ਔਰ ਉਹ ਚੰਗੀ ਸੂਝ ਬੂਝ ਰਖਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਵਾਕਫੀਅਤ ਹੈ, ਉਹ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੇਗੀ।

ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਰਕਿਟ ਸਰਵੇ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਧਰੋਹ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਇਕ ਐਸਾ ਸੂਬਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਦਾ ਕਲਾਈਮੇਟ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਣ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਉਥੇ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਕਰਾਪ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਪਲਾਨਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਪਰ ਉਥੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ

ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਨਸਾਲੀਡੇਟਿੰਗ ਆਫ ਕਰਾਪਿੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਇਥੇ ਚੱਕਬੰਦੀ ਹੀ ਬਹੁਤ ਲੇਟ ਕੀਤੀ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਨਸਾਲੀਡੇਟਿੰਗ ਆਫ ਕਰਾਪਿੰਗ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ, ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਵਿਚ ਉਥੇ Oranges ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ Orange Country ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਿਲੀਕੋਨ ਵੈਲੀ ਦਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਸਿਲੀਕੋਨ ਵੈਲੀ ਵਿਚ ਪੀ. ਸੀ. ਬੀ. ਬਣਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਪੀ. ਸੀ. ਬੀ. ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿਸਟਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ 30-35 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਵੈਲੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਪੀ. ਸੀ. ਬੀ. ਕੰਪਿਊਟਰ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਵਿਚ ਗਰੇਪਸ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਅੰਗੂਰ ਬਹੁਤ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਯੂਬਾਸਿਟੀ ਵਿਚ ਪੀਚਜ਼ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੋਡੈਸਟੋ ਵਿਚ ਪੋਲਟਰੀ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕੀ ਪਤਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਜੋ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਬਣਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਸੀਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤੇ ਸੀ। ਉਹ ਹੁਣ ਫਿਰ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਡੈਨਮਾਰਕ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖੋ, ਉਥੇ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਹਨ। ਉਥੇ ਡੇਅਰੀ, ਪੋਲਟਰੀ ਅਤੇ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਪਰੋਡਕਟਸ ਬਹੁਤ ਹਨ। ਉਥੇ ਜਿਹੜੇ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਸ ਤੇ ਕੋਈ ਬਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਥੇ ਲੁੱਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵਿਚਕਾਰ ਆੜ੍ਹਤੀਆ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਸਾ ਸਿਸਟਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਚੋਲਾ ਜਾਂ ਆੜ੍ਹਤੀਆ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ। ਹਰ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਉਥੇ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਤੇ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਉਥੇ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਸ ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਆਟੋਮੈਟੇਕਲੀ ਉਥੋਂ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਕਿਸੇ ਨੇ ਲੈਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਲੋਕ ਉਥੋਂ ਲੈ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਡੈਬਟ ਕਰੈਡਿਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਾਂਗਰ ਉਥੇ ਵਪਾਰੀ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਵਪਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਘਸਿਆਰਾ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਉਪਜ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਾਓ, ਕਿਰਸਾਣੀ ਨੂੰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਾਲ ਜੋੜੋ ਪਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 5 ਰੁਪਏ ਕਣਕ ਦੇ ਵਧਾ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਨੀ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਧਰਨਾ ਮਾਰਦੇ। ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਉਪਜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜੋੜਦੇ। ਇਹ ਕਿਉਂ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ 5 ਰੁਪਏ ਕਣਕ ਦਾ ਭਾਅ ਵਧਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋ ਕਿ ਤੇਲ, ਟਰੈਕਟਰ, ਸੀਮਿੰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਭਾਅ ਵਧ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਜਿਣਸ ਦਾ Rate 25 ਰੁਪਏ per Quintal ਘਟਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਉਪਜ ਦਾ ਭਾਅ ਪੂਰਾ ਦੇਣ ਤਾਕਿ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲੇ।

ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖੋ। ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਫੂਡ ਐਨੀ ਸਰਪਲੱਸ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਡਾਈਵਰਸੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਡਾਈਵਰਸੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਾਪਸ ਦੀ ਕਰੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਹਰ ਡੀਮਾਂਡ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਐਨੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਤਾਜ਼ੇ ਫਲ, ਫੁੱਲ ਮਿਲਣ। ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਰੈਸ਼ ਫਲਾਵਰਜ਼ ਦੀ ਬਾਹਰ ਐਕਸਪੋਰਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੈਡੀਸਨ ਪਲਾਂਟ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ। ਵਿੰਕਾ ਰੋਜ਼ੀਆ, ਇਸ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ, ਵਿੰਕਾ ਰੋਜ਼ੀਆ ਪਲਾਂਟ ਹੈ, ਉਹ ਐਂਟੀ ਕੈਂਸਰ ਡਰੱਗ ਪਲਾਂਟ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਗਲੌਰ ਵਿਚ ਸਿਪਲਾ Company ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਲਾਂਟਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ 3 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਡਰੱਗ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਟਰਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ]

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਲੂ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਇਹ ਹਾਲੈਂਡ ਅਤੇ ਰੰਗੂਨ ਵਿਚੋਂ 1950 ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਵਿਚ ਵਾਇਰਸ ਫਰੀ ਪਟੈਟੋ ਤੋਂ ਬੀਜ਼ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਪਟੈਟੋ ਲਈ ਕਲਾਈਮੇਟ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਹੈ। ਅਕਤੂਬਰ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਉਥੇ ਸੀਡ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਉਥੇ ਸੀਡ ਬਣਾ ਕੇ ਬਾਹਰ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਫਾਰੇਨ ਐਕਸਚੇਂਜ ਗੇਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਵੱਲ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਜਿਸ ਨੇ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਵਿਚ ਐਨੀ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਸੂਝ ਬੂਝ ਹੈ। ਐਨਾ ਬੀਜ ਇਥੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ, ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਐਨੀ ਉਪਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਡਿਸਪੋਜ਼ਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਜ਼ਾਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬੰਗਲੌਰ, ਕਰਨਾਟਕਾ, ਚਿਰਬਾਲਾਪੁਰ, ਊਨਾ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰਾ, ਵੈਸਟ ਬੰਗਾਲ, ਸਿਲਾਗੁਰੀ, ਅਸਾਮ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਗੁਜਰਾਤ, ਇਥੇ ਹੀ ਮਾਰਕਿਟ ਸਰਵੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਮਾਰਕਿਟ ਐਕਸਪਲੋਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਦ ਕਿ ਇਥੇ ਮਾਰਕਿਟ ਐਕਸਪਲੋਰ ਕਰਕੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਾਲ ਬਾਹਰ ਵੇਚ ਕੇ ਕਮਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਅੰਨ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੈਡਟੈਪਿਜ਼ਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਿਛੇ ਨੂੰ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ, ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਹੋ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਸੰਦ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਚਲੇਗਾ। ਤੁਹਾਡੇ ਜਿਹੜੇ ਸੰਦ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘਸ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਘਸ ਗਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਗੋਡੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਫੁੱਲ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣੇ। ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਟਾਈਮ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ (ਕਪੂਰਥਲਾ) : ਅੱਜ ਜਿਸ ਮੱਦ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਦੀ 80–85 ਫੀ ਸਦੀ ਆਬਾਦੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਤੇ ਡੀਪੈਂਡ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੱਦ ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਮੈਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰੈਡਿਟ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫਾਰਮਰ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫਾਰਮਰ ਨੂੰ ਇਕ ਟਰੀਬਿਊਟ ਪੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ :

'The farmer of Punjab is superior even to the man on his knees.'

He has made further addition.

'None else than him is nearer to God. In my opinion he is more than a priest.'

ਕਿ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਨਾਮ ਜਪੇ ਬਹੁਤ ਅੱਛੀ ਗਲ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕਿਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਫੂਡ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚਾ ਹੈ, ਨੇਕ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, 1921 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਸੀ ਔਰ ਆਪ ਮੁਲਕ ਸੈਲਫ ਸਫੀਸ਼ੀਐਂਟ ਸੀ ਔਰ ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਉਪਜ ਉਹ ਐਕਸਪੋਰਟ ਵੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਪਾਪੂਲੇਸ਼ਨ ਦਾ ਰਾਕਟ ਇਤਨੀ ਸਪੀਡ ਤੇ ਤੁਰਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਰੇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਫੂਡ ਪਰੋਡਕਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਸਪੀਡ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੇ ਐਕਸਪੋਰਟਿੰਗ ਕੰਟਰੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਨੂੰ ਇਮਪੋਰਟਿੰਗ ਕੰਟਰੀ ਬਣਾ ਦਿਤਾ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸੂਬਾ ਭਾਵੇਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਪੂਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਤਾਂ 2.5 ਫੀ ਸਦੀ ਹੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਔਰ ਏਰੀਏ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ 1.6 ਹੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਪਰ

ਡੈਨਸਿਟੀ 269 ਪਰ ਸਕੇਅਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਡੀਮਾਂਡ ਕਰਦੀ ਸੀ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫਾਰਮਰ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 16.65 ਲੱਖ ਕਲਟੀਵੇਟਰ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ 8 ਲੱਖ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਲੇਬਰ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਇਤਨੀ ਪਰੋਡਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਘਾਲਣਾ ਘਾਲੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਉਹ ਟਰੀਬਿਊਟ ਦਾ ਪਾਤਰ ਹੈ।

ਦੂਸਰੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਰੋਲ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਲਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਦੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਬਿਨਾਂ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਰਿਸਰਚ ਦੇ ਜਾਂ ਮਾਡਰਨ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦੀ ਔਰ ਉਸ ਦਾ ਆਕਾਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤਕ ਉਹ ਸਾਇੰਟਿਫਿਕ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਦੇ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਸਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਨਫਰੰਟੇਸ਼ਨਜ਼ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਸਾਰੀ ਹਵਾ ਵਿਚ ਜਰਮ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪੈਸਟੀਸਾਈਡਜ਼ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜਰਮਜ਼ ਹਨ ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਲਟ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋਣਾ ਹੈ ਜੋ ਨੈਚੁਰਲ ਆਫਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਹੜ੍ਹ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਔਰ ਮੀਂਹ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਾਂ ਦੇ ਲਈ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸੇਧ ਦਿਤੀ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨ ਦਿਤੀ ਔਰ ਬਿਨਾਂ ਸੇਧ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਇਤਨੀ ਫੂਡ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਫਾਰਮਰਜ਼ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਜੋ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਸਰਚ ਨਾਲ ਪਾਇਆ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਭਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਤੀਜੀ ਗੱਲ ਜੋ ਮੈਂ ਕਰੈਡਿਟ ਵਾਲੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ A child cannot grow into a young man in one day, ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਅਜ ਪੈਦਾ ਹੋ ਕੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਹੀ ਜਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਾਂ 2—4 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਜਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। It is a process and it continues for many years. ਇਕ ਬੱਚਾ 18—20 ਸਾਲ ਬਾਦ ਜਾ ਕੇ ਜਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਕ ਰਾਤ ਦੇ ਵਿਚ ਖੁੰਬ ਤਾਂ ਉਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਔਰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਸ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀ ਬਣਾ ਕੇ ਵੀ ਖਾਧੀ ਜਾ ਸਕਦੀਹੈ ਲੇਕਿਨ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵਾਸਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਖ ਤੋਂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਟਾਈਮ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਾਸੈਸ ਕੰਟੀਨਿਊ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। It is a continuous process. ਇਹ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਖੁੰਬ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਉਗ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇਕ ਰਾਤ ਵਿਚ ਹੀ ਹਾਈ ਯੀਲਡਿੰਗਜ਼ ਜੋ ਹਨ ਉਹ ਗਰੋ ਹੋ ਜਾਣ। ਮੇਰਾ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਾਪਰ ਪਲਾਨਿੰਗ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲੀ ਫਾਈਵ ਈਅਰ ਪਲਾਨ ਬਣੀ ਔਰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਲਾਨਿੰਗ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਔਰ ਅੱਜ ਸੱਤਵੀਂ ਫਾਈਵ ਈਅਰ ਪਲਾਨ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੈਵੰਥ ਪਲਾਨ ਵਿਚ ਟਾਰਗੈਟ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਸਟਰੈਟਜੀ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਡਾਪਟ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਮੈਥਡ ਦਸੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਅਡਾਪਟ ਕਰਨੇ ਹਨ। But basically the strategy was evolved and strategy was laid in the First Five Year Plan and that is the seed which has grown into a big project today ਜਿਹੜੀ ਸਾਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਆਉਣੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਿੱਤਾ ਜੋ ਮੁਲਕ ਦਾ ਹੈ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਨੈਂਟ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਨੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਿਆਂ ਦੇ ਵਹਿਣ ਵਾਂਗੂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅੱਜ ਮੁੱਕ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਕਲ ਨੂੰ ਮੁੱਕ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ, ਕੱਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ, ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਸੇ ਪ੍ਰਾਸੈਸ ਵਿਚ ਚਲਦੀਆਂ ਰਹਿਣੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਮੁਲਕ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਦੀ ਹੈ, ਮੁਲਕ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਹੈ ਇਹ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਨੇ ਚਲਦੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ

[ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ]

ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਸਾਡੇ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੇ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਨੂੰ ਡੀਲ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਹੈ I can very well say that he is a model man and he has open mind and is open to conviction also. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗ਼ਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਪਰੋਪੋਜ਼ਲ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਟਾਲ ਦੇਣ ਕਿ ਇਹ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਤੋਂ ਆਈ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੰਨਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਅਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਤੋਂ ਆਈ ਹੈ। ਕੋਈ ਨਿੱਗਰ ਗਲ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਲੈਣ, ਐਸੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ Opposition is opposition and let them say anything. ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਐਸੀ ਸੋਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਟਾਲ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਸਾਈਡ ਤੋਂ ਆਈ ਹੈ। ਸੋ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਪਹਿਲੀ ਫਾਈਵ ਈਅਰ ਪਲਾਨ ਨਾਲ ਬਣੀ। ਉਸ ਨੇ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੇ ਲਈ ਸਟਰੈਟਜੀ ਬਣਾਈ ਔਰ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਵਿੱਚ ਫੈਸਿਲਿਟੀਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਥੱਲੇ ਹੈ ਜਾਂ ਉਪਰ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਧਰੇ ਵੀ, ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਥਲੇ ਹੈ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ, ਕਿਸਾਨ ਔਰ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਫਸਲ ਵਾਸਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ ਹੈ ਇਹ ਉਸ ਪਲਾਨਿੰਗ ਦੀ ਸੇਧ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਬਣਿਆ, ਪੌਂਗ ਡੈਮ ਬਣਿਆ ਔਰ ਅੱਜ ਥੀਨ ਡੈਮ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਾਸੈਸ ਹੈ, ਇਹ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਉਸ ਖੁੰਬ ਵਾਂਗ ਉਗਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਇਕ ਦੋ ਦਿਨ ਵਿਚ ਬਚੇ ਦੇ ਜਵਾਨ ਹੋਣ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਏਸੇ ਪ੍ਰਾਸੇਸ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਵਧੀਆ ਬੀਜ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਚੰਗੀ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਪਾਸਿਬਿਲਟੀ ਹੋਈ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਚਾਰ ਚੰਦ ਲਗਾਏ ਔਰ ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਹੁਣੇ ਇਥੇ ਮੇਰੇ ਇਕ ਸਾਥੀ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਅਸੀਂ ਵੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੈਕਟੇਅਰ ਉਪਜ ਜੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਲਈਏ ਜਾਂ ਟੋਟਲ ਆਊਟ ਪੁਟ ਲਈਏ ਤਾਂ ਇਹ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਸਟਰੈਟਜੀ ਅਡਾਪਟ ਕੀਤੀ 25 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 1950-51 ਅਤੇ 1951-52 ਤੋਂ ਇਹੀ ਸਟਰੈਟਜੀ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਧਰਤੀ ਰਿਕਲੇਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਔਰ ਕਲਰ ਧਰਤੀ ਪਈ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 325 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਐਕਸਕਲੂਸਿਵਲੀ ਕਲਰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਪਰੋਵਾਈਡ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਪੈਸੇ ਘੱਟ ਹਨ। ਜਿਹੜੀ ਸਾਡੀ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ ਪਈ ਹੈ ਅਗਰ ਪੈਸੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਖੇ ਜਾਣ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਦੇ ਅੰਡਰ ਭਲੀ ਭਾਂਤੀ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਆਪਣੀ ਫੂਡ ਅਤੇ ਨਾਨ ਫੂਡ ਦੀ ਕਰਾਪ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਇਕ ਸੇਧ ਸੀ ਜੋ 1950 ਤੋਂ 1955 ਤੱਕ ਚਲੀ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਜਿਹੜਾ ਕਿਸਾਨ ਹੈ ਉਹ ਕੇਵਲ ਕਣਕ, ਮੱਕੀ, ਬਾਜਰਾ ਹੀ ਨਾ ਬੀਜਦਾ ਰਹੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ, ਆਇਲ ਸੀਡ ਬੀਜੇ, ਗੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੀਜੇ ਤਾਕਿ ਸ਼ੂਗਰ ਮਿੱਲਾਂ ਹੋਰ ਲਗਣ, ਹਾਰਟੀਕਲਚਰ ਵੱਧੇ, ਪ੍ਰਾਸੈਸਿੰਗ ਪਲਾਂਟਸ ਲਗਾਉਣੇ ਸੀ, ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਕਾਂਟੀਨਿਊਅਸ ਪ੍ਰਾਸੈਸ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਉਸ ਸਟਰੈਟਜੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਫਾਰਮਰਜ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਕਰੈਡਿਟ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨੰਬਰ ਦੋ ਤੇ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਿਸ ਦਾ ਵਜੂਦ 1958-59 ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਤੀਸਰਾ ਕਰੈਡਿਟ ਉਸ ਸੇਧ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੋਈ, ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੋਈ ਔਰ ਅੰਨ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਬਣਿਆ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੋਈ ਉਹ ਮੈਂ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨਾਲ ਸਿਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਰਾਈਸ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ 1950-51 ਤੋਂ 1955 ਤਕ ਦੇ ਜੇ ਆਂਕੜੇ ਲਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਜੋ 1984-85 ਵਿਚ 73 ਕਿਲੋ ਪਰ ਹੈਕਟੇਅਰ ਇਸ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਦਸ ਗੁਣਾ ਉਪਜ ਵਧੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਜਾਂ 30 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਪਰੋਸੈਸ ਨਾਲ ਹੀ ਪਰੋਡਕਸ਼ਨ ਵਧੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਇਕ ਦਿਨ ਦਾ ਚਮਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਇਕ ਕਾਂਟੀਨਿਊਅਸ ਪ੍ਰਾਸੈਸ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿਚ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਹਾਰਮੋਨੀ ਮੇਨਟੇਨ ਕਰਕੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗਿਵ ਐਂਡ ਟੇਕ ਕਰਕੇ ਪੂਰੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਚਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚਲੇਗੀ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਹਿਚਕੋਲੇ ਲਗ ਜਾਣਗੇ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤਾਂ ਸੈਂਟਰ ਨੇ ਸਾਡਾ ਬਜਟ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ 441 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤਾਂ ਸੈਂਟਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦਿਤਾ ਸੀ ਹੁਣ ਵੀ ਜਿਹੜਾ ਪਲਾਨ ਹੈ 575 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ 275 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੇਣੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਕੋਸ ਕੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੱਡਮੁੱਲੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ, ਆਪਣੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਯੋਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧੀਏ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੋਆਪਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਚਲਦੇ ਜਾਈਏ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੋਆਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਏ ਤਾਕਿ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਗਰੇਟੀਚਿਊਡ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮਨੁਖ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਮਾਡਰਨ ਮਨਿਸਟਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਆਤ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਸੁਝਾਵ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਔਰ ਇਹ ਸੁਝਾਵ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੇ ਜੋ ਕੁਲਾਗਜ਼ ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਤੋਂ ਬੋਲੇ ਹਨ ਇਕ ਗਲ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੀਏ ਜਾਂ ਨਾ ਉਹ ਹੈ ਪਿਲਫਰੇਜ। ਇਸ ਦੀ ਡਾਈਵਰਸ਼ਨ ਸਾਰੇ ਹੀ ਬੈਰੀਅਰਜ਼ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ. ਦੇ ਸਟੋਰਾਂ ਵਿਚੋਂ, ਹੋਰ ਸਟੋਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹੁਣ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ **ਹੁੰਦੀ ਸੀ** ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਇਤਫਾਕ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਦੁਧ ਨਾਲ ਧੋਤੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਜੋ ਸਾਡੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਲੇਟ ਸਾਫ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕਿਤੇ ਉਂਗਲੀ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਵੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਨਿਸਟਰ ਰਹੇ ਸਨ ਔਰ ਅੱਜ ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਲੀਡਰ ਹਨ। ਜਿਸ ਢੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੇਧ ਲਈ ਹੈ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਾਡਰਨ ਸਟੇਟ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਪਿਛਲੀਆਂ ਕੋਈ ਗਲਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮਾਡਰਨ ਸਟੇਟ ਤਾਂ ਬਣੇਗੀ ਜੇਕਰ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ, ਸਟੋਰਾਂ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਲੁਟ ਖਸੁਟ ਹੈ ਉਹ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ਖਤਮ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਗਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਰਾਈਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦਿਤੀ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ ਟੋਟਲ ਆਊਟ ਲੇਅ ਹੈ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ 1859.84 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸਟੋਰੇਜ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਤਕ ਜਿਸ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਖਤ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਹੜੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਿਨਸ ਹੈ, ਉਪਜ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਮੀਂਹ ਆਦਿ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਬੜਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਰ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਰਖਣ। ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਰਿਸਰਚ ਐਂਡ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਲਈ ਫੰਡਜ਼ ਥੋੜ੍ਹੇ ਲੋਡ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿਚ ਇਹ ਫੰਡਜ਼ ਵੀ ਵਧਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਇਹ ਸੁਝਾਵ ਹੈ ਕਿ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਨੂੰ ਸਪਲੀਮੈਂਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਈਡ ਡਾਈਵਰਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਬਾਕੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਲ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ

[ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ]

ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਗਰੀਨ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਵਾਈਟ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨ ਹੋਵੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਜਿਵੇਂ ਫਿਸ਼ਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਗਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖਾਣ ਵਿਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਪੋਲਟਰੀ ਹੈ ਐਗਰੋਬੇਸਡ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਲ, ਫਰੂਟ ਵਲ, ਵੇਜੀਟੇਬਲਜ਼ ਵਲ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਐਡਰੈਸ ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਈ ਗਲਾਂ ਟਿਕਲਿਸ਼ ਹੋਈਆਂ। ਉਹ ਮੇਰਾ ਭਾਵ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਕਾਰਡ ਹੋਇਆ। ਅਕਾਰਡ ਵਿਚ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦੇਣੀ ਹੈ ਇਸ ਸਦਨ ਵਿਚ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਕੇ ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਕਲਾਜ਼ 9.2 ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਅਕਾਰਡ ਵਲ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪਖੋਂ ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਗਲ ਮੁਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਔਰ ਹੁਣ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਹੀ ਪਲੀਡ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਅਗਲੀ ਗਲ ਜਿਹੜੀ ਮੈਂ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ ਉਹ ਹੈ ਥੀਨ ਡੈਮ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ। 1964 ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਇਸ ਦੀ ਸੋਚ ਆਈ। ਪਲਾਨ ਆਊਟ ਹੋਇਆ 1964 ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਬੁਨੀਆਦ ਸਮਝੋ ਰਖੀ ਗਈ। ਇਸ ਉਤੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਥੀਨ ਡੈਮ ਦਾ ਜੋ ਐਸਟੀਮੇਟ ਬਣਾਇਆ ਉਹ ਕੇਵਲ 69.83 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਰਕਮ 1970 ਵਿਚ ਵਧ ਕੇ 99.61 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਰਕਮ ਵੱਧ ਵੱਧ ਕੇ ਅੱਜ 750 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਜਦੋਂ 23 ਮਾਰਚ, 1985 ਨੂੰ ਹੁਸੈਨੀਵਾਲਾ ਆਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਲਾਨ ਕੀਤਾ ਥੀਨ ਡੈਮ ਨੂੰ ਤੁਰਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪੰਜ ਸੌ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਥੀਨ ਡੈਮ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਕਨਸਟਰੱਕਸ਼ਨ ਔਰ ਹੋਰ ਜੋ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਕੰਮ ਹਨ ਤੁਰਤ ਐਕਸਪੀਡਾਈਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਇਹ ਵੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਲੋਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਹਨ ਲੇਬਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ, ਲੋਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਉਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ, ਕੋਈ ਨਾਂ ਤਕ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਚਾਹੇ ਉਹ ਹਨ ਜਪਾਨ ਦੀਆਂ, ਚਾਹੇ ਹਨ ਇਟਲੀ ਦੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੇਕਾ ਦੇਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਹੀ ਆਦਮੀ ਇਥੇ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਮੰਨਣਗੇ। ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਲਾਏ ਜਾਣ they must be above suspicion ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮਾੜੀ ਸਮੈਲ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਚਾਹੀਦੀ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਵਾਂਗਾ। ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਾਈਡਾਂ ਹਨ। ਇਕ ਸਾਈਡ ਪਰੋਡਕਸ਼ਨ ਦੀ ਔਰ ਦੂਜੀ ਸਾਈਡ ਪ੍ਰੋਕਿਉਰਮੈਂਟ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਮੈਂ ਸੁਝਾਵ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਰੋਡਕਸ਼ਨ ਸਾਈਡ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰ ਬਲਾਕ ਵਿਚ, ਇਥੇ 117 ਬਲਾਕ ਹਨ, ਤਾਂ ਹਰ ਬਲਾਕ ਦੇ 5 ਟਾਪ ਦੇ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਨੂੰ ਚੁਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਿਸਟਿੰਕਸ਼ਨ ਅਵਾਰਡ ਐਜ਼ ਬੈਸਟ ਪਰੋਡਿਊਸਰ ਦਾ ਇਨਸੈਂਟਿਵ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰੱਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਵਡੇ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਦੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਵੱਡੇ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਵਿਚੋਂ ਅਡੀਸ਼ਨਲੀ ਤੁਸੀਂ 5 ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ, 'ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਮਾਰਜਨਲ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਇਨਸੈਂਟਿਵ

ਮਿਲੇ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣ । ਹਰ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਨੂੰ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇ ਮੈਂ ਵੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਇਹ ਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਰੋਡਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਵਾਧਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ ਦੀ ਸਾਈਡ ਤੇ ਵੀ ਇਹੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਵਿਚ ਆਫੀਸ਼ੀਅਲਜ਼ ਦਾ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਪਰੋਡਕਸ਼ਨ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪਰੋਡਿਊਸਰਜ਼ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਲੈ ਕੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਗੰਨੇ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਚਾਵਲਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਉਥੇ ਲੈਕੇ ਖੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਕਈ ਵਾਰ ਰਾਤ ਰਾਤ ਖੜਾ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਕਈ ਵਾਰ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਹੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਜਿਹੜੇ ਉਥੇ ਆਫੀਸ਼ੀਅਲਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਪ੍ਰੋਕਿਓਰਮੈਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੰਟੈਗਰਿਟੀ ਡਾਊਟਫੁਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਔਰ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ 5 ਆਫੀਸੀਅਲਜ਼ ਨੂੰ ਟਾਪ ਲੈਵਲ ਦੀ ਐਫੀਸੈਂਸੀ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । They should be awarded three increments and accelerated promotion in the Department ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ ਦੇ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗਾ। ਹਰ ਮਨੁਖ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰ ਸੈਲਫਿਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਕਪੂਰਥਲੇ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਪਰ ਕਹੇ ਬਿਨਾਂ ਰਹਿ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ । ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਈ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸ਼ੂਗਰ ਮਿਲਜ਼ ਲਗੀਆਂ ਹਨ ਔਰ ਕਈ ਹੋਰ ਨਵੀਆਂ ਮਿਲਾਂ ਵੀ ਲਗ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸ਼ੂਗਰ ਮਿਲ ਕਪੂਰਥਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਹਮੀਰਾ ਵਿਖੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਲਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਥੇ ਇਹ ਮਿੱਲ ਲਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਥੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਪਰੋਡਕਸ਼ਨ ਹੈ ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੰਨਾ ਔਰ ਚਾਵਲਾਂ ਦੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਇਹ ਮਿੱਲ ਉਥੇ ਲਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਉਥੇ ਫਲਡਜ਼ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ 15 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਵੀ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਕਪੂਰਥਲੇ ਆਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਥੋਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹ 15 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । ਇਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਸੁਝਾਵ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਮਿਲ ਹਮੀਰਾ ਵਿਖੇ ਲਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ।

ਇਕ ਗਲ ਮੈਂ ਹੋਰ ਇਹ ਕਹਿਣੀ ਹੈ ਕਿ ਕਪੂਰਥਲੇ ਇਕ ਬੇਈਂ ਵਗਦੀ ਹੈ ਔਰ ਉਹ 70 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਸਰਪੈਂਟ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਫਲੱਡਜ਼ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਬੇਈਂ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਇਲਾਕਾ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਪਰਪੋਜ਼ਲ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਬੇਈਂ ਦਾ ਕੋਈ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੋ ਸਕੇ ਔਰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਇਲਾਕਾ ਖਰਾਬ ਹੋਵੇ ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਗੱਲ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣੀ ਹੈ ਕਿ ਸਫੈਦੋਂ ਬੇਈਂ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਕਪੂਰਥਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਿਚ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਚਾਹੇ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਨਾਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜੇ

[ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ]
ਇਸ ਬੇਈਂ ਦੇ ਉਤੇ ਇਕ ਪੁਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਿਹੜਾ ਜਮਸ਼ੇਦ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਚਚੋਂਵਾਲ ਰੋਡ ਹੈ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ 15 ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਆ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਜੇ ਇਹ ਪੁਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨੂੰ ਕੰਸਿਡਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਥੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਾਫੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਮੈਂ ਆਪ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਇਕ ਬੇਨਤੀ ਹੋਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਸੀਂ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਅਮਲ ਵਿਚ ਆਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਿਰਫ਼ ਪੇਪਰਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਲੈਵਲ ਤੇ ਰੀਔਰਗੇਨਾਈਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਬਲਾਕ ਵਿਚ ਇਕ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਹੋਵੇ, ਇਕ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਹੋਵੇ ਔਰ ਉਸ ਦਾ ਮਾਕੂਲ ਦਫਤਰ ਹੋਵੇ ਜਿਥੇ ਉਹ ਬੈਠਣ ਔਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਣ। ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸੈਲ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਆਫਿਸ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਫਿਸ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾਂ ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਈਜ਼ਲੀ ਐਪਰੋਚੇਬਲ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਇਲ ਟੈਸਟਿੰਗ ਲੈਬਾਰਟਰੀਜ਼ ਵੀ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪਹਿਲੇ 23 ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਔਰ 3 ਮੋਬਾਈਲ ਲੈਬਾਰਟਰੀਜ਼ ਹਨ। ਇਹ ਕੁੱਲ 26 ਹਨ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਸਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਲੈਬਾਰਟਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਉਥੇ ਜਾਕੇ ਐਪਰੋਚ ਕਰ ਸਕਣ ਔਰ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਸਕਣ ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਫੀਸ਼ੈਂਟ ਯੂਟੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਇਨਪੁਟਸ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮਾਈਕਰੋ ਨਿਉਟਰੈਂਟਸ ਦਾ ਯੂਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਅੱਛੀ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੇ ਬੀਜ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਲਾਂਟਸ ਨੂੰ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਪੈਸਟੀਸਾਈਡਜ਼ ਅਤੇ ਇਨ-ਸੈਕਟੀਸਾਈਡਜ਼ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸਪਰੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਵਾਈਆਂ ਚੰਗੀ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਖਿਰ ਵਿਚ ਫਿਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਐਫੀਸ਼ੈਂਟ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਤਾਂ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਡਿਪਾਰਟ-ਮੈਂਟ ਬਹੁਤ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਇਤਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਮੈਂ ਖਿਮਾ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ ।

(ਇਸ ਵੇਲੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਤੋਂ ਸਰਦਾਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੋਲਣ ਲਈ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ।)

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : 5 ਮਿੰਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਓ ਜੀ ।

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ (ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ) : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਕਹਾਂ, ਮੈਂ ਜੋ ਇਥੇ ਡਿਬੇਟ ਹੋਈ ਹੈ ਔਰ ਹਰ ਪੱਖ ਵਲੋਂ ਕਈ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖਿਆਲਾਤ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਝਾਵ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਜਿਹੜੇ ਸੁਝਾਵ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਬੜੇ ਚੰਗੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰਾਂਗੇ ਔਰ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਾਂਗੇ । ਇਸ ਡਿਬੇਟ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਿਹੜੇ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਸ਼ਾਰਟੇਜ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਬੀਜ ਨਹੀਂ

ਮਿਲ ਰਹੇ, ਦਵਾਈਆਂ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਔਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਇਹ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਔਰ ਪਿਛਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਪੈਡੀ ਦੀ ਪ੍ਰਿਕਿਉਰਮੈਂਟ ਤੇ ਬਹਿਸ ਚਲ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਕਹਿ ਚੁਕਿਆ ਹਾਂ ਕਿ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਘਾਟ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਔਰ ਇਹ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਭਾਅ ਵੀ ਗਿਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਦਸਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਭਾਅ ਗਿਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ 3 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 7 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਗਿਰੇ ਹਨ। ਗਲੱਟ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੀਜ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾਂ ਮਰਜ਼ੀ ਲਵੋ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨਪੁਟਸ ਪ੍ਰਾਈਸ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸੀਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਸੀਡ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਡ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਘਾਟ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਡਿਪੋ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੀੜੇਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵੀ ਭਾਅ ਗਿਰੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਇਕ ਗਲੱਟ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਕਰੀਏਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੁੱਲੀ ਡੰਡਾ ਦਵਾਈ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 166 ਰੁਪਏ ਵਿਕਦੀ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਦਾ ਭਾਅ ਇਸ ਸਾਲ 98 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗੱਲਾਂ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹਨ, ਬੰਦੇ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਅ ਗਿਰੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਪਿਛਲੇ 5 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਕਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਣਸ ਦੇ ਭਾਅ ਬਹੁਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹਨ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਪ੍ਰਾਈਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਨਿਸਟਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਕਈ ਵਾਰ ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਜਿਣਸ ਦੇ ਭਾਅ ਫਿਕਸ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਰਿਐਲਿਟੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕੋਈ ਰੀਅਲ ਪ੍ਰਾਈਸ ਨਹੀਂ ਹਨ. ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ 10—12 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਇਨਫਲੇਸ਼ਨ ਹਰ ਸਾਲ ਰੇਟਸ ਦੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਉਹ ਜਿਣਸ ਦੇ ਭਾਅ 2 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਕਦੇ ਉਹ 3 ਰੁਪਏ ਵਧਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਾਡੀ ਜ਼ੀਰੀ ਨਾਲ ਹਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ੀਰੀ ਨੂੰ ਛਡ ਕੇ ਹੋਰ ਫਸਲਾਂ ਵਲ ਸੋਚਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਮਿਆਰ ਉਚਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਡਾਈਵਰਸੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਆਫ ਕਰਾਪਸ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਐਕਸਪਰਟਸ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਿਠਾਈ ਜਿਹੜੀ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ। ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਕੰਫੀਡੈਂਸ ਵਿਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਹਾਲੇ ਕਰਨਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਲ ਸਰਕਾਰ ਧਿਆਨ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਗਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਬਾਰੇ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਰੌਲਾ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਬਾਦ ਵਿਚ ਟੇਕ ਅਪ ਕਰਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਦੂਜੀ ਗਲ ਨੂੰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੀ ਜਿਣਸ ਨੂੰ ਚੁਕਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਜ਼ੀਰੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਜਿਣਸ ਨੂੰ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ

[ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ]

ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿਓ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਵੀ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਚਿਠੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਿਣਸ ਐਕਸ-ਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਗੱਲਟ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਕਰੀਏਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਹਾਊਸ ਦੇ ਹਰ ਪੱਖ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਸੀਂ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਟੇਕ ਅਪ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ 3 ਲਖ ਟਨ ਆਪਣੀ ਜਿਣਸ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ । ਇਸ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲੀ ਹੈ ਚਾਹੇ ਇਸ ਦੀ ਮਿਕਦਾਰ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤਾਂ ਹੋਈ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚਾਵਲ ਦੀ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਖਾਸ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਮਨਾਪਲੀ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਨਾਪਲੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਹੋਵੇ । ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੋਟਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਵਲ ਨੂੰ ਐਕਸਪੋਰਟ ਬਾਹਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਨਾਪਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਇਹ ਇਕ ਰਾਈਟ ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨ ਹੈ ਚਾਹੇ ਹਾਲੇ ਇਸ ਦੀ ਮਿਕਦਾਰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤਾਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਡਾਈਵਰਸੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਆਫ ਕਰਾਪਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਵਾਂਗੇ । ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਇਲ ਸੀਡ ਦੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਆਇਲ ਸੀਡ ਦੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ । ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਡਬਲ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ । ਇਕ ਹਾਰਟੀਕਲਚਰ ਬਾਰੇ ਅਛੀ ਸੁਜੇਸ਼ਨ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕੰਸੈਂਟਰੇਟ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਫਲ ਭੇਜੀਏ ਅਤੇ ਇਹ ਮਿਡਲ ਈਸਟ ਦੇ ਵਿਚ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਯੂਨਿਟਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਸੈਸ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਫਲ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਏ ਗਰੇਡ ਮਾਲ ਬਣਾ ਕੇ ਫਰੈਸ਼ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ । ਇਥੇ ਇਕ ਸ਼ਿਕਵਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਟੇਟ ਦੇ ਵਿਚ ਇਸ ਸਾਲ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਟਿਊਬਵੈਲਜ਼ ਨੂੰ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਦਿਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕ ਚੰਗੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਨੂੰ ਘਾਟ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਕ ਇਥੇ ਸੈਸ ਬਾਰੇ ਬੜਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਮੂਵ ਆਊਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਸੈਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਇਹ ਸੈਸ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਕਿਉਂ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਵਡੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਵੱਡੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤਕਲੀਫ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਸੈਸ ਨੂੰ ਸਹਿ ਸਕਦੇ ਸਨ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉਤੇ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਇਕ ਕਿੱਲਾ ਜਾਂ 2-3 ਕਿੱਲੇ ਦੇ ਮਾਲਿਕ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਸੈਸ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਸੈਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ।

ਬਾਕੀ ਜਿਹੜੀਆਂ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਬੰਦ ਪਈਆਂ ਸਨ ਇਕ ਸਾਲ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਨਹੀਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਪੈਸਾ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਦੇ ਕੋਲ ਜਮਾਂ

ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਜ਼ ਕੋਲ ਪੈਸਾ ਪਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸੜਕਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਉਹ ਹੁਣ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਰੌਲਾ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਉਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸੂਬਾ ਇਕ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਇਕਾਨਮੀ ਸਟੇਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ 95 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਡੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਥੱਲੇ ਹੈ ਅਤੇ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲਾਤ ਦੇ ਥਲੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਥਲੇ ਆਉਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ । ਜੋ ਕੁਝ ਸਾਡੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ 10—12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਗਰੀਨ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨ ਆਇਆ ਹੈ ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡਾ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲੇ ਚਲਦਾ ਸੀ ਉਹ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਕਣਕ ਅਤੇ ਫੇਰ ਜ਼ੀਰੀ ਅਤੇ ਖਾਦ ਪਾਓ ਕਣਕ ਤੋਂ ਬਾਦ ਜ਼ੀਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰੋ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਟਰੇਨਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਤਾਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਦਸਾਂਗੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਰਾਪਸ ਵਿਚ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੋ ਤਾਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਨਿਊਟਰੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਲੈਵਲ ਹੋਵੇਗਾ । ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਸਲਫਰ, ਜ਼ਿੰਕ ਅਤੇ ਕਾਪਰ ਦੀ ਡੈਫੀਸ਼ੈਂਸੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਅਸੀਂ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ । ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਟੇਟ ਲੈਵਲ ਤੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੈਵਲ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਦਸਾਂਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕਰਾਪਸ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਲਾਗੂ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਕਿ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮੇਨਟੇਨ ਕਰ ਸਕੀਏ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਤੱਰਕੀ ਹੋਵੇਗੀ । ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜੋ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਅਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਮੋਟ ਕਰਾਂਗੇ । ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਲਈ ਅਸੀਂ ਪਬਲਿਸਿਟੀ ਵੀ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਥਲੇ ਦੇ ਲੈਵਲ ਤੇ ਅਸੀਂ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵੀ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਮਿਲ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਹ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਸਕਣ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫੂਡ ਸਟੋਰਜ਼ ਦੇ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਬਹਿਸ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਈ-ਵਰਸੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਆਫ ਕਰਾਪਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ । ਜਿਹੜੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਣਕ ਅਤੇ ਜ਼ੀਰੀ ਨੇ ਆਉਣਾ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪਿੱਛੇ ਜ਼ੀਰੀ ਚੁਕੀ ਨਹੀਂ ਗਈ । ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋਵੇਗੀ । ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੈ । ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਰਵੱਈਆ ਠੀਕ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੂ.ਪੀ. ਵਿਚ 64 ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 12 ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਹਨ ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਨਾਲੋਂ 5 ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਇਕ ਨਿਕਾ ਜਿਹਾ ਸੂਬਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਹਫਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਜਿਣਸ ਖਰੀਦ ਕੇ ਏਜੰਸੀਆਂ ਚੁਕ ਕੇ ਆਪਣੇ ਗੋਡਾਊਨ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। 1982 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤਕ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਚਾਰ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਜੇ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਟੋਰਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ੀਰੀ ਭਰੀ ਪਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ? ਪਿਛੇ ਅਸੀਂ ਬੜਾ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁੱਕੋ ਫਿਰ ਵੀ ਅਜ 47 ਲਖ ਟਨ ਪਿਆ ਹੈ ਉਥੇ ਕੋਈ ਕੱਟ ਨਹੀਂ ਲਗੀ ਪਰ ਸਾਡੇ ਤੇ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕੱਟ ਲਗਦੀ ਹੈ। 1982 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤਕ ਕਣਕ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 20 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਘਾਟਾ ਪਿਆ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਹਰ ਸਾਲ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ

[ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ]

ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਰਬੀ ਦੀ ਗੱਲ ਜੋ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਚਲੀ ਸੀ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, 6.5 ਮਿਲੀਅਨ ਟਨ ਕਣਕ ਖਰੀਦੀ ਔਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ 65 ਲਖ ਟਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਜੋ ਕਣਕ ਪਰਚੇਜ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹ 2.5 ਮਿਲੀਅਨ ਟਨ ਔਰ ਮਾਰਕਫੈਡ ਅਤੇ ਪਨਸਪ ਵਲੋਂ ਜੋ ਖਰੀਦੀ ਗਈ, ਉਹ 4.00 ਮਿਲੀਅਨ ਟਨ ਔਰ ਇਹ ਤਕਰੀਬਨ 65 ਲਖ ਟਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਕੋਲ ਸਟਾਕ ਕਣਕ ਦਾ 4 ਲੱਖ ਟਨ ਦਾ ਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਰਕਫੈਡ ਕੋਲ 4.2 ਮਿਅਿਲਨ ਟਨ। ਚੌਲ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, 3.4 ਮਿਲੀਅਨ ਟਨ ਔਰ 7 ਲਖ ਟਨ ਪੇਡੀ। ਜੇਕਰ ਟੋਟਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ 8.7 ਮਿਲੀਅਨ ਟਨ ਬਣਦੀ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਟਾਕ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ 15.2 ਮਿਲੀਅਨ ਟਨ ਹੋ ਜਾਣੀ ਹੈ ਪੂਰੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕਟ ਲਗਾ ਕੇ 7.5 ਮਿਲੀਅਨ ਟਨ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੂਰੇ ਸਾਲ ਦੀ ਆਊਟ ਫਲੋਅ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਪੂਰੇ ਸਾਲ ਦੀ ਕਪੈਸਿਟੀ 7.5 ਮਿਲੀਅਨ ਟਨ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਅੰਨਦਾਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ 12.7 ਮਿਲੀਅਨ ਟਨ ਸਟੋਰੇਜ ਦੀ ਕਪੈਸਿਟੀ ਹੈ ਔਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਜਿਨਸ 15 ਮਿਲੀਅਨ ਟਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਦਾ ਵਰਤਾਓ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇਹੀ ਵਰਤਾਓ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਫਿਰ ਤਾਂ ਹਰ ਸਾਲ ਇਹੀ ਚੀਜ਼ ਹੋਣੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੀ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਸ ਵਿਚ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਟੋਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਿਣਸ ਚੁਕਣ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਸਭ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਸਹਿਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ । ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਕਾਲ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਕਲੀਫ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਨਾਟਕਾ ਅਤੇ ਰਾਜਿਸਥਾਨ ਵਿਚ ਕਾਲ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਭੁੱਖੇ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਡੰਗਰ ਭੁੱਖੇ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਣਕ ਅਤੇ ਤੂੜੀ ਭੇਜੀ ਗਈ । (ਥੰਪਿੰਗ) ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮਦਦ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਡਾਇਵਰਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਆਫ ਕਰਾਪਸ ਵਲ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਹੈ । ਹੁਣ ਸਿਰਫ 2-3 ਹਫਤੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਔਰ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਕਣਕ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ੀਰੀ ਵਾਲਾ ਵਰਤਾਓ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੁਝ ਗਲਾਂ ਰੂਰਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਸਬੰਧੀ ਕਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਰੂਰਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਸਬੰਧੀ ਜਵਾਬ ਦੇਵਾਂਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਸਾਂਗਾ । ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਇਕ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਜਗ੍ਹਾ ਰਖਦੀ ਹੈ । ਸਾਡਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਸੂਬਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਂਟਰਲ ਪੂਲ ਵਿਚ 52 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿਸਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਡਿਸਕ੍ਰਿਮੀਨੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਪਰਾਈਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਪਾਲਿਸੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ)।

ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਮਨਸੋਵਾਲੀਆ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਟੋਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਜਿਹੜੇ ਸਟੋਰ ਅਨਾਜਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਰੁਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਹ ਕਿਰਾਇਆ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਮੁਫਤ ਵਿਚ ਵੀ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ?

ਦੂਜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਵਾਲੇ ਸਾਨੂੰ ਪੁਛਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਇਧਰਲੇ ਬੈਂਚਾਂ ਵਾਲੇ ਸਾਡੀ ਕੋਈ ਮਦਦ ਕਰਨ। ਮੈਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਬੜੇ ਸਿਆਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਕਲਾਸਫੈਲੋ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਹ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਔਰ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਾਸਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮਨਿਸਟਰ' ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਰਨ ਕਿ ਉਹ ਕਣਕ ਹੀ ਸਾਰੀ ਖਰੀਦ ਲਵੇ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇਗੀ ? ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਹਾਊਸ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦੇਣ ਔਰ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਕਦਮ ਕਦਮ ਤੇ ਤੁਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਔਰ ਸੈਂਟਰ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ : ਚੇਅਰਮਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਜੋ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਇਕ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਸਟੇਟ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਜਿਹੜੀ ਸਾਡੀ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਉਹ ਸਟੋਰੇਜ ਬਾਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦੀ ਹੈ । ਮੇਰੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਲ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਵਲੋਂ ਬਹੁਤ ਘਟ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਘਟ ਧਿਆਨ ਇਸ ਵਲ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਵੀ ਜੋ ਰਕਮ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੀ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਰੀਵੀਊ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਨੀਯਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । Marketing of agriculture produce-in my assessment it is totally on an untouched subject so far. ਹਾਲਾਤ ਵੀ ਉਹੀ ਸਰ ਛੋਟੂ ਰਾਮ ਵੇਲੇ ਦੇ ਕਾਣੀ ਡੰਡੀ ਵਾਲੇ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ । ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਰੁਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੁਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਸ ਕਰਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਐਡਵਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ ?

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹਵਾਂਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਡਿਸਕ੍ਰਿਮੀਨੇਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਔਰ 5 ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਵਾਲਿਟੀ ਕੱਟ ਹਰ ਸਾਲ ਸਾਡੀ ਜਿਣਸ ਤੇ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਕਵਾਲਿਟੀ ਕਟ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਵਲੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਟੇਟਸ ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਯੂ.ਪੀ. ਦਾ ਰੈਫਰੈਂਸ ਵੀ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਕਵਾਲਿਟੀ ਕਟ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਇਹ ਫਿਰ ਸੋਚ ਲੈਣ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਮਿਸਲੀਡ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ । ਇਹ ਬੜੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਗਲ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਕੋਈ ਡਿਸ-ਕ੍ਰਿਮੀਨੇਸ਼ਨ ਅਸੀਂ ਵੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ । ਮੈਨੂੰ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਕਵਾਲਿਟੀ ਕਟ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਗਰ ਐਸੀ ਡਿਸਕ੍ਰਿਮੀਨੇਸ਼ਨ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ

[ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ]
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰ ਨਾਲ ਗਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ।

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਵਾਲਿਟੀ ਕਟ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਬੇਸ਼ਕ ਸਾਰੀਆਂ ਜਗ੍ਹਾਂ ਤੇ ਲਗਦਾ ਹੋਵੇ, ਮੈਂ ਉਸਦੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਟੋਰੇਜ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕਰਕੇ ਕਵਾਲਿਟੀ ਕਟ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਦੇ ਰੂਲਜ਼ ਸਾਰੀਆਂ ਜਗ੍ਹਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਯੂ.ਪੀ. ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਇਕ ਹਫਤੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਾਰੀ ਜਿਣਸ ਚੁਕ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੀ 4-4 ਸਾਲ ਦੀ ਪਈ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਚੁਕਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੇਖੋ ਕਿ ਹਫਤੇ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਕੱਟ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਹਰ ਸਾਲ ਵੀ ਕਟ ਲਗਦਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ 4 ਸਾਲ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ।

ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੂਜੀ ਗਲ ਕਹੀ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ ਨੂੰ ਰਿਕੁਅਸਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਮੈ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ 100 ਵਾਰ ਤਾਂ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹਾਂ ਅਤੇ 20 ਵਾਰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੈ ਉਥੇ ਵੀ ਗਿਆ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਐਮ.ਡੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਹਾਂ। ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਕਈ ਚਿਠੀਆਂ ਪ੍ਰਾਈਮ-ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਸਿਵਿਲ ਸਪਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਨਿਸਟਰ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਚਿਠੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰਿਕੁਐਸਟ ਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਕੇ ਦੇਖ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰਾ ਹੀ ਚੁਕ ਲਓ, ਸਾਰੀ ਸਟੋਰੇਜ ਕਰ ਲਓ, ਪਰ ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਗਲ ਲਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ। ਇਸੇ ਲਈ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਟੋਟਲ ਡਿਸਕ੍ਰਿਮੀਨੇਟਰੀ ਪਾਲਿਸੀ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਊਸ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ) : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਡਿਮਾਂਡ ਨੰਬਰ 38 ਅਤੇ 28 ਜਿਹੜੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਡਿਮਾਂਡ ਨੰਬਰ 28 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਿਕਰ ਚਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਫੂਡ ਦਾ, ਇਹ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤਾਂ ਇਹ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਸਿਧਾ ਤੁਅਲਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਡਿਸਪੋਜ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੱਦ ਥੱਲੇ ਆ ਕੇ ਫੂਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਏਥੇ ਜੋ ਬਹਿਸ ਚਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਮੈਂ ਬੜੇ ਗੌਰ ਨਾਲ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਨਿਸਟਰ ਨੇ ਬੜਾ ਸਹੀ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਕਈ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਅਨਾਜ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸੰਭਾਲਿਆ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦਿੱਕਤਾਂ ਉਥੇ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਥੇ ਕਿ ਸਰਪਲਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਲ ਧਿਆਨ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਨਾਜ ਦੀ ਥੁੜ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਅਨਾਜ ਸਰਪਲਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਜੋਗੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਹਰੋਂ ਅਨਾਜ ਲੈਂਦੇ ਸੀ ਹੁਣ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰੋਂ ਅਨਾਜ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ

ਦੇਸ਼ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਹਿਸਾ ਐਸਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਹਾਲੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਵਕਤ ਦੀ ਰੋਟੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਸੋ ਅਨਾਜ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਸੂਬਿਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਸਵਾਰ ਲਏ ਅਤੇ ਅਨਾਜ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸੂਬਾ ਹੈ। ਫੇਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਡਿਸਪੋਜ਼ਲ ਦੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੰਨਾਂ ਅਨਾਜ ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਖ ਕੇ ਬਾਕੀ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪਰਾਬਲਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਈ ਸੂਬੇ ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਅੰਨ ਦੀ ਪਰਾਬਲਮ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰ ਦੇ ਉਤੇ ਇਕ ਏਜੰਸੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਪ੍ਰੋਕਿਓਰਮੈਂਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੀ ਪ੍ਰੋਕਿਓਰਮੈਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਵਾਧੂ ਅਨਾਜ ਪ੍ਰੋਕਿਓਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਓਪਰੇਟ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਪਲਸ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੰਜਾਬ ਕੋਲ ਹੈ।

ਪਿਛੇ ਪੈਂਡੀ ਦਾ ਜੋ ਤਜਰਬਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਕ ਐਸੀ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਵੀ ਆ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਇਕ ਸਾਂਝਾ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਲਿਆਉਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਸਾਰੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਵੋਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਪੇਂਡੂ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਕਲੀਫ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਇਕ ਸਾਂਝਾ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਕਿਓਰਮੈਂਟ ਕਰੇ। ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਦਲੀਲ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨਾਲ ਕਈ ਮੀਟਿੰਗਜ਼ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਕਰਨੀਆਂ ਪਈਆਂ। ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ, ਉਥੋਂ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਪਰ ਕੋਈ ਤੱਸਲੀਬਖਸ਼ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਰਿਜੈਕਸ਼ਨਜ਼ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆ ਗਈਆਂ। ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਕਣਕ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੋਈ 65 ਲੱਖ ਟਨ ਕਣਕ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਆਏਗੀ ਐਸਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਗੜੇਮਾਰੀ ਨਾਲ ਕੁਝ ਘੱਟ ਵੀ ਜਾਏ ਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਆ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ 65 ਲੱਖ ਟਨ ਵਿਚੋਂ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਮਹਿਜ਼ 25 ਲੱਖ ਟਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਹਿਰਾਂ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਜਿਣਸ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਕਹੀਏ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਣਕ ਖਰੀਦ ਲਵੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੈਂਟਰਲ ਏਜੰਸੀ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਨਾਲ ਲਗ ਕੇ ਖਰੀਦ ਲਵੇ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਵੀ ਬੜਾ ਇਨਸਿਸਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਹੋਰ ਲੈ ਲਓ ਪਰ ਉਹ 25 ਲੱਖ ਟਨ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵੱਧੇ ਨਹੀਂ। ਬਾਕੀ 40 ਲੱਖ ਟਨ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 2 ਲੱਖ ਟਨ ਮਹਿਜ਼ ਟਰੇਡਰਜ਼ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ। ਬਾਕੀ 38 ਲੱਖ ਟਨ ਸਾਡੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਹ 38 ਲੱਖ ਟਨ ਕਹਿਣਾ ਹੀ ਆਸਾਨ ਹੈ, ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਹੁਣੇ ਤੋਂ ਟਾਈ-ਅਪਸ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੰਡੀਆਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਥੋਂ ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਖਰੀਦੇਗੀ, ਇਥੋਂ ਫੂਡ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ, ਪਨਸਪ ਅਤੇ ਮਾਰਕਫੈਡ ਖਰੀਦਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਬੜਾ ਅਰੇਂਜਮੈਂਟ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫੇਰ ਬੋਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋਕਿਓਰਮੈਂਟ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੇਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਵੀ ਪੂਰੀਆਂ ਨਾ ਹੋਣ ਤਾਂ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਟੋਰੇਜ ਕਪੈਸਿਟੀ ਏਨੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੀ ਫਸਲ ਰਖ ਸਕੀਏ। ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਥੇ ਸਟੋਰ ਵੀ ਕਾਫੀ ਬਣੇ ਹਨ। ਇਥੇ

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਬਲਕਿ ਸਟੋਰ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਵੀ ਰੁਕਦੀ ਚਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਸਟੋਰ ਅਜੇ ਕਾਫੀ ਘਟ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਅਨਾਜ ਕੈਂਪਸ ਦੇ ਥੱਲੇ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਪੋਲੀਥੀਨ ਦੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹੋ, ਇਸ ਦੇ ਥਲੇ ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਲ ਤੱਕ ਅਨਾਜ ਇਥੋਂ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ, ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਜੇ 2-2, 3-3 ਸਾਲ ਅਨਾਜ ਪਿਆ ਰਹੇ ਤਾਂ ਅਨਾਜ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਨਾਜ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਝਟ ਪਟ ਅਨਾਜ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕ ਲੈਂਦੀ। ਝੋਨਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੋ ਕਣਕ ਅਸੀਂ ਖਰੀਦਾਂਗੇ, ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਦਾਮਾਂ ਵਿਚ ਚਲੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਗੁਦਾਮ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ, ਉਪਰੋਂ ਹੋਰ ਅਨਾਜ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਫਿਰ ਕਹੀ ਜਾਵਾਂਗੇ ਕਿ ਅਨਾਜ ਚੁੱਕ ਲਓ, ਚੁੱਕ ਲਓ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਚੁੱਕਣਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਵੇਲੇ 3-3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਅਨਾਜ ਕੈਂਪਸ ਦੇ ਥਲੇ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਤਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਪਏ ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਹਿਸਾਬ ਉਦੋਂ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਅਨਾਜ ਸਾਥੋਂ ਲੈ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਓਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੈਣਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਅਨਾਜ ਖਰਾਬ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਪੈਸੇ ਘਟ ਜਾਣਗੇ। ਸਾਡੇ ਪੈਸਿਆਂ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਟ ਲਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਕਟ ਲਗਣ ਨਾਲ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਿਆ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵਡੀ ਇਕ ਹੋਰ ਸਮਸਿਆ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਹੈ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਨਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰੋਕਿਓਰਮੈਂਟ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਣਕ ਤੇ ਚਾਵਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 1 ਕਰੋੜ 10 ਲਖ ਟਨ ਦੀ ਪ੍ਰੋਕਿਓਰਮੈਂਟ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਹੁਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾਇਆ ਕਿਵੇਂ ਜਾਵੇ? ਇਹ ਅਨਾਜ ਟਰੇਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਟਰੱਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਤਾਂ ਜਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਖਰਚਾ ਬਹੁਤ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਗੱਡੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਅਨਾਜ ਕੇਰਲਾ, ਆਸਾਮ, ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੂਸਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਟਰੇਨਾਂ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ. ਵਲੋਂ ਜਿੰਨੀ ਵਧ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਅਜ ਤਕ 9 ਲੱਖ ਟਨ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਮੈਂ ਖੁਦ ਫੂਡ ਮਨਿਸਟਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ। ਮੈਂ ਵੀ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਬੜਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਰੇਲਵੇ ਮਨਿਸਟਰ ਦੇ ਰੋਜ਼ ਗੱਲ ਅਸੀਂ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਇਤਨਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਉਣ ਤੇ ਵੀ ਟਰੇਨਾਂ ਦੀ ਸਮਰਥਾ 9 ਲੱਖ ਟਨ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕੀ। ਸਿਰਫ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਡੇ ਨੌਂ ਲੱਖ ਟਨ ਹੋ ਸਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਇਹ ਅਨਾਜ ਇਥੋਂ ਨਿਕਲ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸਿਆ ਹੈ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 1 ਕਰੋੜ 10 ਲੱਖ ਟਨ ਦੀ ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ ਹੋਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਟਰੇਨਾਂ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਨਾ ਵਧਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਇਹ ਬੈਕਲਾਗ ਵਧਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਡੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਥੇ ਇਕ ਹੋਰ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਬਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿਸ ਉਪਰ ਸਿਰਫ ਅਨਾਜ ਦੀ ਹੀ ਮੂਵਮੈਂਟ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਰੇਲਵੇ ਮਨਿਸਟਰ ਨਾਲ ਵੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਠੀਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਥੇ ਅਨਾਜ ਇਕਠਾ ਹੁੰਦਾ ਚਲਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਵਾਂ ਅਨਾਜ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਭੰਡਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੈਕਲਾਗ ਵਧਦਾ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨੁਕਸਾਨ ਸਾਡਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਖਰੀ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਹੋਵੇ, ਇਧਰੋਂ ਅਨਾਜ ਚਲਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਧਰੋਂ ਕੋਇਲਾ, ਤੇਲ ਆ ਜਾਵੇ। ਜਿਹੜੇ ਅਸੈਲੋ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜੇ 5 ਸਾਲ ਤਕ ਵੀ ਅਨਾਜ ਪਿਆ ਰਹੇ ਤਾਂ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਿਰਫ 3 ਅਸੈਲੋ ਬਣੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 20,000 ਟਨ ਅਨਾਜ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਰ ਬਣਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਇਥੇ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ ਡਿਸਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਡਿਪੂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਗਲਤ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੰਤ-ਜ਼ਾਮ ਤਸਲੀਬਖਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਟਾਈਮ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਲਵਾਂਗਾ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਡਿਮਾਂਡ ਨੰ: 38 ਨਾਲ ਤੁਅਲਕ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਦੀ ਬੜੀ ਤੰਗੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਦਾ ਏਰੀਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਤਵਜੋ ਹੁਣ ਹੈ ਹੀ ਇਸ ਏਰੀਏ ਵਲ। ਸਾਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਅਨ-ਇਰੀਗੇਟਿਡ ਏਰੀਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਰੀਗੇਟਿਡ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਜਾਣ। ਅਸੀਂ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੋਆਂ ਉਪਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਧ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਪਾਣੀ ਚਕੀ ਦਰਿਆ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਲੈਣ ਲਗੇ ਹਾਂ। ਬਿਆਸ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕਰਾਂਗੇ। ਤੁਹਾਡਾ ਵੀ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸੇ ਏਰੀਏ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਹ ਏਰੀਆ ਐਸਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਹਿਰ ਲਿਜਾਣੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਚੈਨਲ ਲਿਜਾਣੀ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਉਥੇ ਪਾਣੀ ਲਿਫਟ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਥੇ ਕੁਲ ਸਕੀਮ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੰਡੀ ਵਾਟਰ ਸ਼ੈਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਕੁਝ ਅਸੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ 52 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਰਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਇਰੀਗੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਕੁਝ ਏਰੀਆ ਮਲੇਰ-ਕੋਟਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਬਲੈਕ ਏਰੀਆ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਰੋਪੜ ਨਹਿਰ ਨਿਕਲਣੀ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਰਿਆਸਤਾਂ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ, ਪਟਿਆਲੇ ਨੂੰ, ਨਾਭੇ ਨੂੰ, ਜੀਂਦ ਨੂੰ, ਮਲੇਰਕੋਟਲੇ ਨੂੰ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਾਣੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ? ਮਲੇਰਕੋਟਲੇ ਦੇ ਨਵਾਬ ਦੇ ਕੋਲ ਬਟੂਆ ਕੁਝ ਢਿੱਲਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚੋਂ ਤੁਸੀਂ ਨਹਿਰ ਬੇਸ਼ਕ ਲੈ ਜਾਵੋ ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ। ਅਜ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਸੀ, ਅਜ ਦੇ ਮਲੇਰਕੋਟਲੇ ਦੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ਵੀ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚੋਂ ਨਹਿਰ ਨਿਕਲਣ ਲਗੀ ਸੀ। ਲੇਕਿਨ ਉਹ ਨਹਿਰ ਬਣ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਅਸੀਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਇਲਾਕੇ ਜਿਥੇ ਨਹਿਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਟਿਊਬਵੈਲ ਵੀ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਾਟਰ ਟੇਬਲ ਥਲੇ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਇਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੋਈ 60 ਬਲਾਕ ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਪਾਣੀ ਥਲੇ ਨੂੰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਜੀ (ਸਰਦਾਰਨੀ ਗੁਰਬ੍ਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਦੇ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਉਪਰ ਨੂੰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਡੁੱਬਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਥਲੇ ਨੂੰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ 5-6 ਫੁੱਟ ਪਾਣੀ ਥਲੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਹਿਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਾਣੀ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ।

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਸਾਡਾ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਝਗੜਾ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਬੜੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਫੇਰ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 9.1 ਅਤੇ 9.2 ਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਉਪਰ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿ ਜਦ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇੰਟਰ ਸਟੇਟ ਵਾਟਰ ਡਿਸਪਿਊਟ ਐਕਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਵਖਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਉਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਸਾਡੇ ਲੀਗਲ ਐਡ-ਵਾਈਜ਼ਰ ਨੇ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸਤੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਪਾਣੀ ਖੁਸ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ ਵਾਸਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਥਲੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਹਾਈਐਸਟ ਲੈਵਲ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈ ਗਈ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਸਾਡੀ ਬੇਨਤੀ ਤੇ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਬਿਲ ਅਜ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ 1956 ਤੋਂ ਜਿਹੜਾ ਐਕਟ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਥਲੇ ਲਿਆ ਕੇ ਇਹ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਦਫਾ 13 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਫਾ 14, ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਐਡ ਕਰ ਦਿਤੀ। 91 ਅਤੇ 92 ਦਾ ਵੀ ਇਹ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਿਆਣਪ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੋ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ (ਥੰਪਿੰਗ) ਸਾਡੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੋ ਅਸੀਂ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੈਸ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਉਹ ਸਾਡੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੁਖਾਵੇਂ ਮਾਹੌਲ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਮਸਲੇ ਹਲ ਹੋ ਸਕਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ (ਥੰਪਿੰਗ)

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ : ਇੰਟਰ ਸਟੇਟ ਵਾਟਰ ਡਿਸਪਿਊਟ ਐਕਟ, 1956, ਕੀ ਇਸ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ? ਕੀ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਹੋਣ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਡਾ ਮਸਲਾ ਹਲ ਹੋਵੇਗਾ?

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕੀ ਉਹ ਦਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲਤਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਤੋਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇੰਟਰ ਸਟੇਟ ਵਾਟਰ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਔਰ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਜਾਏ, ਕੀ ਇਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਗਰੈਸ ਹੋਈ ਹੈ?

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਥੇ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਡਿਸਟਰਿਕਟ ਰੋਪੜ ਤਹਿਸੀਲ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਬ-ਮਾਊਂਟੇਨੀਅਸ ਏਰੀਆ ਹੈ। 50 ਲੱਖ ਦੀ ਲਿਫਟ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉਤੋਂ ਦੀ ਪਾਣੀ ਲੰਘ ਕੇ ਹਰਿਆਣਾ, ਪੰਜਾਬ ਔਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਜਾਏਗਾ ਔਰ ਸਰਸਬਜ਼ ਕਰੇਗਾ। ਕੀ ਮੇਰੇ ਏਰੀਏ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਇਹ ਕੋਈ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ?

ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ ਤੇ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਰਪਲਸ ਅਨਾਜ ਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਡਿਸਪੋਜ਼ਲ ਦੀ ਹੈ? ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਰਨਾ ਮੁਨਾਸਿਬ

ਸਮਝਣਗੇ ਕਿ ਵ੍ਹੀਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਫਰੀ ਜ਼ੋਨ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਬਾਹਰੋਂ ਆ ਕੇ ਸਪੋਰਟ ਪਰਾਈਸ ਨਾਲ ਇਥੋਂ ਖਰੀਦ ਕਰ ਸਕੇ ? ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਰਪਲਸ ਵ੍ਹੀਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਮੈਂ ਸਰਪਲੱਸ ਫੂਡ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਬ ਕੋਲ ਕਾਫੀ ਸਰਪਲਸ ਫੂਡ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਕੁਆਲਿਟੀ ਕਟ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਗੋਡਾਊਨਜ਼ ਵਿਚ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਦਾਮਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ । ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੈਲੋ ਗੋਡਾਊਨਜ਼ ਹਨ ਜਿਥੇ 5 ਸਾਲ ਤਕ ਸਟੋਰੇਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੋਦਾਮਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਖਰਚਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤਕ ਆਪਣਾ ਅਨਾਜ ਉਥੇ ਰਖ ਸਕੇ ? ਐਸਾ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਹੈ ਕਿ ਇਕਲੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਆਦਿ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਟਾਈਮ ਲਗ ਜਾਏਗਾ। ਕਿੰਨਾ ਖਰਚ ਆਏਗਾ ਕਿ ਉਹ ਅਸੈਲੋ ਗੋਦਾਮ ਬਣ ਸਕਣ ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਨੇ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਗਲ ਤੇ ਬੜਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਔਰ ਸਹੀ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ. ਸਟੋਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਨਾਜ ਪੰਜ ਸਾਲ ਚੁਕਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਵਿਚ ਬੜਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਐਕਸਪੋਰਟ ਲਈ ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਈਸੰਸ ਪਰਮਿਟ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕੀ ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ?

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ ਐਡਵੋਕੇਟ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਜਾਏ ਕਣਕ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਕੀ ਇਥੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਮਿੱਲਾਂ ਲਗਾਉਣ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚ ਸਕਦੇ ਤਾਕਿ ਆਟਾ, ਸੂਜੀ, ਮੈਦਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਏ ਔਰ ਬੇਕਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਬਿਸ-ਕੁਟ ਬਣਾ ਕੇ ਬਾਹਰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ? ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫਾ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਏਗਾ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਖਤਮ ਹੋਏਗੀ। ਕੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਇਸ ਤਰਫ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ ?

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਜੌਹਲ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਛਾਪੀ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਿਛਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੀ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਪਬਲਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ ? ਕੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਿਕੁ-ਮੈਂਡੇਸ਼ਨਜ਼ ਲਾਗੂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਟਰ ਸਟੇਟ ਵਾਟਰ ਡਿਸਪਿਊਟ ਐਕਟ, 1956 ਵਿਚ ਤਰਮੀਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਉਂ ਲੋੜ ਪਈ । ਪਹਿਲਾਂ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਸਟੇਟ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਨਾ ਹੋਈ । ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ਼ੀ ਨਾ ਹੋਇਆ । ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ਼ੀ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਤਿੰਨਾ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ਼ੀ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਦਫਾ 3 ਅਧੀਨ ਕੰਪਲੇਂਟ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਔਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 4

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਥੱਲੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਬਣਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਦਫਾ 3 ਲਈ ਕੋਈ ਸੂਬਾ ਤਿਆਰ ਨਾ ਹੋਇਆ । ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਤਾਂ ਬਣਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਕਾਨੂੰਨ ਨਵਾਂ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋਵੇ ਉਸ ਵਿਚ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਮੰਨ ਕੇ ਉਸ ਐਕਟ ਵਿਚ ਤਰਮੀਮ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂਕਿ ਰੈਫਰੈਂਸ ਗੌਰਮਿੰਟ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਤਰਮੀਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ।

ਬਾਲੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਤਕਲੀਫ ਬਹੁਤ ਹੈ । ਸੇਮ ਆ ਗਿਆ । ਪਾਣੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਤਕਲੀਫ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਕਿਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਉਚਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਹਿਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪਹੁੰਚਾਓ। ਬਿਜਲੀ ਉਥੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਨਹਿਰ ਉਥੋਂ ਦੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਬਿਜਲੀ ਔਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ ਹੈ। ਕੀ ਕਰੀਏ ? ਸਰਪਲਸ ਫੂਡ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ੋਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ । ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਮੂਵਮੈਂਟ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਮਾਲ ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨਾ ਤੋਂ ਪਕੜ ਲਿਆ ਗਿਆ (ਵਿਘਨ) ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਫੂਡ ਮਨਿਸਟਰ ਬਣਕੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਜ਼ੋਨ ਤੁੜਵਾਏ ਸਨ (ਬੰਪਿੰਗ) ਉਸ ਦਾ ਵਧੀਆ ਅਸਰ ਪਿਆ ਸੀ। ਜੋ ਭਾਅ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੀ ਉਹੀ ਭਾਅ ਤੇ ਕਣਕ ਬੰਬਈ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਲਗ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਫਰੀ ਜ਼ੋਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਦੋਂ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੀ ਕੀਮਤ 107 ਜਾਂ 110 ਰੁਪਏ ਫੀ ਕੁਇੰਟਲ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬੰਬਈ ਵਿਚ ਕਣਕ 300 ਰੁਪਏ ਕੁਇੰਟਲ ਵਿਕਦੀ ਸੀ। ਫਰੀ ਜ਼ੋਨ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜਿਣਸ ਦੀ ਮੂਵਮੈਂਟ ਸੌਖੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਭਾਅ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਸਵਾਏ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੇ। ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਅਡਾਪਟ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਾਹਰਲੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਇਥੇ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਹਰ ਵੀ ਇਸੇ ਭਾਅ ਤੇ ਅਨਾਜ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਵਪਾਰੀ ਹੁਣ ਆਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਬਾਕੀ ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅਸੈਲੋ ਗੋਡਾਊਨਜ਼ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ। 20,000 ਟਨ ਦੇ ਅਸੈਲੋ ਗੋਡਾਊਨ ਵਾਸਤੇ 1977-78 ਵਿਚ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਲਗਾ ਸੀ। ਇਹ ਮਹਿੰਗਾ ਹੈ । ਗੌਰ-ਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਮੰਗੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੈਲੋ ਗੋਡਾਊਨਜ਼ ਹੋਰ ਬਣਾਏ ਜਾਣ। ਉਥੇ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਅਨਾਜ ਰਖਿਆ ਜਾਏਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਮਹਿੰਗੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ।

ਢੀਂਡਸਾ ਜੀ ਨੇ ਚਾਵਲਾਂ ਦੀ ਐਕਸਪੋਰਟ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬੜਾ ਯਤਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਚਾਵਲ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਚਾਵਲ ਜਿਹੜਾ ਇਥੇ 300 ਰੁਪਏ ਕੁਇੰਟਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਬਾਸਮਤੀ ਅਤੇ ਸੇਲਾ ਵੀ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਥੋਂ ਲਿਜਾ ਕੇ ਬਾਹਰ ਇਹ 12 ਸੌ, 14 ਸੌ ਰੁਪਏ ਕੁਇੰਟਲ ਤੱਕ ਵਿਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਏਜੰਸੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜਿਵੇਂ ਪਨਸਪ ਅਤੇ ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ. ਰਾਹੀਂ ਸਾਨੂੰ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਕਿ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਾਹਰ ਭੇਜ ਸਕੀਏ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਕਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲੀ ਸੀ । ਅਸੀਂ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲ ਜਾਵੇ । ਇਹ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ। ਅਨਾਜ ਉਹ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਥੇ ਜੌਹਰ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਣਕ ਤੋਂ ਆਟਾ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤਕ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਥੋਂ ਤਕ ਸੁਝਾਓ ਦਿਤਾ ਕਿ ਕਣਕ ਦੇ ਆਟੇ ਦੇ ਬਿਸਕੁਟ ਅਤੇ ਡਬਲ ਰੋਟੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਬਾਹਰ ਭੇਜਣ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਡਬਲ ਰੋਟੀਆਂ ਅਤੇ ਬਿਸਕੁਟ ਤਾਂ ਐਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੱਗ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਜਿੰਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ। ਕਣਕ ਤਾਂ 2-3 ਸਾਲ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਆਟਾ ਐਨੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ (ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ): ਠੀਕ ਗਲ ਹੈ ਆਟਾ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਣਕ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਆਟਾ ਬਣਾ ਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਜਾਂ ਕੁੰਭ ਦੇ ਮਲੇ ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਵਰਤਦੇ ਹਾਂ।

Demand No. 26

Mr. Chairman : Question is :

That a sum not exceeding Rs. 44, 73 07,000 on Revenue Account and Rs.4,04,40,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of. payment for the year 1986-87 in respect of Agriculture.

The Motion was carried.

Demand No. 38

Mr. Chairman : Question is :

That a sum not exceeding Rs. 13,32,17,000 on Revenue Account and Rs, 83,43,17,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Multipurpose River projects.

The Motion was carried.

Demand No. 28

Mr. Chairman : Question is :

That a sum not exceeding. Rs. 2,54,63,000 on Revenue Account and Rs,6,29,97,20,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Food.

The Motion was carried.

Mr. Chairman : The House stands adjourned till 9.00 A.M. on Thursday, the 20th March, 1986.

*1·25 p.m. | *(The Sabha then adjourned *till* 9.00 *A.M. on Thursday, the 20th March, 1986)*

21225/P.V.S—Govt. Press, (U.T.), Chd.

Published under the Authority of the Punjab Vidhan Sabha and Printed by the Controller, Printing & Stationery Department, U.T., Chandigarh.

ERRATA

TO

PUNJAB VIDHAN SABHA DEBATES

Vol.II - No.15, dated the 20th March, 1986.

Read	For	Page	Line
ਸਰਦਾਰ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਸਿੰਘ	ਸਰਦਾਰ ਪਰਹੋਤਮ ਸਿੰਘ	(15)14	12th from below
20th March,1986	23th March,1986	(15)40	Top
ਐਪਲਾਈ	ਅਲਪਾਈ	(15)52	7th from below.
ਫਲੈਸ਼	ਫਲਸ਼ੁ	(15)53	9
ਸਰਦਾਰ ਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ	ਸਰਦਾਰ ਉਪਕਾਰ ਰੰਧਾਵਾ	(15)54	1
ਔਰ ਨੈਕਸਟ	ਅਰ ਨੈਕਸਟ	(15)66	9
25-5-85	25-85	Appendix (ii)	10th from below.
12-5-85	12-5-84	Appendix (iii)	10th from below.
17-5-85	17-5-25	Appendix (iv)	4
10.00 P.M. to 4.00 A.M.	10.00 A.M. to 4.00 A.M.	Appendix (v)	7th from below.

26

Punjab Vidhan Sabha Debates

20th March, 1986

Vol. II—No. 15

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

Thursday, the 20th March, 1986

PUNJAB VIDHAN SABHA SECRETARIAT, CHANDIGARH

Price Rs. 72-0

PUNJAB VIDHAN SABHA

Thursday, the 20th March, 1986

The Vidhan Sabha met in the Punjab Vidhan Sabha Hall, Vidhan Bhavan, Chandigarh, at 9.00 *A.M. of the Clock. Mr. Speaker (Sardar Ravi Inder Singh) in the Chair.*

STARRED QUESTIONS AND ANSWERS

Building of Primary Health Centre, Balachaur

*313. **Shri Ram Kishan Kataria**: Will the Minister for Health and Family Welfare be pleased to state—

(a) whether it is a fact that the present building of the Primary Health Centre is inadequate to meet the requirement of Civil Hospital at Balachaur in district Hoshiarpur;

(b) if the reply to part (a) above be in the affirmative, whether the Government proposes to construct a new building for the said Civil Hospital; if so, the time by which that is likely to be done ?

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ : (ੳ) ਹਾਂ ਜੀ।

(ਅ) ਹਾਂ ਜੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਯਤਨ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਮਾਂ ਦੱਸਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਦੋਂ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਹਸਪਤਾਲ 10 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ 2-3 ਵਾਰੀ ਡਿਸੀਜ਼ਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਔਰ 2-3 ਵਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਕੈਂਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਰ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਐਕੁਆਇਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਉਥੇ ਤਹਿਸੀਲ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੀ ਬੜੀ ਪ੍ਰਾਪਰ ਲੈਂਡ ਹੈ ਔਰ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਮੁਤਾ-ਬਿਕ ਉਸ ਦੀ ਕੀਮਤ 9 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ-ਬਲਾਚੌਰ ਰੋਡ ਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਬੜੀ ਢੁਕਵੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਉਹ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਸਪੈਸਿਫਿਕ ਪੀਰੀਅਡ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਾਸਤੇ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਕੋਈ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦੇਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹਸਪਤਾਲ 10 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 2-3 ਵਾਰੀ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪ ਵੀ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਐਕੁਆਇਰ ਹੋਈ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕੈਂਸਲ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਬਾਰੇ ਡੀ. ਸੀ. ਨੇ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਹਨ ਔਰ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਵੀ ਕੈਂਸਲ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਉਥੇ ਦਾ

[ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰੀਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ]

ਐਸ. ਡੀ. ਐਮ., ਇਕ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਉਥੇ ਦੀ ਮਿਊਂਨਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਈ. ਓ., ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦਿਤੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੱਸਣਗੇ ਅਤੇ ਯੂਸਫੁਲ ਹੋਵੇਗੀ ਉਹ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਾ ਦੇਵਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹੋ, ਜਿਹੜੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਪੈਸਾ ਲਾ ਕੇ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ 80 ਫੀਸਦੀ ਆਬਾਦੀ ਜੋ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਨਾ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋ ਇਹ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕਦੋਂ ਦੂਰ ਹੋਵੇਗੀ ? ਕੀ ਇਹ ਵਿਤਕਰਾ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰੋਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਗੱਲ ਤਾਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਠੀਕ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ, ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹਦੀਵਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕਾ ਗੜ੍ਹਦੀਵਾਲਾ ਵਿਚ ਨਾ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਹੈ, ਨਾ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਹੈ, ਕੀ ਉਥੇ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਪ੍ਰਾਪਰ ਤੌਰ ਤੇ ਦੇ ਦੇਣ, ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗਾ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਕੋਟਾ ਵੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ।

Damaged Houses/Crops of Village Dadiana Khurd

***304. Sardar Upkar Singh Randhawa**: Will the Minister for Revenue and Rehabilitation be pleased to state—

(a) whether it is a fact that the crops and houses of village Dadiana Khurd, Tehsil and District Hoshiarpur were destroyed as a result of heavy rains and floods during the year 1985;

(b) if the reply to part (a) above be in the affirmative the reasons for which no compensation therefor has been paid to the affected persons of the said village;

(c) the time by which the Government proposes to pay compensation to the affected persons referred to in part (b) above together with the rate at which the same is likely to be paid to them?

ਸਰਦਾਰ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਉਬੋਕੇ : ਵਿਵਰਣ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਵਿਵਰਣ

(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ, ਮਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ।

(ਅ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਕਾਨ ਕੁਝ ਕੁ ਢਹਿ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 4 ਅਗਸਤ, 1985 ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ । ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਖਰੀਫ 1985 ਦੀ ਆਮ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਦੌਰਾਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਫੰਡ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ ।

(ੲ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, 31 ਮਾਰਚ, 1986 ਤਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਰਦਾਰ ਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ : ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਭਾਰੀ ਬਰਸਾਤਾਂ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਡਡਿਆਣਾ ਖੁਰਦ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੰਨੀ ਫਸਲ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਔਰ ਇਹ ਕਦੋਂ ਤਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਉਥੇ ਅਸੈਸਮੇਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਦੋ ਕੱਚੇ ਘਰ ਢੱਠੇ ਸਨ ਔਰ 103 ਏਕੜ ਫਸਲ ਦਾ 100 ਫੀਸਦੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਜੋ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਹੈ ਇਹ 31 ਮਾਰਚ, 1986 ਤਕ ਅਦਾ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਰਦਾਰ ਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਤਨੀਆਂ ਭਾਰੀ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਇਤਨੇ ਹੜ੍ਹ ਆਏ ਔਰ ਜੋ ਇਹ ਨੁਕਸਾਨ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ 2 ਕੱਚੇ ਮਕਾਨ ਹੀ ਢੱਠੇ ਹਨ, ਕੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ, ਕੀ ਇਹ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਗਲਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਰੈਵਨਿਊ ਅਫਸਰ ਵਲੋਂ ਸਾਰਾ ਵਿਵਰਣ ਆਇਆ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ 2 ਕੱਚੇ ਮਕਾਨ ਹੀ ਢੱਠੇ ਸਨ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰ ਕੇ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ? ਕੀ ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਫਸਲ ਦਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੰਡੀ-ਵੀਜੂਅਲ ਦੀ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਜੋ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਦੇਖਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? ਔਰ ਉਸ ਦੀ ਅਦਾ-ਇਗੀ ਦਾ ਕੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ, ਕਿਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘੋਖ ਕੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੌਕੇ ਤੇ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਔਰ ਫਿਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮਾਲ ਔਰ ਮਾਰਜਿਨਲ ਕਿਸਾਨ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦਰ ਅਲਗ ਅਲਗ ਹੈ। ਸਮਾਲ ਅਤੇ ਮਾਰਜੀਨਲ ਕਿਸਾਨ ਜੋ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਦਰ ਹੋਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਵੱਡੇ ਕਿਸਾਨ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਰੇਟਸ ਹੋਰ ਹਨ। ਰੇਟਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਅਗੇ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰੀ ਆ ਚੁਕੀ ਹੈ।

ਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਵੱਡੇ ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਕਿੰਨੇ ਏਕੜ ਦਾ ਫਰਕ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ 5 ਏਕੜ ਬਰਾਨੀ ਫਸਲ ਵਾਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਰਾਨੀ ਹੋਵੇ, ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਏਕੜ ਜਿਸ ਦੀ ਇਕ ਫਸਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਢਾਈ ਏਕੜ ਜਿਸ ਦੀਆਂ 2 ਫਸਲਾਂ ਹੋਣ, ਉਹ ਸਮਾਲ ਅਤੇ ਮਾਰਜਿਨਲ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਆ ਚੁਕਾ ਹੈ, ਕਿ $7\frac{1}{2}$ ਏਕੜ ਨੂੰ ਖਾਤਾ ਖਤੌਨੀ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਈਫਰਕੇਟ ਕਰਨਗੇ ? ਦੂਸਰਾ ਢਾਈ ਏਕੜ ਦਾ ਯੂਨਿਟ ਰੱਖ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟਿਊਬਵੈਲ ਖਰਾਬ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਗੇ ? ਅਤੇ ਤੀਸਰਾ ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇਰੋਡ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕਾਫੀ ਮਸਲੇ ਹਨ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਕੈਬਨਿਟ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੋ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਹੋਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੈਕ ਜਾਂ ਪੈਸੇ ਜਦੋਂ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਹੋਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਹੀ ਹੋਵੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਆਮ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਡਡਿਆਣਾ ਖੁਰਦ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦਾ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਉਹ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਜਨਰਲ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਹੋਈ ਉਸ ਵਿਚ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕੇਸਿਜ਼ ਜੇ ਕੋਈ ਦੇਣਗੇ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਕੀ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਔਲੇ ਡਿੱਗੇ ਹਨ, ਔਰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਵਿਚ, ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਆਈ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਅਤੇ ਡਿਸਬਰਸਮੈਂਟ ਵਿਚ ਇਕ ਇਰਰੈਗੂਲੈਰਿਟੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਦਇਨ ਟਾਈਮ ਆਰਡਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ?

ਮੰਤਰੀ: ਉਹ ਤਾਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਰਡਰ ਕੀਤੇ ਸਨ ਗਵਰਨਰ ਰੂਲ ਵਿਚ ਔਰ ਐਸਾ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਕੀਤੀ 4 ਅਗਸਤ, 1985 ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਚ ਮਕਾਨਾਂ ਦਾ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਡਿਟੈਕਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਫਸਲ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਫਸਲ ਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ।

Upgradation of Dasuya Sub-Division

***319. Shri Ramesh Chander Dogra (Put by Shri Ram Kishan Kataria):** Will the Minister for Revenue and Rehabilitation be pleased to state—

(a) whether there was any proposal under the consideration of the Akali-Janta Ministry for upgrading Dasuya Sub-division to District Headquarters;

(b) if the reply to part (a) above be in the affirmative; whether the present Ministry proposes implementing the same; if so, when?

ਸਰਦਾਰ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਉਬੋਕੇ : (ੳ) ਅਤੇ (ਅ) ਨਹੀਂ ਜੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ : ਸਰ, ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟਸ ਨੂੰ ਡਿਮਾਰ-ਕੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਰੀਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਕਟਾਰੀਆ ਸਾਹਿਬ ਤੁਹਾਡੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਐਸੀ ਹੈ ਜੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਸੁਵਾਲ ਵੀ ਕਰੋ ਤਾਂ ਵੀ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ : ਅਜੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਰ, ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਛੇ ਵੀ ਕਈ ਸਵਾਲ ਆਏ ਹਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਨੂੰ, ਸੱਬ -ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੀਡਾਮਾਰਕੇਟ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਠਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਕੋਈ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਜ਼ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫ਼ਤਿਹਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਵੀ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬਣਾਉਣੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਮਲੋਹ ਹੈ । ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੀ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਵੀ ਆਇਆ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ । ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟਸ ਰੀਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕੈਬਨਿਟ ਵਿਚ ਮਾਮਲਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

Tools-down Striks by the workers of Woollen Mills, Dhariwal

***345. Master Mohan Lal**: Will the Minister of State for Labour and Employment be pleased to state whether it is a fact that the employees of Woollen Mills, Dhariwal in Gurdaspur District are on Tools-Down Strike for the last 65 days; If so, the steps taken or proposed to be taken to settle the dispute ?

Sardar Surjit Singh Barnala (Chief Minister): 1. Yes, partial tool-down/pen-down strike is going on in M/s. New Egerton Woollen Mills Branch, Dhariwal since 26th December, 1985.

2. Conciliatory meetings are being held to resolve the dispute.

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 26 ਦਸੰਬਰ, 1985 ਤੋਂ ਸਟਰਾਈਕ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਜ਼ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਉਹ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗਜ਼ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੀ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੀਟਿੰਗਜ਼ ਕਾਫੀ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਡੇਟਾਂ ਵੀ ਦੱਸ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ । ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ 9 ਜਨਵਰੀ, 1986 ਨੂੰ, ਦੂਜੀ 28 ਜਨਵਰੀ, 1986 ਨੂੰ, ਤੀਜੀ 11 ਫਰਵਰੀ, 1986 ਨੂੰ ਅਤੇ ਚੌਥੀ 3 ਮਾਰਚ, 1986 ਨੂੰ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਰ, ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਮਿਲ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੁਚੱਜਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਗੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਰਹੇਗਾ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਾਡੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ । ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਜੀ ਕੱਲ੍ਹ ਉਥੇ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ ਸੀ ਉਥੇ ਮਿਲ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੰਕਰੀਟ ਇਸ਼ੂਜ਼ ਕੀ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸੈਟਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 1982 ਵਿਚ ਕੋਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਸ ਵਿਚ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਹੋਈ ਸੀ । ਉਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਮਿਲ ਕਾਨ੍ਹਪੁਰ ਵਿਚ ਹੈ । ਉਸ ਮਿਲ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ, ਸਟਾਫ਼ ਕਲੈਰੀਕਲ ਆਦਿ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵੇਜਿਜ਼ ਦਿਤੇ ਜਾਣ, ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਰਕਰਜ਼ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ, ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਅਤੇ ਆਫ਼ੀਸਰਜ਼ ਵੀ ਸਨ ਇਸ ਖਿਆਲ ਨਾਲ ਕਿ ਉਥੇ ਸਟੱਡੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਦਿਤੀ ਪਰ ਕਲੀਅਰ ਕੱਟ ਕੋਈ ਰਿਕਮੈਂਡੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਬੜਾ ਪੇਚੀਦਾ ਸੀ that the comparative study of wage structure of these workers classified into various categories of employees in the two Mills situated 500 miles away was quite a laborious and time consuming course ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਦਿਤੀ ਔਰ ਮਾਮਲਾ ਖਟਾਈ ਵਿਚ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਪੈਨ-ਡਾਊਨ ਅਤੇ ਟੂਲ-ਡਾਊਨ ਸਟਰਾਈਕ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਇਹ ਲੇਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਜਾਂ ਲੋਕਲ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਇਹ ਆਪ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਡਿਪਟੀ ਲੇਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਧਾਰੀਵਾਲ ਵਿਚ ਵੀ ਔਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਵੀ । ਇਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਮੰਤਰੀ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ।

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹੜਤਾਲਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਆਈ ਹੈ । ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਘੇਰਾਓ ਵੀ ਕੀਤੇ ਸਨ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਈ ਸੀ, ਕੀ ਉਹ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਕਨਸਰਨਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੀ ।

Setting up a Sugar Mill at Budhlada

***301. Sardar Parshotam Singh:** Will the Chief Minister be pleased

to state—

(a) whether there is any proposal under the consideration of the Government to set up a sugar mill at Budhlada, District Bhatinda;

(b) if so, the approximate time by which it is likely to materailise ?

ਸਰਦਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ): (ੳ) ਹਾਂ ਜੀ।

(ਅ) ਸੱਤਵੀਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ।

ਸਰਦਾਰ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਸਿੰਘ : ਇਹ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਡੀਮਾਂਡ ਮੰਨ ਲਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਦਿਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸੇਮ ਆ ਗਈ ਹੈ ਔਰ ਕਰੌਪਸ ਦੀ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਨਰਮੇ ਵਗੈਰਾ ਦੇ ਉਥੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿਹੜਾ ਮਿੱਲ ਲਾਉਣ ਦਾ ਟਾਈਮ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਲੰਮਾ ਹੈ; ਕੀ ਇਹ ਮਿੱਲ ਛੇਤੀ ਲਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ ?

ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਿਖਿਆ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਸ਼ਿਖਲਾਈ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਤਾਂ ਫੰਡਜ਼ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਿੱਲਾਂ ਛੇਤੀ ਲਾਈਆਂ ਜਾਣ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਪਰਪੋਜ਼ਲ ਹੈ ਇਹ 1978 ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਣਾਈ ਸੀ ਔਰ ਇਹ ਪਰਪੋਜ਼ਲ ਚਲਦੀ ਰਹੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ 5, 6 ਮਿੱਲਾਂ ਹੋਰ ਲੱਗ ਗਈਆਂ ਪਰ ਮਾਨਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ, ਇਸ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਐਸੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਸਾਈਟ ਸਿਲੈਕਟ ਕਰਕੇ ਉਹ ਰਿਜੈਕਟ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਕਮੇਟੀ ਸਾਈਟ ਸਿਲੈਕਟ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਈ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸ਼ੂਗਰ ਮਿੱਲ ਬੁਢਲਾਡੇ ਲਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭੈਣੀ ਬਾਘਾ ਕਾਨੂੰਨਗੋਹੀ ਅਤੇ ਬੀਖੀ ਕਾਨੂੰਨਗੋਹੀ ਦੇ 125 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸੇਮ ਆ ਗਈ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਮਿੱਲ ਭੀਖੀ ਪਿੰਡ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਮਾਨਸਾ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 12 ਮੀਲ ਤੇ ਹੈ, ਵਿਚ ਲਾਉਣਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਬੁਢਲਾਡਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਹਰਦੀਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਹੋਰ ਵੀ ਕੋਈ ਮਿੱਲਾਂ ਲਾਉਣੀਆਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਹਾਂ ਜੀ। ਸੱਤਵੀਂ ਪਲੈਨ ਵਿਚ 6 ਮਿੱਲਾਂ ਲੱਗਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਅਜਨਾਲੇ ਕੋਲ, ਅਮਲੋਹ ਕੋਲ, ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਵਿਚ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ, ਜਗਰਾਉਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਆਦਿ।

ਸਰਦਾਰ ਤਾਲਿਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਰਾਏਕੋਟ ਵਿਚ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਇਲਾਕਾ ਹੈ, ਕੀ ਉਥੇ ਵੀ ਕੋਈ ਖੰਡ ਮਿੱਲ ਲਾਉਣ ਦਾ ਉਪ-ਰਾਲਾ ਕਰਨਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹਦੀਵਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈ ਇਹ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਹੈ ਔਰ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਪਛੜਿਆ ਏਰੀਆ ਹੈ, ਕੀ ਇਸ ਵੱਲ ਵੀ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਕੋਈ ਮਿਲ ਇਧਰ ਵੀ ਲੱਗ ਜਾਏ ?

(ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ।)

ਸਰਦਾਰ ਬਚਨ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਪੂਰਥਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇਕ ਸ਼ੂਗਰ ਮਿੱਲ ਫਗਵਾੜੇ ਲਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ 3/4 ਹਿਸਾ ਜਲੰਧਰ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 1/4 ਹਿਸਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਉਥੇ ਵੀ ਕੋਈ ਮਿੱਲ ਲਾਉਣਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਤਾਂ ਪਾਸੀਬਿਲਟੀ ਆਫ਼ ਫ਼ੰਡਜ਼ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Installation of Deep Tubewells in Village Nangal Issar etc.

***303. Sardar Upkar Singh Randhawa:** Will the Chief Minister be pleased to state the steps proposed to be taken to instal deep tubewells at village Nangal Issar, Lehal, Mahenpur and Ludh in District Hoshiarpur?

ਸਰਦਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ) : ਇਹ ਪਿੰਡ ਜ਼ਿਲਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਭੂੰਗਾ ਬਲਾਕ ਦੇ ਜ਼ੋਨ, 'ਸੀ' ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਜ਼ੋਨ 'ਸੀ' ਵਿਚ ਟਿਊਬਵੈਲ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਕੀਮ ਨਹੀਂ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਤੂਬਰ 1984 ਤਕ ਇਥੇ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਬਕਾਇਆ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਤਾਜ਼ਾ ਸਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਬਲਾਕ "ਗੈਰ ਕੈਟਾਗਰੀ" ਵਿਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਿੰਡ ਭਵਿਖ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਟਿਊਬਵੈਲ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਐਸਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਪੀਣ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੀ ਫੈਸਿਲਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਕਿਰਪਾ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਟਾਈਮ ਬਾਊਂਡ ਕਰਨਗੇ ?

ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਸਕੀਮ ਫ਼ੰਡਜ਼ ਦੀ ਅਵੇਲੇਬਿਲਿਟੀ ਤੇ ਡਿਪੈਂਡ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਫੰਡਜ਼ ਮਿਲਣਗੇ ਅਸੀਂ ਜਲਦੀ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ : ਫ਼ੰਡਜ਼ ਅਵੇਲੇਬਲ ਸ਼ਾਇਦ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਲੇਕਿਨ ਜਿਥੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਸੁਆਲ ਹੈ ਕੀ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਇਹ ਸਕੀਮ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ? ਕੰਡੀ ਕਨਾਲ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਐਸਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੀਣ ਦਾ ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਮਿਲੇ ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਕੰਡੀ ਕੈਨਾਲ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਉਤਾਵਲੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਔਰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਈ ਸੁਵਿਧਾ ਦੇ ਸਕੀਏ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ : ਮੈਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਪਰੋਜੈਕਟ ਸੜੋਆ ਬਲਾਕ ਵਿਚ ਵੀ ਟਿਊਬਵੈਲਜ਼ ਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ : ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਗਰੂਰ, ਬਠਿੰਡਾ ਔਰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਬੜਾ ਮਾੜਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜੇ 300 ਫੁਟ ਤਕ ਬੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਚੰਗਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਹੈ ਉਹ 300 ਫੁਟ ਤੱਕ ਦਾ ਖਰਚਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਕਦਮ ਚੁਕੇਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਪਾਣੀ ਮਿਲ ਸਕੇ ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਪਰ ਜੇਕਰ ਫ਼ੰਡਜ਼ ਦੀ ਅਵੇਲੇਬਿਲਟੀ ਹੋਵੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹਦੀਵਾਲਾ : ਕੰਡੀ ਕੈਨਾਲ ਔਰ ਰਾਵੀ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਜਿਥੇ ਕਿ ਸਾਰੇ ਕੰਡੀ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਪੀਣ ਦਾ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕੀ ਉਥੇ ਵੀ ਕੋਈ ਟਿਊਬਵੈਲਜ਼ ਲਾਉਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਰਵੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਔਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਰੀਸੈਂਟਲੀ ਸਰਵੇ ਜੋ ਹੋਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਾਂਗੇ ।

Quota of Pig Iron for District Jalandhar

***320. Vaid Om Parkash Dutta**: Will the Minister for Finance be pleased to state:—

(a) the quantity of Pig Iron allotted to the industrial units in District Jalandhar during the year 1984-85 and 1985-86 (to-date);

(b) the total quantity of the quota of Pig Iron for the said District for the said period year wise;

(c) whether the quota referred to in part (b) above was diverted to other towns in the State; if so, the details thereof ?

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ : (ੳ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 1984-85 ਦੌਰਾਨ 11,400 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਅਤੇ ਸਾਲ 1985-86 ਦੌਰਾਨ (28-2-1986 ਤਕ) 8,392 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਕੱਚਾ ਲੋਹਾ ਐਲੋਕੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਅ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਲਈ ਦੱਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਚੇ ਲੋਹੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੋਟਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ 'ਅ' ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਵੈਦ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੱਤਾ: ਕਈ ਇੰਮੀਗਰੇਂਟਸ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਐਸੇ ਆਏ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਆਪਣੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੀਸੈਂਟਲੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਾਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਟਾ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੀ ਮੀਡੀਅਮ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਡੀ. ਜੀ. ਪੀ. ਡਾਇਰੈਕਟ ਕੋਟਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਐਕਸਪੋਰਟ ਨਾਲ ਤੁਅੱਲਕ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਟੀਲ ਅਥਾਰਿਟੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵੀ ਕਈਆਂ ਫਰਮਾਂ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟ ਕੋਟਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਸਮਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਣਾਈ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਡਾਇਰੈਕਟ ਸਟੀਲ ਅਥਾਰਿਟੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ ਹੋਰ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਨਵੀਆਂ ਇੰਡਸਟਰੀਆਂ ਲੱਗਣਗੀਆਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਸਟੀਲ ਅਥਾਰਿਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਟਾ ਦੇਵੇਗੀ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 5 ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੱਸੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਟੀਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਜਿਹੜੇ ਫਰਮਾਂ ਵਾਲੇ ਚਲਾਕ ਹਨ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜੇ ਏਜੰਸੀਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕੋਟਾ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੋਗਸ ਭੱਠੀਆਂ ਲਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਕਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਵੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਐਸੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਮਿਲ ਸਕੇ ਔਰ ਜਿਹੜੇ ਬੋਗਸ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਟਾ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਜਸਟੀਫਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ?

ਮੰਤਰੀ: ਜੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਐਸੀ ਯੂਨਿਟਸ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟਲੀ ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲੈ ਆਉਣ ਇਹ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : ਕੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਰੇਟ ਤੇ ਕੋਟਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਉਸ ਰੇਟ ਔਰ ਜਿਹੜਾ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਉਸ ਰੇਟ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਅੰਤਰ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਬਲੈਕ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਸਰਵੇ ਕਰਵਾਉਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ: ਇਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਕਿਉਂਕਿ ਸਟੀਲ ਅਥਾਰਿਟੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਕੋਟਾ ਸਾਡੇ ਹਿੱਸੇ ਆਇਆ ਹੈ ਔਰ ਸਟੀਲ ਯਾਰਡ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਫੀ ਇਸ ਦਾ ਗਲੱਟ ਹੈ। ਬਟਾਲਾ ਸਮਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਵੀ 1.16 ਹਜ਼ਾਰ ਟਨ ਲੋਹਾ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਪਲੇਂਟ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਜੇ ਕੋਈ ਕੰਪਲੇਂਟ ਆਏਗੀ ਤਾਂ ਸਰਵੇ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਵਾ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੱਲ੍ਹ ਸਟੀਲ ਚੈਂਬਰ ਵਾਲੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਨਵੀਂ ਇੰਡਸਟਰੀ ਇਥੇ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲਰ, ਸਟੀਲ ਅਥਾਰਿਟੀ ਕਲਕੱਤਾ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਟੀਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਕੀ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਸੰਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਔਰ ਕੋਈ ਐਸਾ ਸਿਸਟਮ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭ ਨੂੰ ਲੋਹਾ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਅ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਕੋਲੇ ਦੀ ਵੀ ਬੜੀ ਸ਼ਾਰਟੇਜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਉਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਸਵਾਲ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਰੇਜ਼ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ, ਵਿਚ 300 ਦੇ ਕਰੀਬ ਇਸ ਵੇਲੇ ਰੋਲਿੰਗ ਮਿਲਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕੁਲ 1200 ਮਿੱਲਾਂ ਹਨ ਕੋਲੇ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ਾਰਟੇਜ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂ ਰੋਲਿੰਗ ਮਿੱਲ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਇਹ ਗੱਲ ਕੱਲੂ ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਜਦੋਂ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ਤਾਂ ਕਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਲਾਇਸੈਂਸ ਓਪਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਕੋਟਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕਪੈਸਿਟੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 35-40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤਕ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨਾਲ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਟੇਕ ਅਪ ਕਰਾਂਗੇ।

ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ: ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 5 ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਕੋਟਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਕਨਜ਼ਿਊਮਰ ਨੂੰ ਕੋਟਾ ਮਿਲ ਸਕੇ।

ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡੀ ਨੀਤੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੁਨੈਕਟਡ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਹੈ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੀਡੀਅਮ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਤੋਂ ਲੋਹਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਔਰ ਐਕਸਪੋਰਟ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕੌਂਸਲ ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਔਰ ਜਿਹੜੇ ਸਮਾਲ ਯੂਨਿਟਸ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵੀ ਪ੍ਰਿਕਿਓਰ ਕਰਕੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਇੰਡਸਟਰੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਐਸੀਆਂ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਪਰਾਬਲਮਜ਼ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰਲੀ ਵੀ ਸਟੀਲ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਕੋਟਾ ਲੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰਮੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

(ਇਸ ਵੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਨੈਕਸਟ ਕੁਐਸ਼ਚਨ ਕਾਲ ਅਪਾਨ ਕੀਤਾ।)

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ: ਇਹ ਬੜਾ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਕੁਐਸ਼ਚਨ ਹੈ। 2-4 ਕੁਐਸਚਨ ਹੋਰ ਹੋ ਲੈਣ ਦਿਓ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਸ ਕੁਐਸ਼ਚਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਫੀ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀਜ਼ ਅਲਾਓ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਵਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ । ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਤੁਅੱਲਕ ਰਖਦਾ ਹੈ।

Allotment of Molasses

*321. **Vaid Om Parkash Dutta**: Will the Minister for Finance be pleased to state—

(a) the criterion adopted for the allotment of molasses to different industries in the State;

(b) the quantity of molasses allotted to the different sugar mills in the State during 1984-85 ?

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ: (ੳ) ਰਾਜ ਵਿਚ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਸੀਰਾ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਯਮ ਅਪਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ :—

(i) ਰਾਜ ਵਿਚ ਲਸੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਮੀਡੀਅਮ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਕੰਟਰੈਕਚੂਅਲ ਆਬਲੀਗੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਲੋੜ।

[ਵਿੱਤ ਮਤਰੀ]

(ii) ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਕਿਸਮ ਬਮਏ

(1) ਇਸਦੀ ਉਪਜ; ਅਤੇ

(2) ਇਸਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ।

(ਅ) ਕਿਉਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੀਰੇ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਲ 1984-85 ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੀਰਾ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾਂ ਗਿਆ ।

(ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਵਾਬ ਜ਼ਬਾਨੀ ਦੱਸਿਆ।)

ਮੰਤਰੀ : ਸ਼ੀਰਾ 93% ਡਿਸਟਿਲਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਸ਼ੂਗਰ ਮਿਲਜ਼ ਨੂੰ ਮੋਲੈਸਿਜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ।

ਵੈਦ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੱਤਾ : ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸ਼ੀਰਾ ਪਹਿਲੇ ਯੂ. ਪੀ. ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਉਹ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ੀਰਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕੇ?

ਮੰਤਰੀ: ਯੂ. ਪੀ. ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਡਿਸਟਿਲਰੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸ਼ੀਰਾ ਫਾਲਤੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਤਕ ਇਕ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਮਿਲਕ ਪ੍ਰਡਿਊਸਰ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਦੂਜਾ ਮਾਰਕਫੈਡ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਕਪੂਰਥਲੇ ਵਿਚ ਹੈ, ਤੀਜਾ ਇਕ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਅਲਕੋਹਲ ਡਿਸਟਿਲਰੀ ਹੈ ਔਰ ਇਕ ਮਿਲਟਰੀ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਦੇ ਗਿਆਤ ਲਈ ਹਾਲੇ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਯੂ. ਪੀ. ਵਿਚ ਸ਼ੂਗਰ ਮਿਲਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਯੂ. ਪੀ. ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਸ਼ੀਰਾ ਉਥੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਇਸ ਸਾਲ ਸ਼ੀਰਾ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੈਟਰ ਯੂ. ਪੀ. ਅਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨਾਲ ਟੇਕ ਅਪ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਵੈਦ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੱਤਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਸ਼ੀਰਾ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਬਲੈਕ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸ਼ੀਰੇ ਦੀ ਬਲੈਕ ਮਾਰਕਿਟਿੰਗ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਬਲੈਕ ਮਾਰਕਿਟਿੰਗ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰੇਗੀ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜਾ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ੂਗਰ ਮਿਲਾਂ ਦਾ ਸ਼ੀਰਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ ਡਿਸਟਰੀਬਿਊਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਓਪਨ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਵਿਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਓਪਨ ਮਾਰਕਿਟ ਕਹਿ ਲਵੋਂ ਜਾਂ ਬਲੈਕ ਕਹਿ ਲਵੋ। ਇਹ ਇਕ ਫੈਕਟ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 1985-86 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸ਼ੀਰਾ ਕਿਹੜੀ ਕਿਹੜੀ ਡਿਸਟਰੀਬਿਊਟਰੀ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਕਿੰਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ 1985-86 ਦੀਆਂ ਫਿਗਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਮੇਰੇ ਪਾਸ 1984-85 ਦੀਆਂ ਫਿਗਰਜ਼ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਹਮੀਰਾ ਡਿਸਟਿਲਰੀ ਨੂੰ 2 ਲੱਖ 5 ਹਜ਼ਾਰ 159 ਕੁਇੰਟਲ ਸ਼ੀਰਾ ਦਿਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ੀਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਰਾਬ ਕੱਢਣ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਆਪਣੀ

ਆਪਣੀ ਦੇਸੀ ਸ਼ਰਾਬ ਲਈ ਦਿਤਾ ਸੀ (ਹਾਸਾ) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਸਾ ਦੀ ਡਿਸਟਿਲਰੀ ਨੂੰ ਇਕ ਲੱਖ 80 ਹਜ਼ਾਰ 228 ਕੁਇੰਟਲ ਸ਼ੀਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਡਿਸਟਿਲਰੀ ਨੂੰ ਇਕ ਲੱਖ 10 ਹਜ਼ਾਰ 500 ਕੁਇੰਟਲ ਸ਼ੀਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਖੰਡ ਉਦਯੋਗ ਐਲਕੋਹਲਕ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਨੂੰ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਕੁਇੰਟਲ ਸ਼ੀਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮੱਤ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਮਹਿਕਮੇਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਰਾ ਸ਼ੀਰਾ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ੀਰਾ ਘਟਾ ਕੇ ਫੌਂਡਰੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਪੋ੍ਸ਼ਨੇਟ ਰੇਸ਼ੋ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਦੀ ਰੇਸ਼ੋ ਫਿਕਸ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂਕਿ ਮੱਤ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਮਹਿਕਮੇਂ ਵਿਚ ਇਹ ਘੱਟ ਜਾਵੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਇਰਟੀ ਮੱਤ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਹਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਬਾਈ ਪਰੋਡਕਟ ਜ਼ਿਆਦਾਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੰਨਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰੋਫਿਟ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਗੰਨੇ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੇਟ ਫਿਕਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫਿਟ ਰਾਹੀਂ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਸੀਰੇ ਤੋਂ ਐਕਸਟਰਾ ਪੈਸਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦੀ ਵੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ: (ਬੈਠੇ,ਬੈਠੇ) ਇਹ ਮੱਤ ਮਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿੰਨੀ ਰਿਕੁਆਇਰਮੇਂਟ ਡਿਸਟਿਲਰੀਜ਼ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਤਨਾ ਸ਼ੀਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਗੁੜ ਅਤੇ ਸੂਗਰ ਦੇ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਇਕੋ ਰੇਟ ਹਨ। ਇਸ ਵੱਲ ਸਰਕਾਰ ਤਵੱਜੋ ਦੇ ਕੇ ਕੁਝ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕਿੰਨਾ ਗੁੜ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਵੇ ਕਿੰਨਾ ਸ਼ੀਰਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਵੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਜਿਹੜਾ ਸ਼ੀਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਅਸੀਂ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਡਿਸਟਰੀਬਿਊਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਾਬ ਕੱਢਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਹਮੀਰਾ ਅਤੇ ਖਾਸਾ ਵਾਲੇ ਉਹ ਸ਼ੀਰਾ ਓਪਨ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚੋਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸ਼ੀਰੇ ਦੀ ਸ਼ਾਰਟੇਜ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸ਼ੀਰਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰੋਂ ਕਿੰਨਾ ਇੰਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੰਨਾ ਇਥੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਆਉਣ ਵਿੱਚ ਕੀ ਇਹ ਬੰਦਿਸ਼ ਲਗਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਹ ਸੈਲਫ ਸਫੀਸ਼ੈਂਟ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 6 ਲੱਖ 10 ਹਜ਼ਾਰ 591 ਕਵਿੰਟਲ ਸ਼ੀਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਲ 6 ਲੱਖ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸੂਗਰ ਕਰਾਪਸ ਘੱਟ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ

[ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ]
ਸ਼ੀਰੇ ਦੀ ਮਿਕਦਾਰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਸ਼ੂਗਰ ਮਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਰ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਨੂੰ ਵੀ ਡਾਈਵਰਸੀਫਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਓਪਨ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਆਇਆ ਹੈ ਇਹ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ।

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਓਪਨ ਮਾਰਕਿਟ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਸ਼ੀਰੇ ਦੇ ਰੇਟਸ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 10 ਗੁਣਾ ਫਰਕ ਹੈ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ੀਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਸ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਬਲੈਕ ਮਾਰਕਿਟ ਘੱਟ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਵੇ ਜਦ ਕਿ ਹੁਣ ਬਲੈਕ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਈਸਿਜ਼ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਫਿਕਸ ਕਰਦੀ ਹੈ।

Setting up of Grain Market at Boha

***302. Sardar Parshotam Singh:** Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state whether there is any proposal under the consideration of the Government to set up a Grain Market at Boha, Tehsil Mansa, District Bhatinda, if so, the time by which it is likely to be set up?

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਹਾਂ ਜੀ।

ਕਿਉਂ ਜੋ 41 ਏਕੜ 1 ਕਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤਜਵੀਜ਼ਤ ਰਕਬਾ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਬਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਨਾਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬੋਹਾ ਵਿਖੇ ਮੰਡੀ ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਸਕੇਗੀ ਦੱਸਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਰਦਾਰ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਸਿੰਘ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਗਰੇਨ ਮਾਰਕਿਟ ਦੀ ਮੰਗ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਉਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਬਾਦਕਾਰੀ (ਕਾਲੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ) ਨੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੀ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਸਪੀਡਾਈਟ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ 1978 ਵਿਚ ਇਸ ਮੰਡੀ ਦੀ ਪਰਪੋਜ਼ਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਬਣਾਈ ਸੀ ਕਿ ਬੋਹਾ ਮੰਡੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਾਈਟਿੰਗ 1982 ਵਿਚ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਦੇਰ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਲੱਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੱਗੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਡੀ ਕੈਟੇਗਰੀਜ਼ 'ਸੀ' ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਨਾਜ 80 ਹਜ਼ਾਰ ਕੁਵਿੰਟਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2 ਲੱਖ ਕਵਿੰਟਲ ਤੱਕ ਮੰਡੀ ਦੀ ਕਪੈਸਿਟੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੇਵਲ 30 ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਮੰਡੀ ਵਾਸਤੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ 41 ਏਕੜ ਰਕਬਾ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਕੀਮ ਵਾਪਿਸ ਭੇਜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਰਕਬਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਕੀਮ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂਕਿ ਅਪਰੂਵ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਪਰੋਸੀਜ਼ ਅਡਾਪਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਪੀਡ ਅੱਪ ਕਰਕੇ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਮੰਡੀ ਹੈ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਬਾਰਡਰ ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਫੈਸੀਲਿਟੀਜ਼ ਸਾਰੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਵੇਚ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਾਡੀ ਟੈਕਸ ਫੀਸ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਪਰੋਸੀਜ਼ਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਰਟ ਕੱਟ ਕਰਕੇ ਇਸ ਮੰਡੀ ਨੂੰ 2-3 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਬਣਾ ਦੇਣਗੇ ਤਾਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ?

ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂਕਿ ਇਹ ਮੰਡੀ ਜਲਦੀ ਬਣ ਜਾਵੇ ।

ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵ ਚੰਦ ਮਲੋਟ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਲੋਟ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਸ਼ੈਡ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਬੋਲੀ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਸ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਨਾ ਸੀਵਰੇਜ਼ ਦਾ, ਨਾ ਪਾਣੀ ਦਾ, ਅਤੇ ਨਾ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਕੋਈ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਦੁਕਾਨਾਂ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਬਣਾਓ। ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣਗੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਸੀਵਰੇਜ, ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਵਾਉਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਥੇ ਮੰਡੀਆਂ ਕੰਪਲੀਟ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਉਥੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਪੀਡ ਅੱਪ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜਿਹੜਾ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਚੈਕ ਅੱਪ ਕਰ ਲਵਾਂਗਾ ਤਾਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਇਸ ਉਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਧਿਆਨ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਮੰਡੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸਾਰਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਪੈਸਾ ਸਾਰਾ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਮਾਰਕਿਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਕੰਮ ਮਾਰਕਿਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੇ ਥੱਲੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਚੌਧਰੀ ਸਾਹਿਬ ਤੁਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਸਵਾਲ ਪੁੱਟ ਕਰੋ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਮਹਿਕਮਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਰਕਿਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਥੱਲੇ ਲਿਆਉਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਮਹਿਕਮਾ ਸਿਰਫ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸਾਰਾ ਮਾਰਕਿਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ।

ਡਾਕਟਰ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ: ਵੇਰਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਬਣਾਈ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਮੰਡੀ ਚਾਲੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਉਸ ਮੰਡੀ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਗਰ ਮੰਡੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਪਤਾ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਲਾਇਲਪੁਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੈਸਾ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਉਹ ਪੈਸਾ ਪੀ. ਡਬਲਿਯੂ. ਡੀ. ਕੋਲ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਸ ਦਾ ਇਸ ਸੁਆਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤੁਅੱਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਾਇਲਪੁਰੀ ਜੀ ਮਾਫ ਕਰਨਾ ਸਵਾਲ ਮੰਡੀਆਂ ਬਾਰੇ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਲੁਧਿਆਣੇ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਵਿਚ 10 ਸਾਲ ਹੋਏ ਗਿੱਲ ਰੋਡ ਤੇ ਮੰਡੀ ਬਣੀ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਮਾਰਕਿਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਅਜੇ ਤਕ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ, ਉਥੇ ਟਰੈਫਿਕ ਹੇਜ਼ਰਡ ਹੈ।

Mr Speaker : I am sorry

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਥੇ ਮੰਡੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ਔਰ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਐਗਜ਼ਿਸਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਔਰ ਜਿਥੇ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਉਥੇ ਡੀ-ਨੋਟੀਫਾਈ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਤੁਸੀਂ ਗੰਭੀਰ ਐਲੀਗੇਸ਼ਨ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ।

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਦੇ ਦੇਣ ਅਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ : ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕ ਘਣੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਵੀ ਭਗਤਾਂ ਵਾਲੇ ਰੋਡ ਤੇ ਮੰਡੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਮੰਡੀ ਬਾਹਰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਸੀ । ਉਥੇ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਘੋਰ ਸੰਘਣੀ ਆਬਾਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਉਸ ਮੰਡੀ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਸਪੈਸੇਫਿਕ ਪਰਪੋਜ਼ਲ ਕੰਪਲੀਟ ਕਰਕੇ ਦੇ ਦੇਣ ਤਾਂ ਫਿਰ ਪੂਰੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਕ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮਾਰਕਿਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਪੈਸਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਐਕੁਜ਼ੇਸ਼ਨ ਲੈਂਡ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਲਹਿਰੇ ਵਿਚ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਿਤੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਵਿਚ ਮਿੱਟੀ ਪਾਉਣ ਲਈ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵਡਾ ਟੋਭਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਜਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰੇ ਤਾਂਕਿ ਚੰਗੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਬਣ ਸਕਣ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਚੰਗੀ ਸੁਜੇਸ਼ਨ ਹੈ, ਇਸ ਵਲ ਜ਼ਰੂਰ ਧਿਆਨ ਦੇਵਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰਨੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਕੌਰ ਵੇਦ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੀ ਚਾਰਾ ਮੰਡੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਥੇ ਕਾਫੀ ਟਰੈਫਿਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ

ਬੰਗੜ ਸਾਹਿਬ ਡੀ. ਸੀ. ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਔਰ ਫਗਵਾੜਾ ਰੋਡ ਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਪਾਸੇ ਨਵੀਂ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਉਹ ਮੰਡੀ ਹੁਣ ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਕੀ ਉਸ ਮੰਡੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੋਚ ਲਵਾਂਗੇ ।

Memorandum against Headmistress, Government Girls High School, Nawan Kot

*162. **Shri Sewa Ram Arora :** Will the Minister for Education be pleased to state whether he received memorandum, dated 22nd January, 1986 from Shri Ram Lal and other residents of Amritsar alleging irregularities against the Headmistress of Government Girls High School, Nawan Kot (Amritsar). if so, a copy thereof be placed on the Table of the House along with the details of the action taken thereon.

ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਹਾਂ ਜੀ । ਸ੍ਰੀ ਬਰਿਜ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸ਼ਕਾਇਤ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ (ਲੜਕੀਆਂ), ਨਵਾਂ ਕੋਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ। ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਇਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕਾ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬਰਿਜ ਲਾਲ ਵਿਰੁਧ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 500 ਤਹਿਤ ਇਲਾਕਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ (ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ), ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਕੋਰਟ ਵਿਖੇ ਮੁਕਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਹਾਲੀਂ ਲੰਬਿਤ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ (ਸਬ-ਜੂਡਿਸ) ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਲਾਲ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ਕਾਇਤ ਮਿਤੀ 22-1-1986 ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਉਤੇ ਰੱਖਣੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਹਲਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਹਨ, ਉਹ ਬੜੇ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 500 ਅਧੀਨ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਕੇਸ ਹੈ, ਉਹ ਹਤਕ ਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਕੇਸ ਸਬ-ਜੁਡਿਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੀ ਪਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਬ-ਜੁਡਿਸ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿ ਦਿਤਾ ਹੈ? ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਇਸ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੀ ਲਿਸਟ ਵੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀਰੀਅਸ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੇਸ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਹੈ ਔਰ ਕੀ ਅਸੀਂ ਕੰਪਲੇਂਟ ਪਰੋਸੀਡ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੇਸ ਸਬ-ਜੁਡਿਸ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਕ ਕੰਪਲੇਂਟ ਹੈ। ਉਥੇ ਜੋ ਫਿਲਮਾਂ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਬਚਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪੈਸੇ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਖਾਉਣ ਦੇ ਲੈ ਲਏ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਇਸ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਕੋਈ ਖਾਸ ਗਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਵੀ. ਡੀ. ੳ. ਰਾਹੀਂ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਔਰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਖਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੋ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਂ ਚੈਕ ਕਰ ਲਵਾਂਗਾ।

Starred Question No. 344

Mr Speaker : Extension has been asked for in respect of Starred Question No. 344*.

Transfer of Roads by P.W.D. to Municipal Committees and Corporations falling under their limits

***130. Shri Sewa Ram Arora** : Will the Chief Minister be pleased to state whether there is any proposal under the consideration of the Government to transfer the P.W.D. roads to Municipal Committees and Municipal Corporation falling under their respective limits, if so, the action so far taken thereon ?

Sardar Shashpal Singh (Minister of State for Animal Husbandry): There is no proposal under consideration of Government to transfer P.W.D. roads falling within Municipal Committees/Corporations to the Local Bodies, as a general policy, However, whenever, any such proposal for a particular road is received from the Municipal Committees/Corporation etc., a decision is taken keeping in view its desirability and feasibility.

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਹਿਮ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. ਡੀ. ਕੋਲ ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. ਡੀ ਵਾਲੇ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਭੇਜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਰੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਬਣਾਈ ਸੀ ਪਰ ਕੰਮ ਵਿਚੇ ਹੀ ਲਟਕਦਾ ਰਿਹਾ। ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. ਡੀ. ਵਾਲੇ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. ਡੀ. ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸਪੈਸੇਫਿਕ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤਾਂਕਿ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਸਕੇ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 18 ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਟਰਮਜ਼ ਐਂਡ ਕੰਡੀਸ਼ਨਜ਼ ਸਨ ਕਿ ਮੇਨਟੀਨੇਂਸ ਦਾ ਕੰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 18 ਵਿਚੋਂ ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਾਡੀਆਂ ਟਰਮਜ਼ ਐਂਡ ਕੰਡੀਸ਼ਨਜ਼ ਮੰਨ ਲਈਆਂ। ਫਿਰ ਉਹ ਰੋਡਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਪਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਇਹ ਬੜਾ ਹੀ ਸੀਰੀਅਸ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ. ਪੀ. ਡਬਲਿਊ ਡੀ. ਵਾਲੇ ਕੋਈ

*For Starred Question No. 344 and reply thereto, please *See* Appendix to this Debate.

ਵੀ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਹਿਮ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਖੁਦ ਦਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਪਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਗਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਿਲਕੁਲ ਕਲੀਅਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਾਰ-ਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਅਤੇ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਲੈਟਰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੇਨਟੀਨੈਂਸ ਰੋਡ ਦਾ ਕੰਮ ਉਹ ਕਰ ਲੈਣ। ਫਿਰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਲੰਧਰ ਔਰ ਬਠਿੰਡਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਮੰਨ ਲਈਆਂ ਹਨ ਸਾਡੀਆਂ ਟਰਮਜ਼ ਐਂਡ ਕੰਡੀਸ਼ਨਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਮੰਨ ਲਈਆਂ। ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਸੜਕਾਂ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ: ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਰ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਲੈਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਿਯੂ. ਡੀ. ਵਾਲੇ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਸੜਕਾਂ ਬਾਰੇ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਿਯੂ ਡੀ. ਵਾਲੇ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਹਲ ਲਭਣਗੇ ?

Mr. Speaker : I do not think it needs answer.

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸਦਾ ਹਲ ਤਾਂ ਬੜਾ ਆਸਾਨ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਜੋ ਮੈਂ ਕਹਿਣ ਲਗਾ ਹਾਂ, ਉਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਲ ਕਰਨਗੇ ? (ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਸਵਾਲ ਕਰੋ ਜੀ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਨਹੀਂ ਪਸੰਦ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਬੀਅਤ ਵਿਚ ਅਸਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਮੇਰਾ ਕੁਐਸ਼ਚਨ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੇਨਟੀਨੈਂਸ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਰਕਮ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਲਗਾਏਗੀ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਤੁਸੀਂ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਫੰਡਜ਼ ਅਲਾਓ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਾਲੇ ਆਲਸ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਿਯੂ ਡੀ. ਦੀ ਨਾ-ਅਹਿਲੀਅਤ ਕਰਕੇ ਵੀ ਇਹ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਮੇਨਟੀਨੈਂਸ ਵਾਸਤੇ ਪੈਸਾ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਖਾਸੀ ਦਿਕਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਏਰੀਏ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਗੁਜ਼ਰੋ ਤਾਂ ਸੜਕਾਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਹੀ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਥੋਂ ਲੰਘੋ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਗਏ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਲੋਕਲ ਬਾਡੀਜ਼ ਨਾਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟਸ ਦੀ ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਕਰਾ ਕੇ ਫਿਫਟੀ ਫਿਫਟੀ ਦੇ ਬੇਸਿਸ ਤੇ ਇਕ ਸਕੀਮ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿਹੜੀ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਲੋਕਲ ਬਾਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੋਵੇਂ ਰਲ ਕੇ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਾ ਸਕਣਗੇ।

ਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਉਧਰ ਦੇ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਜੇ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਾਲੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਦੇਣ, ਤਾਂ ਕੀ ਪੀ. ਡਬਲਿਯੂ. ਡੀ. ਵਾਲੇ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਾਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਕੁਝ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਬਰਡਨ ਤਾਂ ਲੋਕਲ ਬਾਡੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ। ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਪੀ. ਡਬਲਿਯੂ. ਡੀ. ਅਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਅਧੋ-ਅਧ ਬਰਡਨ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਦੀ ਪਾਸ ਥਰੂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਪੀ. ਡਬਲਿਯੂ. ਡੀ. ਟੇਕ ਅਪ ਕਰ ਲਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ।

(ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ)

ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਈ ਸੜਕਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਛੇ ਛੇ, ਦਸ ਦਸ ਅਤੇ ਵੀਹ ਵੀਹ ਮੀਲ ਤਕ ਪਾਸ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡਜ਼ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਦਾ ਆਪਣਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਲੈ ਲੈਣ ਚੂੰਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਮੇਨ ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡਜ਼ ਨਾਲ ਜਾ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਮੇਟੀਆਂ ਕੋਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਪੇਅਰ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਏਨੇ ਫੰਡਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਜੀ ਸੁਝਾਅ ਬਾਰੇ ਅੱਡ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਬਾਕੀ ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡਜ਼ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਦਾ ਕੰਮ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੜਕਾਂ ਸਟੇਟ ਗੌਰਮਿੰਟ ਅਧੀਨ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ।

Transmission Losses in Electricity

*318. **Shri Brij Bhushan Mehra :** Will the Chief Minister be pleased to state whether the Government is aware of the fact that transmission losses in electricity calculated by the Punjab State Electricity Board are not on the basis of difference between the actual metric production and the metered supply ; if so, then the projection of transmission losses is not scientifically correct and is misleading.

Sardar Surjit Singh Barnala : Transmission and Distribution losses in P.S.E.B. network are calculated on the basis of metered generation and metered supply to all consumers except agricultural consumers who receive supply on flat rate basis. In the case of the latter the consumption is computed from meter readings of consumers on selected representative feeders throughout the State.

ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਰ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਲਾਸਿਜ਼ ਕਿੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋ-ਵੋਲਟੇਜ ਡਿਸਟ੍ਰਿਬਿਊਸ਼ਨ ਲਾਸਿਜ਼ ਕਿੰਨੇ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਸਾਰੇ ਲਾਸਿਜ਼ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 1984-85 ਵਿਚ 19.3% ਬਣਦੇ ਹਨ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। 19.3% ਦਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੁਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਲਾਸਿਜ਼ ਕਿੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋ-ਵੋਲਟੇਜ ਡਿਸਟ੍ਰਿਬਿਊਸ਼ਨ ਲਾਸਿਜ਼ ਕਿੰਨੇ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਲਈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸੈਪੇਰੇਟ ਕੁਐਸ਼ਚਨ ਕਰ ਦੇਣ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਲਾਸਿਜ਼ ਅਤੇ ਲੋ-ਵੋਲਟੇਜ ਡਿਸਟ੍ਰਿਬਿਊਸ਼ਨ ਲਾਸਿਜ਼ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ। ਇਹ ਵਖਰਾ ਸਵਾਲ ਦੇ ਦੇਣ ।

ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਡਿਸੀਪੇਸ਼ਨ ਆਫ ਐਨਰਜੀ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਲਾਈਨ ਦੀ ਥੈਫਟ ਕਰਕੇ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਲਾਸਿਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : 1984-85 ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਨਕਲੂਡਿੰਗ ਕਾਮਨ ਪੂਲ ਕੰਜ਼ੀਊਮਰਜ਼ ਲਾਸਿਜ਼ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹਨ, ਐਜ਼ ਕੰਪੇਅਰਡ ਵਿਦ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਐਵਰੇਜ। ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਲੈਵਲ ਤੇ ਲਾਸਿਜ਼ 20.88 % ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਇਨਕਲੂਡਿੰਗ ਕਾਮਨ ਪੂਲ ਕੰਜ਼ੀਊਮਰਜ਼ 16.98% ਲਾਸਿਜ਼ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਹ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਰ, ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਰਿਪਲੇਸਮੈਂਟ ਹੈ, ਪੋਲਜ਼ ਦੀ ਅਤੇ ਵਾਇਰਜ਼ ਦੀ, ਉਹ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਚਾਹੇ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ, ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਬਿਜਲੀ ਆਈ ਨੂੰ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਤਾਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹੇ ਡੇਂਜਰਸ ਟੂ ਲਾਈਫ ਵੀ ਕੁਝ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਵਾਲੇ ਰਿਪਲੇਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਆਦਮੀ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਮੰਗਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜਾ ਰਿਪਲੇਸਮੈਂਟ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਡੇਂਜਰਸ ਟੂ ਲਾਈਫ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਤੇ ਰਿਪਲੇਸ ਕਰੇ। ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਪਾਸੇ ਦੇਖਣਗੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪਲੇਸਮੈਂਟ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਤੇ ਕਰ ਦੇਵੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਕੋਈ ਪੋਲ ਡੇਂਜਰਸ ਟੂ ਲਾਈਫ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਰਿਪਲੇਸਮੈਂਟ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਆਪ ਕਰੇਗਾ। ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਹ ਪੋਲ ਇਧਰੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਉਧਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕਨਵੀਨੀਐਂਸ ਲਈ ਕਰਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ. ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਖਰਚਾ ਉਹ ਆਦਮੀ ਖੁਦ ਉਠਾਏਗਾ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਚੈੱਕ ਮੀਟਰਜ਼ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਲਾਈਨਾਂ ਤੇ ਅਤੇ ਡੋਮੈਸਟਿਕ ਲਾਈਨਾਂ ਤੇ ਆਪ ਲਗਾਏ ਤਾਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿ ਡੋਮੈਸਟਿਕ ਅਵੇਅਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਚੋਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਅਵੇਅਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੇਹਤਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਮਪਰੂਵਮੈਂਟ ਵੱਲ ਲਿਜਾਏਗੀ। ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਚੰਗਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੇ ਗੋਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਜ਼ਵਾਬ ਦਿਤਾ ਹੈ. ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ 45% ਸਪਲਾਈ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਮੀਟਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸੈਂਪਲ ਏਰੀਆ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਿਗਰ ਨੂੰ ਡਾਊਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ

[ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ]

ਕਿ 19.3% ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਲਾਸਿਜ਼ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਥੈਫਟ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਸੈਕਟਰ ਹੈ, ਉਸਦੀ 45% ਸਪਲਾਈ ਕੱਢ ਕੇ ਬਾਕੀ ਦੀ 65% ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਲਾਸਿਜ਼ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਸੈਕਟਰ ਵਾਸਤੇ 45% ਸਪਲਾਈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ 38-39% ਹੈ। ਬਾਕੀ ਡੋਮੈਸਟਿਕ ਕੰਜ਼ੀਊਮਰਜ਼ ਹਨ, ਫੇਰ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਕੰਜ਼ੀਊਮਰਜ਼ ਤੇ 32% ਲਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 4 ਕੁ ਲੱਖ ਟਿਊਬਵੈਲਜ਼ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਟਿਊਬਵੈਲਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਇਕ ਸਿਸਟਮ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ 4,000 ਮੀਟਰ ਲਾ ਕੇ ਅੱਡ ਅੱਡ ਲਾਈਨਾਂ ਸਿਲੈਕਟ ਕਰ ਲਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ 11 ਕੇ. ਵੀ. ਫੀਡਰ ਲਗਾ ਕੇ ਅਸੈਸ ਕਰਕੇ ਪਤਾ ਲਗੇਗਾ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਲਾਸਿਜ਼ ਹਨ।

Mr. Speaker : Question Hour is over. The remaining questions shall be deemed to have been answered under Rule 38 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Punjab Vidhan Sabha (Punjab Legislative Assembly).

WRITTEN ANSWERS TO STARRED QUESTIONS LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE UNDER RULE 38

Lift Irrigation Scheme from Nikku Nangal to Anandpur Sahib

***348. Shri Ram Parkash Bali** ; Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether it is a fact that Lift Irrigation Scheme has been sanctioned by the Government for irrigating the land of Villages from Nikku Nangal to Daroli in Anandpur Sahib Tehsil, District Ropar ; if so, when ;

(b) the time likely to be taken to start the Irrigation work under the scheme referred to in part (a) above ?

Sardar Surjit Singh Barnala : (a) This scheme has been sanctioned in May, 1985.

(b) The scheme will be executed subject to the availability of funds.

Embezzlement in the Jullundur Central Co-operative Bank Sang Dhesian Branch

***297. Shri Mohinder Singh K. P. :** Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether it is a fact that a case of embezzlement of Rs. 1.5 lakh relating to the Jullundur Central Co-operative Bank, Sang Dhesian (Jullundur), was registered and filed in the Court and the concerned court issued warrants on 3rd June, 1985 for the arrest of persons responsible for the embezzlement ; if so, the names and addresses of the said persons ;

(b) whether the persons mentioned in part (a) above have, so far, been arrested ; if not, the reasons therefor ?

Sardar Surjit Singh Barnala : (a) No.
(b) In view of reply at (a) above, no comments are called for.

Banks Looted in the State

***311. Pandit Mohan Lal :** Will the Chief Minister be pleased to —

(a) lay on the table of the House a list of the names of the banks in which dacoities were committed in 1985 (to-date) and the total amount of cash looted in each case date-wise ;
(b) state whether the culprits involved in the said dacoities have since been apprehended ?

Sardar Surjit Singh Barnala : (a) Name of the Banks in which dacoities were committed during the year 1985 and 1986 (upto 14-3-1986) is contained in the list which is placed on the table of the House.

(b) No accused involved in these cases have so far been apprehended.

ANNEXURE 'A'

List of Banks in which dacoities were committed

Year	Date	Name of the Bank	Amount looted
			Rs.
1985	6-12-85	Indian Overseas Bank Transport Nagar, Ludhiana	1,52,770
1986	26-2-86	Punjab & Sind Bank, Nathuwala Police Station, Baghapurana (Faridkot)	62,000

Construction of new roads in Anandpur Sahib Sub-Division

***349. Shri Ram Parkash Bali :** Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) the village -wise number of new roads and old roads sanctioned for construction/strengthening in Sub-Division Anandpur Sahib in 1985-86 ;
(b) the number of roads out of those referred to in part (a) above on which the construction/strengthening work has since been started and the time by which the work will be started on the remaining roads.

Sardar Surjit Singh Barnala : (a) The estimates for 5 new link roads and special repair including strengthening/raising of 33 old roads have been approved by the Punjab State Agricultural and Marketing Board. The list of roads village-wise is as per statement laid on the Table of the House.

(b) The funds to the tune of 80 per cent of the estimated cost for only one road i.e. special repair of the Anandpur Sahib to Burj Lodhipur road have been deposited so far. L.O.C. has been received on 18th March, 1986 and the work is being taken in hand shortly. As the funds for the remaining roads have not been deposited by the Market Committee/Marketing Board date of starting the work can not be given.

[Chief Minister]

STATEMENT

List of roads approved by the Marketing Board during 1985-86 of Anandpur Sahib Tehsil under the jurisdiction of Ropar Construction Division, but funds not deposited

Serial No.	Name of road	Name of village	Length in Km.	Estimated cost	Provision in the Estimate	
1	2	3	4	5	6	
				Rs.		K. Ms.
	MARKET COMMITTEE, ANANDPUR SAHIB					
1	S/R Bhaman Majra to Jhandian leading to Sub-yard, Takhatgarh ..	Jhandian	1·80	2,58,600	Raising Strengthening	1·00 0·60
2	S/R Asmanpur Kaulapur Barari Basali leading to Sub-Yard, Takhatgarh ..	Basali	3·00	5,44,650	Raising Strengthening	1·00 2·00
3	S/R Nurpur Bedi road to Jatwahar via Bahman Majra leading to Sub-Yard Takhatgarh ..	Jatwahar	3·11	5,35,100	Raising Strengthening	1·00 2·00
4	S/R Kartarpur Gursemajra leading to Sub-Yard, Takhatgarh ..	Gursemajra	2·15	3,36,800	Raising Strengthening	1·00 1·15
5	S/R Mehroli link road to RGN road to Sub-Yard, Ajoli ..	Mehroli	0·80	86,380	Strengthening	0·80
6	S/R to Gurdwara Mithsar to RGN road to Sub-Yard, Anandpur Sahib ..	Mithsar	0·63	2,02,230	Raising	0·68
7	S/R to Bajrur Chaunta road leading to Sub-Yard, Takhatgarh ..	Chaunta	2·63	4,72,800	Raising Strengthening	0·63 2·00
8	S/R to Nurpur Bedi to Rure Majra to Jatauli leading to Sub-Yard, Takhatgarh ..	Jatauli	3·00	8,21,800	Raising Strengthening	1·00 2·00
9	S/R Nurpur Bedi Kangar leading to Sub-Yard, Takhatgarh	Kangar	3·28	6,79,570	Raising Strengthening	0·78 2·50

10	S/R to Dahirpur Abiana road leading to Sub-Yard, Takhatgarh ..	Dahirpur	0·52	1,42,800	Raising Strengthening	0·12 0·40
11	S/R link road to RGN road to village Ballowal leading to Sub-Yard, Anandpur Sahib ..	Bhallowal	2·60	7,65,200	Raising	2·60
12	S/R to Boat Bridge Bela Ramgarh to Bhallian ..	Bhallian	0·20	1,50,000	Raising	0·20
13	S/R Khanpur Khuhi Bhangal to Plata road ..	Plata	0·70	58,900	Strengthening	0·70
14	S/R to Kalwan Bhallan to Sehjowal ..	Sehjowal	0·80	49,100	Raising	0·30
15	S/R to Nangal Algran road ..	Algran	1·20	11,55,000	Strengthening	0·20
16	S/R to Khanpur Khuhi to Samundrian road ..	Samundrian	0·30	24,200	Strengthening	0·30
17	S/R Bhatton Sangatpur Sukhsal road ..	Sukhsal	2·50	2,89,800	Strengthening	2·50
18	S/R Kalwan road to Sawara ..	Sawara	0·60	50,100	Strengthening	0·60
19	S/R Khanpur Khuhi Bhangal road to Haripur road ..	Haripur	0·28	23,900	Strengthening	0·28
20	S/R Khanpur Khuhi Bhangal road to Spalwan road ..	Spalwan	0·60	43,000	Strengthening	0·60
21	S/R Sehjowal via Mehalwan ..	Mehlwan	2·10	3,42,000	Strengthening	2·10
22	S/R Mewa Bhaini Thana Pattan road ..	Mewa Bhaini	10·00	7,66,300	Raising Strengthening	6·00 4·00
23	S/R Barari Kanchera Custee Colony to RGN road ..		1·61	1,11,700	Strengthening	1·61
24	Jindbari (Section Jindbari Nangali Bhanupli road) ..	Bhanupli.	1·00	96,950	Strengthening	1·00
25	S/R to link road from Nurpur Bedi to village Mewa. Makari ...	Mewa Makari	0·80	6,91,100	Strengthehing	0·80
26	S/R Surewal Upper (Sec. RGD road) ..	Surewal	5·00	6,94,800	Raising Strengthening	2·00 3·00
27	S/R to village Amarpur Bela ..	Amarpur Bela	1·00	2,22,400	Raising	1·00
28	S/R Kalwan Mour to Algran ..	Algran	2·49	5,05,100	Raising Strengthening	0·73 1·76

[Chief Minister]

29	S/R Boothgarh to Khanpur Khuhi Bhangal road ..	Bhangal	1·61	1,41,200	Strengthening	1·61
30	S/R Thana Pattan to Heerpur. ..	Heerpur	2·85	4,44,100	Raising.	2·85
31	S/R to Jol Maida Majra Rampur road to M.P. Kothi Pint ..		0·70	86,200	Strengthening	0·70
32	S/R Bikkapur Sazmour Thikkriwal Mangewal to R.G.N. road ..	Mangewal	2·40	4,03,000	Strengthening Raising	1·04 0·24
33	S/R Anandpur Sahib to Burj Lodhipur and Cattle Fair Ground at Anandpur Sahib ..	Anandpur Sahib	4.31	10,76,600	Raising Strengthening	3·53* 0·73
			(*Funds deposited Rs. 8,61,280 (80%) during 1/86)			
		Total	66·57 Kms.	Rs. 1,22,71,380		
	CONSTRUCTION OF NEW ROADS					
1	Construction of Abadi Dhakki Nangal Nangran road ..	Nangran	2·303	3,29,700	New construction.	2·30
2	Construction of Abadi Hajipur to Sehjowal Hazipur Sehjowal road .	Hazipur	1·80	2,08,700	Ditto	1·80
3	Construction of Abadi Meira Bhallan Nangal road ..	Meira	1·61	1,68,400	Ditto	1·61
4	Construction of Sajmaur Bassowal to Ganguwal Colony..	Ganguwal	4·00	6,26,900	Ditto	4·00
5	Construction of Nurpur Bedi Garhshankar road to Sahupur to Sub-Yard Dumewal ..	Sahupur	1·70	2,86,600	Ditto	1·70
		Total	11·41 Kms.	Rs. 16,20,300		
		Grand Total	Rs.	1,38,91,680		

Starred Question No. 312

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of Starred Question No. *312.

Cause way on Thopia Choe

***300. Shri Ram Kishan Kataria :** Will the Chief Minister be pleased to state whether a cause way on the Thupia Choe between Bhaddi-Balachaur Road and Thopia village was sanctioned during the visit of the then Chief Minister of Punjab on the 22nd October, 1978, if so, the period by which the same is likey to be constructed and completed ?

Sardar Surjit Singh Barnala : No Sir. Therefore, date of completion cannot be given at present.

UNSTARRED QUESTION AND ANSWER

(Extension has been asked for in respect of Unstarred Question No. **58)

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ** ** **

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਉਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਡਿਸਅਲਾਓ ਕਰ ਦਿਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਜਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਔਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਾਲੇ ਬੰਸਰੀ ਵਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। (ਸ਼ੋਰ) ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸੁਣ ਲਓ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਗਲ ਸੁਣ ਲਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਡਿਸਅਲਾਓ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿੰਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਕਰਫਿਊ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਐਡਜਰਨਮੈਂਟ ਮੋਸ਼ਨ ਡਿਸਅਲਾਓ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਗੁਪਤਾ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਡਿਸਕਸ ਕਰ ਲੈਣਾ।

(ਇਸ ਵਕਤ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸ਼ੋਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ)।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਲ੍ਹ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਦਿਤੀ ਸੀ, ਅੱਜ ਵੀ ਦੇ ਦੇਣ।

(ਇਸ ਵਕਤ ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਜੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਕੁਝ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਸ਼ੋਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਫ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇ ਰਿਹਾ)

---

*For starred Question 312 and reply thereto, please see Appendix to this Debate.
**For Unstarred Question No. 58 and reply there to, please see Appendix to this Debate.
**Expunged as ordered by the Chair.

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਗੁਪਤਾ ਜੀ, ਤੁਹਾਡੀ ਐਡਜਰਨਮੈਂਟ ਮੋਸ਼ਨ ਜਿਹੜੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਨ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਲੇਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਕੱਲ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਡਿਮਾਂਡ ਤੇ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਹੋਣੀ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। please sit down.

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ** ** **

(ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸ਼ੋਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ)

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਡਿਸਅਲਾਊਡ। ਇਹ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਕੱਲ੍ਹ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ......

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹੋਏ ਹੋ। ਪੰਡਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਜੀ, ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ।

Pandit Mohan Lal : Sir ....

(A number of Members belonging to the Congress (I) were standing and raising Points of Order)

Mr. Speaker: I would like to make a submission that if all the hon'ble members speak simultaneously, then it will become, unfortunately, a fish market, not Assembly. I would request that you should speak one by one. I have not denied time to any one. Now Pandit Mohan Lal on a Point of Order.

Pandit Mohan Lal : I can see that it will not be a No Point of Order. I am making a suggestion.

Mr. Speaker : Please go ahead.

ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਸੁਜੇਸ਼ਨ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਐਮੀਕੇਬਲੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਨੂੰ ਚਲਾ ਸਕੀਏ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਅਲਾਰਮਿੰਗ ਨਿਊਜ਼ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਐਜੀਟੇਟਿਡ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸ਼ੋਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਫ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇ ਰਿਹਾ।)

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਚੁੱਪ ਕਰੋ, ਚੁੱਪ ਕਰੋ।

ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਅਗਰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇਥੇ ਇਕ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੇ ਦਿਆ ਕਰਨ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਐਡਜਰਨਮੈਂਟ ਮੋਸ਼ਨ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਾ ਪਵੇ। ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਖਪ ਪਵੇ। ਇਹ ਪਰੈਕਟੀਕਲ ਸੋਲੂਸ਼ਨ ਹੈ। ਕੋਈ ਦਿਨ ਵੀ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾ ਹੋਣ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਅਨਪਲੈਜੈਂਟ ਡਿਸਟਰਬੈਂਸਜ਼ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰਖਦੀ

**Expunged as ordered by the Chair,

ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਡੀ ਇਕ ਅੰਡਰਸਟੈਂਡਿੰਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਗਰ ਡੇਅਲੀ ਇਕ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਹੋ ਜਾਇਆ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹਰਜ਼ ਨਹੀਂ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਹਾਡੀ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਦਾ ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਵੈਲਕਮ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਅਗਰ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ, ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੀਡਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਗਲ ਕਰ ਲੈਣ ਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੀਕ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਹਾਉਸ ਦਾ ਟਾਈਮ ਜ਼ਾਇਆ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਵੇਗਾ। We can talk in the Chamber about it.

(**ਅਵਾਜ਼ਾਂ** : ਠੀਕ ਹੈ, ਠੀਕ ਹੈ) ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਇਕ ਵੈੱਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਡ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਕਿ......

Mr. Speaker : We have already discussed. That is not a well established convention. ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵਾਸਤੇ ਰਜ਼ਾਮੰਦ ਹਾਂ ਕਿ ਵਖਰੇ ਵਖਰੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਚੈਂਬਰ ਵਿਚ ਬੁਲਾ ਕੇ ਇਸ ਮੁਤਲਿਕ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। Let us go on.

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਜੇ ਕੁੱਲੂ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਅਜ ਵੀ ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

Pandit Mohan Lal : Let him make a statement. (Interruption)

Mr. Speaker : We have a set procedure about the functioning of the House. If you want to interrupt then it is alright. But I am offering you a way.

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ** ** **

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਹੈ, ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਿਸਅਲਾਊਡ। ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਬੋਲੋ।

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਾਉਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸ਼ੋਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ)

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਕਮ-ਅਜ਼-ਕਮ ਲੈਜਿਸਲੇਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੇਣ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਾਨੂੰ ਇਤਨਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗੇ ਕਿ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਇਹ ਬੜੀ ਕੰਸਟਰੋਕਟਿਵ ਗਲ ਹੈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਡੇਅਲੀ......

**Expunged as ordered by the Chair.

Mr. Speaker : I am sorry. This has already been said. You are repeating which has already been discussed. Mr. Pream Gupta is on a Point of Order.

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ : ** ** **

Mr. Speaker : No point of Order. Disallowed.

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਹਿੰਦੂ-ਸਿਖ.........

(ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸ਼ੋਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋ ਸਾਫ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਜੀ ਵੀ ਕੁਝ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ)

Mr. Speaker : I am sorry. Disallowed.

ਮੈਂ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਗਿਆਤ ਵਾਸਤੇ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪੁਰਾਣੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋ। ਜੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲਣ ਲਗ ਜਾਣ ਅਤੇ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਹਾਊਸ ਦੀ ਕਲਾਸ ਲੈਣ ਲਗ ਜਾਵਾਂ ਤਾਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜੇ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗਲ ਕਰ ਲੈਣਾ।

When it is said 'disallowed', it is automatically expunged. I want to make a humble submission that if you do like this then this House will not be able to function. Call Attention Notices, please.

Doctor Kewal Krishan : We urge upon that a statement should be made by the Chief Minister immediately.

Mr. Speaker : There is no question of immediate statement.

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਾਰੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ੋਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ।)

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਵਾਲਾ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

WALK OUT

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। It is a matter of the Rules of the House. I am the custodian of the House. I am prepared io discuss the matter with you in my Chamber, I am sorry.

**Expunged as ordered by the Chair.

(ਅਵਾਜ਼ਾਂ: ਸਾਨੂੰ ਬੋਲਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।) (ਸ਼ੋਰ)

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਾਰੇ ਹਾਜ਼ਰ ਮਾਨਯੋਗ ਕਾਂਗਰਸ-ਆਈ ਦੇ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਸਦਨ ਵਿਚੋਂ ਵਾਕ ਆਊਟ ਕਰ ਗਏ।)

CALL ATTENTION NOTICES UNDER RULE 66

(Serial No. 49)

1. **Sardar Gurcharan Singh Nihalsinghwala**
2. **Sardar Dalip Singh Pandhi**
3. **Sardar Bachan Singh**

: Sir, I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, extensive damage caused to the wheat crop in the State, particularly in Barnala Sub-Division and Sultanpur Lodhi Tehsil, District Kapurthala, due to the recent hailstorms. There is a great anxiety and disappointment amongst the affected farmers. The Minister for Revenue may be asked to make a statement in the House with regard to the steps the Government propose to take to mitigate the hardship caused by this natural calamity .

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਇਹ ਸਾਰੀ ਸਟੇਟ ਵਾਸਤੇ ਪੱਛਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੀ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਮਾਲ ਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਉਬੋਕੇ): 11, 12 ਅਤੇ 13 ਮਾਰਚ, 1986 ਦੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਨਾਲਾ ਉਪ-ਮੰਡਲ ਵਿਚ 40 ਪਿੰਡ ਗੜਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ। ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੱਜਾ ਹੈ। ਤਕਰੀਬਨ 67,712 ਏਕੜ ਫਸਲੀ ਰਕਬਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ 66,457 ਏਕੜ ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਅਤੇ 1255 ਏਕੜ ਵਿਚ ਦੂਸਰੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੱਜਾ ਹੈ।

ਕਪੂਰਥਲੇ ਵਿਚ 22 ਪਿੰਡ ਗੜਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਚਟਾਲੇ-ਬਰਸੀਨ ਦੀ ਹਰੇ ਚਾਰੇ ਦੀ ਫਸਲ ਬਿਲਕਲ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਉਚੇਰੀ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਭੌਂ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤਕਾਵੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਗੜਿਆਂ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਵੇਗੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ, ਗੜਿਆਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਟੀਮ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਇਸ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫਤ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਉਪਜ ਲਈ ਬੀਜ, ਖਾਦ ਅਤੇ ਕੀੜੇ ਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਲਈ 165 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਅਗਲੀ ਫਸਲ ਬੀਜਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਹਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਰਾਹਤ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਯੋਗ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ

[ਮਾਲ ਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਮੰਤਰੀ]
ਸਹਾਇਤਾ ਕੇਵਲ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਇਨਪੁਟਸ ਲਈ 165 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਲਈ ਪੈਸੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ? ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜਿਸ ਬੰਦੇ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਐਗਰੀਗੇਟ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਇੰਡੀਵੀਜੁਅਲੀ ਤੌਰ ਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ ? ਇਸ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹੋਰ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਹਨ ਕਰਜ਼ੇ ਆਦਿ ਬੈਂਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਨ ਆਦਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨਸੇਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਕੰਮ ਕਦੋਂ ਤਕ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਏਗਾ ? ਕਿੰਨਾਂ ਪੈਸਾ ਇਸ ਲਈ ਉਪਲਭਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਮਿਲ ਸਕੇ ? ਇਸ ਲਈ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੈਸੇ ਆ ਗਏ ਹਨ ? ਜੇਕਰ ਆਏ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿੰਨੇ ਆਏ ਹਨ ? ਉਹ ਪੈਸੇ ਕਦੋਂ ਤਕ ਵੰਡ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ? ਅਜੇ ਵੀ ਕੁਦਰਤ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਕੱਲ੍ਹ/ਪਰਸੋਂ ਮੀਂਹ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਣਕ ਦੀ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ, ਚਾਰਾ ਆਦਿ ਘਟਿਆ ਹੋਏਗਾ। ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਪੈਸ਼ਲ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਕਰਕੇ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ ? ਇਹ ਸ਼ੀਘਰ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਐਨਾ ਲੰਬਾ ਸਵਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਭੁੱਲ ਜਾਣਗੇ ਕਿ ਕੀ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੈਸ਼ਲ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਰਡਰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਸਪੈਸ਼ਲ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਨਾਲ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਐਨੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ 8—10 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਹੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ। ਇਹ ਰਾਹਤ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚੋਂ ਦੇਵੇਗੀ । ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਕਿ ਉਹ ਵੀ ਆਕੇ ਆਪਣਾ ਐਸਟੀਮੇਟ ਲਗਾ ਲੈਣ। ਅਗਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮਿਲ ਜਾਏ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਸਰੇ ਸੂਬੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅੱਛੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਜੋ ਚਾਰੇ, ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਮੌਕੇ ਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਲੈਂਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਦੇਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਇੱਕ ਹਫਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਪੈਸੇ ਵੰਡ ਦਿਆਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਬਚਨ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਹਾੜ੍ਹੀ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਕਣਕ ਔਰ ਚਾਰਾ ਆਦਿ ਜੋ ਫਸਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕੀ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ? ਕੀ ਇਹ ਫੀ ਏਕੜ ਨੂੰ ਇਕਾਈ ਮੰਨ ਕੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਗੇ ਜਾਂ 7 ਏਕੜ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਦੇਣਗੇ ? ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਖੇਵਟ ਵਿਚ 10—15 ਸਾਂਝੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 7 ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਇਸ ਵਿਚ ਰੱਦੋ ਬਦਲ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ 7 ਏਕੜ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਕੈਬੀਨੇਟ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ

ਹੋਇਆ ਸੀ। 1982 ਵਿਚ ਫਿਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਹਦਾਇਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੈਬਨੇਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ ਔਰ ਜੋ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋਵਾਂਗੇ ਉਹ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਵਾਲਾ : ਮੈਂ ਰੈਵੇਨਿਊ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵੀ ਗੜੇ ਪੈਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਮੱਦਦ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਫਸਲਾਂ ਗੜਿਆਂ ਨਾਲ ਮਰ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਦਿਓ ਜਾਂ ਵੱਧ ਦਿਓ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵੀ ਹੋਵੇ ਕੋਈ ਸੈਟ ਰੂਲਜ਼ ਬਣੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਗੜਿਆਂ ਨਾਲ ਫਸਲ ਮਾਰੀ ਜਾਏ ਤਾਂ ਐਨੇ ਪਰਸੈਂਟ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾਏ ਔਰ ਐਨੀ ਫਸਲ ਮਾਰੀ ਜਾਏ ਤਾਂ ਐਨੇ ਪਰਸੈਂਟ ਮਿਲੇ। ਕੀ ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਐਤਕੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰੋਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੈਟ ਰੂਲਜ਼ ਹਨ। 1982 ਵਿਚ ਇਹ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਗਰ 75% ਤੋਂ 100% ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ 750 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਗਰ 50% ਤੋਂ 75% ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ 500 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਗਰ 25% ਤੋਂ 50% ਤਕ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ 250 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵੇਲੇ ਹੋਇਆ ਸੀ।

(Serial No. 50)

1. Dr. Satwant Singh Mohi
2. Sardar Jasdev Singh Sandhu
3. Raja Narinder Singh } : Sir, I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, totally paralysing of Medical Services in the State. The Doctors in the Government Hospitals and Dispensaries have gone on strike which has badly affected the work in the Hospitals and Dispensaries, in the State. Keeping in view the utter necessity of medical facilities to the public, the Minister concerned may be asked to make a statement in the House as to the steps the Government propose to take to remedy the grave situation.

ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 12 ਮਾਰਚ, 1986 ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ 60–70 ਪੀ.ਸੀ.ਐਮ.ਐਸ. II ਡਾਕਟਰਾਂ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਧਰਨਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਆਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਧਰਨੇ ਤੋਂ ਉਠਾ ਲਿਆ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਟਰੱਕ ਵਿਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਰੈਸ਼ ਡਰਾਇਵਿੰਗ ਕਾਰਨ ਜਨ ਮਾਰਗ ਦੇ ਕਰਾਸਿੰਗ ਤੇ ਇਹ ਟਰੱਕ ਉਲਟ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ 21 ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਵੱਜੀਆਂ। ਤਿੰਨ ਡਾਕਟਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਵਿਖੇ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 5 ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਹਸਪਤਾਲ ਸੈਕਟਰ 16 ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਜ਼ਖਮੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕਿਉਂਕਿ

[ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ]
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਇਕ ਦਿਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 13 ਮਾਰਚ, 1986 ਦੀ ਲਾਇਟਨਿੰਗ ਹੜਤਾਲ ਸਬੰਧੀ ਕਾਲ ਦਿੱਤੀ।

ਇਸ ਲਾਇਟਨਿੰਗ ਹੜਤਾਲ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨਾਂ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੂਨ ਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਤਾਹਿਤ ਹਾਊਸ ਸਰਜਨਾਂ, ਨਰਸਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੈਰਾਮੈਡੀਕਲ ਸਟਾਫ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਮੁਦਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਲਏ ਸਨ। ਪੀ.ਸੀ.ਐਮ.ਐਸ. II ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਲਾਇਟਨਿੰਗ ਸਟਰਾਇਕ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਜਗ੍ਹਾ ਵੀ ਕੋਈ ਭੈੜੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ।

ਸਾਰੇ ਜ਼ਖਮੀ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਮੈਡੀਕਲ ਟਰੀਟਮੈਂਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਹੜੇ ਡਾਕਟਰ, ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ/ਜਨਰਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਸਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਫਤ ਇਲਾਜ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਮੈਂ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਦਾਲਮ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ ਅਤੇ ਸੈਕਟਰ-16 ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਗਏ। ਸਕੱਤਰ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿਹਤ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਭੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਵੇਖਣ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਜ਼ਖਮੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਖਮੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਢਲੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮਾਂ ਕਾਰਨ ਇਸ ਸਥਿੱਤੀ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਇਹ ਲਾਇਟਨਿੰਗ ਸਟਰਾਇਕ ਕੇਵਲ ਇਕ ਦਿਨ ਲਈ ਹੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕੁਸਲਤਾ ਪੂਰਬਕ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਡਾਕਟਰ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮੋਹੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ? ਐਡਹਾਕ ਸਰਵਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਲਾਸ ਵਨ ਅਨਾਊਂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਪਾਲਿਸੀ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਾਡੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ 30 ਨਵੰਬਰ, 1985 ਨੂੰ ਹੋਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੂਜੀ ਮੀਟਿੰਗ 4 ਫਰਵਰੀ, 1986 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਡਾਕਟਰਾਂ/ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਉਥੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਡੀਟੇਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1986 ਨੂੰ ਫਿਰ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਾਂਗੇ। ਪਰ ਉਸ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੜਤਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਮਤਾਬਿਕ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਦੇ ਮਤਾਬਿਕ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਿਹੜਾ ਪਰੋਸੀਜਰ ਹੁੰਦਾਂ ਹੈ ਉਹ ਅਡਾਪਟ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਤਕਰੀਬਨ 14 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਹਿਲੀ ਜਿਹੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਸੀ ਉਹ ਸੀ ਐਫੀਸ਼ੈਂਸੀ ਬਾਰ ਕਲੀਅਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸਾਡੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ 30 ਨਵੰਬਰ, 1985 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ ਉਸ ਵੇਲੇ 28 ਐਫੀਸ਼ੈਂਸੀ ਬਾਰ ਪੈਂਡਿੰਗ ਸਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ 19 ਦੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਠੀਕ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। 9 ਬਾਕੀ ਹਨ। ਫਿਰ ਪਰੋਬੇਸ਼ਨ ਪੀਰੀਅਡ ਦੇ 205 ਕੇਸ ਹਨ, 140 ਅਸੀਂ ਪੂਰੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ , ਠੀਕ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। 65 ਬਾਕੀ ਹਨ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। 500 ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਨਫਰਮੇਸ਼ਨਜ਼ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਪੈਂਡਿੰਗ ਸਨ, 126 ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਸਿਡਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਪਰੋਸੀਜਰ ਸੀ ਉਹ ਅਡਾਪਟ ਕੀਤਾ। ਸੋ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਪਰੋਸੀਜਰ ਅਡਾਪਟ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਦੂਸਰੇ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਪਰੋਸੀਜਰ ਅਡਾਪਟ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਪਰੋਸੀਜਰ ਅਡਾਪਟ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਐਕਸ ਗਰੇਸ਼ੀਆ ਗਰਾਂਟ ਇਨ ਏਡ ਦੇ 23 ਕੇਸਿਜ਼ ਵਿਚੋਂ 20 ਠੀਕ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। 3 ਪੈਂਡਿੰਗ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿੰਨੇ ਕੇਸ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 7 ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਬਾਕੀ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹਨ ਉਹ ਅਸੀਂ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਕਟੇਮਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਟੇਮਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਟਰਮੀਨੇਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਐਸੇ 5 ਕੇਸ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 2 ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 2 ਦੇ ਕੇਸ ਅੰਡਰ ਕੰਸਿਡਰੇਸ਼ਨ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਸਲਟ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਇਕ ਨੇ ਐਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਐਡਹਾਕ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਲੈਕਟ ਕਰੋ ਪਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਵਿਊ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣ ਵਾਸਤੇ, ਤਾਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲੇਰਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਚੈਪਟਰ ਮੈਂ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਔਰ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਉਤੇ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

(Serial No. 51)

Shri Ram Kishan Kataria : Sir, I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, extreme resentment and discontentment prevailing amongst the people of Balachaur Sub-Division on account of utterly poor educational facilities in the area. The Sub-Division in question consisting of 194 villages does not have even a single Government Higher Secondary School. There is no Degree College or even an affiliated College in the Sub-Division.

The academic Session of 1986-87 is going to commence soon but no steps have been taken by the Government to start a College in the Sub-

[Shri Ram Kishan Kataria]

Division, where people have already arranged land and building for the proposed college.

Keeping in view the urgency of the matter, the Minister for Education may be asked to make a statement in the House with regard to the steps the Government propose to take to start a College in the Sub-Division from this academic Session.

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ): ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਬਲਾਚੌਰ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਐਫੀਲੀਏਟਿਡ ਕਾਲਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਲਾਚੌਰ ਵਿਖੇ ਇਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਬੀ.ਏ. ਵੀ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਬਲਾਚੌਰ ਹੈ । ਇਹ ਸਕੂਲ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਹਾ- ਇਤਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ । ਇਹ ਸਕੂਲ ਬਲਾਚੌਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ ਦਆਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਕੂਲ ਨੂੰ 10 ਪਲੱਸ 2 ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਲਾਚੌਰ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿਚ 18 ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ 6 ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਅਤੇ 9 ਸਰਕਾਰੀ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਵੀ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਾਲਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਿਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਇਸ ਤਹਿਸੀਲ ਵਿਚ ਇਕ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਤਜਵਜ਼ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮਿਲਕੇ 10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਮੇਨ ਲੀਡਿੰਗ ਰੋਡ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ 9 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਵੀ ਉਸ ਬਿਲਡਿੰਗ ਲਈ ਦੇਕੇ ਉਥੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਤੋਂ ਕਾਲਜ ਦੀ ਫੰਕਸ਼ਨਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਡੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚੋਂ ਆਸਿਸਟੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਉਥੇ ਵਿਜ਼ਿਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਥੇ ਬਿਲਕੁਲ ਬਿਲਡਿੰਗ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬੈਕਵਰਡ ਏਰੀਆ ਹੈ। ਉਥੇ ਲਾਗੇ ਐਨੇ ਸਕੂਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੀਡ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਕਾਲਜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਡਿਪਟੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾ ਕੇ ਆਏ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜਾ ਐਪਰੀਸ਼ੀਏਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਐਪਰੀਸ਼ੀਏਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਬੈਕਵਰਡ ਏਰੀਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਐਨੀ ਮਿਹਨਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਬਣਵਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਹੈ, ਕਾਲਜ ਲਈ ਬਿਲਡਿੰਗ ਇਸ ਨੂੰ ਟੇਕ ਓਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਕਾਲਜ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਇਕ ਕੰਡੀਸ਼ਨ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜ ਭੂਰੀਵਾਲ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਰੱਖ ਦੇਣ। ਉਸ ਕਾਲਜ ਦਾ ਇਹ ਨਾਮ ਰੱਖਕੇ ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਗਰ ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਬਣਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗ ਮੰਨਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਫਲੋਰ ਆਫ ਦੀ ਹਾਊਸ ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਪ੍ਰੋਪੋਜ਼ਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਸੀਂ ਕਾਲਜ ਟੇਕ ਓਵਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ਲੇਕਿਨ ਸਟਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਲਵਾਂਗੇ ਕਿਉਂਕਿ

ਸਟਾਫ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਔਰ ਹੁਣ ਅਨਕੁਆਲੀਫਾਈਡ ਸਟਾਫ਼ ਰੱਖ ਲੈਣਗੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਫਿਰ ਦਿੱਕਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਟਾਫ਼ ਨਾ ਰੱਖਣ ......

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ : ਕੋਈ ਸਟਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ : ਅਸੀਂ ਕਾਲਜ ਟੇਕ ਓਵਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ਲੇਕਿਨ ਸਟਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਲਵਾਂਗੇ। ਦੂਸਰਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦੇਣ, ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਸਾ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵਗੈਰਾ ਜੋ ਵੀ ਹੈ ਉਹ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਨਾਮ ਕਰਵਾ ਦੇਣ, ਅਸੀਂ ਜਲਦੀ ਕਾਲਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾ ਦੇਵਾਂਗੇ।

DISCUSSION AND VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS FOR THE YEAR 1986-87

Mr. Speaker : There are three Demands for Grants which are to be discussed and voted upon today. If all the hon'ble Members agree, all the demands may be deemed to have been read and moved.

(Voices : yes, yes)

However, I would request the Hon'ble Members that they should kindly indicate the demand number while raising discussion.

Demand No. 37

That a sum not exceeding Rs. 76,19,60,000 on Revenue Account and Rs. 12,50,00,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Road Transport.

Demand No. 40

That a sum not exceeding Rs. 67,69,76,000 on Revenue Account and Rs. 24,82,14,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Buildings.

Demand No. 36

That a sum not exceeding Rs. 27,89,50,000 on Revenue Account and Rs. 37,66,00,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year, 1986-87 in respect of Roads and Bridges.

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਐਡਵੋਕੇਟ (ਆਦਮਪੁਰ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਡੀਮਾਂਡ ਨੰਬਰ 37, 36 ਅਤੇ 40 ਤਿੰਨਾਂ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਤੇ ਹੀ ਬੋਲਣ ਚਾਹਾਂਗਾ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਡੀਮਾਂਡ ਨੰਬਰ 37 ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਲਈ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਖਰਚਣ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਤੁਅੱਲਕ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਐਡਵੋਕੇਟ]

ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਬਾਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ, ਪੌਣੇ 2 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਆਬਾਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਵੱਧੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਅੰਕੜੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮੈਂ ਆਪ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 1984-85 ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਬੱਸਾਂ ਸਨ ਉਹ 6560 ਸਨ ਔਰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਓਨ ਰੋਡ ਸਨ ਉਹ 5162 ਹਨ, ਸਾਲ 1980-81 ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਡ 5850 ਔਰ ਓਨ ਰੋਡ 5201 ਸਨ। ਇਹ ਜੋ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਨੰਬਰ ਹੈ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸੁਜੈਸਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੌਣੇ ਦੋ ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਥੇ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕੀਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਕਰਾਊਡ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਬਹੁਤ ਖ਼ਸਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕੋਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਮਿਊਂਨਿਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਮਿਊਂਨਿਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਜਲੰਧਰ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਬੱਸਾਂ ਉਹ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਰਵਿਸ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਔਰ ਫਿਰ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਟਾਈਮ ਮੇਨਟੇਨ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਏਰੀਏ ਵਿੱਚ ਟਾਈਮ ਦੀ ਮੇਨਟੀਨੈਂਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਸਾਡੇ ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ 33 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਘਾਟੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਤਨੀ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਫਲੀਟ ਹੈ ਸਰਕਾਰੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਓਪਰੇਟਰਜ਼ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹਨ। 1984-85 ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ 2364 ਬੱਸਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ 1043 ਬੱਸਾਂ ਹਨ ਔਰ ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ ਮੇਨਟੇਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ-ਜਲੰਧਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਔਰ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ 128 ਬੱਸਿਜ਼ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਓਪਰੇਟਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਹਨ 1492। ਇਹ 1984-85 ਵਿੱਚ ਸਾਡੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਫਲੀਟ ਸੀ। ਇਹ ਜੋ ਫਲੀਟ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜੇ ਅਸੀਂ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਓਪਰੇਟਰਜ਼ ਨਾਲੋਂ ਦੁੱਗਣੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਓਪਰੇਟਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਜੋ ਬੱਸਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਬੜੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਕ ਇਕ ਬਸ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ ਉਹ ਪ੍ਰਾਫਿਟ ਵਿੱਚ ਚਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਐਸੀ ਬੱਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਓਪਰੇਟਰਜ਼ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਹੋਵੇ। ਜਿਥੇ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਓਪਰੇਟਰ ਬੱਸ ਓਪਰੇਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮੁਨਾਫੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅੱਛੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਪਰਸੈਂਟੇਜ ਐਸੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖਸਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਊਂਨਿਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਜਲੰਧਰ, ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕੀਂ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਡ ਬੱਸਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਚੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੱਸਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਕੀਆਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਟੁੱਟੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ ਵੀ ਖਰਾਬ ਅਤੇ ਖਸਤਾ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 20-20 ਜਾਂ 25-25 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤਹਿ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਤਨੀ ਹਵਾ ਲਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੈਠਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਲਈ

ਬੈਠਣਾ ਮਹਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਜੋ ਹਾਲਤ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਕਸੂਰ ਸਾਡਾ ਜਾਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਪਿੱਛਲੇ 5 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਜੋ ਬੱਸਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਬੇਹਤਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਲੇਕਿਨ ਹੁਣ ਮੈਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ। ਲੋਕੀਂ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕੇ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ ਦੇਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਤਕਲੀਫ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਹੱਲਕੇ ਵਿੱਚ ਆਦਮਪੁਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ ਡਰੌਲੀ ਕਲਾਂ ਹੈ ਉਥੇ ਇਕ ਬੱਸ ਸਵੇਰੇ 7.00 ਵਜੇ ਚਲਦੀ, ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਸਵਾਰੀਆਂ ਭਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਔਰ ਤਕਰੀਬਨ 4 ਬੱਸਾਂ ਦੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੈ ਕਿ ਓਵਰ ਕਰਾਉਡਿੰਗ ਹੈ ਔਰ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੜਾ ਅੱਛਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਨੀ ਬੱਸਿਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਮਿਟ ਦੇਣੇ ਹਨ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਇੰਟਰਵਿਊ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋਇਆ ਹੈ, 14 ਤਾਰੀਖ਼ ਤੋਂ 20-22 ਤਕ ਹੋਣੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਿਨੀ ਬਸਿਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਮਿਟ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼, ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਔਰ ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਜ਼ਾਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਪੂਰੀ ਸਰਵਿਸ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਮੁਕੰਮਲ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ, ਪੂਰੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਲੋੜ ਹੈ ਕੰਪੀਟੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੱਸ ਓਪਰੇਟਰਜ਼ ਨਾਲ ਵਧਾਉਣ ਦੀ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੱਸ ਓਪਰੇਟਰਜ਼ ਵੀ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਾਈਮਜ਼ ਰੈਗੂਲੇਟ ਕਰੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਟੈਕਸ ਲਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੋ ਆਮਦਨ ਹੋਵੇਗੀ ਉਹ ਟੈਕਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਆਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਕੰਟਰੋਲ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਆਈਡੀਆਲੋਜੀ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਵਾਸਤੇ ਵਿਪ੍ਰੀਤ ਹੋਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਕਿਸ ਨਾਲ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਆਈਡੀਆਲੋਜੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਵਾਸਤੇ ਹੋਵੇ ਉਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਕਰਤੱਵ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਰਟੇਜ ਵੱਲ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਹੈ ਬਲਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤਕ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ, ਅਰਥਾਤ ਅਗਲੇ ਫਾਈਨਾਂਸ਼ਲ ਈਅਰ ਵਿੱਚ, ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਫਲੀਟ ਸਰਕਾਰ ਹੋਰ ਵਧਾਏ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਤੌਰ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਜੋ ਦੂਸਰੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਜੜ ਕੇ ਆਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਐਸੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਪੈਸੇ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ 2-2 ਢਾਈ ਢਾਈ ਲੱਖ ਦੀ ਬੱਸ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੱਸ ਰੂਟਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਟੈਕਸ ਲਏ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਪੈਸਾ ਵੀ ਆਵੇਗਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹੂਲਤ ਹੋਵੇਗੀ।

*10.40 ਵਜੇ ਪੂਰਵ ਦੁਪਹਿਰ

(ਇਸ ਸਮੇਂ* ਪੈਨਲ ਆਫ਼ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ, ਨੇ ਸਦਨ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ)।

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਐਡਵੋਕੇਟ]

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਗੁਡਜ਼ ਐਂਡ ਪੈਸੰਜਰ ਟੇਕਸ ਜੋ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, 1985-86 ਦੇ ਰੀਵਾਈਜ਼ਡ ਐਸਟੀਮੇਟਸ ਆਏ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜੋ ਗੁਡਜ਼ ਐਂਡ ਪੇਸੰਜਰ ਟੈਕਸ ਆਇਆ ਹੈ ਉਹ 37 ਕਰੋੜ 65 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਆਇਆ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਅਗਲਾ ਰਿਵਾਈਜ਼ਡ ਬਜਟ ਹੈ ਨਵਾਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦਾ ਉਸ ਦਾ ਐਸਟੀਮੇਟ ਪੈਸੰਜਰ ਐਂਡ ਗੁਡਜ਼ ਟੈਕਸ ਦਾ 41 ਕਰੋੜ 40 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੱਸਿਜ਼ ਜ਼ਿਆਦਾ ਓਪਰੇਟ ਕਰਨ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਹ ਜੋ ਟੈਕਸ ਹੈ ਇਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਪੈਸਾ ਆਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹੂਲਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵੱਲ ਧਿਆਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜਿਥੋਂ ਤਕ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਟਾਫ਼ ਦਾ ਤੁਅੱਲਕ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਂਹਾਗਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ, ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਟਾਫ਼ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਤੀਰੇ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰਜ਼ ਜਾਂ ਕੰਡਕਟਰਜ਼ ਜੋ ਹਨ ਉਹ ਇਲੀਟ੍ਰੇਟ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਆਮ ਪੇਸੰਜਰਜ਼ ਨਾਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪੋਲਾਈਟਲੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਮ-ਅਜ਼-ਕਮ ਇਸ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪੋਲਾਈਟਲੀ ਪੇਸ਼ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੋਲਾਈਟਲੀ ਬੋਲਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਪੋਲਾਈਟਨੈਂਸ ਪੰਦਰਵਾੜਾ ਮਨਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ। ਜੇ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਬਜਟ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ, ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫ਼ਿਗਰਜ਼ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ 1986-87 ਵਿਚ ਰੈਵੇਨਿਊ ਅਕਾਉਂਟ ਵਿਚ ਇਸ ਮੱਦ ਉਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 8 ਫੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਐਂਡ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚ 99.62 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਅੱਛੀ ਰਕਮ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰ ਜਾਂ ਪੰਜ ਸੌ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਫਲੀਟ ਹੋਰ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਦਸ ਬਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਹੋਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਜ਼ਾਰ ਬਾਰਾਂ ਸੌ ਬੱਸਿਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਤੌਰ ਤੇ ਰੋਡਜ਼ ਤੇ ਲਿਆਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਪਾਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਨੀ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਦੇ ਕੇ ਚਲਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਜਿਹੜੇ ਮਾਈਗਰੇਟਿਡ ਪਰੀਵਾਰ ਹਨ ਅਗਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੁਚੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਰੂਟ ਪਰਮਿਟ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮਿਉਂਨਿਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਤਿੰਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਜਿਹੜਾ ਸੈਂਕਸ਼ਡ ਰੂਟ ਹੈ ਉਹ 25 ਕਿਲੋ-ਮੀਟਰ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹਾਊਸਿਜ਼ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ। ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ ਕਿ ਕਲਕੱਤਾ ਤੋਂ ਆਸਨਸੋਲ ਕੋਈ 112 ਜਾਂ 113 ਮੀਲ ਤੇ ਹੈ ਉਥੇ ਬੜੀ ਅੱਛੀ ਰੇਲ ਸਰਵਿਸ ਹੈ ਲੋਕ ਰੋਜ਼ ਉਥੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਹਿਰ ਬਹੁਤ ਕਨਜਸਟਿਡ ਨਾ ਹੋਣ ਔਰ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਿਕ ਅਮੈਨੀਟੀਜ਼ ਪੂਰੀਆਂ ਮਿਲ ਸਕਣ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ

ਤੇ ਬੋਝ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ ਅੱਛੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਪਿੰਡ ਚਲੇ ਜਾਣ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕੰਜੈਸ਼ਨ ਘਟੇਗਾ ਇਸ ਲਈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੂਟ 25 ਕਿਲੋ-ਮੀਟਰ ਦੀ ਬਜਾਏ 40 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈਡ ਕਵਾਟਰ ਤੇ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਪਿੰਡ ਚਲੇ ਜਾਇਆ ਕਰਨ ਔਰ ਨਾਲ ਹੀ ਬੱਸਾਂ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅੱਛਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਫਰੀ ਟਰੈਵਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਲੈਣ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਰੀਬ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਚਾਰ ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਦੇ ਫ਼ਾਸਲੇ ਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਅਗਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਸਫਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਰੀ ਪਾਸ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਹੋਵੇ। ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉਨਾਂ ਚਿਰ ਤਕ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ 8 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤਕ ਫਰੀ ਬੱਸ ਟਰੈਵਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਓਪਰੇਟਰਜ਼ ਕਿਉਂ ਕਾਮਯਾਬ ਹਨ ? ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੱਸਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਫੇਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਕਿ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਬਦਇੰਤਜ਼ਾਮੀ ਕਰਕੇ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਓਪਰੇਟਰਜ਼ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ ਬਾਵਜੂਦ ਬੇਇੰਤਹਾ ਟੈਕਸ ਦੇਣਦੇ। ਉਹ ਨਫੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਟ੍ਰਾਂਸ-ਪੋਰਟ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਦੋ ਡਿੱਪੂ ਹਨ ਇਕ ਨੰਬਰ I ਅਤੇ ਨੰਬਰ-II ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਵੇਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇਕ ਡਿਪੂ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰੇ ਡਿਪੂ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਹਨ। ਕਰੋੜਾਂ ਰਪਿਆ ਇਨਵੈਸਟ ਕਰਕੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਇਨੇ ਵੱਧ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਕੋਪ ਵਿਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਨਾਅਹਿਲ ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਾਪਰਲੀ ਟੈਕਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। 12 ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਫਲੀਟ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਨਫਾ ਕੱਢਦਾ ਹੈ। ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਸ਼ਰਕਾਰ ਦੀ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ ਮਾੜੀ ਹੈ ਔਰ ਇਥੇ ਘਾਟਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ ਅੱਛੀ ਔਰ ਨਫ਼ਾ। ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਘਾਟੇ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸਟੇਟ ਦਾ ਕੰਨਸੈਪਟ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਇਜ਼ਮ ਵਾਦਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਪਏ ਬਿਨਾ ਸਾਡਾ ਕਰਤੱਵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਮੈਂ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਉਹ ਸਰਵਿਸ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਕਾਰ ਨੇ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਵਿਸ ਹੈ। ਵੈਲਫੇਅਰ ਸਟੇਟ ਦਾ ਕਾਨਸੈਪਟ ਉਥੇ ਹੈ। ਉਹ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ ਨੈਸ਼ਨੇ-ਲਾਈਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਲੰਡਨ ਤੋਂ ਐਕਸਬ੍ਰਿਜ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਕੋਈ 20 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਫ਼ਾਸਲੇ ਤੇ ਹੈ ਉਥੇ ਇਕ ਡਬਲ ਡੈਕਰ ਬੱਸ ਚਲਦੀ ਹੈ। ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਸਿਰਫ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਸਵਾਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬੱਸ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏ। ਪਰ ਆਖਿਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਦ ਤਕ ਇਕ ਸਵਾਰੀ ਵੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਐਡਵੋਕੇਟ]

ਇਹ ਬੱਸ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। 125 ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਡਬਲ ਡੈਕਰ ਬੱਸ ਹੈ। ਇਹ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸਟੇਟ ਦਾ ਕਾਂਨਸੈਪਟ ਹੈ। ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਘਟਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਠੀਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਕਮੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੰਮ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਹ ਹਨ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਮੱਦ ਨੰਬਰ 37 ਬਾਰੇ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਡਿਮਾਂਡ ਨੰ: 36 ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਸੜਕਾਂ ਔਰ ਪੁਲਾਂ ਬਾਰੇ ਹੈ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਪਿਛੇ ਜੂਨ ਔਰ ਜੁਲਾਈ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਫਲੱਡਜ਼ ਆਏ। ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਬੜਾ ਦੁਖਾਂਤ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੋ ਢਾਈ ਸਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਗੌਰਮੈਂਟ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਕੰਮ ਸਨ ਉਹ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਤੇ ਨੈਗਲੈਕਟ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਐਕਟੀਵਿਟੀ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹਨ ਔਰ ਨਾ ਹੀ ਅੱਪਗਰੇਡ ਹੋਏ ਹਨ ਔਰ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਨਵੇਂ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਖੋਲ੍ਹੇ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। 1967 ਵਿਚ ਸੰਤ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਹਿਨਮਾਈ ਥੱਲੇ ਔਰ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਔਹਿਦ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਠੱਪ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਲਈ ਦਸ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਸਨ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ 15, 15 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਔਰ ਦੋ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਲਈ ਬਰਤਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਔਰ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਵੀਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਰਦੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਕਬੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਹਿਣ ਮੁਤਾਬਕ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਗੰਗਾ ਲਿਆਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਸਦੇ ਹਨ ਉਹ ਆਪ ਚੁਲੂ ਭਰ ਪਾਣੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੀਣ ਨੂੰ ਦੇਂਦੇ। ਪਿਛਲੀ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਨੈਚੁਰਲ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਾਪੂਲਰ ਗੌਰਮੈਂਟ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਿਹੜੀ ਬਿਊਰੋਕਰੇਸੀ ਹੈ ਉਹ ਸੌਂ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਿਊਰੋਕਰੇਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਸੁਚੱਜੇ ਕੰਮ ਕਰੇ ਪਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਵੇਲੇ ਔਰ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਗਏ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਤਜਰਬਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਬਲਾਚੌਰ ਤੋਂ ਚੁਣ ਕੇ ਆਏ ਹੋ, ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਆ ਗਿਆ। ਮੰਗਾਂ ਪਰਵਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੁਣਨ ਦਾ ਟਾਈਮ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਸੀ ਜੋ ਕੁਝ ਸਾਨੂੰ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚ ਮਿਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਉਹ ਕਮੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਭੋਗਪੁਰ ਬਲਾਕ ਅਤੇ ਆਦਮਪੁਰ ਵਿਚ ਫਲੱਡ ਆਏ ਔਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਹੁਣ ਕੁੱਝ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਨੇ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਡੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ 80% ਆਬਾਦੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੈਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਜਿਥੇ 80% ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਵੀ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਉਸ ਨੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਬਲਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ।

ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਸੀਵਰੇਜ ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਨਵੀਂ ਸੜਕਾਂ ਬੇਹਤਰੀਨ ਅਸੀਂ ਬਣਾਈਆਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਮਸਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਅੱਛੀਆਂ ਅਤੇ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਕਿ ਲੋਕ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਰਹਿਣ, ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਕਿਸਾਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਚਾਹੇ ਉਹ ਦੁਕਾਨਦਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਟੀਚਿੰਗ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਹੈ ਔਰ ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਰੋਫੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਔਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਬਹਤ ਘੱਟ ਮਿਲਦੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ 13 ਘੰਟੇ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਵਿਚ ਕੱਟ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਥੇ ਜਦੋਂ ਦੀ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਹੈ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਕੋਈ ਕੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ। ਸਾਰਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਬਿਜਲੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਫਾਈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਜਲੀ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਆਏਗਾ ਔਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਹੋਵੇਗੀ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜੋ ਸੜਕਾਂ ਕਈ ਟੁੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਇਹ ਫਲੱਡਜ਼ ਆਉਣ ਨਾਲ ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਜੰਗੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁੱਝ ਨਵੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਐਸੇ ਰੂਟਸ ਹਨ ਜਿਥੇ ਕਿ ਟਰੈਫਿਕ ਬਹੁਤ ਹੈ ਸੜਕਾਂ ਛੋਟੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਟਰੈਫਿਕ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੱਲ ਵੀ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਪਠਾਨਕੋਟ ਨੂੰ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਇਕ ਪਿੰਡ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕੁਰੇਸੀਆ। ਉਥੇ ਹੜ੍ਹ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਜਿਹੜਾ ਉਥੇ ਪੁਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਹ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਇਹ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈ ਵੇਅ ਨੰਬਰ 1 ਪੁਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜਦੋਂ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਟਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਟਰੱਕਾਂ, ਕਾਰਾਂ, ਮੋਟਰਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਲਗੀ ਰਹੀ ਪਰ ਉਹ ਰਸਤਾ ਨਾ ਬਣ ਸਕਿਆ ਫਿਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਰਸਤਾ ਡਾਇਵਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਔਰ ਉਹ ਟਰੈਫਿਕ ਉਥੋਂ ਦੀ ਲੰਘਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਰਾ ਟਰੈਫਿਕ ਉਥੋਂ ਦੀ ਲੰਘਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਸਨ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਪਿੰਡ ਹਨ ਭੱਟੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਭੋਗਪੁਰ ਮਿਲ ਤਕ ਸੜਕ ਟੁੱਟੀ ਪਈ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਜਿਹੜਾ ਪੁਲ ਸੀ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲਟਰੀ ਨੇ ਲਕੜੀ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਵੀ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਚੰਗੀ ਸਰਵਿਸ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈ ਵੇ ਤੇ ਪੁਲ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤਾਮੀਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਲਦੀ ਕੰਸਟ੍ਰਕਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੁਲ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਪੈਸਾ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਦੇਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈ ਵੇਅ ਤੇ ਪੁਲ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੈਸਾ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਪੁਲ ਜਲਦੀ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੇ ਵਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ, ਉਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜੀ ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ ਹੈ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਲੰਘਦੀ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਟਰੈਫਿਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸੜਕ ਛੋਟੀ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਇਕ ਨਵਾਂ ਮਹਾਂਵੀਰ ਮਾਰਗ ਬਣਾਇਆ

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਐਡਵੋਕੇਟ]

ਗਿਆ, ਫਿਰ ਉਹ ਵੀ ਛੋਟਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਕ ਬਾਈ ਪਾਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਵੀ ਬਾਈ ਪਾਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਜਲਦੀ ਬਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਐਸਾ ਸਾਡਾ ਯਤਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜ ਤੋਂ 20-25 ਸਾਲ ਅਗੇ ਦੀ ਸੋਚ ਕੇ, ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਥੇ ਕਿੰਨਾ ਕੰਜਸਟਿਡ ਟਰੈਫਿਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਇਹ ਬਾਈ ਪਾਸ ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਤਾਂਕਿ ਬਾਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਪਵੇ। ਜਿਹੜੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਮਾਸਟਰ ਪਲਾਨ ਹੈ ਉਸ ਮਾਸਟਰ ਪਲਾਨ ਵਿਚ ਅਗੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਖਿਆਲ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਜੇ ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ ਦੀ ਕੋਈ ਮਾਸਟਰ ਪਲਾਨ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅੰਬਾਲੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਰਾਜਪੁਰਾ, ਖੰਨਾ, ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਫਿਲੌਰ ਆਦਿ ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਹਿਰ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਸਭ ਦੇ ਬਾਈ ਪਾਸ ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬਾਈ ਪਾਸ ਬਣਾਉਣ ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ 25-30 ਸਾਲ ਅਗੇ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਸਾਡੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜੈਨਰੇਸ਼ਨ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਕਰੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਫੋਰ ਫਾਦਰਜ਼ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਟਰੈਫਿਕ ਅਗਲੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਵਧਦਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰਖਕੇ ਇਹ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਈ ਜਾਣ ਤਾਂ ਹੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਮੱਦ ਨੰਬਰ 36 ਤੇ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਕੋਟਲੀ ਜਮੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਲੁਟੇਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੇ ਅਕਾਲੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਆਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਨ, ਨੇ ਇਕ ਪੁਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨੀਂਹ ਪਥਰ ਰਖਿਆ ਸੀ। ਲੇਕਿਨ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਚਲੀ ਗਈ, ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ 5-6 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਪੁਲ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿਤਾ। ਉਸ ਪੁਲ ਦੀ ਉਥੇ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਜਲਦੀ ਤਾਮੀਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਪੁਲ ਤੇ 11-12 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਲਗਣਾ ਸੀ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਇਹ ਬਣਾਉਂਦੀ ਤਾਂ 11-12 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਇਹ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਤੇ 20-22 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਖਰਚ ਹੋਣੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜਲਦੀ ਪੁਲ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਥੇਈਂ ਡੈਮ ਵਾਸਤੇ ਪਹਿਲੇ 50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਲਗਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ 750 ਕਰੋੜ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਸਮਾਂ ਬੀਤਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਖਰਚਾ ਮਹਿੰਗਾਈ ਕਰਕੇ ਵਧਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਕਰਤਵ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਕੇ ਯਤਨ ਕਰੀਏ ਔਰ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਪੁਲ ਕੋਟਲੀ ਜਮੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਲੁਟੇਰਾ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤਾਮੀਰ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਪੁਲ ਭੋਗਪੁਰ-ਟਾਂਡੀ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਬਣਨਾ ਸੀ। ਇਥੇ ਪੁਲ ਦੀ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਉਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵੀ ਇਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਥੇ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਬਣਨੇ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਮੰਡੀਆਂ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾ-

ਉਣੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਪਿਛਲੀ ਅਕਾਲੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਚਲਾਈ ਸੀ ਔਰ ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ 90% ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ। ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ। ਕਈ ਸੜਕਾਂ ਤਾਂ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਬਣਾ ਵੀ ਦਿਤੀਆਂ ਸਨ ਔਰ ਇਸ ਵਿਚ ਮਾਰਕਿਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਨੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਸੜਕਾਂ ਜੋ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੇਨਟੀਨੈਂਸ ਵਾਸਤੇ ਮਾਰਕਿਟਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਫੰਡਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਆਦਮਪੁਰ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀ ਔਰ ਭੋਗਪੁਰ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀ ਪਾਸ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਸੜਕ ਤਾਂ ਕੀ ਬਣਾਉਣੀ ਹੈ ਇਹ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਦੀ ਮੇਨਟੀਨੈਂਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਲ ਜਾਂ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੇਨਟੀਨੈਂਸ ਦਾ ਕੰਮ ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. ਡੀ. ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਕੋਈ 180 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੜਕ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਦੀ ਇਮੀਜੀਏਟਲੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਵਾਸਤੇ ਸਰਵੇ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਕਰੈਸ਼ ਪਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਕੇ ਔਰ 2-3 ਸਾਲ ਦਾ ਟਾਰਗੇਟ ਰਖਕੇ ਇਹ ਕੰਮ ਛੇਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰਾ ਉੱਦਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੀ ਮੱਦ ਨੰ: 40 ਨੂੰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਇਹ ਡੀਮਾਂਡ ਸਕੂਲ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਮੁਤੱਲਿਕ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇਵਲ 17 ਲੱਖ 80 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਵਡਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਦੇਣ ਲਗਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਫਰਨੀਚਰ ਤਕ ਲਗਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਉਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਾਲੇ ਨਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਫਰਨੀਚਰ ਲਈ ਕੁਝ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਇਹ ਸਾਰਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਸਰਕਾਰ ਖੁਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆ ਅੱਛੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਵੀ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਮਾਡਲ ਸਕੂਲ ਬਣਾਕੇ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂਕਿ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਛੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਪੈਸਾ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਲਈ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਬਹੁਤ ਘਟ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸਕੂਲਾਂ ਬਾਰੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਦੋ ਪਿੰਡਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਜਿਥੇ ਨਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਹੈ ਇਹ ਦੋ ਪਿੰਡ ਮਾਲੀ ਨੰਗਲ ਅਤੇ ਨੰਗਲ ਅਰਾਈਆਂ ਹਨ ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੌਥੀ ਪੰਜਵੀਂ ਕਲਾਸ ਲਈ ਵੀ ਦੂਜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਨੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਚੇ ਲਾਇਕ ਹੋਣ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੋਣ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਤਕ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕਰਕੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਰਕਮ ਬਜਟ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਜਲੰਧਰ ਜੇਲ੍ਹ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ। ਜਲੰਧਰ ਸੈਂਟਰਲ ਜੇਲ੍ਹ ਲਈ ਇਮਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰਸਟ ਨੇ 52 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਸਕੀਮ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਡਰਾਪ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਐਡਵੋਕੇਟ]

ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਕਪੂਰਥਲਾ ਰੋਡ ਤੇ ਖਰੀਦ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਜਿਹੜੀ ਜਲੰਧਰ ਜੇਲ੍ਹ ਹੈ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਬੜਾ ਕਨਜਸਟਡ ਏਰੀਆ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਹ ਜੇਲ੍ਹ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜੇਲ੍ਹ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਬੜੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਅਤੇ ਧੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਂਟਰਲ ਜੇਲ੍ਹ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲੈ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘਟ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋ ਮੀਲ 2 ਮੀਲ ਦੂਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਹੁਣ ਸੈਂਟਰਲ ਜੇਲ੍ਹ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਸੈਂਟਰਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਮਾਡਰਨ ਫੈਸਿਲਟੀਜ਼ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਘਟੋ ਘਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾ ਹੋਣ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਕੈਪੀਟਲ ਦੇ ਵਿਚ ਪਰਸੋਂ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਕੈਦੀ ਭਜ ਗਏ ਸਨ। ਜੋ ਉਥੇ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਮ-ਸੇ-ਕਮ ਇਥੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਮਾਡਰਨ ਫੈਸਿਲਟੀਜ਼ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਜਾਣ ਵਿਚ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਉਥੇ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਕਮ-ਸੇ-ਕਮ ਉਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੁਖ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਗਲੀ ਗਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕੋਰਟਾਂ ਕਈ ਥਾਂ ਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਲਗ ਅਲਗ ਥਾਂ ਤੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜਲੰਧਰ ਦੇ 400 ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤੰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਲਗ ਅਲਗ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਵਕੀਲ ਇਕ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਟਾਈਮ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਲਾਈਂਟ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਫਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਪੂਰੀ ਕੋਆਪਰੇਸ਼ਨ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਥਾਂ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਕਲਾਈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ। ਹੁਣ ਡੀ.ਸੀ. ਕੋਰਟ ਕਿਧਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਇਬ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਅਤੇ ਐਸ. ਡੀ. ਐਮ. ਦੀ ਕੋਰਟ ਹੋਰ ਕਿਧਰੇ ਹੈ। ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟ ਹੋਰ ਕਿਧਰੇ ਹਨ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਅਲਗ ਹਨ ਅਤੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਐਂਡ ਟੈਕਸ਼ੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਰਟ ਅਲਗ ਥਾਂ ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦੀ ਕੋਰਟ ਕਿਧਰੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 7-8 ਥਾਂ ਤੇ ਇਹ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਰਟਾਂ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕਠਾ ਕਰਕੇ ਇਕ ਥਾਂ ਤੇ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਥਾਂ ਤੇ ਕੰਸਟਰੱਕਟ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਤੋਂ ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਮਿਨੀ ਸੈਕਟਰੀਏਟ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 2 ਕੋਰਟਾਂ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਥੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਅਤੇ ਐਸ. ਡੀ. ਐਮ. ਦੀ ਕੋਰਟ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਜਲੰਧਰ ਡੀ. ਸੀ. ਕੰਪਲੈਕਸ ਨੂੰ ਇੰਮੀਜੀਏਟ ਵਿਕੇਟ ਕਰਕੇ ਇਕ ਟਾਰਗੇਟ ਡੇਟ ਫਿਕਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਫਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉ ਉਹ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਤਨੇ ਮਹਿੰਗੇ ਰੇਟ ਤੇ ਵਿੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਆਮਦਨੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਇਕ ਨਵਾਂ ਕੰਪਲੈਕਸ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਵਿਚ ਮਿਨੀ ਸਕੱਤਰੇਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਡੀਮਾਂਡ ਵੀ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਔਰ ਜਿਹੜੀ ਸੁਜੇਸ਼ਨਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੈਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ।

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਉੱਤਰੀ): ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬੜਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਉਤੇ ਬੋਲਣ ਲਈ ਟਾਈਮ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਡੀਮਾਂਡ ਨੰ: 37

ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਹੈ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ ਸਟੇਟ ਦੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਸਫਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗਰੀਬ 95% ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਚ ਸਫਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਾਂ ਲਈ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਬਸ ਸਰਵਿਸ ਵਿਚ ਬੜੀ ਅਸੁਵਿਧਾ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 5% ਹੀ ਜਨਤਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਹੜੀ ਰੇਲ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ ਵਿਚ ਸਫਰ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਮਨਿਸਟਰ ਬੈਠੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਸਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸੀਟਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਛਤਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਜਨ ਕੰਮ ਠੀਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਤਨੀ ਖਸਤਾ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਫਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਕਲੀਫ ਉਠਾਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਬਸਾਂ ਨੂੰ ਰੀਪਲੇਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ 500 ਨਵੀਆਂ ਬਸਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਵਾਸਤੇ 190 ਬਸਾਂ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਹੀ ਬਜਟ ਵਿਚ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖ ਲਵੋ 2-4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਸਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਖਸਤਾ ਹੋ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਸਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਜਦ ਲੋਕ ਬਸ ਅਡੇ ਬਸਾਂ ਵਿਚ ਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਸਾਡੇ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਇਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬਸਾਂ ਵਿਚ ਬੜੀ ਭੀੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਛਤਾਂ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਵੀ ਸਫਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਘਰੋਂ ਜਦ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ ਬਸ ਅਡੇ ਤੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਸਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੀਟ ਮਿਲਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਫੇਰ ਉਹ ਬਸ ਦੀਆਂ ਛਤਾਂ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਸਫਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਵੀ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਸਾਂ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸਾਊਥ ਸਟੇਟਸ ਵਿਚ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਊਥ ਵਿਚ ਬਸ ਸਰਵਿਸ ਵੇਖੀ ਹੋਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਸ ਸਰਵਿਸ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਥਰਡ ਕਲਾਸ ਦੇ ਡਿਬੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ ਬਸ ਸਰਵਿਸ ਵੇਖ ਲਵੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨ ਕੋਚ ਜਿਵੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਸ ਸਰਵਿਸ ਵਿਚ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਫੰਡਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਨੇ ਕਲੀਅਰ ਸੰਕੇਤ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਸਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਵਧਾਉਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਸਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਵਰਕਿੰਗ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਈਏ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਲੀਕੇਜ ਆਫ ਫੰਡਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਰਾਏ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਾ ਪਵੇ। ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਇਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਗਰ ਪੈਸੈਂਜਰ ਟੈਕਸ 80% ਕਪੈਸਿਟੀ ਨਾਲ ਕਰ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਇਹ ਢਾਈ ਗੁਣਾ ਪੈਸੈਂਜਰ ਟੈਕਸ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ। ਪੈਸੈਂਜਰ ਟੈਕਸ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਦਸਣ ਕਿ ਕਿਤਨੀ ਕਪੈਸਿਟੀ ਉਪਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਕਿ 35%। ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਔਰ ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਸਾਰੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ । ਪਤੰਗ ਜੀ ਬਿਮਾਰ ਪੈ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕਈ

[ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ]

ਵਾਰ ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬਸਾਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਬਸਾਂ ਦੀ ਕੀ ਹਾਲਤ ਹੈ। ਅਜ ਕਪੈਸਟੀ ਕਹਿ ਦੇਈਏ ਕਿ 100% ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੈ, ਉਹ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤਨੀ ਸੁਵਿਧਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਬਸਾਂ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਜਿਹੜੀ ਕਪੈਸਟੀ ਯੂਟੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੈਂਟ ਪਰ ਸੈਂਟ ਵੀ ਕਹਿਣੀ ਹੈ। ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਕਪੈਸਿਟੀ ਲੀਕੇਜ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪੂਰਾ ਰੁਪਿਆ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ 55 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਸੇਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। 19.37 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੈ ਖਰਚਾ ਦਸਿਆ ਹੈ 29.35 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ। ਇਹ 35% ਕਪੈਸਿਟੀ ਫੇਵਰ ਤੇ ਹੈ। ਜੇਕਰ 80% ਜਾਂ 100% ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 45-50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਧ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੈਸੈਂਜਰ ਟੈਕਸ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 37 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਦਸਿਆ ਹੈ। 1986-87 ਵਿਚ 46 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਦਸਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਪੈਸਿਟੀ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ 80 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ਇਹ ਕੰਮ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਐਫੀਸ਼ੈਂਟ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਚਲਾਉਣ, ਫਿਰ ਬਸਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਘਾਟਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਪਲਾਨ ਦਾ ਘਾਟਾ ਵੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਸ ਸੇਵਾ ਵਲ ਵੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। 1980 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਸਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਵਧਾਏ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਜੋ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸਨ ਤਾਂ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ। ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਭਰ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਫਿਰ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਸਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰੇ। ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣਿਆ। ਫਿਰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੋਖਿਆ ਗਿਆ ਔਰ ਇਹ ਗਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵਡੀ ਲੀਕੇਜ ਹੈ। ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਨ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਚਿਠੀ ਲਿਖੀ।

ਸਰਦਾਰ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਰਾਜਲਾ : ** ** **

ਸ਼੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਚਿਠੀ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੈਸੈਂਜਰ ਟੈਕਸ ਕਪੈਸਿਟੀ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਰੁਪਿਆ ਵੱਧ ਆਵੇਗਾ। ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵਿਤ ਮੰਤਰੀ ਸਨ। 1983 ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਗਿਰ ਗਈ। ਫਿਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਔਰ ਅਸੀਂ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਵੀ ਡਿਸਕਸ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਸਕੀਮ ਤਿਆਰ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਫਿਰ ਉਹ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਨ ਵਾਸਤੇ ਗਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਆ ਗਈ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਬਣੀ ਪਈ ਹੈ ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਇਹ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਢਾਈ ਗੁਣਾ ਪੈਸੈਂਜਰ ਟੈਕਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। 45 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਤਕਰੀਬਨ 90 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਜੇਕਰ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਇਸ ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ

**Expunged as ordered by the Chair.

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਧ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ? ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਲੌਬੀਆਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਲੌਬੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਲੌਬੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਲੌਬੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿਤਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰਖਦੀ। ਇਤਨਾ ਰੁਪਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੀਕੇਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਵੀ ਸਕੀਮ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਟਾਫ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਪੈਸਿਟੀ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਇਹ ਟੈਕਸ ਲਗਣਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਹੁਤ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਿਹੜੀ 650 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਪਲਾਨ ਸੀ, ਉਹ ਸਾਰੀ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹ ਸਕਦੀ ਸੀ। 75 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੋ ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਮੁਬੇਲਾਈਜ਼ ਸਨ। ਫਿਰ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਨਜਾਇਜ਼ ਬੋਝ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਰਕਾਰ ਠੀਕ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੰਡਜ਼ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮਹਿਕਮੇਂ ਵਿਚ ਜੋ ਲਾਬੀਜ਼ ਹਨ, ਉਹ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਜੋ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਕੜੇ ਆਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਛਪਦੀ ਹੈ। ਇਹ 1983-84 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2 ਕਰੋੜ 51 ਲਖ 56 ਹਜਾਰ ਰੁਪਿਆ ਕਨਜ਼ਿਊਮ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਟਾਇਰਾਂ ਉਤੇ 1 ਕਰੋੜ 95 ਲਖ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚਿਆ ਹੈ। ਕਿਤਨੀ ਟਾਇਰ ਦੀ ਮਾਇਲੇਜ਼ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਤਨੀ ਰਿਕੁਮੈਂਡਿਡ ਮਾਇਲਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟਾਇਰ ਕਿਤਨੀ ਦੇਰ ਚਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। 5 ਕਰੋੜ 58 ਲਖ ਰੁਪਿਆ ਬਸਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਉਤੇ ਲਗਣਾ ਹੈ ਆਮਦਨ ਸਿਰਫ 19 ਕਰੋੜ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਟਾਇਰਾਂ ਤੇ ਜਾਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਤੇ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰਾ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਵਿਚ ਡਿਟੇਲ ਵਿਚ ਰਿਕੁਮੈਂਡ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਦਸਣ ਕਿ ਡੀਜ਼ਲ ਏਨਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਔਪਟੀਮਮ ਡੀਜ਼ਲ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਿੰਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਏਥੇ 7 ਕਰੋੜ ਦਾ ਡੀਜ਼ਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਐਕਚੁਅਲੀ ਕਿੰਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਪੋਜੀਸ਼ਨ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਅਦਾਰੇ ਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਟਰੇਸਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕਪੈਸਟੀ ਬੇਸਿਜ਼ ਦੇ ਉਪਰ ਪੈਸੇਂਜਰ ਟੈਕਸ ਲਗਾਏ ਅਤੇ 80% ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਕਪੈਸਟੀ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਦੇਣ। ਗੌਰਮਿੰਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨਫੋਰਸ ਕਰੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰੇ ਤਾਕਿ ਲੀਕੇਜ ਘਟ ਹੋ ਸਕੇ। ਸਟਾਫ ਇਸੇ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਥੇ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਜੇਸ਼ਨ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਅਖਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੱਸਿਜ਼ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰੇ ਅਤੇ ਦੇਖੇ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਟਿਕਟਲੈਸ ਟਰੈਵਲਰਜ਼ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਚੈਕਿੰਗ ਦੇ ਅਖਤਿਆਰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਚੈਕਿੰਗ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਘਟ ਕੋਈ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਤੀਜੀ ਸੁਜੇਸ਼ਨ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਇੰਟਰ-ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਟਰਾਂਸਫਰਜ਼ ਕਰਨ। ਅਜ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਕੀ ਹੈ। ਅਗਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਹੈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਡਰ ਦਾ ਹੀ ਆਦਮੀ ਲਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵੀ ਉਥੇ ਜਾ ਸਕੇ ਇਸ ਲਈ ਕਾਡਰ ਕਾਮਨ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਹਰਲਾ ਆਦਮੀ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਜਲਦੀ ਗਰੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ

[ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ]

ਸਕਦਾ। ਇਹ ਇੰਟਰ ਕਾਡਰ ਚੇਂਜ ਓਵਰ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੇ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਅਜ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲਾਰੀ, ਨਾ ਬੂਹਾ ਤੇ ਨਾ ਬਾਰੀ।

ਸਰਦਾਰ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਰਾਜਲਾ : ਮਹਿਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਤਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤੁਸੀਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹੀ ਰਹਿਣੀਆਂ ਸਨ। 5 ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : 5 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਆਡਿਟ ਵੀ ਵੈਲਿਊ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਕਰਾਉਣ। ਅਜ ਵਰਗਾ ਆਮ ਆਡਿਟ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਾਰੇਨ ਕੰਟਰੀਜ਼ ਵਿਚ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਆਡਿਟ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਬਿਲ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਟਿਕ ਮਾਰਕ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਉਹ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਕੀ ਉਸਦੀ ਏਨੀ ਵੈਲਿਊ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਵੈਲਿਊ ਬੇਸਡ ਆਡਿਟ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਕਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਏਥੇ ਅਡਾਪਟ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਦਮ ਐਫੀਸ਼ੈਂਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰਿਆ-ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਅਡਾਪਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਬਸ ਤੇ ਖਰਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕੀ ਉਸਦੀ ਵਸੂਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਪੈਸੇਂਜਰ ਨੂੰ ਹੋਈ ਵੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਜਿਹੜਾ ਸਰਕਾਰ ਫਾਇਦਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਫਾਇਦਾ ਆਖਿਰਕਾਰ ਪੈਸੇਂਜਰ ਨੂੰ, ਅਵਾਮ ਨੂੰ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 15 ਦਿਨ ਦਾ ਕੋਰਸ ਰਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਜਿਹੜੇ ਕੰਡਕਟਰ ਅਤੇ ਬਸ ਡਰਾਈਵਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਦਸਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਬਿਹੇਵ ਕਰੋ। ਅੱਜ ਹਾਲਤ ਏਨੀ ਕੁ ਭੈੜੀ ਹੈ ਕਿ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ। ਜੇ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਏਥੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਨੋਟ ਕਰ ਲੈਂਦੇ। ਇਕ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦਾ ਆਫੀਸਰ ਫਰੀਦਕੋਟ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਬਸ ਸੇਵਾ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਸ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਉਸਨੇ ਟਿਕਟ ਲੈਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦਿਤੇ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਹਰੀਕੇ ਆ ਕੇ ਟਿਕਟ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਉਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਟਿਕਟ ਕਢ ਕੇ ਫੜਾ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੈਸੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਤੋਂ ਲਏ ਹਨ ਅਤੇ ਟਿਕਟ ਹਰੀਕੇ ਆ ਕੇ ਕਿਉਂ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਟਿਕਟ ਉਥੋਂ ਦੀ ਹੀ ਕਟ ਕੇ ਦਿਓ। ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਬਾਊ, ਟਰੈਵਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ। ਤੈਨੂੰ ਇਹੀ ਟਿਕਟ ਦੇਣੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਫਸਰ ਵੀ ਜਾਨਦਾਰ ਸੀ, ਉਹ ਅੜ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਫੇਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ 10 ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਿਤੇ। ਜਿਹੜੇ ਹੋਰ ਵੀ ਪੈਸੇਂਜਰ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਊ, ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ 5 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਟਰੈਵਲ ਕਰਦਿਆਂ, ਏਥੇ ਅੜਨ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਪੈਸੇ ਲੈ ਲੈਣ ਅਤੇ ਟਿਕਟ ਦੇ ਦੇਣ, ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੇ ਤਾਂ ਨਾ ਸਹੀ। ਸੋ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਏਥੇ ਲੀਕੇਜ ਕੋਈ 50% ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਫੇਅਰ ਵਿਚ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਇਮੀਜੀਏਟਲੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੂਲ ਪਰੂਫ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਕਿ ਲੀਕੇਜ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕੀਏ। ਜਿਹੜੀ ਗਲ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸਰਪਰਾਈਜ਼ ਚੈਕਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਰੈਂਕ ਦੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਚੈਕਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੋਬਾਈਲ ਐਸਕੌਰਟਸ ਬਣਾਉਣ ਚੈਕਿੰਗ ਲਈ ਜੋ ਇਸ ਲੀਕੇਜ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕੇ ਤਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ

ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਵੀਰ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਸਾਨੂੰ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪੈਸਾ ਹੈ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਘਾਟਾ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ।

ਬਾਕੀ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੀ ਦੂਜੀ ਮੱਦ ਹੈ ਰੋਡਜ਼ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ, ਉਸਦੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਵਾਂਗਾ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇਕ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ, ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਵੀ ਇਕ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ ਇਥੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਪਵਿਤਰ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ, ਮਹਾਨ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸਦਾ ਬੜਾ ਸਤਿਕਾਰ ਹੈ, ਇਥੋਂ ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਤੱਕ ਡਬਲ ਲੇਨ ਬਣਾਉਣ।

ਟਰੇਜ਼ਰੀ ਬੈਂਚਿਜ ਵੱਲੋਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ : ਇਹ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸਨ ਮਹਿਰਾ : ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਹੀ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਪਾਸ ਟੇਕ-ਅਪ ਕਰਨੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰੋਡ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਆਪ ਇਸਦਾ ਵੇਰਵਾ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਇਸਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਹ ਅਟਾਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੀ ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ ਡਬਲ ਲੇਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜਲੰਧਰ ਤੱਕ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਵਿਚਲੇ ਟੋਟੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਤੱਕ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ੁਰੂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਸਰ ਤੋਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਗਲ ਵੀ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰ ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਬਾਈਪਾਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜਾ ਟਰੈਫਿਕ ਉਥੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਕ ਹੈਜ਼ਾਰਡ ਹੈ, ਬੱਚੇ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬੈਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਟਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਹੋਇਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਸਮੂਥ ਫਲੋ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬਾਈ ਪਾਸ ਨਾਲ ਕੁਨੈਕਟ ਹੋ ਜਾਣ।

ਅਖੀਰਲੀ ਗੱਲ ਮੈਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਵਧਾਏ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਅਨੁਰੋਧ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਰਾਏ ਨਾ ਵਧਾਓ। ਇਹ ਕਿਰਾਏ ਵਧਾਉਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ 95% ਗਰੀਬ ਜਨਤਾ ਤੇ ਬੋਝ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ ਅਗਰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੀ ਹੀ ਕਾਰਿਆ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਧਾ ਲਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਕਾਫੀ ਪੈਸਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਵੱਧ ਬੱਸਾਂ ਪਾ ਸਕਾਂਗੇ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਵੀ ਠੀਕ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਵੀ ਰੁਪਿਆ ਆਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਵਿਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਜੋ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਹੁੰਦੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹਵਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ। ਇਕ ਜਿਹੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸਕੀਮ ਤਿਆਰ ਪਈ ਹੈ, ਬਿਲ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਨਾਲ ਢਾਈ ਗੁਣਾ ਪੈਸੇਂਜਰ ਟੈਕਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਤੇ ਬੋਝ 45 ਕਰੋੜ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤਕਰੀਬਨ 100 ਕਰੋੜ ਦਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 80% ਕਪੈਸਿਟੀ ਫੈਕਟਰਜ਼ ਦੇ ਉਪਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ 5 ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਪਿਛੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਸਦਾ ਵਿਤ ਮੰਤਰੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਇਮੀਜੀਏਟਲੀ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਟਿਕਟਾਂ ਕਰਕੇ ਜਿਹੜਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਨਾ

[ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ]

ਹੁੰਦਾ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੇ ਫੇਅਰ ਵਿਚ ਰੇਵੇਨਿਊ ਵਿਚ 55% ਵਾਧਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਵਿਚ 19 ਕਰੋੜ ਦਾ ਅਤੇ ਉਨਾ ਹੀ ਪੀ. ਆਰ. ਟੀ. ਸੀ. ਦੇ ਕਿਰਾਇਆਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਏਨਾ ਕੁ ਰੁਪਿਆ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਵਿਚ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਜਾ ਕੇ ਟਿਕਟ ਲਵੇ ਤਾਂ ਮਿਲਦੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕਦੀ ਕੋਈ ਲੈਂਦਾ ਨਹੀਂ। ਸੋ, ਇਹ ਪੈਸੇਂਜਰ ਟੈਕਸ ਕਪੈਸਿਟੀ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਰੇਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Rationalisation in passenger tax on capacity basis, mobile checking by Magistrate and by police not less than the rank of D.S.P. is essential ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਟੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਮਕਾਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਕਪੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਚੰਗੇ ਸਾਧਨ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਬੱਸ ਵਿਚ ਹੀ ਸਫਰ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੀ ਸਫਰ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਦਿਲੀ ਵਰਗੇ ਲੰਮੇ ਸਫਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ। ਇਕ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾਂ (ਟਾਂਡਾ): ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਕੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਰੋਡਜ਼, ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼, ਬਰਿਜਿਜ਼ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਡਿਮਾਂਡਜ਼ ਤੇ ਬੋਲਣ ਲਈ ਟਾਈਮ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਟੇਟ ਪਲੈਨਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪਲੈਨਿੰਗ ਕੋਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਬਿਹਤਰ ਹੋ ਸਕੇਗੀ ਔਰ ਜਿਹੜਾ ਪੈਸਾ ਹੈ ਇਹ ਜ਼ਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਏਗਾ। ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਡਿਪਲੋਮੇਸੀਜ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਜੋ ਘਾਟਾ ਪਿਛੇ ਪਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਬਜਟ ਤੇ ਬੜਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਮਾਲੀ ਸਾਧਨ ਮੋਬੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ-ਸਟੇਟ ਰਿਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਵਿਚ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਵੇਖਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਿਸੋਰਸਿਜ਼ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਉਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਟੇਟਾਂ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੈ ਕਿ ਬਜਟ ਐਸਟੀਮੇਟਸ ਵਿਚ ਪਲੈਨਿੰਗ ਔਰ ਰਿਸੋਰਸਿਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ ਗਿਆ। ਅਜ ਕਲ੍ਹ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਮਾਡਰਨ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਬੜੀ ਖਾਸ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ; ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਪਲੈਨਿੰਗ ਦੀ। ਅਸੀਂ ਨਿਊ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇਣੀ ਹੈ। ਨਿਊ ਥਾਟਸ ਦੇਣੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਪੈਸਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਗ ਸਕੇ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਰੋਡਜ਼, ਬਰਿਜਿਜ਼ ਬਣਨੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੰਬੀ ਹੋ ਸਕੇ। ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਦੀ ਮਾਡਰਨ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿਚ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਤੇ ਰੋਡਜ਼ ਦੀ ਰਿਸਰਚ ਨੂੰ ਖਾਸ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਾਫੀ ਪੈਸਾ ਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਨਵੀਂ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਨੂੰ ਅਲਪਾਈ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੋ, ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 35 ਸਾਲਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਰਾਜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਜਿਥੋਂ ਵੀ ਇਹ ਜਿਤ ਕੇ ਆਏ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁ-ਸੰਮਤੀ ਆਈ, ਉਥੋਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ। ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਉਨਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਡੀ ਤੇ ਬੇਟ ਏਰੀਏ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਵੀ ਆਈ ਹੈ। ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਬਣੀਆਂ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੜਕਾਂ-ਅਪਰੋਚ ਰੋਡਜ਼ ਬਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਹੀ ਹਾਲ ਬ੍ਰਿਜਿਜ਼ ਦਾ ਹੈ।

ਟਾਹਲੀ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਘੋੜਵਾਹਾ ਪਿੰਡ ਦਾ ਬਰਿਜ ਹੈ। ਉਹ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਬਾਦਲ ਸਹਿਬ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕਤ ਮੈਂ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਪੁਲ ਦੇ ਨਾਂ ਬਣਨ ਨਾਲ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਬਰਸਾਤਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮਿੰਨੀ ਰੋਡਜ਼ ਔਰ ਬਰਿਜ ਬਣਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤਕ ਜੋ ਪੁਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਬਣਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਬੁਲੋਵਾਲ ਪਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਸੜਕ ਤੇ ਬਰਿਜ ਹੈ। ਇਹ ਬੜੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਵਾਲਾ ਬਰਿਜ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਟਾਂਡਾ ਦਸੂਹਾ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਕਟ ਆਫ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 2-3 ਚੋਆਂ ਦੇ ਪੁਲ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਬਣਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਤੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਤੇ ਨਹੀਂ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਿਵਾਈਜ਼ਡ ਬਜਟ ਐਸਟੀਮੇਟਸ 1985-86 ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਰਕਮ ਰਖੀ ਗਈ ਸੀ ਲੇਕਿਨ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਫਲਸ਼ ਫਲਡਜ਼ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਔਰ ਟਾਂਡੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਪੁਲੀਆਂ ਔਰ ਸੜਕਾਂ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ ਲੇਕਿਨ ਮੈਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਵਾਈਜ਼ਡ ਬਜਟ ਵਿਚ ਨੈਚੁਰਲ ਕਲੈਮਿਟੀਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਪੈਸਾ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਹਲਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲ ਬਣਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਨੈਚੁਰਲ ਕਲੈਮਿਟੀਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਜਿਹੜਾ ਪੈਸਾ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ ਤੇ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਦਾ ਬਰਿਜ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਫਾਸਲਾ ਘਟ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਬਣਨ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜੋ ਐਸ ਵੇਲੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਪਰੈਸ਼ਰ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਘਟ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਸੁਖਾਲੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਮੈਂ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਨਵੀਂ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਅਡਾਪਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਨਹਾਸ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਦਸਿਆ ਸੀ, ਮਿੰਨੀ ਸੈਕਟਰੀਏਟ ਬਣਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਮਿਲ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਕੋ ਥਾਂ ਤੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਸਕਣ। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸਬਡਵੀਜ਼ਨ ਟਾਂਡਾ ਹੈ, ਉਹ ਬੜੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਸਾਂ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਈ ਹੋਈ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਕੰਪਲੈਕਸ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਉਥੇ ਕੰਪਲੈਕਸ ਜਲਦੀ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਿੰਨੀ ਸੈਕਟਰੀਏਟ ਬਣਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਪਾਲਿਸੀ ਅਡਾਪਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਾਹਤ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਗੌਰਮਿੰਟ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੰਪੀਟੀਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਸਰਵਿਸ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਅਜ ਕਲ੍ਹ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਚੰਗੀਆਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਚੰਗੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਨਹੀਂ ਲਈਆਂ, ਬੱਸਾਂ ਭੱਜੀਆਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਨਵਾਂ ਡੀਪੂ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਅਤੇ ਬਾਡੀਜ਼ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਔਰ ਖਰਾਬ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਡੀਪੂ ਵਿਚ ਲਿਜਾ ਕੇ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਾਲ ਪਰੈਕਟਿਸਜ਼ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਨਐਫੀਸ਼ੈਂਸੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਰੈਕਟਰ ਡੀਟੀਰੀਓਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸੋ ਮੈਂ ਐਨਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਤੁਹਾਡਾ ਬੜਾ ਮਸ਼ਕੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਲਈ ਟਾਈਮ ਦਿਤਾ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਪਲੈਨਿੰਗ ਸੈੱਲ ਲਈ ਹੋਰ ਪੈਸੇ ਰਖ ਕੇ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਲਈ

[ਸਰਦਾਰ ਉਪਕਾਰ ਰੰਧਾਵਾ]
ਜਿਥੇ ਫਲੱਡਜ਼ ਨਾਲ ਸੜਕਾਂ ਬ੍ਰਿਜਿਜ਼ ਆਦਿ ਖਰਾਬ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਉਸ ਲਈ ਹੋਰ ਪੈਸੇ ਰਖ ਕੇ ਇਹ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਵੈਦ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੱਤਾ (ਜਲੰਧਰ ਉੱਤਰੀ): ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਡੀਮਾਂਡ ਨੰ: 36, 37 ਔਰ 40 ਤੇ ਬੋਲਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਜਲੰਧਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਾਨ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸੈਂਟਰ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਹੀ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਬੜਾ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਸ਼ਹਿਰ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਹੈ। ਇਥੇ ਡੀ. ਏ. ਵੀ. ਕਾਲਜ, ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਐਸ. ਡੀ. ਕਾਲਜ ਔਰ ਟੈਕਨੀਕਲ ਕਾਲਜ ਹਨ। ਇਥੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਕਾਲਜ ਵੀ ਹਨ। ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਜਿਤਨੀ ਇੰਪਾਰਟੈਂਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਇਗਨੋਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੱਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਬੜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਐਂਟਰ ਹੋਈਏ ਨਕੋਦਰ ਰੋਡ ਤੋਂ ਕਿਤੋਂ ਵੀ ਐਂਟਰ ਹੋਈਏ ਤਾਂ ਉਥੇ ਬੜੇ ਬੜੇ ਛੱਪੜ ਹਨ ਜਿਥੋਂ ਕਿ ਬਦਬੂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਚਮੜੇ ਦਾ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਵਾ ਟੈਨਰੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) (ਆਵਾਜ਼: ਰਿਪੋਰਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਉਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ)। ਇੰਡੀਵੀਜੁਅਲੀ ਲੋਕ ਕਾਫੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿੰਨਾ ਉਥੇ ਪਾਣੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਲਈ ਸੀਵਰੇਜ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੀਵਰੇਜ ਸਿਸਟਮ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਛੱਪੜਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਲੈਨਿੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਐਸਟੀਮੇਟ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਬਦਬੂਦਾਰ ਛਪੜਾਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ। ਉਹ ਛੱਪੜ ਠੀਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਹ ਛੱਪੜ ਸੀਵਰੇਜ ਵਿਚ ਪਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਬਾਹਰਲੇ ਪਾਸੇ ਟਾਂਡਾ ਰੋਡ ਕੋਲ ਛੱਪੜ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਦੁਆਬਾ ਕਾਲਜ ਹੈ ਔਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਹੈ। ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਦੇ ਵਰਕਰਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਕੁਆਰਟਰਜ਼ ਬਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਬੜੇ ਬੜੇ ਛੱਪੜ ਹਨ। ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਉਥੇ ਮਾਲ ਗੁਦਾਮ ਪਿਆ ਸੀ। ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੋਕ ਉਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਕਰਨਾਟਕਾ ਤੋਂ ਆਏ ਹਨ ਔਰ ਕੋਈ ਮਦਰਾਸ ਤੋਂ ਆਏ ਹਨ। ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਲੋਕ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਆਕੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਉਥੇ ਝੌਂਪੜੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਕਾਗਜ਼, ਰੱਦੀ ਔਰ ਕੂੜਾ ਆਦਿ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਉਸਨੂੰ ਵੇਚ ਕੇ ਆਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਔਰ ਬੱਚੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਗੰਦਾ ਏਰੀਆ ਹੈ ਉਹ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਬਣਾਕੇ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਤਾਕਿ ਉਹ ਲੋਕ ਅਮਨ ਨਾਲ ਰਹਿ ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ 4-5 ਆਦਮੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਕਲੋਨੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਹਿਰ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪਾਸੇ ਆਬਾਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸਦੇ ਇਰਦ ਗਿਰਦ ਸੀਲਿੰਗ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਨਾ ਕੋਈ ਸੜਕ ਹੈ ਔਰ ਨਾ ਹੀ ਸੀਵਰੇਜ ਸਿਸਟਮ ਹੈ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਗੰਦਾ ਏਰੀਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੀਵਰੇਜ ਲਈ ਪਾਈਪ ਲਾਈਨ ਵਿਛਾਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਲਈ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੈਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਆਈਆਂ, ਫਲੱਡਜ਼ ਆਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਪੁਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨੇੜੇ ਲਗਦੀਆਂ ਆਬਾਦੀਆਂ ਵਿਚ ਦਸ ਦਸ, ਬਾਰਾਂ ਬਾਰਾਂ ਫੁੱਟ ਪਾਣੀ ਆ ਗਿਆ। ਪਸ਼ੂ ਮਰ ਗਏ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ । ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਜੋ ਇਸ ਲਈ ਗਰਾਂਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਮਕਾਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਉਸ ਨੂੰ 130 ਰੁਪਏ ਮਿਲੇ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਘਟ ਹਨ ਔਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 5,000 ਰੁਪਿਆ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਜੋ ਗਰਾਂਟਾਂ ਤਕਸੀਮ ਹੋਈਆਂ ਉਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਉਹ ਆਬਾਦੀ ਕਾਫੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਉਥੇ ਇਹ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਸ਼ਿਫਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ। ਝਗੜਾ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਲਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪ੍ਰਾਈਸ ਤੇ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਜੋ ਮਾਈਗਰੇਟ ਹੋ ਕੇ ਆਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹਦੀ ਹੈ ਤਾਕਿ ਉਹ ਵੀ ਆਬਾਦ ਹੋ ਸਕਣ। ਪਹਿਲੀ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਦੇ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਅੱਛੀਆਂ ਆਬਾਦੀਆਂ ਹਨ ਉਥੇ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਦਸ ਦਸ, ਵੀਹ ਵੀਹ ਮੱਝਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹਨ, ਗੋਬਰ ਵਗੈਰਾ ਸੀਵਰੇਜ ਵਿਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿਊਸੈਂਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਹ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ ਸ਼ਿਫਟ ਹੋ ਜਾਣ। ਮਿਲਕ ਪਲਾਂਟ ਅੱਛਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ ਉਥੇ ਨਿਊਸੈਂਸ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ ਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੇ ਘੇਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਲੰਘਣ ਲਈ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ । ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲੇ ਬੱਜਰੀ ਲੱਦੀ ਉਥੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਣ ਜਾਣ ਲਈ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ । ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਬਾਈ ਪਾਸ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਤਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਇਹ ਉਥੇ ਚਲੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਉਥੇ ਸ਼ਿਫਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰਾਮ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਮਿਨਹਾਸ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਣ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਪਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਸ਼ਿਫਟ ਕਰਕੇ ਜਿਥੇ ਇਸ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਉਥੇ ਲੈ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਪਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਕਈ ਐਸੇ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਤੋਖਪੁਰਾ ਆਦਿ, ਜਿਥੇ ਕਿ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਲਈ ਟਾਟ ਔਰ ਦਰੀਆਂ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਹਨ ਔਰ ਭੈਣਾਂ ਮੈਡਮਾਂ ਲਈ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵੱਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਔਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਮੀਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਤਾਂ ਕਾਨਵੈਂਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗਾ ਉਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਦੇ ਬੱਚੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕਣਗੇ। ਉਚੀ ਵਿਦਿਆ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰਕੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਪਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਉਥੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਖੋਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ ਤੇ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਉਥੇ ਕਈ ਨਵੀਆਂ ਆਬਾਦੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਨਹਿਰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਪੁਲ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਸਤਾ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਂ ਵਿਦਿਆਲਿਆ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਸੜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਲਈ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਸਤੇ ਰਾਹੀਂ ਬੱਚੇ ਸਕੂਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿੰਨੀ

[ਵੈਦ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੱਤਾ]

ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਇਹ ਰਸਤੇ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮਖਤੂਲਪੁਰਾ ਛੱਪੜ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਦਸ ਬਾਰਾਂ ਫੁੱਟ ਪਾਣੀ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਸੂਰ ਮੰਡੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸੂਰ ਪਾਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੁਆਰਟਰਜ਼ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵੱਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਉਥੋਂ ਸਾਨੂੰ ਆਂਡੇ ਅਤੇ ਚੂਚੇ ਆਦਿ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੋਲ-ਟਰੀ ਫਾਰਮਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਕੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਕਿੰਨੀ ਫੀਡ ਦੇਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਆਵਾਜ਼ਾਂ: ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਇਹ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਤੇ ਬੋਲਣ।

ਵੈਦ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੱਤਾ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਰੁਪਿਆ ਪਰੋਵਾਈਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੜਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਤੇ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਸੋ, ਮੈਂ ਅਰਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਉਥੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲੀਆਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁਪਿਆ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ, ਲੋੜਾਂ ਬਾਰੇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਧਿਆਨ ਘੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਸੜਕਾਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਉਥੇ ਬੱਸਾਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਕੰਮ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ, ਬੱਸਾਂ, ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਗਰਾਊਂਡਜ਼ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਜਿਹੜੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗਰੀਬ ਆਬਾਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸੀਂ ਵੈਲਫੇਅਰ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਉਧਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਚੇਚਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮ, ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ, ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਆਦਿ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਸ਼ਿਫਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਐਨਾ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੇਂਦਰੀ): ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਤੇ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਮੰਗ ਨੰ: 37, 40 ਅਤੇ 36 ਉਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਪਰੀ-ਡਾਮੀਨੈਂਟਲੀ ਇਕ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਸਟੇਟ ਹੈ ਔਰ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਵਿਚ ਐਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਲਿਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਮੀਨਜ਼ ਆਫ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ। ਕੱਲ੍ਹ ਜਦੋਂ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪਰਗਟ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ 1 ਕਰੋੜ 10 ਲੱਖ ਟਨ ਅਨਾਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਭੇਜਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਮੇਜਰ ਟ੍ਰਾਂਸ-ਪੋਰਟ ਜੋ ਹੈ ਉਹ ਇਕ ਪੈਸੈਂਜਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਗੁੱਡਜ਼ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਹੈ। ਪੈਸੈਂਜਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੈਕਟਰ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਦੋਨੋਂ ਇਨਵਾਲਵਡ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਗੁੱਡਜ਼ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੈਕਟਰ ਕੋਲ ਹੈ। ਪੈਸੈਂਜਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਬਲਮਜ਼ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹਨ। ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ਅਸੀਂ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿਆਦਾ

ਬੱਸਾਂ ਨਵੀਆਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਜਬ ਮੁਰੰਮਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਯਾਤਰੂਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਪਹੁੰਚਾ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਬੱਸਾਂ ਵੀ ਫਿਟਨੈਸ ਸਰਟੀਫੀਕੇਟ ਦਿੱਤੇ ਬਗੈਰ ਭੇਜੀਆਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਪੈਸਿਟੀ ਬੇਸ ਤੇ ਟੈਕਸ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਜਿਹੜਾ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਿਨਮਿਆਂ ਉਤੇ ਕਪੈਸਟੀ ਬੇਸ ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਾਇਆ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਰੀਜ਼ਲਟ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿਨਮਾ ਮਾਲਿਕਾਂ ਨੇ 5 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਿਨਮੇ ਦੀ ਟਿਕਟ 8 ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਵੇਚਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਲੋਕੀਂ ਟਿਕਟਾਂ ਕਪੈਸਟੀ ਬੇਸ ਤੇ ਲੈਣਗੇ ਅਤੇ ਸਿਨਮੇ ਦੇ ਮਾਲਿਕ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਾਰਜ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਕਲੀਫ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸਾਡੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਔਰ ਵਰਕਸ ਮੈਨੇਜਰ ਕੋਲੋਂ ਇਕ ਫਿਟਨੈਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਉਸ ਵਰਕਸ਼ਾਪ, ਵਰਕਸ ਮੈਨੇਜਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਹੁੰਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਬੱਸਾਂ 10 ਮੀਲ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਖੜੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪੈਸੈਂਜਰ ਉਥੇ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਸਫਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਪੇਅਰ ਵੀਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਕਿ ਬੱਸ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਟਾਇਰ ਪੈਂਚਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਟਾਇਰ ਨੂੰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪੰਚਰ ਲਗਵਾਉਣ ਪਰ ਯਾਤਰੂ ਉਥੇ ਖੜ੍ਹੇ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਪੰਚਰ ਲਵਾਉਣ, ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਾਉਣ ਤੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਯਾਤਰੂਆਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਟਿਪਨੀ ਸਾਰੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟਰਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਰੈਵੇਨਿਊ ਸਟੈਂਪ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੇ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਟਿਕਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਉਹ ਟਿਕਟ ਦਿੰਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਅਗਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਮਿੰਨੀ ਬੱਸਾਂ ਉਤੇ ਟੈਕਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਸਟੈਂਪ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ 33 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਗਰ ਐਫੀਸ਼ੈਂਸੀ ਵਧਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਆਮਦਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਗਰ ਬੱਸ ਵਿਚ 48 ਸੀਟਾਂ ਹਨ ਜਾਂ 52 ਸੀਟਾਂ ਹਨ ਤਾਂ ਪੈਸੈਂਜਰ ਉਸ ਵਿਚ 100 ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਟਿਕਟਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੈਸੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਐਫੀਸ਼ੈਂਸੀ ਵਧਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਫਿਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।

[ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ]

ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਨਕਰੀਜ਼ਡ ਕਾਸਟ ਇਨਪੁੱਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਸਪੌਂਡਿੰਗ ਇਨਕਰੀਜ਼ ਅਸੀਂ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ। ਇਨਪੁਟ ਵਿਚ ਕਾਸਟ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ ਮਗਰ ਟੈਕਸ ਵਧਾਉਣ ਨਾਲ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅਗਰ ਇਸ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਆਮਦਨ ਸਾਡੀ ਵੱਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਘਟਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਕਈ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਵਿਚ 20 ਸੀਟਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਵਿਚ 50 ਆਦਮੀ ਬੈਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਿੰਨੀ ਬੱਸਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਪੱਟੀ ਸਰਹਾਲੀ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਅਤੇ ਜੰਡਿਆਲਾ ਵੱਲ ਨੂੰ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੌ ਸੌ ਆਦਮੀ ਬੈਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਰੇਕ ਲਾਉਣ ਵੇਲੇ ਛੱਤ ਥੱਲੇ ਡਿਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਇਨਸ-ਪੈਕਟਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੱਸਾਂ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਵਿਚਾਰੇ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਲੀਗਲ ਬੱਸਾਂ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮਿੰਨੀ ਬੱਸਾਂ ਹਨ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਜਿਹੜੇ ਅਨਇੰਪਲਾਇਡ ਗਰੈਜੂਏਟਸ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਮੁਨਾਸਬ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੱਸਾਂ ਵਾਲੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੂਟ ਪਰਮਿਟ ਇਕ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਚੱਕਰ ਚਾਰ ਚਾਰ ਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪ ਪੈਸਾ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਰੂਟ ਪਰਮਿਟ ਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਚੱਕਰ ਉਹ ਕਈ ਕਈ ਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਮਿਲੀ ਭੁਗਤ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਿਛੇ ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਢੀਂਡਸਾ ਜੀ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਢੀਂਡਸਾ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਜੀਪ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਰਲਾਸਕਰ ਇੰਜਣ ਲਾ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਗੱਡਾ ਜਿਹਾ ਲਾ ਕੇ ਵਿਚ ਆਦਮੀ ਬਿਠਾ ਲਏ। ਲਾਈਸੰਸ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਇਹ ਕੋਈ ਇਕ ਸਾਲ ਕੰਮ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਲੋਕੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਢੀਂਡਸਾ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਬੰਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦੇਣ। ਉਹ ਤੇਜ਼ ਬਹੁਤ ਚਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਜ਼ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਅੱਛੇ ਹਨ। ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬੜੀਆਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਕਾਫੀ ਹਨ। ਇੰਟਰ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਵੀ ਸਾਡੀਆਂ ਕਾਫੀ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਿਚ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਇੰਟਰ ਲਿੰਕਸ ਰੋਡਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਮੀਲ ਦੋ ਮੀਲ ਪੈਦਲ ਚਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਫਰ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕੇ। ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦਾ ਰੁਪਿਆ ਜਲਦੀ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮਿਸਿੰਗ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਜਲਦੀ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਪੀ. ਡਬਲਿਯੂ. ਡੀ ਕੋਲ ਰੁਪਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲ ਦੋ ਸਾਲ ਕੋਈ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਸੜਕਾਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਸਪੀਡਾਈਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਸਕੀਏ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਚੋਆਂ ਤੇ ਪੁਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਵੇਲੇ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਬੱਸਾਂ ਉਥੇ ਫਸ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਰੁੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕੁਝ ਜਗ੍ਹਾਂ ਤੇ ਚੋਆਂ ਤੇ ਪੁਲ ਬਨਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਆਲ ਵੈਦਰ ਰੋਡ ਬਣ ਸਕਣ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਈ ਪਾਸਿਜ਼ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫਗਵਾੜੇ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਐਂਟਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਰਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਲੰਘ ਕੇ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਥੇ ਬਾਈ ਪਾਸ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਬੱਸ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਟਰੈਫਿਕ ਹੈਜ਼ਰਡ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਰਾਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਸਰਵੇ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਹਨ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਗਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਕ ਹਾਈ ਪਾਵਰਡ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜੀ ਸੜਕਾਂ, ਪੁਲਾਂ, ਚੋਆਂ ਅਤੇ ਕਲਵਰਟਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਡਰਾਈਵਰਜ਼, ਕੰਡਕਟਰਜ਼ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਜਗ੍ਹਾ ਆਦਿ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਔਰ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਲੌਂਗ ਰੇਂਜ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਸਕਣ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਵੇ, ਐਸਾ ਕੋਈ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । ਮੈਂ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਕ ਹਾਈ ਪਾਵਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰੇ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਥੈਂਕ ਯੂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਡੋਗਰਾ (ਦਸੂਆ): ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਡੀਮਾਂਡ ਨੰਬਰ 37, 40 ਅਤੇ 36 ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ । ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਬਾਰੇ ਕਹਾਂਗਾ। ਸਾਡੇ ਕਾਫੀ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਬੋਲਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਤੁਅੱਲਕ ਹੈ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਅਜ ਵੀ ਮੈਂ ਸਵੇਰੇ ਜਦੋਂ ਬੱਸ ਵਿਚ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਬੜੀ ਹਵਾ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ ਬੜੀ ਠੰਡ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਹਵਾ ਕਿਥੋਂ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਖ਼ਰ ਬੜੇ ਗੌਰ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਕਰੈਕ ਸੀ ਔਰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸੁਰਾਖ ਸੀ ਜਿਥੋਂ ਹਵਾ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਇਕ ਬੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ । ਕਈ ਬੱਸਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ । ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਤਨੀ ਖ਼ਰਾਬ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਹੜਾ ਬਜਟ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦਾ ਘਾਟਾ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ better managemant ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਘਾਟਾ ਹੈ। ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਨੇ ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕੀਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਬੱਸਾਂ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਤੇ ਸਵਾਰੀਆਂ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਘਾਟਾ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਐਫੀਸ਼ੈਂਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬੈਟਰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਬੈਟਰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਔਰ ਐਫੀਸ਼ੈਂਸੀ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਨੰਬਰ 2 ਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕੰਪੀਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਸਤਿਆਂ ਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਹਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੂਟਸ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਕਿ

[ਸ੍ਰੀ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਡੋਗਰਾ]
ਕੰਪੀਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਪਿਰਟ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਬੈਟਰ ਸਰਵਿਸ ਮਿਲ ਸਕੇ, ਬੈਟਰ ਐਫੀਸ਼ੈਂਸੀ ਮਿਲ ਸਕੇ।

;ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਦਾ ਤੁਅੱਲਕ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਹਲਕਾ ਦਸੂਹਾ ਹੈ ਔਰ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਡੀ ਦਾ ਏਰੀਆ ਹੈ ਔਰ ਪਹਾੜੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਇਹ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੈ ਕਿ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਤਾਂ ਕੀ ਕਈ ਪਿੰਡ ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਸਾਨੂੰ ਹਾਲੀਂ ਫਸਟ ਲਿੰਕਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ। ਮੈਂ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਫਸਟ ਲਿੰਕਸ ਵਾਸਤੇ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਲੇਕਿਨ ਮਾਰਕਿਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਵਾਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਫੰਡਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਇਲਾਕਾ ਜੋ ਕੰਡੀ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਉਥੇ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਹੈ ਨਹੀਂ ਜੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਸੜਕਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਟੁੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤਾਕਿ ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਕਲੀਫ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਡੀ ਡਿਫੀਕਲਟੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣੀਆਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਡਰੇਨੇਜ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਸੜਕਾਂ ਬਣਨ ਵੇਲੇ ਡਰੇਨੇਜ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਸਾਡਾ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਆਪ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਫਿਰ ਸੜਕਾਂ ਜਲਦੀ ਟੁੱਟਣੀਆਂ ਹੀ ਹਨ, ਡਰੇਨੇਜ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੜਕਾਂ ਜਲਦੀ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼, ਤਾਂ ਉਥੇ ਪਰੋ-ਟੈਕਟਿਵ ਵਰਕਸ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਪਰੋਟੈਕਟਿਵ ਵਰਕਸ ਰਖੇ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਸੜਕਾਂ ਠੀਕ ਰਹਿ ਸਕਣਗੀਆਂ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਕ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਸੜਕਾਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਥੇ ਬੱਸਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਚਲਦੀਆਂ। ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ ਤਲਵਾੜੇ ਤਕ ਇਕ ਰਸਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਹੁਣੇ ਹੀ ਸੜਕ ਬਣੀ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬੱਸ ਚਲਾਈ ਜਾਵੇ ਪਰ ਉਥੇ ਬੱਸ ਚਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਫਾਰਮੈਲਿਟੀਜ਼ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਡੀ.ਸੀ, ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਔਰ ਡੀ.ਟੀ.ਓ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਪਰ ਹਾਲੀਂ ਤਕ ਉਥੇ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕੀ। ਤੁਸੀਂ ਸੁਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਵੋਗੇ ਕਿ ਸੜਕ ਬਣੀ ਨੂੰ ਇਤਨਾ ਟਾਈਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਬੱਸ ਚਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਫਾਰਮੈਲਿਟੀਜ਼ ਹੀ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ। ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸੜਕ ਦੇ ਬੈਂਡਜ਼ (ਮੋੜ) ਸ਼ਾਰਪ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ ਦੀ ਬੱਸ ਇਸ ਸੜਕ ਤੇ ਨਹੀਂ ਚਲ ਸਕਦੀ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਜਨਰਲ combined ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ ਕਰਵਾਈ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਔਰ P.W.D ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ। ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਸਟਾਫ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੜਕ ਠੀਕ ਹੈ ਪਰ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੜਕ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਿਲੀ ਰੂਟਸ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਉਥੇ ਚਲਾਓ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੱਸਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿਤੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬੱਸਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਇਲਾਕਾ ਬਹੁਤ ਪਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਔਰ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੈ; ਕਮ-ਸੇ-ਕਮ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਬੱਸ ਡਿਪੂ ਨੂੰ 5—6 ਬਸਾਂ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਹਿਲੀ ਰੂਟਸ ਤੇ ਚਲਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋਣ, ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਹਲਕਾ 80 ਪਰਸੈਂਟ ਪਹਾੜੀ ਹੈ ਔਰ ਸਾਡੇ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ

ਪਰਉਪਕਾਰ ਕਰਨਗੇ ਜੇ ਉਹ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਬੱਸ ਡਿਪੂ ਨੂੰ 5—6 ਬੱਸਾਂ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਚਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੇਣਗੇ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੇਗੀ । ਇਕ ਦਸੂਆ ਤੋਂ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੇਨ ਰੋਡ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸੜਕ ਤਕਰੀਬਨ 60 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਹੈ । ਦਸੂਆ ਤੋਂ ਹਾਜੀ-ਪੁਰ ਜੋ ਹੈ ਉਥੇ ਲੰਗਰਪੁਰ ਚੋਅ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਫਲੱਡ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਔਰ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਹੈਡਕੁਆਟਰ ਜੋ ਹੈ ਉਹ ਕਟ ਆਫ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਥੈਂਕਸ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ 8 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਉਥੇ ਗਏ ਸਨ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਥੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਪੁਲ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਇਹ ਪੁਲ ਉਥੇ ਬਣਾ ਦੇਣਗੇ । ਹਾਜੀਪੁਰ ਤੋਂ ਤਲਵਾੜਾ ਤੱਕ ਸੜਕ ਠੀਕ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਤਲਵਾੜਾ ਤੋਂ ਜੋ ਹਿਮਾਚਲ ਨੂੰ ਸੜਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਤਕਰੀਬਨ 16 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਵਿਚ 17 ਗੈਪਸ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਅ ਕਹਿ ਲਓ, ਅਸੀਂ ਖੱਡ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਗਰੁੱਪਸ ਆਫ਼ ਚੋਅ ਹਨ। ਉਥੇ ਵਡੇ ਵਡੇ ਪਥਰ ਹਨ। ਆਮ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਬਰਸਾਤਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਉਥੇ ਕੋਈ ਕਾਰ, ਜੀਪ, ਟਰਕ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਹੀਕਲ ਚਲਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਗੈਪਸ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਜ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਫਾਈਨਾਂਸ਼ਲ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦਸੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪੁਲ ਹੀ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਇਕ ਦੋ ਥਾਂਵਾਂ ਤੇ ਜਿਥੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਉਥੇ ਪੁਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਬਾਕੀ ਜਿਹੜੇ ਗੈਪਸ ਹਨ ਉਥੇ ਕਾਜ਼ ਵੇਜ਼ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਰਸਤੇ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਣ । ਉਸੇ ਸੜਕ ਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਾਊਂਡਰੀ ਵਿਚ ਕੰਪਲੀਟ ਬ੍ਰਿਜ ਬਣਾ ਲਏ ਹਨ ਅਗਰ ਕੋਈ ਕਮੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਐਸਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਬ੍ਰਿਜ ਕੰਪਲੀਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ 38 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਇਕ ਮੇਨ ਰੋਡ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਊਨਾ ਤੋਂ ਤਲਵਾੜਾ ਤਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਥੇ ਬ੍ਰਿਜ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਬ੍ਰਿਜ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਔਰ ਜਿਹੜੇ ਗੈਪਸ ਹਨ ਉਥੇ ਕਾਜ਼ ਵੇਜ਼ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਇਥੇ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਕੁਝ ਸੁਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲੈ ਸਕਣ ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੈਂ ਦੋ ਮਿੰਟ ਲਵਾਂਗਾ । ਨੈਚੁਰਲ ਕਲੈਮਿਟੀਜ਼ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦਸੂਆ, ਤਲਵਾੜਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਲਾਗਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਰਿਲੀਫ ਦਿਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਲਗਾਏ ਸੀ। ਜਿਹੜੇ ਪੈਸੇ ਵੰਡੇ ਗਏ ਸਨ ਉਹ ਗਲਤ ਵੰਡੇ ਗਏ ਸਨ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨ ਡਿਗੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨ ਡਿਗੇ ਨਹੀਂ ਇੰਟੈਕਟ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਏ ਵੰਡੇ ਗਏ । ਤੁਸੀਂ ਵੇਖੋ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਜ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨ ਡਿਗੇ ਪਏ ਹਨ । ਮੈਂ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਹਾ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋ ਚਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੇ ਦਿਓ ਅਸੀਂ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਿਆਂਗੇ । ਮੈਂ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕੋਈ ਦੋ ਚਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਮੈਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਿਉਂ ? (ਵਿਘਨ) ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨ ਗਿਰ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਸਰਕਾਰ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕਰੇ । ਮੈਂ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਬੋਲਿਆ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਬੋਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਿਆ ।

[ਸ੍ਰੀ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਡੋਗਰਾ]

ਹੁਣ ਮੈਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ। ਮੇਰੀ ਕੰਸਟੀਚੁਐਂਸੀ ਵਿਚ ਤਲਵਾੜਾ ਸਬ-ਤਹਿਸੀਲ ਹੈ ਉਥੇ ਕੋਈ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ। ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਬੱਸ ਅੱਡਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਕੋਈ ਸ਼ੈਡ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਲੈਵੇਟਰੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਬੜਾ ਇੰਪਾਰ-ਟੈਂਟ ਬੱਸ ਅੱਡਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਇਧਰ ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਬੱਸ ਅੱਡਾ ਤਿਆਰ ਹੋ ਸਕੇ।

ਮੈਂ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬੀ. ਬੀ. ਐਮ. ਬੀ. ਤਲਵਾੜਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਚਾਰ ਸੈਕਟਰਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਹਨ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋਵੋਗੇ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨਹੀਂ ਦੂਸਰੀ ਤਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਗਿਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਬੋਰਡ ਕੋਈ ਵੀ ਇੰਟਰੈਸਟ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ। ਸਾਡੇ ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਲਵਾੜੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਥੋਂ ਸਪੋਰਟਸ ਵਿੰਗ ਅਨਾਊਂਸ ਕੀਤਾ ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨਹੀਂ ਜਿਥੇ ਇਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਹਾਊਸ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਦੂਸਰੀ ਤਰਫ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਬਾਰ ਬਾਰ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਸਾਨੂੰ 8, 10 ਮਕਾਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਤੇ ਗਏ ਤਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਵਿੰਗ ਨੂੰ ਹਾਊਸ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦਸੂਹੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕਾਂਸਟੀਚੁਐਂਸੀ ਬਹੁਤ ਪਛੜੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੁਣ ਤਕ ਬਹੁਤ ਵਿਤਕਰਾ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਸੜਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਬਸਟਾਂਸ਼ੀਅਲ ਫੰਡਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਡਾਕਟਰ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਵੇਰਕਾ, ਐਸ.ਸੀ.): ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਲਈ ਟਾਈਮ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਡਿਮਾਂਡ ਨੰ: 36 ਅਤੇ 37 ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਾਂਗਾ। ਇਥੇ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਟੈਕਸਾਂ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਜਿਹੜੀ ਘਾਟ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਭੈੜੀ ਹਾਲਤ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਡਿਵੈਲਪ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਡੇਲੀ ਲਾਈਫ ਵਿਚ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਹਨ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਤੇ ਚਲੇ ਜਾਈਏ ਉਥੇ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮਾੜਾ ਅਰੇਂਜਮੈਂਟ ਹੈ ਕਿ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਇਥੇ ਖਿੜਕੀ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਰਈਆ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਪਰ ਉਥੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਿਥੇ ਆਫੀਸ਼ਲ ਤੌਰ ਤੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿੰਡੋਜ਼ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਉਥੇ ਕੋਈ ਆਫੀਸ਼ਲ ਟਿਕਟਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜਿਥੇ ਮਰਜ਼ੀ ਖੋਖੇ ਵਿਚ ਕੁਰਸੀ ਡਾਹ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਪੇਸੈਂਜਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗਾਈਡੈਂਸ ਨਹੀਂ। ਅਗਰ ਕੋਈ ਪੇਸੈਂਜਰ ਟਾਈਮ ਸਿਰ ਆਏ ਕਿਸੇ ਬੱਸ ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਬੱਸ ਤੋਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਹੀ ਲੱਭਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਟਿਕਟਾਂ ਕਿਥੋਂ ਮਿਲਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਬੜੀ ਭੈੜੀ ਰਵਾਇਤ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰੋ ਅਗਰ ਕਿਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਤਾਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਬਣਾਓ। ਬਾਕੀ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਆਫੀਸ਼ੀਅਲਜ਼

ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਕੰਮ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸਟੈਪਸ ਜ਼ਰੂਰ ਲਏ ਜਾਣ। ਜੇ ਬੱਸ ਵਿਚ ਬੈਠ ਜਾਓ ਔਰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਉਸ ਵਿਚ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੁਕਿੰਗ ਤੋਂ ਟਿਕਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਵੋ ਕਿਉਂਕਿ ਟਿਕਟਾਂ ਤੇ ਸੀਟ ਨੰਬਰ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਉਧਰ ਲੱਭਦੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਡਰਾਈਵਰ ਬੱਸ ਚਲਾ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਵਾਰੀਆਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਿਡ ਬੱਸ ਸਟੈਪਸ ਹਨ ਉਥੇ ਬੱਸਾਂ ਠਹਿਰਦੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ; ਕਿਥੇ ਠਹਿਰਦੀਆਂ ਹਨ ? ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਾਕਫਕਾਰ ਮਿਲ ਜਾਏ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਡਕਟਰ ਜਾਂ ਡਰਾਈਵਰ ਸਾਥੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਉਥੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਬੱਸ ਸਟੋਪ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਪੀਣ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਮਿਲ ਜਾਏ ਪੈਸੈਂਜਰਜ਼ ਨੂੰ ਉਥੇ ਕੁਝ ਮਿਲਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਕਿੰਨੀ ਭੈੜੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਇੰਸਟਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਭੇਜਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਿਹੜੇ ਪੈਸੈਂਜਰਜ਼ ਹਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਡੈਸਟੀਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਤੇ ਟਾਈਮ ਸਿਰ ਪਹੁੰਚ ਸਕਣ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਔਰ ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਇਕ ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਨੇ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਹਵਾ ਕਿਧਰੋਂ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਿੰਨੀ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕੋਈ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਮੀਂਹ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੈਸੈਂਜਰ ਦੇ ਉਥੇ ਜੇਕਰ ਸਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਦੀ ਲਈ ਕੋਈ ਬਚਾਓ ਨਹੀਂ ਇੰਨੀ ਭੈੜੀ ਹਾਲਤ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲੇ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਆਂ ਖਰੀਦ ਰਹੇ ਹਾਂ ਪਰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਪੇਅਰ ਕਰਾਓ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਫਰ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਏ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਆਮ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਸਤਾ ਹਾਲਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ 70% ਲੋਕ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਚੰਗੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂ ਲੰਮੇ ਰੂਟਾਂ ਤੇ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਠੀਕ ਹੈ ਚੰਗੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਲੰਮੇ ਰੂਟਾਂ ਤੇ ਚਲਾਓ ਪਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਵੀ ਚੰਗੀਆਂ, ਬੱਸਾਂ ਵੀ ਚੰਗੀਆਂ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਘੱਟਾ ਘੱਟ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਮਾੜੀਆਂ ਔਰ ਬੱਸਾਂ ਵੀ ਮਾੜੀਆਂ ਉਥੇ ਘੱਟਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਔਰ ਸਾਰੇ ਕਪੜੇ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਲਾਤ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਏ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਰੂਟ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਮੈਨੇਜਰ ਲਾਏ ਹਨ ਜਾਂ ਡੀ. ਟੀ. ਓ. ਲਗਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ਉਹ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਰੂਟ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਸਬ ਤਹਿਸੀਲ ਬਣੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਲਗਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਸਿੱਧੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 20-25 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਗੇੜਾ ਕੱਟ ਕੇ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਪਹੁੰਚਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰਸਿੱਕਾ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਬਲਾਕ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਜਾਣ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹੋ ਕੇ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ 50-60 ਪਿੰਡ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਡਿਫੀਕਲਟੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਡੀ. ਟੀ. ਓ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਕਈ

[ਡਾਕਟਰ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ]

ਵਾਰ ਮਿਲ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਔਰ ਇਹ ਬੈਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸੜਕ ਤਰਸਿੱਕਾ ਤੋਂ ਡੇਅਰੀਵਾਲ ਅਤੇ ਡੇਅਰੀਵਾਲ ਤੋਂ ਜਸਪਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਤਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਹਾਲੇ ਤਕ ਉਸ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ। ਮੇਰੀ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਡਿਫੀ-ਕਲਟੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਲਗੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਮਹੀਨਾ ਮਹੀਨਾ ਜਾਂ ਦੋ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਹਟਾ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਔਰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਰੂਟ ਤੇ ਬੜਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਇਨਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਉਥੇ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ ਬੱਸਾਂ ਹਟਾ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਅਸਲ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਕੰਡਕਟਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਜਦੋਂ ਰੋਜ਼ ਉਸ ਰੂਟ ਤੇ ਆਉਣ ਜਾਣ ਲਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਡਕਟਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਪੈਸੇ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟਿਕਟਾਂ ਨਹੀਂ ਕੱਟਦਾ ਜਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਰੀਆਂ ਕੰਡਕਟਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਟਿਕਟਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਘਾਟਾ ਪੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਇਹ ਕੰਡਕਟਰ ਤੇ ਨਾ ਹੋਵੇ ਇਹ ਪੇਸੰਜਰ ਤੇ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੂਟਾਂ ਤੇ ਪੂਰੀ ਚੈਕਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਉਥੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੋਵੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਘਾਟਾ ਹੈ ਇਹ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੜਕਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਮੈਂ ਪੁਲਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੁਲ ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਖਸਤਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਡਰੇਨਾਂ ਵਿਚ ਬੱਸ ਵਗੈਰਾ ਵੀ ਗਿਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਜੈਠੂਵਾਲ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਮਹਿਣੀਆਂ ਕੁਹਾਰਾ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਸੜਕ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਅਗੇ ਸਿੱਧੀ ਡੱਡੂਆਨਾ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਡਰੇਨ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਪਿੰਡ ਜੈਠੂਵਾਲ ਅਤੇ ਮਹਿਣੀਆਂ ਕੁਹਾਰਾ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਹੈ। ਇਸ ਉਤੇ ਪੁਲ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਪੁਲ ਹੁਣ ਤਕ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਮਿਲਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਪੀ. ਡਬਲਿਯੂ. ਡੀ. ਵਾਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਡਰੇਨੇਜ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਡਰੇਨੇਜ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਾਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਪੀ. ਡਬਲਿਯੂ. ਡੀ. ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਪੁਲ ਜਲਦੀ ਬਣ ਸਕੇ। ਸਾਲਾਂ ਬੱਧੀ ਟਾਈਮ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਗੱਲ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਦੀ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਪੁਲ ਬਣਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਨਾ ਬਣਨ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਪਰਾਬਲਮ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਡਰੇਨ ਹੈ ਕੋਟ ਖੇਹਰਾ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਤਰਸਿੱਕਾ ਬਲਾਕ ਵਿਚ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ 5-7 ਪਿੰਡ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਮਾਲੋਵਾਲ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਹੈ ਉਥੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ 5-7 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਵਾਇਆ ਤਰਸਿੱਕਾ ਹੋ ਕੇ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਪਰਾਬਲਮ ਹੈ ਇਹ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕਈ ਵਾਰ ਲਿਆਂਦੀ

ਹੈ ਪਰ ਹਾਲੇ ਤਕ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਾਡੀ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਡਿਫੀਕਲਟੀ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਕ ਸੜਕ ਦਾ ਹੋਰ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਸੜਕ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵੇਰਕਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਕੋਟਲਾ ਬੱਥੂਕ ਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਨਰਾਇਣਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਰਾਇਣਗੜ੍ਹ ਪਿੰਡ ਲਗਦਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਡਰੇਨ ਲਗਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਡਰੇਨ ਤੇ ਕੋਈ ਪੁਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ। ਇਕ ਅੱਧ ਪਚੱਧਾ ਪੁਲ ਬਣਿਆ ਹੈ ਪਰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੇ ਉਸ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ । ਜੇ ਇਸ ਨਰਾਇਣਗੜ੍ਹ ਔਰ ਕੋਟਲਾ ਬੱਥੂਕਗੜ੍ਹ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਡਰੇਨ ਉਤੇ ਪੁਲ ਬਣ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਡਿਫੀਕਲਟੀ ਹੈ ਉਹ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਕ ਗਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਡੀਲਕਸ ਬੱਸਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲਈ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਡੀਲਕਸ ਬੱਸਾਂ ਉਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਐਮ. ਐਲ. ਏਜ਼. ਵੀ ਸਫਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਤਨੀ ਖਸਤਾ ਹਾਲਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਆਮ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਸਫਰ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਸਫਰ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੌਕਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ 20-25 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਹਨ । ਇਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਡੀਲਕਸ ਬੱਸਾਂ ਹਨ ਇਹ ਨਵੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਲਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀ-ਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਕ ਗਲ ਮੈਂ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਘਾਟੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਮੈਂ ਇਹ ਸੁਝਾਉ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਿਨ ਬਦਿਨ ਘਾਟਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟਰਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਇਕ ਬੱਸ ਤੇ ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਦੋ ਬੱਸਾਂ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਸਾਲ ਤਿੰਨ ਬੱਸਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਜਿਹੜੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਨ ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਟਾਈਮ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਚੁਕਦੇ ਜਾਂ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਵਿਚੋਂ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਚਲਾ ਕੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਔਰ ਪਿਛੋਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਰੂਟ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਚੈਕਰ ਲਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਵੇਲੇ ਜਿਹੜੇ ਚੈਕਰ ਲਾਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣਾ ਮਹੀਨਾ ਲੈ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਉਤੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪੈਸੈਂਜਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਨਟਾਈਮ ਬੱਸਾਂ ਮਿਲਣ ਔਰ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿਹੜਾ ਘਾਟਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਦੂਰ ਹੋਵੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਟਾਈਮ ਦਿਤਾ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਰਹਾਲ (ਬੰਗਾ,ਐਸ. ਸੀ.) : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਡਿਮਾਂਡ ਨੰਬਰ 36 ਔਰ 37 ਤੇ ਬੋਲਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਟੇਟ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਜੋ ਹਾਲਤ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਕ ਦੋ ਸੁਝਾਅ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਘਾਟਾ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ

[ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਰਹਾਲ]

ਇਹ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਘਾਟੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਣ ਇਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿਚ ਮਿਸ-ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਹੈ। ਮਿਸਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਔਰ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਇਤਨੀ ਜ਼ੋਰਾਂ ਤੇ ਹੈ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਸੱਜਣਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਹ ਕਾਫੀ ਵਧੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਤਨੀ ਕਰੋਨਿਕ ਸਟੇਜ ਤੇ ਬਿਮਾਰੀ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ । ਇਸ ਮਿਸਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਕੋਈ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਹਲਕੇ ਦੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏਜ਼. ਵੀ ਹੋਣ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਅਫਸਰ ਵੀ ਹੋਣ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਮੌਕੇ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਕੇ ਸਾਰਾ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਵੇਖਣ ਔਰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਤਰੁਟੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੈਕਸਟ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਹ ਵੇਖਣ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਉਤੇ ਅਮਲ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਮੈਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁੱਖ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਹੈ ਸਾਡੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਦੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਛੂਤ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਫੈਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਥੇ ਕਿਧਰੇ ਥੁੱਕਾਂ ਸੁੱਟੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਧਰੇ ਕੂੜਾ ਕਰਕਟ ਸੁਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਧਰੇ ਕੇਲੇ ਦੇ ਛਿਲਕੇ ਸੁੱਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਦ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖੂਬਸੂਰਤ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁਦੇ ਹਾਂ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਵਿਕ ਗਾਈਡ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਤੇ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਿਕ ਗਾਈਡੈਂਸ ਮਿਲ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਲੋਕ ਭੁੱਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਨ ਵੇਲੇ ਧੱਕਮ ਧੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਇਹ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਔਰਤ ਚੜ੍ਹ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵੇਟ ਕਰ ਲਵਾਂ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗਰਭ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਨ ਵਕਤ ਬੰਦਿਆਂ ਵਲੋਂ ਧਕੇ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਲੇਡੀਜ਼ ਗਿਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਗਰਭ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੌਰ ਤਰੀਕਾ ਸਮਝਣ ਲਈ ਉਥੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿਵਿਕ ਗਾਈਡ ਮੁਕਰਰ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਟਿਕਟ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹ ਹੋ ਕੇ ਲੈਣ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅੰਦਰੋਂ ਲਿਹਾਜ ਵਿਚ ਨਾ ਲਵੇ। ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸਿਵਿਕ ਸੈਂਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਿਕ ਸੈਂਸ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ । ਸਰਕਾਰ ਮੇਰੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਵੱਲ ਉਚੇਚਾ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜਾ ਮੈਂ ਸੁਝਾਅ ਦਿਤਾ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਲੈਵਲ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਹ ਦੇਖ ਭਾਲ ਕਰਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਚ ਘਾਟਾ ਨਾ ਪਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਦੁੱਖ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੰਡਕਟਰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ 2–3 ਸਟੇਸ਼ਨ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਟਿਕਟ ਕੱਟਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਗਾ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਰਸਤਾ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਹਿਲਪੁਰ ਤੋਂ ਟਿਕਟ ਕੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਟਿਕਟ ਦੇ ਪੈਸੇ ਬੰਗੇ ਤੋਂ ਹੀ ਚਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਟਿਕਟ ਉਹ ਮਹਿਲਪੁਰ ਤੋਂ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਤਕ ਦੀ ਕੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਇਹ ਸਾਡੇ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ; ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਟੇਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਚ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਬੱਸ ਰੂਟਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਵਕਤ ਕੰਡਕਟਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਕੱਟ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ । ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੰਡਕਟਰ ਅਤੇ

ਡਰਾਈਵਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਟੇਕਿਆਂ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਲਿਹਾਜ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੱਸ ਦੀ ਟਿਕਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੱਟਦੇ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਕੋਲੋਂ ਉਹ ਪੈਸੇ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੂਟਾਂ ਉਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੈਕ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਬੁਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬੜੀ ਖਸਤਾ ਹੈ। ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖਸਤਾ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਜਿਹੜਾ ਟਾਇਰ 6-7 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਕ ਸਾਲ ਚੱਲਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਹੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਟਾਇਰ ਨੂੰ ਰੀਪਲੇਸ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸੜਕਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਠੀਕ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਹ ਇਕ ਸਾਲ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਹਿਕਮਾ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਆਪੇ ਹੀ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਮੇਰੇ ਸੁਝਾਅ ਵਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਬੰਗੇ ਤੋਂ ਨੰਗਲ ਤੱਕ ਸੜਕ ਸਿੰਗਲ ਵੇ ਹੈ ਇਹ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ ਦੇ ਵਕਤ ਲੋਕ ਫਰੀਦਕੋਟ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਇਧਰੋਂ ਨੇੜੇ ਪੈਣ ਕਰਕੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬੜੀ ਮਾੜੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਥੇ ਬਹੁਤ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨਾਂ ਚਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਸੜਕ ਨੂੰ ਕਮ-ਸੇ-ਕਮ ਡਬਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਕਿ ਇਥੇ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਣ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਗਾ ਤੋਂ ਨੰਗਲ, ਫਲੌਰ ਤੋਂ ਬੰਗਾ ਤੋਂ ਫਗਵਾੜਾ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸੜਕ ਨੂੰ ਡਬਲ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 1972 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕਤ ਪਿੰਡ ਚੇਤਾ ਚੇਹੜਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਸੜਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ ਉਸ ਦਾ ਹਾਲੇ ਤਕ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੈਸੇ ਕਿਧਰ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਗਬਨ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਜਿਸ ਵੀ ਅਫਸਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 73 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮੈਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਹ 20-25 ਪਿੰਡਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੜਕ ਚੇਤਾ ਚੇੜ੍ਹਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫਗਵਾੜੇ ਤਕ ਬਣਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਐਸਟੀਮੇਟ 1973 ਤੋਂ ਡੇਢ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤਕ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਇਹ ਪੈਸੇ ਗਲਤ ਪਾਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਹਨ ਉਸਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਬੜਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਗੇ ? ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਹਿਸੀਲ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ, ਤਹਿਸੀਲ ਕੰਪਲੈਕਸ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਕੰਪਲੈਕਸ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰਫ ਸਰਕਾਰ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ। ਬਸ ਸਟੈਂਡ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਕਾਫੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਥਾਂ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗਾ। ਬੰਗਾ ਤੋਂ ਨੰਗਲ ਅਤੇ ਚੇਤਾ ਚੇੜ੍ਹਾ ਦੀ ਸੜਕ ਨੂੰ ਡਬਲ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। 2 ਹਸਪਤਾਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ, ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਉਥੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਸਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਵੇ। 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬੰਗਾ ਗਰਲਜ਼ ਸਕੂਲ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਤਸਪਤਾਲ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ

[ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਰਹਾਲ]
ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਰਰ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਬਚਨ ਸਿੰਘ (ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ) : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬੜਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡਿਮਾਂਡਜ਼ ਉਤੇ ਬੋਲਣ ਲਈ ਵਕਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਇਹ ਮੰਗਾਂ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਹਨ । ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਮੰਗਾਂ ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਦੇ ਵਕਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕਤ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਬਲਮਜ਼ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਇਹ ਪੁਲਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਸੜਕਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ । ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਥੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਕੁਝ ਪਿਛੇ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਨਕਲ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਵੀ ਨੁਕਸ ਹਨ ਉਸ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਬੱਸਾਂ ਦੇ 2 ਰੂਟ ਚਲਦੇ ਹਨ ਇਹ ਹਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਅਤੇ ਬਾਕੀ 9 ਰੂਟ ਛੋਟੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੱਸਾਂ ਲੌਂਗ ਰੂਟਾਂ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਬਾਹਰੋਂ ਦੀ ਬਾਹਰੋਂ ਹੀ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਥੇ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਵਿਚ ਮਿਨੀ ਸਬ-ਡੀਪੋ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਕਿ ਛੋਟੇ ਰੂਟਾਂ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਚਲ ਸਕਣ। ਹੁਣ ਸੜਕਾਂ ਬਾਰੇ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬੜੀ ਖਸਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਵੱਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਨਾ ਕੋਈ ਰੀਪੇਅਰਜ਼ ਲਈ ਪੈਸਾ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਫੰਡਜ਼ ਘੱਟ ਹਨ । ਮੈਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਇਲਾਕਾ ਬੇਟ ਦਾ ਪਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਔਰ ਉਥੇ ਟੁੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੜਕਾਂ ਹਨ , ਉਥੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਸਾ ਦੇ ਕੇ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਕਿ ਸਾਡਾ ਪਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਇਲਾਕਾ ਉਪਰ ਉਠ ਸਕੇ। ਪੁਲਾਂ ਦੀ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਵੇਈਂ ਨਦੀ ਕਪੂਰਥਲੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 120 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਹੈ ਔਰ ਸਿਧੀ ਸਿਰਫ 16 ਮੀਲ ਹੈ । ਇਸ ਨਦੀ ਨੂੰ ਸਿਧਾ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਪੁਲਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੱਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨ। ਮੈਂ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਔਰ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਨੂਰ ਮਹਿਲ) : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨ-ਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ 1986-87 ਦੀਆਂ ਡਿਮਾਂਡਜ਼ ਨੰ: 37, 40 ਅਤੇ 36 ਤੇ ਬੋਲਣ ਲਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਥੇ ਲਗ ਭਗ 35 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਰਾਜ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦਾ ਰਾਜ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ 30 ਸਾਲ ਰਾਜ ਕੀਤਾ। ਜੋ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਜੋ ਵੀ ਖਰਾਬੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। 33 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੋ ਘਾਟਾ ਹੈ, ਉਹ (ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਘਾਟਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਤੁਸੀਂ ਬਰੀਫ ਕਰੋ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ : ਮੈਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਖੋਜ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ 1983-84 ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਸ ਦੇਖੀਆਂ ਪਰ ਹਾਲੇ ਤਕ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। (ਘੰਟੀ) ਜੋ ਬਿਉਰੋਕਰੇਸੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਅੱਜ ਤਕ ਦੱਸਣ ਦਾ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਕੀ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਇਸ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰੀ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਜਿਹੜੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਅਦਾਰੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਓ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਉਹ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲੀ ਕੁਆਲੀਫਾਈਡ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਬੰਦੇ ਸਕਿਲਡ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਕ ਵਾਰੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਮੇਰੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਗਏ ਔਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਨਰਮਾ ਬੀਜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਆ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਤੇਰੇ ਖੇਤ ਦੀ ਗੁਆਰੇ ਦੀ ਫਸਲ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। (ਹਾਸਾ) ਹੁਣ ਉਹ ਉਪਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕੁਆਲਟੀ ਆਫ ਸਰਵਿਸ ਚੰਗੀ ਹੋਵੇ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬਾਹਰੋਂ ਕਨਸਲਟੈਂਟਸ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੰਗਵਾਈਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੋ ਤੁਹਾਡਾ ਘਾਟਾ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ 2-3 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰੋ ਜਾਂ ਸਹੀ ਕਰੋ। ਨਾਰਦਰਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ Grey Haund ਐਕਰਾਜ ਦੀਆਂ ਕੰਟਰੀ ਬੱਸਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਵੀ Red and White ਐਕਰਾਸ ਦੀਆਂ ਕੰਟਰੀ ਬੱਸਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਰਮਨੀ ਵਿਚ ਵੀ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਹੈ। 33 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੋ ਘਾਟਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਅੱਧਾ ਇਹ ਆਪ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਔਰ ਅੱਧਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ 30 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਫੇ ਛੱਕੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੇ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਭੈੜੀ ਹਾਲਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕਨਸਲਟੈਂਟਸ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਡਿਫਰੈਂਟ ਪਰੋਫੈਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਸਲਾਹਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਟਿਕਟਾਂ ਕੰਡਕਟਰ ਘੱਟ ਕਟਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੈਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਕਰਕੇ ਸਹੀ ਰਸਤਾ ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ]

ਹਾਂ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਲਾਡੋਵਾਲ ਤੱਕ ਚਾਰ ਕਰਬ ਆਉਂਦੇ ਹਨ । ਉਥੇ ਚਾਰ ਵਾਰ ਸੜਕ ਬਣੀ ਹੈ । ਇਹ ਕੋਈ ਸੜਕ ਪਬਲਿਕ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ । ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਸੜਕ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਸਿਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ? ਇਸ ਲਈ ਵਾਰ ਵਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਕਿ ਗੱਫੇ ਛੱਕੇ ਜਾਣ। ਇਸੇ ਲਈ ਹੀ ਇਹ ਮੁੜ ਮੁੜ ਕੇ ਸੜਕ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਪਿਛੇ ਸੜਕ ਬਣਾਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਰਿਪੇਅਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਜੇ ਉਹ ਸੜਕਾਂ ਰਿਪੇਅਰ ਕਰਵਾਈਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਿਤਨੀ ਰੋੜੀ ਪਾਈ ਹੈ, ਕਿਤਨੀ ਲੁੱਕ ਪਾਈ ਹੈ ਔਰ ਉਹ ਪਰੈਸ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮਸਾਲਾ ਉਸ ਵਿਚ ਕਿਤਨਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਐਸ. ਡੀ. ਓ. ਆਦਿ ਨੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵੱਲ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜਲੰਧਰ ਨਕੋਦਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜੋ ਬੱਸ ਦਾ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋਇਆ ਸੀ ਔਰ ਕਿਤਨੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਥੇ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਈ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੰਦਾ ਹਾਲ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਬੱਸ ਠੀਕ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਹ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਔਰ ਮੌਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣੀਆਂ। (ਘੰਟੀ) ਤੁਸੀਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਘੰਟੀ ਮਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋ। ਮੈਂ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਸੌ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰਕੇ ਟਿਕਟਾਂ ਆਦਿ ਲਗਾ ਕੇ ਬਾਹਰੋਂ ਕਨਸਲਟੈਂਟਸ ਦੀ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਮੰਗਾਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਨਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ (ਨੰਗਲ): ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ 1986-87 ਦੀਆਂ ਡਿਮਾਂਡ ਨੰ: 37, 40 ਅਤੇ 36 ਉਪਰ ਬੋਲਣ ਲਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ, ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੁਜੈਸ਼ਨਜ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਵੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਡਿਮਾਡ ਨੰ: 36 ਤੇ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਜੋ ਰਕਮ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਦਿਨ-ਦਿਹਾੜੇ ਐਕਸੀਡੈਂਟਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਮੁਰੰਮਤ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਹ ਟੁੱਟਦੀਆਂ ਵੀ ਜਲਦੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਲ ਵੈਦਰ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਹੁਸ਼ਿਆਰ-ਪੁਰ ਅਤੇ ਰੋਪੜ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜੋ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਈ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਨਾ ਮੁਰੰਮਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਖੱਡਾਂ, ਨਾਲੀਆਂ ਤੇ ਪੁਲ ਬਣੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਮੀਨਜ਼ ਆਫ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਹੀ ਨਾ ਹੋਣ, ਉਹ ਇਲਾਕਾ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਤਿੰਨ ਡਿਮਾਂਡਜ਼ ਹਨ, ਇਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੀਨਜ਼ ਆਫ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਤੁਅੱਲਕ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਹਿੱਲੀ ਏਰੀਆ, ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਅਤੇ ਸਬ ਮਾਊਂਟੇਂਨਸ ਏਰੀਆ ਵੱਲ ਘੱਟ ਤਵੱਜੋ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਹਰ ਸਾਲ ਬਾਰਸ਼ ਦੀ ਵਜਾਹ ਨਾਲ ਡੈਮੇਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਪੀ. ਡਬਲਿਯੂ. ਡੀ. ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਜਿਹੜਾ ਪੈਚ-ਵਰਕ ਕਿਸੇ ਸੜਕ ਦਾ ਦੋ ਸੌ ਚਾਰ ਸੌ

ਜਾਂ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹਦੇ ਲਈ ਵੀ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਆਰਡਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸ. ਈ. ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੋਈ ਪੈਚ ਵਰਕ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਪਾਵਰਾਂ ਐਸ. ਡੀ. ਓ. ਜਾਂ ਓਵਰਸੀਅਰ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਇਹ ਪਾਵਰਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦਡਰਾ ਕਰ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜੀ ਸੜਕ 2 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬਣਾਉਣੀ ਹੈ, ਅਗਰ ਉਸਦਾ ਪੈਚ-ਵਰਕ ਹੀ ਸਹੀ ਟਾਈਮ ਤੇ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਏਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਹਿਲੀ ਏਰੀਆ ਅਤੇ ਸਬ-ਮਾਊਂਟੇਂਨਸ ਏਰੀਆ ਵਿੱਚ ਪੈਚ ਵਰਕ ਵੱਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਵੱਜੋ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤਹਿਸੀਲ ਬਾਰੇ ਏਥੇ ਬੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀਆਂ ਵੀ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਉਸ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸਦੇ ਚੱਪੇ ਚੱਪੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਹੈ, ਇਗਨੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਗੱਲ ਆਈ ਹੈ, ਮੰਡੀਕਰਣ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਬੜੇ ਰੁਪਏ ਇਸ਼ੂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਮੇਰਾ ਸਵਾਲ ਵੀ ਸੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਰ ਪੂਰਾ ਟਾਈਮ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਜਿਹੜੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਲਿਸਟ ਆਈ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਏਰੀਏ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ 42 ਸੜਕਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਈਆਂ ਪਰ 5 ਨੂੰ ਵੀ ਪੈਸਾ ਇਸ਼ੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਫੇਰ ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵੀਰ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੀ, ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦਮੀ ਸੈਲਫ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕੀ ਚੀਜ਼ ਹਾਂ। ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਇਸ਼ੂ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਭਾਰਤਵਰਸ਼ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕ ਆ ਆ ਕੇ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਖੜਾ ਨੰਗਲ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਚਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਸ ਨਿਵਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਕਿਉਂ ਮੁਰੰਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਸਦਾ ਘਾਟਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ? ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਬਾਈ ਰੋਡਜ਼ ਇਸ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਧਰ ਵੀ ਤਵੱਜੋ ਦੇਣ। ਹਰ ਸਾਲ ਸੜਕਾਂ ਬਣ ਕੇ ਟੁੱਟਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਏਰੀਏ ਵਿੱਚ ਐਨੀ ਬਾਰਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਕੰਕਰੀਟ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਪੁਲੀਆਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਨੰਗਲ ਰੋਡ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇ ਡਿਕਲੇਅਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰੋਡ ਰਾਮਪੁਰ ਬੁਸ਼ਹਿਰ ਤੱਕ, ਅਤੇ ਪਠਾਨਕੋਟ ਤੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਸਦਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਹੁਣ ਇਹ ਅੰਡਰ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ਼ ਲਈ ਹੋਰ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਤਾਕਿ ਇਸਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਅਗਰ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ, ਟਾਇਰਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ, ਐਕਸੀਡੈਂਟਸ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਘੱਟ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਵੱਜੋ ਮੀਨਜ਼ ਆਫ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਵੱਲ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਕਿ ਬੈਕਵਰਡ ਅਤੇ ਪਛੜੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆ ਸਕਣ। ਮੇਰਾ ਇਲਾਕਾ

[ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ]

ਨੂਰਪੁਰ ਬੇਦੀ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਐਸਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਬੱਸ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਫੈਸਿਲਿਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਥੇ ਕੋਈ ਰਿਕਸ਼ਾ ਅਤੇ ਟਾਂਗਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਸਾਡੀ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ ਏਨੀ ਪਤਲੀ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਨੰਗਲ ਆਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ 2 ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਾਡੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨੰਗਲ ਅਤੇ ਭਾਖੜਾ ਦੇਖਣ ਲੋਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਡੀਲਕਸ ਬੱਸਾਂ ਚਲਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਚਲਦੀਆਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ। (ਵਿਘਨ) ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਅਰੇਂਜਮੈਂਟ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਏਥੇ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਤਾਂ, ਮੈਂ ਏਅਰ-ਕੰਡੀਸ਼ਨਡ' ਲਫਜ਼ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਧੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਟੁੱਟੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਬਾਡੀ ਉਖੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੜਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਪੜੇ ਫਟਦੇ ਹਨ। ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਸੂਤੀ ਕਪੜੇ ਹੀ ਸਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਫੂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਗਰਮ ਕਪੜੇ ਤਾਂ ਹੋ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਸੂਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਠੀਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪੈਸੈਂਜਰ ਟੈਕਸ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹਾਨਾ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬੱਸਾਂ ਨਵੀਆਂ ਬਣਾਵਾਂਗੇ। (ਵਿਘਨ)

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪਹਾੜੀ ਏਰੀਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਉਸੇ ਇਲਾਕੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋ। (ਘੰਟੀ)

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ: ਤੁਸੀਂ ਖਤਮ ਕਰੋ ਜੀ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ: ਤੁਸੀਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਟਾਈਮ ਹੋਰ ਦੇ ਦੇਣਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਬੋਲਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਰੋਡਜ਼ ਅਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬਜਟ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨੂਰਪੁਰ ਬੇਦੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਬ-ਤਹਿਸੀਲ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਥੇ ਕੋਈ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਉਥੇ ਕੋਈ ਸਬ-ਟਰੇਜ਼ਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਥੇ ਕੋਈ ਇਸਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਜਾਂ ਕਮਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬੀ. ਡੀ. ਓ. ਦਾ ਕਮਰਾ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਥੇ ਕੋਈ ਸਟਰੌਂਗ ਰੂਮ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕੋਈ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਬੈਠ ਸਕਣ। ਉਥੋਂ ਦੇ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਕੁਆਰਟਰਜ਼ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਵੀ ਬਣਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਮਕਾਨ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲਤ ਬੜੀ ਪਤਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਮੇਰਾ ਇਕ ਸਵਾਲ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਵੀ ਸੀ। ਜੇ ਮੈਂ ਹੁਣ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਵਕਤ ਬਹੁਤ ਲੱਗੇਗਾ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਟਾਈਮ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ। ਏਥੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਪਾਣੀ ਦਾ ਹੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਰੀਪੇਰੀਅਨ ਸਟੇਟ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਪਾਣੀ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮੇਰਾ ਹਲਕਾ ਵੀ ਰੀਪੇਰੀਅਨ ਏਰੀਆ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਪਾਣੀ ਲੰਘ ਕੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਸਾਡੇ ਏਰੀਏ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਅੱਜ ਮੇਰੇ ਲਿਫਟ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ

ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਕੀਮ ਠੀਕ 1985 ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਬਣਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਏਥੇ ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ ਸਾਰੇ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਉਹ ਰੂਲਜ਼ ਬਣਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚੇ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਛਾਤੀਆਂ ਦੇ ਉਪਰੋਂ ਪਾਣੀ ਟੱਪ ਕੇ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਚਲਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕਸੂਰ ਹੈ? ਕੀ ਉਥੇ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਲੰਘ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਉਹੀ ਪਾਣੀ ਅੱਗੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਣੀ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਫੰਡਜ਼ ਰੱਖਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਦੁਖੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਲੋਕ ਦੁਖੀ ਹਨ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੁਖ ਏਥੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਉਜੜ ਰਹੇ ਹਨ, ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸੌ ਸਵਾ ਸੌ ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੂੜੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ। ਅੱਜ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਨਾ ਖਾਣ ਨੂੰ ਦਾਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਹਰਿਆਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹਵਾਂਗਾ..............(ਸ਼ੋਰ)

*1.00 ਵਜੇ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ

(ਇਸ ਸਮੇਂ *ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਸਦਨ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ)

ਕੁਝ ਆਵਾਜ਼ਾਂ: ਰੋਪੜ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰ ਦਿਓ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋ, ਰੋਪੜ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਆਈਟਮ ਰਖਵਾ ਦਿਓ ਤਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਵੀ ਨਾਂ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਵੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਉਮੀਦ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਮੇਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਗੇ। ਧੰਨਵਾਦ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ (ਬਲਾਚੌਰ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਜੋ ਡਿਮਾਂਡਜ਼ ਹਨ ਰੋਡਜ਼ ਐਂਡ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਡਿਮਾਂਡਜ਼ ਇੰਟਰਲਿੰਕਡ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਯੁਗ ਵਿਚ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਧਨ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਇਕ ਕੁਐਸਚਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਐਰ ਉਸਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਆਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਕੁਐਸਚਨ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਪਛੜੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਹੋਈ। ਮੇਰੇ ਕੁਐਸਚਨ ਦੇ 2 ਪਾਰਟਸ ਸਨ। ਇਕ ਇਹ ਕਿ ਸੜਕਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ, ਕਲਵਰਟਸ ਕਿੰਨੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ। ਕਲਵਰਟਸ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਬਣਾਈਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਸੜਕ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 22.18 ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਸੜਕਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲ ਵਿਚ 5 ਫੁੱਟ ਲੰਮੀ ਸੜਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣੀ (ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ

[ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ]

ਵਲੋਂ ਸ਼ੇਮ ਸ਼ੇਮ ਦੀਅ ਆਵਾਜ਼ਾਂ)। ਜੇ ਕੋਈ ਸੜਕ ਬਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ਹੀ ਬਣੀ ਹੈ ਚਾਹੇ ਉਹ 1969 ਵਿਚ ਆਈ ਅਤੇ ਚਾਹੇ 1977 ਵਿਚ ਆਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਪੋਰਟ ਨਿੱਲ ਹੈ। ਇਹੀ ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਲਿਸਟ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਸੜਕਾਂ ਦੀ, ਉਸ ਵਿਚੋਂ 3 ਸੜਕਾਂ 3 ਵਾਰ ਰਿਪੀਟ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਅਗਰ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸੌ ਫੀ ਸਦੀ ਸੱਚ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ 22 ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਲੰਮੀਆਂ ਸੜਕ ਦਾ ਜੋ ਪਿਛਲਾ ਬੈਕਲਾਗ ਹੈ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦੇਣ। ਜੇ ਇਹ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਰੀ "ਬਹਿ ਜਾ, ਬਹਿ ਜਾ" ਹੋ ਜਾਣੀ ਹੈ। (ਹਾਸਾ)।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਚੰਗਾ ਫਿਰ ਕਟਾਰੀਆ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਬਹਿ ਜਾਓ।

ਸਰਦਾਰਨੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਕੌਰ ਵੈਦ (ਮਾਹਿਲਪੁਰ, ਐਸ.ਸੀ.): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਵੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸੜਕਾਂ ਬਾਰੇ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਤਾਂ ਜੀ.ਟੀ. ਰੋਡਜ਼ ਵਰਗੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਰਿਪੇਅਰ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਵਾਜਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਕੇਵਲ ਆਪਣੀ ਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਬਲਿਕ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਐਮ.ਐਲ.ਏਜ਼. ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹਲਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਇਹੀ ਹਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਬੜੀ ਦਿੱਕਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਕਤ ਵੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਦਾ ਅੱਡਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜੀ.ਟੀ. ਰੋਡ ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਬੱਸਾਂ ਖੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਥਾਂ ਬੜੀ ਨੀਵੀਂ ਹੈ। ਉਥੋਂ 3-4 ਸੜਕਾਂ ਨਿਕਲ-ਦੀਆਂ ਹਨ—ਇਕ ਫਗਵਾੜੇ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਜੇਜੋਂ ਨੂੰ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਨੀਵੀਆਂ ਹਨ। ਜੋ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਅੱਡਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਨੀਵਾਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੜਕਾਂ ਉਚੀਆਂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਤੇ ਫੁੱਟ-ਪਾਥ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤਾਕਿ ਬੱਸਾਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਉਤਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤਕਲੀਫ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਹੜੀ ਬੱਸ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਤੋਂ ਵਾਇਆ ਪਿੰਜੋੜਾ ਫਗਵਾੜੇ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਪੱਕੀ ਨਹਿਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਪੁਲ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਖਸਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਉਥੋਂ ਬੱਸ ਲੰਘਦੀ ਹੈ, ਹਰ ਵੇਲੇ ਇਹੀ ਖਤਰਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸ ਇਸ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਪੁਲ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਦਮਪੁਰ ਤੱਕ ਜਿਹੜੀ ਸੜਕ ਨਹਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਸੜਕ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਬਹੁਤ ਖਸਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਟੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਇਹੀ ਖਤਰਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸ ਉਲਟ ਨਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਨਹਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਦੀ ਸੜਕ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਪੇਅਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਉਤੇ ਬੱਸਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲ ਸਕਣ। ਜਿਹੜੀ ਸੜਕ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਤੋਂ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਇਆ ਰੁੜਕੀ ਪਾਸ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਸੜਕ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਬੜੀ ਖਰਾਬ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਉਥੇ ਇਕ ਬੱਸ ਉਲਟ ਗਈ। ਸੜਕ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੱਡੇ ਹਨ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਉਸ ਵੇਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਸੜਕ ਨੂੰ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਪੇਅਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਿਚ ਤਕਲੀਫ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੀਬੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਕੌਰ ਨੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਹਨ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਸਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 4-5 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਲੀ ਜੀ ਹੁਣੇ ਬੜੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਵਿਚ ਬੋਲੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੋਨ ਬੜੀ ਤਿੱਖੀ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਨੁਕਸ ਕੱਢ ਰਹੇ ਹੋਣ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਨੁਕਸ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੀ, ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੀ ਕੱਢ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਜੋ ਵੀ ਗਿਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਆਪਣੇ ਤੇ ਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਉਹ ਗਿਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਨਹਿਰ ਲੈ ਗਏ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਲੇਕਿਨ ਸਾਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਪਾਣੀ ਦੂਸਰੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਕੈਡਮੀ ਵਾਸਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਪਾਣੀ ਉਥੇ ਲਿਆ ਸਕੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦਿਓ। ਦੋ ਨਹਿਰਾਂ ਉਥੋ ਨਿਕਲੀਆਂ ਪਰ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਭਾਖੜਾ ਨੰਗਲ ਸਿਸਟਮ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਥੇ ਲੋੜ ਸੀ। ਅੱਜ ਬਹਿਸ ਡੀਮਾਂਡ ਨੰ: 36, 37 ਅਤੇ 40 ਤੇ ਹੋਈ ਹੈ। ਬੜੀਆਂ ਅੱਛੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਗਿਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਅੱਛੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਹਾਲਤ ਮਾੜੀ ਹੈ, ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਿਕਮੇਂ ਫੈਕਟਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਨੰ: 3 ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਇਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਾੜੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਮੈਂ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇਖਿਆ ਕੋਈ ਬੱਸ ਐਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਕੱਢਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਨਵੀਆਂ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਬੰਦਸ਼ ਲਗਾ ਦਿਤੀ। ਫਿਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਖਰਾਬ ਤਾਂ ਹੋਣੀ ਹੀ ਸੀ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ ਉਹ ਕੰਡੈਮ ਕਰਕੇ ਕੱਢ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਚਲਾਈ ਗਏ, ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰੀ ਗਏ, ਕੱਚੇ, ਪੱਕੇ, ਪੁਰਜ਼ੇ ਪਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਇਸੀ ਕਾਰਣ ਅੱਜ ਇਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਾਸਤੇ ਅੱਜ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਯਤਨ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਇਮਪਰੂਵਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਜਾਏ। ਦੋ ਪਾਸੇ ਯਤਨ ਆਰੰਭ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਕ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਜਾਣ। 190 ਬੱਸਾਂ ਨਵੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ 326 ਨਵੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੈ। ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 516 ਬੱਸਾਂ ਨਵੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਜਾਏ। ਕੁਝ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਜੋ ਕਿ ਕੰਡੈਮ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਉਹ ਨੀਲਾਮ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਹੋਰ ਕਰੀਏ ਔਰ ਚਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਨਵਾਂ ਫਲੀਟ ਬਣ ਜਾਏਗਾ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਮਿੰਨੀ ਬੱਸਾਂ ਵੀ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਕਈ ਪੇਂਡੂ ਰੂਟਸ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਵਾਲੇ ਚੱਲਣ ਤੇ ਸ਼ਰਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਲ ਚਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ ਅਕਾਲੀ

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਇਹ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਹ ਜਾਂਦੇ ਨਹੀਂ ਔਰ ਸ਼ਰਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਮਿੰਨੀ ਬੱਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਐਨਕਰੇਜ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ ਔਰ 16 ਮਿਨੀ ਬੱਸਿਜ਼ ਐਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਰਾਹਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਢੀਂਡਸਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਚਾਲੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਉਥੇ ਚਾਲੂ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਥੇ ਸਵਾਰੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਮੁੰਡੇ ਸਿਆਣੇ ਹਨ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਇੰਜਣ ਲੈ ਕੇ ਨਾਲ ਲਕੜ ਦੀ ਚੈਸੀ ਲਗਾ ਲਈ ਔਰ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਐਂਪਲਾਇਮੈਂਟ ਮਿਲ ਗਈ। ਇਹ ਸੈਲਫ ਐਂਪਲਾਇਡ ਹੋ ਗਏ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਿਸਤਰੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਥਾਂ ਥਾਂ ਤੇ ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿਤੇ ਇਕ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿਤੀ ਔਰ ਕਿਤੇ ਦੋ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਢੀਂਡਸਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਪੈ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ। ਇੱਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ, ਜੋ ਕਿ ਬਗੈਰ ਲਾਇਸੰਸ ਦੇ ਔਰ ਬਗੈਰ ਪਰਮਿਟ ਦੇ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਫ ਦੀ ਰੋਡ ਹੋਣ ਇਸ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ 1,000 ਮਿੰਨੀ ਬਸਾਂ ਰੋਡਜ਼ ਤੇ ਆ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਕੰਪੀਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਆਫ ਦੀ ਰੋਡ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। 264 ਮਿੰਨੀ ਬਸਾਂ ਦੇ ਲਾਈਸੰਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਲ 16 ਮਿੰਨੀ ਬਸਾਂ ਐਡ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਡੀਮਾਂਡ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਡ ਬਸਾਂ ਵੀ ਚਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਇਥੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਲੋਕ ਲਗਜ਼ਰੀ ਸਫਰ ਕਰਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਡ ਬਸਾਂ ਚੱਲਣ। 2 ਬੱਸਾਂ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਡ ਐਡ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਾਂ (ਥੰਪਿੰਗ)

ਇਕ ਹੋਰ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਟਿਵ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਮਈਅਰਜ਼ ਲਏ ਹਨ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਕੂਟਰ ਔਰ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਵਾਸਤੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਬਾਰ ਬਾਰ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੁਣ ਇਕ ਵਾਰੀ ਟੈਕਸ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੋ ਵੀ ਲੈਣਾ ਹੈ ਉਹ ਇਕ ਵਾਰੀ ਹੀ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਏਗਾ ਔਰ ਮੁੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਏਗਾ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਸ ਨਾਲ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਗੇੜੇ ਮਾਰਨੇ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਔਰ ਸਮਾਂ ਬਚੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਵੇਹੀਕਲਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਐਸਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਪਹਿਲੀ ਗਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਹੂਲਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਓਪਰੇਟਰਜ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਨਫਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਔਰ ਸਰਕਾਰੀ ਬਸਾਂ ਨੂੰ ਨਫਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਣ ਕੀ ਹੈ? ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਪਬਲਿਕ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਨਾਲੋਂ ਫਾਇਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਪੀ. ਆਰ. ਟੀ. ਸੀ. ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਹੋਵੇ ਇਹ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬਸਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੇ ਚੱਲ ਸਕਣ। ਮਹਿਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਰੋਡ ਟੈਕਸ ਬਾਰੇ ਆਖਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਬਜੈਕਟ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਅੱਛਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਰੋਡ ਟੈਕਸ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਕੇ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਏ ਔਰ ਕਰਾਏ ਨਾ ਵਧਣ। ਐਨਾ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਹੈ। 1980 ਤੋਂ ਕਿਰਾਏ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। (ਆਵਾਜ਼ਾਂ: ਵਧਿਆ ਜੀ, ਇਹ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵੇਲੇ ਵਧਿਆ ਸੀ) ਉਦੋਂ ਵਧਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਗਵਾਂਢੀ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਕਿਰਾਇਆ ਦੁੱਗਣਾ ਵੱਧ ਗਿਆ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਮਦਨੀ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ

ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ 10% ਦੂਸਰਾ ਲਗਾਇਆ ਸੀ (ਵਿਘਨ) ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਨੀਅਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰੇਗੀ, ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ ਮਾੜੀ ਹੈ, ਕੀ ਕੀ ਨੁਕਸ ਹਨ, ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰੇਗੀ।

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਰੁਕ ਗਈ।)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਜਾਓ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸਾਹ ਲੈ ਲਵੋਂ।

ਅਵਾਜ਼ਾਂ : ਬੈਠ ਜਾਓ ਜੀ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਵੋਕਲ ਕਾਰਡ ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਘੋਖ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਰਾਏ ਵਧਾ ਕੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਟੈਕਸ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਕੇ, ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਐਡੀਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਔਰ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੀ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਲ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਫਲਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰਿਪ੍ਰੇਜ਼ੈਂਟੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ, ਇਸ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਹਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰਿਪਰਜ਼ੈਂਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਜਾਏ। ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ ਇਹ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕੇ, ਰੋਡਵੇਜ ਦਾ ਮਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਰਵਿਸ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁੰਦੀ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕੇ ਬੱਸ ਵਿਚ ਬੈਠਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਬਸ ਸਰਵਿਸ ਚੰਗੀ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਪੈਸਾ ਖਰਚਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਬਿਜਲੀ ਪੂਰੀ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਦ ਪੈਸਾ ਖਰਚਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਠੀਕ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ ਠੀਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘੋਖ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪਰਪੋਜ਼ਲ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡਜ਼ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਦੇ ਲਈ 70 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਅਸੀਂ ਖਰਚ ਕਰਾਂਗੇ। ਫਿਰ ਵਰਕਸ਼ਾਪਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। 15 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਸੈਂਟਰਲ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਰਖਿਆ ਹੈ। 10 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ upgrading of depots at Fazilka and Gurdaspur ਰੱਖਿਆ ਹੈ। 15 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਸੈਂਟਰਲ ਸਟੋਰ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਕਰ ਸਕੀਏ ਕਰਾਂਗੇ।

ਰੋਡਵੇਜ਼ ਬਾਰੇ ਜਨਰਲ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੜਕਾਂ ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ। ਇਥੇ ਇਸ ਦਾ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਕਿ ਸੜਕਾਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਰਿਪੇਅਰ ਨਹੀਂ ਇਹ ਗੱਲ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਠੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਲਾਨਿੰਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ 20 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਮੰਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਰੇਕੂਮੈਂਡ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਲੇਕਿਨ ਉਥੇ ਥੋੜਾ ਥੋੜਾ ਕੱਟ ਕੱਟ ਕੇ 13 ਕਰੋੜ 61 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੇ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਐਨੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਹੋਈ ਹੈ। 20 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਵਾਲਾ ਹੈ। 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੋ ਇਹ ਸਾਰਾ 43 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਹੈ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਲਿੰਕ

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਰੋਡਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਲਾਵਾਂਗੇ। ਲਿੰਕਸ ਰੋਡਜ਼ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਕਰਨੀ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਉਤੇ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਲਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੈਸਾ ਠੀਕ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਠੀਕ ਹੈ ਜੇ ਐਨਾ ਰਖਿਆ ਪੈਸਾ ਠੀਕ ਖਰਚ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੋਈ ਤਕਲੀਫ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਵੇਲੇ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਜੋ ਰਕਮ ਮੈਂ ਦੱਸੀ ਹੈ, ਲੋੜ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜੋ ਸੜਕਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸੋ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੜਕ ਸਰਹਿੰਦ ਤੋਂ ਜਲੰਧਰ ਤੱਕ ਡਬਲਿੰਗ ਰੋਡ ਬਣਾਉਣੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਲੰਧਰ ਤਕ ਡਬਲਿੰਗ ਰੋਡ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਵੇ। (ਥੰਪਿੰਗ)

ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਪੁਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਪੁਲਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਭੋਗਪੁਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁਲ ਟੁੱਟ ਗਿਆ, ਉਹ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਬਰਸਾਤਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਹ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕਿਆ ਮੁਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ।

ਵੱਡੇ ਬ੍ਰਿਜਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਦਾ ਬ੍ਰਿਜ ਹੈ। ਉਥੇ ਇਸ ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਮੌਸਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1986 ਵਿਚ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਹ ਲੰਬਾ ਚੌੜਾ ਕੰਮ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਤੁਸੀਂ ਹੋਰ ਕਿੰਨਾਂ ਸਮਾਂ ਲਵੋਗੇ ਤਾਕਿ ਹਾਊਸ ਦਾ ਟਾਈਮ ਐਕਸਟੈਂਡ ਕਰ ਲਈਏ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਮੈਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਟਾਈਮ ਹੋਰ ਲਵਾਂਗਾ ਜੀ।

EXTENSION OF TIME OF THE SITTING

Mr. Speaker: Is it the pleasure of the House that the time of the sitting of the House be extended for 15 minutes ?

(Voice: Yes, Yes).

Mr. Speaker: The time of the sitting of the House is extended upto 1.45 P.M.

DISCUSSION AND VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS THE YEAR 1986-87 (*Resumption*)

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇ।

ਫਿਰ ਪੁਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਪੁਲਾਂ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਬਾਰੇ ਬੜਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਹੜੇ ਉਥੋਂ ਰੀਪ੍ਰੈਜ਼ੈਂਟੇਟਿਵ ਆਏ ਹਨ ਉਹ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੜਕ ਨਹੀਂ ਬਣੀ। ਕਟਾਰੀਆ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਵਿਚ

5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੜਕ ਨਹੀਂ ਬਣੀ। ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਥੇ 22 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਬਣੀ ਹੈ। ਸੋ ਇਹ ਬੜਾ ਸੀਰੀਅਸ ਐਲੀਗੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਉਣ ਲੱਗੇ ਹਾਂ।

ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਪੁਲਾਂ ਤੇ ਚੋਆਂ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਠੀਕ ਹੈ ਚੋਅ ਜ਼ਰੂਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਬਲਾਚੌਰ ਤੋਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨੂੰ ਜੋ ਚੋਅ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਉਤੇ ਪੁਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਬਜਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਸੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਤੇ ਬਹਿਸ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋਈ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਉਸ ਵਿਚ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਕਰਨੀ ਹੈ। 30 ਕਰੋੜ 31 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਇਸ ਤੇ ਖਰਚਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਥੀਏਟਰ ਬਲਾਕ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਹਸਪਤਾਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਚ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਆਲਟਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਥੀਏਟਰ ਬਲਾਕ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਤਹਿਸੀਲ ਕੰਪਲੈਕਸ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਅਸੀਂ ਫੰਡਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ।

ਐਸ.ਏ.ਐਸ. ਨਗਰ (ਮੁਹਾਲੀ) ਕਾਲਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣ ਸਕਿਆ। ਉਥੇ ਅਸੀਂ ਕਾਲਜ ਵੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਾਡੀਆਂ ਮੇਨ ਕੰਸਟਰੱਕਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਰਿਪੇਅਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 8 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ)

ਟੈਕਨੀਕਲ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ। ਰੰਧਾਵਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੈਕਨੀਕਲ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਟੈਕਨੀਕਲ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਜੋ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਵੇਗੀ, ਜੋ ਰੈਕੁ-ਮੈਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਨਵਾਂ ਤਰੀਕਾ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਰਿਪੋਰਟ ਹੋਵੇਗੀ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਮੈਂ ਐਨਾ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਐਨਾ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ, ਸਰ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਵਾਲੇ ਬਸ 5 ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਵਾਰੀਆਂ ਉਹ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਾਡੀ ਬੱਸ ਲੇਟ ਚਲਦੀ ਹੈ। ਟਾਈਮ ਟੇਬਲ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬੱਸਾਂ ਨਹੀਂ ਚਲਾਉਂਦੇ। ਟਾਈਮ ਟੇਬਲ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬੱਸਾਂ ਚਲਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀ-ਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 1000 ਨਵੇਂ ਪਰਮਿਟ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ?

ਸ੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ ਐਡਵੋਕੇਟ: ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਘਾਟੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਪੰਜ ਛੇ ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੱਸਾਂ ਨਹੀਂ ਚਲਦੀਆਂ। ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਤੋਂ ਹਾਲਤ ਖਰਾਬ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਹੁਣ ਦੇਰ ਤੱਕ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਬੱਸਾਂ ਚਲਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਨਾਈਟ ਸਰਵਿਸ ਵੀ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਬਸਾਂ ਦੇਰ ਤਕ ਚਲਾ ਕੇ ਬੱਸਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਪੈ ਰਹੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ?

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਬੱਸਾਂ, ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਘਾਟਾ ਹੈ, ਐਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਮਿਸਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕਰਕੇ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਫਸੇ ਪਏ ਹਨ। ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਔਰ ਨਾਨ-ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਉਹ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦੇਣ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਡੀ-ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦੇਣ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਬਾਲੀ: ਮੈਂ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਸੂਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਨੰਗਲ ਕੰਸਟੀਚਿਊਐਂਸੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਕੀ ਇਹ ਸੜਕਾਂ ਜਲਦੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ? ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦਾ 'ਹਾਂ' ਜਾਂ 'ਨਾਂਹ' ਵਿਚ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਨਾਂਹ ਤਾਂ ਕਟਾਰੀਆ ਜੀ ਵਾਸਤੇ ਰੀਜ਼ਰਵ ਹੈ। (ਹਾਸਾ)

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਬਾਲੀ: ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਉਹ ਖਿਆਲ ਨਾਲ ਸੁਣ ਤਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ 'ਹਾਂ' ਵਿਚ ਬੋਲਦੇ ਬੋਲਦੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ 'ਹਾਂ' ਜਾਂ 'ਨਾਂਹ' ਵਿਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣ। ਮੈਂ ਪਰਸੋਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਇਹ ਮੰਗ ਰੱਖਣੀ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਵਾਲਾ: ਮੈਂ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਮ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਤਨੀ ਵੱਡੀ ਜਿਹੜੀ ਡੀਟੀਰੀਓਰੇਸ਼ਨ ਇਥੇ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਫ਼ਸਰ ਬੇਵੱਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਔਰ ਯੂਨੀਅਨ ਹਾਵੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕੀ ਐਸਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਮ ਵਿੱਚ ਹੈ ?

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖ਼ਸਤਾ ਹਾਲਤ ਦੇਖ ਕੇ ਲੋਕੀਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ :—

ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਲਾਰੀਆਂ,
ਨਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਨਾ ਬਾਰੀਆਂ,
ਧੱਕਾ ਲਾਉਣ ਸਵਾਰੀਆਂ।

(ਹਾਸਾ) ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ?

ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਮਨਸੋਵਾਲੀਆ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 5—7 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਕਟਾਰੀਆ ਸਾਹਿਬ ਰੋਜ਼

ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਕੋਸਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜਾ 22 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੜਕ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 22 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੜਕ ਨਹੀਂ ਬਣੀ, ਕੀ ਉਹ 22 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੜਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬਣਾ ਦੇਣਗੇ?

ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਮੁਕੰਦ ਸ਼ਰਮਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਲੈਣੀ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਥੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸਵਾਲ ਆਇਆ ਸੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਔਰ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੁਆਇਆ ਸੀ, ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰ-ਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 40 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਲੀਅਤ 6 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ 4—5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੋਰ ਮਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀ ਦੁਆਇਆ ਸੀ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਨੂੰ ਹੈਂਡ ਓਵਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਿਹੜਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਬਾਰੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ?

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਤੇ ਪਠਾਨਕੋਟ ਦਾ ਨਾਮ ਆਉਂਦਾ ਆਉਂਦਾ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 18 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤਹਿ ਕਰਕੇ ਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਉਥੇ ਕੰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਕੰਮ ਕਿੰਨੀ ਤਾਰੀਖ਼ ਤਕ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦੇਣਗੇ?

ਦੂਸਰਾ, ਪਠਾਨਕੋਟ ਤੋਂ ਪੰਗੋਤਾ ਨੂੰ ਇਕੋ ਇਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੱਸ ਚਲਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਕਦੇ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਥੱਲੇ ਲਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਦੇ ਉਪਰ ਚਾੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਕਦੇ ਪੈਸੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਆਫੀਸ਼ੀਅਲ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਹੈ। ਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬੱਸ ਦੁਲੇਰੇ ਤੋਂ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨਗੇ?

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਕਿ ਡੀਟੇਲਡ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੀ ਤਕਰੀਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਉਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰੋ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਹੜੀ ਸੜਕ ਕਿਥੇ ਬਣੀ ਹੈ, ਕਿਹੜੀ ਬੱਸ ਕਿੱਥੇ ਚੱਲਣੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਵੇਲੇ ਨਾ ਦੇ ਸਕਣ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਇਕ ਤਾਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਲਿਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਬਣਾਉਣ। ਦੂਸਰਾ ਪਟਿਆਲੇ ਤੋਂ ਸਰਹਿੰਦ ਨਰਵਾਣਾ ਰੋਡ ਤੇ 1980 ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਕ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲ ਚੌੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਕੀ ਉਹ ਪੁਲ ਚੌੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ?

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਐਸੀ ਹਾਲਤ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਨਾਲ ਧੋਬੀਘਾਟ ਬਣਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਐਕਸਰੇ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਜਦੋਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਕਈ

[ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ]
ਵਾਰੀ ਹਨੇਰਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਬਣਾਉਣ?

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਜਿਹੜੇ ਕਮਰੇ ਹਨ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਵਾਸਤੇ ਉਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁੱਤੇ, ਬਿੱਲੀਆਂ, ਚੂਹੇ ਆਦਿ ਦੀ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਹੁਣ ਉਥੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਕਿ ਬਿਲਡਿੰਗ ਕਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਦੇਣਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਮੁਰੰਮਤ ਵਾਸਤੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹੀ ਜਵਾਬ ਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਣੇ ਹੀ ਦੋ ਨਵੇਂ ਸਰਕਲ ਬੀ.ਐਂਡ. ਆਰ. ਦੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜੇ ਨਵੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਜਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵਾਸਤੇ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ 2 ਨਵੇਂ ਸਰਕਲ ਹੋਰ ਕਿਉਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ?

ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮਾਰਗ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਸੜਕ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪੂਰਨਿਆਂ ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਨਿਆਂ ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਰਗ ਦੀ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਦੇਣਗੇ।

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰੀ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਕੰਡਕਟਰ ਦਾ ਜਾਂ ਡਰਾਈਵਰ ਦਾ ਝਗੜਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਬੱਸ ਚਲਾਉਣੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਰੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬੁਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਕੋਈ ਐਸਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੇ ਕੋਈ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਐਸਾ ਝਗੜਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬੱਸ ਚਲਾਉਣੀ ਬੰਦ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ ਚਲਦੀ ਰਹੇ।

Mr. Speaker : These are not information. These are suggestions.

ਸਰਦਾਰ ਤਾਲਿਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਮੈਂ ਇਹ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡੀ.ਸੀਜ਼. ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਮਿਨੀ ਬੱਸਾਂ ਲਈ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਤੇ ਵੀ ਗੌਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਹੀਂ?

ਦੂਸਰਾ, ਮੈਂ ਇਹ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਗਰਾਉਂ ਡਿਪੂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਦੋਂ ਤਕ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ?

ਤੀਸਰਾ, ਓਵਰ ਬ੍ਰਿਜ ਦੋਲੇਵਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਥੇ ਅੱਧਾ ਪੈਸਾ ਰੇਲਵੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਦੇਣਾ ਹੈ ਔਰ ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਉਣਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਲ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦੇਣਗੇ?

ਸਰਦਾਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ : ਜਿਹੜੀ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿੱਚ ਦੁਰਾਹਾ ਵਿਖੇ ਸ਼ੂਗਰ ਮਿੱਲ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਹੁਤ ਖਸਤਾ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਕੀ ਨਵੇਂ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਦੇਵੇਗੀ ?

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਐਕਸੀਡੈਂਟਸ ਬਹੁਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਉਪਾਓ ਸੋਚੇ ਜਾਣਗੇ ? ਦੂਸਰਾ, ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ ਸਕੀਮ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਕੀ ਇਥੇ ਵੀ ਸਵਾਰੀਆਂ ਲਈ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ ਸਕੀਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨਗੇ ? ਸਵਾਰੀਆਂ ਲਈ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦਣਾ ਓਬਲੀਗੇਟਰੀ ਹੈ ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਬ੍ਰਿਜਿਜ਼ ਤੇ ਐਕਸੀਡੈਂਟਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਬੱਸਾਂ ਉਥੇ ਡਿਗ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਕੀ ਬ੍ਰਿਜਿਜ਼ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਐਕਸੀਡੈਂਟਸ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਪੋਰਟਿੰਗ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ ?

ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹਦੀਵਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ ਕੰਡੀ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦਾ। ਕੰਡੀ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਸੜਕਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀਆਂ ......

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਪੁੱਛੋ।

ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹਦੀਵਾਲਾ : ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਡਿਪੂ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਗੜ੍ਹਦੀਵਾਲਾ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਕੁਝ ਬੱਸਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ.........

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵੈਸੇ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ।

ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹਦੀਵਾਲਾ : ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਬੰਦ ਹਨ, ਕੀ ਉਹ ਚਾਲੂ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਜੀ ਨੇ ਸੁਝਾਓ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਟਾਈਮ ਟੇਬਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਹਰਿਆਣੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਦੇਖ ਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣੇ ਵਾਲੇ ਸਵਾਰੀਆਂ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਾਡੀ ਬੱਸ ਨੂੰ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ। ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਔਰ ਟਾਈਮ ਟੇਬਲ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ।

ਫਿਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਕਿ ਮਿੰਨੀ ਬੱਸਿਜ਼ ਦੇਣ ਲੱਗਿਆਂ ਸ਼ੈਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਸ਼ੈਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਔਰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਸ਼ੈਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਦੀ ਜੋ ਹੈ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ । (ਥੰਪਿੰਗ)

ਜੌਹਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਕਰਕੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਰੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਤੇ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਪਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਰਾਊਡਿੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਕਰਕੇ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਬੱਸਾਂ ਚਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਇਨ-ਫਰਮੇਸ਼ਨ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਸਵੇਰੇ 6.00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ ਦੇ 8.00 ਵਜੇ ਤਕ ਬੱਸਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ਔਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 137 ਬੱਸਾਂ ਰਾਤ ਦੇ 10.00 ਵਜੇ ਤਕ ਵੀ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ।

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਰਮਡ ਫ਼ੋਰਸਿਜ਼ ਭੇਜਦੇ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਚਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਉਸ ਦੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਗੁਪਤਾ ਜੀ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦਿਓ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ 60% ਵਾਲਾ ਹੈ ਉਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਚਲ ਰਿਹਾ, ਜਿਹੜਾ 40% ਵਾਲਾ ਹੈ ਉਹ ਠੀਕ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। 60% ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ 100% ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਸਾਡਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿੰਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ।

EXTENSION OF TIME OF THE SITTING

Mr. Speaker : The time of the sitting of the House will have to be extended upto 2.00 P.M. Is it the pleasure of the House ?

(Voices: Yes, yes).

Mr. Speaker : The time of the sitting of the House is extended upto 2.00 P.M.

DISCUSSIONS AND VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS FOR THE YEAR 1986-87 *(Resumption)*

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਕ ਗੱਲ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹੀ ਕਿ ਯੂਨੀਅੱਨਜ਼ ਜ਼ੋਰ ਪਕੜ-ਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ। ਕਾਫ਼ੀ ਯੂਨੀਅੱਨਜ਼ ਤਕੜੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਚੱਕਾ ਜਾਮ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਠ ਦੇ ਪੁਲ ਬਣਾ ਦਿਓ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਕਾਠ ਦੇ ਪੁਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਅਸੀਂ ਸੀਮਿੰਟ ਐਂਰ ਕਨਕਰੀਟ ਦੇ ਪੁਲ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਵੈਸੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਧਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਹਿੰਦ ਵਾਲਾ ਪੁਲ ਚੌੜਾ ਕਰੋਗੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਗਰ ਉਹ ਸੁਆਲ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿਆਂਗੇ।

ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੀ.ਐਂਡ ਆਰ. ਦੇ ਇੰਨੇ ਸਰਕਲ ਕਿਉਂ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਅਸੀਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕੁਝ ਤਾਂ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੈ।

ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮਾਰਗ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਾਂਗੇ ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਈ।

ਸਰਦਾਰ ਤਾਲਿਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਨੀ ਬਸਾਂ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਦਿਓਗੇ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਐਡਵਰਟਾਈਜ਼ਮੈਂਟ ਤਾਂ ਕਰਨੀ ਹੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਦੰਗਾ ਪੀੜਿਤ ਹਨ ਜਾਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਾਲੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਆਉਣਗੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਇਰਿਟੀ ਦਿਆਂਗੇ।

ਇਥੇ ਜਗਰਾਉਂ ਦੇ ਡਿਪੂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਅਪ੍ਰੈਲ-ਮਈ ਵਿਚ ਡਿਪੂ ਬਣਾ ਦਿਆਂਗੇ, ਬਿਲਡਿੰਗ ਕੰਪਲੀਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਢੋਲੇਵਾਲ ਪੁਲ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਛੇਤੀ ਬਣ ਜਾਏ।

ਦੁਰਾਹਾ ਮਿੱਲ ਵਾਸਤੇ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਦੱਸ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਮਿੱਲ ਬਣਦੀ ਜਾਏਗੀ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਵੀ ਬਣ-ਦੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

Demand No. 37

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 76,19,70,000 on Revenue Account and Rs. 12,50,00,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Road Transport.

The Motion was carried.

Demand No. 40

Mr. Speaker: Question is—

That a sum not exceeding Rs. 67,69, 76,000 on Revenue Account and Rs. 24,82,14,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Buildings.

The Motion was carried.

Demand No 36

Mr. Speaker: Question is—

That a sum not exceeding Rs. 27,89, 50,000 on Revenue Account and Rs. 37,66,00,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Roads and Bridges.

The Motion was carried.

Mr. Speaker : The House stands adjourned till 9.00 A.M. on Friday, the 21st March, 1986.

*1.47 P.M. | (*The Sabha then *adjourned till* 9.00 *A.M. on Friday, the* 21*st March*, 1986).

APPENDIX
TO
PUNJAB VIDHAN SABHA DEBATES

Dated 20th March, 1986

Vol. II—No. 15

STARRED QUESTIONS AND ANSWERS

Allotment of land in Surtapur Farm

***344. Sardar Bhag Singh** : Will the Minister for Revenue and Rehabilitation be pleased to state—

(a) whether the Government allotted land to the landless Scheduled Castes in Surtapur Farm (also known as Birla Farm) about 30 years back;

(b) whether proprietory rights have not been conferred so far on the said persons; if so, the reasons therefor ?

Sardar Surjit Singh Barnala (Chief Minister): (a) Yes please, the Punjab Scheduled Castes Land Development and Finance Corporation had allotted land to 112 landless Scheduled Castes persons in Surtapur Farm, in District Ropar in the period from the year 1972 to 1974 and not 30 years back. This Farm is not known as 'Birla Farm'.

(b) Yes please, they have not complied with the terms and conditions of allotment. The allottees have not paid any instalment to the Corporation towards the cost of land and development charges, so far.

Imposition of Curfew

***312. Pandit Mohan Lal:** Will the Chief Minister be pleased to state the names of the cities, towns, villages and other places in the State where curfew was imposed and the duration thereof in each case during the year 1985 and 1986 (to date) and the reasons for the imposition of the curfew in each case ?

Sardar Surjit Singh Barnala: Names of the cities, towns, villages and other places where curfew was imposed during the years 1985 and 1986 (upto 15th March, 1986) alongwith the reasons thereof is contained in the enclosed list which is placed on the Table of the House.

LIST

Names of the cities, towns, villages, and other places where curfew was imposed	Duration of the curfew			Reasons for imposition of the curfew
	Date	Duration of the curfew	Relaxation	
DISTRICT JULLUNDUR				
	No curfew imposed in 1985—1986			
Nakodar ..	3-2-86 to 6-2-86	7.30 PM to 8.00 AM		Due to grave and tense situation in the area .
	6-2-86 to 9-2-86	8.00 AM to 8.00AM		
	9-2-86 to 11-2-86	8:00 AM to 9.00 AM		
	11-2-86 to 12-2-86	9.00 AM to 9.00 AM		
	12-2-86 to 13-2-86	9.00 AM to 6,00 AM	7 AM to 2 PM on 11-2-86	
	13-2-86 to 16-2-86	6.00 AM to 6.00 AM		
	16-2-86 to 17-2-86	6.00 AM to 5.00 AM	5 AM to 7 PM daily	
	17-2-86 to 20-2-86	5.00 AM to 5.00 AM	5 AM to 9 PM daily	
	20-2-86 to 24-2-86	5.00 AM to 5.00 AM	5 AM to 9 PM daily	
DISTRICT LUDHIANA				
Division No. 1, 2, 3 and 4 Ludhiana ..	23-5-85 to 25-5-85 Extended on 25-5-85 till further order Withdrawn on 3-6-85	8.00 P. M. to 6.00 A.M. (Relx. 8.00 A.M. to 2.00 P.M. on 25--85) 9.00 A.M. to 7.00 P.M. on 27-5-85 5.00 A.M. to 7.00 P.M. on 28-5-85 5.00 A.M. to 9,00 P.M. on 29-5-85 5-00 A.M. to 10.00 P.M. daily upto 3-6-85		Due to some cases of violence in Ludhiana City and there was apprehens on of further danger to human life/property and disturbance of public tranquility.

Division No. 1, 2 and 3, Ludhiana	6-6-85 to 7-6-85	10.30 P.M. to 6.00 A.M.	Ditto
Division No. 1, 2 & 3, Ludhiana	11-6-85 to 11-6-85	8.30 A.M. to 8.00 P.M.	Ditto
Division No. 1, 2, 3 & 4, Ludhiana ..	21-8-85 to 21-8-85	6.00 A.M. to 6.30 P.M.	Ditto
Khanna Sub-Division			
Samrala Road, Railway Crossing to Samadhi Road Railway Crossing inner area, Govt. High School for Girls, Amloh Road (excluding Bus stand), Maria Road, Octroi Post No. 5, Malerkotla Road, Gill Petrol Pump (excluding G.T. Road)	2-5-85 to 3-5-85	5.00 A.M. to 5.00 A.M.	Due to the murder of Shri Bhisham Parkash, President, C.C., Khanna.
Division No. 1, 2 & 3, Ludhiana ..	12-2-86 to 13-2-86	1.00 P.M. to 9.00 A.M.	Due to some cases of violence in Ludhiana City and apprehension for further danger to human life/property and disturbance of public tranquility.
DISTRICT HOSHIARPUR			
Municipal limits of Hoshiarpur City ..	10-5-85 to 11-5-85	7.00 A.M. to 6.00 P.M. (Relx. 11-5-85 11.00 A.M. to 6.00 P.M.)	Due to grave and tense situation in the area.
	11-5-85 to 12-5-85	6.00 P.M. to 6.00 A.M.	
	12-5-84 to 13-5-85	6.00 A.M. to 8.00 A.M.	
		(Relx. 12-5-85 6.00 A.M. to 8.00 A.M. 4.00 P.M. to 7.00 P.M.)	
	13-5-85 to 14-5-85	8.00 A.M. to 6.00 A.M.	
	14-5-85 to 16-5-85	6.00 A.M. to 8.00 A.M.	
	15-5-85 to 16-5-85	8.00 A.M to 8.00 A.M.	
	16-5-85 to 17-5-85	8.00 A.M. to 8.00 A.M.	
		(Relx. 16-5-85 8.00 A.M. to 10.00 A.M., 5.00 P.M. to 7.00 P.M.)	

Names of the cities, towns, villages and other places where curfew was imposed	Duration of the curfew		Reasons for the imposition of the curfew
	Date	Duration of the curfew	
	17-5-85 to 18-5-85	6.00 A.M. to 6.00 A.M. (Relx. 17-5-25 5.00 P.M. to 7.00 P.M.)	
	18-5-85 to 19-5-85	7.00 P.M. to 6.00 A.M.	
	19-5-85 to 20-5-85	7.00 P.M. to 6.00 A.M.	
	20-5-85 to 21-5-85	8.00 P.M. to 6.00 A.M.	
	21-5-85 to 22-5-85	7.00 P.M. to 6.00 A.M.	
	22-5-85 to 23-5-85	7.30 P.M. to 8.00 A.M.	
	23-5-85 to 24-5-85	7.00 P.M. to 6.00 A.M.	
	24-5-85 to 25-5-85	7.00 P.M. to 6.00 A.M.	
	25-5-85 to 26-5-85	7.00 P.M. to 6.00 A.M.	
	26-5-85 to 27-5-85	7.00 P.M. to 6.00 A.M.	
	27-5-85 to 28-5-85	7.00 P.M. to 6.00 A.M.	
	28-5-85 to 29-5-85	8.00 P.M. to 6.00 A.M.	
	29-5-85 to 30-5-85	8.00 P.M. to 5.00 A.M.	
	30-5-85 to 31-5-85	8.00 P.M. to 5.00 A.M.	
	31-5-85 to 1-6-85	8.00 P.M. to 5.00 A.M.	
	1-6-85 to 2-6-85	8.00 P.M. to 5.00 A.M.	

	2-6-85 to 3-6-85	8-00 P.M. to 5-00 A.M.	
	3-6-85 to 4-6-85	8-00 P.M. to 5-00 A.M.	
	4.6.-85 to 5-6-85	8-00 P.M. to 4-00 A.M.	
	5-6-85 to 6-6-85	8-00 P.M. to 5-00 A.M.	
	6-6-85 to 7-6-85	8-00 P.M. to 5-00 A.M.	
	7-6-85 to 10-6-85	6-30 P.M. to 9-00 A.M.	
	10-6-85 to 12-6-85 12-6-85 to 14-6-85	5-00 P.M. to 11-00 A.M. 11 AM to 8 AM 12-6-85 4.30 PM 6-30 P.M. 13-6-85 8-30 A.M. to 5-30 P.M.	
	14-6-85 to 15-6-85	7·00 P.M. to 7·00 A.M.	
	15-6-85 to 16-6-85	7·00 P.M. to 6·00 A.M.	
	16-6-85 to 17-6-85	8·00 P.M. to 7·00 A.M.	
	17-6-85 to 18-6-85	8·00 P.M. to 5·00 A.M.	
	18-6-85 to 19-6-85	10·00 P.M. to 4·00 A.M.	
	19-6-85 to 20-6-85	10·00 P.M. to 4·00 A.M.	
	20-6-85 to 21-6-85	10·00 P.M. to 4·00 A.M.	
	21-6-85 to 22-6-85	10·00 P.M. to 4·00 A.M.	
	till 26th June, 1985	10·00 A.M. to 4·00 A.M.	
DISTRICT AMRITSAR			
1. Balarwal, Tehsil Ajnala, 2. Daria Musa, 3. Chhanan, 4. Shah Aliwal, 5. Bhindnain, 6. Saido Ghazi, 7. Dula Rajputtan, 8. Khanowal, 9. Sarangdeo, 10. Chaharpur, 11. Kotli Rajda, 12. Malikpur, 13. Raipur, 14. Burj,	4-9-85 to 30-9-85	7-00 P.M. to 6-00 A.M. daily	To restrict the movement of undesirable elements on the Indo-Pak Border

Names of the cities, towns, villages and other places where curfew was imposed	Duration of the curfew		Reasons for imposition of the curfew
	Date	Duration of the curfew	
15. Chak Alabbakhash, 16. Dhariwal, 17.Odar, 18. Lodhi Gujjar, 19. Manjh, 20. Kakkar, 21. New Rarianan, 22. Rangdori, 23. Kakhanpur			
Tehsil Tarn Taran			
1. Mulakot, 2. Dhanoa Kalan, 3. Dhanoa Khurd, 4. Baba Guriya, 5. Ratan Khurd, 6. Kahangarh, 7. Roranwala Khurd, 8. Golluwala, 9. Rajatal, 10. Daoke, 11. Bharopal, 12. Naushera Havelian, 14. Chima Khurd, 15. Chima Kalan, 16. Vode 17. Rattan Kalan, 18. Nashta, 19. Baghrian, 20. Kutiya, 21. Mahawa, 22. Bhaini Raj, Puttan, 23. Chahal			
1. Dhunda, 2. Dhaiwal, 3. Mundani, 4. Gujjarpura, 5. Gharka, 6. Karnowal:, 7. Chamba Kalan, 8. Kambo Dhaiwala, 9. Kirian, 10. Harike, 11. Kirtowala, 12. Sabbra, 13. Radhalke, 14. Ram Singh wala, 15. Kuthianwala, 16. Booh, 17. Tung, 18. Rodoke	13-8-85	5·00 A.M. to 10·00 A.M.	To restrict the movement of extremists, terrorists and other undesirable elements.
1. Saiyadpur, 2. Chhan Kala, 3. Dag, 4. Tur, 5. Dag Dogran, 6. Channan Nur Mohammad, 17. Bhindu Aulakh, 8. Gill, 9.Bal	15-9-85 to 30-9-85	7·00 P.M. to 6·00 A.M.	To restrict the movement of undesirable elements on the Indo-Pak Border,
1. Rasulpur Kalan, 2. Chhina Bidhi Chand, 3.Thek Kala, 4. Gilpan, 5. Narili, 6. Khalra, 7. Dal, 8. Van, 9. Rajoke,, 10. Raloh, 11. Patti, 12. Thathi Jaimal Singh, 13. Masatgarh, 14. Kals, 15. Mehdipur, 16. Rattoke, 17. Gajjal	15-9-85 to 30-9-85	7·00 P.M. to 6·00 A.M.	To restrict the movement of undesirable elements on the Indo-Pak Border.

See Sr. No. 1, 3 and 4	1-10-85 to 15-10-85	7·00 P.M. to 6·00 A.M.	Ditto
Ditto ..	16-10-85 to 31-10-85	7·00 P.M. to 6·00 A.M.	Ditto
1. Balharwal, 2. Daria Musa, 3. Chhanan, 4. Shah Aliwal 5. Bhindi Nain, 6. Saido Ghazi, 7. Dulla Rajputtan, 8. Khanowal, 9. Sarangdec, 10. Chaharpur, 11. Kotli Rajda, 12. Malikpur, 13. Raipur, 14. Burj, 15. Chak Allah, Baksh, 16. Dhariwal, 17. Odar, 18. Ladhi Gujjar, 19. Pindori, 20. Manjh, 21. Kakkar, 22. New Rania, 23. Makhanpur, 24. Mulla Kot, 25. Dhanoa, Kalan, 26. Dhanoa Khurd, 27. Baba Guriya, 28. Rattan, Khurd, 29. Khangarh, 30. Roranwala Khurd, 31. Galuwala, 32. Rajatal, 33. Deoke, 34. Bharopal, 35. Noshera Dhalla, 36. Noshera Haveli an, 37. Chima Khurd, 38. Chima Kalan, 39. Mode, 40. Rattan Kalan, 41. Neshta, 42. Bagrian, 43. Kutiya, 44. Motawa, 45. Bhaini Rajputtan, 46. Chahal, 47. Saiyadpur, 48. Chhan Kalla, 49. Dag, 50. Tut, 51. Dag, Dogran, 52. Chhahan Nur Mohammad, 53. Bhindi Aulakh, 54. Gill, 55. Dal, 56. Rasulpur, 57. Chhina Bidhi Chand, 58. Theh Dula, 59. Gilpan, 60. Marki, 61. Khalra, 62. Dal; 63. Was, 64. Rajoke, 65. Paloh, 66. Patti, 67. Thathi Jaimal Singh, 68. Mastgarh, 69. Kals, 70. Mehdipur, 71. Rotoke, 72. Gajjal	1-11-85 to 30-11-85	7·00. PM. to 6·00 A.M.	Ditto
See Sr. No. 1 and 3 ..	30-1-86 to 29-3-86	6·00 P.M. to 6·30 A.M.	To restrict the movement of undesirable elements on the Indo-Pak Border.
1. Chhina Bidhi Chand, 2. Narli, 3. Tehkula, 4. Gilpar, 5. Kaliian, 6. Dal, 7. Wan, 8. Rajoke, 9. Dalo Patti, 10. Gholan, 11. Thathi Jaimal Singh, 12. Kal, 13. Mastgarh, 14. Mehdipur, 15. Machhike, 16. Ratoke, 17. Ramuwal, 18. Tutu, 19. Gujjal, 20. Bangla, 21. Ram Singh wala	2-2-86 to 1-4-86	Ditto	Ditto

Names of the cities, towns, villages and other places where curfew was imposed	Duration of the curfew		Reasons for imposition of the curfew
	Date	Duration of the curfew	
Tehsil Ajnala 1. Chhanan Mallah 2. Fatehpur 3, Vera, 4. Tanana, 5. Ghoga, 6. Kotli, 7. AwanB asau 8. Barlas, 9. Hoshiapur, 10. Saidpur Khurd, 11. Sheik Bhatti, 12. Jafarkot, 13. Kotli Koa, 14. Tera Rajputan, 15. Chak Bala, 16. Jagdeo. Khurd, 17. Dhadian, 18. Ghalib, 19. Ajnala camping ground, 20. Dhup Sati	11-2-86 to 18-2-86	6.00 P.M. to 6-30 A.M.	To restrict the movement of undesirable elements on the Indo-Pak Border.
Ditto ..	19-2-86 to 29-3-86	6.00 P.M. to 6.30 A.M	Ditto
Dhariwal Town ..	7-5-85 to 10-5-85		Due to grave and tense situation prevailing in these areas.
Gurdaspur ..	8-5-85 to 9-5-85 25-12-85 to 29-12-85		Ditto
Batala ..	19-2-85 to 28-2-85 16-3-86 to date		
Within the territory of 200 metres of Indo-Pak Border	Movement of all persons banned during night hours in 1985		In order to prevent the infiltration/exfiltration of anti-social/anti-national elements.
Shahpur Kalan, Shahur Khurd, Boharwadala, Chhohann Saleh Chak, Jio Julahi Ruliana, Pire Pindi, Barila Kalan, Barila Khurd, Chanduwadala, Dhidowal, Agwan, Khaddar, Naharpur, Pakhiwan, Azampur, Rose,, Mirkachana, Lalpura, Sarje Chak,Mohamnpur, Rora, Shahpur Gorain, Bhagtana Tolianwala, Dhagtana, Boharwala, Haveli, Harowal, Aghwan, Sadhanwali, Jurian Kalan, Thetharoke, Dharamkot Pattan, Randhwa, Gurchak, Chanieke, Meri Ransike and Kotli Dharam of Gurdaspur/ Bata la Tehsils, Besides in the Territory	4-2-86 to 23-3-86 night curfew		

between 300 mts. of Eastern side of villa ges Taxh, Makhanpur, Barmal, Jattan, Akhwar, Pharaipur, Pharwal, Jaidpur, Bhagwal Basu, Bassu, Barwana, Kanshi, Barhwan, Khadaipur, Damial, Kamial, Simbal, Dhinde		
Dhumbar, Kotli, Jawahar and Dalotar of Pathankot Tehsil and in the Territory in between Indo-Pakistan and Dhussi in other Border Area of the District	Night curfew from 7-2-86 to 23-3-86	Curfew was imposed on recommendations of Army/Police preventing of infilration/ exfiltration of anti-national/anti-social elements on the Indo-Pak Border.
KAPURTHALA DISTRICT		
No Curfew in the year, 1985	..	..
1986		
Kapurthala ..	6-3-86 at night It is still continuing	As precautionary measure as extremists have killed 7 persons and injured 15 persons

UNSTARRED QUESTION AND ANSWER

Damaged Kharif Crops of 1985 in District Hoshiarpur

58. **Sardar Upkar Singh Randhawa**: Will the Minister for Revenue and Rehabilitation be pleased to state whether it is a fact that the Kharif crops were totally damaged due to drought and unprecedented floods in Tanda, Hoshiarpur and the Bhunga blocks of district Hoshiarpur during the year 1985?

Sardar Major Singh Uboke: There was no damage due to drought to Kharif 1985 Crop in Hoshiarpur District, Kharif Crop was damaged due to unprecedented floods during 1985 ?

21403 PVS—Govt. Press, (U. T.), Chd.

Published under the Authority of the Punjab Vidhan Sabha and printed by the Controller, Printing & Stationery Department, (U.T.), Chandigarh.

Punjab Vidhan Sabha Debates

27

21st March, 1986

Vol. II—No. 16

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

Friday, the 21st March, 1986

Punjab Vidhan Sabha Secretariat, Chandigarh.

Price : Rs 4 2

PUNJAB VIDHAN SABHA

Friday, the 21st March, 1986

The Vidhan Sabha met in the Punjab Vidhan Sabha Hall, Vidhan Bhavan, Chandigarh, at 9.00 A.M. of the Clock. Mr. Speaker (Sardar Ravi Inder Singh) in the Chair.

STARRED QUESTIONS AND ANSWERS

Starred Question No. 323*

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਆਈ ਐਮ ਸੋਰੀ । ਇਸ ਦੀ ਐਕਸ਼ਟੈਨਸ਼ਨ ਆਈ ਹੈ ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕੁਮਾਰੀ ਸਸ਼ੀਲ ਮਹਾਜਨ : ਕੀ ਇਸੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਆ ਜਾਏਗਾ ?

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਹਾਂ ਜੀ । ਇਸੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਆ ਜਾਏਗਾ । ਮੈਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਐਕਸਟੈਨਸ਼ਨ ਅਲਾਓ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ।

STARRED QUESTION NO. 326

(ਸਬੰਧਤ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ।

Budget Provision for Health

*330 **Sardar Baldev Singh Khiala**, **Sardar Jaswant Singh** : Will the Minister for Finance be pleased to state the percentage of budget provisions earmarked in the First Plan for Health together with the percentage of Budget provisions earmarked for health in the Seventh Plan?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ) : ਪਹਿਲੀ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ (1951—56) ਅਤੇ ਸੱਤਵੀਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ (1985—90) ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਸਬ-ਹੈਡ 'ਸਿਹਤ' ਅਧੀਨ ਯੋਜਨਾ ਖਰਚੇ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ :—

(ਰੁਪਏ ਲੱਖਾਂ ਵਿਚ)

ਵਿਕਾਸ ਸਬ-ਹੈਡ	ਪਹਿਲੀ ਯੋਜਨਾ (1951—56)		ਸੱਤਵੀਂ ਯੋਜਨਾਂ (1985—90)	
	ਖਰਚਾ	ਖਰਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ	ਉਪਬੰਧ	ਕੁਲ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
1	2	3	4	5
ਸਿਹਤ	381.97	2.7	10,350.00	3.15
ਕੁੱਲ ਸੈਕਟਰਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ...	14,091.63	100.00	3,28,500.00	100.00

*For Starred Question No. 323 and reply thereto please see Appendix to this Debate.

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਪਹਿਲੀ ਪੰਜ-ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ 'ਸਿਹਤ' ਸਬੰਧੀ ਖਰਚਾ ਕੁੱਲ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ 2.7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੱਤਵੀਂ ਪੰਜ-ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਇਸ ਸਬ-ਹੈਡ ਲਈ ਰੱਖੀ ਰਕਮ ਕੁੱਲ ਯੋਜਨਾ ਉਪਬੰਧ ਦਾ 3.15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ । ਪਰ ਪਹਿਲੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਪੁਰਾਣੇ (Erstwhile) ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਖਰਚਾ 2.7% ਅਤੇ ਸੱਤਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਖਰਚਾ 3.15% ਹੈ । ਇਸ ਵੇਲੇ ਆਬਾਦੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਖਰਚਾ ਇਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਰਖਿਆ ਹੈ । ਕੀ ਇਹ ਖਰਚਾ ਵਧਾਉਣਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲਾਭ ਮਿਲ ਸਕੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਪਲਾਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਔਰ ਇਹ ਪਲਾਨ ਦਾ ਖਰਚਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਵੈਸੇ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਸਾਲ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ 1986-87 ਦਾ ਇਸ ਵਿਚ 78 ਕਰੋੜ 62 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕੁਮਾਰੀ ਸੁਸ਼ੀਲ ਮਹਾਜਨ : ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦਵਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਰਖਣਗੇ ਤਾਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਵਾਈ ਮਿਲ ਸਕੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਤਾਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ । ਬਾਕੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਦਵਾ-ਈਆਂ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਲੰਧਰ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਵਿਚ ਬਾਕੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਜੋ ਦਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ 13 ਪੈਸੇ ਫੀ ਮਰੀਜ਼ ਦਵਾਈ ਦਾ ਖਰਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਡਾਕਟਰ ਤਾਂ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਤਨਖਾਹ ਵਧਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਬਿਲ ਡਿੰਗ ਔਰ ਦਵਾਈਆਂ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਲਾਈਫ ਸੇਵਿੰਗ ਡਰੱਗਜ਼ ਔਰ ਆਕਸੀਜਨ ਵਰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ । ਐਮਰਜੰਸੀ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਕੇ ਦਵਾਈਆਂ ਬਾਹਰੋਂ ਲਿਆਉਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਬਜਟ ਇਨਕਰੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਔਰ ਲਾ-ਈਫ ਸੇਵਿੰਗ ਡਰੱਗਜ਼ ਹਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਲਾਈਫ ਸੇਵਿੰਗ ਡਰੱਗਜ਼ ਜੋ ਹਨ ਇਹ ਹਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਮਿਲ ਸਕਣ । ਇਹ ਅਸੀਂ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ : ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ 80 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਇਸ ਸਾਲ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਔਰ 40 ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਪਰੋ-ਵੀਜ਼ਨ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ । ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਬਜਟ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਕੀ ਛੋਟੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕਰਨਗੇ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲ ਸਕੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਡਿਸਕਸ ਹੋਇਆ ਸੀ ਔਰ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਛੋਟੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ । ਛੋਟੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦਾ ਇਤਨਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿੰਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਇਨਸ਼ਿਓਰ ਕਰਨਗੇ ਔਰ ਆਪਣੀ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਗਰਿਪ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਦਵਾ-ਈਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਥੇ ਅੱਧੋ ਅੱਧ ਸੌਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਔਰ ਉਹ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਵਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ । ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਔਰ ਦਵਾਈਆਂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਸਕਣ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਫੂਲ ਪਰੂਫ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਅੱਛਾ ਸੁਝਾਓ ਹੈ । ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਅੱਧੋ ਅੱਧ ਸੌਦਾ ਉਥੇ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਠੀਕ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਣ । ਦਵਾਈਆਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਨਾ ਜਾਣ ਬਲਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਜਾਣ ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਓ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਵਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ । ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਹਸਪਤਾਲ ਹਨ ਇਹ ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਪ੍ਰਿਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ, ਪਰ ਦਵਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ । ਨਾ ਹੀ ਉਥੇ ਕੋਈ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੈ ਔਰ ਨਾ ਹੀ ਸਫਾਈ ਦਾ । ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹਸਪਤਾਲ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਰਗੀ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਡਾਈਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਕੀ ਇਹ ਕੋਈ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ਜਿਹੜੀ ਸਾਰਾ ਸਰਵੇ ਕਰਕੇ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਜੋ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਸਕੇ ? ਕੀ ਇਹ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਪਲਾਨ ਦਾ ਸੀ। ਪਲਾਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੇ ਹੈਲਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਕਰਨਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਖਾਲਸਾ ਸਾਹਿਬ ਬੈਠ ਹਨ ਉਹ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੇਣਗੇ ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਸਬ-ਸਟੈਂਡਰਡ ਮੈਡੀਸਨਜ਼ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਇਫੈਕਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ । ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬ-ਸਟੈਂਡਰਡ ਦਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣਗੇ ?

ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਪੱਕੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਸਬ-ਸਟੈਂਡਰਡ ਦਵਾਈਆਂ ਅਸੀਂ ਖਰੀਦ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ । ਜੇ ਕੋਈ ਸਬ-ਸਟੈਂਡਰਡ ਦਵਾਈ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦੱਸਣ, ਅਸੀਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ ।

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਹਨ ਇਹ ਆਮ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਰੈਕਟਿਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ । ਕੀ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਅਲਾਓ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਅੱਧੇ ਪੈਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਪੈਸੇ ਉਹ ਲੈ ਸਕਣ ?

ਮੰਤਰੀ: ਇਹ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਰੈਕਟਿਸ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਵੇਖ ਲਈ ਹੈ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਅਲਾਉਂਸ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਔਰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਵੀ ਵੇਖ ਲਈ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਰੈਕਟਿਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਨਹੀਂ ਰੁਕਦੇ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਪਰੈਕਟਿਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਸਟਾਂ ਬਣਾ ਲਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਬਦਲਣ ਲਈ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਲੀਨਿਕ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣ।

ਸ੍ਰੀ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਡੋਗਰਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਦਸੂਹਾ ਦਾ ਹਲਕਾ ਹੈ ਔਰ ਉਥੇ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਹੈ। ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਤਲਵਾੜਾ ਵਿਖੇ ਭਾਖੜਾ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਇਲਾਕਾ 60 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬਾ ਅਤੇ 30 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਚੌੜਾ ਹੈ। ਕੰਪਲੀਟ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਲਵਾੜਾ ਜਾਂ ਦਸੂਆ ਪਹੁੰਚਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਤਲਵਾੜਾ ਬਲਾਕ ਵਿਖੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਣਗੇ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਲ ਹੋ ਜਾਵੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਐਤਕੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰਨ ਦੀ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੈਕਵਰਡ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਹਰ ਬਲਾਕ ਵਿਚ ਇਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਖੋਲ੍ਹਾਂਗੇ ਜੇ ਉਥੇ ਪਹਿਲੇ ਨਾ ਹੋਇਆ :

STARRED QUESTIONS NO. 327 and 324

(ਸਬੰਧਤ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰਾ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 327 ਅਤੇ 324 ਪੁਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ)

Villages in District Sangrur Metalled under C.D. 3.3 Scheme

*355. **Sardar Ranjit Singh Balian** : Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state the total number of villages in Sangrur District which have been metalled under the C. D. 3.3 Scheme so far?

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਸੀ. ਡੀ. 3.3 ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ 43 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਗਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਲੀਆਂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ? ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ 342 ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਇਹ ਕੰਮ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ 43 ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ 300 ਪਿੰਡ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਸੀ. ਡੀ. ਸਕੀਮ ਥੱਲੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਕਰ ਕੇ ਕੰਮ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਮਹਿਕਮਾ ਅਗਲਾ ਪਿੰਡ ਚੁਣ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਥੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਕੰਮ ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਅਧੂਰਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਔਰ ਅਗਲੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਚਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਅਗਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ

ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਕਿ ਗੱਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਪਹਿਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ ਉਥੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਸਕੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਪਹਿਲੇ ਵੀ ਇਸੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਜਵਾਬ ਉਹ ਹੀ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ 12,188 ਕੁਲ ਪਿੰਡ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਉਤੇ 41 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ 7 ਹਜ਼ਾਰ ਪਿੰਡ ਹਾਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਐਸਟੀਮੇਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹ ਕੰਮ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਕੰਪਲੀਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਇਹ ਕੰਮ ਕੰਪਲੀਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਇਨਸਾਫ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਹਰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜਿਥੇ ਕੰਮ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਥੇ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗੀ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਡੋਗਰਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕਈ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿਚ 13–13 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਦਿਤੀ ਗਈ ਪਰ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਦਸੂਹਾ ਅਤੇ ਤਲਵਾੜਾ ਬਲਾਕ ਦੇ ਵਿਚ ਇਹ 2–2 ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿਸ ਬਲਾਕ ਦੇ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਪਿੰਡ ਇਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਇਸ ਦੀ ਲਿਸਟ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪਿੰਡ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਬੈਕਵਰਡ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਅਸੀਂ ਉਸ ਬੈਕਵਰਡ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਸੀ. ਡੀ. ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਚੁਣਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿੰਡ ਚੁਣ ਲਏ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਛੱਡ ਦਿਤੇ ਸਨ। ਇਹ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਗਲਤ ਵੰਡ ਨੂੰ ਇਸੀ ਸਾਲ ਠੀਕ ਕਰਨਗੇ ਤਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹੋ ਸਕਣ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕੀ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਹਰ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਪੈਸੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਮਿਲਣਗੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਿਹੜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿਛੜੇ ਹੋਏ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਭਾਗ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਗਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ 17,000 ਰੁਪਏ ਪਹਿਲੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹਨ ਉਹ ਇਹ ਰੁਪਏ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਇਹ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ । ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤ ਦੇਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੁਝ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਇਹ ਮੈਚਿੰਗ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਉਥੇ ਇਸ ਦੀ ਐਗਜ਼ਮਪਸ਼ਨ ਦਿਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਬਲੈਂਕਟ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹਰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਕਹਿ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੈਨੂੰ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਆ ਕੇ ਦਸ ਦੇਣ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਅਸੀਂ ਉਥੋਂ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾ ਲਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਕੰਨਵਿੰਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਕੰਸਿਡਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਬਲਾਕ ਦਾ ਬਜਟ ਟੋਟਲ 6 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡੇਢ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਉਸ ਦੀ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਉਤੇ ਖਰਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਉਤੇ ਕੋਈ ਪਬਲਿਕ ਚੈਕ ਰੱਖੇਗੀ ਨਾ ਉਥੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਮਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਿਸ਼ਦ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਡੀ. ਸੀ. ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਸਵਾਲ ਸੀ. ਡੀ. ਸਕੀਮ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਅੱਲਕ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਆਮਦਨੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੈਚਿੰਗ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲੈ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਘੱਟ ਹੈ ਜਾਂ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਉਥੇ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਪਾਸੋਂ ਮੈਚਿੰਗ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇਵੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਉਤੇ ਸਵਾਲ ਅਗੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗਾ ।

Fund available in Schools

***164 Shri Sewa Ram Arora** : Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) the names and nature of the funds available in schools;

(b) whether the Government received any complaints regarding mis-appropriation of these funds during the year 1983-84, 1984-85 and to date;

(c) the names of the defaulting officials and action taken against them.

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ) : (ੳ) ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਵਖੋ ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਵੇਲੇਬਲ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਿਮਨ-ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :—

(i) **ਮਾਸਿਕ ਫੰਡ**

(1) ਐਮਲਗਾਮੇਟਿਡ ਫੰਡ ;

(2) ਹੈਲਥ ਫੰਡ ;

(3) ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਫੰਡ ;

(4) ਸਾਇੰਸ ਫੰਡ ;

(5) ਆਡੋ-ਵਿਜ਼ੂਅਲ ਫੰਡ ; ਅਤੇ
(6) ਡੋਮੈਸਟਿਕ ਸਾਇੰਸ ਫੰਡ ।

(ii) **ਸਾਲਾਨਾ ਫੰਡ**

(1) ਬਿਲਡਿੰਗ ਫੰਡ ; ਅਤੇ
(2) ਸਪੋਰਟਸ ਫੰਡ ।

(ਅ) ਜੀ ਹਾਂ, ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ । ਸਾਲ ਵਾਰ ਸੂਚਨਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :—

1983-84	1984-85	1985-86
6	8	5

(ੲ) ਕਸੂਰਵਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਥੱਲੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਨੰ:	ਨਾਮ	ਪ੍ਰਗਤੀ ਰਿਪੋਰਟ
1	ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ, ਗੌ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਜਾਡਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ	ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ।
2	ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪਾਲ ਚੰਦ, ਹੈਡ ਮਾਸਟਰ, ਗੌ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਹੰਬੋਵਾਲ ਬੇਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ।	ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੰਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੋ ਤਰੱਕੀਆਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸ਼ੋ-ਕਾਜ਼ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ।
3	ਸ੍ਰੀ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਹੈਡ ਮਾਸਟਰ, ਗੌ: ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਘੀਵਾ ਖੁਰਦ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ।	ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਮੇਜਰ ਪਨਿਸ਼ਮੈਂਟ ਦੇਣ ਲਈ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ।
4	ਸ੍ਰੀ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹੈਡ ਮਾਸਟਰ, ਗੌ: ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਬਾਲਾਂ ਵਾਲੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ।	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫਸਰ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।
5	ਸ੍ਰੀ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ, ਹੈਡ ਮਾਸਟਰ, ਗੌ: ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਜੋਗਾ, ਬਠਿੰਡਾ ।	ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰੰਭੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ।

[ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ]

ਨੰ:	ਨਾਮ	ਪ੍ਰਗਤੀ ਰਿਪੋਰਟ
6	ਸ੍ਰੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਹੈਡ ਮਾਸਟਰ, ਗੌ: ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਸੰਗਤ, ਬਠਿੰਡਾ ।	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫਸਰ ਵਲੋਂ ਜੋ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਮਹਿਕਮਾ ਉਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਘੋਖ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।
7	(ਲੇਟ) ਸ੍ਰੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, ਹੈਡ ਮਾਸਟਰ, ਗੌ: ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਧਾਰ ਕਲਾਂ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਨੰਗਲ ਕਲਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ।	(ਲੇਟ) ਸ੍ਰੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਥਾਂ ਲੇਵਾ (ਸਕਸੇਸਰ) ਨੇ ਰੁ: 6,836.96 ਦੀ ਹੇਰਾ ਫੇਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਰਕਮ ਮਿਰਤਕ ਦੀ ਗਰੈਚਉਟੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ।
8	ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ, ਗੌ: ਹਾ: ਸ: ਬਮਿਆਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ।	ਇਸ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਰੁਧ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਖੇ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਾਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫਸਰ ਗੁਰਦਾਸ ਪੁਰ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ।
9	ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ, ਗੌ: ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਬਾਜਾਖਾਨਾ, ਫਰੀਦਕੋਟ।	ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਬਦਲੀ ਉਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ।
10	ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ, ਗੌ: ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਸੁਖਾ ਨੰਦ, ਫਰੀਦਕੋਟ ।	ਇਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁਧ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਪੜਤਾਲ ਪਰੋਸੈਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।
11	ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ, ਗੌ: ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਮਲੋਟ, ਫਰੀਦਕੋਟ ।	ਇਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁਧ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਕੁਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਸਚਾਈ ਲੱਭਣ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ।
12	ਹੈਡ ਮਾਸਟਰ, ਗੌ: ਹਾਈ. ਸਕੂਲ, ਸੁਰਘੜੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਰੀਦਕੋਟ।	ਸਕੂਲ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਮੁਖ ਅਧਿਆਪਕ ਵਲੋਂ ਰੁ: 183·68 ਦੇ ਕਰੀਬ ਫੰਡ ਸ਼ਾਰਟ ਕਰੈਡਿਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਵਿਭਾਗ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ।
13	ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ, ਗੌ: ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਰਾਮਪੁਰ ਸੈਨੀਆਂ (ਪਟਿਆਲਾ) ।	ਇਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫਸਰ, ਪਾਸ ਇਸੇ ਹੀ ਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੈ ।

ਨੰ:	ਨਾਮ	ਪ੍ਰਗਤੀ ਰਿਪੋਰਟ
14	ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕਾ, ਗੌ: ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਭੜੀ ਭਨੋਰਾਂ (ਪਟਿਆਲਾ)।	ਵਿਭਾਗ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫਸਰ ਵਲੋਂ ਦਿਤੀ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ।
15	ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਬੀ. ਡੀ. ਕਲਿਆਨਾ, ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕਾ, ਗੌ: ਹਾਈ ਸਕੂਲ (ਸਪੈਸ਼ਲ) ਨੰਗਲ, ਰੋਪੜ ।	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫਸਰ ਰੋਪੜ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਤਕਾਲ ਭੇਜਣ।
16	ਸ੍ਰੀ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ, ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਨੂਰਪੁਰ ਬੇਦੀ (ਰੋਪੜ)।	ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਮੇਜਰ ਪਨਿਸ਼ਮੈਂਟ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ।
17	ਸ੍ਰੀ ਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ, ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਖੇੜੀ ਸਲਾਬਤਪੁਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਡਲਾ (ਰੋਪੜ)।	ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਮੇਜਰ ਪਨਿਸ਼ਮੈਂਟ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ।
18	ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ, ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਵੇਰਕਾ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਹੁਣ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਨਵਾਂ ਕੋਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ।	ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ ਲੋਕਲ ਫੰਡ ਅਕਾਉਂਟਸ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਵੇਰਕਾ ਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਆਡਿਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਹਸਬੰਸ ਕੌਰ ਜੋ ਇਸ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕਾ ਸੀ ਨੇ ਇਸ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਫੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤੀ ਖਰੀਦ ਸਬੰਧੀ ਪੂਰਾ ਰਿਕਰਾਡ ਆਡਿਟ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਆਡਿਟ ਸਬੰਧੀ ਰਿਕਾਰਡ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਆਡਿਟ ਸਮੇਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫਸਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ।

ਨੰ:	ਨਾਮ	ਪ੍ਰਗਤੀ ਰਿਪੋਰਟ
		ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਰਿਕਾਰਡ ਸਕੂਲ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਆਡਿਟ ਸਮੇਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ, ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕਾ ਨੇ ਫਰਵਰੀ, 1984 ਵਿਚ ਵੀ. ਸੀ. ਆਰ. ਤੇ ਤਿੰਨ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਖਾਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਰੁ: 1-50 ਪੈਸੇ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਪੀ. ਟੀ. ਏ. ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਫੰਡ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ । ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫਸਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁ-ਸਾਰ ਹੈਡ ਮਿਸਟਰੈਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਖਰਚੇ ਦੇ ਅਕਾਊਂਟ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੇਨਟੇਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਡੀ. ਈ. ਓ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਹੈਡ ਮਿਸਟਰੈਸ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮਾਂ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬ ਫਿਲਮ ਤੇ ਨਿਊਜ਼ ਕਾਰ-ਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਅਪਰੂਵ ਕੀਤੀਆਂ ਹੀ ਵਿਖਾਇਆ ਕਰਨ ।
19.	ਮਿਸ ਰਾਮ ਲੁਭਾਈ, ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕਾ (ਫੌਰਮਰ.), ਗੌ: ਗ: ਹ: ਸ: ਨਵਾਂ ਕੋਟ, ਵੇਰਕਾ, (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ)	ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਮੁਢਲੀ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਫਾਈਡਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਾਰ ਤੇ ਗੌ: ਗ: ਹਾ: ਸਕੂਲ ਵੇਰਕਾ ਤੋਂ ਬਦਲੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ. ਕੇ. ਬੇਦੀ ਮੰਡਲ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰ ਜਲੰਧਰ ਨੂੰ ਪਨਿਸ਼ਮੈਂਟ ਅਪੀਲ ਰੂਲ 1970 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਰੈਗੂਲਰ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੜਤਾਲੀਆ ਅਫਸਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ।

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਆ ਗਏ ।)

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : (ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਜ਼ਰਾ ਗਲ ਕਰਨ ਚਲਾਗਿਆ ਸੀ । ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂ ਮੁਆਫੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗੌਰਮਿੰਟ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਛੇਹਰਟਾ ਦੀ ਹੈਡ ਮਿਸਟਰੈਸ ਨੇ ਖੁਦ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਇਕਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਲਾਲ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ

ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਰੁਪਿਆ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਨਾ ਬੈਂਕ ਦੇ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਉਸ ਰੁਪਏ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾਉਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਾਰ ਵਾਰ ਰੀਪੀਟ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲੇ ਵੀ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਇਸ਼ੂ ਸਬ-ਜੁਡੀਸ ਮੈਟਰ ਹੈ ਇਸ ਉਤੇ ਲੀਗਲ ਐਕਸ-ਪਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਲੈ ਲਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕਰਵਾ ਕੇ ਦੇਖ ਲਵਾਂਗੇ ਕਿ ਇਹ ਮੈਟਰ ਸਬ-ਜੁਡੀਅਸ ਵਿਚ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਡਿਤ ਬ੍ਰਿਜ ਲਾਲ ਨੇ 22 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕੰਪਲੇਂਟ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਲਿਖਕੇ ਭੇਜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਪਰੇਟ ਇਸ਼ੂ ਹੈ। ਉਥੇ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਇਕਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੈਡ ਮਿਸਟਰੈਸ ਨੇ ਖੁਦ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਹਾਂ। ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾਉਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਰੁਪਿਆ ਕਿਥੇ ਗਿਆ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਜੇਕਰ ਠੀਕ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਹੈਡ ਮਾਸਟਰ ਅਤੇ ਕਲਰਕ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ 1 ਲੱਖ ਤੋਂ ਉਪਰ ਬੋਗਸ ਤਨਖਾਹ ਡਰਾਅ ਕਰ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਨਸਟਾਲਮੈਂਟ ਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ?

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਫੰਡਜ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਰੈਲੇਵੈਂਟ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਇਹ ਜਿਹੜੀ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੈਡਮਿਸਟ੍ਰੈਸ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਹੁਤ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਆਈਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਉਸੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਉਥੇ ਬਦਲ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਗੇ ? (ਹਾਸਾ)

(ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ)

Subsidiary Drain of Lasara Drain

***329. Sardar Baldev Singh Khiala**
Sardar Jaswant Singh, } : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether there is any proposal under the consideration of the Government to construct a subsidiary drain of Lasara drain which passes through villages Matti, Majo and Khiala Kalan of Mansa Sub-division, district Sangrur ;

(b) if the reply to part (a) above be in the affirmative, the time by which work on the said subsidiary drain is likely to start ;

[Sardar Baldev Singh Khiala]

(c) the total expenditure expected to be incurred thereon and the date by which it is likely to be completed ?

ਸਰਦਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ) : (ੳ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਅ) ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਾਲ 1987-88 ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ ।

(ੲ) 368.00 ਲੱਖ ਰੁਪਏ 7ਵੀਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਫੰਡਜ਼ ਉਪਲੱਭਦ ਹੋਣ ਤੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 125 ਪਿੰਡ ਹਨ ਜਿਥੇ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਥੇ ਫਸਲ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਉਥੇ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਉਥੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ : ਜਿਥੋਂ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਚਾਰ ਡਰੇਨਾਂ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਹੈ । ਇਹ ਵਡੀ ਡਰੇਨ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵਡੀ ਸਕੀਮ ਹੈ । ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਰਾਬਲਮ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਸੀਰੀਅਸਲੀ ਸੋਚ ਰਹੀ ਹੈ । ਕਿਉਂ ਕਿ ਫੰਡਜ਼ 368.00 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹਨ ਔਰ ਇਹ ਸਕੀਮ ਅਨੀਸ਼ੀਅਲ ਸਟੇਜ ਤੇ ਹੈ । ਫੰਡਜ਼ ਮਿਲਣ ਤੇ ਫਾਈ-ਨਲ ਸਟੇਜ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੇਗੀ ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਿਛੇ ਫਲੱਡ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਸੀ । ਉਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਇਰਿਟੀ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ । ਇਹ ਕੇਸ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਕੇਸ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਇਸ ਅਨਗਹਿਲੀ ਕਰਕੇ ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ ?

ਦੂਜਾ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੌੜ ਮੰਡੀ, ਸਾਬੋ ਮੰਡੀ ਦੇ ਸੇਮ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਬੜੀ ਤਕਲੀਫ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਚਮਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਉਥੇ ਸੇਮ ਖਤਮ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਲੋਕ ਉਥੇ ਬਿਲਕੁਲ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਣਗੇ । ਸੇਮ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਕੇ ਤਬਾਹੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਮਹਿਕਮੇਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਗੇ ਕਿ ਕੰਮ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੰਮ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਉਥੇ ਕੰਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਸਟੇਟ ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਤੇ ਸਟੇਟ ਫਲਡ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਚਾਰ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਸਕੀਮ ਹੈ । ਇਸ ਤੇ 41 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਹੋਣਾ ਹੈ । ਇਹ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਤਾਕਿ ਛੇਤੀ ਸਕੀਮ ਕੰਪਲੀਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਹੋਕੇ ਡਰੇਨ ਸਮਾਨਾ ਭਿੱਖੀ ਪਿੰਡ ਤੇ ਹੈ । ਉਹ ਡਰੇਨ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ । ਉਥੇ ਪਟੜੀ ਵੀ ਟੁਟੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਉਸ ਡਰੇਨ ਅਤੇ ਪਟੜੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਤਾਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਮਿਲ ਸਕੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਹੋਕੇ ਡਰੇਨ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਰੇਨ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ । ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਕਰੇਨ ਬਾਰੇ ਵਖਰਾ ਸਵਾਲ ਕਰ ਦੇਣ ।

Illicit Distilled Liquor

***163 Shri Sewa Ram Arora :** Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) the total quantity of illicit distilled liquor seized by the police in the State, district-wise, during each of the Calendar years 1983, 1984, 1985 and 1986 (todate) ;

(b) the details of the steps taken by the Government to curb the activities of the bootlegers/smugglers of the illicit distilled liquor in the State ; and

(c) the number of deaths reported to the authorities concerned due to the consumption of adulterated alcohol during the period referred to in part (a) above ?

Sardar Shashpal Singh (Minister of State for Animal Husbandry) (a) The requisite information is given in the statement, which is placed on the Table of the house ;

(b) Frequent raids are conducted on the suspected bootlegers/smugglers of the illicit distiled liquor in the State, and regular Nakabandis are arranged to apprehend the bootlegers. Intelligence is gathered and raids are conducted to chec k the menace of illicit distillation. Joint special campaigns are also launched by the Excise and Police Deptt. to chec k illicit distillation ; and

(c) One person died during each of the year 1983 and 1984 in district Ferozepur owing to the consumption of illicit liquor. There has been no other death in the State during the period referred to in part (a) above.

Districtwise/Yearwise details of the illicit liquor seized by the Police in the State .

District	1983	1984	1985	1986 (31-1-1986)
	Lt. Ml.	Lt. Ml.	Lt. Ml.	Lt. Ml.
Jalandhar	10,309—177	11,703—690	11,049—382	1,170—480
Hoshiarpur	5,962—649	13,757—238	7,035—18	469—105
Bhatinda	8,063—064	9,802—170	5,003—315	220—020
Gurdaspur	10,108—757	11,607—270	12,962—655	837—010
Kapurthala	11,296—755	1,096—367	6,395—425	345—930

[Minister of State for Animal Husbandry]

District	1983	1984	1985	1986 (31-1-1986)
	Lt. Ml.	Lt. Ml.	Lt. Ml.	Lt. Ml
Faridkot	25,999—541	2,506—257	17,707—267	2,928—163
Amritsar	56,070—150	44,041—842	40,094—670	5,468—170
Ludhiana	13,619—601	15,040—380	7,911—395	44—770
Patiala	7,855—665	9,059—940	8,073—385	839—680
Ropar	541—357	745—440	386—950	59—610
Sangrur	3,409—770	3,573—100	3,888—500	386—250
Ferozepur	1,26,166—492	90,092—508	84,706—643	4,950—530

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਅੰਕੜੇ ਦਿਤੇ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਰ ਸਾਲ ਨਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਕਢਣ ਦੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਕੋਈ ਐਸੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਕਸ਼ੀਦਗੀ ਰੋਕੀ ਜਾ ਸਕੇ ? ਇਹ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਮਸਲਾ ਹੈ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਪਸ਼ੂਪਾਲਣ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਬੇਟ ਦਾ ਏਰੀਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਹਨ, ਉਹ ਇਹ ਧੰਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਕੜਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੁਲਿਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਔਰ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਬੜੇ ਸੋਹਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਆਦਮੀ ਪਕੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਨਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਧੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਢਦੇ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਦੇਣਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਰਾਈਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

Mr. Speaker: It arises but there is no need to answer it.

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਵ ਚੰਦ ਮਲੋਟ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਕਢਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਸੰਸ ਦੇ ਦੇਣ। (ਹਾਸਾ)

(ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ)

ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਇਆ ਹੈ, ਐਫ. ਸੀ. ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਪਾਲਿਸੀ ਮੁਤਾਬਕ ਦੂਜੀਆਂ ਨੇਬਰਿੰਗ ਸਟੇਟਾਂ ਨਾਲੋਂ ਡਿਯੂ ਟੂ ਦੀ ਡਿਸਪੈਰਿਟੀ ਇਨ ਪਰਾਈਸਿਜ਼ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਸਮਗਲਿੰਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨਾ ਵਧਾਈਆਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਅਡਲਟਰੇਟਿਡ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਮਗਲਿੰਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਤੇ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਕਿਤਨੇ ਆਦਮੀ ਨਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਕਾਰਨ ਕੈਦ ਹੋਏ ਹਨ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੈਪਰੇਟ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦੇਣ ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਆਪਣੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏਜ਼ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾ ਪੀਣ ?

Mr. Speaker: I don't think it relates to the question.

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਬੰਦੇ ਮਰ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਜਿਥੇ ਆ ਕੇ ਵਿਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਤੇ ਤਾਂ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਮੈਂ ਤਾਰੀਫ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਿ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਕੱਢਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਵਾਲ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਰਿਸਕ ਸਹੇੜਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਐਸਾ ਕੋਈ ਸਿਸਟਮ ਬਨਾਉਣਗੇ ਤਾ ਕਿ ਜਿਥੇ ਇਹ ਵਿਕਦੀ ਵੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਰ, ਇਹ ਕੁਐਸ਼ਚਨ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਅਰਾਈਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸ਼ਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਅਰਾਈਜ਼ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਹੋ ਤਾਂ I slip over to the next question.

Provision of more Grants

***363. Sardar Ranjit Singh Balian**: Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state whether the Government proposes to provide more grant in order to complete the work in these villages under the C.D. 3.3 Scheme which are still incomplete, if so, when ?

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਸੀ. ਡੀ. 3.3 ਗਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਕੀਮ ਲਗਾਤਾਰ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ ਫੰਡਜ਼ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਨਾ ਮੁਕੰਮਲ ਪਿੰਡ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਫੰਡਜ਼ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ 10 ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਪਰੋਗਰਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਰਦਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਲੀਆਂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਪਿੰਡ ਅਧੂਰੇ ਪਏ ਹਨ। ਫਿਰ ਨਵੇਂ ਪਿੰਡ ਕਿਉਂ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ?

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਤਾਂ ਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਧਾਰ ਬਲਾਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੀ. ਡੀ. ਓ. ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਪੰਚਾਇਤ ਫੰਡ ਦੇ ਗਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਾਉਣ

[ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ]

ਦੇ ਪੈਸੇ ਭੱਠੇ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਇੱਟ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ 3-3 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ । ਕੀ ਇਸ ਤੇ ਇਹ ਕੋਈ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸਪੈਸਿਫਿਕ ਗੱਲ ਸਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਐਸੀ ਸਪੈਸਿਫਿਕ ਗੱਲ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਣ । ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੇ ਪੂਰਾ ਐਕਸ਼ਨ ਲਵਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਤਾਲਿਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਤਲ ਵੰਡੀ ਦੇ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਇਕ ਲੱਖ ਇੱਟ ਭੇਜਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਕੀਮ ਹੈ ਕਿ ਭੱਠੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਮੈਂਟ ਬੀ. ਡੀ. ਓ. ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ । ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੇਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪਰ ਉਥੇ 20,000 ਇੱਟ ਘੱਟ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਇੱਟ ਉਥੇ ਵਾਪਸ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੇਮੈਂਟ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ 20,000 ਇੱਟ ਘੱਟ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ। ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਅਸੀਂ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾ ਕੇ ਐਕਸ਼ਨ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਡੋਗਰਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੈਂ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਾੜੀ ਅਤੇ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਆਮਦਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਥੇ ਮੈਚਿੰਗ ਗਰਾਂਟ ਦੇਣੀ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਮਪਲੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਸੇ ਕੁਝ ਪਿੰਡ ਹਨ। ਪਰ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਸੇ ਪਿੰਡ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਦਸੂਹਾ ਕਾਂਸਟੀਚੂਐਂਸੀ ਵਿਚ ਹੀ 250 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ 5-6 ਪਿੰਡ ਹੀ ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਬਾਕੀ ਇਹ ਪੈਸਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਤਾਕਿ ਗਲੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਲੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਹੋ ਸਕਣ । ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਮੈਚਿੰਗ ਗਰਾਂਟ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਾਉਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਫਿਰ ਕਲੈਰੀਫਾਈ ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਪਾਸ 4 ਕੈਟੇਗਰੀਜ਼ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੱਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਚਿੰਗ ਗਰਾਂਟ ਵਸੂਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਕੈਪੇਬਲ ਪਿੰਡ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ 25% ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਲੈਸ ਕੈਪੇਬਲ ਪਿੰਡ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਾਢੇ ਬਾਰਾਂ ਪਰਸੈਂਟ, ਕੁਝ ਫੇਰ ਇਨਕੈਪੇ-ਪੇਬਲ ਪਿੰਡ ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਡਿਸਕਰੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਾੜੇ ਪਿੰਡ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਬਿਲਕੁਲ ਇਨਕੈਪੇਬਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਮੁਤਾਬਿਕ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੈਚਿੰਗ ਗਰਾਂਟ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਵਿਚ ਇਨਕਲੂਡ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧੂਰੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਮਾਡਲ ਵਿਲੇਜ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ, ਕੰਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਉਸ ਕੰਮ ਲਈ ਵੀ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੰਮ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਐਫ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਸਾਡੇ ਬਜਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਫਾਈਨਾਂਸਿਜ਼ ਦੇ ਦੇਣ ਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਰਾ ਕਮ ਮੁਕਾ ਦਈਏ। ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫਾਈਨਾਂਸਿਜ਼ ਦੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਵੀ 2,000 ਪਿੰਡ ਇਸ ਸਾਲ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਮਾਡਲ ਗਰਾਮ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਅਧੂਰੀਆਂ ਹਨ, ਫੋਕਲ ਪੁਆਇਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਅਧੂਰੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਨਕਲੂਡ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾ ਕਿ ਕੰਮ ਜਲਦੀ ਮੁਕ ਸਕੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ .....

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਵ ਚੰਦ ਮਲੋਟ : ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਖੜੇ ਹੋਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸ਼ਿਵ ਚੰਦ ਜੀ, ਮੈਂ ਹਾਲੇ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਧੜੇਬਾਜ਼ੀ ਨੇ ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਇਗਨੋਰਡ ਆਬਾਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਕੀਆਂ ਹੋਣ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਧੜੇਬਾਜੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਇੰਟਰਸਟ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਸੋਰਸਿਜ਼ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਬੀ.ਡੀ.ਓ. ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਧੜੇਬਾਜੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ, ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਐਜ਼ ਏ ਯੂਨਿਟ ਟਰੀਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਵ ਚੰਦ ਮਲੋਟ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹਰੀਜਨ ਬਸਤੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਹੀ ਠੱਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਥੋਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲੀ ਅਤੇ ਨਾਲੀ ਪੱਕੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪਰਾਇਰਟੀ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਕਰਾਉਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਬੇਸ਼ਕ ਹੋਵੇ, ਸਾਡੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਟੋਟਲ ਯੂਨਿਟ ਗਿਣਦੇ ਹਾਂ, ਉਥੇ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬਸ਼ਤੀ ਹੋਵੇ । (ਥੰਪਿੰਗ) ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਗਲੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਲੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਹਰੀਜਨ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਦੁਜੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਅਲਹਿਦਾ ਅਲਹਿਦਾ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਮਹਿਕਮਾ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਆਦਿ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਆਮ ਡਿਵੈਲਪ-ਮੈਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮਹਿਕਮੇਂ ਮਿਲਕੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਕ ਦੂਜਾ ਮਹਿਕਮਾ ਤਾਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿਸੇ ਵਖਰੇ ਇਸ਼ੂ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਪਿੰਡ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੂਜਾ ਮਹਿਕਮਾ ਨਹੀਂ

[ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਮੰਤਰੀ]

ਹੈ । ਅਸੀਂ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਨੂੰ ਐਜ਼ ਯੂਨਿਟ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਇਥੇ ਕਿਹੜੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਹੜੀ ਨਹੀਂ ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਿਸਾਬ–ਕਿਤਾਬ ਲਈ ਸਰਪੰਚ ਅਤੇ ਬੀ. ਡੀ. ਓ. ਦਾ ਜੁਆਇੰਟ ਅਕਾਊਂਟ ਬਣਦਾ ਹੈ । ਅਸੂਲਨ ਪਰਚੇਜ਼ਿਜ਼ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ । ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਬੀ. ਡੀ. ਓ. ਰਾਹੀਂ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫਲਾਣੇ ਭੱਠੇ ਤੋਂ ਇੱਟਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਜਾਣ । ਹੁਣ ਨਾਭਾ ਅਤੇ ਸਰਹੰਦ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਭੱਠੇ ਤੋਂ ਇੱਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ । ਪਰ ਉਹ ਭੱਠਾ ਸਾਰੇ ਬਲਾਕ ਨੂੰ ਇੱਟਾਂ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ । ਉਥੇ ਫੱਗਣ ਮਾਜਰਾ ਪਿੰਡ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈਲਡ ਅਪ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭੱਠਾ ਇੱਟਾਂ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ । ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਅਖ-ਤਿਆਰ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 5,300 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਪਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਇਥੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਆ ਹੈ । ਇਹੋ ਜਿਹੇ 2-4 ਹੋਰ ਪਿੰਡ ਵੀ ਹੋਣਗੇ । ਪਰ 5,000 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕੰਮ ਠੀਕ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਜੇ ਸਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਐਸੀ ਗੱਲ ਆ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਬੀ. ਡੀ. ਓ. ਨੇ ਗੜਬੜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਐਕਸ਼ਨ ਲਵਾਂਗੇ ।

Starred Question No. 325

(ਸਬੰਧਤ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।)

ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ : ਇਹ ਸਵਾਲ ਮੈਂ ਪੁੱਟ ਕਰ ਲਵਾਂ ਜੀ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਨਹੀਂ ਜੀ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਆਈ ਹੈ । ਨੈਕਸ਼ਟ ਕੁਐਸ਼ਚਨ ।

Retrenched Employees from Anandpur Sahib Hydel Channel

***350. Shri Ram Parkash Bali : Will the Chief Minister be pleased to state**

(a) the number of employees retrenched from the Anandpur Sahib Hydel Channel in 1984-85 ;

(b) whether the Government has any proposal to absorb the said retrenched employees, mentioned above, in Thein Dam, S.Y.L. Projects ?

ਸਰਦਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ) : (ੳ) 1984-85 ਵਿਚ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੋਂ 5153 ਵਰਕਚਾਰਜ ਕਾਮੇ ਛਾਂਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ।

(ਅ) ਥੀਨ ਡੈਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਛਾਂਟੀ ਕੀਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਪਰ ਸਤਲੁਜ ਯਮਨਾ ਲਿੰਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਮਿਆ ਦੇ ਸਮਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 5153 ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਰਿਟਰੈਂਚ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥੀਨ ਡੈਮ ਵਿਚ ਅਬਜ਼ਾਰਬ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ । ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨੇ ਅਬਜ਼ਾਰਬ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ : 31 ਜਨਵਰੀ, 1986 ਤੱਕ 500 ਆਦਮੀ ਅਬਜ਼ਾਰਬ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁਕੇ ਹਨ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਕਰਾਈਟੇਰੀਆ ਫਿਕਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਬਜ਼ਾਰਬ ਕਰਨ ਵਿਚ ਫਸਟ ਪਰੈਫਰੈਂਸ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਵਿਚੋਂ ਰਿਟਰੈਂਚ ਕੀਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ? ਦੂਸਰਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸ. ਵਾਈ. ਐਲ. ਵਿਚ ਅਬਜ਼ਾਰਬ ਕਰਨ ਦੀ ਘਟ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ । ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਕੰਟਰੈਕਟ ਬੇਸਿਜ਼ ਦੀ ਬਜਾਏ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਮ-ਅਜ਼-ਕਮ 50 % ਕਾਮੇ ਅਬਜ਼ਾਰਬ ਹੋ ਸਕਣ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਪਰਸੈਂਟ-ਵਾਈਜ਼ ਅਸੀਂ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 35 ਫੀ ਸਦੀ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਤੇ ਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ । ਐਸ. ਵਾਈ. ਐਲ. ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਟਰੈਕਟਰ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ।

Mr. Speaker : Next question please.

Starred Question No. 328

(ਸਬੰਧਤ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ।

Exemption to the Gram Panchayats of Sub-Mountaneous/Kandi Area

***351. Shri Ram Parkash Bali:** Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state—

(a) whether it is a fact that the Government decided in 1984-85 to exempt the Gram Panchayats of the villages falling in Sub-Mountaneous/Kandi areas of districts Hoshiarpur and Ropar from the payment of 25% share amount under C.D. 3.3 scheme for village development works ;

(b) whether it is also a fact that the said sharemoney is still being charged from the Gram Panchayats referred to in part (a) above before sanctioning the development works in the said villages ?

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : (ੳ) ਹਾਂ ਜੀ । ਸੀ.ਡੀ. 3.3 ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਰੋਪੜ ਅਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਨੀਮ ਪਹਾੜੀ ਅਤੇ ਕੰਡੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਸਮਰਥ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ ।

(ਅ) ਨਹੀਂ ਜੀ । ਛੋਟ ਜਾਰੀ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹਦਾਇਤਾਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਠੀਕ ਹਨ । ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਬ-ਮਾਉਂਟੇਨਸ ਔਰ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਵਿਚ 25%

[ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ]

ਸ਼ੇਅਰ ਅਮਾਊਂਟ ਨਹੀਂ ਲਵਾਂਗੇ ਪਰ ਇਸ ਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਹਾਲੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪੈਸੇ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੂਸਰੀ ਚੀਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰੀ-ਜਨਾਂ ਦੇ ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਵਿਚ ਗਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕੰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੁਕਮ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਵਿਚ ਗਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਵੈਲਫੇਅਰ ਤੇ ਪਬਲਿਕ ਹੈਲਥ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੱਖਰਾ ਕਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਕਿ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਨਾ ਰੁਕ ਸਕੇ।

ਮੰਤਰੀ : ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ 25% ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਉਹ ਅਸੀਂ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ। ਅਗਰ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਦਸ ਦੇਣ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਡਿਮਾਂਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪਤਾ ਕਰਵਾ ਲਵਾਂਗੇ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਤਅੱਲੁਕ ਹੈ, ਸੋਸ਼ਲ ਵੈਲਫੇਅਰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਕਰਨ ਦਾ, ਉਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਵਰ ਹੋ ਜਾਣ। ਅਸੀਂ ਪੂਰੇ ਵਿਲੇਜ ਨੂੰ ਐਜ਼ ਏ ਯੂਨਿਟ ਡਿਵੈਲਪ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾਉਣਗੇ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਸਰੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ 50% ਪਿੰਡ ਪੁਰਾਣੇ ਲਏ ਜਾਣਗੇ ਔਰ 50% ਪਿੰਡ ਨਵੇਂ ਲਏ ਜਾਣਗੇ। ਕੀ ਇਹ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨਗ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੁਣ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੈ ਕਿ 50-50% ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਸੀਂ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਕ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਤੇ 2 ਲੱਖ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਖਰਚਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਅਜੇ ਕੰਮ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਹਰ ਸਾਲ ਨਵੇਂ ਪਿੰਡ ਲਈ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਖਰਚਾ ਬਹੁਤ ਵਧ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਦੋਂ ਗਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਹਿਕਮੇਂ ਵਾਲੇ ਗਲੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਦੋਨੋਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਗਲੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਉਣ ਕਿਉਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਕਢਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਜੈਸਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਅਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ।

Deep Tubewells in District Hoshiarpur

***314. Shri Ram Kishan Kataria**: Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) the names of the villages where Deep Tubewells were installed under the Integrated Rural Development Scheme in District Hoshiarpur during the last ten years ;

(b) the total length of underground pipe line against each tubewell under the scheme ?

ਸਰਦਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ) : ਸੂਚੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਸੂਚੀ

(ੳ) ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਇਨਟੇਗਰੇਟਿਡ ਰੂਰਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਡੂੰਘੇ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਲਗਾਏ ਗਏ :-

ਲੜੀ ਨੰ:	ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂ	ਬਲਾਕ ਦਾ ਨਾਂ
1.	ਨੌਸਰਾਲਾ	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ
2.	ਬੂਥਗੜ੍ਹ	ਬਜਵਾੜਾ
3.	ਢਾਂਡਾ ਕਲਾਂ	ਬਲਾਚੌਰ
4.	ਊਦੋਨਵਾਲ	ਬਲਾਚੌਰ
5.	ਪੌਜੇਵਾਲ	ਸਰੋਆ

(ਅ) ਹਰ ਇਕ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਉਤੇ ਵਿਛਾਈ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੋਜ਼ ਨਾਲੀ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੈ :-

ਲੜੀ ਨੰ:	ਪਿੰਡ/ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਦਾ ਨਾਂ	ਜ਼ਮੀਨ ਦੋਜ਼ ਨਾਲੀ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਫੁਟਾਂ ਵਿਚ
1.	ਨੌਸਰਾਲਾ	9910
2.	ਬੂਥਗੜ੍ਹ	10000
3.	ਢਾਂਡਾ ਕਲਾਂ	10000
4.	ਊਦੋਨਵਾਲ	10000
5.	ਪੌਜੇਵਾਲ	6250

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਜੋ ਵੇਰਵਾ ਮੰਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਫਿਰ ਉਹੀ ਚੀਜ਼ ਰਿਪੀਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਲਾਕ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਉਹ ਖਾਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਢਾਂਡਾ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਔਰ ਉਹ ਬਲਾਚੌਰ ਬਲਾਕ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੜੋਆ ਫਿਰ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਔਰ ਫਿਰ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਲਾਕ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮੇਰੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰਾ ਪਰੋਟੈਸਟ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਸੜੋਆ ਬਲਾਕ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਪੋਜੇਵਾਲ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਈ ਤਾਂ 10,000 ਫੁਟ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ 4,400 ਫੁਟ ਪਾਈਪ ਲਾਈਨ ਹੀ ਵਿਛਾਈ ਗਈ, ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ 6,600 ਫੁਟ ਪਾਈਪ ਲਾਈਨ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ। ਉਸ ਵਿਚੋਂ 1,850 ਫੁਟ ਹੁਣ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੇਲੇ। ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਕੀਮ ਵਿਚੋਂ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਆਈ. ਆਰ. ਡੀ. ਸ. ਦੇ ਅਧੀਨ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਪਾਈਪ ਲਾਈਨ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਲਗ ਜਾਵੇਗੀ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ : ਢਾਂਡਾ ਕਲਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜੇ ਕੋਈ ਟਾਈਪੋਗਰਾਫੀਕਲ ਐਰਰ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਵਾਸਤੇ 17 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਲੇਕਿਨ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਪੈਸਾ ਅਸੀਂ ਬਚਾ ਲਿਆ। 27½ % ਦਾ ਘਾਟਾ ਸੀ। 12½ % ਅਸੀਂ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੇ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਪੋਜੇਵਾਲ ਵਿਚ 4,400 ਫੁਟ ਪਾਈਪ ਲਗੀ ਹੈ ਅਤੇ 1,850 ਫੁਟ ਹੁਣ ਲਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 2,934 ਫੁਟ ਪਾਈਪ ਲਗਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਸੀਂ 2-3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਲਗਾ ਦੇਵਾਂਗੇ।

Construction of Bridge over Chakki River

***357. Master Mohan Lal :** Will the Chief Minister be pleased to state whether Government has any proposal to construct a bridge over Chakki River near villages Lehroon and Sulial in Dhar Block of Pathankot Sub-Division; if so, the time likely to be taken to construct the said bridge.

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ : ਨਹੀਂ ਜੀ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਪੁਲ ਦਾ ਮੈਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਸਰਵੇ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਹੈ। ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਇਹ ਗੱਲ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ "ਨਹੀਂ ਜੀ" ਨੂੰ "ਹਾਂ ਜੀ" ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਕੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : "ਨਹੀਂ ਜੀ" ਨੂੰ "ਹਾਂ ਜੀ" ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਵਾਸਤੇ ਢਾਈ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਾ ਹੈ ਜਦ ਤਕ ਕਿ ਰੁਪਿਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਮੇਰੀ ਨਿਵੇਦਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਲਟਰਨੇਟਿਵ ਕੱਢ ਕੇ ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨੂੰ ਮਿਟੀਗੇਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਪਰਪੋਜ਼ਲ ਹੈ ਪੁਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ, ਅਗਰ ਉਹ ਬਣ ਜਾਏ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਉਸ ਵਿਚ ਜਿੰਨਾ ਸਾਡਾ ਸ਼ੇਅਰ ਹੋਏਗਾ ਉਹ ਅਸੀਂ ਦੇ ਦਿਆਂਗੇ। ਇਹ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

Facilities/Concessions to Ex-servicemen

***322 Shri Harnam Dass Johar, Advocate**: Will the Chief Minister be pleased to state the details of the facilities/concessions being given to the Ex-servicesmen in the state by the State Government?

ਸਰਦਾਰ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਉਬੋਕੇ (ਮਾਲ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਮੰਤਰੀ) : ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਕ ਕਿਤਾਬਚੇ "ਸੈਲੂਟ ਟੂ ਦੀ ਸੋਲਜ਼ਰ" ਵਿਚ ਦਿਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ । ਇਸਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼* ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਕਿਤਾਬਚੇ ਨੂੰ ਛਾਪਣ ਪਿਛੋਂ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁਕੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ-ਸਰਵਿਸ ਮੈਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਭੀ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀਆਂ ਲਈ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਉਨੱਤੀ ਸਕੀਮਾਂ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਪੈਮਫਲਿਟ*, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਦਿਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਹਦਾਇਤਾਂ ਭੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਆਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਜਿਥੇ ਮਾਲ ਦੀ ਦੇਖ ਭਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ, ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ , ਐਡਵੋਕੇਟ : "ਸੈਲਿਊਟ ਟੂ ਦੀ ਸੋਲਜਰ" ਪੈਮਫਲਿਟ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਹੂਲਤਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ Ex-servicemen ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਹ ਮਹਿੰਗਾਈ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਕਲ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਘਟ ਹਨ। ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਰਿਕੁਮੈਂਡੇਸ਼ਨਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਜਿਹੜੀ ਕੰਸਲਟੇਟਿਵ ਕਮੇਟੀ ਫਾਰ ਵੈਲਫੇਅਰ ਆਫ ਦੀ ਐਕਸ ਸਰਵਿਸ ਮੈਨ ਬਣੀ ਹੈ, ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਜੋ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਰਿਵਾਈਜ਼ ਕਰਨਗੇ ? ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਜਦੋਂ ਕੰਪੇਅਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀ-ਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਫੌਜੀ ਭਗੌੜਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਆਪਣੀਆਂ ਬੈਰਕਾਂ ਛਡ ਕੇ ਭਗੌੜੇ ਹੋ ਗਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਲਾਇਲ ਰਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਟ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਨ। ਕੀ ਜਿਹੜੇ ਫ਼ੌਜੀ ਲਾਇਲ ਰਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇਣਗੇ ?

ਮਾਲ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਮੰਤਰੀ : ਸਾਬਕਾ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਸਰਿਆਂ ਸੂਬਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਿਆਇਤਾਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਤਗਮੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦੁਗਣੀ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਜਿਹੜੇ ਫੌਜੀ ਆਪਣੀ ਸਰਵਿਸ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨ ਤੁਰੰਤ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦੂਜੀ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਰਿਆਇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਲ੍ਹ ਹੈ। ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਾਸਤੇ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਅਸਿਸਟੈਂਸ ਦਿਤੀ ਜਾਏ ਔਰ ਜਦੋਂ ਆਉਣ ਤਾਂ ਮਕਾਨ ਆਪਣੇ ਲੈ ਸਕਣ। ਹੋਰ ਦੂਸਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੇ ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ : 'ਸੈਲਿਊਟ ਟੂ ਦੀ ਸੋਲਜਰ' ਪੈਮਫਲਿਟ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਮ ਸੋਲਜਰ ਜਾਂ ਐਕਸ-ਸਰਵਿਸ ਮੈਨ ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਨਾ

*Placed in the Library.

[ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ]

ਪਤਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦੇ।ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਈ ਐਸਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਸਰਵਿਸ ਮੈਨ ਸੋਲਜਰ ਨੂੰ ਔਰ ਐਕਸ ਸਰਵਿਸ ਮੈਨ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗ ਸਕੇ ਔਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਆਰਿਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣ।

ਮੰਤਰੀ : ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੈਨਿਕ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਇਹ ਕਾਪੀਆਂ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕਾਪੀਆਂ ਛਪ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਸ ਪੈਮਫਲਿਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅੜਚਣ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Irrigation of Dhar Block

***356. Master Mohan Lal :** Will the Chief Minister be pleased to state whether the Government has any proposal under its consideration to irrigate the extremely backward area of Dhar Block in Pathankot Sub-Division under lift irrigation scheme; if not, the reasons therefore ?

Sardar Surjit Singh Barnala : Yes, sir. Four Lift Irrigation Schemes for irrigation of areas of certain villages of Dhar Block are under consideration of the Government.

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਸਕੀਮਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਚੱਕੀ ਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਲੂਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਧਾਰ ਬਲਾਕ ਵਿਚ, ਚੱਕੀ ਨਾਲਾ ਤੇ ਪਿੰਡ ਹਾਰਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਖ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਤੀਸਰੀ ਸਕੀਮ ਹੈ ਚੱਕੀ ਨਾਲੇ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਹਰਿਆਲ ਔਰ ਤਰਿਟੀ । ਚੌਥੀ ਸਕੀਮ ਰੀਵਰ ਰਾਵੀ ਤੇ ਪਿੰਡ ਡੂੰਗ ਵਾਸਤੇ ਹੈ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਇਹ ਕਿੰਨੇ ਏਰੀਆ ਨੂੰ ਇਰੀਗੇਟ ਕਰੇਗੀ ? ਇਸ ਨਾਲ ਕਿੰਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚੇਗਾ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ 965 ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਨੂੰ ਸੈਰਾਬ ਕਰੇਗੀ ਔਰ ਜਿਹੜਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਣਗੇ ਉਥੇ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚੇਗਾ ਔਰ ਜਿਹੜੇ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਣਗੇ ਉਹ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ।

New Link Roads in District Hoshiarpur

***315. Shri Ram Kishan Kataria :** Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) the total length of new link roads constructed in each Development Block of District Hoshiarpur during the period from 18th January, 1981 to 31st December, 1985;

(b) the names of villages without first link road in Saroa and Balachaur block ?

Sardar Surjit Singh Barnala : (a) The statement showing total length of new link roads constructed in each Development Block from 18th January, 1981 to 31st December, 1986 is laid on the Table of the House.

(b) All villages in Saroya Block have got first link roads. In Balachaur Block, village Dopali and Mubarikpur do not as yet have first link roads.

Sr. No.	Name of Block		Total length in K. Ms.
1	Saroya	..	0·89
2	Balachaur	..	14·66
3	Garhshankar	..	18·49
4	Mahilpur	..	8·97
5	Bajwara	..	22·68
6	Hoshiarpur	..	7·53
7	Bhunga	..	10·16
8	Tanda	..	14·04
9	Dasuya	..	9·39
10	Talwara	..	15·15
11	Mukerian	..	31·71
	Total	..	153·67

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ : ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਜੋ ਕੰਮ ਹੋਏ ਹਨ ਉਹ ਮੈਂ ਕੰਪੇਅਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ 31 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ। ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਨ ਰਾਮ ਦੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ 18 ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਸੜਕਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਪੌਣਾ ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਸੜਕ ਬਣੀ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਇਹ ਵਿਤਕਰਾ ਦੂਰ ਕਰਨਗੇ ? ਕੀ ਇਹ ਜੋ ਬੈਕਲਾਗ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ?

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸੜੋਆ ਬਲਾਕ ਵਿਚ ਇੱਕ ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਸੜਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਸਰਿਆਂ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿਚ, ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਵਿਚ 31 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੜਕ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

Mr. Speaker: Call Attention Notices. Sardar Sujan Singh.

Shri Sewa Ram Arora: On a Point of Order.

Mr. Speaker: I will give you time. Please sit down. I will give you time.

Shri Sewa Ram Arora: This is Zero Hour. If you once start the business......

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਖੜ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਤਾਂ ਫਿਰ ਮੈਂ ਕੀ ਤੁਹਾਡੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦਾ ? (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ।

(A number of members belonging to the Congress (I) were standing and wanted to raise Points of Order)

Shri Sewa Ram Arora: I am on my legs. This is an important matter.

Mr. Speaker: I don't recognise. You must cooperate. I will give you time. This is against the parliamentary practice.

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬੜੇ ਗੰਭੀਰ ਹਨ (ਵਿਘਨ) ਅਸੀਂ ਕੱਲ੍ਹ ਵਾਕ ਆਊਟ ਕਰ ਕੇ ਗਏ ਇਥੋਂ (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਕਮ-ਅਜ਼-ਕਮ ਹਾਊਸ ਦੇ ਇੰਟਰੈਸਟ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਪਰੋਟੈਕਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ।

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸ਼ੋਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ।)

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : : ਇਹ ਜ਼ੀਰੋ ਆਵਰ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਕੱਲ ਅਸੀਂ ਵਾਕ ਆਊਟ ਕਰ ਗਏ ਸੀ । (ਸ਼ੋਰ)

Mr.Speaker: Please show me the Rules. Rules are very clear. I can't it allow you. ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੂਲਜ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ।

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਸੀ. ਐਮ. ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਦੇਣ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

Mr. Speaker: I have allowed Mr. Pandhi to read his Call Attention Motion. Let him do so first. I will give you time.

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਹਾਊਸ ਦੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਹੈ । ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੇਣ । ਜੇ ਉਹ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਨਾ ਦੇਣ, ਇਹ ਬੜਾ ਧੱਕਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਜਵਾਬ ਦੇਣ । ਅਸੀਂ ਕੱਲ੍ਹ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਵਾਕ ਆਊਟ ਕਰ ਗਏ ਸੀ । ਅੱਜ ਫਿਰ ਖਬਰ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਖੋਹ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ।। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) It is the convention of Parliament. Zero Hour is also there.

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਇਹ ਧੱਕਾ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣ ਦਿਆਂਗੇ । ਉਹ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣ ਦਿਆਂਗੇ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸ੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ : ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਜੀ ਨੇ ਐਡਜਰਨਮੈਂਟ ਮੋਸ਼ਨ ਦਿਤੀ ਸੀ...।

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਕੱਲ੍ਹ ਸੀ. ਐਮ. ਨੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਾਕ ਆਊਟ ਕਰ ਗਈ ਸੀ । ਉਹ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਨਾ ਦੇਣ ਤਾਂ ਇਹ

ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੀਪਰੀਜ਼ੈਂਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਐਨਾ ਸੈਂਸੇਟਿਵ ਮੈਟਰ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

Mr. Speaker: I have already called upon Mr. Pandhi to read his Call Attention Motion. ਤੁਸੀਂ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਟਾਈਮ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ। (*interruptions*) I will give you time.

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਮੇਰੀ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ....(ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਟਾਈਮ ਲੈ ਲਵੋਂਗੇ ? ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਟਾਈਮ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ। I will give you time after the Call Attention Motions are taken up. ਫਿਰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦਾ। I will give you time.

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਮੈਂ ਐਡਜਰਨਮੈਂਟ ਮੋਸ਼ਨ ਦਿਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਹਾਂ ਜੀ, ਪਾਂਧੀ ਜੀ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) Mr. Sewa Ram ji, I am telling you that I will give you time. I am ready to give you time. Let me first proceed with the business of the House. Then, I will give you time.

CALL ATTENTION NOTICES UNDER RULE 66

(Serial No. 52)

(This Call Attention Motion was not put as the hon. Member concerned was not present in the House

(Serial No. 56)

Sardar Dalip Singh Pandhi: Sir, I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, that there is a quite non-availability of the printed Ration Cards to be issued to the weaker section of the society enabling to draw the ration from the Fair Price Shops in the State since a long time creating great inconvenience and harassment to the poor consumers especially. Their non-print also resulted in non-renewal of the old ration cards. This is a very serious problem. The Food and Supplies Minister is requested to make a statement.

Chief Minister (Sardar Surjit Singh Barnala): Ration card in revised form of a booklet (valid for five years) was introduced in 1981. Replacement of the ration cards has now become due. Printing of the forms through Government Press has been in hand, and a part of supply of the printed forms required has been made available. The replacement of cards by field staff on priority basis is going on and is likely to be completed very soon. During replacement of ration cards, the consumers are not likely to face any difficulty.

[Chief Minister]

So far as the availability of essential commodities to consumers, especially weaker sections is concerned, they are facing no difficulty on account of non-availability of new ration cards as the consumers are being supplied essential commodities on the old ration cards and all the District Food and Supplies Controllers in the State have been specifically instructed to ensure continuity of supplies.

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਇਹ ਹੈ, ਠੀਕ ਹੈ ਜਵਾਬ ਆ ਗਿਆ, ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਿੰਟਿਡ ਫਾਰਮ ਹਨ ਜਿਹੜੀ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਇਹ ਸਪੈਸੀਫੀਕਲੀ ਛਪੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਜਿਹੜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸੀ ਉਹ ਭਰ ਗਏ। ਰਨਿਊ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇਹ ਕਾਰਡ ਛਪਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਕਾਗਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਐਸਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ਤਾਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਕਾਗਜ਼ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਫੇਅਰ ਪ੍ਰਾਈਸ ਸ਼ਾਪਸ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਰਾਸ਼ਨ ਲੈ ਸਕਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਕਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ? ਇਹ ਕਦੋਂ ਤਕ ਆਲਟਰਨੇਟਿਵ ਅਰੇਂਜਮੈਂਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਐਸੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਨਹੀਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਛੱਪ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਉਹ ਛਪ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ। 31 ਮਾਰਚ, 1986 ਤੱਕ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਸਾਨੂੰ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ 25 ਲੱਖ ਕਾਰਡ ਛਪ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵੰਡੇ ਜਾਣਗੇ। ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਛਪ ਜਾਣ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੰਡੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਔਕੜ ਨਾ ਆਵੇ।

(ਕ੍ਰਮ ਨੰ: 57)

1. **ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ**
2. **ਸਰਦਾਰਨੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਕੌਰ ਵੈਦ**

} : ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਲ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ ਗੱਤਾ ਮਿੱਲ ਸੈਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦਾ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਭਾਰੀ ਤਾਦਾਦ 'ਚ ਨਿਕਲ ਕੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਪੱਦੀ, ਮੁਜਾਰਾ ਤੀਗਰੀਆਂ, ਅਜਨੋਹਾ, ਪੰਜੋੜਾ ਦੀ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਕਾਫੀ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਦਬੂਦਾਰ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਡੰਗਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਲਾਕਾ ਭਰ 'ਚ ਇਸ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਲਈ ਹਰ ਯਤਨ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਰੋਸ ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ੀਘਰ ਬਿਆਨ ਦੇਣ।

Chief Minister (Sardar Surjit Singh Barnala): M/S Amrit Banaspati Co. submitted a proposal to the Board to set up a paper mill at Saila Khurd, Hoshiarpur for which it was granted consent,—*vide* No. 417, dated 9th October, 1978 subject to the main condition that it shall treat its trade effluent for discharge into Nariala Choe.

Nariala Choe was originally out falling into East Bein at the distance of 10 Kms. from the present site of the paper factory. However, since the last several years the Choe had been reclaimed by farmers after a length of 3 Kms. There is thus a gap of 7 Kms. between the end of the Choe and the original outfall in East Bein.

The industry was commissioned in 1980 and begain discharging 6000 cubic metres-per day of partially treated trade effluent into Nariala Choe which spreads into the fields after some distance, due to reclamation of the choe. On the complaint of the farmers the Mill was directed to get a channel constructed at its expense to carry the effluent of Mill to the Bein. The District authorities tried to take the possession of the land under the Land Acquisition Act, for construction of the Channel. This step was opposed by the villagers and they filed a writ petition in the Punjab and Haryana High Court and obtained a stay in 1982 which is still in force.

In the meanwhile the Mill installed and commissioned a complete treatment plant on 4th May, 1983 as per the direction of the Pollution Control Board. But it failed to treat the effluents to the desired standards owing to technical snags. Therefore, the Board launched legal proceedings against the Mill on 4th August, 1983 in the court of Judicial Magistrate, Garhshankar. The case was, however, discharged by the Magistrate on 20th October, 1984. The Board went in appeal to the Punjab and Haryana High Court and an appeal was admitted on 7th January, 1985. It has not come-up for hearing. In Dec., 1983 the Mill submitted affidavits from the farmers of villages such as Nariala, Pensra, Jassowal that they were prepared to use the treated trade effluent of the factory for irrigation in the fields.

After scrutiny of the proposal on 19th January, 1984 the Water Pollution Control Board revised the consent issued to the mill so as to disallow the unit from discharging the effluent into Nariala Choe and in lieu thereof imposed the condition on the mill to discharge the treated effluents on land for irrigation purposes subject to the following main conditions:—

1. The industry shall treat effluents as per specified norms.

2. The industry shall supply treated effluent to farmers through channel of adequate size so as to avoid spillage of the same.

3. The industry shall not discharge the trade effluent into Nariala Choe even in rainy season.

4. The industry should construct impervious holding tank upstream of primary clarifier to hold effluent in case of any upset conditions in the plant.

5. The industry should construct impervious holding tank to hold surplus trade effluent in rainy season. The size should be got approved from Board.

However, it has been noticed that at times stagnation does take place when full demand for Irrigation is not there. This stagnation will end only when a proper channel is provided.

The industry has recently installed a fibre recovery plant which has reduced the pollution load on the treatment plant.

On 17th December, 1985 a complaint was again received by the Board from the nearby villages. The samples collected during routine monitoring were found to be within permissible limits. However the sample of the treated trade effluent which was last collected on 26th February, 1986 has been found beyond the permissible tolerance limits laid down by the

[Chief Minister]

Board. The Board is, therefore, considering to take suitable action against the industry. However, the death of animals is not in the notice of the Board nor was this mentioned by the farmers of the surrounding villages in their complaint to the Board received on 17th December, 1985.

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਰ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਇਹ 1977 ਤੋਂ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਦੋ ਵਾਰੀ ਕਾਲ ਅਟੇਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨਜ਼ ਆਈਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮੇਰੀ ਕਾਲ ਅਟੇਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਆਈ ਸੀ ਔਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਿਹਾ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿ ਇਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੀਤਾ ਕਰਾਇਆ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋਇਆ ਕਿ 1980 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਲਤ ਜਵਾਬ ਇਥੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਬੜਾ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਬੜਾ ਸੀਰੀਐਸ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਰਾਹ ਲੱਭਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗੌਰਮਿੰਟ ਕੋਈ ਐਸਾ ਸਟੈਪ ਲਏ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਰਖਾਨਾ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਹਦਾਇਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵਾਟਰ ਟੈਂਕ ਜਾਂ ਕੋਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਡਿਸਪੋਜ਼ਲ ਵਾਸਤੇ ਜਦੋਂ ਤਕ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਾਰਖਾਨਾ ਨਾ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਲੰਮਾ ਚੌੜਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਜੋ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਗੇ ? ਔਰ ਸੈਲਾ ਦਾ ਜੋ ਮਸਲਾ ਹੈ ਉਹ ਹੱਲ ਕਰਨਗੇ ? ਮਿਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਬੜੀ ਰਿਜੈਂਟਮੈਂਟ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਤਬਾਹ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬਦਬੂ ਵੀ ਹੋਵੇ ਔਰ ਨਿਊਸੈਂਸ ਕਰੀਏਟ ਹੋਵੇ ਇਹ ਬੜਾ ਸਰੀਐਸ ਮਾਮਲਾ ਹੈ । ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਰੀਅਸ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਉਠਿਆ ਸੀ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਲੰਮਾ ਚੌੜਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਚੋਅ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਅਫਲੂਐਂਟ ਟਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਲਾਇਆ ਗਿਆ । ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਥੋੜਾ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸ ਨਿਕਲਿਆ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ ਟੈਸਟ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਠੀਕ ਨਿਕਲਿਆ। ਫਿਰ ਇਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਈ ਮਿਤੀ 26 ਫਰਵਰੀ, ਨੂੰ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੋਰਡ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਰਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਕਿਧਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋਵੇ ਤੁਰਤ ਦੇਖੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਹੜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 26 ਫਰਵਰੀ, ਨੂੰ ਆਈ ਉਸ ਤੇ ਫਿਰ ਟੈਸਟ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਰਿਜ਼ਲਟਸ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰਨੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਕੌਰ ਵੈਦ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪਸ਼ੂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਜਾਨ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਰਖਿਆ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ। ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਚੋਅ ਹੈ ਇਹ ਸ਼ਰੇ ਆਮ ਖੁਲ੍ਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਧਰ ਮਰਜ਼ੀ ਹਰ ਇਕ

ਜ਼ਮੀਨ ਫੱਲ ਪਾਣੀ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਪਾਣੀ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵਿਚ ਦੀ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਤਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਦੀ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਜਿਵੇਂ ਖੁਸ਼ੀਪੱਦੀ, ਮੁਜਾਰਾ, ਤੀਗਰੀਆਂ, ਅਜਨੋਹਾ, ਪੂਨੀ, ਜਟਾਂ, ਐਮਾ ਜਟਾਂ, ਕੂਰਪੁਰ ਜਟਾਂ ਆਦਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਗੰਦੀ ਬਦਬੂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਔਰ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਆਮ ਫੈਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਰਿਕੁਐਸਟ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਅੰਡਰ ਗਰਾਉਂਡ ਕਿਸੇ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਧਰੇ ਹੋਰ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਤਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਇਸ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ, ਕਾਰ ਜਾਂ ਟਰੱਕ ਵਗੈਰਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਟਾਇਰ ਫਟ ਜਾਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਮਿਲ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮਿਲ ਚਲਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਜਿਥੇ ਪਬਲਿਕ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬੜਾ ਵੈਲਿਡ ਕੁਐਸ਼ਚਨ ਹੈ। ਹਲਕੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚੋਅ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਅ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਉਤੋਂ ਦੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਲਟਰਨੇਟਿਵ ਸਾਈਡ ਤੋਂ ਉਥੇ ਕੱਟੀ ਡਿਗਿੰਗ ਆਫ ਚੈਨਲ ਕਰ ਲਈਏ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਬੇਂਈਂ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਦਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਮਪਨਸੇਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਲੀਫ਼ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਕੁਝ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਆਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪਾਣੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪਾਣੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਤਾਂ ਲਗ-ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੁੰਦਾ ਚੋਅ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਟਰੀਟਿਡ ਅਫਲਿਊਐਂਟ ਮਿਲ ਵਲੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜਾ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਕੰਮ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਦੂਸਰਾ ਤਰੀਕਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਦੋ ਤਰੀਕੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਦੋਨਾਂ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। * * * * * *

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਵੈਸੇ ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਮਸਲਾ ਇਤਨਾ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਤਾਂ ਰੂਲਜ਼ ਇਹ ਪਰੋਵਾਈਡ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਐਡਜਰਨਮੈਂਟ ਮੋਸ਼ਨ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਘਟੋ ਘਟ 2 ਘੰਟੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ 8.45 ਵਜੇ ਨੋਟਿਸ ਦਿਓ ਔਰ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਾਂ ਔਰ ਉਹ ਵੀ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਰੌਲਾ ਪਾ ਕੇ ਤਾਂ ਇਹ ਨਾ-ਮੁਮਕਿਨ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਗੱਲ ਤੁਹਾਡੀ ਵਾਜਿਬ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਢੰਗ ਵਰਤਿਆ ਹੈ ਉਹ ਵਾਜਿਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੁਝ ਗਲਤ ਗੱਲ ਸਮਝੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਖਾਸਾ ਲੰਮਾ ਚੌੜਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਲੰਮਾ ਚੌੜਾ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਿਹੜੀ ਸੁਜੈਸ਼ਨ

**Expunged as ordered by the Chair.

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰ ਲਈਏ, ਮੈਂ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਅੱਜ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਦਿਆਂ, ਕਾਫੀ ਲੰਮੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੇਣੀ ਪਏਗੀ ਜੇਕਰ ਓਰਲ ਜਵਾਬ ਦਿਆਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਵੀ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਕਦੋਂ ਦਿਓਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਦਿਆਂਗਾ। ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਕਨਸੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ।

Shri Sewa Ram Arora: At the same time I request that stern action should be taken. 'Gherao' should be broken.

PAPERS LAID ON THE TABLE

Mr. Speaker: Papers to be laid.

Finance Minister (Sardar Balwant Singh): Sir I beg to lay on the Table the Annual Report and Accounts for the years 1983-84 of Punjab State Board for the Prevention and Control of Water Pollution as required under sub-section (2) of section 39 and sub-section (7) of section 40 of the Water (Prevention and Control of Pollution) Act, 1974.

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਗਲਤ ਰਵਾਇਤ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ ਇਹ 1983-84 ਦੀ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ? ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਪੁਰਾਣੀ ਰਵਾਇਤ ਪਿਛਲੇ 15, 16 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੇਖਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਨੂੰ ਚੇਂਜ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

Finance Minister : I assure the House that we will break the tradition.

Mr. Speaker: Thank you.

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਰਸੋਂ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਹੇ ਗਏ ਸਨ 'ਮਨਹੂਸ ਕਦਮ ਪਏ ਹਨ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਦੇ' ਉਹ ਐਕਸਪੰਜ ਕਰਾ ਦਿਆਂਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕੀਤਾ ? ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ....

Mr. Speaker: I will examine. I am sorry. I will have it done. I request that you should come to my Chamber. I will get and see the proceedings,

DISCUSSION AND VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS FOR THE YEAR 1986-87

Mr. Speaker: There are 35 Demands for Grants which are to be discussed and voted upon today. Out of these four Demands Nos. 9, 10, 6 and 16 in respect of Civil Secretariat, District Administration, Excise and Taxation and Eduction, respectively will be specifically discussed and for the remaining Demands Guillotine will be applied. If the House agrees, all these Demands for Grants may be deemed to have been read and moved.

[Mr. Spcaker]

(*Voices*: yes, yes).

Under Rule 168 (4) of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Punjab Vidhan Sabha (Punjab Legislative Assembly), Guillotine will be applied at 12.00 Noon.

Demand No. 9

That a sum not exceeding Rs. 6,32,40,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Civil Secretariat.

Demand No. 10

That a sum not exceeding Rs. 10,17,80,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defrary the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of District Administration.

Demand No. 6

That a sum not exceeding Rs. 7,55,22,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Excise and Taxation.

Demand No. 16

That a sum not exceeding Rs. 2,36,93,94,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Education.

Demand No. 1

That a sum not exceeding Rs. 1,23,93,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of State Legislature.

Demand No. 2

That a sum not exceeding Rs. 1,13,59,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Council of Ministers.

Demand No. 3

That a sum not exceeding Rs. 6,11,35,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Administration of Justice.

Demand No. 4

That a sum not exceeding Rs. 56,55,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Elections.

Demand No. 5

That a sum not exceeding Rs. 16,47,07,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Revenue.

[Mr. Speaker]

Demand No. 7

That a sum not exceeding Rs. 1,03,95,65,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Finance.

Demand No. 8

That a sum not exceeding Rs. 20,53,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Public Service Commission.

Demand No. 11

That a sum not exceeding Rs. 64,24,81,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Police.

Demand No. 12

That a sum not exceeding Rs. 5,62,54,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Jails.

Demand No. 13

That a sum not exceeding Rs. 4,83,63,000 on Revenue Account and Rs. 8,40,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Stationery and Printing.

Demand No. 14

That a sum not exceeding Rs. 6,92,56,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of miscellaneous Services.

Demand No. 15

That a sum not exceeding Rs. 15,96,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the chargs that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Rehabilitation, Relief and Resettlement.

Demand No. 17

That a sum not exceeding Rs. 3,92,27,000 on Revenue Account and Rs. 55,00,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Technical Education, Science and Technology.

Demand No. 18

That a sum not exceeding Rs. 1,03,15,40,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Medical and Public Health.

Demand No. 19

That a sum not exceeding Rs. 2,91,53,000 on Revenue Account and Rs. 13,23,96,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Housing and Urban Development.

Demand No. 20

That a sum not exceeding Rs. 2,27,09,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Information and Publicity.

Demand No. 21

That a sum not exceeding Rs. 1,27,06,000 on Revenue Account and Rs. 26,00,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Tourism and Cultural Affairs.

Demand No. 22

That a sum not exceeding Rs. 11,33,31,000 on Revenue Account and Rs. 16,04,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Labour, Employment and Industrial Training.

Demand No. 23

That a sum not exceeding Rs. 34,59,83,000 on Revenue Account and Rs. 1,60,00,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the Charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Social Security and Welfare.

Demand No. 24

That a sum not exceeding Rs. 1,99,82,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Planning and Statistics.

Demand No. 25

That a sum not exceeding Rs. 8,81,49,000 on Revenue Account and Rs. 18,84,29,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Co-operation.

Demand No. 27

That a sum not exceeding Rs. 5,19,53,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Soil and Water Conservation.

Demand No. 29

That a sum not exceeding Rs. 17,96,10,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Animal Husbandry.

Demand No. 30

That a sum not exceeding Rs. 74,13,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Dairy Development.

Demand No. 31

That a sum not exceeding Rs. 1,45,52,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defrary the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Fisheries.

[Mr. Speaker]

Demand No. 32

That a sum not exceeding Rs. 15,79,95,000 on Revenue Account and Rs. 25,00,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Forests.

Demand No. 33

That a sum not exceeding Rs. 40,54,12,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Community Development.

Demand No. 34

That a sum not exceeding Rs. 16,16,15,000 on Revenue Account and Rs. 9,76,00,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Industries.

Demand No. 35

That a sum not exceeding Rs. 60,24,000 on Revenue Account and Rs. 8,00,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Civil Aviation.

Demand No. 39

That a sum not exceeding Rs. 71,52,76,000 on Revenue Account and Rs. 63,01,79,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Irrigation, Drainage and Flood Control.

Demand No. 41

That a sum not exceeding Rs. 3,62,82,26,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Loans and Advances by the State Government.

ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਘਨੌਰ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਦੋ ਤਿੰਨ ਅਹਿਮ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਡਿਮਾਂਡਜ਼, ਸੈਕ੍ਰੂਟੇਰੀਏਟ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ, ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ, ਐਕਸਾਈਜ਼ ਐਂਡ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਐਡਮ-ਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੈਕ੍ਰੀਟੇਰੀਏਟ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਜਿਹੜੀ ਹੈ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧੁਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਹੈ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚ ਮਿਲਿਆ ਹੈ । ਚਾਹੇ ਅਸੀਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਚੰਗੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਪਰੂਵ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਕੋਈ ਖਾਸ ਇਸ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਇਮਪਰੂਵਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਅੱਜ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਹੈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬਣਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਾਕਮ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਔਰ ਜਿਹੜਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਆਜ਼ਾਦੀ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਖਿਆਲ

ਆਇਆ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟਲ ਔਰੀਐਂਟਿਡ ਬਣਾਇਆ ਜਾਏ। ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਮਾਲ ਸੇਵਿੰਗਜ਼ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਫੈਮਿਲੀ ਪਲੈਨਿੰਗ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਕੰਮ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤੇ, ਪਰ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦਾ ਤੁਅੱਲਕ ਹੈ ਉਹ ਅੱਜੇ ਤੱਕ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ।

10.27 A.M. (ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੈਨਲ ਆਫ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ)।

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਦਾ ਤੁਅੱਲਕ ਹੈ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਐਸਾ ਆਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਫ਼ਸਰ ਜਿਹੜੇ ਸਨ, ਜਿਹੜੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੀ ਲਹਿਰ ਸੀ ਉਸ ਵਿਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜੇ ਜਾਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫ਼ਸਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਉਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਮੌਕੇ ਤੇ ਆਪ ਜਾ ਕੇ ਦੌਰੇ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਕਿੰਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਸਟੇਅ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ., ਕੋਈ ਵੀ ਇਕ ਨਾਈਟ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਸਟੇਅ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹੋਰ ਤੇ ਹੋਰ ਜਿਹੜੇ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਬਾਹਰਲਾ ਦੌਰਾ ਵਿਖਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਐਵੇਂ ਆਪਣੇ ਟੂਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਹਨ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਰਕਿੰਗ ਬਾਰੇ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਹਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਅੱਜ ਦੇ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਟਰਜ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਰੇ ਤੇ ਵਾਂਝੇ ਹਨ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਜਿਹੜੀ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਆਈ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀ ਸਲੱਗਿਸ਼ ਮੈਂਟੈਲਿਟੀ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਸ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾ-ਭਾਵਨਾ ਵਧੇਗੀ ਔਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸਮਝਣ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਲੱਗਿਸ਼ ਮੈਂਟੈਲਿਟੀ ਹੈ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਇਸ ਰਾਜ ਵਿਚ। ਇਹ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਵਿਤਕਰੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ। ਇਹ ਵੀ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਆਪ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਡੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਅਸਿਸਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਰੈਵੇਨਿਊ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ 1957-58 ਦੇ ਕਰੀਬ ਇਕ ਜੀ.ਏ. ਦੀ ਪੋਸਟ ਕਰੀਏਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਫਿਰ ਕਈ ਪੋਸਟਾਂ ਕਰੀਏਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਡੀ.ਸੀ., ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡੀ.ਸੀ, ਅਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨਜ਼ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਕ ਇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਇਕ ਇਕ, ਦੋ ਦੋ ਪੀ.ਜੀ.ਓ. ਫਿਰ ਡੀ.ਟੀ.ਓ. ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਕਰੀਏਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਫਿਰ ਕਈ ਵੱਡੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਦੋ ਦੋ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਡਿਸਪੋਜ਼ਲ ਆਫ਼ ਕੇਸਿਜ਼ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਘੱਟ ਹੈ ਅਗੇ ਨਾਲੋਂ। ਕੋਈ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ ਦਿਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਫ਼ਤਰ ਅਟੈਂਡ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਐਸੀਆਂ ਰਿਵਾਇਤਾਂ ਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਿਥੇ ਵੀ ਵਜ਼ੀਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰੀ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਸਫ਼ਰਰ ਕੌਣ ਹੈ? ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਹਨ। ਇਹ ਰਿਵਾਇਤ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਦੌਰੇ ਤੇ ਵਜ਼ੀਰ ਜਾਣ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਜ਼ੇਹ ਕਰ ਦੇਣ ਜਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਬੁਲਾਉਣ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਰਕਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਜਲੂਸ ਦੀ

[ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ]

ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਫ਼ਾਇਦਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਅਫ਼ਸਰ ਕੋਈ ਕਚਿਹਰੀਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਲੋਕ ਧੱਕੇ ਖਾ ਕੇ ਮੁੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਇਕ ਐਸਾ ਅਫ਼ਸਰ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਈ ਇਨਸਪੈਕਸ਼ਨਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਲਜ਼ ਦੀ ਇੰਨਸਪੈਕਸ਼ਨ, ਟਰੇਜ਼ਰੀਜ਼ ਦੇ ਵਰਕਿੰਗ ਦੀ ਇੰਨਸਪੈਕਸ਼ਨ, ਤਹਿਸੀਲ ਦੀ ਇੰਨਸਪੈਕਸ਼ਨ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ. ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਸਟੈ-ਚੁਟਰੀ ਹੁਕਮ ਹਨ ਕਿ ਸਾਲ ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਇਨਸਪੈਕਸ਼ਨ ਕਰਨ ਪਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੋਈ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਜਾਂ ਸੁਪਰਡੰਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕਲਰਕ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਜਾ ਕੇ ਮਿਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿਨ ਬਦਿਨ ਵਰਕਿੰਗ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਡੀ.ਸੀ. ਆਫ਼ਿਸ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਦੇਖ ਲਵੋ। ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸੌ ਸੌ ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਅਗਰ ਪੰਜ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਫ਼ਾਈਲ ਲਭਣੀ ਪਵੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਲਭਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਗਰ ਲਭਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੜੀ ਖ਼ਸਤਾ ਹਾਲਤ ਵਿਚ। ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਨਟੇਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਬਾਕੀ ਜਿਹੜਾ ਸਟਾਫ਼ ਹੈ ਉਹ ਪਿਛਲੇ 20, 25 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ, ਹਰ ਸਾਲ ਵਿਚ ਚੌਗਣਾ ਪੰਜ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਜਿਹੜਾ ਖਰਚਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰਾ 31 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਡਿਸਕ੍ਰੀਸ਼ਨਰੀ ਗ੍ਰਾਂਟਸ ਡੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਊਸਿੰਗ ਲੋਨਜ਼ ਹਨ, ਲਾਈ-ਮਾਈ ਲੋਨ ਹਨ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼ ਨੇ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਮਾਰਚ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਖਰਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਡੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਐਡੀ-ਸ਼ਨਲ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਫ਼ਸਰ ਦਿਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇੰਨੇ ਸਟਾਫ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਢਾਂਚਾ ਕਿਵੇਂ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਐਫੀਸ਼ੈਂਸੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਇਕ ਸੁਝਾਅ ਹੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸਾਡੇ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਅਫ਼ਸਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਉਹ ਇਤਨਾ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਾਬਲੇ ਵਜ਼ੀਰ ਵੀ ਐਨਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰੰਧਾਵਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਾਂ ਅਜ ਵੀ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਉਹ ਬਹੁਤ ਯਾਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਡੀ. ਸੀ. ਜਾਂ ਫਿਨਾਂਸ਼ਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬੜਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਹੁਣ ਇਕ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ ਅਫ਼ਸਰ ਹਨ ਜਾਂ ਡੀ. ਸੀਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਕ ਇਕ ਪਿੰਡ ਅਡਾਪਟ ਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕਰਨ। ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੜਾਈ, ਝਗੜੇ, ਸ਼ਰਾਬ ਕੱਢਣ ਦੀਆਂ ਭੱਠੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਾਜ ਵਰਗੇ ਜੋ ਵੀ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੰਮ ਹਨ ਉਹ ਸਾਰੇ ਉਹ ਅਫ਼ਸਰ ਆਪ ਨਿਪਟਾਏ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਥੋਂ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਾਉਣ। ਫਿਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖੋ ਕਿ ਕਿਸ ਨੇ ਕਿੰਨਾਂ ਕਿੰਨਾਂ ਕਿੰਨਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਔਰ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਕੰਮ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣਗੇ ਔਰ ਜਲਦੀ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਮੈਂ ਸਕੱਤਰੇਤ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਸੈਕਰੇਟੇਰੀਏਟ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਪਰ ਕਲਾਸ ਦੇ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੋਸਟ ਤੇ ਹੈ। ਉਹ ਦੂਜੀਆਂ ਦੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣੀ ਸਰਵਿਸ ਸੁਪਰੀਅਰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਲਰਕ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਅਫ਼ਸਰ ਹੈ ਔਰ ਚਾਹੇ ਉਹ ਪਿਅਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਹੇਵੀਅਰ ਵੀ ਡਿਫਰੰਟ ਹੈ। ਸੈਕਰੇਟੇਰੀਏਟ ਦੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਔਰ ਜੇ ਕੋਈ ਸੈਕਰੇਟੇਰੀਏਟ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਦੇਵੇ, ਮੇਰੇ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਇਹ ਆਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਨੀਚੇ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਪਰ ਦੇ ਲੈਵਲ ਤੱਕ ਸਭ ਦਾ ਰਵੱ- ਈਆ ਇਹ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਰਿਪ੍ਰੇਜ਼ੈਨਟੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰਿਜੈਕਟ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਦੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰਿਜੈਕਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬੜੀ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਔਰ ਪ੍ਰੈਸੀਡੈਂਟਸ ਔਰ ਰੂਲਜ਼ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਅਡਾਪਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਇਹ ਜੈਨੂਅਨ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਮਦਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਕਾਨੂੰਨ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੈਕਰੇਟੇਰੀਏਟ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਲਿਆਕਤ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਦਰਖ਼ਾਸਤ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖ ਕੇ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਔਰ ਜੇ ਰਿਜੈਕਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਇਦੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਰਿਜੈਕਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਕ ਮੈਂ ਹੋਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਬਾਹਰ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਗਏ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਇਥੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਸਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੜਨ ਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਇਹ ਪਰਮਿਸ਼ਨ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਇਥੇ ਚੱਕਰ ਲਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵੀਜ਼ਾ ਜਾਂ ਜਿਹੜੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਰਿਨਿਊ ਕਰਵਾਉਣ ਵੇਲੇ ਬੜਾ ਜ਼ਲੀਲ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਲਤ ਪਹਿਲੇ ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਰਹੀ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਵੀ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਾਇਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਡਿਪਟੀ ਸੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਤਬਦੀਲ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਰ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਹੋਰ ਇਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਔਰ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾ ਆਵੇ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਵੀ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਖਰਾਬ ਹਨ ਸਿਕਊਰਿਟੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਕਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਵੀ ਜਾਈਏ ਸਾਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਜੇਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਗੇਟ ਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਤਲਾਸ਼ੀ ਉਸ ਦੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ। ਪਰ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿਚ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੈ ਕਿ ਅਵੱਲ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪਾਸ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਔਰ ਜੇ ਪਾਸ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹਰ ਫਲੋਰ ਤੇ, ਹਰ ਗੇਟ ਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਮੋੜ ਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਆਦਮੀ ਦੀ ਸੈਲਫ ਮਾਨਤਾ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ

[ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ]

ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਇਕ ਵਾਰ ਤਲਾਸ਼ੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਅੰਦਰ ਹਰ ਮੋੜ ਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ੋਭਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈ ਲਓ ਚਾਹੇ ਕਪੜੇ ਲਾਹ ਕੇ ਲੈ ਲਓ ਪਰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਚੇਅਰਮਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਇਕ ਗੱਲ ਜਿਹੜੀ ਮੈਂ ਹੋਰ ਕਹਿਣ ਲਗਾ ਹਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿਚ ਅਫ਼ਸਰ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਰਖ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੋਸਟ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਵੀ ਮੇਰੇ ਇਕ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਇਹ ਦਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛੇ ਜਦੋਂ ਆਰਮਜ਼ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਮਿਲਣ ਲਗੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪ ਅਫ਼ਸਰ ਹਨ, ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੀ.ਏ. ਹਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੀਅਨ ਹਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹਨ। ਗਵਰ-ਨਰੀ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਵੀ ਇਹ ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਹ ਇਕ ਰਵਾਇਤ ਹੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਕੋਈ ਜ਼ਮਾਨਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਬੰਦਾ ਜਿਸ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਹ ਉਸ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਬੈਠਕੇ ਆਪਣੀ ਪੋਸਟ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਤੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਾ ਲਗ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਓਹਦੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾ-ਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਜੋ ਅਫ਼ਸਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਅਫ਼ਸਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਥੇ ਫੌਜੀ ਰਾਜ ਸੀ ਤਾਂ ਕਈ ਅਫ਼ਸਰ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਦਮੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕੋਟੇ ਵਿਚੋਂ ਆਰਮਜ਼ ਲੈ ਗਏ। ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਰਿਵਾਇਤਾਂ ਪਈਆਂ ਹਨ ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੋਟੇ ਵਿਚ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜਦੋਂ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਕਢਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲਓ ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਦੇ ਵੇਲੇ ਵੀ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਫ਼ਸਰ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋਰ ਸਟਾਫ਼, ਦਾ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨੇ ਪਲਾਟ ਨਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਕਪੂਰਥਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਲਾਟ ਲੈ ਲਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੀ ਪੋਸਟ ਦਾ ਮਿਸਯੂਜ਼ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦਾ ਮਿਸਯੂਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਹੁਣ, ਚੇਅਰਮਨ ਸਾਹਿਬ , ਮੈਂ ਮੈਡੀਕਲ ਦੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੋਲਿਟੀਸ਼ਿਨ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਮਿਲੇ ਜਾਂ ਨਾ ਮਿਲੇ, ਮੈਨੂੰ ਜਾਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਤਜਰਬਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੈਡੀਕਲ ਦੇ ਬਿਲਜ਼ ਐਫ.ਡੀ. ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਾਕੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਥੇ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰ ਲਗੇ ਰਹੇ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵੇਲੇ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਲਾਜ ਵਾਸਤੇ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ। ਇਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਫ਼ਸਰ ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਇਲਾਜ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਇਕ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਸਕੈਂਡਲ ਹੈ। ਲਿਸਟਾਂ ਕਢਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲਓ। ਕਈ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਇਨੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿੰਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਬਿਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਬਿਲ ਤਨਖ਼ਾਹ ਨਾਲੋਂ ਦੁਗਨੇ ਤਿਗਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮੈਡੀਕਲ ਬਿਲ ਵਾਸਤੇ 67 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰਖਿਆ ਸੀ ਜਦ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਇਹ 75 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਇੰਬਰਸਮੈਂਟ ਹੈ ਇਹ ਬੰਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਹਸਪਤਾਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਥੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੀ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਹੈ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਨਾ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਉਥੇ ਡਾਕਟਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਐਮ.ਐਲ.ਏਜ਼ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਬਿਲਾਂ ਨੂੰ ਫਾਈਨੈਂਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਉਤੇ ਫਾਈਨੈਂਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਾਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਗਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੰਤਰੀ ਵਗੈਰਾ ਆਪਣੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਅਤੇ ਬਚਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਬਾਹਰ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੇ ਵਿਚ ਕਲਾਸ ਫੋਰਥ ਅਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮਿਸਯੂਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਲੈਵਲ ਤੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਿਸਯੂਟੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬਦਨਾਮ ਪਾਲੀਟਿਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਵਜ਼ੀਰ ਰਹੇ ਹੋ ਅਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਉਸ ਟਾਈਮ ਨਾਲੋਂ ਹੁਣ 4 ਗੁਣਾ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ। ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਇਕ ਚੰਗਾ ਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਓ ਜਿਹੜੀ ਇਹ ਪੜਤਾਲ ਕਰੇ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਥੇ ਕਿਥੇ ਇਹ ਪੈਸੇ ਖਰਚੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਉਤੇ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਹਰ ਸਾਲ ਖਰਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਕਾਰਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਡੀ.ਸੀਜ਼. ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਮਿਸਯੂਜ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਲੱਬਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਕਾਰਾਂ ਯੂਜ਼ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਦਾ ਫੰਡ ਡੀ,ਸੀ. ਦੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਰੀਲੀਫ ਫੰਡਜ਼ ਡੀ.ਸੀ. ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਥੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੀ ਕਮਟੀ ਬਣਾਓ ਜਿਹੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੰਡਜ਼ ਦੀ ਯੂਟੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰੇ । ਇਹ ਡੀ.ਸੀ. ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਅਤੇ ਰੀਲੀਫ ਫੰਡਜ਼ ਨੂੰ ਖਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਬਦਨਾਮ ਪਾਲੀਟਿਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕੁਰਪਟ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੇਕ ਨਾਮੀ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਤੋਂ ਬਚੇ ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਕੜੇ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਤੇ ਚੈਕ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। 1985 ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਇਥੇ 170 ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਫਰਵਰੀ, 1986 ਵਿਚ 201 ਆਈ.ਏ.ਐਸ ਅਫਸਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਐਲੋਕੇਟ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਵਿਸ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੰਮੂ ਐਂਡ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੇ 6 ਪੋਸਟਾਂ ਸੈਕਟਰੀ ਟੂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀਆਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਕੁਝ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਘਟਾ ਦਿਓ। ਤੁਹਾਡੇ 18 ਸੈਕਟਰੀ ਐਂਡ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਵਕਤ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਕ ਐਫ.ਸੀ.ਆਰ. ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਟਿਵ ਰੀਫਾਰਮਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹਨੂਮਨਥਈਆ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ. ਐਫ.ਸੀ.ਆਰ. ਦੀ ਪੋਸਟ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ । ਉਸ ਵਕਤ ਹਰਿਆਣਾ ਪੰਜਾਬ ਜੁਆਇੰਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ । ਸਾਡੇ ਇਕ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰ ਦੇ ਕੋਲ ਇਕ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਜਿੰਨਾਂ ਵੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਜੇ.ਐਂਡ ਕੇ. ਤੋਂ ਹੌਂਸਲਾ ਅਫਜਾਈ ਲੈ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਮਿਕਦਾਰ ਨੂੰ ਘਟਾਓ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿਓ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਐਸ.ਐਸ. ਬੋਰਡ ਬਾਰੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਹੜਾ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਦੇ ਵਕਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਕਿ ਜਿਹੜੇ ਅਫਸਰ ਇਕ ਵਾਰ ਲਗ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੇ ਲਾਈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਵਕਤ ਇਹ ਬੋਰਡ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ

[ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ]

ਸੀ ਤਾਕਿ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਗਰੀਬ ਬੱਚੇ ਵੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਵਿਚ ਆ ਸਕਣ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਸ.ਐਸ.ਐਸ. ਬੋਰਡ ਦੇ ਬਾਰੇ ਅੱਜ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਵਿਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਿਚ ਧਾਂਧਲੀ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫੇਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਪਾਸ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੇਲ੍ਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਤੇ ਫੌਰਨ ਐਕਸ਼ਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਤਾੜੀਆਂ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਦਾ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚ ਨਾਂ ਆਇਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸਸਪੈਂਡ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਫੇਲ੍ਹ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਉਤੇ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਪਾਸ ਬੱਚੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਉਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਨਾਨ ਆਫੀਸ਼ਲ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਇਸ ਐਸ.ਐਸ.ਐਸ. ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੁਰਪਸ਼ਨਜ਼ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਕੰਮ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪਾਵਰਜ਼ ਦਾ ਮਿਸਯੂਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਉਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਲਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਰਿਟਾਇਰਡ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਮਿਟਿਡ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਿਟਾਇਰਡ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿੰਨਾਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਆਈ.ਏ.ਐਸ./ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਟੈਕਨੀਕਲ ਜਾਂ ਡਾਕਟਰਜ਼ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ। ਕੋਈ ਕੋਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਓਵਰਆਲ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਵਿਚ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਪਰ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨਾਨ-ਟੈਕਨੀਕਲ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੇ ਵਿਚ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 58 ਸਾਲ ਤੋਂ 55 ਸਾਲ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਏਜ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗ ਲਗ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਊਟ ਡੇਟਿਡ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵੀ ਦੂਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਮੰਗ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦਾ ਮਿਸਯੂਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਾਵਰਜ਼ ਨੂੰ ਮਿਸਯੂਟੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਰਮਜ਼ ਕੋਟੇ ਵਿਚੋਂ ਆਰਮਜ਼ ਲਏ ਹਨ ਜਾਂ ਪਲਾਟ ਵਗੈਰਾ ਲਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਕਸ਼ਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਪੋਸਟਾਂ ਉਤੇ ਨਹੀਂ ਬਿਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਉਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਤਬਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰ ਬਾਹਰੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾ ਸਾਡੀ ਸਟੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਡੀ ਸਟੇਟ ਦੀ ਕਲਚਰ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। 1985 ਦੇ ਵਿਚ 6 ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰ ਆਏ ਸਨ ਕਿ ....

10.49 A.M. (At this stage the hon. Speaker occupied the Chair)

ADJOURNMENT OF THE HOUSE

Mr. Speaker : I adjourn the House till 12.00 Noon to-day

*10.50 A.M.	*(The Sabha then *adjourned and re-assembled at 12.00 Noon, 21st March, 1986)*

DISCUSSION AND VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS FOR THE YEAR 1986-87 (RESUMPTION)

Mr. Speaker : Guillotine was to be applied at 12.00 Noon, but I feel under the circumstances we should allow more discussion and the guillotine should be applied at 12.45 P.M.

(Voices, Yes, Yes)

Mr. Speaker : what you feel ?

Finance Minister (Sardar Balwant Singh) : This is right, Sir.

Mr. Speaker : Now the guillotine will be applied at 12.45 P.M.

ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਵਧਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। 1985 ਵਿਚ 6 ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰ ਸੈਂਟਰ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਐਲੋਕੇਟ ਕੀਤੇ ਗਏ। 6 ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 4 ਅਫਸਰ ਨਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਛਪੀ ਹੋਈ ਲਿਸਟ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਜਾਰਿਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਵਾਲੇ ਸਾਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਹੋ ਔਰ ਤੁਸੀਂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਗਲ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਮ ਮਨਿਸਟਰੀ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਵੀ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਭੇਜ ਦਿਓ ਪਰ ਸੈਂਟਰ ਵਾਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਾਪਿਸ ਨਹੀਂ ਭੇਜ ਰਹੇ। ਹੋਮ ਸੈਕਟਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਨਹੀਂ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚਾਰ ਅਫਸਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਦਿੱਲੀ ਗਏ ਹੋਏ ਹਨ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਭੇਜ ਦਿਓ। ਉਹ ਚਾਰੇ ਅਫਸਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਬੀਲਾਂਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੋਮ ਮਨਿਸਟਰੀ ਸੈਂਟਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਸੈਂਟਰਲ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਾਪਿਸ ਨਹੀਂ ਭੇਜ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੈਂਟਰਲ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਸਰਦਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਕਈ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੌਰਨ ਵਾਪਿਸ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੁਲਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੈਂਟਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਾ ਭੇਜਣ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੋਟ ਕਰੇ। ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕਰੇ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿਕੇ ਮੈਂ ਸਮਾਪਤ

[ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ]

ਕਰਾਂਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਾਸਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਬੜਾ ਲੰਬਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਨਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸੈਂਟਰਲ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਮਨਿਸਟਰਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਹੈ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੈਕਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੱਕ 90 ਫੀ ਸਦੀ ਕੰਮ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਫਸੋਸ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਰ ਕਿਹੜੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਔਰ ਪੰਜਾਬੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਅਗੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ? ਸਰਦਾਰ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜਦੋਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਬਰਦਸਤੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਸਾਡੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 1968 ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਹੋਰ ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰਾਂਗੇ ? ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਫਾਈਲ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਆਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵਾਪਿਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ। ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਅਫਸਰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਬਿਨਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਇਖਲਾਕੀ ਤੌਰ ਤੇ, ਪੁਲਿਟੀਕਲ ਤੌਰ ਤੇ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਫਸਰ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਡਿਸਿਪਲਨਰੀ ਐਕ- ਸ਼ਨ ਲੈਣ। ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੇ ਬਗੈਰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਨਡਿਸਿਪਲਿਨ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਨੀਚੇ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸਿਵਾਏ ਇਕ ਅੱਧੇ ਵਜ਼ੀਰ ਦੇ ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਸੁਣਦਾ ਹੈ। ਮਨਿਸਟਰਾਂ ਦੇ ਆਰਡਰ ਇਮਪਲੀਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈ ਸੈਕਟਰੀ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨਡਿਸਸਿਪਲਨ ਇਤਨਾ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਈ ਅਫਸਰ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਮਕਾਨਾਂ ਦਾ ਨਾ ਕਿਰਾਇਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਰਿਟਾਇਰ- ਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਕਾਨ ਛਡਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਕਿਥੋਂ ਰੋਕਣਗੇ ? ਇਸ ਪਾਸੇ ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਅਫਸਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਨਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਇੰਬਰਸਮੈਂਟ ਹੈ ਔਰ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਪਾਲਿਸੀ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜੋ ਪਾਲਿਸੀ ਹੁਣ ਬਣੀ ਹੈ, ਉਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਆਮਦਨੀ ਵਧਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਘਟੇਗੀ। ਐਕਸਾਈਜ਼ ਐਕਸਪਰਟ ਵੀ ਇਹੋ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਾਹੇ ਵਿਰੋਧੀ ਬੈਂਚਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇ। ਮਹਿਕਮੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਇਹੋ ਹੀ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਇਨ ਦੀ ਲਾਂਗ ਰਨ ਇਹ ਸਟੇਟ ਦੀ ਨਵੀਂ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਪਾਲਿਸੀ ਘਾਟੇ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਜੋ ਸ਼ਰਾਬ ਬਣਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਸਮਗਲਿੰਗ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਘਨੌਰ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਹਿੰਗੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਜੋ ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਪਿੰਡ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਹਨ, ਇਸ

ਕਰਕੇ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਥੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੱਗਲਿੰਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਨਵੀਂ ਪਾਲਿਸੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਨ ਦੀ ਲਾਂਗ ਰਨ ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਵੱਲ ਮੁੜਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਆਪਣੀ ਐਡਮ-ਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਫੈਕਟਿਵ ਬਣਾਓ ਔਰ ਸੈਕਟਰੀ ਅਤੇ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਿਹੜੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਘੱਟ ਕਰੋ। ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਇਫੈਕਟਿਵ ਕਰੋ। ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਸਿਰਫ ਸੁਣਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ, ਲੋਕਲ ਬਾਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇਵੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪਾਵਰਾਂ ਦਿਓ। ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਸ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਕਹਿਣੀ ਹੈ।

ਸੰਭੂ ਦਾ ਟੈਕਸ ਬੈਰੀਅਰ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਟੈਕਸ ਬੈਰੀਅਰ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਲੁੱਟ, ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਉਥੇ ਦਾ ਸਟਾਫ, ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੇ ਤੱਕ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਮਿਸਾਲ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਜਿੰਨੀ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਥੋਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਈ.ਟੀ.ਓ. ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਐਂਡ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਚਪੜਾਸੀ ਹੋਵੇ, ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੇ ਤੱਕ ਉਥੇ ਦਾ ਅੱਧਾ ਰੈਵੇਨਿਊ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਲੱਗਣ ਵਾਸਤੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਵਤਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਲੀਕੇਜ ਉਥੇ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਉਸਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਡਿਊ ਕੰਸਿਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਮੁਕੰਦ ਸ਼ਰਮਾ (ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ......

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ, ਜ਼ਰਾ ਸੰਖੇਪ ਰੱਖਣਾ।

ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਮੁਕੰਦ ਸ਼ਰਮਾ : ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨਾਂ ਟਾਈਮ ਦਿਉਗੇ ਜੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਜਿੰਨਾਂ ਤੁਸੀਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਬੋਲਣ ਵਿੱਚ ਲੈ ਸਕੋ।

ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਮੁਕੰਦ ਸ਼ਰਮਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰਾ ਜਿਹੜਾ ਹੱਕ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਡਿਮਾਂਡ ਨੰਬਰ 9 ਅਤੇ 10 ਤੇ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰ ਰਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਸਿਵਲ ਸੈਕਟਰੀਏਟ ਅਤੇ ਐਡ-ਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਵਿਚ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਜੋ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਹੈ, ਔਰ ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬਿਲਕੁਲ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਇੰਟਰਫੀਅਰੈਂਸ, ਕਮਿਊਨਲ ਥਿੰਕਿੰਗ ਇਨ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਟਰਾਂਸਫਰਜ਼, ਵਿਦਾਊਟ ਐਨੀ ਰੀਜ਼ਨਜ਼ ਅਤੇ ਗਰੁਪਬੰਦੀ ਇਨ ਰੂਲਿੰਗ ਪਾਰਟੀ, ਇਹ ਇਹਦੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਖਾਸ ਰੀਜ਼ਨਜ਼ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਇਸ ਵੇਲੇ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਮੇਰੇ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਕਿਸੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਚੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦਾ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਔਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਡਿਊਟੀ

[ਸ੍ਰੀ ਬਾਲ ਮੁਕੰਦ ਸ਼ਰਮਾ]

ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੇ ਜਾਂ ਅਫਸਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਔਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਇਕ ਸਿਪਾਹੀ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਲਤ ਕੰਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਮੀਜੀਏਟ ਬਾਸ ਹਵਾਲਦਾਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੱਲ ਚਲਦੀ ਚਲਦੀ ਥਾਣੇਦਾਰ ਤੋਂ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਤੱਕ ਅਤੇ ਫੇਰ ਐਸ. ਪੀ. ਤੱਕ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਗੱਲ ਅੰਤ ਵਿਚ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਗਿਰਾਵਟ ਹੈ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿੱਚ। ਹਾਲਾਤ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਅੱਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਇਹ ਪਾਪੂਲਰ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, 73 ਸੀਟਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਫੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਦਫਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੀਡਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਭੱਠਾ ਵੀ ਬਹਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਬਜਟ ਤੇ ਔਰ ਗਵਰਨਰ ਐਡਰੈਸ ਤੇ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਰੂਲਿੰਗ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਉਸਦੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਤਾਅਲੁਕ ਰਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਸਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਮੈਂ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੇ ਬੈਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬੜੇ ਜ਼ੋਰ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਝੂਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾਲ ਮੁਤਫਿਕ ਹਾਂ। ਅਗਰ ਇਹ ਝੂਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇਂ ਬਣੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਅੱਜ ਦੀ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਅੱਜ ਤਕ ਕੋਈ ਐਕਸ਼ਨ ਲਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਟਹਿੜੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪਕੜਿਆ ਗਿਆ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਅਫਸਰ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਬੰਦਾ ਹੈ। ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਤਾਂ ਹੀ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਦੀ ਹੈ ਅਗਰ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਮਿਲੇਗਾ। ਤਾਂ ਹੀ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਕੋਈ ਕੰਮ ਸੁਰਖਰੂ ਹੋ ਕੇ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਬੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਰਸਤਾ ਰੋਕੋ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਇਆ। ਦੂਬੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਬੜਾ ਕਲੀਅਰ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਸਤਾ ਰੋਕੋ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੀ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਸੀ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦਾ ਵਰਕਰ ਕਤਲ ਹੋਇਆ, ਤੁਸੀਂ ਉਸਤੇ ਕੀ ਐਕਸ਼ਨ ਲਿਆ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ, ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ, ਬੇਗੁਨਾਹ ਨੂੰ ਬਚਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ। ਕੁਝ ਐਸੇ ਅਫਸਰ ਹਨ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲਵਾਂਗਾ, ਕੁਝ ਬੜੇ ਅੱਛੇ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਹਨ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਦੂਜੇ ਕੁਝ ਐਸੇ ਅਫਸਰ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਬਰਨਾਲਾ ਜੀ ਨੇ ਇਥੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਗੋਲਡਨ ਟੈਂਪਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਲੋਕ ਹਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਾਂਗੇ। ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਅਫਸਰ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸੀ. ਐਮ. ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਫਸਰ ਉਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਗਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਪੋਸਟਿੰਗ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਈ ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾ ਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰੂਲਿੰਗ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਅਤੇ ਇਧਰੋਂ

ਉਧਰੋਂ ਕਰਕੇ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਥੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਰਵਿਸ ਜਿਹੜੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਕ ਸ਼ੁਗਲ ਹੈ, ਉਹ ਸ਼ੁਗਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਰਵਿਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬੈਠੇ ਹੋਏ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਿਜੀ ਕੰਮਾਂ ਵਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਟੈਲੀਫੋਨ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਹੋਰ ਜਿਹੜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਉਹ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਕੋਈ ਮਰਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੋਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ। ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਪਾਲੀਟਿਕਸ ਦੋ ਮੁਤਜ਼ਾਦ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਪਰ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਇੰਟਰਫੀਅਰੈਂਸ ਦੇ ਵਗੈਰ ਐਡ-ਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਚੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਫਸਰ ਪਾਲੀਟਿਕਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਗ ਜਾਣ ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਗਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੀ ਰਾਖਾ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਹੀ ਚੱਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇ। ਇਹੀ ਗਲ ਅੱਜ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹੋ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਂ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਢਾਹ ਲੱਗ ਜਾਵੇ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਸੱਚਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੀ ਰਾਖਾ ਹੈ। ਇਕ ਤਰਫ ਏ. ਆਈ. ਐਸ. ਐਸ. ਐਫ. ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀ ਤਰਫ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਵਾਲੇ। ਜੋ ਕੁਝ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕੀ ਉਸਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੂਸਰੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ, ਕੀ ਕੋਈ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਲੜਾਈ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ? ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਗ੍ਹਾ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਕਰਫਿਊ ਕਤਲੋਗਾਰਤ, ਲੁੱਟਮਾਰ, ਝਗੜੇ ਅਤੇ ਜਾਨ ਮਾਲ ਦੀ ਰਾਖੀ ਅੱਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣੀ ਔਖੀ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਭਰਮ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਘੰਟੀ) (ਵਿਘਨ)

ਤੁਸੀਂ ਲਾਲਪੁਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣੇ ਆਏ ਹੋ। ਮੈਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਵੀ ਟਾਈਮ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਜਿਹੜੇ ਹਾਲਾਤ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਅੱਜ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਸਦਾ ਫਾਇਦਾ ਕੁਝ ਤਾਕਤਾਂ ਉਠਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਤਬਾਹ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਬਰਬਾਦ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਨੁਕਸਾਨ ਸਾਡਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਫਾਇਦਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋਕ ਉਠਾਉਣਗੇ। ਅੱਜ ਦਾ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਟਰ, ਅੱਜ ਦਾ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕੇਗਾ ਔਰ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੂਸਰਿਆਂ ਤੇ ਪਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਵਾਜਬ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਵੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ? ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪੰਜਾਇਤ ਦਾ ਸਰਪੰਚ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਪਿੰਡ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਹੇਗਾ। ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਨੇ ਹੀ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਟਾਈਮ ਥੋੜ੍ਹਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਚਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ 73 ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ

[ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਲਮੁਕੰਦ ਸ਼ਰਮਾ]

ਹੋਰ ਲੀਡਰ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ? ਲੀਡਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਨਿਗਾਹ ਵਿਚ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿਹੜਾ ਲੀਡਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਪੁਛ ਲਵੋ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਸ ਦਿਆਂਗਾ। ਉਹ ਲੀਡਰ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ ਹੀ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਅੱਛੇ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਟਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਅੱਛੇ ਨੇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। (ਘੰਟੀ)

(ਇਸ ਵਕਤ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋ ਸਾਫ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ)

ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਲਮੁਕੰਦ ਸ਼ਰਮਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਅਤੇ ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਕੋਲ 7–7, 8–8 ਸਾਲ ਦੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਕੇਸਿਜ਼ ਪਏ ਹਨ, ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਜਿਥੇ ਪਏ ਸਨ, ਉਥੇ ਦੇ ਉਥੇ ਹੀ ਪਏ ਹਨ। ਅੱਜ ਸਬੰਧਤ ਅਫਸਰ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਅਫੀਮ ਖਾ ਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਕਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡਿਸਮਿਸ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਗਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਡਿਸਮਿਸ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਵਾਈਂਡ ਅੱਪ ਕਰੋ ਜੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਲਮੁਕੰਦ ਸ਼ਰਮਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਦਨ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਅਫਸਰ ਨਾ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਹੜਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨਾ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਉਹ ਇਥੇ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦੇ ਸਕੇ। ਜੇ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਆ ਤਾਂ ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਆਈ ਵਿਲ ਡਿਸਅਲਾਓ ਇੱਟ।

ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਲਮੁਕੰਦ ਸ਼ਰਮਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਗਰ ਮੈਂ ਡਿਟੇਲ ਦਿਆਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵਕਤ ਲਗੇਗਾ। ਨਕੋਦਰ ਦਾ ਇੰਸੀਡੈਂਟ ਲੈ ਲਵੋ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ। ਅੱਜ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਕਰਫਿਊ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਾਡਾ ਵੀ ਘਿਰਾਓ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਹੱਡ ਬੀਤੀ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ 3 ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਮਿਲਣਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਥੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਸਾਹਿਬ ਮੀਟਿੰਗ ਤੇ ਗਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਚਲੋ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਮਿਲ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਦੂਸਰੇ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਥੇ ਵੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਸਾਹਿਬ ਮੀਟਿੰਗ ਤੇ ਗਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਚਲੋ ਇੰਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਤੀਸਰੇ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਮਿਲ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, 5–7 ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਆ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਲਵਾਂਗੇ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਚਲੋ ਕੀ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਦ ਵਿਚ ਆਕੇ ਮਿਲ ਲਵਾਂਗੇ। ਮੈਂ ਤੀਸਰੇ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਸਤੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਥੇ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਹਿਬ ਮੀਟਿੰਗ ਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਘੁੰਮ ਘੁਮਾ ਕੇ 5–7 ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਅਰਦਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਹਿਬ ਅਜੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਹੋਰ ਵੀ ਦੋਸਤ ਉਥੇ ਮਿਲਣ ਵਾਸਤੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਜਦ ਅਸੀਂ

ਦੁਬਾਰਾ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਅਰਦਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਠਹਿਰ ਜਾਓ, ਮੈਨੂੰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਰੋਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦੇਣਾ, ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਣਾ। ਮੈਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅੰਦਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਜਾ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਮੀਟਿੰਗ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਬਲਕਿ ਸਾਹਿਬ ਪਾਲੀਟਿਕਸ ਡਿਸਕਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇਹ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਪਾਲਿਟਿਕਸ ਦੇ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਵੇ। ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਪਾਲਿਸੀਜ਼ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਟਰ ਉਸ ਨੂੰ ਚਲਾਵੇ। ਅੱਜ ਕੀ ਹੈ? ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਓ, ਉਹ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰੋ ਜੀ।

ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਮੁਕੰਦ ਸ਼ਰਮਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਮੈਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਵੈਸੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਮਸਾਲਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਪਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: 20 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਗਿਲੋਟੀਨ ਅਪਲਾਈ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਛੇਤੀ ਵਾਈਂਡ ਅੱਪ ਕਰ ਦਿਓ।

ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਮੁਕੰਦ ਸ਼ਰਮਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰ ਢਾਹ ਲਾ ਕੇ ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਗਿਰਾ ਦੇਵੇ। ਮੇਰੇ ਦੋਸਤੋ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਜੇ ਸਵਾਰ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਦਲ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਠੀਕ ਹੈ ਜੀ, ਹੁਣ ਬੈਠ ਜਾਓ। Now it is Mrs. Indira Narinder Singh.

Shrimati Indira Narinder Singh (Jalandhar Cantt.) Mr. Speaker, have I your permission? If so, I will speak in English.

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਪਰ ਕਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।

ਕੁਝ ਅਵਾਜ਼ਾਂ: ਬੋਲ ਲੈਣ ਦਿਓ, ਬੋਲ ਲੈਣ ਦਿਓ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਜ਼ਰੂਰ ਬੋਲੋ, ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਟਾਈਮ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਕੋਈ 17 ਕੁ ਮਿੰਟਾ ਤੱਕ ਗਿਲੋਟੀਨ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ 5 ਕੁ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣਾ।

Shrimati Indira Narinder Singh: Thank you, sir, First of all I would like to speak on Demand No. 16 in respect of Education. The Punjab Government has decided to bring about a qualitative improvement in education, which is commendable, because so far, Punjab has paid only lip service to the ten plus two system, whereas the States, like Tamil Nadu, have

[Shrimati Indira Narinder Singh]

fully implemented the system Therefore, in keeping with the All India Policy, Punjab must step up with the ten plus two system. However, in our scheme, there is one basic input essential for development and becomes a condition of growth, and that basic input is a state of peace and stability in the State. Education is linked with this essential input because unless conditions of peace and stability are maintained, colleges and schools cannot function properly. Terrorism and Extremism became a very important link with our educational success. Today, Punjab is in the grip of violence. So, our educationists must pause and think about the haphazard killings. Is it the conspiracy of a movement for achieving narrow political agenda or selfish motives to be realised? Now, what is being done by the youngmen belonging to the Damdami Taksal and A.I.S.S.F. They have been employing various kinds of tactics, which are dangerous and destroying the very peace of the State. Slogans like 'Khalistan' are being raised every now and then. In Canada and England, the youth belonging to these organisations have taken over control of Gurdwaras there. Therefore, the problem of extremism is linked to the problem of youth. The Chief Minister stated that a sum of Rs. 2.50 crores has been allotted for the rehabilitation of the youth, who have been alienated. But the basic question is whether this amount is being made available to these youth in a proper way. I think, unless a turn is given to their thought process, it may not be possible, in the present political set up to create job opportunities for those alienated youth and the exercise will be one sided. Further, the Education Department should link themselves to youth Affairs and Sports. They must evolve ways and means to know the surplus energy of the youngmen. Therefore, in the field of sports, we must train and motivate the young to once again put Punjab at No. 1 in the World of Sports. The necessity is to legislate and make provisions for ensuring that no new school will be opened without provision of an adequate sports field.

It has been proposed that 250 primary schools will be upgraded, but in this connection, I draw the attention of the House about the shortage of 16,360 class rooms and also shortage of other infrastructure in the primary schools. Why cannot in Punjab, Adarsh Schools be set up to ensure discipline of athletics and gymanietics? It is my experience that the boys of Khalsa College on the G.T. Road which is in my constituency do not use the facility of library and sports. They are idle at all hours. This is loss of national energy and their services should be diverted to the field of sports. There is no mention in the Budget speech about discipline of athletics and gymnastics. We have not laid any stress on channelising the energy of our youth. Why should there be a sense of alienation in boys? The present Government should assure and also there is need to make them Indian nationals first and the necessity is to help them by involving them in many developmental activities which would channelise their energy. There is deporable lack of library facility in primary, middle and high schools. When we visit them the children are sitting at different places in their spare time with no recreation facility. The teachers are sitting under the trees waiting to go back home one hour earlier.

There are no big shops of books. In towns like Jullundur, there was one big shop, that is, Rama Krishna Agency which had now been closed. In the villages there are no library facilities. Reading material in Punjab villages with agriculture base technology, etc. must be thrown at every door step.

I bring to the notice of the House a very important point and that is women education. In the urban sector the education of women is relatively higher than in the rural areas. We should educate the female. Our educationists should think over it and the education must cater to the needs of the females so that our girls can rise above the 'Paper Bari' and 'pickle' stage and could take part in the more advanced technological and electronic fields. Women are to be educated and their education should be upgraded.

I would suggest that even from the primary level education we should inculcate a sense of self respect, self reliance, broad awareness and tolerance in students. In this way, they will come forward and achieve many things in life.

Mr. Speaker : How much more time will you take?

Shrimati Indira Narinder Singh : I will finish my speech soon.

Further, I want to say that Punjab should take up the programme of community singing. Our Education Minister should contact the persons who are in this line. Actually, there is not community singing in Punjab Even the people of N.C.C. never care to participate in community singing. I suggest that the students should be encouraged to sing the songs like—

"ਸਾਰੇ ਜਹਾਂ ਸੇ ਅੱਛਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਹਮਾਰਾ" ......

"ਦੇਹ ਸ਼ਿਵਾ ਬਰ ਮੋਹੇ"

There is community singing in NCERT. This year on Republic Day 7,000 children participated in community singing. Such songs should be popularised in N.C.C. students.

I am grateful to the Hon. Speaker for permitting me to speeak. Another thing with which I am concerned is that energy of our dynamic youth-our children should be dedicated to the Nation. In the end I conclude with the words of the Chief Minister: "Let not Punjab even seek to carve a destiny different from the destiny of India."

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ, ਤੁਸੀਂ ਪੰਜ ਮਿੰਟਾਂ ਲਈ ਬੋਲੋ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ (ਪਠਾਨਕੋਟ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅੱਜ ਦੋ ਮੱਦਾਂ ਤੇ ਬੋਲਣਾ ਹੈ। ਮੱਦ ਨੰ: 11 ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਮੱਦ ਨੰ: 16 ਜਿਸ ਦਾ ਭੈਣ ਜੀ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਕਹਾਂਗਾ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਮਿਆਰ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅੱਜ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮਿਆਰ ਬਹੁਤ ਗਿਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਬੁਕਿਸ਼ ਨਾਲਿਜ ਤਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ ਅਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬੀ. ਏ. ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਨਾਲਿਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਖਿਆ ਦਾ ਸਟੈਂਡਰਡ ਗਿਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਦੋ ਚਾਰ ਗੱਲਾਂ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੀ ਸਿੱਖਿਆ

[ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ]

ਬਣਦੀ ਚਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵਿਸਫੋਟਿਕ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸਫੋਟਿਕ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਭਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੈ, ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੈ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੈ । ਸਾਡੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਔਰ ਟੀਚਰ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਉਠ ਕੇ ਹੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਔਰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਸਫੋਟਿਕ ਸਥਿਤੀ ਤਾਂ ਆਈ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਗੁਜਾਰਿਸ਼ ਹੈ ਹਾਊਸ ਅੱਗੇ, ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਜੋ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਬਸਤਾ ਚੁਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਕੋਲ ਇਕ ਸਬਜੈਕਟ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੂਜੇ ਸਬਜੈਕਟ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਬੱਚੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਬੋਝ ਨਾਲ ਦੱਬੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜੋ ਗਿਆਨ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਿਖਸ਼ਕ ਸਕੂਲਾਂ ਅੰਦਰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਸਟਰਜ਼ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਕੰਮ ਦੇ ਬੋਝ ਨਾਲ ਦੱਬੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਕ ਕਾਲਜ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਢਾਈ ਤਿੰਨ ਹਜਾਰ ਰੁਪਿਆ ਬਤੌਰ ਤਨਖਾਹ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਸਿਰਫ ਦਿਨ ਵਿਚ ਦੋ ਪੀਰੀਅਡ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਅੰਦਰ ਲਗਾਤਾਰ 9–9 ਪੀਰੀਅਡ ਪੜ੍ਹਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਤਨਖਾਂਹ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਸ਼ਿਖਸ਼ਾ ਦੇ ਸਤਰ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਵਾਸਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਪੀਰੀਅਡ ਘਟਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਬੋਝ ਘਟਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨੇ ਪੀਰੀਅਡ ਘੱਟ ਹੋਣਗੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਘੱਟ ਹੋਣਗੀਆਂ ਉਨੇ ਬੱਚੇ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ਿਖਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣਗੇ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਈ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਖਾਣ ਲਈ ਖਾਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ, ਕੇਰਲਾ ਔਰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਮੁਫਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਥੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗਰੀਬ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਖਾਣਾ ਮੁਫਤ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਗਰੀਬ ਬੱਚੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਕਰਸ਼ਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਸਕੂਲਾਂ ਅੰਦਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਮਿਆਰ ਘਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਛੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਬਜੈਕਟ, ਵਿਸ਼ੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਟੀਚਰ ਟਰੇਂਡ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ। ਟੀਚਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਬਜੈਕਟ ਦਾ ਨਾਲੇਜ ਨਹੀਂ ਜੋ ਕੋਰਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਟੀਚਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਣਗੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬੱਚੇ ਉਸ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰਸੀਵ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਾਡੇ ਵੇਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਚਲਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਕਾਊਟਸ ਐਂਡ ਗਾਈਡਜ਼ ਦੀ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਚਲਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਵਾਈਂਡ ਅੱਪ ਕਰੋ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਬਹੁਤ ਅੱਛੀ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਸਾਡੇ ਵੇਲੇ ਚਲਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਕਾਊਟਸ ਐਂਡ ਗਾਈਡਜ਼ ਸੀ । ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਅੱਛੇ ਅੱਛੇ ਕੰਮ ਸਕਾਊਟਿੰਗ ਦੇ ਸਾਨੂੰ ਸਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਲੇਕਿਨ ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਅੱਜ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ।

ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਜਿਹੜੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਨਕਲ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਹੁਤ ਚਲਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਬੱਚਾ ਜਿਹੜਾ ਕੋਈ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਤਾਬ ਵੀ ਦੇਖੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਉਹ ਇਮਤਿਹਾਨ ਪਾਸ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਂਟਰਾਂ ਵਿਚ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਦਮੀ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਮਾਸਟਰ ਕਾਗਜ਼ ਭੇਜਦੇ ਹਨ। ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਨਕਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਹਰ ਸੂਰਤ ਤੇ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਨਕਲ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਕੰਮਾ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਹਨ। ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪੀਰੀਅਡ, ਜ਼ੀਰੋ ਆਵਰ ਦਾ ਪੀਰੀਅਡ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਿ ਬੱਚੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪ੍ਰੈਸਕਰਾਈਬਡ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਨਾਲੇਜ ਉਸ ਪੀਰੀਅਡ ਵਿਚ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰ ਲੈਣ। ਟੀਚਰਾਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਗਰਾਊਂਡਜ਼ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂਕਿ ਉਥੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰੀਰਕ ਸਿਹਤ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇ ਸਕਣ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਣ। ਸਾਡੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਬੜੇ ਅਨਰਜੈਟਿਕ ਹਨ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਗੇ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਡੀਮਾਂਡ ਤੇ ਬੋਲਣ ਦਾ ਟਾਈਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਡਿਮਾਂਡ ਨੂੰ ਮੈਂ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਹਾਂ ਜੀ, ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ।

ਸ੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੋਲਣਾ ਹੈ ਜੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੋਲਣਾ ਹੈ। ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਰਿਪਲਾਈ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਗਿਲੋਟੀਨ ਦਾ ਟਾਈਮ ਐਕਸਟੈਂਡ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

We extend it upto 1.00
(*Voices*: yes, yes.)
ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਕੈਪਟਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ 5 ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਖਤਮ ਕਰੋ।

ਸ੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ : ਮੈਂ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ। ਮੈਂ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਐਂਡ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਤੇ ਬੋਲਣਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਟਾਈਮ ਵਿਚ ਬੋਲ ਲੈਣਾ। ਹਾਂ ਜੀ, ਕੈਪਟਨ ਸਾਹਿਬ।

ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਨੂੜ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਡੀਮਾਂਡ ਨੰ: 9 ਅਤੇ 10 ਤੇ ਕੁਝ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਸੁਝਾਉ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਸਮਾਪਤ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੇਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਅੱਜ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਲੋਕ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਪਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਕਤੀ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀ। ਲੇਕਿਨ ਕੁੱਝ ਰੱਦੋ ਬਦਲ ਹੋਈ, ਇਕ ਅਸੀਂ ਬਿਊਰੋਕਰੇਸੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ

[ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ]

ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਅੱਜ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਉਹ ਟਰੈਡੀਸ਼ਨਜ਼ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੇ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਸਨ, ਉਹ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਵਿਚ ਆਪਾਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਹਾਲਾਂ ਵੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਾਂ ਬਨਿਸਬਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਕਿ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ, ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਨਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ, ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸੁਖਾਵਾਂ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਵਿਚ ਅਫਸਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਆਪਣੇ ਟਾਈਮ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਕੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ। ਇਸ ਐਟੀਚਿਊਡ ਨੂੰ ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਆਪਾਂ ਅਸਲੀ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਰਾਜ ਔਰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਿਹੜੇ ਵੀਰ, ਲੀਡਰ ਬੈਠੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਸੀ ਰੂਲਿੰਗ ਕਲਾਸ ਆਈ. ਏ. ਐਸ. ਦੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੂਲਰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਨਾਂ ਕਿ ਜਨਤਾ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੈਵੀ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਥੱਲੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹਨ ਪਰ ਉਪਰਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਫਸਰ ਹਨ। ਕੋਈ ਫ਼ਾਈਲ ਚਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਈ ਕਈ ਸਾਲ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਫਾਈਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਿਆਂ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਐਸੀ ਕਮੇਟੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਐਡਮਨਿਸ਼ਟਰੇਟਿਵ ਰੀਫਾਰਮ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੇ ਨਾਨ-ਆਫੀਸ਼ਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ, ਐਕਸ-ਪਰਟਸ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸੋ ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਮਾਡਰੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਵਲ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਵੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸਪੈਸ਼ੇਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਵੱਲ ਚਲ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸ ਦੇਖ ਲਵੋ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਸਾਡੇ ਦੇਖ ਲਵੋ, ਕੋਈ ਖੇਤਰ ਦੇਖ ਲਵੋ, ਆਪਾਂ ਸਪੈਸਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਲੇਕਿਨ ਇਕ ਗੱਲ ਵਾਸਤੇ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਕੁਝ ਐਸੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵੱਲ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਅੰਦਰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ। ਔਰ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਇਸ ਗੱਲ ਉਪਰ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟਸ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਉੱਚ ਪਧਰੀ ਸਿਖਲਾਈ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੇ ਪੈਸੇ ਬਰਬਾਦ ਕਰਕੇ ਉਹ ਐਸ. ਡੀ. ਓ. ਲੈਵਲ ਤਕ ਅਤੇ ਫਿਰ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਲੈਵਲ ਤਕ ਮਹਿਕਮੇਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਐਕਸਪਰਟਸ ਹਨ, ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟਸ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਕਮਾ ਕਿਵੇਂ ਚਲਦਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰ ਸੈਕਟਰੀਏਟ ਲੈਵਲ ਉਤੇ, ਗੌਰਮਿੰਟ ਲੈਵਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਇਕ ਇਨਸਾਨ ਜਿਸ ਨੇ 25-26-30 ਸਾਲ ਮਹਿਕਮੇਂ ਵਿਚ ਲਾਏ ਹੋਏ ਹੋਣ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਵਾਈਂਡ ਅੱਪ ਕਰੋ।

ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ : ਮੈਂ ਇਕ ਪੁਆਇੰਟ ਹੋਰ ਕਹਿ ਕੇ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਇਗਨੋਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਆਈ. ਏ. ਐਸ. 4 ਸਾਲ, 5 ਸਾਲ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸੜਕ ਬਣਦੀ ਕਿਵੇਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਮੈਡੀਕਲ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਚਲਦਾ ਕਿਵੇਂ ਹੈ, ਹਸਪਤਾਲ ਕਿਵੇਂ ਚਲਦੇ

ਹਨ, ਅੱਜ ਉਸਨੂੰ ਉਪਰ ਬਿਠਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਕੋਈ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈਕਟਰੀਏਟ ਲੈਵਲ ਤੇ, ਗੌਰਮਿੰਟ ਲੈਵਲ ਤੇ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਬਾਹਰ ਨਾਨ-ਆਫੀਸ਼ਲ ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਲੇਕਿਨ ਆਪਣੇ ਫੀਲਡ ਵਿਚ ਬੜੇ ਉੱਚੀ ਪਧਰ ਦੇ ਗਿਆਨੀ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪੁਆਇੰਟ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਅਹੁਦੇ ਰੱਖਕੇ ਨਵੀਂ ਹਵਾ, ਇਕ ਨਵਾਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਈਏ। ਐਸੇ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਵਿਚ ਲਿਆਈਏ। ਇਹ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਕਹਿਕੇ ਮੈਂ ਸਮਾਪਤ ਕਰਾਂਗਾ। ਆਪਾਂ ਇਕ ਗੱਲ ਦੇਖੀਏ, ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਇਨਸਾਨ ਫੌਜੀ ਸਰਵਿਸ ਵਿਚ ਜਾਂ ਆਮ ਸਰਵਿਸ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਡਿਸਪਲਿਨ ਅਤੇ ਐਫੀਸ਼ੈਂਸੀ ਕੁੱਟ ਕੁੱਟ ਕੇ ਭਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਉਹ 10 ਸਾਲ ਨੌਕਰੀ ਕਰਕੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, 15 ਸਾਲ ਨੌਕਰੀ ਕਰਕੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ, ਐਫੀਸੈਂਸ਼ੀ ਔਰ ਡਿਸਪਲਿਨ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਆਪਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸੱਜਣ 10 ਸਾਲ ਜਾਂ 15 ਸਾਲ ਸਰਵਿਸ ਕਰਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਐਨੀ ਸਰਵਿਸ ਕਰਕੇ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਦੇ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡਿਸਪਲਿਨ, ਐਫੀਸ਼ੈਂਸੀ ਅਤੇ ਸੂਝ ਬੂਝ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਨੌਕਰੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ, ਮੁਲਕ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਆਪਾਂ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਸਕੀਏ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਸਮਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੇਂ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਬੜੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪ ਦਾ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

Mr. Speaker : Sardar Balwant Singh. Only ten minutes please. Then guillotine will have to be applied at 1.00 P.M. sharp.

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ) : ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਸਭ ਦੀਆਂ ਤਕਰੀਰਾਂ ਔਰ ਸੁਝਾਉ ਸੁਣੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕਨਸਟਰਕਟਿਵ ਸੁਝਾਉ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਬਿਊਰੋਕਰੇਸੀ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਹੈ......

It is not responsive to the social and economic needs of the developing society.

ਮੌਜੂਦਾ ਗੌਰਮਿੰਟ ਜੋ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਜਾਣੂੰ ਹੈ ਬਲਕਿ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਤਰੱਕੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਰੱਕੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਾਇੰਸ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਾਰਾ ਸਟਰਕਚਰ ਚੇਂਜ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਿਵੇਂ ਤਿਵੇਂ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਟਿਵ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਰਹੀ, ਹਕੂਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਨਹੀਂ

[ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ]

ਰਹੀ, ਹੁਣ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਦੇਖਣ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਜਲਦੀ ਐਸਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾਏ, ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਟਿਵ ਰੀਫਾਰਮ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣੀ ਹੈ (ਥੰਪਿੰਗ) ਜਿਹੜੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਵੀ ਔਰ ਆਫੀਸ਼ੀਅਲ ਵੀ ਰਖਾਂਗੇ। ਅੱਜ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੇ ਇਨਸਾਫ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਥੇ ਭੀੜ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਜਾਣੂ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਔਰ ਸਪੈਸ਼ਿਲਸਟਸ ਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਔਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ [illegible] ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਾਂਗੇ। (ਥੰਪਿੰਗ)

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਕ ਬੀਬੀ ਇੰਦਰਾ ਜੀ ਨੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਪਾਲਿਸੀ ਬੜੀ ਕੰਸਟ੍ਰਕਟਿਵ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚ ਸਟੇਬਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਪਾਲਿਸੀ ਜੋ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਟਰੇਂਥਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕੋਈ 250 ਦੇ ਕਰੀਬ ਨਵੇਂ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਣੇ ਹਨ ਔਰ ਅਸੀਂ ਮਾਡਲ ਸਕੂਲ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹਣੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਗਰੋਥ ਰੇਟ ਵੀ ਬਿਲਡ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਸੂਬੇ ਦੀ ਨੀਡਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਢਾਲਿਆ ਜਾਏ। ਇਕ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਾਸ ਕਹੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ—

"Why should there be sense of alienation among the youth"

ਇਹ ਫੈਕਟ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਸ ਆਫ ਅਲਾਈਨੇਸ਼ਨ ਆਈ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਆਈ ਹੈ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸੇ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇਹ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਤਨੀ ਦੇਰ ਸੈਨੱਸ ਆਫ ਅਲਾਈਨੇਸ਼ਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਫੀਲਿੰਗਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੀਏਟ ਕਰਦੇ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਸਟਿਸ ਮਿਲੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ [illegible] 10-15 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਬਜਟ ਦਾ ਇਸ ਪਾਸੇ ਰਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਧਰ ਉਧਰ ਹੋ ਰਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਨ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਬਲਿਕ ਪਿਆਰ, ਮੁਹੱਬਤ ਨਾਲ ਯੂਥਸ ਨੂੰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਮੇਨ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਯੂਥਸ ਨੂੰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਮੇਨ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਈਏ ਔਰ ਅਸੀਂ ਇਸੇ ਪਾਲਿਸੀ ਬੱਲੇ ਵਰਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।, ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੇਖ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਪਾਲਿਸੀ ਯੂਥਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਨਾਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਮੇਨ ਸਟਰੀਮ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਹੈ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਐਂਡ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸੈਕਟਰੀਏਟ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਿਸਟਮ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਐਡ-ਮਨਿਸਟਰੇਟਿਵ ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਟਿਵ ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਇਕ ਹੀ ਸੂਬੇ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਇਕ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹੋਰ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਰੂਰਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਂਡ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਇਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਆਦਮੀ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਰਿਵਿਊ ਕਰਾਂਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੰਕਸ਼ਨਜ਼ ਠੀਕ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਮੁਤਾ-ਬਿਕ ਰਿਸਪੌਂਸਿਵ ਬਣਾਵਾਂਗੇ।

ਐਕਸਾਈਜ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਕੇ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਦੀ ਇਹ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਹੈ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਸਾਡੀ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਦੀ

ਇਨਕਮ ਵਧੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਥਲੇ ਗਈ ਹੋਈ ਸੀ ਉਹ ਇਸ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਵਧੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਅਸੀਂ ਆ ਕੇ 1984-85 ਨਾਲੋਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ 20 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਅੰਕੜੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕ-ਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਵਿਚ 14% ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਟੈਕਸਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨੀ ਵੱਧੀ ਹੈ 6.5% ਐਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਟੈਕਸ ਐਰ ਸ਼ੋਅ ਵਗੈਰਾ ਵਿੱਚ 17% ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ 1985-86 ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਇਹ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਉਦੋਂ ਇਸ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 5 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਦ ਦੀ ਇਹ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਹੈ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸੈਨਸ ਆਫ ਕੰਫੀਡੈਂਸ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਅਸੀਂ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਟਿਵ ਮਸ਼ੀਅਰਜ਼ ਵੀ ਸਟਰੈਂਥਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਫੀਲਿੰਗ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦ ਇਨ ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਟਰਕਚਰ 75 ਕਰੋੜ ਤੋਂ 100 ਕਰੋੜ ਤਕ ਦਾ ਵਾਧਾ ਐਤਕੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੈਰੀਅਰਜ਼ ਨੂੰ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ ਕਰਕੇ, ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ ਕਰਕੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਐਂਡ ਟੈਕਸ਼ੇਸ਼ਨ ਦੀ ਇਨਕਮ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬ ਜ਼ਰੂਰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਮਹਿੰਗੀ ਹੋਵੇਗੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਭਰਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦੁਖੀ ਹੋਣਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਸਮੱਗਲਿੰਗ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸ ਦਿਓ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ: ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਅਸੀਂ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਾਂਗੇ।

30–40 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਦਾ ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰੈਵੇਨਿਊ ਓਰਿਜਨੇਟ ਪਾਲਿਸੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਇਲਿਸਿਟ ਡਿਸਟੀਲੇਸ਼ਨ ਵੀ ਗੁੜ ਅਤੇ ਖੰਡ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਈਸਿਜ਼ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ ਸਮੱਗਲਿੰਗ ਬਾਰੇ ਵੀ ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰਿਆਣੇ ਨਾਲ ਵੀ ਅਸੀਂ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਐਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਵੀ ਅਸੀਂ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਐਰ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਮੀਲਰ ਟਾਈਪ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਜ਼ ਲਾਈਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂਕਿ ਸਮੱਗਲਿੰਗ ਰੁਕ ਸਕੇ। ਨਾਰਥ ਜ਼ੋਨ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਬਣਾਈ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। (ਇਕ ਅਵਾਜ਼: **ਐਕਸ ਸਰਵਿਸਮੈਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸ ਦਿਓ**)। ਐਕਸ ਸਰਵਿਸਮੈਨ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਟਿਵ ਰਿਫਾਰਮ ਕਮੇਟੀ ਬਣੇਗੀ ਉਹ ਇਸ ਇਸ਼ੂ ਨੂੰ ਵੀ ਲਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਤਜਰਬਾਕਾਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਪੰਜਾਬੀ ਲੈਂਗੁਏਜ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿਓ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ: ਉਹ ਤਾਂ ਲਾਗੂ ਹੈ।

Mr. Speaker : Now, I apply the Guillotine.

Demand No. 9

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 6,32,40,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Civil, Secretariat.

The motion was carried.

Demand No. 10

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 10,17,50,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of District Administration.

The Motion was carried

Demand No. 6

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 7,55,22,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Excise and Taxation.

The Motion was carried

Demand No. 16

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 2,36,93,94,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Education.

The Motion was carried.

Demand No. 1

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 1,23,93,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of State Legislature.

The Motion was carried.

Demand No. 2

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 1,13,59,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Council of Ministers.

The Motion was carried

Demand No. 3

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 6,11,35,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Administration of Justice.

The Motion was carried.

Demand No. 4

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 56,55,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Elections.

The Motion was carried.

Demand No. 5

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 16,47,07,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Revenue.

The Motion was carried.

Demand No. 7

Mr. Speaker: Question is—

That a sum not exceeding Rs. 1,03,95,65,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Finance.

The Motion was carried.

Demand No. 8

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 20,53,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Public Service Commission

The Motion was carried.

Demand No. 11

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 64,24,81,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Police.

The motion was carried.

Demand No. 12

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs· 5,62,54,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Jails.

The Motion was carried.

Demand No. 13

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 4,83,63,000 on Revenue Account ~~and defray~~ and Rs. 8,40,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Stationery and Printing

The Motion was carried.

Demand No. 14

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 6,92,56,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Miscellaneous Services.

The Motion was carried.

Demand No. 15

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 15,96,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Rehabilitation, Relief and Resettlement.

The Motion was carried.

Demand No. 17

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 3,92,27,000 on Revenue Account and Rs. 55,00,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Technical Education Science and Technology.

The motion was carried.

Demand No. 18

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 1,03,15,40,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Medical and Public Health

The Motion was carried.

Demand No. 19

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 2,51,53,000 on Revenue Account and Rs. 13,23,96,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Housing and Urban Development.

The Motion was carried.

Demand No. 20

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 2,27,09,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Information and Publicity.

The Motion was carried.

Demand No. 21

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 1,27,06,000 on Revenue Account and Rs. 26,00,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Tourism and Cultural Affairs.

The Motion was carried.

Demand No. 22

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 11,33,31,000 on Revenue Account and Rs. 16,04,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Labour, Employment and Industrial Training.

The Motion was carried.

Demand No. 23

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 34,59,83,000 on Revenue Account and Rs. 1,60,00,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Social Security and Welfare.

The Motion was carried.

Demand No. 24

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 1,99,82,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Planning and Statistics

The Motion was carried.

Demand No. 25

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 8,81,49,000 on Revenue Account and Rs. 18,84,29,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Co-operation.

The Motion was carried.

Demand No. 27

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 5,19,53,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Soil and Water Conservation.

The Motion was carried.

Demand No. 29

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 17,96,10,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Animal Husbandry.

The Motion was carried.

Demand No. 30

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs.. 74,13,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Dairy Development.

The Motion was carried.

Demand No. 31

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 1,45,52,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Fisheries.

The Motion was carried.

Demand No. 32

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 15,79,95,000 on Revenue Account and Rs 25,00,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Forests.

The Motion was carried.

Demand No. 33

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 40,54,12,000 on Revenue Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Community Development.

The Motion was carried.

Demand No. 34

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 16,16,15,000 on Revenue Account and Rs. 9,76,00,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Industries.

The Motion was carried.

Demand No. 35

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 60,24,000 on Revenue Account and Rs. 8,00,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Civil Aviation.

The Motion was carried.

Demand No. 39

Mr. Speaker : Questions is—

That a sum not exceeding Rs. 71,52,76,000 on Revenue Account and Rs. 63,01,79,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Irrigation, Drainage and Flood Control.

The Motion was carried.

Demand No. 41

Mr. Speaker : Question is—

That a sum not exceeding Rs. 3,62,82,26,000 on Capital Account be granted to the Governor to defray the charges that will come in course of payment for the year 1986-87 in respect of Loans and Advances by the State Government.

The Motion was carried.

Mr. Speaker : The House stands adjourned till 2.00 P.M. on Monday, the 24th March, 1986.

*1.03 P.M. *(The Sabha then adjourned *till 2.00 P.M. on Monday, the 24th March 1986)*

APPENDIX

TO

PUNJAB VIDHAN SABHA DEBATE

Dated 21st March, 1986

Vol. II—No. 16

STARRED QUESTION AND ANSWER

Police Firing at Gurdaspur

***323. Prof. Kumari Susheel Mahajan :** Will the Chief Minister be pleased to state —

(a) whether it is a fact that one person died and four others were injured by Police firing on 24th December, 1985 at Gurdaspur ; if so, the details thereof ; and

(b) whether the Government has given any compensation to the families of those killed/injured.

Sardar Surjit Singh Barnala : (a) Yes. One person Rajan son of Ram Saran Dass died and four persons Sarvshri Ashok Kumar, son of Ram Chand, Mohan Lali son of Puran Chand, Ashwani Kumar son of Ved Parkash and Raj Kumar son of Tilak Raj were injured ;

(b) Not as yet.

21341/PVS—Govt. Press, Chd.

Published under the authority of the Punjab Vidhan Sabha and printed by the Controller, Printing and Stationery Department, U. T. Chd.

29

Punjab Vidhan Sabha Debates

25th March, 1986

Vol. II No. 18

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

Tuesday, the 25th March, 1986.

Punjab Vidhan Sabha Secretariat, Chandigarh.

Price. Rs. 12

Bhav
Inde

Ques
Nun

of p
the

ਗਿਅ

stat

to

PUNJAB VIDHAN SABHA

Tuesday, the 25th March, 1986.

The Vidhan Sahha met in the Punjab Vidhan Sabha Hall, Vidhan Bhavan, Chandigarh at 9-00 A.M. of the Clock. Mr. Speaker (Sardar Ravi Inder Singh) in the Chair.

POSTPONED STARRED QUESTIONS AND ANSWERS

Mr. Speaker: First we will take up the list of Postponed Starred Questions. Extension has been asked for in respect of Starred Question Number 93.

Doctor Kewal Krishan : Extension has been asked for even in respect of postponed question. By what time the reply will be given. How long the Session is to continue?

Mr. Speaker : We have asked for it.

Doctor Kewal Krishan : During this Session?

Mr. Speaker: Next Question.

Starred Question No. 99

(ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।)

Water Logging in Tehsil Anandpur Sahib

*152. **Shri Ram Parkash Bali :** Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether the area from Brahmpur to Kirtpur Sahib, Tehsil Anandpur Sahib, District Ropar, has been waterlogged due to the flow of Anandpur Sahib Hydel Channel causing damage to the houses and crops;

(b) whether the Government purpose to give any compensation to the affected people of the said area;

(c) whether there is any proposal under the consideration of the Government to eliminate the water-logging in the area referred to in part (a) above?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ: (ੳ) ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਹਾਈਡਲ ਚੈਨਲ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦਾ ਲੈਵਲ ਉਪਰ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ।

(ਅ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

---

*For Starred Question No. 93 and reply thereto, please see Appendix to this Debate.

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

(ੲ) ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੇਮ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਇਕ ਟੈਕਨੀਕਲ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਯੋਗ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣਗੇ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨ ਗਿਰ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣਗੇ ਔਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਸਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਕਿਤਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕਿਤਨੇ ਮਕਾਨ ਗਿਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਤਨੀ ਫਸਲ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਮੇਟੀ ਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਣਾਈ ਹੈ ਕਿ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਆਲਟਰਨੇਟਿਵ ਕੀ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਵਾਟਰ-ਲੋਗਿੰਗ ਖਤਮ ਹੋਵੇ। ਨੈਚੁਰਲ ਕਲੈਮਿਟੀਜ਼ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੂਸਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕੀ ਉਸ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦਿਵਾਉਣਗੇ ? ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨ ਗਿਰ ਗਏ ਹਨ ਔਰ ਉਸ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਭੇਜੀ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ ਔਰ ਕਦੋਂ ਤਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਾਰੀ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਆ ਗਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ।

ਸਰਦਾਰਨੀ ਗੁਰਬ੍ਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੁਕਤਸਰ ਤਹਿਸੀਲ ਵਿਚ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ । ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਉਸ ਦਾ ਪਾਣੀ ਅਜੇ ਤਕ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਕੀ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਲਈ ਇਨਸ-ਟਰੱਕਸ਼ਨਾਂ ਦੇਣਗੇ ? ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਥੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਔਰ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮੈਂ ਇਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਕੀਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ ਡਰੇਨਜ਼ ਦੀਆਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੇਮ ਦਾ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲ ਸਕੇਗਾ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਜਲਦੀ ਹੋਵੇ।

ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਮਾਨਸੋਵਾਲੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਸੇਮ ਦੇ ਹਨ। ਸੇਮ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕਾਬਲੇ ਕਾਸ਼ਤ ਹੋ ਸਕੇ, ਕੀ ਉਸ ਲਈ ਮਾਸਟਰ ਪਲੈਨ ਬਣਾ-ਉਣਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸੇਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਸੇਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਡੀ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਥੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸੇਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਪਰਾਬਲਮ ਹੈ, ਉਥੇ ਡਰੇਨ ਪੁੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

Paucity of Buildings for Rural Allopathic Dispensaries

***95. Doctor Kewal Krishan:** Will the Minister for Health & Family Welfare be pleased to state—

(a) the number of rural allopathic dispensaries in the State districtwise ;

(b) the number and names of such dispensaires where buildings have not been provided by the department and inadequate buildings have been provided by the Panchayats districtwise;

(c) Whether it is a fact that a majority of the doctors posted in rural dispensaries do not reside there because of non-availability of residential facility ?

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ : (ੳ) ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 1,569 ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲੇਵਾਰ ਸੂਚਨਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :—

1.	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	192
2.	ਜਲੰਧਰ	148
3.	ਲੁਧਿਆਣਾ	145
4.	ਕਪੂਰਥਲਾ	56
5.	ਬਠਿੰਡਾ	128
6.	ਫਰੀਦਕੋਟ	139
7.	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	121
8.	ਪਟਿਆਲਾ	133
9.	ਰੂਪ ਨਗਰ	79
10.	ਸੰਗਰੂਰ	135
11.	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	149
12.	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	139
13.	ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ	5
		1,569

(ਅ) 1,213. ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ-ਵਾਰ ਲਿਸਟ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ ।

[Minister for Health & Family Welfare]

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਨਾਮ ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਲੋਂ ਨਾਕਾਫੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸੀਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
1	ਕਿਰਤੋਵਾਲ	...	ਪੱਟੀ
2	ਕੱਚਾ ਪੱਕਾ		ਪੱਟੀ
3	ਭਾਗਪੁਰ	...	ਪੱਟੀ
4	ਬੋਪਾ ਰਾਏ	...	ਪੱਟੀ
5	ਤਰਸਿੱਕਾ	...	ਪੱਟੀ
6	ਪਰਿਗੜ੍ਹੀ	...	ਪੱਟੀ
7	ਕੋਟ ਬੁਢਾ	...	ਪੱਟੀ
8	ਡੋਬਲੀ	...	ਪੱਟੀ
9	ਘੋਨੇਵਾਲ	...	ਅਜਨਾਲਾ
10	ਨੰਗਲ ਸੋਹਲ	...	ਅਜਨਾਲਾ
11	ਬੋਬਾ	...	ਅਜਨਾਲਾ
12	ਮੱਕੇਵਾਲ	...	ਅਜਨਾਲਾ
13	ਗਰਾਮਸ਼ਲ	...	ਅਜਨਾਲਾ
14	ਜਗਦੇਵ ਖੁਰਦ	...	ਅਜਨਾਲਾ
15	ਚੱਕ ਡੋਗਰਾ	...	ਅਜਨਾਲਾ
16	ਸਾਰੰਗ ਗੜ੍ਹ	...	ਚੋਗਵਾਂ
17	ਧਾਰੀਵਾਲ	...	ਅਜਨਾਲਾ
18	ਈਸਾਪੁਰ	...	ਅਜਨਾਲਾ
19	ਗਿਆਨਪੁਰਾ	...	ਅਜਨਾਲਾ
20	ਰਾਖੇ	...	ਅਜਨਾਲਾ
21	ਪਤਰਾਂ ਕਲਾ	...	
22	ਸੰਸਾਰ ਕਲਾਂ	...	ਅਜਨਾਲਾ
23	ਮਹਿਲਾਂ ਵਾਲ	...	ਅਜਨਾਲਾ
24	ਅਦਲੀ ਵਾਲਾ	...	ਵੇਰਕਾ
25	ਲਸ਼ਕਰੀ ਨੰਗਲ	...	ਅਜਨਾਲਾ
26	ਸੰਗਤਪੁਰਾ	...	ਅਜਨਾਲਾ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸੀਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
27	ਚੇਤਨਪੁਰਾ	...	ਅਜਨਾਲਾ
28	ਗਿੱਲ	...	ਤਰਸਿੱਕਾ
29	ਭੀਲੋਵਾਲ	...	ਤਰਸਿੱਕਾ
30	ਮਤੇਵਾਲ	...	ਤਰਸਿੱਕਾ
31	ਚਾਨਨਕੇ	...	ਤਰਸਿੱਕਾ
32	ਕਾਲੇਕਾ	...	ਤਰਸਿੱਕਾ
33	ਦਸਮੇਸ਼ ਨਗਰ	...	ਤਰਸਿੱਕਾ
34	ਜਾਬੋਵਾਲ	...	ਤਰਸਿੱਕਾ
35	ਮਹਿੰਦੀਪੁਰ	...	ਵਲਟੋਆ
36	ਚਕਵਾਲੀਆ	...	ਵਲਟੋਆ
37	ਭੇਗਕਾਨਾ	...	ਵਲਟੋਆ
38	ਅਗਲਉੱਤਰ	...	ਵਲਟੋਆ
39	ਵਲਟੋਆ	...	ਵਲਟੋਆ
40	ਵਰਨਾਲਾ	...	ਵਲਟੋਆ
41	ਤੂਤ	...	ਵਲਟੋਆ
42	ਭੰਗਾਲਾ	...	ਵਲਟੋਆ
43	ਤੋਤੀਆ	...	ਵਲਟੋਆ
44	ਲਾਲਪੁਰ	...	ਨੌਸ਼ਹਿਰਾ ਪਨੂਆ
45	ਸਿਰਹਾਲੀ ਖੁਰਦ	...	ਨੌਸ਼ਹਿਰਾ ਪਨੂਆ
46	ਸਾਹਿਬਪੁਰ	...	ਨੌਸ਼ਹਿਰਾ ਪਨੂਆ
47	ਠਠੀਆਂ ਮਹੰਤਾਂ	...	ਨੌਸ਼ਹਿਰਾ ਪਨੂਆ
48	ਸੇਰੋਂ	...	ਨੌਸ਼ਹਿਰਾ ਪਨੂਆ
49	ਜੋੜਾ	...	ਨੌਸ਼ਹਿਰਾ ਪਨੂਆ
50	ਮਨੀ ਪੁਰ		ਨੌਸ਼ਹਿਰਾ ਪਨੂਆ
51	ਬਾਹਨੀਵਾਲਾ	...	ਨੌਸ਼ਹਿਰਾ ਪਨੂਆ
52	ਗਸੀਆ	...	ਗਸੀਆ
53	ਭਿੰਡਰ	...	ਗਸੀਆ
54	ਜੋਧੇ	...	ਗਸੀਆ
55	ਖਲੋਈਆ	...	ਗਸੀਆ
56	ਖਾਨਪੁਰ	...	ਗਸੀਆ
57	ਰਤਨ ਗੜ੍ਹ	...	ਗਸੀਆ

[Minister for Health & Family Welfare]

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
58	ਸ਼ੇਰੋਂ ਨਾਭਾ	...	ਗਸੀਆ
59	ਬੌਤੀਆ		ਗਸੀਆ
60	ਵਡਾਲਾ ਕਲਾਂ	...	ਗਸੀਆ
61	ਮੁਟਰ ਕਲਾਂ	...	ਗਸੀਆ
62	ਬੀਸਰਕਾ	...	ਵੇਰਕਾ
63	ਭੀਖੀ ਵਿੰਡ	...	ਭੀਖੀਵਿੰਡ
64	ਨਾਰਲੀ	...	ਭੀਖੀਵਿੰਡ
65	ਦਿਆਲਪੁਰ	...	ਭੀਖੀਵਿੰਡ
66	ਭਾਈ ਲਢੂ	...	ਭੀਖੀਵਿੰਡ
67	ਸੁੱਗਾ	...	ਭੀਖੀਵਿੰਡ
68	ਮਾੜੀ ਮੋਗਾ	...	ਭੀਖੀ ਵਿੰਡ
69	ਪਹੂਵਿੰਡ	...	
70	ਖੰਡਾਲਾ	...	ਅਜਨਾਲਾ
71	ਜਿਆਲਵੀੜੀ	...	...
72	ਜਾਨੀਆਂ	...	ਜੰਡਿਆਲਾ
73	ਮੇਹਮਾਨ	...	ਜੰਡਿਆਲਾ
74	ਵਡਾਲਾ ਜੋਹਲ	...	ਜੰਡਿਆਲਾ
75	ਮਾਨਾਵਾਲਾ ਖੁਰਦ	...	ਜੰਡਿਆਲਾ
76	ਦੇਵੀਦਾਸਪੁਰਾ	...	ਜੰਡਿਆਲਾ
77	ਮਖਨਵਿੰਡੀ	...	ਜੰਡਿਆਲਾ
78	ਨਵਾਂ ਪਿੰਡ	...	ਜੰਡਿਆਲਾ
79	ਗੜੀ	...	ਜੰਡਿਆਲਾ
80	ਭਾਗਗੜ੍ਹ	...	ਜੰਡਿਆਲਾ
81	ਝੀਟਾ ਗਲਾਂ	...	ਜੰਡਿਆਲਾ
82	ਸੋਹੀਆ	...	...
83	ਗੋਹਲਵਾਲ	...	ਤਰਨ ਤਾਰਨ
84	ਜੀ ਬਾਲਾ	...	ਤਰਨ ਤਾਰਨ
85	ਪੰਡੋਰੀ	...	ਤਰਨ ਤਾਰਨ
86	ਪੰਜਵਰ	...	ਤਰਨ ਤਾਰਨ
87	ਥਾਰੂ	...	ਤਰਨ ਤਾਰਨ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸੀਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ	ਬਲਾਕ
88	ਨਰੰਗਾਬਾਦ	... ਤਰਨ ਤਾਰਨ
89	ਸਾਬਾਜਪੁਰ	... ਤਰਨ ਤਾਰਨ
90	ਰਤੂਲ	...
91	ਪੰਡੋਰੀ ਰਾਸ	... ਤਰਨਤਾਰਨ
92	ਚੋਲਾ ਸਾਹਿਬ	... ਤਰਨ ਤਾਰਨ
93	ਗਾਂਡੀ ਵਿੰਡ ਦਤਾਲ	... ਚੋਲਾ ਸਾਹਿਬ
94	ਬਰਹਮਪੁਰਾ	... ਚੋਲਾ ਸਾਹਿਬ
95	ਜਮਾਰਾਏ	... ਚੋਲਾ ਸਾਹਿਬ
96	ਛੀਜਾ	... ਗਾਂਡੀ ਵਿੰਡ
97	ਛੀਨਾ ਬਿਧੀ ਚੰਦ	... ਗਾਂਡੀ ਵਿੰਡ
98	ਛੀਨਾ ਖੁਰਦ	... ਗਾਂਡੀ ਵਿੰਡ
99	ਗਾਂਡੀ ਵਿੰਡ	... ਗਾਂਡੀ ਵਿੰਡ
100	ਛਾਰਿੰਡਾ	... ਗਾਂਡੀ ਵਿੰਡ
101	ਰਾਜਤਲ	... ਗਾਂਡੀ ਵਿੰਡ
102	ਨੌਸ਼ਹਿਰਾਦਲਾ	... ਗਾਂਡੀ ਵਿੰਡ
103	ਚਕਕਾਰੇਖਾ	... ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ
104	ਵੀਰੋਵਾਲ	... ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ
105	ਤਖਤੂਚੈਕ	... ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ
106	ਚਕ ਮੁਕੰਦ	... ਵੇਰਕਾ
107	ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸ਼ੁਕਰ ਚੱਕ	... ਵੇਰਕਾ
108	ਘੁਮਾਨਪੁਰ	... ਵੇਰਕਾ
109	ਗੁਮਤਾਲਾ	... ਵੇਰਕਾ
110	ਮੀਰਾ ਕੋਟ	... ਵੇਰਕਾ
111	ਮਾਹਲ	.. ਵੇਰਕਾ
112	ਵਡਾਲਾ ਭੀਤੇਵਾੜ	... ਵੇਰਕਾ
113	ਬਲਕਲਾਂ	... ਵੇਰਕਾ
114	ਖਪਰਖੇੜੀ	... ਵੇਰਕਾ
115	ਖੇੜ੍ਹ	... ...
116	ਟੀਬਾਨਕਲਾਂ	... ਵੇਰਕਾ
117	ਮੁਰਾਦਪੁਰਾ	... ਵੇਰਕਾ
118	ਛਾਬਾ	... ਵੇਰਕਾ
119	ਸੁਲਤਾਨਵਿੰਡ	... ਵੇਰਕਾ

[Mininster for Health &Family Welfare]

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
120	ਥੀੜੇ	...	ਵੇਰਕਾ
121	ਲੋਹਰਕੇ	...	ਮਜੀਠਾ
122	ਸੋਹੀਆਂ ਕਲਾਂ	...	ਮਜੀਠਾ
123	ਕਾਥੂ ਨੰਗਲ	...	ਮਜੀਠਾ
124	ਨਾਗ ਕਲਾਂ	...	ਮਜੀਠਾ
125	ਜਲਾਲਪੁਰ	...	ਮਜੀਠਾ
126	ਕੋਟਲਾ ਗੁਜਰਾਂ	...	ਮਜੀਠਾ
127	ਗੋਪਾਲਪੁਰ	...	ਮਜੀਠਾ
128	ਅਬਦਲ	...	,,
129	ਬੱਚਵਿੰਡ	...	ਚੋਗਵਾਂ
130	ਬਰਾੜ	...	ਚੋਗਵਾਂ
131	ਚੋਗਵਾ	...	ਚੋਗਵਾਂ
132	ਬੋਪਾਰਾਏ	...	ਚੋਗਵਾਂ
133	ਚਵਿੰਡਾ ਨਗਰ	...	ਚੋਗਵਾਂ
134	ਭਗਤੂਤ	...	ਚੋਗਵਾਂ
135	ਹਰਸਾ ਛੀਨਾ	...	ਚੋਗਵਾਂ
136	ਕਕੜ	...	ਚੋਗਵਾਂ
137	ਜਸਰੂਰ	...	ਚੋਗਵਾਂ
138	ਕਾਨਵਾ	...	ਚੋਗਵਾਂ
139	ਮੋਹੀਕੇ	...	ਚੋਗਵਾਂ
140	ਉਥੀਆ	...	ਚੋਗਵਾਂ
141	ਰਨੀਆ	...	ਚੋਗਵਾਂ
142	ਪਾਦਰੀ	...	ਚੋਗਵਾਂ
143	ਵਾਨਾਕੇ	...	ਚੋਮਵਾਂ
144	ਸਾਰੰਗਰਾ	...	ਚੋਗਵਾਂ
145	ਕੁਰਾਲੀ	...	ਚੋਗਵਾਂ
146	ਕੋਟ ਸਿਧੂ	...	ਚੋਗਵਾਂ
147	ਥਾਨਜੋਡੀ	...	ਚੋਗਵਾਂ
148	ਭਾਲੋਵਾਲ	...	ਚੋਗਵਾਂ
149	ਮਾਨਾਵਾਲਾ	...	ਚੋਗਵਾਂ

ਕੁਲ 149

ਜਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ

ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਨਾਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ	ਬਲਾਕ
1	ਬਾਹੋਧਾਤਰੀ	... ਬਠਿੰਡਾ
2	ਜੰਡਾਂਵਾਲਾ	... ਬਠਿੰਡਾ
3	ਸੀਵੀਆਂ	... ਬਠਿੰਡਾ
4	ਬੇਵਾਹਨ ਦੀਵਾਨਾ	... ਬਠਿੰਡਾ
5	ਬੀਰ ਮਹਿਮਾਨ	... ਬਠਿੰਡਾ
6	ਬੁਰਜ ਬਹਿਮਾਨ	... ਬਠਿੰਡਾ
7	ਜਸੀਪਾਉ ਵਾਲੀ	... ਬਠਿੰਡਾ
8	ਡੂਨ	... ਬਠਿੰਡਾ
9	ਦਾਨ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ	... ਬਠਿੰਡਾ
10	ਗੁਲਾਬਗੜ੍ਹ	... ਬਠਿੰਡਾ
11	ਅਦਲੀਆਂ ਕਲਾਂ	... ਬਠਿੰਡਾ
12	ਜੀਡਾ	... ਬਠਿੰਡਾ
13	ਮਹਿਮਾਸਰਤਾ	... ਬਠਿੰਡਾ
14	ਖਾਮੂਆਨਾ	... ਬਠਿੰਡਾ
15	ਅਬਲੂ	... ਬਠਿੰਡਾ
16	ਫਰੀਦਕੋਟ ਕੋਟਲੀ	... ਸੰਗਤ
17	ਕੋਟ ਭਗਤੂ	... ਸੰਗਤ
18	ਸੁਖਲਾਢੀ	... ਸੰਗਤ
19	ਬਾਂਦੀ	... ਸੰਗਤ
20	ਜੀਨ ਸਿੰਘ ਆਲਾ	... ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ
21	ਜੋਧਪੁਰ ਪਾਖਰ	... ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ
22	ਕਲਾਲ ਵਾਲਾ	... ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ
23	ਕੋਟ ਭਾਗ	... ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ
24	ਸਿੰਘੋ	... ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ
25	ਘਾਸੋਖਾਨਾ	... ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ
26	ਬਾਜੋਘਾਨਾ	... ਨਥਾਣਾ

[Minister for Health & Family Welfare]

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
27	ਗੰਗਾ	...	ਨਥਾਨਾ
28	ਗੋਬਿੰਦਪੁਰਾ	...	ਨਥਾਨਾ
29	ਭੁਚੋ ਖੁਰਦ	...	ਨਥਾਨਾ
30	ਲਹਿਰਾ ਖੰਨਾ	...	ਨਥਾਨਾ
31	ਲਹਿਰਾ ਸੌਧਾਂ		ਨਥਾਨਾ
32	ਸੀਮਾ	...	ਨਥਾਨਾ
33	ਭੈਣੀ	...	ਨਥਾਨਾ
34	ਤੁੰਗਵਾਲੀ	...	ਨਥਾਨਾ
35	ਰਾਧਾ	...	ਫੂਲ
36	ਸੇਲਬਰਾਹ	...	ਫੂਲ
37	ਜਲਾਲ	...	ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ
38	ਦਿਆਲ ਪੁਰਾ ਮਿਰਜ਼ਾਂ	...	ਫੂਲ
39	ਆਲਮਪੁਰ ਮੰਦਰਾਂ	...	ਬੁਢਲਾਢਾ
40	ਬਖਸ਼ੀਵਾਲਾ	...	ਬੁੱਢਲਾਢਾ
41	ਭਾਂਦਰਾ	...	ਬੁਢਲਾਢਾ
42	ਬਰੇਪ ਕਲਾਂ	...	ਬੁਢਲਾਢਾ
43	ਬੋਰਾ	...	ਬੁਢਲਾਢਾ
44	ਦਾਤੇਵਾਸ	...	ਬੁਢਲਾਢਾ
45	ਗੁਰਾਡੀ	...	ਬੁਢਲਾਢਾ
46	ਕਾਹਨਗੜ੍ਹ	...	ਬੁਢਲਾਢਾ
47	ਕਨਕਗੜ੍ਹ	...	ਬੁਢਲਾਢਾ
48	ਮਘਾਣੀਆਂ	...	ਬੁ ਢਲਾਢਾ
49	ਰੰਗਰਿਅਲ	...	ਬੁਢਲਾਢਾ
50	ਬਾਜੇਵਾਲ	...	ਝੁਨੇਰ
51	ਜੋੜਕੀਆਂ	...	ਝੁਨੇਰ
52	ਕੁਸਲਾ	...	ਝੁਨੇਰ
53	ਸੱਖਾ	...	ਝੁਨੇਰ
54	ਮੌਠਾਰ	...	ਝੁਨੇਰ
55	ਸੰਘਾ	...	ਝੁਨੇਰ
56	ਭੈਣੀ ਚੁਹਾਰ	...	ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ	ਬਲਾਕ
57	ਕਰਾਰ ਵਾਲਾ	... ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ
58	ਪੀਠੋ	... ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ
59	ਬਰਨਾਲਾ	... ਮਾਨਸਾ
60	ਬੀਰਹੋਦਲਾ	... ਮਾਨਸਾ
61	ਦਾਲੇਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ	... ਮਾਨਸਾ
62	ਧਾਈਪਾਏ	... ਮਾਨਸਾ
63	ਧਾਲੇਵਾਨ	... ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ
64	ਘੇਲੇ	... ਮਾਨਸਾ
65	ਜਸਰਵਾਲ	... ਮਾਨਸਾ
66	ਖੋਖਰ ਕਲਾਂ	... ਮਾਨਸਾ
67	ਕਿਸ਼ਨਗੜ੍ਹ ਫਰਮਾਹੀ	... ਮਾਨਸਾ
68	ਕੋਟਲੀ ਕਲਾਂ	... ਮਾਨਸਾ
69	ਮੂਸਾ	... ਮਾਨਸਾ
70	ਮੰਗਲ ਕਲਾਂ	... ਮਾਨਸਾ
71	ਮੌਜੋ	... ਮਾਨਸਾ
72	ਰੱਲਾ	... ਮਾਨਸਾ
ਕੁਲ 72		

ਜਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ

ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਨਾਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਨਾ ਕਾਫੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਂ	ਬਲਾਕ
1	ਝੁਮਿਆਂ ਵਾਲੀ	... ਅਬੋਹਰ
2	ਬਰੰਗ ਵਾਲਾ	... ਅਬੋਹਰ
3	ਰਾਮ ਗੜ੍ਹ	... ਅਬੋਹਰ
4	ਕੰਦ ਵਾਲਾ	... ਅਬੋਹਰ

[Minister for Health & Family Welfare]

ਲੜੀ ਨੰ :	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
5	ਰੋਹੀਆਂ ਵਾਲਾ	...	ਅਬੋਹਰ
6	ਡੰਗਰ ਖੇੜਾ	...	ਅਬੋਹਰ
7	ਮਲੂਕ ਪੁਰਾ	...	ਅਬੋਹਰ
8	ਪੁਬਾਂ	...	ਅਬੋਹਰ
9	ਕੁਲਾਰ	...	ਅਬੋਹਰ
10	ਬਲੂਆਨਾ	...	ਅਬੋਹਰ
11	ਪਾਤਰਾਂ	...	ਅਬੋਹਰ
12	ਰੰਜਨਵਾਲੀ	...	ਅਬੋਹਰ
13	ਰੇਰੜੀਆਂ ਵਾਲੀ	...	ਅਬੋਹਰ
14	ਆਰਫ਼ਕੇ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
15	ਝਾਂਗਾ ਖੁਰਦ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
16	ਗੱਟੀ ਰਾਜਾਕੇ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
17	ਗਦਰ ਬਾਂਦੀ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
18	ਮੁੰਦਰ ਉੱਤਰ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
19	ਕਟੋਰਾ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
20	ਜੋਹੇ ਹਰੀਹਰ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
21	ਖਾਈ ਠੇਮਕਾ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
22	ਰਖੜੀ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
23	ਦੂਲਦੀਕਿ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
24	ਪਿਲਦੀ ਕਾਦੀਆਂ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
25	ਭਾਬਰਾ ਆਜ਼ਮ ਸ਼ਾਹ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
26	ਮਹਿਮਾਂ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
27	ਫੁਲਰਵਾਨ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
28	ਲਖਾ ਕਿ ਬਹਿਰਾਮ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
29	ਕਬਾਮ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
30	ਮਮਦੋਤ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
31	ਮਹਿਲਾਂ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
32	ਰੁਕਨੇਵਾਲਾ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
33	ਨੂਰਪੁਰ ਸੇਠਾਂ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
34	ਟਿੱਬੀ ਖੁਰਦ	...	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
35	ਚੱਕ ਸਮਾਨਵਾਲਾ	...	ਗੁਰੂ ਹਰ ਸਹਾਏ
36	ਜੀਵਾ ਆਰੀਆਂ	...	ਗੁਰੂ ਹਰ ਸਹਾਏ

ਲੜੀ ਨ :	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
37	ਪੰਜੇ ਕਿ ਉੱਤਰ	...	ਗੁਰੂ ਹਰ ਸਹਾਏ
38	ਚੱਕ ਮਹੰਤਾਂ ਵਾਲਾ	...	ਗੁਰੂ ਹਰ ਸਹਾਏ
39	ਸੋਹਨ ਗੜ੍ਹ	...	ਗੁਰੂ ਹਰ ਸਹਾਏ
40	ਵਸਲ ਮੋਹਨਕੇ	...	ਗੁਰੂ ਹਰ ਸਹਾਏ
41	ਚੱਕ ਪਾਰਾਂ ਕੇ	...	ਜਲਾਲਾਬਾਦ
42	ਬਾਹਮਨੀ ਵਾਲਾ	...	ਜਲਾਲਾਬਾਦ
43	ਕਿਰੀਆਂ ਵਾਲਾ	...	ਜਲਾਲਾਬਾਦ
44	ਲਮਸ਼ਕਰ ਕਲਾਂ	...	ਜਲਾਲਾਬਾਦ
45	ਖੁਰਾਜ	...	ਜਲਾਲਾਬਾਦ
46	ਚਕ ਝਾਨੀਸਰ	...	ਜਲਾਲਾਬਾਦ
47	ਨੌਜ ਖਾਸ	...	ਜਲਾਲਾਬਾਦ
48	ਚੁਗੋ ਪੰਡਤਾਂ	...	ਜਲਾਲਾਬਾਦ
49	ਕੈਲਾਨ	...	ਘਲ ਖੁਰਦ
50	ਕੋਟ ਕਰਾੜਕਲਾਂ	...	ਘਲ ਖੁਰਦ
51	ਪਿਰਆਨਾ	...	ਘਲ ਖੁਰਦ
52	ਮਲਵਾਈ	...	ਘਲ ਖੁਰਦ
53	ਵਜ਼ੀਦਪੁਰ	...	ਘਲ ਖੁਰਦ
54	ਚੰਦਰ	...	ਘਲ ਖੁਰਦ
55	ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ	...	ਘਲ ਖੁਰਦ
56	ਸੰਨੋਗਾਂ	...	ਘਲ ਖੁਰਦ
57	ਸਕਰ	...	ਘਲ ਖੁਰਦ
58	ਸੋਢੀ ਨਗਰ	...	ਘਲ ਖੁਰਦ
59	ਸੁਨਸਨੀ	...	ਘਲ ਖੁਰਦ
60	ਸੁਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ	...	ਘਲ ਖੁਰਦ
61	ਤਲਵੰਡੀ ਭਾਈ	...	ਘਲ ਖੁਰਦ
62	ਸ਼ੇਰ ਖਾਂ	...	ਘਲ ਖੁਰਦ
63	ਚੂਹੜੀ ਵਾਲਾ ਚਿਸਤੀ	...	ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ
64	ਇਸਲਾਮ ਵਾਲਾ	...	ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ
65	ਨਸਤਾ ਕਲਾਂ	..	ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ
66	ਟਾਹਲੀਵਾਲਾ ਬਾਦਲਾ	...	ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ
67	ਮਲੀਮਾਂ ਵਾਲੀ	...	ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ
68	ਗੇਟਾਂ ਵਾਲੀ	...	ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ
69	ਤੋਹ ਕਲੰਦਰ	...	ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ

[Minister for Health & Family Welfare]

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ	ਬਲਾਕ
70	ਚਕ ਬੇਹਾਕ ਖਾਸ	... ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ
71	ਦੀਵਾਨ ਖੇੜਾ	... ਖੂਈਆਂ ਸਰਵਾਰ
72	ਦਲਬੀਰ ਖੇੜਾ	... ਖੂਈਆਂ ਸਰਵਾਰ
73	ਜੰਡਵਾਲਾ ਮੀਰਾਂ ਸੋਗਲਾਂ	... ਖੂਈਆਂ ਸਰਵਾਰ
74	ਪਾਨੀਵਾਲਾ ਮਹਿਰਾ	... ਖੂਈਆਂ ਸਰਵਾਰ
75	ਰਧ ਨਗਰ	... ਖੂਈਆਂ ਸਰਵਾਰ
76	ਵਰਿਆਮ ਖੇੜਾ	... ਖੂਈਆਂ ਸਰਵਾਰ
77	ਚੂੜੀ ਵਾਲਾ ਧੰਨਾ	... ਖੂਈਆਂ ਸਰਵਾਰ
78	ਅਮੀਰ ਸ਼ਾਹਵਾਲਾ	... ਧਰਮਕੋਟ
79	ਚਕਕਾਨੀਆਂ ਕਲਾਂ	... ਧਰਮਕੋਟ
80	ਫਤੇਹਗੜ੍ਹ ਪੰਤੂੜ	... ਧਰਮਕੋਟ
81	ਸੈਦ ਮੁਹੰਮਦ	... ਧਰਮਕੋਟ
82	ਕਿਸ਼ਨਪੁਰਾ ਕਲਾਂ	... ਧਰਮਕੋਟ
83	ਮਖੂ	... ਧਰਮਕੋਟ
84	ਮੁਬਾਰਕਪੁਰ	... ਧਰਮਕੋਟ
85	ਤਲਵੰਡੀ ਮਲੀਆਂ	... ਧਰਮਕੋਟ
86	ਉਵਾਲ	... ਧਰਮਕੋਟ
87	ਅਮੀਵਾਲਾ	... ਧਰਮਕੋਟ
88	ਬਹਾਰਵਾਲੀ	... ਜ਼ੀਰਾ
89	ਬਾਨਖਾਡੀ	... ਜੀਰਾ
90	ਬੋਹਕ ਗੁਜਰਾਂ	... ਜ਼ੀਰਾ
91	ਕਸੋਆਨਾ	... ਜ਼ੀਰਾ
92	ਖੋਸਾ ਰਣਧੀਰ	... ਜ਼ੀਰਾ
93	ਘੁਡੂਵਾਲਾ	... ਜ਼ੀਰਾ
94	ਲਹਿਰਾ	... ਜ਼ੀਰਾ
95	ਮਲਾਂ ਵਾਲਾ	... ਜ਼ੀਰਾ
96	ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ	... ਜ਼ੀਰਾ
97	ਮਲਸੀਆਂ	... ਜ਼ੀਰਾ
98	ਰੋਡੇ ਜਲੋਵਾਲਾ	... ਜ਼ੀਰਾ
99	ਨਥਾ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ	... ਜ਼ੀਰਾ
100	ਵਕੀਲਾਂ ਵਾਲਾ	... ਜ਼ੀਰਾ
101	ਤਲਵੰਡੀ ਮੰਗੇ ਖਾਂ	... ਜ਼ੀਰਾ

ਕੁਲ 101

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਰੀਦਕੋਟ

ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਨਾਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਨਾਕਾਫੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
1	ਦੌਕ	...	ਕੋਟਕਪੂਰਾ
2	ਰਾਮਾ ਅਜੀਤ ਸਿਘ	...	ਕੋਟਕਪੂਰਾ
3	ਵਾੜਾ ਭਾਈਕਾ	...	ਕੋਟ ਕਪੂਰਾ
4	ਗੁਰੂਸਰ	...	ਕੋਟ ਕਪਰਾ
5	ਰੋੜੀ ਕਪੂਰਾ	...	ਕੋਟਕਪੂਰਾ
6	ਚਾਂਦ ਰਾਜਾ	...	ਫਰੀਦਕੋਟ
7	ਕੋਟ ਮੱਖੀਆ	...	ਫਰੀਦਕੋਟ
8	ਪਿਪਲੀ	...	ਫਰੀਦਕੋਟ
9	ਆਰੀਆਂ ਵਾਲਾ	...	ਫਰੀਦਕੋਟ
10	ਮਸਖੀ ਕਲਾਂ	...	ਫਰੀਦਕੋਟ
11	ਢਿਲਵਾਂ ਖੁਰਦ	...	ਫਰੀਦਕੋਟ
12	ਕੁਆਈ	...	ਕੋਟਭਾਈ
13	ਖ਼ੱਲਾਂ	...	ਕੋਟਭਾਈ
14	ਬੂਟਰ ਸਗਈ	...	ਕੋਟਭਾਈ
15	ਮਿਡੂਮਾਨ	...	ਫਰੀਦਕੋਟ
16	ਸੁਖਨਾ ਅਬਲ	...	ਕੋਟਭਾਈ
17	ਸੇਠਾ	...	ਕੋਟਭਾਈ
18	ਗਿਲਜੇਵਾਲਾ	...	ਕੋਟਭਾਈ
19	ਕਮਾਨ ਖੁਰਦ	...	ਕੋਟਭਾਈ
20	ਲੌਡੇਵਾਲਾ	...	ਕੋਟਭਾਈ
21	ਬਧਾਈ	...	ਕੋਟ ਭਾਈ
22	ਸਰਵਾਲਾ	...	ਮਲੌਤ
23	ਝੂਗਰ	...	ਮਲੌਤ
24	ਕਰਮਪੱਟੀ	...	ਮਲੌਤ
25	ਕਾਠੀਆ ਵਾਲਾ	...	ਮਲੌਤ
26	ਪਾਨੀ ਵਾਲਾ	...	ਮਲੌਤ
27	ਮਿਢਾ	...	ਮਲੌਤ

[Minister for Health & Family Welfare]

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
28	ਖੁਨਾਨ ਕਲਾਂ	...	ਮਲੌਤ
29	ਬੋਦੀ ਵਾਲਾ	...	ਮਲੌਤ
30	ਨੰਦਗੜ੍ਹ	...	ਮੁਕਤਸਰ
31	ਭੰਗੜ	...	ਮੁਕਤਸਰ
32	ਬਲਾਨਗੜ੍ਹ	...	ਮੁਕਤਸਰ
33	ਵਧੜ	...	ਮੁਕਤਸਰ
34	ਕੰਡੋ ਬਾਦਲ	...	ਮੁਕਤਸਰ
35	ਰੁਪਾਨਾ	...	ਮੁਕਤਸਰ
36	ਜੰਡੇਵਾਲਾ	...	ਮਕਤਸਰ
37	ਸਰਾਏ ਨਾਗਾ	...	ਮੁਕਤਸਰ
38	ਹਰਿਕੇ ਕਲਾਂ	...	ਮੁਕਤਸਰ
39	ਖੋਪਰ	...	ਮੁਕਤਸਰ
40	ਭੰਗੋਵਾਲੀ	...	ਮਕਤਸਰ
41	ਅਬੁਲਖੁਰਾਨ	...	ਲੰਬੀ
42	ਕਖੜਵਾਲੀ	...	ਲੰਬੀ
43	ਅਲਬਾਨੀਆ	...	ਲੰਬੀ
44	ਚੰਨੂ	...	ਲੰਬੀ
45	ਰਜਵਾਲਾ	...	ਲੰਬੀ
46	ਕਿਲਿਆਂ ਵਾਲੀ	...	ਲੰਬੀ
47	ਘੁਮਿਆਰਾ	...	ਲੰਬੀ
48	ਭੀਟੀ ਵਾਲਾ	...	ਲੰਬੀ
49	ਭੁਲਰਵਾਲਾ	...	ਲੰਬੀ
50	ਮਨੀ ਖੇੜਾ	...	ਲੰਬੀ
51	ਫਤੇਹਪੁਰ ਮਨੀਆ	...	ਲੰਬੀ
52	ਧਾਮੀਲਾ	...	ਬਾਘਾ ਪਰਾਨਾ
53	ਲੈਡੋ	...	ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਨਾ
54	ਧਨੀਆ ਭਾਈ	...	ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਨਾ
55	ਸਮਾਧ ਭਾਈ	...	ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਨਾ
56	ਮਮੂਕੇ	...	ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਨਾ
57	ਨਾਥ ਵਾਲ	...	ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਨਾ
58	ਭਲੂਰ	...	ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਨਾ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
59	ਰੌਡੇ	...	ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਨਾ
60	ਝਾਰਜ	...	ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਨਾ
61	ਮਾਹਲਾ ਕਲਾਂ	...	ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਨਾ
62	ਧਰ ਕੋਟ	...	ਮੋਗਾ–1
63	ਅਜੀਤਵਾਲ	...	ਮੋਗਾ–1
64	ਚੁਗੋਂਵਾਨ	...	ਮੋਗਾ–1
65	ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ	...	ਮੋਗਾ–1
66	ਜੰਡਵਾਲਾ	...	ਮੋਗਾ–1
67	ਮੇਹਰਾਨ	...	ਮੋਗਾ–1
68	ਦਾਉਦਾ	...	ਮੋਗਾ–1
69	ਚਾਕ ਨਵਾਂ	...	ਮੋਗਾ–2
70	ਸਿੰਘਵਾਲਾ	...	ਮੋਗਾ–2
71	ਸਾਨੂਵਾਲਾ	...	ਮੋਗਾ–2
72	ਘਲ ਕਲਾਂ	...	ਮੋਗਾ–2
73	ਬਾਘਰੂ	...	ਮੋਗਾ–2
74	ਕਾਲਿਆਂ ਵਾਲਾ	...	ਮੋਗਾ–2
75	ਦੌਲਤਪੁਰ ਨੀਵਾਂ	...	ਮੋਗਾ–2
76	ਕੁੱਸਾ ਪੰਡ	...	ਮੋਗਾ–2
77	ਛੋਲਾ ਘਰ	...	ਮੋਗਾ–2
78	ਰੌਟਾ	...	ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ
79	ਬੀਨਾ	...	ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ
80	ਬਿਲਾਸਪੁਰ	...	ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ
81	ਰੋਕੇ ਕਲਾਂ	...	ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ

ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਨਾਮ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
1	ਗੁਰਦਾਸ ਲੇਂਗਲ	...	ਗੁਰਦਾਸਪਰ
2	ਬਾਬੇਹਾਲੀ	...	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ

[Minister for Health & Family Welfare]

ਲੜੀ ਨੰ :	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
3	ਸਾਧੂ ਚੱਕ	...	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
4	ਸਬੂਰੀ	...	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
5	ਘਰਾਲਾ	...	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
6	ਤੁੰਗ	...	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
7	ਧੂਤ	...	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
8	ਹੇਮਰਾਜਪੁਰ	...	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
9	ਅਬੁਲਖੇਰ	...	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
10	ਜੌੜਾ ਚਿੱਤਰ	...	ਗਰਦਾਸਪਰ
11	ਘੋਟ ਪੋਖਰ	...	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
12	ਖੋਖਰ	...	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
13	ਸ਼ਾਲਾ ਪਰਾਨਾ	...	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
14	ਪੱਖੋ ਕੇ ਕਲੀਆਂ	...	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
15	ਤਲਵੰਡੀ ਵਿਰਕ	...	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
16	ਘਾਜੀ ਕਟ	...	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
17	ਘਲੀ ਚੱਕ	...	ਗੁਰਦਾਸਪਰ
18	ਬਹਾਦੁਰ ਨੌਸ਼ੇਰਾ	...	ਧਾਰੀਵਾਲ
19	ਭੋਜ ਰਾਜ	...	ਧਾਰੀਵਾਲ
20	ਬੰਗੋਵਾਨੀ	...	ਧਾਰੀਵਾਲ
21	ਭੰਬਲੀ	...	ਧਾਰੀਵਾਲ
22	ਘੁਮਣਕਲਾਂ	...	ਧਾਰੀਵਾਲ
23	ਕਲੇਰਕਲਾਂ	...	ਧਾਰੀਵਾਲ
24	ਕਲੀਆਂਪੁਰ	...	ਧਾਰੀਵਾਲ
25	ਲੰਗਾਹ	...	ਧਾਰੀਵਾਲ
26	ਸਤਕੋਹਾ	...	ਧਾਰੀਵਾਲ
27	ਜ਼ਫ਼ਰਵਾਲ	...	ਧਾਰੀਵਾਲ
28	ਸੇਹਲ	...	ਧਾਰੀਵਾਲ
29	ਭੈਣੀ ਮੀਆਂ ਖਾਨ	...	ਕਾਹਨੂਵਾ
30	ਘੋਟ ਭਟੀਆਂ	...	ਕਾਹਨੂਵਾ
31	ਸੇਖਵਾਂ	...	ਕਾਹਨੂਵਾ
32	ਸਿਧਵਾਂ	...	ਕਾਹਨਵਾ
33	ਟਿੱਬਰ	...	ਕਾਹਨੂਵਾ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
34	ਨਵਾਂ ਸ਼ਾਲਾ	...	ਕਾਹਨੂਵਾ
35	ਸੈਦੋਵਾਲ ਕਲਾਂ	...	ਕਾਹਨੂਵਾ
36	ਭੈਣੀਪਾਸਵਾਲ	...	ਕਾਹਨੂਵਾ
37	ਚੱਕ ਸਰੀਫ	...	ਕਾਹਨੂਵਾ
38	ਸਲੇਹਪੁਰ ਕਲਾਂ	...	ਕਾਹਨੂਵਾ
39	ਮੁਲਾਵਾਲਾ	...	ਕਾਹਨੂਵਾ
40	ਨਾਨੋਵਾਲ ਜਿੰਦਰ	...	ਕਾਹਨੂਵਾ
41	ਭੁਬਾ ਲਵੱਲਾ	...	ਕਾਹਨੂਵਾ
42	ਕੋਟ ਟੋਡਰਮਲ	...	ਕਾਹਨੂਵਾ
43	ਠੀਕਰੀ ਵਾਲਾ	...	ਕਾਹਨੂਵਾ
44	ਕਰਾਲ	...	ਕਾਹਨੂਵਾ
45	ਕਲਾ ਨੌਰ	...	ਕਲਾਨੌਰ
46	ਦਸਤਪੁਰ	...	ਕਲਾਨੌਰ
47	ਹਕੀਮਪੁਰ	...	ਕਲਾਨੌਰ
48	ਰਦੀਆਣਾ	...	ਕਲਾਨੌਰ
49	ਕੜਾਵਾਲੀ	...	ਕਲਾਨੌਰ
50	ਵਡਾਲਾ ਙੰਗਰ	...	ਕਲਾਨੌਰ
51	ਬੇਹਰਾਮ ਪੁਰ	...	ਦੀਨਾ ਨਗਰ
52	ਗਾਲੜੀ	...	ਦੀਨਾ ਨਗਰ
53	ਲਬਕਰਾ	...	ਦੀਨਾ ਨਗਰ
54	ਦਦਵਾਨ	...	ਦੀਨਾ ਨਗਰ
55	ਕਰੋਲੀ	...	ਦੀਨਾ ਨਗਰ
56	ਧਨਰਾਜ	...	ਦੀਨਾ ਨਗਰ
57	ਧਨੀਆਰ	...	ਦੀਨਾ ਨਗਰ
58	ਸੁਲਤਾਨੀ	...	ਦੀਨਾ ਨਗਰ
59	ਉੱਚਾ ਪਕਾਲਾ	...	ਦੀਨਾ ਨਗਰ
60	ਅਵਾਖਾ	...	ਦੀਨਾ ਨਗਰ
61	ਸਿਧਪੁਰ	...	ਬਟਾਲਾ
62	ਭਾਗੋਵਾਲ	...	ਬਟਾਲਾ
63	ਬਿਜਲੀਵਾਲ	...	ਬਟਾਲਾ
64	ਚਾਹਲ	...	ਬਟਾਲਾ
65	ਘਸੀਟਪੁਰਾ	...	ਬਟਾਲਾ

[Minister for Health & Family Welfare]

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ	ਬਲਾਕ
66	ਜਰਾ ਸਿੰਘ	... ਬਟਾਲਾ
67	ਜਿੱਤ ਸਰਜਾ	... ਬਟਾਲਾ
68	ਹਲਾਕਪਰ	... ਬਟਾਲਾ
69	ਮਨਨ	... ਬਟਾਲਾ
70	ਪੰਜ ਗਰਾਈਂ	... ਬਟਾਲਾ
71	ਤਲਵੰਡੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ	... ਬਟਾਲਾ
72	ਖਿੰਡ ਧਾਰੀਵਾਲ	... ਬਟਾਲਾ
73	ਵੇਰੋ ਨੰਗਲ	... ਬਟਾਲਾ
74	ਵਡਾਲਾ ਗਰੰਥੀਆਂ	... ਬਟਾਲਾ
75	ਅਲੀਵਾਲ	... ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ
76	ਘਾਨੀਕੇ ਬੰਗਰ	... ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ
77	ਹਰਦਰਾਵਲ	... ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ
78	ਕਾਲਾ ਅਫਗਾਨਾ	... ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ
79	ਨਗਰ ਕੇ ਸਰਚੂਰ	... ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ
80	ਧਨਵਾ	... ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੜੀਆਂ
81	ਵਿਲਾ ਤੇਜ	... ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੜੀਆਂ
82	ਸੇਹਰੇ	... ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ
83	ਡਲਚੱਕ	... ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ
84	ਭਾਰਤ	... ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ
85	ਚੀਮਾ ਖੁਦੀ	... ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ
86	ਘੁਮਣ	... ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ
87	ਕੰਡੀਆਲਾ	... ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ
88	ਸਾਰੀ ਭੁੱਚੀਆਂ	... ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ
89	ਮਾਹਲੋਂਵਾਲੀ	... ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ
90	ਮਾਰੀ ਧਨਵਾਂ	... ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ
91	ਅਕਾਰਪੁਰਾ	... ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ
92	ਕਾਲਮ ਨੰਗਲ	... ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ
93	ਧਾਰੇਵਾਲੀ	... ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ
94	ਘਾਨੀਕੇ ਖੇਤ	... ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ
95	ਖੁਸ਼ਾਲਪੁਰ	... ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ
96	ਰਹੀਮਾਬਾਦ	.. ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ
97	ਰੁੱਪ ਵਾਲੀ	... ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ	ਬਲਾਕ
98	ਸਿੰਘਪੁਰਾ	... ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ
99	ਤਲਵੰਡੀ ਰਾਮਾ	... ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ
100	ਘਿਆਲਾ	... ਪਠਾਨਕੋਟ
101	ਭਆ	... ਪਠਾਨਕੋਟ
102	ਬਾਥ ਸਾਹਿਬ	... ਪਠਾਨਕੋਟ
103	ਲਕੇਲਹਰੀ	... ਪਠਾਨਕੋਟ
104	ਕਾਨਵਾਨ	... ਪਠਾਨਕੋਟ
105	ਮਲੀਕਪੁਰ	... ਪਠਾਨਕੋਟ
106	ਨਰੋਟ ਮੇਹਰਾ	... ਪਠਾਨਕੋਟ
107	ਸ਼ੇਰ ਪੁਰ	.. ਪਠਾਨਕੋਟ
108	ਸਿਉਟੀ ਝੋਥਰ	... ਪਠਾਨਕੋਟ
109	ਭਰੋਲੀ	... ਪਠਾਨਕੋਟ
110	ਨੌਸ਼ੇਰਾ ਨਲਬੰਧਾ	... ਪਠਾਨਕੋਟ
111	ਪਰਨੀਆ ਨੰਦ	... ਪਠਾਨਕੋਟ
112	ਭਾਟਵਾਨ	... ਧਰਕਲਾਂ
113	ਧਰਕਲਾਂ	... ਧਰਕਲਾਂ
114	ਧਗ	... ਧਰਕਲਾਂ
115	ਦਨੇਰਾ	... ਧਰਕਲਾਂ
116	ਧੋ	... ਧਰਕਲਾਂ
117	ਜੰਡਵਾਲ	... ਧਰਕਲਾਂ
118	ਮਾਧੋਪੁਰ	... ਧਰਕਲਾਂ
119	ਪਟਰਾਲਵਾਲਾ	... ਧਰਕਲਾਂ
120	ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਕੰਡੀ	... ਧਰਕਲਾਂ
121	ਥਿਮ ਡੈਮ ਜੁਗਿਆਲ	... ਧਰਕਲਾਂ
122	ਥਿਮ ਡੈਮ ਸਟੇਟ ਸਪੈਸ਼ਲ	... ਧਰਕਲਾਂ
123	ਦੱਤੀਆਲ	... ਨਰੋਟ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ
124	ਬਸਾਓ ਬਾਰਵਾ	... ਨਰੋਟ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ
125	ਕੱਥਲੌਰ	... ਨਰੋਟ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ
126	ਤਾਰਾ ਗੜ੍ਹ	... ਨਰੋਟ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ
127	ਭਲੂਰ	... ਨਰੋਟ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ
128	ਬਾਮਯਾਲ	... ਨਰੋਟ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ
129	ਜਨਯਾਪ	... ਨਰੋਟ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ

ਨੋਟ :—ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 16 ਪੇਂਡੂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਬ-ਸੈਂਟਰਾਂ ਵਿਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਟਾਫ ਕੁਆਰਟਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

[Minister for Health & Family Welfare]

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ

ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਨਾਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸੀਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
1	ਲਾਬੜਾ	...	ਹੁਸਿਆਰਪੁਰ–1
2	ਜਾਂਡੀ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–1
3	ਸੀਸ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–1
4	ਭੱਠਾ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–1
5	ਨਸਰਾਲਾ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–1
6	ਬਾਘਪੁਰ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–1
7	ਮਨਕ ਖੇੜੀ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–1
8	ਖੁਮਖੁਮ–ਗੋਬਿੰਦਪੁਰ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–1
9	ਪੰਡੋਰੀ ਮੇਅਲ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–1
10	ਆਹੁਰਨ ਖੈਤਾ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ –1
11	ਲਛੋਵਾਨ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–1
12	ਆਦਮਵਾਲ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–1
13	ਮੋਰਾਦਪੁਰ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–1
14	ਬੁਲੋਹਵਾਲ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–1
15	ਹੁਦਰਾਨ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–2
16	ਹਰਖੋਵਾਲ	....	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–2
17	ਛਾਵੇਵਾਲ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–2
18	ਰਾਜਪੁਰ ਭਾਈਆਂ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–2
19	ਮਹਿਲਾਂਵਾਲੀ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–2
20	ਖੜਕਾਂ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–2
21	ਨੰਗਲ ਸ਼ਹੀਦਾਂ	...	ਹੁਸ਼ਿਅ ਰਪੁਰ–2
22	ਢਾਹਾ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–2
23	ਤਨੂਲੀ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–2
24	ਚੌਹਾਨ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–2
25	ਜੰਡੋਲੀ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–2
26	ਨਲਵਾ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–2

ਲੜੀ ਨੰ.	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
27	ਲੰਗੇਰੀ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–2
28	ਗੋਂਡਪੁਰ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–2
29	ਦਿਹਾਨਾ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–2
30	ਬਾਰੀਆਂ ਕਲਾਂ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–2
31	ਸਰਹਾਲਾ ਕਲਾਂ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–2
32	ਪੰਡੋਰੀ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–2
33	ਸਿੰਘਪੁਰ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪਰ–2
34	ਤਤੋਮਾਜਰਾ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–2
35	ਅਛਰੋਵਾਲ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–2
36	ਰਾਮਪੁਰ	...	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ–2
37	ਬਹਬਾਲਪੁਰ	...	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ
38	ਡਾਡਿਆਲਾ	...	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ
39	ਬੀਨੇਵਾਲ	...	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ
40	ਥਮਾਮੇ	...	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ
41	ਹੈਬੋਵਾਲ	...	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ
42	ਸੈਲਾ ਖੁਰਦ	...	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ
43	ਰਾਮਪੁਰ ਬਿੱਲੋ ਰਹੋ	...	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ
44	ਪਾਨਮ	...	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ
45	ਪੜੀ ਸਰਾ ਸਿੰਘ	...	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ
46	ਥੀਨਡਾ	...	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ
47	ਸਿੰਬਲੀ	...	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ
48	ਭਾਦਿਆਰ	...	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ
49	ਖਦਰਾਨਾ	...	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ
50	ਮੇਹਾਦਪੁਰ	...	ਸਰੋਆ
51	ਪੋਜੇਵਾਲ	...	ਸਰੋਆ
52	ਨਨੋਵਾਲ	...	ਸਰੋਆ
53	ਮਾਪੁਪਰ	...	ਸਰੋਆ
54	ਦਾਂਦਪੁਰ	...	ਸਰੋਆ
55	ਕਰਾਵਾਰ	...	ਸਰੋਅ
56	ਚੰਦਿਆਨੀ ਖੁਰਦ	...	ਸਰੋਆ
57	ਬਛੋਰੀ	...	ਸਰੋਆ

[Minister for Health & Family Welfare]

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
58	ਕਾਠਗੜ੍ਹ	...	ਬਲਾਚੌਰ
59	ਮਿੰਬਲ	...	ਬਲਾਚੌਰ
60	ਰੱਤੇਵਾਲ	...	ਬਲਾਚੌਰ
61	ਮੱਟਨ	...	ਬਲਾਚੌਰ
62	ਨੀਘੀ	...	ਬਲਾਚੌਰ
63	ਭਾਂਦੀ	...	ਬਲਾਚੌਰ
64	ਨਵਾਂ ਪਿੰਡ ਟਪਰੀਆਂ	...	ਬਲਾਚੌਰ
65	ਬੰਨਾਹ	...	ਬਲਾਚੌਰ
66	ਗੜ੍ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਗੋਆਂ	...	ਬਲਾਚੌਰ
67	ਥੋਪੀਆ	...	ਬਲਾਚੌਰ
68	ਟਟਰਲਾ	...	ਬਲਾਚੌਰ
69	ਧੂਤਕਲਾਂ	...	ਭੂੰਗਾ
70	ਦਾਰਾਪੁਰ	...	ਭੰਗਾ
71	ਸੀਕਰੀ	...	ਭੰਗਾ
72	ਜੌਹਲ	...	ਭੂੰਗਾ
73	ਕੋਈ	...	ਭੂੰਗਾ
74	ਅੰਬਾਲਾ ਜੱਟਾਂ	...	ਭੂੰਗਾ
75	ਲੋਹਰ ਦੋਹਰੀਆਂ	...	ਭੂੰਗਾ
76	ਫਤੇਹਪੁਰ ਭਟਲਾ	...	ਭੰਗਾ
77	ਨੂਰਪੁਰ	...	ਭੂੰਗਾ
78	ਭੰਨੋਵਾਲ	...	ਭੂੰਗਾ
79	ਭਾਨਾ	...	ਭੂੰਗਾ
80	ਰਾਂਮਪੁਰ ਹਲੇਰ	...	ਦਸੂਆ
81	ਚੋਗਰਾ	...	ਦਸਆ
82	ਦੇਵੀ ਦਾਸ	...	ਦਸੂਆ
83	ਖੁਨਖੁਨ ਕਲਾਂ	...	ਦਸੂਆ
84	ਬਾਜਾ ਚੱਕ	...	ਦਸੂਆ
85	ਸੰਸਾਰਪੁਰ	...	ਦਸੂਆ
86	ਖੱਸੀਕੰਡੀ	...	ਦਸੂਆ
87	ਝਿੰਗਾਰ ਕਲਾਂ	...	ਦਸਆ
88	ਨੰਗਲ ਬਿਹਾਲਾਂ	...	ਦਸੂਆ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
89	ਬਚੇਬਾਲ ਮੰਜ	...	ਮੁਕੇਰੀਆਂ
90	ਹਰਸਾ ਮਾਨਸਾ	...	ਮੁਕੇਰੀਆਂ
91	ਹਰੱਦ ਖੁੰਦਪੁਰ	..	ਮੁਕੇਰੀਆਂ
92	ਧਮਿਆਨ	...	ਮੁਕੇਰੀਆਂ
93	ਟਾਂਡਾ ਰਾਮ ਸਹਾਏ	...	ਮੁਕੇਰੀਆਂ
94	ਦਾਗਾ	...	ਮੁਕੇਰੀਆਂ
95	ਚਨੌਰ	...	ਮੁਕੇਰੀਆਂ
96	ਸਰਿਆਨਾ	...	ਮੁਕੇਰੀਆਂ
97	ਸਿੰਘੋ ਕਟਰਾਲਾ	...	ਮੁਕੇਰੀਆਂ
98	ਬੀਹਾਨਪੁਰ	...	ਮੁਕੇਰੀਆਂ
99	ਟਾਂਡਾ ਚੜੀਆਂ	...	ਮੁਕੇਰੀਆਂ
100	ਬਟਰਾੜਾ	...	ਤਲਵਾੜਾ
101	ਭੋਲ ਕਲੋਟਾ	...	ਤਲਵਾੜਾ
102	ਦੌਹਾੜ	...	ਤਲਵਾੜਾ
103	ਬੇਹ-ਨੰਗਲ (ਕਮਾਹੀ ਦੇਵੀ)	...	ਤਲਵਾੜਾ
104	ਬੇਹਦੂਲੋ	...	ਤਲਵਾੜਾ
105	ਸਥਵਾਨ	...	ਤਲਵਾੜਾ
106	ਹੰਡਵਾਲ	...	ਤਲਵਾੜਾ
107	ਨੰਗਲ ਜੰਮਾਲ	...	ਟਾਂਡਾ
108	ਬੁਢੀ ਪਿੰਡ	...	ਟਾਂਡਾ
109	ਗੜ੍ਹਾ	...	ਟਾਂਡਾ
110	ਫੀਰੋਜ਼	...	ਟਾਂਡਾ
111	ਨਥ ਪੁਰ	...	ਟਾਂਡਾ
112	ਝਾਂਜੀ ਪਿੰਡ	...	ਟਾਂਡਾ
113	ਕੰਢਾਲਾ	...	ਟਾਂਡਾ
114	ਚੌੜੇਵਾਲ	...	ਟਾਂਡਾ
115	ਬਚਨ ਬਾਜਾਂ	...	ਟਾਂਡਾ

ਕੁਲ 115

[Minister for Health & Family Welfare]

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ

ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਨਾਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ	ਬਲਾਕ
1	ਕੋਟ ਬਾਦਲ ਖਾਂ	... ਨੂਰਮਹਿਲ
2	ਪੰਤਪਰਾ	... ਨੂਰਮਹਿਲ
3	ਬਹਨੀ	... ਨੂਰਮਹਿਲ
4	ਉਮਰਵਾਲ	... ਨੂਰਮਹਿਲ
5	ਬਰੰਦਲ ਹਿੰਮਤ	... ਨੂਰਮਹਿਲ
6	ਫਰਾਲਾ	... ਨੂਰਮਹਿਲ
7	ਸਰਹਾਲੀ	... ਰੁੜਕੇ ਕਲਾਂ
8	ਦਾਦੂਵਾਲ	... ਰੁੜਕੇ ਕਲਾਂ
9	ਧਾਮੀਆਂ ਖਾਂਨਾ	... ਰੁੜਕੇ ਕਲਾਂ
10	ਘੁਰਕਾ	.. ਰੁੜਕੇ ਕਲਾਂ
11	ਪਾਸਲਾ	... ਰੁੜਕੇ ਕਲਾਂ
12	ਮਿਥਰਾ	... ਰੁੜਕੇ ਕਲਾਂ
13	ਮਹਾਸ਼ਮਪੁਰ	... ਰੁੜਕੇ ਕਲਾਂ
14	ਮਥੰਡਾ ਖੁਰਦ	... ਰੁੜਕੇ ਕਲਾਂ
15	ਸੁਰਜਾ	... ਰੁੜਕੇ ਕਲਾਂ
16	ਸਰਗੋਂਡੀ	... ਰੁੜਕੇ ਕਲਾਂ
17	ਪੱਡੀ ਖਾਲਸਾ	... ਰੁੜਕੇ ਕਲਾਂ
18	ਚੱਕ ਪੱਥਰ	... ਰੁੜਕੇ ਕਲਾਂ
19	ਅਕਲਪਰ	... ਰੁੜਕੇ ਕਲਾਂ
20	ਥਾਂਡਾ	... ਰੁੜਕੇ ਕਲਾਂ
21	ਸ਼ਰੀਂਹ	... ਨਕੋਦਰ
22	ਚੱਕ ਕਲਾ	... ਨਕੋਦਰ
23	ਬੋਪਾਰਾਏ	... ਨਕੋਦਰ
24	ਹਰਾਂ	... ਨਕੋਦਰ
25	ਮੁੱਧ	... ਨਕੋਦਰ
26	ਉਘੀ	... ਨਕੋਦਰ
27	ਅੱਡੀ	... ਨਕੋਦਰ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
28	ਮਲੀਆਂ ਕਲਾਂ	...	ਨਕੋਦਰ
29	ਗਿਲ	...	ਨਕੋਦਰ
30	ਲਬੜ	...	ਨਕੋਦਰ
31	ਪੰਗੋਰੀ ਖਾਸ	...	ਨਕੋਦਰ
32	ਮਲਾਰੀ	...	ਨਕੋਦਰ
33	ਸਿਧਵਾਂ	...	ਨਕੋਦਰ
34	ਬੀਰ ਪਿੰਡ	...	ਨਕੋਦਰ
35	ਮਹਾਂਮ	...	ਨਕੋਦਰ
36	ਹਰੀਪੁਰ	...	ਨਕੋਦਰ
37	ਬਘਾਲਾ	...	ਨਕੋਦਰ
38	ਸੰਘੋਵਾਲ	...	ਨਕੋਦਰ
39	ਅਦਾਰਮਨ	...	ਨਕੋਦਰ
40	ਬਾਲੋਕੀ	...	ਨਕੋਦਰ
41	ਅਲੋਂਵਾਲ	...	ਨਕੋਦਰ
42	ਧਾਲੀਵਾਲ	...	ਨਕੋਦਰ
43	ਘੜਿਆਲ	...	ਆਦਮਪੁਰ
44	ਕਲਾਰਾ	...	ਆਦਮਪੁਰ
45	ਪਾਂਸਿਆਨਾ	...	ਆਦਮਪੁਰ
46	ਡਮੂੰਡਾ	...	ਆਦਮਪੁਰ
47	ਹਰੀਪੁਰ	...	ਆਦਮਪੁਰ
48	ਕਪੂਰੀ ਪਿੰਡ	..	ਆਦਮਪੁਰ
49	ਸਿਕੰਦਪੁਰ	...	ਆਦਮਪੁਰ
50	ਬਿਆਸ ਪਿੰਡ	...	ਆਦਮਪੁਰ
51	ਨੂਰਪੁਰ	...	ਆਦਮਪੁਰ
52	ਚੋਲੰਗ	...	ਭੋਗਪੁਰ
53	ਸਹਾਰ ਵਾਲ	...	ਭੋਗਪੁਰ
54	ਲਧਰਾਂ	...	ਭੋਗਪੁਰ
55	ਕੰਧਾਲਾ ਗੁਰੂ	...	ਭੋਗਪੁਰ
56	ਬਹਿਰਾਮ ਸੁਰੇਸਠਾਂ	...	ਭੋਗਪੁਰ
57	ਪੰਡੋਰੀ ਨਜ਼ਰਾਂ	...	ਭੋਗਪੁਰ
58	ਧਾਲੀਵਾਲ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ
59	ਰੰਧਾਵਾ ਮੰਨਸਾਧਾ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ

[Minister for Health & Family Welfare]

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
60	ਨੁਸੀ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ
61	ਆਲਮਪੁਰ ਬਾਖਾ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ
62	ਸੀਚੱਲੀ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ
63	ਨਾਗਰਾ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ
64	ਕਲਿਆਣਪਰ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ
65	ਰਹੀਮਪੁਰ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ
66	ਵਰਿਆਨਾ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ
67	ਧੀਰਪੁਰ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ
68	ਬਲ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ
69	ਬੋਲੀਨਾ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ
70	ਪਤਾਰਾਂ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ
71	ਉਚਾ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ
72	ਕੋਟਲੀ ਜਮੀਤ ਸਿੰਘ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ
73	ਕੋਟਲੀ ਥਾਨ ਸਿੰਘ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ
74	ਸਲੀਮਪੁਰ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ
75	ਤਾਲਪੁਰ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ
76	ਠੋਲ੍ਹਰੀਵਾਲ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ
77	ਮਿੱਠਾਪੁਰ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ
78	ਪਰਤਾਪ ਪੁਰਾ	...	ਜਲੰਧਰ ਵੈਸਟ
79	ਹਰੀਆਂ	...	ਔਰ
80	ਲੰਘੇੜੀ	...	ਔਰ
81	ਰਾਏਪੁਰ ਬਾਬਾ	...	ਔਰ
82	ਹਕੀਮਪਰ	...	ਔਰ
83	ਗਰਚਾ	...	ਔਰ
84	ਚੱਕ ਥਾਨਾ	...	ਔਰ
85	ਪਹਾਬੜਾ	...	ਔਰ
86	ਜਗਤਪੁਰ	...	ਔਰ
87	ਮਜਾਰਾ ਮੋਬਾਦ	...	ਔਰ
88	ਕਹਾਨਖਾਨਾ	...	ਔਰ
89	ਝੀਖਾ ਲਧਾਨਾ	...	ਬੰਗਾ
90	ਕਰੀਹਾ	...	ਬੰਗਾ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ	ਬਲਾਕ
91	ਕਾਹਮਾ	... ਬੰਗਾ
92	ਗੋਬਿੰਦਪਰ	... ਬੰਗਾ
93	ਕਟਾਰੀਆਂ	... ਬੰਗਾ
94	ਛੋਟਾ	... ਬੰਗਾ
95	ਬੂਹਰਮ	... ਬੰਗਾ
96	ਸੌਂਡ	... ਬੰਗਾ
97	ਮਥਾਲੀ	... ਬੰਗਾ
98	ਕਲਥਾਮ	... ਬੰਗਾ
99	ਨਾਗਰਾ	... ਬੰਗਾ
100	ਗਿਦੜ ਪਿੰਡੀ	... ਸ਼ਾਹਕੋਟ
101	ਨਾਹਲ	... ਬੰਗਾ
102	ਨਾਹਲ	... ਸ਼ਾਹਕੋਟ
103	ਪੰਜੀਆ ਕਲਾਂ	... ਸ਼ਾਹਕੋਟ
104	ਬਦਨਵਾਲ	... ਸ਼ਾਹਕੋਟ
105	ਤਲਵੰਡੀ ਸੰਘੇੜਾ	... ਸ਼ਾਹਕੋਟ
106	ਦੁਸਾਂਝ ਕਲਾਂ	... ਫਿਲੌਰ
107	ਮਨਸੂਰਪੁਰ	... ਫਿਲੌਰ
108	ਅਪਰਾ	... ਫਿਲੌਰ
109	ਧੰਗ	... ਫਿਲੌਰ
110	ਸਿਆਲਪੁਰ	... ਫਿਲੌਰ
111	ਨਗਾਰਾ	... ਫਿਲੌਰ
112	ਪੜਾਂ ਜਾਂਗੀਰ	... ਫਿਲੌਰ
113	ਦਿਆਲਪੁਰ	... ਫਿਲੌਰ
114	ਲਾਡਰਾ	... ਫਿਲੌਰ
115	ਦੌਲਤਪੁਰ	... ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ
116	ਜਬੋਵਾਲ	... ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ
117	ਕਰਿਆਮ	... ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ
118	ਘਟਾਰਾਂ	... ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ
119	ਕੁਲਾਮ	... ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ
120	ਬੱਲਾਪੁਰ ਕਲਾਂ	... ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ
121	ਭਰਤਾ ਖੁਰਦ	... ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ
122	ਉਸਮਾਨ ਪੁਰ	... ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ
123	ਲੰਗਰੋਇਆ	... ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ
124	ਅਲਚਰ	... ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ

ਕੁਲ 124

[Minister for Health & Family Welfare]

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ

ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਨਾਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਲੜੀ ਨ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ	ਬਲਾਕ
1	ਹਮੀਰਾ	ਨਡਾਲਾ
2	ਨਡਾਲਾ	... ਨਡਾਲਾ
3	ਰਾਏਪੁਰ ਵੀਰ ਬਖਸ਼	... ਨਡਾਲਾ
4	ਬੁਟਾਲਾ	... ਨਡਾਲਾ
5	ਬੂਹ	... ਕਪੂਰਥਲਾ
6	ਸਿਧਵਾਂ	... ਕਪੂਰਥਲਾ
7	ਸ਼ੇਖੂਪੁਰ	... ਕਪੂਰਥਲਾ
8	ਵਡਾਲਾ ਕਲਾਂ	... ਕਪੂਰਥਲਾ
9	ਸਫ਼ੇਲਾ ਬਾਕ	... ਕਪੂਰਥਲਾ
10	ਭਾਂਡਲ ਬੇਟ	... ਕਪੂਰਥਲਾ
11	ਨੂਰਪੁਰ ਛੋਨਾ	... ਕਪੂਰਥਲਾ
12	ਖਾਲ	... ਕਪੂਰਥਲਾ
13	ਖੇੜਾ ਡੱਕਾ	... ਕਪੂਰਥਲਾ
14	ਧਾਲੀਵਾਲ ਬੇਟ	... ਕਪੂਰਥਲਾ
15	ਸੁਰੇਖਪੁਰ	... ਕਪੂਰਥਲਾ
16	ਭਾਨੋਲਾਂਗਾ	... ਕਪੂਰਥਲਾ
17	ਦੱਲਾ	... ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ
18	ਹਬੀਤਪੁਰ	... ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ
19	ਮੋਠਾਂਵਾਲਾ	... ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ
20	ਕਾਲੇਵਾਲ	... ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ
21	ਵਾਆਂਵਾਲੀ	... ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ
22	ਨਸੀਰ ਵਾਲੀ	... ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ
23	ਸ਼ਤਾਬਗੜ੍ਹ	... ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ
24	ਜਾਬੇਵਾਲ	... ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ
25	ਵਾਹੀਦ	... ਫਗਵਾੜਾ
26	ਸੰਗਤ ਪੁਰੀ	... ਫਗਵਾੜਾ
27	ਰਾਮਪੁਰ ਸੁਨੇਮ	... ਫਗਵਾੜਾ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
28	ਮਾਧੋਪੁਰ		... ਫਗਵਾੜਾ
29	ਅਥੋਲੀ		... ਫਗਵਾੜਾ
30	ਰਿਹਾਨਾ ਜਟਾਂ		... ਫਗਵਾੜਾ
31	ਦੋਮੇਲੀ		... ਫਗਵਾੜਾ
32	ਰਾਨੀਪੁਰ		... ਫਗਵਾੜਾ
33	ਚੱਕ ਹਕੀਮ		... ਫਗਵਾੜਾ
34	ਖੁਜਰੋਲਾ		... ਫਗਵਾੜਾ
35	ਭਵਾਨੀਪੁਰ	... ਕਪੂਰਥਲਾ	ਇਹ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਲੋਂ ਨਵੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ
36	ਪਰੀਆਵਾਲੀ	... ਕਪੂਰਥਲਾ	
37	ਪੁਸਰੋਪੁਰ	... ਕਪੂਰਥਲਾ	
38	ਲਖਨ ਕੇਪੜੀ	... ਨਡਾਲਾ	
39	ਪਰਮਜੀਤਪੁਰ	... ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ	
40	ਤਲਵੰਡੀ ਚੌਧਰੀਆਂ	... ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ	
41	ਭੁਲਾ ਰਾਏ	... ਫਗਵਾੜਾ	
42	ਪਲਾਹੀ	... ਫਗਵਾੜਾ	
43	ਢਾਡੀ	... ਫਗਵਾੜਾ	
44	ਮੌਲੀ	... ਫਗਵਾੜਾ	

ਨੋਟ:—ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ :

(1) 6 ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਸਬ-ਸੈਂਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਨਾਕਾਫੀ ਹਨ।

(2) ਦੋ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ

ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਨਾਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦਆਰਾ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਾਕਾਫੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ	ਬਲਾਕ
1	ਬਰੂਦੀ	... ਪੱਖੋਵਾਲ
2	ਬਟਾਲਾ	... ਪੱਖੋਵਾਲ

[Minister for Health & Family Welfare]

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ	ਬਲਾਕ
3	ਸਰਾਭਾ	... ਪੱਖੋਵਾਲ
4	ਭੈਣ ਦਰਾੜਾ	... ਪੱਖੋਵਾਲ
5	ਬਛੀਨ	... ਪੱਖੋਵਾਲ
6	ਜੋਧਾਂ	... ਪੱਖੋਵਾਲ
7	ਢਲੀਆ	... ਪੱਖੋਵਾਲ
8	ਘੁਗਰਾਨਾ	... ਪੱਖੋਵਾਲ
9	ਅੰਦਲੂ	... ਪੱਖੋਵਾਲ
10	ਸਿਆੜ	.. ਡੇਹਲੋਂ
11	ਕਿਲਾ ਰਾਏਪਰ	... ਡੇਹਲੋਂ
12	ਅਵਾਡੀ	... ਡੇਹਲੋਂ
13	ਟਿੱਬਾ	... ਡੇਹਲੋਂ
14	ਗੋਪਾਲਪੁਰ	... ਡੇਹਲੋਂ
15	ਉਦਸੀ ਬੁਢਲ	... ਡੇਹਲੋਂ
16	ਜਸਪਾਲ ਬਾਂਗਰ	... ਡੇਹਲੋਂ
17	ਰਾਮਗੜ੍ਹ ਸਰਦਾਰਾ	... ਡੇਹਲੋਂ
18	ਭੁੱਟਾ	... ਡੇਹਲੋਂ
19	ਬੀਰ ਖੁਰਦ	... ਡੇਹਲੋਂ
20	ਭਾਰੀ	... ਸਮਰਾਲਾ
21	ਅਜਮੇਰ	... ਸਮਰਾਲਾ
22	ਰਾਏਪੁਰ ਮਾਜਰੀ	... ਸਮਰਾਲਾ
23	ਇਕੋ ਲੋਹਾ	.. ਸਮਰਾਲਾ
24	ਅਲਨਾ ਮਿਆਨਾ	... ਸਮਰਾਲਾ
25	ਦਾਸ ਮਾਜਰਾ	... ਸਮਰਾਲਾ
26	ਰੈਕਪੁਰ	... ਸਮਰਾਲਾ
27	ਦੇਲਾਲ ਮਾਜਰਾ	... ਸਮਰਾਲਾ
28	ਬੀਜਾ	... ਸਮਰਾਲਾ
29	ਮੰਡਿਆਲਾ ਕਲਾਂ	... ਸਮਰਾਲਾ
30	ਰੁਪਾਲੋਂ	... ਸਮਰਾਲਾ
31	ਉਟਾਲਾ	... ਸਮਰਾਲਾ
32	ਸਾਲੋਧੀ	... ਸਮਰਾਲਾ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
33	ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ	...	ਮਾਂਗਟ
34	ਕਰਿਆਨਾ ਕਲਾਂ	...	ਮਾਂਗਟ
35	ਖਵਾਜਕੇ	...	ਮਾਂਗਟ
36	ਮੀਗਹਾ	...	ਮਾਂਗਟ
37	ਲਡੋਵਾਲ	...	ਮਾਂਗਟ
38	ਬਗਾਖਰਦ	...	ਮਾਂਗਟ
39	ਨੂਰਬਾਲਾ	...	ਮਾਂਗਟ
40	ਖੇੜਾ ਬੇਟ	...	ਮਾਂਗਟ
41	ਬਿਰਮੀ	...	ਮਾਂਗਟ
42	ਧਨੰਨਸੂ	...	ਮਾਂਗਟ
43	ਜਸੀਆ	...	ਮਾਂਗਟ
44	ਘੋਲੇਵਾਲ	...	ਮਾਂਗਟ
45	ਜਸੋਵਾਲ	...	ਮਾਂਗਟ
46	ਬੂਥਗੜ੍ਹ	...	ਮਾਂਗਟ
	(ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰੀਸ਼ਦ)		
47	ਲਾਦੀ ਵਾਲਾ	...	ਸਿਧਵਾਂ ਬੇਟ
48	ਕਨੀਆਨਾ	...	ਸਿਧਵਾਂ ਬੇਟ
49	ਲੀਲਾਨ	...	ਸਿਧਵਾਂ ਬੇਟ
50	ਸ਼ੇਰਪੁਰ ਖੁਰਦ	...	ਸਿਧਵਾਂ ਬੇਟ
51	ਵਿਰਕ	...	ਸਿਧਵਾਂ ਬੇਟ
52	ਤਲਵੰਡੀ ਕਲਾਂ	...	ਸਿਧਵਾਂ ਬੇਟ
53	ਬਾਸੀਆਂ ਬੇਟ	...	ਸਿਧਵਾਂ ਬੇਟ
54	ਭੂੰਡਾਰੀ	...	ਸਿਧਵਾਂ ਬੇਟ
55	ਸਿਧਵਾਂ ਕਲਾਂ	...	ਸਿਧਵਾਂ ਬੇਟ
56	ਪੰਡੋਰੀ	...	ਸਿਧਵਾਂ ਬੇਟ
57	ਸ਼ੇਰਪੁਰ ਕਲਾਂ	...	ਸਿਧਵਾਂ ਬੇਟ
58	ਨਖੋਵਾਲ	...	ਸੁਧਾਰ
59	ਮੋਹੀ	...	ਸੁਧਾਰ
60	ਤਲਵੰਡੀ ਰਾਏ	...	ਸੁਧਾਰ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ	ਬਲਾਕ
61	ਹੀਰਾ	... ਸੁਧਾਰ
62	ਬਿੰਜਲ	... ਸੁਧਾਰ
63	ਹਿਸੋਵਾਲ	... ਸੁਧਾਰ
64	ਖੰਡੂਰ	... ਸੁਧਾਰ
65	ਰਕਬਾ	... ਸੁਧਾਰ
66	ਜਸੋਵਾਲ	... ਸੁਧਾਰ
67	ਸਾਹੋਲੀ	... ਸੁਧਾਰ
68	ਤੂਸੇ	... ਸੁਧਾਰ
69	ਪਟਿਆਲਾ	... ਸੁਧਾਰ
70	ਬੁਰਜ ਹਰੀ	... ਸੁਧਾਰ
71	ਬਾਸੀਆਂ	... ਸੁਧਾਰ
72	ਕਾਨੇਚ	... ਲੁਧਿਆਣਾ
73	ਭਾਈ ਰੋਮੂਨਾ	... ਲੁਧਿਆਣਾ
74	ਆਇਆਲੀ ਕਲਾ	... ਲੁਧਿਆਣਾ
75	ਢਾਂਡੇਰਾ	... ਲੁਧਿਆਣਾ
76	ਫੂਲਾਂ ਵਾਲਾ	... ਲੁਧਿਆਣਾ
77	ਪਾਂਮਲ	... ਲੁਧਿਆਣਾ
78	ਮੰਗਲੀ ਉੱਚੀ	... ਲੁਧਿਆਣਾ
79	ਸੰਗੋਵਾਲ	... ਲੁਧਿਆਣਾ
80	ਲੋਹਾਗ	... ਲੁਧਿਆਣਾ
81	ਭੂਾਨੋਰ	... ਲੁਧਿਆਣਾ
82	ਠਾਕੁਰਵਾਲ	... ਲੁਧਿਆਣਾ
83	ਨੰਦਪੁਰ	... ਲੁਧਿਆਣਾ
84	ਦਾਖਾ	... ਲੁਧਿਆਣਾ
85	ਬਦੋਵਾਲ	... ਲੁਧਿਆਣਾ
	(ਜਿਲ੍ਹਾ ਪਰਿਸ਼ਦ)	
86	ਬਰਵਾਲੀ ਖੁਰਦ	... ਮਾਛੀਵਾੜਾ
87	ਸੰਘੋਲ	... ਮਾਛੀਵਾੜਾ
88	ਬਰਮਾ	... ਮਾਛੀਵਾੜਾ
89	ਨਾਨੋਵਾਲ	... ਮਾਛੀਵਾੜਾ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ		ਬਲਾਕ
90	ਘੁਗਗਲੀ	...	ਮਾਛੀਵਾੜਾ
91	ਪੰਜ ਗਰਾਈ	...	ਮਾਛੀਵਾੜਾ
92	ਝਾਰ ਸਾਹਿਬ	...	ਮਾਛੀਵਾੜਾ
93	ਖੁਮਾਣੋਂ	...	ਮਾਛੀਵਾੜਾ
94	ਰਾਸੀਆ	...	ਮਾਛੀਵਾੜਾ
95	ਲੋਹਾਰ ਮਾਜਰਾ	...	ਮਾਛੀਵਾੜਾ
96	ਘਰਖਾਨਾ	...	ਮਾਛੀਵਾੜਾ
97	ਬਸੀ ਗੁਜਰਾਂ	...	ਮਾਛੀਵਾੜਾ
98	ਛੌੜੀਆਂ ਬੇਟ	...	ਮਾਛੀਵਾੜਾ
99	ਨੂਰਪੁਰ	...	ਮਾਛੀਵਾੜਾ
100	ਟੋਨੀ	...	ਦੋਰਾਹਾ
101	ਜਰਗ	...	ਦੋਰਾਹਾ
102	ਬਿਲਾਸਪੁਰ	...	ਦੋਰਾਹਾ
103	ਧੁਮੋਟ	...	ਦੋਰਾਹਾ
104	ਘੁਡਾਨੀ ਕਲਾਂ	...	ਦੋਰਾਹਾ
105	ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ	...	ਦੋਰਾਹਾ
106	ਜਰਗੜੀ	...	ਦੋਰਾਹਾ
107	ਘਲੋਟੀ	...	ਦੋਰਾਹਾ
108	ਮਕਸੂਦਗ	...	ਦੋਰਾਹਾ
109	ਸੀ ਹੋਰਾ	...	ਦੋਰਾਹਾ
110	ਢੋਲਾ	...	ਜਗਰਾਓਂ
111	ਮਾਲਾਹ	...	ਜਗਰਾਓਂ
112	ਪਾਬੀਆਂ	...	ਜਗਰਾਓਂ
113	ਦਾਕੀ ਮਾਨ	...	ਜਗਰਾਓਂ
114	ਸੁਜਾਨ ਪੁਰ	...	ਜਗਰਾਓਂ
115	ਚਾਕਰ	...	ਜਗਰਾਓਂ
116	ਗਾਗਰਾ	...	ਜਗਰਾਓਂ
117	ਕਮਾਲਪੁਰ	...	ਜਗਰਾਓਂ
118	ਹੰਸ ਕਲਾ	.	ਜਗਰਾਓਂ

ਕੁਲ 118

[Minister for Health & Family Welfare]

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ

ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਨਾਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ	ਬਲਾਕ
1	ਬਡਵਾਲਾ	... ਪਾਤੜਾਂ
2	ਬਡਹਰੀ ਕਲਾਂ	... ਪਾਤੜਾਂ
3	ਬਰਾਂਸ	... ਪਾਤੜਾਂ
4	ਘੁਮੰਡ ਪੁਰ	... ਪਾਤੜਾਂ
5	ਝੰਗਪੁਰ	... ਪਾਤੜਾਂ
6	ਨਗਾਵਾਂ	... ਪਾਤੜਾਂ
7	ਰੰਧਾਵਾ	... ਪਾਤੜਾਂ
8	ਖੇੜਾ	... ਪਾਤੜਾਂ
9	ਧੂੰਦਾ	... ਪਾਤੜਾਂ
10	ਰੂਪਲਹੇੜੀ	... ਪਾਤੜਾਂ
11	ਤਲਾਨੀਆਂ	... ਪਾਤੜਾਂ
12	ਆਹਰੂਕਲਾਂ	... ਭੂੰਨਰਹੇੜੀ
13	ਬਲਬੇਰਾ	... ਭੂੰਨਰਹੇੜੀ
14	ਭੁਨਰਹੇੜੀ	... ਭੂੰਨਰਹੇੜੀ
15	ਬੁਢਮਾਰ	... ਭੂੰਨਰਹੇੜੀ
16	ਘੜਾਮ	... ਭੂੰਨਰਹੇੜੀ
17	ਜੋਗੀਪੁਰ	... ਭੂੰਨਰਹੇੜੀ
18	ਨੈਨਾ ਕਲਾਂ	... ਭੂੰਨਰਹੇੜੀ
19	ਮਾੜੂ	... ਭੂੰਨਰਹੇੜੀ
20	ਸੁਰਸਤੀਗੜ੍ਹ	... ਭੂੰਨਰਹੇੜੀ
21	ਕੋਟਲਾ ਗੁਰੂ	... ਭੂੰਨਰਹੇੜੀ
22	ਦੇਵੀ ਗੜ੍ਹ	... ਭੂੰਨਰਹੇੜੀ
23	ਅੰਮਲਾਲਾ	... ਡੇਰਾਬੱਸੀ
24	ਅਨਟਾਲਾ	... ਡੇਰਾਬੱਸੀ
25	ਬਸੌਲੀ	... ਡੇਰਾਬੱਸੀ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਨਾਮ)		ਬਲਾਕ
26	ਕਟੌਲੀ	...	ਡੇਰਾਬੱਸੀ
27	ਭੁਕਾੜੀ	...	ਡੇਰਾਬੱਸੀ
28	ਝਰਮਾੜੀ	...	ਡੇਰਾਬੱਸੀ
29	ਜੀਲਾਂ ਕਲਾਂ	...	ਡੇਰਾਬੱਸੀ
30	ਮੁਬਾਰਕਪੁਰ	...	ਡੇਰਾਬੱਸੀ
31	ਪੰਡਵਾਲਾ	...	ਡੇਰਾਬੱਸੀ
32	ਰਾਮਪੁਰ ਸੈਣੀਆਂ	...	ਡੇਰਾਬੱਸੀ
33	ਸਿਰਸਨੀ	...	ਡੇਰਾਬੱਸੀ
34	ਕੀਮਲਾ	...	ਡੇਰਾਬੱਸੀ
35	ਜੰਡ ਮੰਗੋਲੀ	...	ਘਨੌਰ
36	ਕਪੂਰੀ	...	ਘਨੌਰ
37	ਲੱਸਿੰਬਲੀ	...	ਘਨੌਰ
38	ਮਦਨਪੁਰ	...	ਘਨੌਰ
39	ਮਰਦਾਨਪੁਰ	...	ਘਨੌਰ
40	ਚੱਤਰ ਨਗਰ	...	ਘਨੌਰ
41	ਮੰਭੂ	...	ਘਨੌਰ
42	ਮੰਨਜੋਲੀ ਕਲਾਂ	...	ਘਨੌਰ
43	ਨਾੜੂ	...	ਘਨੌਰ
44	ਧੂਰੋਂ	..	ਘਨੌਰ
45	ਬਪਰੌਰ	...	ਘਨੌਰ
46	ਅਗੌਲ	...	ਨਾਭਾ
47	ਬਪਾਰਪੁਰ	...	ਨਾਭਾ
48	ਗੁਲਵਾਟੀ	...	ਨਾਭਾ
49	ਭਾਰੀ ਘਨੀਛਾ	...	ਨਾਭਾ
50	ਮਾਲਨਵਾਲ	...	ਨਾਭਾ
51	ਰਾਮਗੜ੍ਹ	...	ਨਾਭਾ
52	ਦਾਦਰਾਲਾ ਢੀਂਸਾ	...	ਨਾਭਾ
53	ਅਗੇਤੀ	...	ਨਾਭਾ
54	ਦਿਤੂਪੁਰ	...	ਨਾਭਾ
55	ਗੁਨੀਕੇ	...	ਨਾਭਾ
56	ਫਤੇਹਪੁਰ		ਨਾਭਾ

[Minister for Health & Family Welfare]

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ	ਬਲਾਕ
57	ਸੱਪਹੜੀ	... ਨਾਭਾ
58	ਕਕਰਾਲਾ	... ਨਾਭਾ
59	ਚਿਤਨਵਾਲਾ	... ਨਾਭਾ
60	ਖਨੂਰਾ	... ਨਾਭਾ
61	ਤਾਰਖੇੜੀ	... ਨਾਭਾ
62	ਮੰਗੇਵਾਲ	... ਨਾਭਾ
63	ਖੇੜੀ ਜੱਟਾਂ	... ਨਾਭਾ
64	ਲਾਬਾਨਾ	... ਨਾਭਾ
65	ਅਲੋਵਾਲ	... ਨਾਭਾ
66	ਮਨਦੌੜ	... ਨਾਭਾ
67	ਰੋਹਤੀ	... ਨਾਭਾ
68	ਵਜ਼ੀਦਪੁਰ	... ਨਾਭਾ
69	ਬਰਸਾਤ	... ਪਟਿਆਲਾ
70	ਹਸਨਪੁਰ	... ਪਟਿਆਲਾ
71	ਢਬਲਾਂਕ	... ਪਟਿਆਲਾ
72	ਡਕਰਬਾ	... ਪਟਿਆਲਾ
73	ਕਲਾਰਬੈਨੀ	... ਪਟਿਆਲਾ
74	ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ	... ਪਟਿਆਲਾ
75	ਕਲਿਆਣ	... ਪਟਿਆਲਾ
76	ਲਚਕਾਨੀ	... ਪਟਿਆਲਾ
77	ਸੈਸਰਵਾਲ	... ਪਟਿਆਲਾ
78	ਧੇੜੀ	... ਪਟਿਆਲਾ
79	ਅਲੂਨਾ	... ਰਾਜਪੁਰਾ
80	ਭਗਰਾਨਾ	... ਰਾਜਪੁਰਾ
81	ਬੁਧਾਨਪੁਰ	... ਰਾਜਪੁਰਾ
82	ਗੋਪਾਲਪੁਰ	... ਰਾਜਪੁਰਾ
83	ਖੇੜੀ ਗਾਜ਼	... ਰਾਜਪੁਰਾ
84	ਖਿਜਰਗੜ੍ਹ	... ਰਾਜਪੁਰਾ
85	ਕੋਟਲਾ	... ਰਾਜਪੁਰਾ
86	ਮਛਲੀ ਕਲਾਂ	... ਰਾਜਪੁਰਾ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਨਾਮ)	ਬਲਾਕ
87	ਸੂਰਜਗੜ੍ਹ	... ਰਾਜਪੁਰਾ
88	ਚਮਾਰੂ	... ਰਾਜਪੁਰਾ
89	ਖੇੜੀ ਗੁਰਨਾ	... ਰਾਜਪੁਰਾ
90	ਦੁਹਾਲ	... ਸਮਾਨਾਂ
91	ਘਾਘਾ	... ਸਮਾਨਾ
92	ਕਲਵਾਨੂ	... ਸਮਾਨਾ
93	ਕੁਕਰਾਲਾ	... ਸਮਾਨਾ
94	ਕੁਲਾਰਾ	... ਸਮਾਨਾ
95	ਧੈਂਧਲ	... ਸਮਾਨਾ
96	ਸ਼ੇਰਗੜ੍ਹ	... ਸਮਾਨਾ
97	ਧਨੇਠੇ	... ਸਮਾਨਾ
98	ਮਾਵੀ	... ਸਮਾਨਾ
99	ਟੋਡਰਪੁਰ	... ਸਮਾਨਾ
100	ਅਰਨਾ	... ਸਮਾਨਾ
101	ਬੱਧਰੀ ਕਲਾਂ	... ਸਰਹੰਦ
102	ਝਲੇੜੀ ਕਲਾਂ	... ਸਰਹੰਦ
103	ਧਰਗੇੜੀ	... ਸਰਹੰਦ
104	ਲਾਡਪਰ	... ਸਰਹੰਦ
105	ਮੁਲੇਪੁਰ	... ਸਰਹੰਦ
106	ਨੰਦਪੁਰ ਕੇਸੋ	... ਸਰਹੰਦ
107	ਖਰੋੜਾ	... ਸਰਹੰਦ
108	ਜਲਾਹ	... ਸਰਹੰਦ
109	ਜਲਾਹ	... ਸਰਹੰਦ
110	ਟਾਂਢਾ ਬਾਧਾ	.. ਸਰਹੰਦ
111	ਭਾਮਾਰਾਏ	... ਸਰਹੰਦ

[Minister for Health and Family Welfare]

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ

ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਨਾਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਨਾਕਾਫੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਂਮ		ਬਲਾਕ
1	ਅਜੋਲੀ	...	ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ
2	ਡਰੋਲੀ	...	ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ
3	ਗਾਂਜਪੁਰ	...	ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ
4	ਦੇਰ	...	ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ
5	ਕਛੇੜਾ	...	ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ
6	ਆਗਮਪੁਰ	...	ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ
7	ਚਾਂਦਪੁਰ	...	ਨੂਰਪੁਰ ਬੇਦੀ
8	ਤਖਤਗੜ੍ਹ	...	ਨੂਰਪੁਰ ਬੇਦੀ
9	ਖੇੜਾ ਕਲਮੋਤ	...	ਨੂਰਪੁਰ ਬੇਦੀ
10	ਝੱਜ	...	ਨਰਪੁਰ ਬੇਦੀ
11	ਲਾਲਪੁਰ	...	ਨੂਰਪੁਰ ਬੇਦੀ
12	ਨੂਰਪੁਰ ਖੁਰਦ	...	ਨੂਰਪੁਰ ਬੇਦੀ
13	ਥਾਨਾ	...	ਨੂਰਪੁਰ ਬੇਦੀ
14	ਟਿੱਬਾ ਟਪਰੀਆਂ	...	ਨਰਪਰ ਬੇਦੀ
15	ਬਜੀਦਪੁਰ	...	ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ
16	ਹਾਫੀਜ਼ਾਬਾਦ	...	ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ
17	ਅਮਰਾਲੀ	...	ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ
18	ਖੰਟ	...	ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ
19	ਰਤਨਗੜ੍ਹ	...	ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ
20	ਸੋਤਲ ਬਾਬਾ	...	ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ
21	ਸੁਰਤਾਪੁਰ ਫਾਰਮ	...	ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ
22	ਧਨੌਲਾ	...	ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ
23	ਭਮਨਾ	...	ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ
24	ਭਾਗੋ ਮਾਜਰਾ	...	ਖਰੜ
25	ਬਾਦਰਪਰ	...	ਖਰੜ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਂਮ	ਬਲਾਕ
26	ਬਰਾਹਮਨ ਬਸੀਆਂ	... ਖਰੜ
27	ਦੌਲਤ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ	... ਖਰੜ
28	ਦਾਊ ਮਾਜਰਾ	... ਖਰੜ
29	ਮਨੌਲੀ	... ਖਰੜ
30	ਨਵਾਂ ਗਾਉਂ	... ਖਰੜ
31	ਸੋਗਨਾ	... ਖਰੜ
32	ਚੰਦੋਂ	... ਖਰੜ
33	ਦਾਊਂ	... ਖਰੜ
34	ਬਾਟਣਾ	... ਖਰੜ
35	ਮਲਾਂਪੁਰ ਗਰੀਬਦਾਸ	... ਖਰੜ
36	ਸਕਰੂਲਾਪੁਰ	... ਖਰੜ
37	ਗੜਾਂਗਾਂ	... ਖਰੜ
38	ਬਡਾਲੀ	... ਖਰੜ
39	ਮਟੌਰ	... ਖਰੜ
40	ਚੜਿਆਲਾ	... ਖਰੜ
41	ਕਨੌਰਾਂ	... ਮਾਜਰੀ
42	ਕੁਬਾਹੇਰੀ	... ਮਾਜਰੀ
43	ਮੂੰਧੋ ਸੰਗਤੀਆਂ	... ਮਾਜਰੀ
44	ਪਾਰੌਲ	... ਮਾਜਰੀ
45	ਸਿਆਲਬਾ	... ਮਾਜਰੀ
46	ਤਾਰਾਪੁਰ ਮਾਜਰੀ	... ਮਾਜਰੀ
47	ਛਟੌਲੀ	... ਮਾਜਰੀ
48	ਬਹਲੋਲਪੁਰ	... ਮਾਜਰੀ
49	ਪੜਿਆਲਾ	... ਮਾਜਰੀ
50	ਟਾਂਗਆ	.. ਮਾਜਰੀ
51	ਘਨੌਲੀ	... ਰੋਪੜ
52	ਮੀਆਂਪੁਰ	... ਰੋਪੜ
53	ਨੰਗਲ ਸਿਰਸਾ	... ਰੋਪੜ
54	ਤਾਜਪੁਰ	... ਰੋਪੜ
55	ਬਲਸਾਂਡਾ	... ਰੋਪੜ

ਕੁਲ 55

ਨੋਟ :—ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ 15 ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਬ ਸੈਂਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ

[Minister for Health and Family Welfare]

ਜਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਮ	ਬਲਾਕ
1	ਮਸਤੂਆਨਾ	... ਸੰਗਰੂਰ
2	ਸਾਹੋਕੇ	... ਸੰਗਰੂਰ
3	ਡੁਗਾਂ	... ਸੰਗਰੂਰ
4	ਗਗਰਪੁਰ	... ਸੰਗਰੂਰ
5	ਬਾਦਰੂਖਾਨ	... ਸੰਗਰੂਰ
6	ਭਿੰਡਰਾ	... ਸੰਗਰੂਰ
7	ਚੱਠੇ ਸੇਵਕਾ	... ਸੰਗਰੂਰ
8	ਖੇੜੀ	... ਸੰਗਰੂਰ
9	ਬੁਗਰਾਂ	... ਸੰਗਰੂਰ
10	ਸਾਰੋ	... ਸੰਗਰੂਰ
11	ਘਰਾਚੋਂ	... ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ
12	ਮਾਝੀਮਾਝਾ	... ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ
13	ਕਪਿਆਲ	... ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ
14	ਜਲਾਨ	... ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ
15	ਠਾਗੂਵਾਲਾ	... ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ
16	ਘੋਲਾਨ	... ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ
17	ਨਾਗਰਾ	... ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ
18	ਭਾਰੋ	... ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ
19	ਬਾਟਰਿਆਨਾ	... ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ
20	ਕੱਲਿਆਲ	... ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ
21	ਛਜਲੀ	... ਸੁਨਾਮ
22	ਚਿਰਬਾ	... ਸੁਨਾਮ
23	ਮੋਹਾ	... ਸੁਨਾਮ
24	ਮਹਿਲਾ	... ਸੁਨਾਮ
25	ਗੁਜਰਾ	... ਸੁਨਾਮ
26	ਕਮਾਲਪੁਰ	... ਸੁਨਾਮ
27	ਪੇਟਲਾ	... ਸੁਨਾਮ
28	ਗੰਡੂਆ	... ਸੁਨਾਮ
29	ਖਾਦਿਆਲ	... ਸੁਨਾਮ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਂਮ		ਬਲਾਕ
30	ਪਾਨਲਖੁਰਦ	...	ਸੁਨਾਮ
31	ਸ਼ਾਦੀ ਹਾੜੀ	...	ਲਹਿਰਾ ਗਾਗਾ
32	ਭਟਲ ਕਲਾਂ	...	ਲਹਿਰਾ ਗਾਗਾ
33	ਕਾਲੀਆ	...	ਲਹਿਰਾ ਗਾਗਾ
34	ਭੁੱਲਾਣ	...	ਲਹਿਰਾ ਗਾਗਾ
35	ਲਹਿਲ ਕਲਾਂ	...	ਲਹਿਰਾ ਗਾਗਾ
36	ਲਹਿਲ ਖੁਰਦ	...	ਲਹਿਰਾ ਗਾਗਾ
37	ਬੰਗਾ	...	ਲਹਿਰਾ ਗਾਗਾ
38	ਗੁਲਾਮੀ	...	ਲਹਿਰਾ ਗਾਗਾ
39	ਦੂਦੀਆ	...	ਲਹਿਰਾ ਗਾਗਾ
40	ਗਿਦਰਿਆਨੀ	...	ਲਹਿਰਾ ਗਾਗਾ
41	ਮਨਿਆਨਾ	...	ਲਹਿਰਾ ਗਾਗਾ
42	ਡਸਕਾ	...	ਲਹਿਰਾ ਗਾਗਾ
43	ਘੋਰੇਨਾਭ	...	ਲਹਿਰਾ ਗਾਗਾ
44	ਬਲਬਨ	...	ਬਰਨਾਲਾ
45	ਧੌਲਾ	...	ਬਰਨਾਲਾ
46	ਚੰਡਿਆਇਆ	...	ਬਰਨਾਲਾ
47	ਸੇਖਾ	...	ਬਰਨਾਲਾ
48	ਕਾਟੂ	...	ਬਰਨਾਲਾ
49	ਅਸਪਾਲ ਕਲਾਂ	...	ਬਰਨਾਲਾ
50	ਹਮੀਡੀ	...	ਬਰਨਾਲਾ
51	ਭਟਲਾ	...	ਬਰਨਾਲਾ
52	ਪੰਢੇਰ	...	ਬਰਨਾਲਾ
53	ਝਲੂਰ	...	ਬਰਨਾਲਾ
54	ਸੰਘੇੜਾ	...	ਬਰਨਾਲਾ
55	ਖੁਡੀਕਲਾਂ	...	ਬਰਨਾਲਾ
56	ਬਹਿਨੀ ਮਹਿਰਾ	...	ਬਰਨਾਲਾ
57	ਪਖੋਕਲਾਂ	...	ਬਰਨਾਲਾ
58	ਡਾਗਤ੍ਰ	...	ਬਰਨਾਲਾ
59	ਫਰਵਾਹੀ	...	ਬਰਨਾਲਾ
60	ਕੋਟ ਡੂਨਾ	...	ਬਰਨਾਲਾ
61	ਪਾਚੰਗ ਗੜ੍ਹ	...	ਬਰਨਾਲਾ

[Minister for Health and Family Welfare]

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਂ		ਬਲਾਕ
62	ਬਲੋਂਵਾਲ	...	ਬਰਨਾਲਾ
63	ਫਤੇਹ ਗੜ੍ਹ ਛਨਨ	...	ਬਰਨਾਲਾ
64	ਧੂਰ ਕੋਟ	...	ਬਰਨਾਲਾ
65	ਬਹੇਨੀ ਫੱਤਾ	...	ਬਰਨਾਲਾ
66	ਨੈਨੋਵਾਲ	...	ਸ਼ੇਹਨਾ
67	ਤਾਜੋਕੇ	...	ਸ਼ੇਹਨਾ
68	ਮੌੜੇ ਨਾਭਾ	...	ਸ਼ੇਹਨਾ
69	ਘਨਾਸ	...	ਸ਼ੇਹਨਾ
70	ਪੋਖੋ ਕੇ ਕਲਾਂ		ਸ਼ੇਹਨਾ
71	ਚਨੋਂਵਾਲ	...	ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ
72	ਜਲਾਲਦੀਵਾਲ	...	ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ
73	ਲੋਹਾ ਗੜ੍ਹ	...	ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ
74	ਬੀਹਲਾ	...	ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ
75	ਚਿਨੀਵਾਲ	...	ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ
76	ਕੁਤਬਾ	...	ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ
77	ਕਲਾਸ	...	ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ
78	ਵਜੀਦ ਕੇ ਕਲਾਂ	...	ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ
79	ਦੇਵਾਨਾ	...	ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ
80	ਹਰੀਕੇ	...	ਧੂਰੀ
81	ਭੂਲਰ ਹੇੜੀ	...	ਧੂਰੀ
82	ਮਲੋਂਵਾਲ	...	ਧੂਰੀ
83	ਕਾਂਝਲਾ	...	ਧੂਰੀ
84	ਦਨੌਰੀ ਕਲਾਂ	...	ਧੂਰੀ
85	ਦੌਲਤਪੁਰ	...	ਧੂਰੀ
86	ਭਲਵਾਨ	...	ਧੂਰੀ
87	ਰਾਜੋਮਾਜਰਾ	...	ਧੂਰੀ
88	ਮੀਨਸਾ	...	ਧੂਰੀ
89	ਰਾਨੀਕੇ	...	ਧੂਰੀ
90	ਬਾਲਿਆਲ	...	ਧੂਰੀ
91	ਕਾਂਤਰਾਂ	...	ਧੂਰੀ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ) ਦਾ ਨਾਂ	ਬਲਾਕ
92	ਲਸੋਈ	... ਮਲੇਰ ਕੋਟਲਾ
93	ਹਥਨ	... ਮਲੇਰ ਕੋਟਲਾ
94	ਕੁਵਾਰਾ	... ਮਲੇਰ ਕੋਟਲਾ
95	ਭਸ਼ੌਰ	... ਮਲੇਰ ਕੋਟਲਾ
96	ਬਾਗਰੀਆਂ	... ਮਲੇਰ ਕੋਟਲਾ
97	ਭੱਬੋਰਾ	... ਮਲੇਰ ਕੋਟਲਾ
98	ਨਾਰੀਕੇ	... ਮਲੇਰ ਕੋਟਲਾ
99	ਸਰੋਡ	... ਮਲੇਰ ਕੋਟਲਾ
100	ਖਾਨ ਪੁਰ	... ਮਲੇਰ ਕੋਟਲਾ
101	ਢਾਡੋਗਾਲ	... ਮਲੇਰ ਕੋਟਲਾ
102	ਮਾਨਵੀ	... ਮਲੇਰ ਕੋਟਲਾ
103	ਭੁਰਟਾਲਾ	... ਮਲੇਰ ਕੋਟਲਾ
104	ਰਤੋਲਾ	... ਮਲੇਰ ਕੋਟਲਾ
105	ਦਸੌਂਧਾ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ	... ਅਹਿਮਦ ਗੜ੍ਹ
106	ਸੰਢੋੜ	... ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ
107	ਸ਼ੇਰਵਨੀ ਕੋਟ	... ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ
108	ਰੁੜਕਾ	... ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ
109	ਭੂਦਾ	... ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ
110	ਅਬਦੁਲਾਪੁਰ	... ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ
111	ਮੋਹੋਲੀ ਕਲਾਂ	... ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ
112	ਬੂਰਗੜ੍ਹ	... ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ
113	ਟਿੱਬਾ	... ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ

ਕੁਲ 113

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੁਲ 1569 ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 1213 ਵਿਚ ਅਧੂਰੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਹਨ ਔਰ 355 ਵਿਚ ਨਾ ਮਾਤਰ ਹੀ ਹਨ। ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਡਾਕਟਰ ਆਪਣੀ ਸਰਵਿਸ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਕੀ ਬਕਾਇਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਲਾਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕੰਪਲੀਟ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ? ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਡਾਕਟਰ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਤਨੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਾਸਤੇ ਫੀਲਡ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਕੋਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਉਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜਿਹੜੇ ਹਨ, ਉਹ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਬੜੇ ਕਾਬਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਸੀ ਸਰਵਿਸ ਵਿਚ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਆਬਾਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਔਰ ਮੰਗ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੰਗ ਇਸ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਡਾਕਟਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਫਿਰ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਕਿਵੇਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ, ਪੰਚਾਇਤ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਚੰਗੇ ਮਕਾਨ ਵਿਚ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 1569 ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 1213 ਠੀਕ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਫੰਡਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਲਗਾਤਾਰ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਵਾਸਤੇ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਡਿਸ-ਪੈਂਸਰੀਆਂ ਐਸੀਆਂ ਹਨ ਜਿਥੇ ਕਿ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਬਣਨੀਆਂ ਹਨ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਡਾਕਟਰਾਂ ਲਈ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ਼ਲ ਕਆਟਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਡਾਕਟਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ 24 ਘੰਟੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਅਵੇਲੇਬਿਲਿਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਪਰਾਇਰਿਟੀ ਦੇਵੇ ਤਾਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਰਹਿ ਸਕੇ ਔਰ ਡਾਕਟਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਰਹਿਣ।

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੁਆਟਰ ਬਣਨੇ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਟੋਟਲ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕੰਪਲੀਟ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ। ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ਼ਲ ਕੁਆਟਰ ਵੀ ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣੇ ਹਨ। ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਵੀ ਬਣਾਉਣੇ ਹਨ। ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਸਭ ਕੁਝ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਥੇ ਕਲਾਸ-4, ਕਲਾਸ-3, ਕਲਾਸ-2, ਕਲਾਸ-1 ਲਈ ਕੁਆਟਰਜ਼ ਵੀ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਥੇ ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹਿਣ।

ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਮਾਨਸੋਵਾਲੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੰਡੀ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਕੀ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਥੇ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ? ਜਿਹੜੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਉਥੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਥੇ ਬਿਲ-ਡਿੰਗਾਂ ਡਿਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਰਿਪੇਅਰ ਕਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਪਹਿਲ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਦੱਸ ਦੇਣ ਤਾਂ ਰਿਪੇਅਰ ਕਰਾ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਟੋਹੜਾ ਅਤੇ ਚਨਾਰਥਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਚ ਹਨ। ਉਥੇ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ਼ਲ ਕੁਆਟਰ ਵੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਉਥੇ ਡਾਕਟਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਦੂਜਾ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਟਾਈਮ ਦਫਤਰਾਂ ਵਾਂਗ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੋ ਸ਼ਿਫਟਾਂ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਲਾਗੂ ਕਰਨਗੇ।

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ। ਚਨਾਰਥਲ ਅਤੇ ਹਮਾਲਪੁਰ ਵਿਚ ਕੁਆਟਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਉਥੇ ਸਹੀ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ

ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ। ਹਮਾਲਪਰ ਵਿਚ ਕਲਾਸ–3, ਕਲਾਸ–4 ਕਲਾਸ–2, ਕਲਾਸ–1 ਦੇ ਵੀ ਕੁਆਟਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਸ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਵਿਚ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਐਸ.ਐਮ.ਓ. ਉਥੇ ਸੀ ਬਾਕੀ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜਿਥੇ ਕੁਆਟਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਰਹਿਣ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ, ਪੇਂਡੂ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਹਨ ਉਥੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤਾਂ ਹੋਈ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਡਾਕਟਰ ਉਥੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਕੀ ਉਥੇ ਡਾਕਟਰ ਭੇਜਣ ਵਾਸਤੇ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸ ਦੇਣ। ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

Guru Teg Bahadur High School, Hazara

*210. **Shrimati Indira Narinder Singh** : Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) whether the Guru Teg Bahadur High School, Hazara in Jullundur Cantt was taken over by the Government, if so, on what date;

(b) whether the Government has again denotified this school and named it as Guru Teg Bahadur High School, Hazara (Jullundur), if so, on what date and the reasons therefor.

S. Sukhjinder Singh : (a) Guru Teg Bahadur High School, Hazara (Jalandhar) was taken over on 9th May, 1983.

(b) The Government have decided on 17th December, 1985 to hand over this school to the S.G.P.C. on the representation of S.G.P.C. that injustice had been done to them. However its name has not been changed.

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦਾ ਸਕੂਲ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਡੀ–ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਹੈਂਡ-ਓਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਜੀ ਅਕਾਰਡਿੰਗ ਟੂ ਲਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੇਰ ਵੀ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਮਿਲ ਲੈਣ। ਜੇ ਕੋਈ ਚੇਂਜ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਅੰਡਰ ਪਰੈਜ਼ੈਂਟ ਸਰਕਮਸਟਾਂਸਿਜ਼, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਕਦਮ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਸਹੀ ਕਦਮ ਹੈ ਕਿ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦਾ ਇਕ ਸਕੂਲ ਡੀਨੋਟੀਫਾਈ ਕਰਕੇ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਹੈਂਡ-ਓਵਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਹੀ ਸਕੂਲ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿਪਰੈਜ਼ੈਂਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਖਾਲਫ ਸੀ, ਤਾਂ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਸਕੂਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ

[ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ]

ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਲੈਂਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਸੈਂਟ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਇਹ ਟਰਾਂਸਫਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪਰੈਜ਼ੈਂਟੇਸ਼ਨ ਸੀ। ਫੇਰ ਵੀ ਇਸ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਤਨਾ ਕੁ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਕੂਲ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਚਲਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਅੱਜ ਹੀ ਖਿਆਲ ਕਿਉਂ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਫੇਰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਲ ਨਹੀਂ ਚੱਲਿਆ। ਇਹ ਮਈ–1983 ਵਿਚ ਟੇਕ–ਓਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 1985 ਵਿਚ ਹੈਂਡ ਓਵਰ ਡੀਨੋਟੀਫਾਈ ਕਰਕੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਸਕੂਲ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਲਿਆ ਸੀ, ਇਸਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੰਮ ਬੜਾ ਅੱਛਾ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਚਾਇਤ ਔਰ ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਦਾ ਝਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਝਗੜੇ ਦੇ ਕਾਰਣ ਇਹ ਸਕੂਲ ਮੁੜਕੇ ਡੀਨੋਟੀਫਾਈ ਕਰਕੇ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਾਂਝਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਇਕ ਪੱਖ ਉਧਰਲੇ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦਾ ਸਕੂਲ ਬਣਵਾਉਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਜੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦਾ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਸਕੂਲ ਸੀ। ਜੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਟੇਕ–ਓਵਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਰਿਟਰਨ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸ ਵਕਤ ਇਹ ਸਕੂਲ ਟੇਕਓਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਉਥੋਂ ਦੇ ਕਲਾਸ ਫੋਰਥ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਟੀਚਰਜ਼ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਵਿ–ਸਿਜ਼ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਕੀ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰੋਟੈਕਟਿਡ ਰਹੇਗੀ ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਮੈਂ ਐਸ਼ਿਓਰੈਂਸ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਜਿਥੇ ਵੀ ਉਹ ਜਾਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰੋਟੈਕਟਿਡ ਰਹੇਗੀ।

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਸਕੂਲ ਦੇ ਥੱਲੇ ਜਿਹੜੀ ਐਸ.ਜੀ. ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਡਿਸ–ਪਿਊਟ ਹੋਵੇਗਾ, ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਪਰਾਪਰਟੀ ਉਸਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿਪ–ਰੈਜ਼ੈਂਟ ਵੀ ਕੀਤਾ, ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ, ਉਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਹੀ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ : ਜ਼ਰੂਰ ਰਖਾਂਗੇ ਜੀ।

Unauthorised Colonies

*250. **Shri Mohinder Singh** :—Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether it is in the notice of the Government that some unauthorised Colonies are coming up along with certain towns/cities in the State; if so, the action taken/proposed to be taken by the Government in this regard;

(b) whether the Government propose to set up some duly authorised new colonies, through the respective Improvement Trusts, alongwith big towns/cities?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ : (ੳ) ਹਾਂ ਜੀ, ਜੋ ਵੀ ਅਨਅਧਿਕਾਰਤ ਬਸਤੀ ਦੇ ਬਣਨ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਕਾਲੋਨੀਜ਼ ਐਕਟ, 1975 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹੇਠ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬ ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ, 1922 ਅਧੀਨ, ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਬਨਾਣ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲੋਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਲਾਈਸੈਂਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇੰਮਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰਸਟ ਕਲੋਨੀਆਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਆਫ ਨਸੈਸਿਟੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਲੋਨੀਆਂ ਬਣਾ ਲਈਆਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਮਕਾਨ ਬਣਾ ਲਏ, ਉਹ ਏਰੀਆਜ਼ ਹੁਣ ਸਲਮ ਏਰੀਆਜ਼ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਏਰੀਆਜ਼ ਨੂੰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰਸਟਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਡਿਵੈਲਪ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰੇਗੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਜੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਧੱਕਾ ਕਰਕੇ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਲੋਨੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਣਾ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਅਨੈਕਸਚਰ-ਏ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਲੋਨੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਫੇਰ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਦੂਸਰੀਆਂ ਫੈਸਿਲਟੀਜ਼ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਲੋਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸਿਬਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਕਲੋਨੀ ਕਿਸੇ ਸਕੀਮ ਥੱਲੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ.: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਹਨ, ਉਹ ਹਾਊਸ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਟੈਕਸ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਵਿਲ ਅਮੈਨਿਟੀਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਲੋਕ 2-2 ਐਡਵਾਂਟੇਜ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ। ਇਕ ਤਾਂ ਅਨਆਥੋ-ਰਾਈਜ਼ਡ ਕਲੋਨੀ ਬਣਾਉਣ, ਜ਼ਮੀਨ ਸਸਤੀ ਲੈ ਕੇ ਉਥੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣ ਕਿ ਹਾਊਸ ਟੈਕਸ ਵੀ ਨਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਦੂਹਰਾ ਦੂਹਰਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਸਲੱਮਜ਼ ਕਰੀਏਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਨਬਿਲਟ ਏਰੀਆ ਡਿਕਲੇਅਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਸਕੀਮ ਫਾਈਨਲਾਈਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਤੇ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਦਰਮਿਆਨਾ ਅਰਸਾ ਬਹੁਤ ਲੰਬਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਨਆਥੋਰਾਈਜ਼ਡ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਐਸਾ ਸਿਸਟਮ ਬਣਾਉਣ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਅਤੇ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਅਨਬਿਲਟ ਏਰੀਆ ਡਿਕਲੇਅਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਕੀਮ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਹੋਣ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਸਮਾਂ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਟਾਈਮ-ਬਾਊਂਡ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਾਬਲਮ ਨਾ ਹੋਵੇ ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਜੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਰਬਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਿਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਣਗੇ। ਇਹ ਠੀਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਧੱਕਾ ਬਸਤੀਆਂ ਜਾਂ ਧੱਕਾ ਕਲੋਨੀਆਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਸਲੱਮ ਏਰੀਆਜ਼ ਕਰੀਏਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਲੱਮ ਨਾ ਬਣ ਸਕਣ ।

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਇਹ ਕਲੋਨੀਆਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਸਲੱਮਜ਼ ਕਰੀਏਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਡਿਮਾਂਡ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਅਰਬਨ ਕਲੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਕਰਨਗੇ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਣ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਜੀ ਅਰਬਨ ਕੋਲੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਕੋਈ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਹੋਰ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਡਿਸਕਸ ਕਰ ਲੈਣ। ਜੇ ਕੋਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਤਰਮੀਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੋਜ਼ੀ-ਸ਼ਨ ਜਿਹੜੀ ਹੈ ......

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਸਵਾਲ ਕਰੋ ਜੀ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਐਕਸਪਲੇਨ ਤਾਂ ਕਰ ਲੈਣ ਦਿਓ। ਮੈਂ ਗੱਲ ਕਲੀਅਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੋਰ ਹੈ। ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਉਥੇ ਵਸਦੇ ਹਨ। ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਪਲਾਟ ਵੇਚਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਬੜਾ ਘਪਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਦੇ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਲਾਟਰੀ ਸਿਸਟਮ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਹੋਰ। ਦਸ ਦਸ ਵੀਹ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਬਲੈਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗਰੀਬ ਪ੍ਰਿੰਸੀ-ਪਲ ਆਫ ਨਸੈਸਿਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਪਰਚੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਰੀਹੈਬਿਲੀਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਰਬਨ ਐਕਟ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਥੱਲੇ ਆਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਕੋਈ ਕੋਠੜੀ ਜਾਂ ਕਮਰਾ ਪਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਲੱਮ ਕੋਲੋਨੀਆਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ

ਉਥੇ ਬਿਜਲੀ ਵੀ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਟੈਕਸ ਵੀ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਆਊਟ ਆਫ ਨਸੈਸਿਟੀ ਕਲੋਨੀਆਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਹਾਡਾ ਸਵਾਲ ਕੀ ਹੈ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਮੈਂ ਜੀ, ਉਸੇ ਤੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਕੀ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਜਿਹੜੇ ਪੰਜ ਪੰਜ ਅਤੇ ਦਸ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਅਤੇ 500--700 ਰੁਪਿਆ ਕਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਮਕਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਲੋਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲੇਰਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਲੱਮਜ਼ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਦੋਬਸਤ ਹੋ ਸਕੇਗਾ। ਸਾਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਪਲੈਨਡ ਮੈਨਰਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਮਕਾਨ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਨੀਡੀ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਣ।

Teachers Students Ratio

*244. **Sardar Kirpal Singh :** Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) the year in which the latest survey was made for fixing the ratio of teachers vis--a-vis the number of students;

(b) whether the Government is contemplating another survey for the purpose, if so when;

(c) whether the Government aided Private Schools will be covered under 95% Government grant in respect of additional staff under the new norms?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : (ੳ) ਹਾਂ ਜੀ ਸਾਲ 1979 ਵਿਚ।

(ਅ) ਮਿਤੀ 1 ਅਪਰੈਲ, 1985 ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਸੈਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ

(ੲ) ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਐਸੀ ਕੋਈ ਪੱਕੀ ਪਾਲਿਸੀ ਬਣਾਏਗੀ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਸਰਵੇ ਹੈ, ਇਹ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇ ? ਜੇ ਬਣਾਏਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਵਕਫਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ? ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਏਡਿਡ ਸਕੂਲ ਹਨ, ਇਹ ਖਰਚਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਰਵੇ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਕੀ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਗੌਰਮਿੰਟ ਬਣਾਏਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 30 ਨਵੰਬਰ, 1967 ਨੂੰ ਪੋਸਟਾਂ ਫਰੀਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਲੀਫ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। 1979 ਤੱਕ 2602 ਪੋਸਟਾਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ

[ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ]

ਦਾ ਸਾਢੇ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਖਰਚਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ 1985 ਤੱਕ ਅਸੈਸ ਕਰਵਾ ਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਾਲ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਖਰਚਾ ਹੋਰ ਐਡ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਲੀਫ ਮਿਲ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਕਾਫੀ ਵਧ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਾਲਿਸੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਪਸਾਰ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ, ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਦੋਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਸਟਾਫ ਵਧਾਉਣਗੇ ਤਾਂ ਉਸ ਸਟਾਫ ਲਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕੀ ਇਹ ਬੈਕ ਡੇਟ ਤੋਂ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ: ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਲੇਕਿਨ ਰੈਟਰੋਸਪੈਕਟਿਵ ਡੇਟ ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵ ਚੰਦ ਮਲੋਟ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਕੰਨਿਆ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਮਲੋਟ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪਿਛਲੇ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਸਾਲ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੀ ਉਹ ਗ੍ਰਾਂਟ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ?

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਟੀਚਰ ਸਟੂਡੈਂਟ ਰੇਸ਼ੋ ਨਾਲ ਤਾਂ ਕੋਈ ਤਾਲੁੱਕ ਨਹੀਂ।

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 10 ਪਲੱਸ 2 ਸਿਸਟਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਸਟਾਫ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਪੈਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕੀ ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ ਹੋਰ ਪੋਸਟਾਂ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਕਰਨਗੇ ?

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਟੀਚਰ ਸਟੂਡੈਂਟ ਰੇਸ਼ੋ ਨਾਲ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਕੋਈ ਤਾਲੁੱਕ ਨਹੀਂ।

ਮੰਤਰੀ: ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋਏ, ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ।

ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ 95% ਖਰਚਾ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਾਇਬਿਲਟੀ ਕਲਾਜ਼ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਜ਼ੀਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਤਾਂ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਪਾਲਿਸੀ ਤੇ ਹੀ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ।

Petition Writers/Stamp vendors

*306. **Shri Brij Bhushan Mehra:** Will the Minister for Revenue and Rehabilitation be pleased to state the number of petition writers and

stamp vendors appointed in each district from 1st October, 1985 to 1st February, 1986; and the criteria adopted for such appointments?

ਸਰਦਾਰ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਉਬੋਕੇ : ਬਿਆਨ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਉੱਤਰ ਦਾ ਵਿਵਰਣ ।

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਮਿਤੀ 1 ਅਕਤੂਬਰ, 1985 ਤੋਂ 1 ਫਰਵਰੀ, 1986 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਵੀਸ਼ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।

ਕੁਲੈਕਟਰ, ਸੰਗਰੂਰ ਵਲੋਂ ਮਿਤੀ 1 ਅਕਤੂਬਰ, 1985 ਤੋਂ 1 ਫਰਵਰੀ, 1986 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨਵੀਸ (ਮਾਲ) ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਿਤੀ 1 ਅਕਤੂਬਰ, 1985 ਤੋਂ 1 ਫਰਵਰੀ, 1986 ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਅਸ਼ਟਾਮ ਫਰੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ :—

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ		ਅਸ਼ਟਾਮ ਫਰੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	...	12
ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	...	5
ਫਰੀਦਕੋਟ	...	3
ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	...	2
ਬਠਿੰਡਾ	...	1
ਸੰਗਰੂਰ	...	1

ਅਰਜ਼ੀ ਨਵੀਸਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਅਰਜ਼ੀ ਨਵੀਸ (ਮਾਲ) ਜੋ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਅਸ਼ਟਾਮ ਫਰੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੁਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਵਾਲ ਵਿਚ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਰਾਈਟੇਰੀਆ ਕੀ ਹੈ ? ਜਿਹੜਾ ਜਵਾਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਨਕੰਪਲੀਟ ਹੈ । ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ

[ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ]

ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਸੀਕ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੰਬਰ ਤਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਕਰਾਈਟੇਰੀਆ ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੇਣ।

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਡੀ.ਸੀ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 3 ਅਕਤੂਬਰ, 1985 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਸੀ ਔਰ ਕੰਮ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰਾਈਟੇਰੀਆ ਫਿਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿੰਨੇ ਸਟੈਂਪ ਵੈਂਡਰ ਸਨ ਔਰ ਉਥੇ ਕੀ ਕੋਈ ਫਿਕਸ ਰੇਸ਼ੋ ਹੈ ਅਤੇ 1985-86 ਦੀ ਕੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਸਟੈਂਪ ਵੈਂਡਰਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੁੱਲ 78 ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। 12 ਆਦਮੀ ਹੋਰ ਰੱਖੇ ਸਨ। ਡੀ.ਸੀ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ 3 ਅਕਤੂਬਰ, 1985 ਨੂੰ ਇੰਟਰ-ਵਿਊ ਲੈ ਕੇ ਇਹ 12 ਆਦਮੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਕਰਾਈਟੇਰੀਆ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਸਾਬਕਾ ਕਰਾਈਟੇਰੀਆ ਹੀ ਸੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਕਸੌਟੀ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਪੁਰਾਣਾ ਕਰਾਈਟੇਰੀਆ ਹੀ ਸੀ। 29 ਸਤੰਬਰ, 1985 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਹੈ ਔਰ 3 ਅਕਤੂਬਰ, 1985 ਨੂੰ 4 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹੀ ਡੀ.ਸੀ. ਨੇ ਇਹ ਅਪਾਇੰਟਮੈਂਟਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਰਾਈਟੇਰੀਆ ਸਾਰਾ ਹੀ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ।

Construction of Bridge over Safed Bein Near Chachowal Road

*289. **Mrs. Indira Narinder Singh** : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether the Government has received a request from a Legislator of district Jullundur on 28th February, 1986, regarding construction of bridge over Safed Bein near Chachowal road of village Jamsher in District Jullundur;

(b) if the reply to part (a) above be in affirmative, the action so far taken?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ : (ੳ) ਹਾਂ ਜੀ।

(ਅ) ਧੰਨ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

श्रीमति इन्दिरा नरेंदर सिंह : स्पीकर साहब, मैं आप के द्वारा चीफ मनिस्टर साहिब से पूछना चाहती हूं कि इस ब्रिज के लिए जिस का सर्वे हो चुका है कुछ समय बाद पैसे की आशा रखी जा सकती है ?

मुख्य मन्त्री : उस के उपर 30 लाख रुपए का खर्चा आने वाला है और अभी इस के लिए पैसा मिलने की आशा नहीं है ।

—=—

Plant Load Factor achieved by Bhatinda and Ropar Thermal Plants

*308. **Shri Brij Bhushan Mehra**.—Will the Chief Minister be pleased to state the Plant Load Factor achieved by Bhatinda Thermal Plant and Ropar Thermal Plant in respect of their installed capacities for the month of October, November and December, 1985 ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ : ਸੂਚੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ, ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ ਰੋਪੜ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਦਾ ਅਕਤੂਬਰ, ਨਵੰਬਰ, ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ, 1985 ਦੌਰਾਨ ਪਲਾਂਟ ਲੋਡ ਫੈਕਟਰ ਨਿਮਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:—

	ਪਲਾਂਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੰਮ ਸਮਰਥਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਪਲਾਂਟ ਲੋਡ ਫੈਕਟਰ			ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਚਾਲੂ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੰਮ ਸਮਰਥਾ		
	ਅਕਤੂਬਰ	ਨਵੰਬਰ	ਦਸੰਬਰ	ਅਕਤੂਬਰ	ਨਵੰਬਰ	ਦਸੰਬਰ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਬਠਿੰਡਾ	30%	45.4%	46.6%	59.94%	63.18%	62.10%
ਰੋਪੜ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ...	55.2%	44.7%	43.6%	88.8%	89.36%	87.18%

ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 1985–86 ਵਿਚ ਜਾਂ 1985 ਵਿਚ ਐਵਰੇਜ ਲੋਡ ਫੈਕਟਰ ਕੀ ਸੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਕਤੂਬਰ, ਨਵੰਬਰ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ 1985 ਦੀ ਪੁਜੀਸ਼ਨ ਮੈਂ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:—

	ਪਲਾਂਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੰਮ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਪਲਾਂਟ ਲੋਡ ਫੈਕਟਰ			ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਚਾਲੂ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੰਮ ਸਮਰੱਥਾ		
	ਅਕਤੂਬਰ	ਨਵੰਬਰ	ਦਸੰਬਰ	ਅਕਤੂਬਰ	ਨਵੰਬਰ	ਦਸੰਬਰ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਬਠਿੰਡਾ ...	36%	45.4%	46.6%	59.94%	63.18%	62.10%
ਰੋਪੜ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ...	55.2%	44.7%	43.6%	88.8%	89.36%	87.18%

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਐਸਾ ਮਹੀਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਡ ਫੈਕਟਰ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਐਵਰੇਜ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘਟ ਹੀ ਪੈਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਐਨੀ ਐਵਰੇਜ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਆਈ।

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਇਹ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਉਸ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਹਰਦੀਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਠਿੰਡਾ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਜੋ ਹੈ, ਉਹ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਨੰਬਰ ਇਕ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਜੈਨਰੇਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਰਿਕਗਨੀਸ਼ਨ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰੇਗੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਜਿਹੜੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਠੀਕ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

STARRED QUESTION AND ANSWERS

Mr. Speaker : Next question.

Loans given by the Punjab Scheduled Castes Land Development and Finance Corporation

*168. **Shri Sewa Ram Arora** : Will the Chief Minister be pleased to state —

(a) the amounts of loans given by the Punjab Scheduled Castes Land Development and Finance Corporation, district-wise in the State during the period from Ist January, 1983 to date for the development of Scheduled Castes ;

(b) the names and addresses of the loanees together with their professions, district-wise.

ਸਰਦਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ): (ੳ) ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਅ) ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਸਮਾਂ ਤੇ ਮਿਹਨਤ ਲਗੇਗੀ ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ ।

[ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ]

ਅਨੁਲੱਗ

ਪੰਜਾਬ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਭੌਂ ਵਿਕਾਸ

ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮਿਤੀ 1 ਜਨਵਰੀ, 1983 ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ, 1986

ਲੜੀ ਨੰ:	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ		1-1-1983 ਤੋਂ 31-1-83		1983-84	
			ਨੰ:	ਰਕਮ	ਨੰ:	ਰਕਮ
1.	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	...	25	1.69	69	4.96
2.	ਬਠਿੰਡਾ	...	5	0.25	15	1.16
3.	ਫਰੀਦਕੋਟ	...	13	2.88	15	4.19
4.	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	...	18	0.93	26	2.50
5.	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	...	19	1.45	10	1.65
6.	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	...	12	1.12	54	6.34
7.	ਜਲੰਧਰ	...	26	2.20	22	2.36
8.	ਕਪੂਰਥਲਾ	...	51	2.66	9	0.84
9.	ਲੁਧਿਆਣਾ	...	40	3.21	59	6.16
10.	ਪਟਿਆਲਾ	...	30	1.49	62	4.41
11.	ਰੋਪੜ	...	25	1.54	69	4.90
12.	ਸੰਗਰੂਰ	...	32	1.79	50	3.74
	ਜੋੜ	...	296	21.21	460	43.21

1

ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੰ: ਲਾਭਪਾਤਰੀ

ਤੱਕ ਵੰਡੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ (ਰਕਮ ਲੱਖਾਂ ਵਿਚ)

1984-85		1985-86 (31-1-86 ਤੱਕ)		ਜੋੜ	
ਨੰ:	ਰਕਮ	ਨੰ:	ਰਕਮ	ਨੰ:	ਰਕਮ
8	0.82	104	13.88	206	21.35
8	0.79	21	2.06	49	4.26
41	13.74	72	21.66	141	42.47
13	1.09	46	4.92	103	9.44
15	2.55	110	15.88	154	21.53
63	7.93	97	10.18	226	25.57
29	3.73	72	14.08	149	22.37
1	0.10	10	1.18	71	4.78
39	4.51	98	13.69	236	27.57
33	3.84	49	7.20	174	16.94
42	3.81	121	16.58	257	26.83
49	4.50	112	14.44	243	24.47
341	47.41	912	135.75	2009	247.58

[ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ]

ਅਨੁਲੱਗ

ਪੰਜਾਬ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਭੌਂ ਵਿਕਾਸ

ਬੈਂਕ ਟਾਈ-ਅਪ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਮਿਤੀ 1 ਜਨਵਰੀ, 1983 ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ, 1986

ਲੜੀ ਨੰ :	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ		1-1-1983 ਤੋਂ 31-3-1983		1983-84	
			ਨੰ :	ਰਕਮ	ਨੰ :	ਰਕਮ
1.	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	...	855	37.95	1945	93.52
2.	ਬਠਿੰਡਾ	...	700	21.55	1480	58.92
3.	ਫਰੀਦਕੋਟ	...	390	15.66	1002	46.79
4.	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	...	438	15.69	994	47.32
5.	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	...	423	14.28	1049	44.01
6.	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	...	366	15.93	1521	60.11
7.	ਜਲੰਧਰ	...	778	34.53	1899	83.55
8.	ਕਪੂਰਥਲਾ	...	144	4.77	627	25.97
9.	ਲੁਧਿਆਣਾ	...	944	30.58	1593	71.02
10.	ਪਟਿਆਲਾ	...	295	7.51	1161	50.93
11.	ਰੋਪੜ	...	223	7.01	685	30.28
12.	ਸੰਗਰੂਰ	...	318	15.13	1451	47.99
	ਜੋੜ	...	5874	220.59	15407	660.41

2

ਅਤੇ ਵਿਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੰ: ਲਾਭਪਾਤਰੀ

ਤਕ ਵੰਡੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ (ਰਕਮ ਲੱਖਾਂ ਵਿਚ)

1984–85		1985–86 (31–1–86)		ਜੋੜ	
ਨੰ:	ਰਕਮ	ਨੰ:	ਰਕਮ	ਨੰ:	ਰਕਮ
2619	133.30	2353	129.28	7772	394.05
2422	123.40	1443	77.95	6045	281.82
2167	96.15	1922	100.01	5481	258.61
1614	68.44	1369	60.18	4415	191.63
1354	64.56	1497	81.35	4323	204.20
1859	75.70	2154	100.02	5900	251.76
2882	143.84	3356	167.36	8915	429.28
652	27.22	1927	113.50	3350	171.46
2450	99.04	2229	94.33	7216	294.97
2147	91.79	1896	72.24	5499	222.47
1635	77.84	1906	90.65	4449	205.78
2400	95.86	2716	115.48	6885	274.46
24201	1097.14	24768	1202.35	70250	3180.49

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਕਿਹੜੀ ਟਰੇਡ ਲਈ ਇਹ ਕਰਜ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ: 72,000 ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਂ ਮੰਗੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲੱਗਾਂ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਲਗ ਜਾਏਗਾ। ਬਾਕੀ ਜਿਹੜੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਸੀਂ 50 ਸਕੀਮਾਂ ਅਧੀਨ ਖਰਚਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਲਿਸਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦੱਸ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ: ਕਿਤੇ ਟਰੇਡ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

Mr. Speaker: He does not have with him.
ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਜੀ ਨੂੰ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਲਿਸਟ ਦਿਖਾ ਦਿਤੀ ਜਾਏ ਜੇਕਰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਣ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ: ਅੱਛਾ ਜੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ: ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ: ਮੈਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੱਸ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ ਲਈ, ਮੁਰਗੀਆਂ ਪਾਲਣ ਲਈ, ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਧੰਦੇ ਲਈ, ਕਪੜੇ ਦੇ ਧੰਦੇ ਲਈ ਆਦਿ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੰਪਲੀਕੇਟਿਡ ਹੈ। ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਲੋਕ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਥੱਲੇ ਵਾਲੇ ਸਟਾਫ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਨੂੰ ਸਿੰਪਲੀਫਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਐਮ. ਐਲ. ਏਜ਼. ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ: ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਅੱਗੇ ਹੀ ਸਿੰਪਲੀਫਾਈਡ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦੇ ਦੇਣ।

Widening of Ludhiana—Chandigarh Road

***339. Shri Harnam Dass Johar, Advocate:**—Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether there is any proposal under the consideration of the Government to widen the Ludhiana—Chandigarh road (via Morinda—Samrala); if so, the time by which the proposal is likely to materialise ;

(b) whether the Government proposes to construct an over bridge on the Railway line at Morinda on Chandigarh-Ludhiana road ?

ਸਰਦਾਰ ਸ਼ਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ):

(ੳ) ਨਹੀਂ ਜੀ।

(ਅ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ ਐਡਵੋਕੇਟ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ–ਲੁਧਿਆਣਾ ਸੜਕ ਐਨੀ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਸੜਕ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਔਰ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਨਾਲ ਇਹ ਮਿਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੜਕ ਟੁੱਟੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਔਰ ਤੰਗ ਹੈ। ਇਸ ਤੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਬੜੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੜਕ ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਕਰਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਰੋਡ ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾਏ ਔਰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੋਰਿੰਡੇ ਕੋਲ ਜੋ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਹਲਕਾ ਹੈ, ਤੁਹਾਡਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ, ਉਥੇ ਹਰ ਵਕਤ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਤੇ ਫਾਟਕ ਬੰਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਫਾਟਕ ਤੇ ਸ਼ੰਟਿੰਗ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਕਰਾਸਿੰਗ ਤੇ ਓਵਰ ਬ੍ਰਿਜ ਉਥੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਏਗਾ। ਕੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਪ੍ਰੋਪੋਜ਼ਲ ਕੋਈ ਅੰਡਰ ਕੰਸਿਡਰੇਸ਼ਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੜਕ ਚੌੜੀ ਕੀਤੀ ਜਾਏ ਔਰ ਮੋਰਿੰਡੇ ਕੋਲ ਪੁਲ ਵੀ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਏ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਸੜਕ ਹੈ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸੜਕ ਹੈ। ਇਹ ਦੋ ਲੇਨ ਦੀ ਸੜਕ ਹੈ। ਇਸ ਸੜਕ ਤੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਲੈਵਲ ਰੇਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਔਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਟਰੈਂਥਨਿੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਹੋਰ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਈਡ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਪੋਜ਼ਲ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਬਾਕੀ ਉਥੇ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਤੇ ਓਵਰ ਬ੍ਰਿਜ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਆਲਰੇਡੀ ਅੰਡਰਟੇਕ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਫੰਡਜ਼ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਕੀ ਰੇਲਵੇ ਨਾਲ ਟੇਕ ਅਪ ਕਰਕੇ ਅੰਡਰ ਬ੍ਰਿਜ ਬਣਵਾ ਦੇਣਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਗਲ ਠੀਕ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਅੰਡਰ ਬ੍ਰਿਜ ਬਣੇ। ਪਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ਜੇਕਰ ਠੀਕ ਹੋਇਆ ਔਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੋਇਆ।

ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ ਐਡਵੋਕੇਟ : ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਫਾਟਕ ਕੋਲ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਸੜਕ ਤੇ ਰੁਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਨਗੇ, ਕਿ ਬੱਸਾਂ ਸੜਕ ਤੇ ਨਾ ਰੁਕਣ ਬਲਕਿ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਤੇ ਜਾਣ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮੋਰਿੰਡੇ ਠਹਿਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਫਾਟਕ ਜੋ ਕਰਾਸਿੰਗ ਕੋਲ ਜਾਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਮ ਨਾ ਰਹੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਜੇਕਰ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਸੜਕ ਤੇ ਖੜੋਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਨਸਰਨਡ ਮਹਿਕਮੇਂ ਨੂੰ ਰਿਕੁਐਸਟ ਭੇਜ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : 1977 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਓਵਰ ਬ੍ਰਿਜ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੈਸੇ ਵੀ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦੇ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵੀ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਥੇ ਹਾਲੇ ਤਕ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਕਰਾ ਦਿਤਾ ਜਾਏਗਾ ? ਹੋਰ ਵੀ ਜਿਥੇ ਵੀ ਓਵਰ ਬ੍ਰਿਜ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕੀ ਉਥੇ ਇਹ ਬਣਾ ਦਿਤੇ ਜਾਣਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀਕੁਲਰ ਬ੍ਰਿਜ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਦੇਣ, ਦੇਖ ਲਵਾਂਗੇ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਟਰੈਵਲ ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਲਓ। ਉਸ ਸੜਕ ਬਾਰੇ ਦੇਖ ਲਓ ਉਥੇ ਦਿਕਤ ਹੈ।

Distillery at Bhogpur

***375. Sardar Surjit Singh Minhas, Advocate.**—Will the Minister for Finance be pleased to state whether the Govern ment has any proposal to start a Distillery at Bhogpur in District Jalandhar in order to get the best use of the molasses and other material available there due to the existence of Bhogpur Sugar Mills ?

ਸਰਦਾਰ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਦਾਲਮ, (ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ) : ਨਹੀਂ ਜੀ ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਐਡਵੋਕੇਟ : ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਲਾਸਿਜ਼ ਸ਼ੀਰਾ ਵਾਈਨ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਬਾਈ-ਪ੍ਰੋਡਕਟ ਹੈ। ਆਦਮਪੁਰ ਵਿਚ ਭੋਗਪੁਰ ਸ਼ੂਗਰ ਮਿਲ ਵਿਚ ਇਹ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਡਿਸ-ਟਿਲਰੀ ਵਾਲੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਔਰ ਸਸਤੇ ਰੇਟ ਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਮੌਲਾਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਈਨ ਫੈਕਟਰੀ ਲਗਾਈ ਜਾਏਗੀ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਮੌਲਾਸਿਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਫੈਕਟਰੀ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਸਟੇਟ ਗੌਰਮਿੰਟ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਔਰ ਸਟੇਟ ਗੌਰਮਿੰਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਡਿਸਟਿਲਰੀ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਪਰਾਸੈਸ ਕਰਾ-ਉਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬ ਕਢਾਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਠੇਕਿਆਂ ਤੇ ਵੇਚਦੀ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : ਪੰਜਾਬ ਇਕ ਐਸੀ ਸਟੇਟ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਪਰਾਸੈਸਿੰਗ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਨਾ ਜੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਪੈਸੇ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਵੈਸੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਚੰਗਾ ਹੈ । ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਐਗਰੋਬੇਸਡ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਔਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਫੰਡਜ਼ ਅਵੇਲੇਬਲ ਹੋਣਗੇ ਇਸ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣਗੇ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਅਸ਼ਵਨੀ ਸੇਖੜੀ : ਮੌਲਾਸਿਜ਼ ਦਾ ਇਕ ਡਰੰਮ 80 ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਔਰ ਫਾਊਂਡਰੀ ਇਡਸਟਰੀ ਵਿਚ ਇਹ 500 ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਫਾਉਂਡਰੀ ਇਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਕੋਟਾ ਦੇਣਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਇਹ ਸਰਪਲੱਸ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਵੈਸੇ ਸੱਤਵੀਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਇਕ ਡਿਸਟਿਲਰੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਤੇ 3 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਚ 60 ਕਿਲੋ ਲਿਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਏਗਾ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ): ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਨੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਐਨੀ ਉਤਮ ਵਸਤੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਅਸੂਲ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Mr. Speaker : It is a very good question.

ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 383*

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿਚ ਐਕਸਟੈਨਸ਼ਨ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ।

Subsidy on Fertilizers

*354. **Shri Ram Parkash Bali** :—Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state whether the Government has any proposal under its consideration to grant subsidy on Fertilizers to the farmers ; if so , the extent thereof and the time by which it is likely to materialise ?

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਹਾਂ ਜੀ। ਸਾਲ 1986-87 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 20% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਮਾਈਕਰੋ-ਨਿਉਟਰੈਂਟਸ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਮਤ ਤੇ ਉਪਦਾਨ ਦੀ ਇਕ ਤਜਵੀਜ਼ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ: ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 20% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਖਰੀਦ ਕੀਮਤ ਤੇ ਉਪਦਾਨ ਦੀ ਇਕ ਤਜਵੀਜ਼ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਦੋਂ ਤਕ ਦੇ ਸਕਣਗੇ। ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ 40% ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਯਾਨੀ ਕਿ 40 ਰੁਪਏ ਬੋਰੀ ਲੈਸ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਭਲਾਈ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ: ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜਿਹੜਾ ਜਵਾਬ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂ ਕੋਈ ਟਾਈਮ ਨਹੀਂ ਪਰ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਾਈਮ ਨਹੀਂ। ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਔਰ ਕੋਈ ਟਾਈਮ ਲਿਮਿਟ ਨਹੀਂ ਇਹ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਮਾਈਕਰੋ ਨਿਉਟਰੈਂਟਸ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ 20% ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ: ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਬਮਾਉਂਟੇਨਸ ਅਤੇ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਰੀਟਰਨ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇਣਗੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਐਵਰੇਜ ਰੱਖਣਗੇ ?

---

*Starred Question No. 383 and reply thereto, please see Appendix to this debate

ਮੰਤਰੀ : ਸਾਰੀ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਤੇ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇਣੀ ਨਾ ਮੁਮਕਿਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਕੰਜ਼ੰਪਸ਼ਨ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਮਾਈਕਰੋ-ਨਿਊਟਰੈਂਟਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਮਨਿਸਟਰੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਹੋਈ ਸੀ, ਬੱਜਟ ਤੇ ਜਿਹੜੀ ਬਹਿਸ ਹੋਈ ਸੀ ਉਦੋਂ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿਚ ਡੈਫੀਸ਼ੈਂਸੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਲਫਰ, ਕਾਪਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਕ ਘਟ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ 20 ਰੁਪਏ ਬੋਰੀ ਮਗਰ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਇਹ 20 ਰੁਪਏ ਬੋਰੀ ਮਗਰ ਕੀਮਤ ਘਟਾ ਦੇਣ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਧ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਕਹਿਣਗੇ ਕਿ ਸਾਡੀ 20 ਰੁਪਏ ਬੋਰੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘਟਾ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : 20% ਅਸੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਪਰ 20 ਰੁਪਏ ਬੋਰੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਪਰਾਈਸ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਸਟੇਟ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨਾਲ ਟੇਕ ਅੱਪ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਬਜਟ ਤੇ ਹੋਈ ਬਹਿਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਇਨਕਰੀਜ਼ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜੋ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ ਅਸੀਂ ਉਹ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਖਾਦ ਭਿਜਵਾ ਦਿਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 3 ਰੁਪਏ ਤੋਂ 9 ਰੁਪਏ ਬੋਰੀ ਤੇ ਭਾਅ ਘਟੇ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਅਸੀਂ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਪਰਾਈਸ ਹਾਈਕ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਸ ਉਤੇ ਰਵਿਊ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਹੜੀ ਸਾਡੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਉਸ ਵੱਲ ਅਸੀਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਇਆ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਲਿਆ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਪਰੋਡਿਊਸ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਨ ਪੁੱਟਸ ਇਨਕਲੂਡਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨਰੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਾਈਸ ਇੰਡੈਕਸ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਵੀ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਰਾਈਸ ਇੰਡੈਕਸ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਖਰੀਫ ਫਸਲ ਵੇਲੇ ਵੀ ਇਸ ਉਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਜਿਨਸ ਦਾ ਭਾਅ ਪਰਾਈਸ ਇੰਡੈਕਸ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਕਰਕੇ ਫਿਕਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਕਈ ਸਵਾਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਏ. ਪੀ. ਸੀ. ਇਸ ਪਾਸੇ ਖਿਆਲ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਉਸ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਹੋਵੇ। ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਔਸਤ ਜਿਨਸ ਦੀ 1–2% ਇਨਕਰੀਜ਼ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਨਫਲੇਸ਼ਨ 10–12% ਹੋਈ ਹੈ ਯਾਨੀ ਕਿ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਦੀਆਂ ਐਨੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੇ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਅਸ਼ਵਨੀ ਸੇਖੜੀ : ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਪਰੋਡਕਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਸੈਲਫ ਸਫੀਸ਼ੈਂਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਗਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਨਵੇਂ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾਉਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਪਲਾਂਟ ਹਨ । ਮਿਕਸਚਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ 4–5 ਪਲਾਂਟ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਲ ਘੱਟ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਦ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੋਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਅਗਰ ਸੈਂਟਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੈ ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ : ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਹਿਮਾਲੀਆ ਖਾਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਡਿਸਅਪਰੂਵ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਫਿਰ ਵੀ ਵਰਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕੁਝ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਡਿਸਅਪਰੂਵ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਗਈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਹਿਮਾਲੀਆ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਖਾਦ ਡਿਸਅਪਰੂਵ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਸ ਦਾ ਸੈਂਪਲ ਡਿਸਅਪਰੂਵ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੀ. ਏ. ਯੂ. ਨੇ ਅਪਰੂਵ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਅਪਰੂਵ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਈ. ਸੀ. ਏ. ਆਰ. ਨੇ ਅਪਰੂਵ ਕੀਤਾ ਹੈ।

5th Class

***167. Shri Sewa Ram Arora** : Will the Minister for Education be pleased to state whether the 5th Class attached with Primary Schools in the State has been detached from those schools, if so, the reasons therefor ?

ਸਰਦਾਰ ਸ਼ਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ :) ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪੰਜਵੀਂ ਜਮਾਤ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਡੀਟੈਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ?

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦਾ ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਐਨ. ਸੀ. ਈ. ਆਰ. ਟੀ. ਦਾ ਮੈਥ ਦਾ ਸਲੇਬਸ ਹੈ ਉਹ ਕੰਪਲੀਕੇਟਿਡ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਜੇ. ਬੀ. ਟੀ. ਟੀਚਰ ਹਨ ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਿਚ ਅਸਮਰਥ ਹਨ। ਐਜੂ-ਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਾ ਜਾਣਾ ਪਵੇ। ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਇੰਪਰੂਵ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਬੜਾ ਅੱਛਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲ, 1 ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ ਇਹ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ? ਕੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਟੀਚਰ ਘੱਟ ਹਨ ਔਰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਬੜੀ ਨਿਕੰਮੀ ਹੈ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਵੀ ਬੜਾ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਸਤੇ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ 1 ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤਾਂ ਇਹੀ ਕਰਾਂਗੇ ਪਰ ਇਹ ਸਾਡਾ ਫੇਸਡ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਐਨ. ਸੀ. ਈ. ਆਰ. ਟੀ. ਦਾ ਨਵਾਂ ਸਲੇਬਸ ਇਨਟਰੋਡਿਊਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫੀ ਡਿਫੀਕਲਟ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫੀ ਫਰਕ ਵੀ ਹੈ। ਕੀ ਜਿਹੜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਟੀਚਰਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਵਾਂ ਸਲੇਬਸ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਦੇਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਜਿਹੜੇ ਇਨ ਸਰਵਿਸ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਟਰੇਨਿੰਗ ਸੈਂਟਰਜ਼ ਹਨ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਫਰੈਸ਼ਰ ਕੋਰਸਿਜ਼ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਰੇਂਡ ਕਰੀਏ, ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ ਹੁਣ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੀ ਕੀ ਸਲਾਹ ਹੈ?

ਨਿਸ਼ਾਨਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਨੰ : 342

(ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ)

(ਇਸ ਵਕਤ ਮਾਨਯੋਗ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਨੇ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 342 ਦਾ ਜਵਾਬ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ)

ਆਵਾਜ਼ਾਂ : 361 ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿਓ ਜੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਕਟਾਰੀਆ ਸਾਹਿਬ ਤਾਂ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਖਾਲਸਾ ਜੀ, 361 ਨੰਬਰ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿਓ ।

Sub Health Centre at village Binewal Tehsil Garhshankar

***361. Pandit Sarwan Ram Mansowalia** : Will the Minister for Health and Family Welfare be pleased to state—

(a) whether there is any proposal under the consideration of the Government to sanction Sub Health Centre for Binewal village in Garhshankar Tehsil, if so, the time by which that is likely to start functioning ?

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ) :

(ੳ) ਬੀਨੇਵਾਲ ਵਿਖੇ ਕੋਈ ਸਬ-ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 1973 ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ-ਸ਼ੁਦਾ ਇਕ ਸਬਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ (ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ) ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਮਾਨਸੋਵਾਲੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਬ-ਸਿਡਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਉਥੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਹੈ

ਔਰ ਉਥੇ ਤਕਰੀਬਨ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਔਰ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹੈ ਔਰ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਵੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। (ਹਾਸਾ)

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਪੰਡਿਤ ਜੀ, ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਦਾ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਾਕ ਹੀ ਉੜਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਮਾਨਸੋਵਾਲੀਆ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਜ਼ਾਕ ਹੀ ਉੜਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਮੀਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਬੋਲਦਾ ਨਹੀਂ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਥੇ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਹੈ ਔਰ ਉਥੋਂ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਤਕਰੀਬਨ 22 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਉਥੇ ਬਣਾਉਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ: ਇਹ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਥੇ ਕੀ ਬਣਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਮਾਨਸੋਵਾਲੀਆ: ਕੀ ਉਥੇ ਸਬ-ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਬਣਾਉਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ: ਠੀਕ ਹੈ। ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਕੰਡੀ ਏਰੀਏ ਦੇ ਸਵਾਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਥੇ ਸਬ-ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਖੋਲ੍ਹਾਂਗੇ।

Assistance to Physically Handicapped

***362. Sardar Dalip Singh Pandhi** : Will the Minister for Health and Family Welfare be pleased to state whether the financial assistance to the physically handicapped persons is held up by the Social Welfare Department, since a long time, if so, the resasons therefor and the time by which the said assistance is likely to be disbursed ?

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ) : ਇਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਫੰਡਜ਼ ਦੇਰ ਨਾਲ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਅਪੰਗ ਵਿਅੱਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੀ । ਹੁਣ ਇਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਵਾਜਬ ਫੰਡਜ਼ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤਕ ਦੀ ਸਾਰੀ ਬਕਾਇਆ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਅੱਪਹੈਲਡ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹ ਕਿੰਨਾ ਪੈਸਾ ਸੀ ਔਰ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ? ਇਹ ਸਾਰੇ ਬੰਦੇ ਕਿੰਨੇ ਹਨ ਔਰ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ 31 ਮਾਰਚ ਤਕ ਪੇਮੈਂਟ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਕ ਸਵਾਲ ਇਥੇ ਕੇ.ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ਔਰ ਉਦੋਂ ਵੀ ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ 1981–82, 1982–83 ਔਰ 1983–84 ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਸਨ ਔਰ ਬੈਨੇਫੀਸ਼ਰੀਜ਼ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੰਡਜ਼ ਘੱਟ ਰੱਖੇ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਜਿਹੜੇ ਪਿਛਲੇ ਹੁਣ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਲਈ 31.10 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲਾ ਬੈਕ ਲਾਗ ਸਾਰਾ ਕੱਵਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਜੋ

[ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ]

ਬਜਟ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ 21 ਲੱਖ 65 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਨਵਾਂ ਰਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੈਂਡੀਕੈਪਡ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਲੇਬਰ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਵਗੈਰਾ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਕੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਪੈਸਾ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਰੈਗੂਲਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣਗੇ ਜਿਹੜੇ ਹੈਂਡੀਕੈਪ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੰਗਹੀਣ ਹੋਣ ਉਥੇ ਦੂਸਰਾ ਮਹਿਕਮਾ ਪੈਸੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜੇ ਕੋਈ ਇਲਾਜ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅੰਗਹੀਣ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਪਰਸੈਂਟੇਜ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਤਨੇ ਪਰਸੈਂਟ ਅੰਗਹੀਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਜੇ ਉਸ ਪਰਸੈਂਟੇਜ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੋਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਬੈਨੀਫੀਸ਼ਰੀਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਪੈਸਾ ਹੈ ? ਦੂਸਰਾ, ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਥਲੀ ਪੇਮੈਂਟ ਦੇਵੇਗੀ ? ਤੀਸਰਾ, ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ, ਅਰਥਾਤ ਸੌ ਰੁਪਿਆ, ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਰਖਦੀ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਕੇਸਿਜ਼ ਕੱਢਣ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀਜ਼ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ 31.10 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਔਰ ਪਿਛਲੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਕੇਸਿਜ਼ ਨਿਪਟਾਏ ਹਨ। ਅਗੇ ਨੂੰ 21 ਲੱਖ 65 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਔਰ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਆਉਣਗੀਆਂ, ਅਸੀਂ ਨਿਪਟਾਵਾਂਗੇ ।

Road Tax

***340. Shri Harram Dass Johar, Advocate :** Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether there is any proposal under the consideration of the Government to charge Road Tax on the vehicles like cars and two wheelers once at the time of their purchase like the Central Governments policy regarding the licence Radios, Television set ;

(b) if the reply to part (a) above be in the negative the reasons thereof ?

ਸਰਦਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : (ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ) : (ੳ) ਦੋ ਪਹੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਮੋਟਰ ਗੱਡੀਆਂ ਉਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਸਿਰਫ ਇਕੋ ਵਾਰ ਹੀ ਯਕਮੁਸ਼ਤਾ ਟੈਕਸ ਲੈਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

(ਅ) ਉਪਰੋਕਤ (ੳ) ਦੇ ਸਨਮੁਖ, ਸੁਆਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਿਰਫ ਟੂ ਵੀਲਰਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰੋਪੋਜ਼ਲ ਬਣਾਈ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਯਕਮੁਸ਼ਤ ਇਕੋ ਵਾਰੀ ਰੋਡ ਟੈਕਸ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਿਜਾਤ ਦੇਣਗੇ ਤਾਂਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਸ਼ਟ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ ਟੈਕਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਚੱਕਰ ਨਾ ਮਾਰਨੇ ਪਿਆ ਕਰਨ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਹਾਂ ਜੀ, ਕਾਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਸੋਚਾਂਗੇ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਹਾਲੀਂ ਅਸੀਂ ਸਕੂਟਰ, ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ਼ ਔਰ ਮੋਪਿਡ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾਈ ਹੈ, ਕਾਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Mr. Speaker : Question hour is over. The remaining **Starred** Questions shall be deemed to have been answered under Rule 38 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Punjab Vidhan Sabha (Punjab Legislative Assembly).

WRITTEN ANSWERS TO STARRED QUESTIONS LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE UNDER RULE 38

Link roads between villages Malewal and Nanowal

***341. Shri Ram Kishan Kataria :** Will the Chief Minister be pleased to state —

(a) whether it is a fact that there is no link road between villages Malewal to Nanowal in Saroa Block of District Hoshiarpur ;

(b) whether it is also a fact that a link road between the said villages was sanctioned by an earlier Ministry ;

(c) if the reply to part (b) above be in the affirmative the reasons for not constructing the said link road so far and the time by which the said road is likely to be constructed ?

Sardar Surjit Singh Barnala : (a) Yes, Sir.

(b) No Sir.

(c) Question does not arise.

Grant under CD-3.3

***376. Sardar Surjit Singh Minhas :** Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state—

(a) the number of villages in each district which were given grant under CD-3·3 scheme from September 29, 1985 to February 28, 1986 ;

[Sardar Surjit Singh Minhas]

(b) whether the Government proposes to do away with the share of matching grants from the village gram panchayats under the said scheme ?

Captain Amarinder Singh : (a) The list showing number of villages in each district which were given grants under CD-3·3 scheme from September 29,1985 to February 28, 1986 is given below.

(b) There is no proposal to discontinue the scheme under which gram panchayats contribute matching share.

List showing number of villages in each district which were given grant under scheme CD-3.3 from 29-9-85 to 28-2-86

Serial No	Name of District		Villages
1.	Amritsar	..	106
2.	Bhatinda	..	83
3.	Faridkot	..	85
4.	Ferozepur	..	69
5.	Gurdaspur	..	78
6.	Hoshiarpur	..	58
7.	Jalandhar	..	80
8.	Kapurthala	..	12
9.	Ludhiana	..	79
10.	Patiala	..	77
11.	Ropar	..	2
12.	Sangrur	..	102
	Total :	..	831

Subsidy on Pesticides

***384. Sardar Jaswant Singh :** Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state—

(a) the total amount of subsidy given by the Government on the pesticides during the financial years 1983-84, 1984-85 and 1985-86 (todate) ?

(b) the total amount of the said subsidy given in district Bhatinda during the period mentioned in part (a) above ?

Captain Amarinder Singh :

		Rs.
(a) 1983-84	..	1,15,12,978
1984-85	..	2,56,02,495
1985-86	..	3,85,21,027
Total	..	7,56,36,500
(b) 1983-84	..	5,32,304
1984-85	..	72,78,897
1985-86	..	1,45,81,000
Total	..	2,23,92,201

Adulteration in Diesel oil

***385. Sardar Jaswant Singh :** Will the Chief Minister be pleased to state the District-wise total number of cases of adulteration in Diesel Oil and Mobile Oil detected during the period from January, 1980 to January,1986 in the State ?

Sardar Surjit Singh Barnala : A statement is laid on the Table of the House.

Statement

Serial No.	District	Number of cases of Adulteration in Diesel/Mobile Oil detected from January, 1980 to January, 1986		
		H.S.D.	Mobile Oil	Total
1.	Amritsar ..	..	..	..
2.	Bhatinda ..	1	..	1
3.	Faridkot ..	..	..	..
4.	Ferozepur ..	1	..	1
5.	Gurdaspur ..	..	..	..

[Chief Minister]

Serial No.	District		Number of cases of Adulteration in Diesel/Mobile Oil detected from January 1980 to January. 1986		
			H.S.D.	Mobile Oil	Total
6.	Hoshiarpur	..	1	..	1
7.	Jalandhar	..	1	..	1
8.	Kapurthala	..	1	..	1
9.	Ludhiana	..	3	..	3
10.	Patiala	..	2	..	2
11.	Ropar	..	..	..	..
12.	Sangrur	..	..	..	..
	Total	..	10	..	10

Means of Transport in Dhar Block

*388. **Master Mohan Lal** : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether it is a fact that there are very few means of Transport in Dhar-Block in Pathankot Sub-Division ; if so, the details of the steps being taken to meet the transport needs of the people of the area ;

(b) whether the Government proposes to ply buses on the following routes:—

1. Dhar Kalan to Narainpur.
2. Dhar Kalan to Phamgota via-Hardosharn.
3. Dunera to Lahroon.
4. Bhatwan to Durkha.
5. Bhatwan to Bhanguri ploh-Langa and Dunera ?

Sardar Surjit Singh Barnala : (a) Yes,Sir, to meet the transport needs of the area possibility of introduction of mini bus services is being got examined.

(b) Proposal to operate Dunera-Lehroon route only is under consideration.

Grain Market at Samrala

***366. Sardar Amarjit Singh**
Sardar Rajinder Singh Dhaliwal } : Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state :—

(a) whether the Government proposes to construct a new Grain Market at Samrala, District Ludhiana;

(b) if the reply to part(a) above be in the affirmative, whether the land has been acquired for the purpose, if so, the time by which the said Grain Market is likely to be constructed ?

Captain Amarinder Singh: (a) Yes, Sir.

(b) A site measuring about 50 acres has since been selected by the Siting Board. Further proceedings to acquire the land are in progress. The exact time by which the new mandi would be set up cannot be indicated.

Bus Stand at Samrala

***367. Sardar Amarjit Singh**
Sardar Rajinder Singh Dhaliwal } : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether the Government proposed to construct a new bus stand at Samrala, district Ludhiana :

(b) if the reply to part (a) above be in the affirmative, whether the land for the purpose has been acquired ; if so, the time by which the Bus Stand is likely to be constructed ?

Sardar Surjit Singh Barnala : (a) No, Sir.

(b) Question does not arise.

Unstarred Questions and Answers

Expenditure on the Medical Treatment of P.C.S./I.A.S. Officers

68. **Shri Om Parkash Gupta** : Will the Chief Minister be pleased to state the names of the P.C.S. and I.A.S. Officers who have taken medical treatment from other than Civil Hospitals and the amount spent thereon or reimbursed to them during the years 1983-84, 1984-85 and 1985-86 (to-date) ?

Sardar Surjit Singh Barnala : Sir, the time and labour involved in collecting the information will not be commensurate with any benefit to be obtained.

Facilities to Persons belonging to Backward Classes

67. **Sardar Jaswant Singh** : Will the Minister for Health and Family Welfare be pleased to state the details of the facilities/benefits provided by the Social Welfare Department to the persons belonging to Backward Classes during the year 1985-86 (to-date) Sub-Division-wise in the State ?

Sardar Surjit Singh Barnala (Chief Minister) : This information cannot be supplied as time and labour involved in collecting the same is not commensurate with the objective to be achieved.

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਕ ਐਡਜਰਨਮੈਂਟ ਮੋਸ਼ਨ ਅੱਜ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਅੱਜ 9 ਆਦਮੀ ਮਰ ਗਏ। ਇਕ ਨਵੀਂ ਚੀਜ਼ ਜਿਹੜੀ ਚੱਲੀ ਹੈ ਕਿ ਰੇਲਵੇਜ਼ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ।

Mr. Speaker : Now you will permit me ਮੈਂ ਆਨਸਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਇਕ ਐਡਜਰਨਮੈਂਟ ਮੋਸ਼ਨ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਦੇ ਗਿਆਤ ਲਈ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਹਨ ਸ੍ਰੀ ਮਹਿਰਾ ਜੀ ਦੇ, ਮਿਸਿਜ਼ ਇੰਦਰਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਕੀ ਦੋ ਸਿਗਨੇਟਰੀਜ਼ ਹਨ ਚੌਧਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਹਨ ਮਿਸਟਰ ਪੁਰੀ। ਉਹ ਮੋਸ਼ਨ 8.40 ਵਜੇ ਅੱਜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਪਰਟੀਨੈਂਟ ਪੋਰਸ਼ਨ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਦੱਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਔਰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਜਲਦੀ ਵਿੱਚ ਬਗੈਰ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"As appeared in the press yesterday 9 persons have been killed in the State including two securitymen. An encounter took place between security-men and terrorists. A large number of looting, dacoity, shooting incidents took place during the last 24 years".You have written "24 years'.. How can I consider such an adjournment motion. Now I will take up Call Attention Notices. Sardar Sant Singh Gill.

(A number of Members belonging to the Congress (I) were saying something, while sitting)

Mr. Speaker : How can I admit such an adjourment motion ? You are not serious about discussion.

Shri Sewa Ram Arora.: On a point of Order. ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵਾਕਿਆਤ ਹੋਏ ਹਨ ਮੈਂ ਚਾਹਵਾਂਗਾ ਕਿ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਨਸਾਨਾਂ ਲਈ, ਜਿਹੜੇ ਮਾਨਵਤਾ ਵਿਚੋਂ ਇਕੋ ਖ਼ੂਨ ਹਨ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਹਾਊਸ ਪੰਜਾਂ ਮਿੰਟਾਂ ਲਈ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਏ, ਮੈਂ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਰਾ ਹਾਊਸ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸੈਂਟੀਮੈਂਟਸ ਨਾਲ ਮੁਤਫ਼ਿਕ ਹਾਂ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਕਰ ਖਾਸ ਬਹਿਸ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਉਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਹੀ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨਜ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿਚ ਆ ਜਾਓ।

ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ 24 ਆਵਰਜ਼ ਹੈ ਇਹ ਟਾਈਪਿੰਗ ਮਿਸਟੇਕ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ 24 ਘੰਟੇ ਕਰ ਦਿਓ ਬਜਾਏ ਸਾਲ ਦੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਆ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰ ਲੈਣਾ।

Shri Sewa Ram Arora : I think the Chief Minister has no objection.

Mr. Speaker : I am prepared to accept your suggestion. Even I am prepared to alter it. I am prepared to bend the Rules provided you talk to me in the Chamber.

Sardar Sant Singh Gill

Call Attention Notices under Rule 66

(Serial No. 62)

Sardar Sant Singh Gill : Sir, I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, irregularities in the matter of allotment of contracts for cartage of foodgrains by the MARKFED in Mandi of Rayya, District Amritsar.

Contracts for cartage of foodgrains for 1985-86 are being extended for 1986-87 without calling new tenders. As a result of this there is great resentment and disappointment amongst the various Truck Unions of the District, particularly of Rayya Mandi.

The Minister concerned may be asked to make a statement in this behalf.

Chief Minister (Sardar Surjit Singh Barnala) : The MARKFED has not committed any irregularity in not inviting fresh tenders for the transportation and labour/cartage contracts for the year 1986-87 as MARKFED has been following the Food and Supplies Department in the matter of finalisation of transport and Labour/Cartage contracts. For the year 1986-87, it has been decided by the Director, Food and Supplies, that in order to carry out the transport work smoothly and efficiently wherever the old transport contractors have worked satisfactorily and are prepared to do the work upto 31st March, 1987, at the same rates, terms and conditions, a fresh agreement for the year 1986-87 may be signed with them. In case they are not agreeable to it, the contracts may be extended for three months as provided for in the contracts in force. Pursuant to this decision the MARKFED also decided to similarly extend the existing contracts of transport,labour/cartage for the year 1986-87 at all its centres of operations. No exception has been made in respect of Rayya Mandi.

ਸਰਦਾਰ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰਈਆ ਵਿਚ ਕੋਈ 8-10 ਸੈਂਟਰਜ਼ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਫੂਡ-

[ਸਰਦਾਰ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ]

ਗਰੇਨ ਰਈਆ ਵਿਚ ਸਟੋਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ 150 ਟਰੱਕ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਕੁਝ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਕਰਕੇ 100 ਟਰੱਕ ਉਥੇ ਹੋਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਟਰੱਕ ਫੂਡ ਗਰੇਨ ਢੋਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਸਾਰੇ ਸੈਂਟਰਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਕ ਆਦਮੀ ਦਾ ਠੇਕਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਗੋਦਾਮ ਚੈੱਕ ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਲਵੋ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਕਣਕ ਅਤੇ ਚਾਵਲ ਚੋਰੀ ਕੀਤੇ ਮਿਲਣਗੇ। ਇਕ ਆਦਮੀ ਦਾ ਕੰਟਰੈਕਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅੱਗੇ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਹੁਣ ਉਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਠੇਕਾ ਐਕਸਟੈਂਡ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕ ਇੰਟਰੈਸਟ ਵਾਸਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਸ ਮੰਡੀ ਦੇ ਟੈਂਡਰਜ਼ ਦੁਬਾਰਾ ਲਏ ਜਾਣ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਹਾਫ਼ ਹੋਣਗੇ। ਨਾਲ ਹੀ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਉਜੜ ਕੇ ਆਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਦੂਜੇ ਕੀ ਇਹ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਉਣਗੇ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਵੀ ਰਲ ਕੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰੀ ਵੀ ਅਤੇ ਗੁਦਾਮ ਵੀ ਚੈਕ ਕਰਨਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਲੱਖਾਂ ਟਨ ਚੋਰੀ ਦਾ ਮਾਲ ਮਿਲੇਗਾ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਕੰਟਰੈਕਟ 1984-85 ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਰਈਆ ਮੰਡੀ ਟਰੱਕ ਆਪ੍ਰੇਟਰ ਯੂਨੀਅਨ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੇਟ ਕੰਟਰੈਕਟ ਹੈ ਸਠਿਆਲਾ ਤੋਂ ਰੱਈਆ 4.50 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਕਾਲੇਕਾ ਤੋਂ ਰਈਆ 4.65 ਰੁਪਏ ਪਰ ਕੁਇੰਟਲ। ਦੂਸਰੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਬਲਵਿੰਦਰਜੀਤ ਕਾਲੀਆ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਹੈ ਮੈਣਾਵਿੰਡ ਤੋਂ ਰਈਆ ਤਕ ਰੇਟ ਹੈ 2.49 ਅਤੇ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਤੋਂ ਰਈਆ ਵੀ 2.49 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ ਨੇ ਮੁਢਲੇ ਰੇਟ ਤੋਂ 32 % ਵੱਧ ਰੇਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹੀ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਵੇਂ ਰੇਟ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰੇਟ ਦੀ ਆਫ਼ਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।

(Serial No. 63)

Sardar Sant Singh Gill :Sir, I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, irregularities in the matter of allotment of contracts for cartage of food-grains by the District Food Controller, Amritsar, in Wadala Focal Point, Mandi.

Contracts for Cartage of Foodgrains for 1985-86 are being extended for 1986-87 without calling new tenders. As a result of this there is great resentment and dis-appoinment amongst the various Truck Unions of the District.

The Minister concerned may be asked to make a statement in this behalf.

Chief Minister (Sardar Surjit Singh Barnala) : This year, as a matter of policy it has been decided by the Government that wherever the transport contractor of previous year has worked satisfactorily and is prepared to do the cartage work for the year 1986-87 at the previous year's rate and term and conditions, his cartage contract may be extended for the year 1986-87 and fresh agreement should be got executed by the District officer before the expiry of the existing agreement which is valid upto 31st March, 1986. It is under this policy of the Government that the District Food and Supplies Controller, Amritsar has recommended to the Head Office for extension of cartage contract in Wadala Mandi for the year 1986-87. The cartage contractor, in Wadala Mandi has agreed to do the cartage work for

the year 1986-87 at the same rate and terms and conditions which he agreed for the year 1985-86. There is, thus, no irregularity in allotting this contract for 1986-87 without calling new Tenders nor is there any reasonable cause for resentment against this action.

ਸਰਦਾਰ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲੇ ਵੀ ਟਾਈਮ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਵੇਂ ਟੈਂਡਰ ਕਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਇਹ ਟੈਂਡਰ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗੇ ਨਹੀਂ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਫਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨਵੇਂ ਟੈਂਡਰ ਮੰਗ ਲਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਲੋਐਸਟ ਰੇਟ ਤੇ ਟਰੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਬੰਦੇ ਦੀ ਮਨਾਪਲੀ ਵੀ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇਗੀ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨਵੇਂ ਟੈਂਡਰ ਕਾਲ ਕਰੇਗੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਟਰੱਕ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਤਨਾ ਜ਼ਕੜ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਨਾਪਲੀ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਐਂਟਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੰਦੇ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਰੇਟ ਵੱਧ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੇ ਰੇਟ ਵੱਧ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਪ੍ਰਾਈਸਿਜ਼ ਵੀ ਹਾਈਕ ਕਰ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਟੈਂਡਰ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1985 ਨੂੰ ਇਨਵਾਈਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ 1985-86 ਸਾਲ ਲਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਟੈਂਡਰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਰੇਟ 3.05 ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਜਾਏ 5 ਰੁਪਏ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਲੇਕਿਨ ਅਸੀਂ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 3.40 ਰੁਪਏ ਦਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹੋਰ ਟੈਂਡਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਕੰਮ ਅੱਛਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਉਸੇ ਨੂੰ ਇਸੇ ਸਾਲ ਕੰਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਹ 3.40 ਰੁਪਏ ਦੇ ਰੇਟ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਟੈਂਡਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

(ਕ੍ਰਮ ਨੰ: 66)

ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲਿਬੜਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਲ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਅਰਥਾਤ, ਰਾਜ ਭਰ ਵਿਚ ਜੋ ਵਰਕਰ ਧਰਮਯੁਧ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਗਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪੁਲਿਸ ਨਜਾਇਜ਼ ਕੇਸ ਬਣਾਕੇ ਤੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਵਰਕਰ ਬੇਕਸੂਰ ਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਕੋਝੀ ਹਰਕਤ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰੋਸ ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ੀਘਰ ਬਿਆਨ ਦੇਣ।

Chief Minister (Sardar Surjit Singh Barnala) : I am sorry, Sir, I will reply in English.

On 19th February, 1983 instructions were issued by the then State Government to all the S.S.Ps./S.Ps. and Range D.I.Gs. to open and update History Sheets and record of activities of prominent Akalis and

[Chief Minister]

extremists as well as other related category of persons. Information, whether History Sheets of all those who had participated in the Dharam Yudh Morcha had or had not been opened or dossiers maintained, has to be collected from each Police Station in the State through district police offices. It has, however, not been possible to obtain the requisite information and report from the field in the very short time available. It will, therefore, be possible to make a meaningful statement regarding this matter only after full information is received.

I may, however, mention that, it is the declared policy of the present State Government not to allow any false implication of innocent persons in any criminal cases. Instructions in this behalf had been issued by the State Government to the Director General of Police on 20th December, 1985 and he in turn has further conveyed these instructions to the field officers.

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬੈਂਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕਤ ਫਾਲਸ ਕੇਸਿਜ਼ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦਿੱਤੀ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕਤ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਾਲਸ ਇਨਕਾਊਂਟਰਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਕੇਸਿਜ਼ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਝੂਠੀਆਂ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਲਈ ਆਰਮਜ਼ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਸਨ ਉਹ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਖੋਹਕੇ ਲੈ ਗਈ ਅਤੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਥੱਲੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਰਮਜ਼ ਹਾਲੇ ਤਕ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਧਰਮ ਯੁਧ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਉਤੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹ ਹੀ ਹੁਣ ਅਫਸਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਹੀ ਸਿਸਟਮ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਸਤਾ ਰੋਕੋ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਹਾਲੇ ਵੀ ਪੈਂਡਿੰਗ ਪਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਾਲੇ ਵੀ ਐਫ.ਆਈ. ਆਰਜ਼ ਦਰਜ ਹਨ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬੇਕਸੂਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਝੂਠੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਦਰਜ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੀਤੇ ਸਨ ਉਹ ਵਿਦਡਰਾ ਕਰਵਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਰੂਲ ਆਫ ਲਾਅ ਦੇਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਫਾਲਸ ਕੇਸਿਜ਼ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਚਾਹੇ ਰਸਤਾ ਰੋਕੋ ਦੇ ਸਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੋਰਚਾ ਕੇਸਿਜ਼ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਦਡਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਵਿਦਡਰਾ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ 1-2-4 ਕੇਸਿਜ਼ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਸਾਧਾਰਣ ਤੌਰ ਤੇ ਗਲਤ ਕੇਸਿਜ਼ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ ਉਹ ਸਾਰੇ ਵਿਦਡਰਾ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਅਗਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੇਸ ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਕਿ ਉਹ ਕੇਸ ਗਲਤ ਦਰਜ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵਿਦਡਰਾ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਹਦਾਇਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇਨੋਸੈਂਟ ਬੰਦੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਲਤ ਕੇਸ ਦਰਜ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵੱਲ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਤ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆ ਦੀਆਂ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਤਲਬ ਕਰਕੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲਿਬੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਐਸੀ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਕਿ ਕੈਂਡੀਡੇਟ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ ਆਇਆ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਹੋਣਾ, ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਗੁਣ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਹੋਣਾ ਅੱਛਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਇਕ ਆਦਰਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ)

LEGISLATIVE BUSINESS

The Punjab Agricultural Produce Markets (Amendment) Bill, 1986

Agriculture and Forests Minister (Captain Amarinder Singh) : Sir, I beg to introduce the Punjab Agricultural Produce Markets (Amendment) Bill.

Sir, I also beg to move—

> That the Punjab Agricultural Produce Markets (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

Mr. Speaker : Motion moved—

> That the Punjab Agricultural Produce Markets (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

ਸ਼੍ਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਕਰਤਾਰਪੁਰ, ਐਸ.ਸੀ.) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਬਿਲ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਮਾਰਕਿਟਸ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕੁਝ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਉਥੇ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਟਰਜ਼ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਉਥੇ ਕੋਈ ਪਬਲਿਕ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਬਲਿਕਮੈਨ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਕਰਵਾ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਆ ਸਕਣ।

*10.21 A.M.

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਸਦਨ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ।)

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਕਿ ਉਥੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੇਵਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਪਬਲਿਕਮੈਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਟਰਜ਼ ਬਦਲ ਕੇ ਪਬਲਿਕਮੈਨ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਜਲਦੀ ਕਰਵਾ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

[ਸ਼੍ਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ]

ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਕਰਾਈਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਮਾਰੁਫਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦਾ ਬਜਟ ਬੜੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਵਲ ਖਰਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵੱਲ ਖਰਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਰਫਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਵਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. ਡੀ. ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਲੈਟਰ ਆਫ ਕਰੈਡਿਟ ਇਸ਼ੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਕਿੰਨੀ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਲਈ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਲੰਧਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਜਲੰਧਰ-ਆਦਮਪੁਰ ਤੋਂ ਸੜਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਸ਼ੇਖ ਕਪੂਰਪੁਰ ਵੱਲ। 2 ਸਾਲ ਦੇ ਉਸ ਸੜਕ ਲਈ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਰਿਪੇਅਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਕਾਲਾਸਿੰਘਾ ਤੋਂ ਜਲੰਧਰ-ਕਪੂਰਥਲਾ ਰੋਡ ਤੇ ਨਹਿਰ ਦੀ ਪਟੜੀ ਲਈ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਪੈਸੇ ਤਾਂ ਬੜੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਏ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦਾ ਨੀਂਹ-ਪੱਥਰ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਜਦ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪੈਸੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਯੂ.ਡੀ. ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਵੱਲੋਂ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਦਾ ਰੁਪਿਆ ਜਿਹੜਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜਾ ਘਾਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਦੂਜੇ ਕੰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਉਹ ਪੈਸੇ ਖਰਚੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਔਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ਇਗਨੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਅਗੇਂਸਟ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਵਰਕ ਲਈ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਏ ਜਾਣ, ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ, ਇਹ ਪੈਸੇ ਉਸੇ ਕੰਮ ਤੇ ਹੀ ਲੱਗਣ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਇਹ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਏ ਜਾਣ।

ਮੇਰੀ ਦੂਸਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਮਾਰਫਤ ਅੱਗੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਿਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਪਰੇ ਪੰਪਾਂ ਤੇ ਸਬਸਿਡੀ, ਬੀਜ ਰੱਖਣ ਲਈ ਢੋਲ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸਪਰੇ ਲਈ ਕੀੜੇ ਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਰਫਤ ਕਹਿ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਇਹ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦਾ ਹੀ ਪੈਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਹੀ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਮੁੜ ਕੇ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਕਿ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕਣ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੈੱਡ ਬਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ

ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਫਸਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਫੜ੍ਹਾਂ ਤੇ ਆ ਕੇ ਵਿਕਦੀ ਹੈ। ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ., ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਮਾਰਕਫੈਡ ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਜਿਨਸਾਂ ਵੀ ਬੜੀ ਬੜੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਫੜ੍ਹਾਂ ਤੇ ਪਈਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਜਿਨਸਾਂ ਲਿਫਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਇਹ ਭਾਵੇਂ ਕਣਕ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਪੈਡੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੜ੍ਹ ਰੁਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਤਕਲੀਫ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਸਲ ਆਉਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਜਿਹੜਾ ਲਾਈਟ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਆਦਿ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਅੱਛੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਔਰ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਨੂੰ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਬੜੀ ਤਕਲੀਫ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਖਰਚੇ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਨੂੰ ਹੀ ਦੇਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆੜ੍ਹਤੀ ਵੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਇਨਸਪੈਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਦੋ ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਸੌਦਾ ਵੇਚਦੇ ਹਨ। ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਅਤੇ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕੜੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਫਲਾਇੰਗ ਸਕੁਐਡ ਬਣਾ ਕੇ ਅੱਛੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਚੈਕਿੰਗ ਵੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਕਿ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਲੁਟਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਤੋਲ ਵੀ ਚੈੱਕ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਤੋਲਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਨਾਲ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਬਸਿਡੀ ਅਤੇ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਇਕ ਬੇਨਤੀ ਮੈਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਰਫਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਲੰਧਰ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਬੜੀ ਛੋਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਓਪਾਰ ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਫਰੂਟ ਮੰਡੀ ਦੀ ਵੀ ਇਹੋ ਹਾਲਤ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਨਾ ਟਰਾਲੀ ਅਤੇ ਨਾ ਗੱਡਾ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਿਨਸ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਵੇਚ ਸਕਦੇ। ਉਥੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੀ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਮੰਡੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਬੜਾ ਢਿੱਲਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਪੂਰਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਬੜੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪਾਰਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਲਾਈਸੈਂਸ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਮਤ ਤੇ ਪਲਾਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤਾਕਿ ਉਹ ਚੰਗਾ ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਕਰਕੇ ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵੀਂ ਮੰਡੀ ਨੂੰ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਣ। ਪਿਛੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ 10—20 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਓਪਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲਈਆਂ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲੈ ਲਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਰ-ਰਸੂਖ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਹੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਜਿਨਸ ਵਿਕਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਜਿਹੜੀ ਨਵੀਂ ਬਣਨੀ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਮਤ ਤੇ ਪਲਾਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤਾਕਿ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਇਹ ਮੰਡੀ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੋ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਨੂੰ ਪੂਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਿਲ ਸਕਣ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਰਫਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਲਾਈਟ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਆਦਿ, ਉਹ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਪਿਛੇ ਜਦੋਂ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ

[ਸ੍ਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ]

ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਅੱਗੇ ਸਬਸਿਡੀ ਤੇ ਕੈਨਟੀਨਜ਼ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚਲਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਦਾ ਹੁਣ ਫੇਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਕਿ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਨਾ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾਵੇ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਹੁਣ ਜਿਹੜੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਬਣਨੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਸਬ-ਯਾਰਡ ਅਤੇ ਪਰਚੇਜ਼ ਸੈਂਟਰਜ਼ ਬਣਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਸ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੇਰ ਅੱਛੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸਬ-ਯਾਰਡ ਅਤੇ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਸ ਡਿਕਲੇਅਰ ਹੋਣੇ ਹਨ, ਉਹ ਛੇਤੀ ਕਰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਿਨਸ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਬ-ਯਾਰਡ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲਾਗੇ-ਲਾਗੇ ਡਿਕਲੇਅਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂਕਿ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਸਕੇ ਔਰ ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕੇ। ਫਾਰਮਰਜ਼ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂ ਮੰਡੀਕਰਣ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ, ਉਹ ਜਦੋਂ ਅੱਧਾ ਸੀਜ਼ਨ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਦੋਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਚੀਜ਼ ਡਿਕਲੇਅਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਫ਼ਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ। ਮੈਂ ਫਿਰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਰਵਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਔਰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ, ਉਦੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਔਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਸਰਦਾਰ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਰਾਜਲਾ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ।** ** **

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਵੀ ਮੁਕੱਰਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਾਸੈੱਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਮਿਲ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਗਿਣਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ਔਰ ਕਿੰਨੀ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਆਪਣੀ ਸੋਧ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ (ਅਮਲੋਹ, ਐਸ.ਸੀ.) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਬਿਲ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਹੀ ਗੱਲ ਤੋਰ ਲਈ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਾਂ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਰਵਾਇਤ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਔਰ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ (ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ), ਇਹ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ।

*Expunged as ordered by the Chair.

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨਾਮੀਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਨਾਮੀਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪੰਚਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਰਪੰਚ ਬਣਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਬਿਲ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਇਸ ਤੇ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਬ-ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਮੰਡੀਆਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਜੇ ਇਤਿਹਾਸ ਪੜ੍ਹੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਮੰਡੀਕਰਣ ਬੋਰਡ ਦੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੁਰ-ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਹੁਣੇ ਬੋਲ ਕੇ ਹਟੇ ਹਨ, ਇਹ ਵੀ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਵੀ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਤਹਿਕੀਕਾਤ ਵੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਭੁੱਲ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬਤੌਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਹੁਤ ਪੈਸਾ ਖਾਧਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਮੈਂ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। (ਵਿਘਨ ਸ਼ੋਰ)

(ਇਸ ਵਕਤ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਸ਼ੋਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ)

ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਜਿੰਨਾਂ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉੱਨਾ ਹੀ ਚੰਗਾ ਹੈ। ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਲੈਟਰ ਆਫ ਕਰੈਡਿਟ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਪਲੈਨਡ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਤਰਲੇ ਨਾ ਲੈਣੇ ਪੈਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਲੀਟਲੀ ਓਵਰਹਾਲ ਕਰ ਦਿਓ। ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਓ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਸੜਕ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਹ ਸੜਕਾਂ ਬਣਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਕਿਉਂ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਮਗਰ ਮਗਰ ਫਿਰੀ ਜਾਣ। ਇਹ ਡਿਊਅਲ ਸਿਸਟਮ ਹੈ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ ਡੀ. ਕੋਲ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਚਲਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸੜਕ ਟੁੱਟੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਬਣਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਿਛਲੀ ਟੁੱਟ-ਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ਪਲੈਨਡ ਰੋਡਜ਼ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਲਵੋ, ਪੀ. ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਹੀ ਇਹ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਵੇ। ਉਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰੇ। ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਕੰਪਲੀਟਲੀ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਕੋਈ ਸੜਕ ਟੁੱਟੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਸੱਜਣ ਬੈਠੇ ਹਨ (ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਇਹ ਅੱਜ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਪਰੋਂ ਕੋਈ ਹਦਾਇਤ ਆਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ? ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸੜਕ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਵਾਈ ? ਕਿਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਲੜਾਈ ਝਗੜਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅੱਜ ਹਾਲਾਤ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਬਿਲ ਵਿਚ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਜਿਹੜਾ 1978 ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਥੇ ਜਾ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇਗਾ। ਇਹ ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਚੱਕ ਚੱਕਈਆ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਵੱਖ-ਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਦਦ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਮੈਂਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਰਾਰਤ ਕਰਵਾਓ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ੈਲਟਰ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਾਰੀ ਗੜਬੜ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤਰੱਕੀ ਕਰੇ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਆਵੇ

[ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ]

ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਬਿਲਕੁਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਮੁਤੱਲਿਕ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਥੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹੋਰ ਲਗਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਜਿਹੜੀ ਜਿਣਸ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੈਲਟਰ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਚਾਦਰਾਂ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫਤਾਂ ਕਰਕੇ ਜਿਹੜਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀਜ ਚੰਗਾ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਲਈ ਐਗਰੋਬੇਸਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਵ ਚੰਦ ਮਲੋਟ: ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਸਰ। ** ** **

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਹ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਸ਼ੋਰ)

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਮੈਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਐਗਰੋ ਬੇਸਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਗਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਈ ਕੀਮਤੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੋਰ ਭਲਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੀ. ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਪੈਸਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਦੇਰ ਨਾਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਵਾਈਂਡ ਅੱਪ ਕਰੋ ਜੀ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਉਥੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਸੁੱਚੇ ਅਫਸਰ ਲਗਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨਾਂ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਜੋ ਤਰਥੱਲੀ ਮਚਾਈ ਰੱਖੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਵਾਸਤੇ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੈਸਾ ਕਢਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨੰਗਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਬਿਲ ਸਰਵਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Mr. Deputy Speaker: Question is—

That the Punjab Agricultural Produce, Markets (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

The motion was carried.

Shri Ram Kishan Kataria : Sir, I have given an amendment.

Finance Minister (Sardar Balwant Singh): Sir, there is an amendment.

Shri Brij Bhushan Mehra : When the Bill has been introduced, it cannot be withdrawn.

**Expunged as ordered by the Chair

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਂ ਇਨ ਟਾਈਮ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਦੀ ਇਸ ਵਿਚ ਇਨਵਾਲਵਮੈਂਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਚੈੱਕ ਅੱਪ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ : ਇਹ ਮੈਂ ਇਨ ਟਾਈਮ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਨਵਾਲਵਮੈਂਟ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਦੀ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਚੈੱਕ ਅੱਪ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ। (ਵਿਘਨ) ਇਨ ਟਾਈਮ ਨਾ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਐਕਸੈਪਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। (ਥੰਪਿੰਗ)

Mr. Deputy Speaker : Now the House will proceed to consider the Bill Clause by Clause.

Clause 2

Mr. Deputy Speaker : Question is—

That Clause 2 stand part of the Bill.

The motion was carried,

Clause 3

Mr. Deputy Speaker : Question is—

That Clause 3 stand part of the Bill.

The motion was carried.

Clause 1

Mr. Deputy Speaker: Question is—

That Clause 1 stand part of the Bill.

The motion was carried.

Title

Mr. Deputy Speaker: Question is—

That Title be the Title of the Bill.

The motion was carried.

Agriculture and Forests Minister (Captain Amarinder Singh) : Sir, I beg to move—

That the Punjab Agricultural Produce Markets (Amendment) Bill be passed.

Mr. Deputy Speeker : Motion moved—

That the Punjab Agricultural Produce Markets (Amendment) Bill be passed.

Mr. Deputy Speaker : Question is—

That the Punjab Agricultural Produce Markets (Amendment) Bill be passed.

The motion was carried unanimously.

THE PUNJAB CONTINGENCY FUND (AMENDMENT) BILL, 1986

Finance Minister (Sardar Balwant Singh): Sir, I beg to introduce the Punjab Contingency Fund (Amendment) Bill.

Sir, I also beg to move—

That the Punjab Contingency Fund (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

ਇਹ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਬਿਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਐਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਟਿਨਜੈਂਸੀ ਲਈ ਝੋਨਾ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਕਿਉਰਮੈਂਟ ਵਾਸਤੇ 453 ਕਰੋੜ 70 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪੈਡੀ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਨੇ ਖਰੀਦੀ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਡੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਖਰੀਦ ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਵਾਸਤੇ 50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਕੰਟਿਨਜੈਂਸੀ ਵਿਚ ਵਧਾਇਆ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਬਿਲ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(**ਆਵਾਜ਼ਾਂ** : ਪਾਸ ਕਰਾਓ ਜੀ।)

Mr. Deputy Speaker: Motion moved—

That the Punjab Contingency Fund (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵ ਚੰਦ ਮਲੋਟ : ਮੈਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰੋਕਿਉਰਮੈਂਟ ਵਾਸਤੇ ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈ ਗਈ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿਆਂਗੇ। ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਆ ਜਾਵਾਂਗੇ ਔਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਲੈ ਲਵਾਂਗੇ।

Mr. Deputy Speaker: Question is—

That the Punjab Contingency Fund (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

The motion was carried.

Mr. Deputy Speaker: Now the House will proceed to consider the Bill Clause by Clause.

Sub-Clause (2) of Clause-1

Mr. Deputy Speaker: Question is—

That Sub-Clause (2) of Clause 1 stand part of the Bill.

The motion was carried.

Clauss 2

Mr. Deputy Speaker: Question is—

That Clause 2 stand part of the Bill.

The motion was carried.

Clause 3

Mr. Deputy Speaker : Question is—

That Clause 3 stand part of the Bill.

The motion was carried.

Clause 4

Mr. Deputy Speaker : Question is—

That Clause 4 stand part of the Bill.

The motion was carried.

Clause 5

Mr. Deputy Speaker: Question is—

That Clause 5 stand part of the Bill.

The motion was carried.

Sub-Clause (1) of Clause 1

Mr. Deputy Speaker : Question is—

That Sub-Clause (1) of Clause 1 stand part of the Bill.

The motion was carried.

Title

Mr. Deputy Speaker: Question is—

That Title be the Title of the Bill.

The motion was carried.

Finance Minister (Sardar Balwant Singh): Sir, I beg to move—

That the Punjab Contingency Fund (Amendment) Bill be passed.

Mr. Deputy Speaker : Motion moved—

That the Punjab Contingency Fund (Amendment) Bill be passed.

Mr. Deputy Speaker : Question is—

That the Punjab Contingency Fund (Amendment) Bill be passed.

The motion was carried unanimously.

THE PUNJAB ENTERTAINMETS DUTY (AMENDMENT) BILL, 1986

Finance Minister (Sardar Balwant Singh): Sir, I beg to introduce the Punjab Entertainments Duty (Amendment) Bill.

Sir, I also beg to move—

That the Punjab Entertainments Duty (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

ਮੈਂ ਬਿਲ ਦੇ ਆਸਪੈਕਟਸ ਐਕਸਪਲੇਨ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਵੀ. ਸੀ. ਆਰ ਹਨ, ਵੀ. ਡੀ. ਓ. ਫਿਲਮਜ਼ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਸਿਨਮੇ ਹਨ ਇਹ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਿਲ ਰਾਹੀਂ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਲਿਮਿਟਸ ਦੇ ਵਿਚ 4 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਡਿਊਟੀ ਸਾਲ ਦੀ ਅਤੇ ਰੂਰਲ ਏਰੀਆ ਵਿਚ 3 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਡਿਊਟੀ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵੀ. ਡੀ. ਓ. ਫਿਲਮਜ਼ ਨਾਲ ਅਤੇ ਵੀ. ਸੀ. ਆਰ. ਨਾਲ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਯੂਥ ਨੂੰ ਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਮਿਲ ਸਕੇਗੀ।

Mr. Deputy Speaker: Motion moved—

That the Punjab Entertainments Duty (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੇਂਦਰੀ) : ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ 'ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਡਿਊਟੀ (ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ) ਬਿਲ 1986' ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਜਦੋਂ ਦੀ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਹੋਸ਼ ਸੰਭਾਲੀ ਹੈ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਪੁਰਾਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ, ਵੇਦਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਗੇਮਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਵਿਹਲਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਵਾਸਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਧਨ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇਹ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਅੱਜ ਤਕ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੈਟਰੋਨਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਥੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅਖਾੜਾ ਬਣਵਾਇਆ ਤਾਕਿ ਲੋਕੀਂ ਉੱਥੇ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇ ਸਕਣ। ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਿਚਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਸਰੀਰ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਹੀ ਇਨਸਾਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਮਾਈਂਡ ਵੀ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਮਨੋਰੰਜਨ ਵਾਸਤੇ ਨਵੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕੱਢੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਨੇਮਾ ਹੈ, ਮੂਵੀ ਪਿਕਚਰ ਹੈ ਆਦਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਅਸੀਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਪਹਿਲੇ ਪਿਕਚਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ

ਹੁੰਦੀਆਂ, ਪਿਕਚਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਮੂਵਮੈਂਟ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪਿਕਚਰਾਂ ਬੋਲਣ ਵੀ ਲੱਗ ਪਈਆਂ, ਅਲਾਈਵ ਪਿਕਚਰਾਂ ਬਣ ਗਈਆਂ। ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਸਮਾਜ ਵਿਚ, ਆਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਿਖਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਅਤੇ ਕੰਸਟਰਕਟਿਵ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਸਿਨੇਮਾ ਘਰ ਬਣ ਗਏ ਪਰ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਉਸਨੇ ਉਥੇ ਟੈਕਸ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਗਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੇ। ਇਕ ਰੁਪਏ ਦੀ ਟਿਕਟ ਦੋ ਰੁਪਏ ਵਿਚ, ਦੋ ਰੁਪਏ ਦੀ ਟਿਕਟ ਚਾਰ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਯਾਨੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੁਣ ਇਕ ਨਵੀਂ ਚੀਜ਼ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ। ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਆਏ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਰੇਡੀਓ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗ ਸਕੇ। ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਆ ਗਏ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਖਰੀਦ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘੱਟ ਗਈ ਤਾਕਿ ਦੂਰ ਦੂਰ ਦੇ ਮਿਡਲ ਕਲਾਸ ਫੈਮਿਲੀਜ਼, ਲੋਅਰ ਫੈਮਿਲੀਜ਼ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਸਕੀਏ ਤਾਕਿ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਣ, ਮੁਸ਼ਹਿਰੇ ਹੋਣ, ਕਮਿਊਨਲ ਹਾਰਮੋਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਲੋਕੀਂ ਦੇਖ ਸਕਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਦੂਜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋ ਸਕਣ। ਪਹਿਲੇ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਥੋੜ੍ਹੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਵੀ. ਸੀ. ਆਰ. ਬਣੇ। ਵੀ. ਸੀ. ਆਰ. ਸਸਤੇ ਹੋਏ। ਕੁਝ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬਣੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਇਥੇ ਕੋਈ ਫੈਕਟਰੀ ਲਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਤੇ ਦਿੰਦੇ ਤਾਕਿ ਲੋਕੀਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕੇ ਜਾਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਉਹ ਇਥੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਦੇਖ ਸਕਣ। ਮਗਰ ਹੋਇਆ ਕੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਮਰਸ਼ੇਲਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕੋਈ ਮਨੋਰੰਜਨ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਮਿਲ ਗਈ ਉਸ ਉਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਸਿਨਮੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੀਆਂ। ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ। ਲੇਕਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਟੈਲੀ-ਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ. ਸੀ. ਆਰ. ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਸਿਨਮੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਘਟ ਗਈ। ਹੁਣ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 4 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਲਿਮਿਟ ਵਿਚ ਅਤੇ 3 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਸਾਲ ਦਾ ਰੂਰਲ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਲਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੋਰ ਘਟ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ ਸ਼ੋਅ ਸਿਨੇਮੇ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਲੋਕੀਂ 9 ਤੋਂ 12 ਦਾ ਸ਼ੋਅ ਦੇਖਣ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਸਾਡੀ ਸਟੇਟ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਇਹ ਰਿਕੁਐਸਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਡਿਊਟੀ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਮਰਸ਼ੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। 5 ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇਹ ਫਰੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਸਸਤੀ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਹਨ ਜਾਂ ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪਾਇਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਬਲਿਊ

[ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ]

ਫਿਲਮਜ਼ ਦਿਖਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਥੇ ਨਾ ਦਿਖਾਈਆਂ ਜਾਣ ਪਰ ਲੋਕੀਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ.ਸੀ.ਆਰ. ਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਚੋਰੀ ਛਿੱਪੇ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਚੰਗੀਆਂ ਪਿਕਚਰਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਮਾਜਕ ਹੋਣ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿਤ ਵਿਚ ਹੋਣ, ਉਹ ਦਿਖਾਈਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹਨ ਉਥੇ ਰੇਡ ਕਰਕੇ ਉਹ ਬੰਦ ਕਰਾ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਮੈਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ what is this life, if full of care we have no time to stand and stare.

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਕਪਲਿਟ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:—

"ਯਕੇਂ ਮੁਰਗ ਦੀਦਮ ਨਾ ਪਾਓ ਨਾ ਪਰ
ਨਾ ਬਾਹਰੇ ਆਸਮਾਂ ਨਾ ਜ਼ੇਰੇ ਜ਼ਮੀ
ਨਾ ਪਿਧਰੇ ਪੁਸ਼ਤ ਨਾ ਮਾਦਰੇ ਸ਼ਿਕਲ
ਮਗਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਖੁਰਦ ਹਮੇਸ਼ ਆਦਮੀ।"

ਇਕ ਐਸਾ ਜਾਨਵਰ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਨਾ ਆਸਮਾਨ ਤੇ ਉਡਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਚਲਦਾ ਹੈ ਮਗਰ ਇਹ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਾਸ ਖਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਤਵਾਦ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰੋ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ 4 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਲਿਮਿਟ ਵਿਚ ਅਤੇ 3 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਰੂਰਲ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਲਾਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਰਮੋਟ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਧੰਨਵਾਦ।

Mr. Deputy Speaker: Question is—

That the Punjab Entertainments Duty (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

The motion was carried.

Mr. Deputy Speaker: Now the House will proceed to consider the Bill clause by clause.

Clause 2

Mr. Deputy Speaker: Question is—

That Clause 2 stand part of the Bill.

The motion was carried.

Clause 1

Mr. Deputy Speaker : Question is—

That Clause 1 stand part of the Bill.

The motion was carried.

Title

Mr. Deputy Speaker : Question is—

That Title be the Title of the Bill.

The motion was carried.

Finance Minister (Sardar Balwant Singh): Sir, I beg to move—

That the Punjab Entertainments Duty (Amendment) Bill be passed.

Mr. Deputy Speaker : Motion moved—

That the Punjab Entertainments Duty (Amendment) Bill be passed.

Mr. Deputy Speaker : Question is—

That the Punjab Entertainments Duty (Amendment) Bill be passed.

The motion was carried unanimously.

THE PUNJAB PASSENGERS AND GOODS TAXATION (AMENDMENT) BILL.

Finance Minister (Sardar Balwant Singh): Sir, I beg to introduce the Punjab Passengers and Goods Taxation (Amendment) Bill,

Sir, I also beg to move—

That the Punjab Passengers and Goods Taxation (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

Mr. Deputy Speaker : Motion moved—

That the Punjab Passengers and Goods Taxation (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ) : ਇਹ ਬਿਲ ਵੀ ਬੜਾ ਸਿੰਪਲ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਕਈ ਸਿੱਖ ਮਾਈਗਰੈਂਟਸ ਆਏ ਹਨ, ਸਾਡੇ ਫੌਜੀ ਭਰਾ ਆਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸੀਂ ਮਦੱਦ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਜਿਹੜੇ ਯੂਥਸ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਏ ਹਨ।ਸਾਡੀਆਂ ਜੋ ਫਾਈਨਾਂਸ਼ਲ ਡਿਫੀਕਲਟਜ਼ੀ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਔਰ ਸਟੇਟ ਦੀ ਇਕਾਨੌਮੀ ਨੂੰ ਰੀਕੰਸਟਰਕਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਬਿਲ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਹੈ। (ਇਕ ਅਵਾਜ਼: ਕਿੰਨਾ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਹੈ ?) ਇਹ 10 ਫੀਸਦੀ ਟੈਕਸ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਦੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਾਡਾ ਟੈਕਸ ਹਰਿਆਣੇ ਨਾਲੋਂ 15% ਘੱਟ ਹੈ। ਇਹ ਹਿਮਾਚਲ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਇਸ ਵਾਧੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ 60% ਹੈ ਪਰ ਸਾਡਾ ਹੁਣ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ 45% ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਵਿਊ ਲੈ ਕੇ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਸਿਡਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ (ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਪੇਸੈਂਜਰ ਐਂਡ ਗੁੱਡਜ਼ ਟੈਕਸ ਹੈ ਇਹ ਵਪਾਰੀਆਂ ਤੇ ਅਤੇ ਸਵਾਰੀਆਂ ਤੇ ਲਗਦਾ ਹੈ ਔਰ ਜਿਹੜਾ

[ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ]

ਉਗਰਾਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਟੈਕਸ ਇਹ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਲੋਂ ਉਗਰਾਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ 35% ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਵਧਾ ਕੇ 35% ਤੋਂ 45% ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਰੈਵੇਨਿਊ ਹੋਰ ਮਿਲੇਗਾ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 1985-86 ਵਿਚ ਇਹ 37 ਕਰੋੜ 65 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਫਾ 41 ਕਰੋੜ 40 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਇਸ ਟੈਕਸ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਜਿਹੜਾ ਇਹ 10% ਦਾ ਬੋਝ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਇਸ਼ਾਰਾ ਵੀ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਰਾਇਆ ਵੀ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ ਔਰ ਕਰਾਇਆ ਵਧਣ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਹੜੀ ਇਹ 10% ਦੀ ਇਨਕਰੀਜ਼ ਹੈ ਇਹ ਹੋਰ ਵੱਧ ਇਨਕਰੀਜ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਸਟੇਟ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵਾਸਤੇ ਪੈਸਾ ਹੋਰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਟੈਕਸ ਦੇ ਵਧਾਏ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਹੀ ਬਹੁਤ ਪੈਸੇ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਚਲੇ ਜਾਓ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਲੋਕ ਮਿਲਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਲੋਕੀਂ ਟਰੱਕਾਂ ਤੇ, ਸਾਈਕਲਾਂ ਤੇ, ਟੈਕਸੀਆਂ ਵਿਚ, ਥਰੀ ਵ੍ਹੀਲਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਟੈਂਪੂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ ਫਿਫਟੀ ਪਰਸੈਂਟ ਲੋਕ ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਫਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਸਾਲ 37 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਆਇਆ ਹੈ ਅਗਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਪਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ 37 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨਾਲ 37 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਹੋਰ ਆਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਟੈਕਸ ਵਿਚ ਚੋਰੀ ਬਹੁਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਔਰ ਉਹੀ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਚੋਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੇ ਜੋ ਖਾਤੇ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਇਸ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਜੇ ਇਹ ਟੈਕਸ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੋ ਲੋਕ ਟਰੱਕਾਂ ਵਿੱਚ, ਟੈਕਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਫਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇ ਪਰਾਪਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਬੱਸਾਂ ਖਰੀਦਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਡੀਜ਼ ਬਣਨਗੀਆਂ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਨਕਮ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਵਗਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਵੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਅਨਇਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਵੀ ਦੂਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਟੈਕਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵੀ ਮਿਲੇਗੀ ਔਰ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਲੇਕਿਨ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਸਾਡੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਕੋ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੋਰ ਟੈਕਸ ਵਧਾ ਦਿਓ, ਹੋਰ ਟੈਕਸ ਵਧਾ ਦਿਓ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦਾ ਚੱਕਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਵੀ ਪੁਰਾਣਾ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਹਾਂ ਔਰ ਇਹੀ ਦੇਖਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰ ਬਦਲੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਇਥੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਇਹੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਉਹ ਪੈਸੇ ਖਾ ਗਈ, ਬੱਸਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਹਨ, ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ, ਸੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਹੱਲ ਵੱਲ, ਇਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰਨ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਗੱਲ ਇਥੇ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੱਸੀ ਕਿ 60:40 ਦੀ ਰੇਸ਼ੋ ਨਾਲ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ਔਰ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ

ਕਿ ਜੇ 40% ਵੀ ਨੇਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਨੇਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਘਾਟਾ ਹੋਰ ਵਧੇਗਾ। ਬਜਾਏ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਕਿ ਇਸ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਕਰੀਏ ਕਦੇ ਕੋਈ ਢੀਂਡਸਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਚੱਲ ਪਈ, ਕਦੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਚੱਲ ਪਈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਇਕ ਹਾਊਸ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਔਰ ਜਿਹੜੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣੇ ਉਹ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭੇ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਪਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਇਤਨਾ ਪੈਸੇਂਜਰ ਟੈਕਸ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਇਤਨਾ ਇਧਰੋਂ ਘਾਟਾ ਕਿਉਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵੱਲ ਉਹ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਲੱਭੇ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਔਰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਨੂੰ ਗੌਰ ਨਾਲ ਸੁਣਨਗੇ। ਯੂ.ਕੇ. ਵਿੱਚ ਲੰਦਨ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਬੜੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ਡ ਹੈ। ਉਥੇ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਥੇ ਦੀ ਜੋ ਯੂਨੀਅਨ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਇਤਨੇ ਫੰਡਜ਼ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਅਗਰ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਕੋਈ ਗੱਲਾਂ ਮਨਵਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਟਰਾਈਕ ਵੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਤਨੇ ਫੰਡਜ਼ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਰਕਰਜ਼ ਨੂੰ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੀਰੀਅਸ ਤੌਰ ਤੇ ਸੋਚ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਲੈ ਗਏ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਜੋ ਸੀ ਉਹ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਔਰ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਰੂਟਸ ਜੋ ਸਨ ਉਹ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਤੇ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਓਪਰੇਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਟੈਕਸ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਦਨ ਤੋਂ ਬਰਮਿੰਗਮ ਤਕ 8 ਪੌਂਡ ਕਰਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਹੁਣ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ ਤਾਂ ਉਹ 8 ਪੌਂਡ ਦੀ ਬਜਾਏ ਢਾਈ ਪੌਂਡ ਕਰਾਇਆ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਔਰ ਅੱਗੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਤੇ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਹੁਣ ਗਲੀ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਗਲੀ ਦੀ ਨੁਕਰ ਤੇ ਬੱਸ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੋਖਿਆ ਜਾਏ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਵੀ ਬੋਝ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾਏ। ਹੁਣ ਜਿਹੜਾ ਘਾਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਿਹੜੀ ਬਕਾਇਆ 40% ਹੈ ਘਾਟੇ ਵਾਲੀ ਉਹ ਵੀ ਲੈ ਲਵੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੈਲਥ ਤੇ ਖਰਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਤੇ ਵੀ ਕਰ ਦਿਓ। ਜਿਹੜਾ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਘਾਟਾ ਪਾ ਕੇ ਲੈ ਲਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਲੇ ਰੱਖਣਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਇਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰ ਤੇ ਦੋ ਕਿਸਮ ਦੇ ਟੈਕਸ ਹਨ ਇਕ ਹੈ ਟੋਕਨ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਹੈ ਗੁੱਡਜ਼ ਟੈਕਸ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਟਰੱਕਾਂ ਤੇ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਟਰੱਕਾਂ ਤੇ ਗੁੱਡਜ਼ ਟੈਕਸ ਹੈ ਉਹ 275 ਰੁਪਏ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਟੋਕਨ ਟੈਕਸ ਹੈ ਉਹ 375 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟਰੱਕ ਸਾਡੇ ਆਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੋਕਨ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਗੁੱਡਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੇਣਾ ਹੈ ਔਰ ਅਸੀਂ ਜੇ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਟੋਕਨ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਗੁੱਡਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਜਿਹੜੇ ਬਾਹਰੋਂ ਟਰੱਕ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਹਨ 16300 ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੁਣ ਨਾਰਦਰਨ ਜ਼ੋਨ, ਵੈਸਟਰਨ ਜ਼ੋਨ ਵਗੈਰਾ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਪਾਬੰਦੀ ਸੀ ਉਹ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਨੇ

[ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ]

ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਟਰੱਕ ਇਥੇ ਟੈਕਸ ਦੇ ਕੇ ਚਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰ ਦੇ ਟਰੱਕ ਆ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਮਰਜ਼ੀ ਆਏ ਚਾਰ ਸੌ ਰੁਪਏ ਸਾਲ ਦਾ ਟੈਕਸ ਦੇ ਕੇ ਚਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸਟੇਟ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕਾਂ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਸਾਡਾ ਟਰੱਕ ਬਾਹਰ ਜਾਏ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁੱਡਜ਼ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਉਪਰ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਟੋਕਨ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਥੱਲੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਕਿ ਜਿਹੜੇ ਟਰੱਕ ਬਾਹਰੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਪੂਰੀ ਆਮਦਨ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਘਾਟਾ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 65,34,000 ਰੁਪਏ ਹੋਰ ਵੱਧ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਔਰ ਜਿਹੜਾ ਇਹ ਫਰਕ ਹੈ ਸਾਡੀ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਦਾ ਇਹ ਦੂਰ ਕਰੋ। ਦੂਸਰੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਕਿਹੜਾ ਆਦਮੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਲੋਕ ਛੱਤਾਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿਕਟ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ। ਮੈਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਅਵੇਜ਼ਨ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਤਾਂ ਜਿਹੜਾ ਤੁਸੀਂ 10% ਤੋਂ ਵਧਾਉਣ ਲੱਗੇ ਹੋ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਣੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ ਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੱਸੋ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੰਕੇ ਦੂਰ ਕਰੋ। ਬੱਸਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਮਿਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਵਾਰੀ ਲੈ ਕੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਸ ਵੇਲੇ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਉਹ ਨਵੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਏਗਾ ਔਰ ਜੇ ਨਵੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗਾ ਤਾਂ ਬਰੇਕ ਡਾਊਨਜ਼ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਨਵੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕੌਣ ਖਰਚ ਕਰੇਗਾ। ਲੇਕਿਨ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਬੱਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਖਰਾਬੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਚਾਹੇ ਗਰਮੀਆਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸਰਦੀਆਂ 52 ਦੀਆਂ 52 ਸਵਾਰੀਆਂ ਥੱਲੇ ਉਤਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਦੂਜੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬੋਲਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਗਾਲਾਂ ਕੱਢਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਔਰ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇ, ਰੈਵੇਨਿਊ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇ ਅਗਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਈਏ ਬਜਾਏ 35% ਤੇ 45% ਕਰਨ ਦੇ ਅਗਰ ਅਸੀਂ ਅਵੇਜ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 10% ਨਾਲ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਜਿੰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਨਾਲ ਫਾਇਦਾ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਟੈਕਸ ਦਾ ਵਾਧਾ ਰਹਿਣ ਦਿਓ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ (ਅਮਲੋਹ, ਐਸ. ਸੀ.): ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ 35% ਤੋਂ 45% ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਹਨ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੈਸੈਂਜਰ ਟੈਕਸ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਧਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਵਿਚ ਚੋਰੀ ਬੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਨਵੇਂ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਪੂਰੀ ਉਗਰਾਹੀ ਕਰ ਲਵੋ। ਪੈਸੈਂਜਰ ਟੈਕਸ ਲੰਪਸੰਮ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਟਿਕਟਾਂ ਉਹ ਥੁੱਕ ਨਾਲ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਔਰ ਫਿਰ ਉਤਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਨਾ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਟੈਂਪਸ ਦਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਸ਼ਟਾਮ ਪੇਪਰ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਐਸਾ ਤਰੀਕਾ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਵਸੂਲੀ

ਹੋ ਜਾਵੇ। ਕੋਈ ਐਸਾ ਤਰੀਕਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ ਕੋਈ ਸੋਧ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਟਰਾਂਸ-ਪੋਰਟ ਥੱਲੇ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਔਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਾਲੀ ਕਾਮਯਾਬ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਕਰਾਇਆ ਇਕੋ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਕ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਬੜਾ ਜ਼ੋਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟਰੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਨੂੰ ਤੁਰਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਟਰਾਂਸ-ਪੋਰਟ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਐਸੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬਤੌਰ ਕਾਰਾਂ ਵੀ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਤੌਰ ਟੈਕਸੀਆਂ ਵੀ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਰਫ ਮੀਟਰ ਸਿਸਟਮ ਲਗਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ। ਇਧਰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਲੂਪਹੋਲਜ਼ ਹਨ ਪੈਸੰਜਰ ਟੈਕਸ ਵਿਚ ਜਾਂ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਟੈਕਸ ਵਿਚ ਇਹ ਪਲੱਗ ਕਰੋ। ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਟੈਕਸੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਸਰੇ ਵਸੂਲੀਆਂ ਕਰੋ। ਸਾਡੀ ਪੀ. ਏ. ਸੀ. ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਦੇਖ ਲਵੋ ਕਿੰਨਾ ਰੁਪਿਆ ਬਕਾਇਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕੋਈ ਵਸੂਲੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜਿੰਨੇ ਅਫਸਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਟੈਕਸੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਪਟਿਆਲਾ ਚਲ-ਦੀਆਂ ਹਨ ਆ ਕੇ ਵੇਖ ਲਵੋ। ਸਾਡੇ ਕੋਈ ਅਫਸਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਆਇਆ ਇਥੋਂ 20 ਟੈਕਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਔਰ ਜੇ ਅਸੀਂ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਪੁਰਾਣੇ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲ ਕਰ ਲਵੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਵਾਂ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਤੁਸੀਂ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੇਖ ਕੇ ਜਵਾਬ ਦਿਓ ਕਿ ਕੀ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿੰਨਾ ਭਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ ਰਿਡੰਡੈਂਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਦੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਉਪਰ ਬੈਠਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲੀ ਜਾਓ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸ ਬਿਲਕੁਲ ਥੱਲੇ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਮਿੰਨੀ ਬਸਾਂ ਚਲਾ ਦਿਤੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਨੂੰ। ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੜੇ ਸਿਆਣੇ ਹਨ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸ਼ੰਭੂ ਦਾ ਇਕੋ ਬੈਰੀਅਰ ਫੜ ਲਵੋ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਪੈਸਾ ਹੀ ਪੈਸਾ। ਇਨੀ ਚੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਤ ਹੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਗਰੀਵੈਂਸਿਜ਼ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਲਿਆ ਪਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਇੰਨੀ ਚੋਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਚੋਰਾਂ ਨੂੰ ਪਕੜੋ ਬਗੈਰ ਟੈਕਸ ਲਗਾਏ ਤੁਸੀਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਉੱਤਰੀ): ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪੈਸੰਜਰ ਟੈਕਸ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਬਿਲ ਤੇ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਇਕ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਮੱਦ ਹੈ ਜਿਥੋਂ ਬੜਾ ਰੁਪਿਆ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਔਰ ਇਸੇ 35% ਤੋਂ ਹੀ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਗਰ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿਤਾ ਜਾਏ ਕਿ ਇਸ ਵਕਤ 200% ਚੋਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਗਰ 80% ਕਪੈਸਟੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਢਾਈ ਗੁਣਾ ਟੈਕਸ ਵੱਧ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਯਾਨੀ 37 ਕਰੋੜ ਦੀ ਬਜਾਏ 53 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਵੱਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਪੈਸਾ ਸਰਕਾਰ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸੰਜਰ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਡੀ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ ਉਸ ਨੇ ਇਧਰ ਕੁਝ ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੈਸੰਜਰ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਰੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਔਨ ਕਪੈਸਟੀ ਬੇਸਿਜ਼ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਛੱਤਾਂ ਤੇ ਬੈਠਦੇ ਹਨ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿਕਟ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਪੈਸੰਜਰ ਟੈਕਸ ਦੀ ਚੋਰੀ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਹੈ। ਬੱਸ ਵਿਚ ਕਪੈਸਟੀ

[ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਮਹਿਰਾ]

100% ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 100% ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਪੈਸੰਜਰ ਟੈਕਸ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ 45% ਪੈਸੰਜਰ ਟੈਕਸ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਵੋਂ ਤਾਂ ਇਸ ਟੈਕਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਾ ਰਹੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਜਿਹੜੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਇਕ ਟਿਕਟ ਮਗਰ 35% ਦੀ ਚੋਰੀ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ 45% ਦੀ ਚੋਰੀ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਅਧੋ ਅੱਧ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਚ ਸਹੂਲਤਾਂ ਘੱਟ ਹਨ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਇ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਬੱਸ ਨੂੰ ਕੈਪਸਿਟੀ ਬੇਸ ਤੇ ਕਰ ਲਵੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਇੰਸਪੈਕਟਰੀ ਰਾਜ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਇੰਸਪੈਕਟਰਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਈ. ਟੀ. ਓਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਿਲਕੇ ਖਾਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਇਨਕਮ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਬੜੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਟੈਕਸਾਂ ਨੂੰ ਰੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਇਸ਼ਾਰਾ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ 75 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਰੀਸੋਰਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਮੋਬੇਲਾਈਜ਼ ਕਰੇਗੀ ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਪਵੇਗਾ। ਕੈਪਸਟੀ ਬੇਸ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ ਕਰਨ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਟੈਕਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਪਲੈਨ ਵੀ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਰੁਪਿਆ ਵੀ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ 500 ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਟਰੈਵਲਿੰਗ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਕਪੈਸਟੀ ਬੇਸ ਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ। ਕਪੈਸਟੀ ਬੇਸ ਤੇ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਕਦਮ ਚੁਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ 5 ਗੁਣਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤਰਫ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ, ਮਹਿਰਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੜੀਆਂ ਅੱਛੀਆਂ ਸੁਜੈਸ਼ਨਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਜੋ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਚ ਬੜੇ ਐਕਸਪਰਟ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਬੜੀਆਂ ਅੱਛੀਆਂ ਸੁਜੈਸ਼ਨਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਆਇੰਟਸ ਨੂੰ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਰਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਰਸਨਲੀ ਵੀ ਇਹ ਮੈਟਰ ਡਿਸਕਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਹਿਕਮੇਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਰੀਅਸਲੀ ਟੇਕ ਅੱਪ ਕਰੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਟੋਕਨ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਗੁਡਜ਼ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਰੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 60–70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਵੱਧ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਬੋਝ ਨਾ ਕਿਸੇ ਟਰੱਕ ਆਨਰਜ਼ ਤੇ ਪਵੇਗਾ। ਦੂਸਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੰਡਨ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 33 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਬਜਟ ਵਿਚ ਫਿਗਰਜ਼ ਮੈਂ ਦਿਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਪੀ.ਆਰ. ਟੀ. ਸੀ. ਵਿਚ ਢਾਈ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਪੈਸੰਜਰ ਟੈਕਸ ਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਟਰੋਲ ਦੇ ਬਿਲਾਂ ਵਿਚ ਐਡਜਸਟ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਨਾ ਟੋਕਨ ਟੈਕਸ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਪੈਸੰਜਰ ਟੈਕਸ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਉਥੇ ਘਾਟਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਸ ਸਰਵਿਸ ਤੋਂ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ

ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਵਿਚ ਘਾਟਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਟਾਈਮ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸੋਚਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਆਇਆ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਆਫ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਅਪਰੋਚ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਇੰਟਰਪ੍ਰਾਈਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਉਤੇ ਉਹ ਇਨਵੈਸਟ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣਾ ਪੈਸਾ ਇਨਵੈਸਟ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਸੜਕਾਂ, ਪੁਲ, ਸਕੂਲ, ਹਸਪਤਾਲ ਖੋਲ੍ਹਣੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰੇ ਆ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। We must have a second look on our transport system. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੈਪਟੇਲਾਈਜ਼ ਏਰੀਆ ਨੂੰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਐਕਸਪਲਾਇਟੇਸ਼ਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਉਥੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਸਾਡੀ ਮਿਕਸਡ ਇਕੌਨਮੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਇਸ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਲਿਬਰੇਲਾਈਜ਼ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਇੰਡਸਟਰੀ-ਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕੌਨੌਮੀ ਨੂੰ ਜਨਰੇਟ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦੇਵਾਂਗੇ ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਸਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਘੋਖੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਰਿਪ੍ਰਜ਼ੈਂਟੇਸ਼ਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸਟੇਟ ਨੂੰ 33 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬੋਝ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਫਾਈਨੈਂਸ ਵੀ ਇੰਪਰੂਵ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਦੂਜਾ ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਮਹਿਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੰਸਪੈਕਟਰੀ ਰਾਜ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਇੰਸਪੈਕਟਰੀ ਰਾਜ ਦੋ ਪਾਸੇ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਕ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਵਿਚ ਸੀਟ ਕਪੈਸਿਟੀ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਏ ਕਲਾਸ, ਬੀ ਕਲਾਸ ਅਤੇ ਸੀ ਕਲਾਸ ਸਿਨੇਮਾ ਦਾ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਟੈਕਸ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਵਸੂਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀਕਲੀ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕਢ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਚ ਵੀ ਬੁੱਕ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਟ ਕਪੈਸਟੀ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ (ਥੰਪਿੰਗ) ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ ਦੀ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ ਸੀਟ ਕਪੈਸਟੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਫੇਰ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਫੇਰ ਰੂਰਲ ਏਰੀਆ ਦੀ ਸੀਟ ਕਪੈਸਟੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ 2-3 ਮੈਂਬਰ ਹੋਰ ਲੈ ਲਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਇਕ ਹਾਊਸ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਕਿ ਇਸ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕੀਏ ਅਤੇ ਸੀਟ ਕਪੈਸਟੀ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਪੀ. ਆਰ. ਟੀ. ਸੀ. ਵਿਚ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਐਫ. ਸੀ. ਆਰ. ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਸਿਨੇਮਾ ਆਨਰਜ਼ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਡਿਸਟਰੀਬਿਊਟਰੀਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨਾਲ ਗੱਲ ਬਾਤ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਲੀਕੇਜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲੀਕੇਜ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਮਾਨਦਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਿਛੇ ਸਿਨੇਮਿਆਂ ਉਤੇ ਛਾਪੇ ਮਾਰੇ ਹਨ। ਮੋਗਾ ਦੇ ਸਿਨੇਮਾ ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ ਤਾਂ 882 ਟਿਕਟਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਸਿਨੇਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਬੋਹਰ ਵਿਚ 372 ਬਿਨਾਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇ ਸਿਨੇਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇੰਸਪੈਕਟਰੀ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। We will

[ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ]

change the system ਇਸ ਪੈਸੇ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਭਰਾ ਸਾਡੇ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਲਈ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਰਿਆਣੇ ਨਾਲੋਂ ਹਾਲੇ ਵੀ 15% ਘੱਟ ਚਾਰਜ ਕਰਾਂਗੇ। ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ 60% ਪੈਸੰਜਰ ਟੈਕਸ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 45% ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਊਸ ਇਸ ਬਿਲ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰ ਦੇਵੇ।

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਕਲੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਅਮਾਊਂਟ ਹੈ। 500 ਬੱਸਾਂ ਨਵੀਆਂ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ, ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਰੁਪਿਆ ਹੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਰਚ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ?

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਉਹ ਪੈਸੇ ਹੁਣੇ ਨਹੀਂ ਰਲੀਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਬਿਲ ਨੂੰ ਯੂਨੇਨੀਮਸਲੀ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿਓ।

Mr. Deputy Speaker : Question is—

That the Punjab Passengers and Goods Taxation (Amendment) Bill be Taken into consideration at once.

The motion was carried.

Mr. Deputy Speaker: Now the House will proceed to consider the Bill Clause by Clause.

Clause 2

Mr. Deputy Speaker : Question is—

That Clause 2 stand part of the Bill.

The motion was carried.

Clause 1

Mr. Deputy Speaker : Question is—

That Clause 1 stand part of the Bill.

The motion was carried.

Title

Mr. Deputy Speaker : Question is—

That Title be the Title of the Bill.

The motion was carried.

Finance Minister (Sardar Balwant Singh) : Sir, I beg to move—

That the Punjab Passengers and Goods Taxation (Amendment) Bill be passed.

Mr. Deputy Speaker : Motion moved---

That the Punjab Passengers and Goods Taxation (Amendment) Bill be passed.

Mr. Deputy Speaker : Question is—

That the Punjab Passengers and Goods Taxation (Amendment) Bill be passed.

The motion was carried.

THE PUNJAB GENERAL SALES TAXES (AMENDMENT) BILL, 1986

Finance Minister (Sardar Balwant Singh) : Sir, I beg to introduce the Punjab General Sales Tax (Amendment) Bill.

Sir, I also beg to move—

That the Punjab General Sales Tax (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਵਿਚ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ। ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ 2% ਡਿਊਟੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੀ ਉਹ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਬਿਲ ਰਾਹੀਂ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ। (ਵੰਪਿੰਗ) ਸਾਰੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਫੌਜੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੂਬੇ ਦੀ ਇਕੋਨਮੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜਿਹੜਾ 75 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਗੈਪ ਸੀ ਉਹ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੇ ਪਲੈਨਿੰਗ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ 275 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਸਿਸਟੈਂਸ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ 75 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਈਏ ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਸਾਢੇ ਸੈਂਤੀ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਭਰਾ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਕਹਿਣਗੇ ਔਰ ਇਸ ਬਿਲ ਦੀ ਮੁਖਾਲਫਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ।

Mr. Deputy Speaker : Motion moved—

That the Punjab General Sales Tax (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ (ਮੁਕੇਰੀਆਂ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਬਿਲ 1986 ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਇਹ ਬਿਲ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 2% ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੀ ਬਜਾਏ 10% ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਵਧਾ ਦਿਉ। ਏਦਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਰਿਸੋਰਸਿਜ਼ ਵਧਾ ਕੇ ਗੈਪ ਪੂਰਾ ਕਰੋ। ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਜੋ ਵਧਿਆ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿਣੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਸੈਂਟਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਸ ਵੇਲੇ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਏ 1970–71 ਵਿਚ 38,000 ਅਤੇ 1984–85 ਵਿਚ 93,000 ਅਤੇ ਹੁਣ 1985–86 ਵਿਚ ਡੇਢ ਲੱਖ ਅਸੈਸੀ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। 2% ਤੋਂ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ 4% ਸਮਝ

[ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ]

ਆਉਂਦਾ ਹੈ।ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੀ ਸਮਝ ਆ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 5 ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਵਧਾ ਦੇਣਾ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਟੈਕਸ ਪੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਵਪਾਰੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਵਿਤਕਰਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਸੈਸ ਸੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਵੱਡੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਸੀ ਇਸ ਦਾ ਬੋਝ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪਵੇਗਾ। ਇਤਨਾ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਵਧਾਉਣ ਨਾਲ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਸਟੇਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲੱਗਣਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਤੇ ਇਹ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਮੈਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਬੋਝ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਤੇ ਪਵੇਗਾ। 10% ਸੈਂਟ੍ਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਵਧਾਉਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਾਲ ਕੌਣ ਖਰੀਦੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਸਾਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ 4% ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 10% ਸੈਂਟਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੇ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਾਲ ਕੌਣ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਟੈਕਸ ਦੇ ਵਧਾਉਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟਰੇਡ ਅਤੇ ਟਰੇਡਰਜ਼ ਦੋਹਾਂ ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਏਗਾ। 1984-85 ਵਿਚ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਮ 54 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ। 1985-86 ਵਿਚ 60 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ ਕਿ ਕਿਤਨਾ ਰੁਪਿਆ ਆਵੇਗਾ ਪਰ ਬੜੇ ਹੀ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੀ ਕਿਤਨੀ ਆਮਦਨ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਹੜਾ ਹੁਣੇ ਹੀ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਤਨੀ ਆਮਦਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਤਨਾ ਰੁਪਿਆ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ 39 ਕਰੋੜ ਆਉਣਗੇ ਹੁਣ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 37½ ਕਰੋੜ ਆਉਣਗੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਗਰਜ਼ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਬਿਲ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਟਰੇਡ ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਟਰੇਡਰਜ਼ ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ 2% ਤੋਂ 10% ਸੈਂਟਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਵਧਾ ਦੇਣਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮੈਂ ਕੁਝ ਸੁਝਾਓ ਵੀ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰੈਵੇਨਿਊ ਵਿਚ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਿਸਾ ਹੈ। 1986-87 ਵਿਚ 418 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ, 1985-86 ਵਿਚ 350 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ 68 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਆਉਣਾ ਹੈ। 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਇਸ ਤੋਂ ਆਵੇਗਾ। ਬਾਕੀ ਦਾ ਪੈਸਾ ਹੋਰ ਟੈਕਸ ਲਗਾਕੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬੜੀ ਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਜੇਕਰ ਮੌਜੂਦਾ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਪੂਰੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਆ ਜਾਵੇ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਟਰੇਡਰਜ਼ ਵੀ ਜਿਹੜੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਏ ਹਨ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇਂ ਵਿਚ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਟੈਕਸ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਕ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀ ਭੁਗਤ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਾਂਗਾ, ਉਥੇ ਇਹ ਵੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਸੈਸੀਜ਼ ਹਨ ਚੰਗਾ ਵਿਉਹਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਛਾ ਵਿਓਹਾਰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਗਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਚੰਗਾ ਵਿਓਹਾਰ ਹੋਵੇ, ਚੰਗਾ ਸਲੂਕ ਹੋਵੇ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰਸੁਏਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਸਟੇਟ ਦੇ ਇੰਟਰੈਸਟ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਨੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਟਰੈਸਟ ਵਿੱਚ ਹੈ ਤਾਂ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਦੂਹਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰੱਖਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਗਰ ਜਿਹੜੇ ਲੂਪ ਹੋਲਜ਼ ਆਲਰੈਡੀ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਸਟਰੱਕਚਰ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨਕਮ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਬਿਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਔਰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ 2% ਤੋਂ 10% ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅਨ-ਨਸੈਸਰੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਟਰੇਡ ਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਵੀ ਨਾਮੀਨਲ ਹੀ ਇਕੱਠਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਟਰੇਡ ਤੇ ਬੋਝ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਜਿਹੜੇ ਅਸਰ ਹੋਣਗੇ, ਅੱਗੇ ਜਿਹੜਾ 60–70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਸ ਬਿਲ ਦੀ ਮੁਖਾਲਫਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਦਡਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਟਰੇਡ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋ ਸਕੇ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ (ਅਮਲੋਹ, ਐਸ. ਸੀ.): ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਵਿਗਾੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਏਥੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮਹਿਕਮਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸੀ। ਇਹ ਚੋਰੀ ਆਦਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਸਿਖਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਟਰੇਡਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਟਰਨ ਨਾਲ 'ਸੀ-ਫਾਰਮ' ਵੀ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੂਲਜ਼ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅਸੈਸਿੰਗ ਅਥਾਰਿਟੀਜ਼ ਹਨ, they are not complying with the Law ਜਿਸਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਕਲਰਕ ਨਾਲ ਫਾਰਮ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਸੈਸਿੰਗ ਅਥਾਰਿਟੀਜ਼ ਕੋਲ ਕੇਸਿਜ਼ 10–10, 20–20 ਸਾਲ ਦੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਪਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਡਿਸਪੋਜ਼ ਆਫ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਹ ਫਾਰਮ ਟਰੇਡਰ ਤੋਂ ਨਾਲ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਅਟੈਚ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਅਸੈਸਿੰਗ ਅਥਾਰਿਟੀ ਜਲਦੀ ਅਸੈਸ ਕਰੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵਾਸਟ ਪਾਵਰਜ਼ ਹਨ। ਉਹ ਡੀਸੈਂਟਰੇਲਾਈਜ਼ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ 2–3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਾਵਰਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਈ. ਟੀ. ਓ. ਕੋਲ ਐਨਾ ਕੰਮ ਪਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਡਿਸਪੋਜ਼ ਆਫ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਟਰੇਡਰ ਬਸਤੇ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ 10 ਨੰਬਰ ਦਾ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬੈਠਣ ਦੀ ਵੀ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਡਿਸਪੋਜ਼ਲ ਬੜੇ ਲੰਬੇ ਚਿਰ ਨਾਲ ਅਤੇ ਦੇਰ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ 1948 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਥਾਰਿਟੀਜ਼ ਕੋਲ ਪਾਵਰਜ਼ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚ ਸਕਦਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਸੈਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਐਸਕੇਪ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਅਗਰ ਬਚੇਗਾ ਤਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨਾਲ ਹੀ ਬਚੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਬਿਗ ਫਿਸ਼ਿਜ਼ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਪੀ. ਏ. ਸੀ. ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੜ੍ਹੋ ਇਹ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਲਈ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਡਿਫਾਲਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਬਣਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਵਾਲਾ ਵਿਓਪਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਰੀਵੀਊ ਕਰਕੇ ਕੇਸ ਮੰਗਵਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਓ ਮੋਟੋ ਪਾਵਰਜ਼ ਵਰਤਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੱਤੇਬਾਜ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਇਕੱਲੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ-21 ਥੱਲੇ ਉਹ ਵੀ

[ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ]

ਇਕੱਲਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਵਾਸਟ ਪਾਵਰਜ਼ ਈ.ਟੀ. ਓ. ਕੋਲ ਹਨ, ਉਹ ਹੋਰ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਕਿ ਪੈਂਡਿੰਗ ਕੇਸਿਜ਼ ਡਿਸਪੋਜ਼ ਆਫ ਹੋ ਸਕਣ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਫੇਰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਚਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਟੱਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਸਰਕਾਰੀ ਮਸ਼ੀਰ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਰਾਏ ਲੈ ਲਵੋ। ਇਹ ਕੁਝ ਲਕੂਨੇ ਛੱਡ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫੇਰ ਰਿਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੇਰ ਕਹਿ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਟ ਹੋਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕੇਸ ਸਬ-ਜੂਡਿਸ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਦਨ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜ਼ਿਹੜੀ ਦੇਖੇ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਬਕਾਇਆ ਪਏ ਹਨ। ਇਹ ਨਵਾਂ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਦੀ ਤਾਂ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਕਮੀ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਂਕੜੇ ਵੀ ਹਨ। ਸ਼ੰਭੂ ਬੈਰੀਅਰ ਤੇ ਚੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਬੈਰੀਅਰਜ਼ ਤੇ ਹੀ ਚੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਐਸੇ ਟਰੇਡਰਜ਼ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਨਾਨ-ਐਗਜ਼ਿਸਟੈਂਟ ਹਨ ਅਤੇ ਐਸੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਇਕ ਇਕ ਨਾਂ ਥੱਲੇ ਚਾਰ ਚਾਰ 10–10 ਫਰਮਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਤੇ ਪੱਤੇਬਾਜ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਟਰੇਡਰਜ਼ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡੀਮਾਂਡ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਸਟੀਲ ਚੈਂਬਰ ਗੋਬਿੰਦ ਗੜ੍ਹ ਨੇ ਡਿਮਾਂਡ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ ਕਰਕੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦੀ ਦਰ ਘਟਾ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ 4% ਦੀ ਬਜਾਏ 2% ਕਰ ਦਿਓ ਤਾਂ ਰਿਟਰਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਵੇਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਸਪੈਰੀਮੈਂਟਲ ਤੌਰ ਤੇ ਕਰ ਲਓ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਘਾਟਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਵੀ ਅਸੀਂ ਦੇ ਦਿਆਂਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੀ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਵਾਂ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਦੀ ਤਾਂ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਐਵੇਂ ਹੀ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰੇ। ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਘੋਖ ਕਰਾਏ ਅਤੇ ਦੇਖੇ ਕਿ ਕੀ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਠੀਕ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿੰਨਾਂ ਹੀ ਕੰਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਅਸੈਸਿੰਗ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਮਹਿਕਮੇਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਲਓ, ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਟਿਆਲੇ ਇਕ ਈ.ਟੀ.ਸੀ. ਹੈ, ਉਹ 3–4 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸੀ, ਉਸ ਕੋਲ 1976 ਦੀ ਕਾਰ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੋਈ ਚੈਕਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਓਪਾਰੀ ਨੂੰ ਮਾਤਹਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ। ਅਸੀਂ ਵਿਓਪਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੈਸਾ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ (ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਅਸੀਂ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਲਈ ਪੈਸੇ ਤਾਂ ਲੈਣੇ ਨਹੀਂ। ਐਸੀਆਂ ਵੀ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ ਕਿ ਏਥੇ ਇਕ ਮਿਸਟਰ ਭਾਰਦਵਾਜ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਟਰੇਡਰਜ਼ ਤੋਂ ਪੈਸਾ ਵਸੂਲਿਆ। ਫੇਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਵਿਓਪਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਪੈਸਾ ਕਿਥੇ ਗਿਆ। ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਓਪਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੈਸਾ ਵਸੂਲਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੇਅੰਤ ਖਰਚੇ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। (ਘੰਟੀ)

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ: ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦੇਣ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਗਲ ਤੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਦੇ ਹੀ ਨਤੀਜੇ ਹਨ। ਇਹ ਬੰਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਵੇ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ

ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਕ ਦੇਵੇ, ਅਸੀਂ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲ ਕਰਕੇ ਲਿਆ ਦੇਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਰਗੇ ਜਿਹੜੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਹੋਣਗੇ, ਉਹ ਵੀ ਅੱਗੇ ਲਿਆਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਡਿਫਾਲਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਅਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇ ਦੇਂਦੇ ਹਾਂ । ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਟੈਕਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੜੇ ਅਛੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਇਵੇਜ਼ਨ ਹੈ, ਚੋਰੀ ਹੈ, ਹੇਰਾ ਫੇਰੀ ਹੈ ਔਰ ਮਿਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਜੋ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਧਾਂਦਲੀ ਹੈ, ਉਸਤੇ ਬੜਾ ਅਸਰਦਾਰ ਤਪਸਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਏਨੀ ਕੁ ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਇਹ ਗੱਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਵਿਚ ਚਲਦੀ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਐਟ ਸੋਰਸ ਟੈਕਸ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਟੈਕਸ ਐਕਸਪਰਟਸ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਇਹ ਕੰਮ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਕਿਹੜੀ ਆਈਟਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੇ ਐਟ ਸੋਰਸ ਟੈਕਸ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਆਮਦਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਹੁਣ ਜਿਵੇਂ ਟਿੰਬਰ ਤੇ ਐਟ ਸੋਰਸ ਟੈਕਸ ਲਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਟਿੰਬਰ ਤਿੰਨ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਬੈਰੀਅਰਜ਼ ਰਾਹੀਂ, ਊਧਮਪੁਰ, ਚੱਕੀ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਤੀਸਰਾ ਸ਼ੰਭੂ ਵੱਲੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੀ ਦਰ ਘਟਾ ਕੇ ਟਿੰਬਰ ਤੇ ਐਟ ਸੋਰਸ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂਕਿ ਟਿੰਬਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਚੋਰੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਟਿੰਬਰ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਊਧਮਪੁਰ ਬੈਰੀਅਰ ਰਾਹੀਂ, ਹਿਮਾਚਲ ਵਲੋਂ ਚੱਕੀ ਬੈਰੀਅਰ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਜਗਾਧਰੀ ਵਲੋਂ ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਜੇ ਆਉਂਦਾ ਵੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸ਼ੰਭੂ ਬੈਰੀਅਰ ਵੱਲੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਲਈ ਫੂੱਲ ਪਰੂਫ ਸਿਸਟਮ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦ ਟਿੰਬਰ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਆਈਟਮ ਹੈ, ਉਸਤੇ ਐਟ ਸੋਰਸ ਟੈਕਸ ਲੱਗ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਬੈਰੀਅਰ ਤੇ ਹੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਕੇ ਟੈਕਸ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਰੰਟ ਈਅਰ ਦੇ ਆਂਕੜੇ ਦੇਖ ਲੈਣ ਤੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਦੇਖ ਲੈਣਾ, ਕਿੰਨਾ ਡਿਫਰੈਂਸ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੋਈ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਸਰਾ, ਟੈਕਸ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਦਰ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੋਰ ਸੈੱਸ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਗਲਤ ਬਾਤ ਹੈ। ਅਗਰ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ ਤੇ ਵਸੂਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੁਝਾਓ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੀਕ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਸ ਦੇ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਿਹੜੇ ਅਫਸਰ ਇਕ ਵਾਰ ਕਿਤੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਉਥੇ ਹੀ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਫੀਆ ਤੌਰ ਤੇ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਸਿਸਟਮ ਠੀਕ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਟੈਕਸ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ । ਜਿਹੜੇ ਏਰੀਅਰ ਹਨ, ਉਹ ਵਸੂਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਐਟ ਸੋਰਸ ਤੇ ਜਿੰਨਾ ਟੈਕਸ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਆਮਦਨੀ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ .... (ਸ਼ੋਰ) (ਵਿਘਨ)

(ਇਸ ਵਕਤ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਸ਼ੋਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਾਫੀ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਹੋਰ ਬੋਲ ਲੈਣ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ)

ਸ੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ ਐਡਵੋਕੇਟ (ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੱਖਣੀ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਹੀ ਗਲ ਕਰਦੇ ਹਨ--ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ, ਉਹ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ, ਉਹ ਫੌਜੀ-ਭਗੌੜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਟੈਕਸ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਕੀ ਹੈ ? ਦਿੱਤਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਪ੍ਰਾਪੇਗੰਡਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਬੜੀ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ । ਇਹ ** ਮਾਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਸਾਰਾ ਨਵਾਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਟੈਕਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ 2% ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਟੈਕਸ ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਅਸੀਂ 8% ਹੋਰ ਟੈਕਸ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ (* * *) ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ

ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਇਹ ** ਵਾਲੇ ਲਫਜ਼ ਐਕਸਪੰਜ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਅਨਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਲਫਜ਼ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਕਸਪੰਜ ਕਰਵਾ ਦਿਓ। (ਸ਼ੋਰ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਲਫਜ਼ ਐਕਸਪੰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ ਐਡਵੋਕੇਟ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਨਵੇਂ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਟੈਕਸ evasion ਰੋਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਦੀ ਚੋਰੀ 2 ਕਾਰਨਾ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨੰਬਰ ਇਕ, ਅਗਰ ਰੇਟ ਆਫ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਵਧ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹਰ ਵਪਾਰੀ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਟੈਕਸ ਦੀ ਇਵੇਜ਼ਨ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਹ ਟੈਕਸ ਦੀ ਇਵੇਜ਼ਨ ਕਰਕੇ ਟੈਕਸ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਟੈਕਸ ਇਵੇਜ਼ਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦਾ ਸਾਰਾ ਟੈਕਸ ਰੇਟ ਰਿਵਿਊ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਔਰ ਟੈਕਸ ਜਿਹੜਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਹਰ ਸਟੇਜ ਤੇ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਲੇਕਿਨ 2% ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। 'ਸੀ' ਤੇ 'ਡੀ' ਫਾਰਮ ਔਰ ਐਸ. ਟੀ. 22 ਫਾਰਮ ਖਤਮ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਓਬਟੇਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਲੋਕ ਬਿਲ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੱਟਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਫਾਰਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ 2% ਹਰ ਚੀਜ਼ ਤੇ ਹਰ ਸਟੇਜ ਤੇ ਲਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਔਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਟੈਕਸ ਆਵੇਗਾ । ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਐਸੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ 4-5 ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਗਰ ਉਹ ਚੀਜ਼ 5 ਵਾਰ ਵੀ ਵਿਕੇਗੀ ਤਾਂ 10% ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਘਰ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਫਾਰਮਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਟੈਕਸ ਇਵੇਜ਼ਨ ਦੀ ਵੀ ਟੈਂਡੈਂਸੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਟੈਕਸ ਦਾ ਰੇਟ ਘੱਟ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਐਸੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਟੈਕਸ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਦਵਾਈਆਂ ਹਨ, ਫੂਡ ਗਰੇਨਜ਼ ਹਨ, ਦਾਲਾਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਸਰਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਜਿਹੜੀ ਹੈ ਇਹ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿਚ ਇਤਨੀ ਵਧ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਚਪੜਾਸੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਫਸਰ ਤਕ ਦਾ ਰੇਟ ਮੁਕੱਰਰ ਹੈ ਔਰ ਜਿਹੜਾ ਅਫਸਰ ਦਾ ਸਟੈਨੋ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਬਿਹਾਫ ਤੇ ਮੁਕੱਰਰ ਪੈਸੇ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਗੈਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇਖੇ, ਕੇਸ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ 200-300 ਰੁਪਿਆ

**Expunged as ordered by the Chair.

ਲੈ ਕੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਚੋਰੀ ਛੁਪਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਟੈਕਸ ਇਵੇਜ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਫਸਰ ਜਿਹੜੇ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਮੁੜ ਮੁੜ ਕੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਵਾਰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਥੋਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਮਦਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਰੀਕੁਐਂਟਲੀ ਬਦਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਫਸਰ 3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਕ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਕ ਵਾਰਡ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੁੜ ਮੁੜ ਕੇ ਉਥੇ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਥਾਣੇ ਨਿਲਾਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੇ ਵਾਰਡ ਨਿਲਾਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਟੈਕਸ ਇਵੇਜ਼ਨ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦਾ। ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵੀ ਟੈਕਸ ਇਵੇਜ਼ਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਮਨੋ ਅਮਾਨ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸੇਲਜ਼ ਘੱਟ ਹੋਈ ਹੈ ਅਗਰ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਇਥੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਟੈਕਸ ਇਵੇਜ਼ਨ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਏਗੀ। ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਸੇਲ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ਔਰ ਵਪਾਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗਾ (ਘੰਟੀ)। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰਿਲੀਫ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੇ ਅੰਦਰ 2-3 ਐਸੀਆਂ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨਜ਼ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਚੂਮਰ ਕਢ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਇੰਟਰੈਸਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ 50 ਪੈਸੇ ਅਗਰ ਕਿਸੇ ਵੱਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਡੇਢ ਡੇਢ ਸੌ, ਦੋ ਦੋ ਸੌ ਰੁਪਏ ਸੂਦ ਵਲੋਂ ਦੇਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਜਿਤਨਾ ਡਿਊ ਟੈਕਸ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੂਦ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਸੂਦ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਤੇ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਹੋਰ ਗਲਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ। ਅਗਰ ਕੋਈ ਵਪਾਰੀ ਆਪਣੀ ਪੁਰਾਣੀ ਕਾਰ ਸਕੂਟਰ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਕੂਟਰ, ਕਾਰ ਜਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਡੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਅਗਰ ਉਹ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਟੈਕਸ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਨਾਰਮਲ ਟਰੇਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਮੈਂਡ-ਮੈਂਟ ਕਰਕੇ ਇਹ ਟੈਕਸ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਚੀਜ਼ ਵਪਾਰੀ ਦੀ ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਸੇਲ ਤੇ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਟਾਈਮ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਜੈਸ਼ਨਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਸਨ (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ।

ਸ੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ ਐਡਵੋਕੇਟ: ਮੈਂ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਅਗਰ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦਿਹਾਤੀਆਂ ਲਈ ਆਬਿਆਨਾ ਮੁਆਫ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਲਈ ਐਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ 8% ਜੋ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਵਿਦਡਰਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਇੱਕ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਅਨ-ਆਥੋਰਾਈਜ਼ਡ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਜ਼ ਹਨ, ਜੋ ਕੁਆਲੀਫਾਈਡ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਹ ਖਤਮ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਔਰ ਸਿਰਫ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹੀ ਅਲਾਊਡ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਨ-ਆਥੋਰਾਈਜ਼ਡ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਜ਼ ਭੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਹੁਣ ਤੁਸੀ ਬੋਲੋ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸੁਝਾਓ ਸੁਣੇ ਹਨ। ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅੱਛੇ ਸੁਝਾਓ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਜੌਹਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਚੰਗੇ ਸੁਝਾ ਦਿਤੇ ਹਨ। (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਵਿਚ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਲੂਪ ਹੋਲਜ਼ ਔਰ ਐਕਸਪਲਾਇਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਕੋਪ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਹਾਊਸ ਮੰਨੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਦਾ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਸਕੋਪ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਜਾਏ। ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਗੱਲ ਲਿਆਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ ਡਰਾਈ ਫਰੂਟ ਵਾਸਤੇ ਟੈਕਸ ਰੈਸ਼ਨੇਲਾਈ-ਜੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਜਾਏ, ਟੋਕਨ ਟੈਕਸ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਦੀ ਤਜਾਰਤ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਔਰ ਜੇਕਰ ਇਹ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤਜਾਰਤ ਘੱਟ ਵੀ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਚਾਹ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ ਜੀ ਨਾਲ ਆਇਆ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਾਹ ਸੂਬੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਭੇਜਦੇ ਹਾਂ, ਨਾਰਥ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਚਾਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਟੈਕਸ ਦੇ ਪਰੈਜ਼ੈਂਟ ਢਾਂਚੇ ਨਾਲ ਇਥੇ 36 ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਬੰਦ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਏ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਐਂਪਲਾਇਮੈਂਟ ਹੋਰ ਜਨਰੇਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਨਾਲ ਸੈਂਟਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰਡਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਔਰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਔਰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆ ਵਿਚ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਏਗੀ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਇਥੋਂ ਦੀ ਤਜਾਰਤ ਔਰ ਇੰਡਸਟਰੀਜ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਘੋਖ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਿਕਮੈਂਡੇਸ਼ਨਜ਼ ਕਰੇਗੀ। ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਲਏ ਜਾਣਗੇ। ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਟੈਕ-ਸੇਸ਼ਨ ਸਟਰੱਕਚਰ ਨਵਾਂ ਬਣ ਜਾਏ, ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਏਗੀ। ਅਸੀਂ ਇਨਸ-ਪੈਕਟਰੀ ਰਾਜ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਤਕਰੀਬਨ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਵਿਚ ਆਕੇ ਉਹ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ। ਲਾਸਟ ਟਾਈਮ ਅਸੀਂ ਸੈਲਫ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਉਹ ਵਪਾਰੀਆਂ ਲਈ ਚਲਾਈ ਸੀ। ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਹਟਾ ਦਿੱਤੇ ਸੀ। ਪਰ ਨਵੀਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਉਹ ਸਕੀਮ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ। ਹੁਣ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਸੈਲਫ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਸਕੀਮ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨਗੇ। ਮੈਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਨਵਾਈਟ ਕਰਾਂਗਾ ਔਰ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਵਾਂਗਾ ਤਾਕਿ ਸੈਲਫ ਐਂਪਲਾਇਮੈਂਟ ਸਕੀਮ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਇਕ ਚੀਜ਼ ਮੈਂ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਇੰਪੈਕਟ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਇਹ 8% ਵਧਿਆ ਹੈ। 10% ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ 2% ਛੱਡਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਠੱਗੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕਲੈਰਿਟੀ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ। ਸੈਂਟਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ। ਡਿਕਲੇਅਰਡ ਗੁੱਡਜ਼ ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ। ਆਟਾ, ਵ੍ਹੀਟ ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣਾ। ਕਾਮਨ ਮੈਨ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ। ਸੈਂਟਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ 4% ਵਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ। ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਤੌਰ ਫਿਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ 1 % ਵਧਾਇਆ ਸੀ। 7% ਤੋਂ 8% ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ ਔਰ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਰ ਫਿਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਸੀ ਕਿ 8% ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਤਾਂ 8% ਹੁੰਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡਾ 7.70 ਰੁਪਏ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 30 ਪੈਸੇ ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਇਸ ਲਈ ਘੱਟ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਤਜਾਰਤ ਵਧ ਸਕੇ।

ਸੈਂਟਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਤੇ ਨਹੀਂ ਵਧਣਾ। ਇਸ ਨਾਲ 4% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅਨਾਜ, ਆਟਾ, ਕਣਕ ਤੇ ਇਸਦਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਇਹ ਲਿਮਿਟਿਡ ਏਰੀਆ ਤੇ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਸੂਬੇ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਔਰ ਟਰੇਡ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ 13-14 ਕਰੋੜ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪਾਪੂਲੇਸ਼ਨ ਤੇ ਸਪਰੈੱਡ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਮੌਕੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਔਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀਆਂ ਇੰਟੈਨਸ਼ਨਜ਼ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੈਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੀਡਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਬਿਲ ਨੂੰ ਯੂਨੇਨੀਮਸਲੀ ਪਾਸ ਕਰਾਓ।

Mr. Deputy Speaker : Question is—

That the Punjab General Sales Tax (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

The motion was carried.

Mr. Deputy Speaker : Now the House will proceed to consider the Bill Clause by Clause.

CLAUSE 2

Mr. Deputy Speaker : Question is—

That Clause 2 stand part of the Bill.

The motion was carried.

CLAUSE 1

Mr. Deputy Speaker : Question is—

That Clause 1 stand part of the Bill.

The motion was carried.

TITLE

Mr. Deputy Speaker : Question is—

That Title be the Title of the Bill.

The motion was carried.

Finance Minister (Sardar Balwant Singh) : Sir, I beg to move—

That the Punjab General Sales Tax (Amendment) Bill be passed.

Mr. Deputy Speaker : Motion moved—

That the Punjab General Sales Tax (Amendment) Bill be passed.

Mr. Deputy Speaker : Question is—

That the Punjab General Sales Tax (Amendment) Bill be passed.

The motion was carried.

THE PUNJAB MUNICIPAL (EXECUTIVE OFFICERS) AMENDMENT BILL, 1986

Finance Minister (Sardar Balwant Singh) : Sir, I beg to move—

That the Punjab Municipal (Executive Officers) Amendment Bill be taken into consideration at once.

ਇਹ ਬੜਾ ਇਨੋਸੈਂਟ ਜਿਹਾ ਬਿਲ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਫਾਈਨਾਂਸ਼ਲ ਇੰਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਤਨੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਅਫਸਰ ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹੁਣ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ ਔਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਅਫਸਰ ਨਹੀਂ ਲਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ Because of the Punjab Municipal (Executive Officer) Act, 1931.

ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਅਫਸਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਕਮੇਟੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹਨ ਕਈ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਕਿਸੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਕਿ ਹੋਰ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਹੋ ਸਕੇ। ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਅਫਸਰ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਣਗੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਰਿਕੁਐਸਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਅਮੈਂਡਿੰਗ ਬਿਲ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

Mr. Deputy Speaker : Motion moved—

That the Punjab Municipal (Executive Officers) Amendment Bill be taken into consideration at once.

ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵ ਚੰਦ ਮਲੋਟ (ਮਲੋਟ, ਐਸ.ਸੀ.) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬੜਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਬੋਲਣ ਦਾ ਟਾਈਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਜ ਜਿਹੜਾ ਮਿਓਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਐਕਟ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਤਨੀਆਂ ਖਾਮੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਤ ਨਾ ਮਿਲੇ ਲੇਕਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਸੋਚਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਿਊਨਿਸਪੈਲਟੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਸੀਵਰੇਜ ਹੈ, ਵਾਟਰ ਵਰਕਸ ਹਨ ਔਰ ਸੜਕਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਮਿਊਨਿਸਪੈਲਟੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੋ

ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਖਰਚਣ ਲਈ ਪੈਸਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗਰਾਂਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਲੋਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਐਸੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆਏ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਜ਼ 2-2, 3-3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਰੁਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਵੀ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਜ਼ ਕਰਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਹੈ ਔਰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਉਥੇ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਟਰਜ਼ ਲਾ ਰੱਖੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੱਵਲ ਤੇ ਕੋਈ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਕੰਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਛੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਕਹਿ ਲਓ, ਦਿਆਨਤਦਾਰੀ ਕਹਿ ਲਓ ਜਾਂ ਬਦਦਿਆਨਤਦਾਰੀ ਕਹਿ ਲਓ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਰੁਪਿਆ, ਜਿਹੜੀ ਸ਼ਰਾਬ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਔਰ ਉਥੇ ਵਿਕਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਓਕਟਰਾਏ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਰੁਪਿਆ ਓਕਟਰਾਏ ਦਾ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਉਗਰਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ 2-2, 3-3 ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਰੋ, ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਿਕੰਮੀ ਹੈ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਿਕੰਮੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਚਲਿਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਆਪ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫਿਟੇ ਮੂੰਹ ਗੋਡਿਆਂ ਦਾ। ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਮਹਾਨ ਹਸਤੀ, ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹਰ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਬਾਰਡਰ ਸੀਲ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਬਾਰਡਰ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜੇ ਮਿਲਟਰੀ ਭੇਜਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਿਲਟਰੀ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਵੱਲ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ। ਬਟਾਲੇ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਹਲਕਾ ਮਲੋਟ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਲੋਟ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ। ਮਲੋਟ ਦੇ ਵਿਚ 2 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਔਰ ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਜੀਪ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਈ ਔਰ ਹਾਲੀਂ ਤਕ ਕੋਈ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। (ਇਕ ਅਵਾਜ਼: ਕੀ ਇਹ ਬਿਲ ਤੇ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ?) ਸਰਦਾਰ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋਈਆਂ ਔਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨੂਠਾ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਹੋ ਗਿਆ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਦਾਦ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਨਿਸਟਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਚੋਣ ਕਿਥੋਂ ਲੜਿਆ ? ਰਾਜਿਸਥਾਨ ਤੋਂ ਔਰ ਜਿਤਿਆ ਰਾਜਿਸਥਾਨ ਤੋਂ ਔਰ ਹਨ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਨਿਸਟਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਨੂਠਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਲੱਗ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਅਲਾਹਿਦਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਤੁਸੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਏ ਔਰ ਕੱਲ੍ਹ ਪਰਸੋਂ ਨੂੰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਵੀ ਭੱਜ ਜਾਵੋਗੇ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਔਰ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਜੋ ਟੈਕਸ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸਾਰੇ ਫਜ਼ੂਲ ਹਨ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਜੇ ਇਕ ਗਲ

[ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਵ ਚੰਦ ਮਲੋਟ]

ਕਰ ਦਿਓ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਠੀਕ ਕਰ ਦਿਓ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਲੋਕੀ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ Barnala Sahib either to please act or go or the people will throw you out. ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਗਰ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਲੋਕੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਛਾੜ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਹਿਣਗੇ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਤਨੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਮੈਜਾਰਿਟੀ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਤੁਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਾਰੇ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ। ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਹੁਣ ਤਕ ਛੁੱਟੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭਲਾ ਮੰਗਦੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਲੇ ਦਾ ਸੋਚਦੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਔਰ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪੈਂਤੜੇ ਬਦਲਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣੀ। ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੁਝ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਕੁਝ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਦੂਸਰੇ ਭਾਈ ਕੁਝ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੁਣ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਹੈ, ਤੁਹਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਭਲੇ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰੋ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜੇ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨੂੰ ਸਾਲ, ਦੋ ਸਾਲ ਜਾਂ 4 ਸਾਲ ਜਾਂ 5 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਹੋਏ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਤਨੀ ਮੈਜਾਰਿਟੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਟਾਲੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਥੇ ਜੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਉਥੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਮੁਹੱਈਆ ਹੋ ਰਹੀਆਂ। ਉਥੇ ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਤਬਾਹ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਔਰ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ ਤਬਾਹ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਬਟਾਲੇ ਦੀ ਇਤਨੀ ਚੰਗੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਦੂਸਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲ ਭੇਜਦੀ ਹੈ ਔਰ ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਕਰ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। (ਇਕ ਅਵਾਜ਼: ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਤੇ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹੋ ?) ਮੈਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੇ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਤੁਸੀਂ ਬਿਲ ਤੇ ਬੋਲੋ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਵ ਚੰਦ ਮਲੋਟ: ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਸਵੀਪਰਜ਼ ਦੀ ਬਾਬਤ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਗਈ। ਜਿਹੜਾ ਵਿਚਾਰਾ ਸਾਡੀ ਟੱਟੀ ਸਾਫ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਗੰਦਗੀ ਸਾਫ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਬਾਬਤ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਔਰ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਔਰ ਬੈਕਵਰਡ ਕਲਾਸਿਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕੁਝ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ 27% ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਵਜ਼ੀਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਤਨੇ ਬਣਾ ਲਏ ਪਰ ਸਾਡਾ ਇਕ ਹੀ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਵੀ ਅਫੀਮ ਖਾ ਕੇ ਸੁੱਤਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

(ਹਾਸਾ) ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਅਗਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ 1967 ਤੋਂ ਚਲਿਆ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਿੰਨੀ ਸਫੈਦ ਦਾੜ੍ਹੀ ਹੈ, ਕਿੰਨਾ ਸੋਹਣਾ ਹੈ । ਇਸ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਰ ਬਣਾਓ । ਸਾਡੇ ਤਿੰਨ ਵਜ਼ੀਰ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦਾ ਕੀ ਹੈ ਇਹ ਐਵੇਂ ਹੀ ਮਗਰ ਲਾ ਲਵਾਂਗੇ ਸੀਰੀ ਵਾਂਗ। ਤੁਸੀਂ 29 ਮੈਂਬਰ ਹੋ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਵੋ ਜਾ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਮੈਂ ਦੇਖਾਂਗਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰਖਦੇ। ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਲੋਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿਧੇ ਕਰਨਗੇ । ਲੋਕ ਕਹਿਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਬੁਰੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਇਸਨੂੰ ਅਗੇ ਨੂੰ ਵੋਟ ਨਾ ਦਿਓ । ਇਹ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ। ਕਾਂਗਰਸ ਚੰਗੀ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਲਿਆਓ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰਖੋ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਪਏਗਾ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ 42 ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਲੈ ਕੇ ਬਰਨਾਲਾ ਜੀ ਕੋਲ ਗਏ ਤੇ ਆਬਿਆਨਾ ਮਾਫ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਇਹ ਤਾਂ ਡੰਡੇ ਤੋਂ ਚਲਦੇ ਹਨ। ਹਰੀਜਨ ਭਰਾਵੋ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਵੋ ਅਤੇ ਡੰਡਾ ਦਿਖਾਵੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਨੰਬਰ ਆਏਗਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੇਂਦਰੀ): ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਸਲਾ ਵਾਕਈ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਜੋ ਇਹ ਬਿਲ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜਿਹੜੀਆਂ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਕਮੇਟੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਈ. ਓਜ਼ ਦੀ ਐਪੁਆਇੰਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਦੇਖ ਭਾਲ ਕਰੇਗਾ। ਈ. ਓਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਅਗੇ ਹਨ ਹੁਣ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਲਾਉਣੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਕਮੇਟੀ ਐਡੀ ਛੋਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਐਡੇ ਵੱਡੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ । ਉਥੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਠੀਕ ਰਹੇਗਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੋਈ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਰੱਖ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਐਪੁਆਇੰਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਹੈ ਉਥੇ ਹਾਊਸ ਟੈਕਸ, ਵਾਟਰ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਟੈਕਸ ਇੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਧੜਕ ਭੜਕ ਤਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਔਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਦਮੀ ਤਾਂ ਟੈਕਸ ਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ । ਦੂਸਰੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਪਰ ਯੂਨਿਟ ਪਿਛੇ 95-96 ਪੈਸੇ ਦੇਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਵਕਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਵਕਤਾਂ ਵਿਚ ਮਨਿਸਟਰੀ ਸੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਐਫ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਕਰਕੇ ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸੀਵਰੇਜ ਲਈ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਆਏ । ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਕਰਕੇ ਆਏ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਪਾਣੀ ਦਾ ਬਿਲ ਹੋਵੇਗਾ ਉਤਨਾ ਹੀ ਸੀਵਰੇਜ ਦਾ । ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਉਧਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਇਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਘਰ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਵੇਚ ਕੇ ਪੈਸੇ ਦਿਆਂਗਾ। ਇਹ ਅਨਪ੍ਰੈਸੀਡੈਂਟਿਡ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਸੀਵਰੇਜ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਹਨ ਉਹ ਪਰ ਸੀਟ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਇਥੇ ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕਹੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਉਹ ਐਫ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਇਗਨੋਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ । ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕਦੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸੀ ਪਰ ਅਸੀਂ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਦਿਤਾ। ਆਬਿਆਨਾ ਮਾਫ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ । ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੇ

[ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ]

ਜਿਹੜੇ ਪੈਸੇ ਇਕਠੇ ਕਰਦੇ ਸਨ ਉਹ ਛੱਡ ਦਿਤੇ। 15-20 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਪੂਰਾ ਛੱਡ ਦਿਤਾ। ਮੈਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ :

ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਮਾਲ ਮੰਗਾਈ ਜਾਓ
ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਚਲਾਈ ਜਾਓ
ਇਥੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਖਾਈ ਜਾਓ
ਉਥੇ ਗੋਡੇ ਹੱਥ ਲਗਾਈ ਜਾਓ
ਜੇ ਕੇਂਦਰ ਕਹੇ ਵੇਖੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ
ਤੁਸੀਂ ਕਹੋ ਹਾਲਤ ਹੈ ਸਾਡੀ ਖਸਤਾ
ਅੱਤਵਾਦੀ ਢੂੰਡ ਲੜਾਈ ਜਾਓ
ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਚਲਾਈ ਜਾਓ''

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਕੇ ਬੈਠਦਾ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ (ਅਮਲੋਹ, ਐਸ. ਸੀ.) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਕਮੇਟੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਈ. ਓ. ਲੱਗੇਗਾ ਕੰਮ ਠੀਕ ਚੱਲੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਪਾਸੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਪੈਸਾ ਘੱਟ ਹੈ। ਜੇ ਰਿਸੋਰਸਿਜ਼ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਏ ਤਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਰਿਸੋਰਸਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ। ਬਿਨਾ ਪੈਸੇ ਉਹ ਕੋਈ ਸਕੀਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀਆਂ। ਸਾਡਾ ਜਿਹੜਾ ਲੋਕਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮੰਤਰੀ ਸੀ ਉਸ ਨੇ ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਸਕੀਮ ਲਿਆਂਦੀ ਸੀ, ਕੁਝ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਲਈ ਪੈਸਾ ਆਇਆ ਸੀ ਔਰ ਸੀਵਰੇਜ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਨ ਇਹ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੇਲੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਰਿਸੋਰਸਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਜਿਥੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਪੈਸਾ ਲਿਆਵੇ ਉਥੇ ਸੀਵਰੇਜ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਤਾ ਹੋਵੇ। ਕਈ ਐਸੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਲੋਕਲ ਸੈਲਫ ਗੌਰਮਿੰਟ ਸਾਡਾ ਇਕ ਐਸਾ ਮਹਿਕਮਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਬਜਟ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਸਾਰੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਸ਼ੈਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਫਾਈਨਾਂਸ਼ਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਹੈ ਉਸ ਤੇ ਕਦੇ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਜਿਹੜਾ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਹੈ ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਰਿਡੰਡੈਂਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਥੇ ਰੈਡਟੇਪਿਜ਼ਮ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਉਹ ਮਹਿਕਮਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗਾ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਪਟਿਆਲਾ ਰੀਜਨ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਤੇ ਖਰਚਾ 55 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਹੋ ਗਿਆ ਔਰ ਜਗਰਾਓਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਕਹਿ ਦਿਤਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਰੋਟੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪੰਜ ਮੀਲ ਤੇ ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ ਹੈ ਉਥੇ ਟਰੱਕ ਹੀ ਟਰੱਕ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਸਟੀਲ ਟਾਊਨ ਹੈ ਸੈਂਟਰ ਨੇ ਕੋਈ ਮੱਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਟਰੱਕ ਸਟੈਂਡ ਵਾਸਤੇ 1977 ਤੋਂ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਅਜੇ ਤਕ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਇਕ ਸਾਈਟ ਸਿਲੈਕਟ ਕੀਤੀ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਪੰਜ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਹੈ ਪਰ ਬੀਬੀ

ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਸਾਈਟ ਸਿਲੈਕਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਾਈਟ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਬੋਰਡ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਔਰ ਡੀ. ਸੀ. ਉਸ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੈ। ਪਰ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਵਿਚੋਂ ਕਾਗਜ਼ ਤੁਰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਥੇ ਦੇ ਅਫਸਰ ਬਿਲਕੁਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਮੈਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਮਸ਼ੀਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਤੋਰੋ ਜਿਹੜਾ ਰੈਡਟੇਪਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰੇ। ਰੋਜ਼ ਪੈਂਤੀ ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਦੇਖ ਲਵੋਂ ਕਿੰਨੀ ਟੈਕਸ ਦੀ ਚੋਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। 15-16 ਫਰਮਾਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਸਿੱਧਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਚੋਰੀ ਰੋਕੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਉਥੇ ਕੋਈ ਸੱਜਣ ਹਨ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਉਹ ਬੜੇ ਇਨਫਲੂਐਂਸ਼ਲ ਹਨ ਉਹ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਲੇਕਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕੋਈ ਫੰਕਸ਼ਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਥੇ ਕਵਾਲੀਆਂ ਨਾਚ ਗਾਣੇ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੀ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਔਰ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਲੇਕਿਨ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਲਿਹਾਜੀ ਸੀ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਕੋਈ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਨਾ ਕੋਈ ਫੜਿਆ। ਇਕ ਸੈਕਟਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਖਿਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਖਾਣੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਦ ਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਖਾਣਾ ਛਕਾ ਕੇ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਕਰਵਾ ਲਈ। ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਰੀਪਬਲਿਕ ਡੇ ਤੇ 2 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਵਗੈਰਾ ਵਗੈਰਾ ਖਰਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਜ਼ੂਲ ਖਰਚ ਕੀਤੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਕਟਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਹੁਕਮ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਜ਼ ਦੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਪੈਸਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਸਬੰਧਤ ਸੈਕਟਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਚਲਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਕ ਲਖ ਰੁਪਿਆ ਕ੍ਰਿਕਟ ਸਟੇਡੀਅਮ ਪਟਿਆਲੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕ੍ਰਿਕਟ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨਿਆਣਿਆਂ ਨੇ ਖੇਡਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਮਾਈ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਹੋ ਗਿਆ ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਸਟੇਡੀਅਮ ਉਤੇ, ਕਿੰਨੀ ਹੈਰਾਨਗੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਅਸੀਂ ਵੀ ਇਥੋਂ ਦੇ ਰਿਪਰੈਜ਼ੈਂਟੇਟਿਵ ਬੈਠੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਉਥੇ ਦੇ ਪੀ. ਸੀ. ਐਸ. ਅਫਸਰ ਐਸ. ਡੀ. ਐਮ. ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲਗਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉਪਰੋਂ ਆਰਡਰ ਆਏ ਹਨ। ਉਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿਚ, ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਮੰਗਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਦੇ ਫਲਾਣੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੈ ਉਥੇ ਕਾਰ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਸਾਡੇ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਉਦੋਂ ਬਤੌਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰੱਖ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ ਤੇ ਬੱਸਾਂ ਖੜੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਇਸ ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਬੋਲੀ ਲਈ ਇਕ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਇਕ ਅੱਧਾ ਅਫਸਰ ਹੋਰ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜਪੁਰਾ ਵਿਚ ਇਕ ਕਾਂਗਰਸੀ ਦਾ ਹੋਟਲ ਸੜਕ ਤੇ ਹੈ ਉਥੇ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਥੇ ਬੱਸ ਖੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਸਾਡੀ ਇਤਲਾਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੋਟਲ ਵਾਲਾ ਸਜਣ ਫੀ ਬਸ 70 ਰੁਪਏ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੱਜਣ ਨੂੰ ਇਹ ਠੇਕਾ 5 ਸਾਲ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਅਸੀਂ ਲਿਖ ਕੇ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਲਟਕ

[ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ]

ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਇਹ ਕੇਸ ਐਲ. ਆਰ. ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ, ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੈਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। 50-30-20 ਵਿਚ ਵੰਡ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮਾੜਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਹਿੱਸਾ-ਪੱਤੀ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਠੇਕੇ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਇਹ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਠੇਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਠੇਕਾ ਕੈਂਸਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਪਿਛਲੀ ਪੁਰਾਣੀ ਰਵਾਇਤ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਲਿਹਾਜ਼ੀ ਕੰਮ ਚਲਦਾ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਬੜਾ ਨਿਕੰਮਾ ਹੈ। 50% ਸ਼ੇਅਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਐਕਸਪੈਨਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ, ਸਟਰੈਂਥਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਜ਼ ਕੋਲ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬੜੀ ਖਸਤਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਸੜਕਾਂ ਤੋਂ ਕਰਾਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 50% ਸ਼ੇਅਰ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹਟਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਸਰਕਾਰ ਖੁਦ ਬਣਵਾਕੇ ਦੇਵੇ। ਪਿਛੇ ਜਿਹੜਾ ਪੈਸਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਖਾ ਗਏ ਹਨ ਉਸ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਵਸੂਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਲੋਕਲ ਸੈਲਫ ਮਹਿਕਮੇਂ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਉਹ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਵਾਲੰਟੈਰਿਲੀ ਮਿੱਟੀ ਸੜਕ ਤੇ ਪਵਾਈ ਸੀ। ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸਾਡਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਖਾਲੀ ਕਰ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਬਲਮਜ਼ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਲੜਾਈ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਾਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ। ਅਸੀਂ ਕਈ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਸਪੀਕਿੰਗ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਨਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਫਰਦਰ ਕਲਾਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਰਿਆਣੇ ਦਾ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਕਲੇਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਜਿਹੀ ਆਪਸ਼ਨ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਹਿੰਦੀ ਸਪੀਕਿੰਗ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਭਣ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਸੀਂ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ 40 ਪਿੰਡ ਹਿੰਦੀ ਸਪੀਕਿੰਗ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਕਿਉਂ ਦੇਈਏ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਬਲਮਜ਼ ਕਰੀਏਟ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਾਂ ਨੂੰ ਚੇਂਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਫੇਰ ਦੱਸੋ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ? ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂ ਚੇਂਜ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਪਰਮਿਸ਼ਨ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। You have to get the prior approval of the Central Government.

ਅੱਜ ਦੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਦੇ ਵਿਚ ਕਾਰਟੂਨ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਯੂ. ਪੀ. ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵੇਖ ਲਵੋ, ਕਿੰਨੀ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਖਰਾਬ ਹੈ। ਯੂ. ਪੀ. ਦੀ ਕੋਈ ਬੱਸ ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਹੱਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੇਫ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਸੋਭਰਾਜ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਥੇ ਇਤਨੀ ਸਖਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਮੱਖੀ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦੀ ਪਰ ਉਥੇ ਸਖਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਹ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਾਲੇ ਤਕ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜ ਨਹੀਂ ਸਕੀ ਫੇਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ

ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਖਰਾਬ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਿਲਟਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਭ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਉਹ ਚੈਲੰਜ ਕਰਕੇ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਪਾਇੰਗ ਦੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਹੋਏ ਸਨ। ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਦਾ ਕੇਸ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸਪਾਇੰਗ ਦੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਫੋਟੋ ਖਿੱਚੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਵੀ ਫੋਟੋ ਖਿੱਚੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਕਨਸਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਪਾਇੰਗ ਦੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਬੰਦੇ ਇਨਵਾਲਵਡ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵੇਖ ਲਵੋ ਕਿੰਨੇ ਮਰਡਰਜ਼ ਹੋਏ, ਕਿੰਨੇ ਡਾਕੇ ਪਏ ਅਤੇ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਦੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਸਪਾਇੰਗ ਦੇ ਕੇਸ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ? ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਸੰਡੇ ਦੀ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ........

ਪੰਡਿਤ ਸਰਵਨ ਰਾਮ ਮਨਸੋਵਾਲੀਆ: ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਾਬ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਤਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਤਲ ਘੱਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਤਲ ਕਰਵਾ ਲੈਣ ਤਾਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ ਦਾ ਨਾ ਬਦਲ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਕਤਲ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ 'ਇੰਡੀਆ ਟੂਡੇ" ਅੱਜ ਪੜ੍ਹ ਲੈਣ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕਾਰਟੂਨ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬੜੀ ਨਿਕੰਮੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਘਰ ਜਾਲ੍ਹੀ ਬੰਦੇ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। (ਘੰਟੀ) ਉਹ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੇ ਜਾਲ੍ਹੀ ਬੰਦੇ ਬਣ ਕੇ ਗਏ ਸਨ। ਦਿੱਲੀ ਇਹ ਬੰਬ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪਾਊਡਰ ਵੇਚਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਡੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਐਕਸਪਲੋਸਿਵ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਹ ਹਾਲ ਹੈ ਸਾਡੀ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਦਾ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹੈ, ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ. ਹੈ ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ. ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਦੀ ਵੀ ਸਪਾਇੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਸ਼ੇਮ, ਸ਼ੇਮ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ) ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਸੋਭਰਾਜ ਐਸਕੇਪ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ 4-5 ਵਾਰੀ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਗਏ ਸੀ। ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਕੰਧ ਕੰਧ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਹੈ । ਇਤਨੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਿਕਿਊਰਿਟੀ ਟਾਈਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੋਭਰਾਜ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਐਸਕੇਪ ਹੋ ਗਿਆ। (ਘੰਟੀ)

Mr. Deputy Speaker: Please wind up.

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬੱਸ ਮੈਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਾਂ। ਬਟਾਲੇ ਵਿਚ 2-4 ਬੰਦੇ ਮਰ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਉਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। (ਸ਼ੇਮ, ਸ਼ੇਮ)

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ : ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਬਿਲ, 1986 ਤੇ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ ? 5

[ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ]

ਦਿਨ ਉਥੇ ਕਰਫਿਊ ਲੱਗਾ ਰਿਹਾ, ਲੋਕ ਦੁਖੀ ਹਨ, ਦੁੱਧ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਸਬਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਪਰ ਇਹ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਇਥੇ ਬੈਠ ਕੇ ਮਖੌਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਵਿਚ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਖਾ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਤਕੜੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪੈਸਾ ਖਾਂਦੇ ਰਹੇ। ਕਦੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਇਥੇ ਕੋਈ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੋਲਦਾ। ਹੁਣ ਇਹ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਲੱਖਾਂ-ਪਤੀ ਬਣ ਗਏ। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੇਅਰ ਵੀ ਆ ਗਏ। (ਥੰਪਿੰਗ) (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਸਾਡੀ ਸ਼ਰੀਫ ਹੈ। ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਲਿਹਾਜ਼ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਬੜੀ ਹੀ ਐਬਿਊਸਿਵ ਲੈਂਗੁਏਜ਼ ਯੂਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਬਿਲ, 1986 ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਲਿਮਿਟਿਡ ਸਕੋਪ ਹੈ। ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਕਿਤੇ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਔਰ ਕਿਤੇ ਬਟਾਲਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਆਬਜੈਕਸ਼ਨਏਬਲ ਹੈ। ਇਹ ਬੋਲਣਾ ਬੰਦ ਕਰੋ।

Mr. Deputy Speaker : Try to be relevant.

Sardar Dalip Singh Pandhi : I am very much relevant. They have been interrupting us.

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਡਿਫੈਕਟਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵ ਚੰਦ ਮਲੋਟ ਸਰਦਾਰ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੀ ਮਨਿਸਟਰੀ ਵੇਲੇ ਡਿਪਟੀ ਮਨਿਸਟਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਟਪੂਸੀ ਮਾਰ ਕੇ ਉਧਰ ਜਾਕੇ ਵਜ਼ੀਰ ਬਣ ਗਏ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵ ਚੰਦ ਮਲੋਟ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। **

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਰਫਤ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਵਜ਼ੀਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵ ਅਤੇ ਕੋਈ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮਹਿਕਮਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਇਹ ਮੁਖਾਲਫਿਤ ਕਰੀ ਜਾਣ। ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। (ਵਿਘਨ)

12.45
ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ)

**Expunged as ordered by the Chair.

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬਿਲ ਤੇ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਾਂਧੀ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਚੇਅਰ ਨੂੰ ਐਡਰੈਸ ਕਰੋ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰੇਆਮ ਕਤਲ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਥੇ ਕਰਫਿਊ ਲੱਗਾ ਰਿਹਾ। ਉਥੇ ਦੀ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਉਥੇ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਉਥੇ ਐਵੇਂ ਹੀ ਕੁੜੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਲਾ ਕੇ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

Mr. Speaker : Please address the Chair. ਚੇਅਰ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ।

Sardar Dalip Singh Pandhi : I have not spoken against the Chair.

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਏ ਹੋ। ਸਟੇਟ ਦੀ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਦੂਸਰੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਨਾਲ ਕੰਪੇਅਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਕਰਫਿਊ ਲੱਗਾ। ਯੂ.ਪੀ. ਵਿਚ ਕਰਫਿਊ ਲੱਗਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਬਿਲ ਤੇ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹੋ?

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਮ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਬਿਲ, 1986 ਠੀਕ ਹੈ ਔਰ ਪਾਸ ਕਰੀਏ। ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਟੰਗੋ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਬਿਲ ਸਰਬ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ। 1980—83 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਅਫਸਰ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਲਗਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਐਕਟ, 1931 ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਲੱਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਐਕਟ ਰਾਹੀਂ ਰੈਗੂਲੇਰਾਈਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਦੂਸਰਾ ਇਹ ਪਾਵਰ ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਪਰੋਵਾਈਡ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਸੀਨੀਅਰ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਅਫਸਰ ਲਗਾ ਸਕਣ, ਫਿਰ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੰਮ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲ ਸਕੇਗਾ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਯੂਨੈਨੀਮਸਲੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। (ਥੰਪਿੰਗ)

Mr. Speaker : Question is—

That the Punjab Municipal (Executive Officers) Amendment Bill be taken into Consideration at once.

The motion was carried.

Mr. Speaker : Now the House will proceed to consider the Bill clause-by-clause.

If the House agrees, all the Clauses of the Bill be put to the vote of the House together.

(Voices : yes , yes.)

CLAUSE 2, CLAUSE 3, CLAUSE 4 AND CLAUSE 1

Mr. Speaker : Question is—

That Clause 2, Clause 3, Clause 4 and Clause 1 stand part of the Bill.

The motion was carried.

TITLE

Mr. Speaker : Question is—

That Title be the Title of the Bill.

The motion was carried.

Finance Minister (Sardar Balwant Singh) : Sir, I beg to move—

That the Punjab Municipal (Executive Officers) Amendment Bill be passed.

Mr. Speaker : Motion moved—

That the Punjab Municipal (Executive Officers) Amendment Bill be passed.

Mr. Speaker : Question is—

That the Punjab Municipal (Executive Officers) Amendment Bill be passed.

The motion was carried.

Mr. Speaker : The House stands adjourned till 2.00 p.m. on Monday, the 31st March, 1986.

12.52 P.M. | (*The Sabha then adjourned* till* 2.00 *p.m. on Monday, the* 31*st March*, 1986.)

APPENDIX

TO

PUNJAB VIDHAN SABHA DEBATES

Dated 25th March, 1986

VOL. II, NO. 18

Starred Question and Answer

Pensions for Widows of November 1984 Riots Victims and Military Deserted Soldiers/Officers families etc.

*93. **Doctor Kewal Krishan** : Will the Minister for Health and Family Welfare be pleased to state—

(a) whether the State Government has sanctioned pensions to the widows of November, 1984 Riots victims killed, military deserted soldiers/officers and to families of military deserted personnel who are in jails ;

(b) if the reply to (a) above is in affirmative, number and names of the widows/families alongwith their home addresses in Punjab and addresses outside the Punjab State from where these widows have come over here ;

(c) whether State Government has also sanctioned pensions to those widows also whose husbands have been killed by the terrorists/extremists during the years 1981, 1982, 1983, 1984 and 1985 ;

(d) if reply to above (c) is in affirmative, names and addresses of such widows, if reply is in negative reasons therefor ?

ਸਰਦਾਰ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਉਬੋਕੇ : (ੳ) ਕੋਈ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਾਇਤਾ "Grant of financial Assistance to victims of Riots Rules, 1985" and "Details of the decisions for providing Relief to Army deserters and their families" ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(ਅ) ਨਵੰਬਰ, 1984 ਦੇ ਦੰਗਾ-ਪੀੜਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਦੀ ਗਿਣਤੀ 297 ਹੈ। ਇਕ ਸੂਚੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਘਰਾਂ ਦੇ ਪਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਪਤੇ ਦਰਜ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਜੜ ਕੇ ਆਏ ਹਨ, ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਓਪਰੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਵਜੋਂ ਫੌਜੀ ਭਗੌੜਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੀ ਗਿਣਤੀ 184 ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਭੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ੲ) 20,000 ਰੁਪਏ ਯਕਮੁਸ਼ਤ ਸਹਾਇਤਾ ਉਹਨਾਂ ਮਾਸੂਮ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਿਜ਼ ਵਿਚ ਭੀ ਦੂਜੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਵਾਂਗ ਸਾਲ 1981 ਤੋਂ 1985 ਤੀਕ ਕੋਈ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(ਸ) ਸਹਾਇਤਾ ਸਾਰੇ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਅੱਡੋ ਅੱਡ ਕੈਟੇਗਰੀਜ਼ ਦੇ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(Extract from the Punjab Government Gazette (Extra.), dated the 21st November, 1985)

SOCIAL WELFARE DEPARTMENT

Notification

The 18th November, 1985

No. 13(330)3SW-85/9413.—The Governor of Punjab is pleased to make the following rules which shall come into force with effect from 1st November, 1984 :—

'GRANT OF FINANCIAL ASSISTANCE TO VICTIMS OF RIOTS RULES, 1985'

1. (i) These rules shall be called FINANCIAL ASSISTANCE TO VICTIMS OF RIOTS RULES, 1985.

(ii) These rules shall be applicable throughout the State of Punjab.

AIM

2. The aim of these rules is to provide financial assistance to the victims of riots.

(Riots means any communal disturbances involving law and order, disturbances on account of religion, regional lingual and other problems including extremists activities)

ELIGIBILITY

3. Thewidows who had lost their bread-winners between the period 31st October to 7th November, 1984 in the riots following the assassination of the Prime Minister Mrs. Indira Gandhi ; irrespective of their age provided they have no adult able bodied member of her family to support them, shall be eligible for financial assistance.

MAKING OF APPLICATION

4. Application for financial assistance shall be submitted in form VR-1 by the widows to the District Social Welfare Officer of the District in which the applicant resides or has migrated. The application form shall be made available without any cost in the offices of District Social Welfare Officers.

VERIFICATION

5. The application received by the District Social Welfare Officer shall be submitted to the Additional Deputy Commissioner, who shall, after conducting such enquiry, within fortnight, as may be feasible in the circumstances, issue certificate on each application to the effect that the applicant has lost her bread-winner and has no adult able bodied member in a position to support her, and thereafter return the application to the District Social Welfare Officer for getting final orders of the appropriate authority.

RATE OF FINANCIAL ASSISTANCE

6. Subject to the provision of Rules 7 and 10, the assistance payable to each applicant shall be at Rs. 250 per month, which will be remitted in advance by Money Order. Money Order charges will be borne by the Government. In exceptional cases involving real hardship the sanctioning authority shall have the option to make

payment of financial assistance in cash provided the sanctioning authority is satisfied that a particular person is the right payee. Financial assistance under this scheme is payable upto 31st March, 1988.

GENERAL CONDITIONS

7. (i) If a widow or an adult member of her family undertakes some training in any of the trades being imparted by the Punjab Women and Children Development and Welfare Corporation or/and Industries Department, Punjab, to enable them securing jobs etc. to stand on their feet; and if some scholarship/stipend is paid to them during the period of training, the amount of financial assistance shall be paid to the concerned widow minus the amount of stipend/scholarship.

(ii) After 31st March, 1988, all beneficiaries of this scheme, shall be automatically considered to be covered for financial assistance under the schemes of (1) Old Age Pension ; (2) Financial Assistance to Widows and Destitute Women ; (3) Financial Assistance to Dependent Children ; and (4) Financial Assistance to Disabled Persons, as the case may be.

POWER TO SANCTION FINANCIAL ASSISTANCE

8. The Deputy Commissioner of the concerned District of his/her nominee shall be the sanctioning authority under this scheme. He/She shall pass orders in each case on the basis of the certificate referred to in the column of 'VERIFICATION',—*vide* rule 5 above.

REGISTRATION OF APPLICATION

9. On receipt of the application form, it shall be recorded in a Receipt Register in form VR-2 to be maintained specially for the purpose in the office of District Social Welfare Officer concerned. Each applicant shall be issued an acknowledgement in form VR-3 indicating therein Registration No. of her application for future correspondence.

10. The financial assistance shall be sanctioned subject to renewal from year to year according to the circumstances of each case.

11. Financial Assistance under these rules shall not be enforceable through a Court of Law.

STOPPAGE OF FINANCIAL ASSISTANCE

12. (i) The sanctioning authority shall have the right to stop payment, withhold or withdraw the amount, if at any stage, it is found that it was sanctioned on a mistaken ground or on false information, or the condition under which financial assistance was granted have ceased to exist.

(ii) Assistance shall cease to be payable on the death of beneficiary and if a grantee dies before receiving assistance for a particular period the same shall lapse.

(iii) Assistance shall cease to be payable if the grantee re-marries.

(iv) Financial assistance will be stopped as and when the beneficiary gets employed or her adultable bodied member becomes in a position to support her.

(v) Future good conduct and chaste life is an implied condition to the payment of financial assistance. The sanctioning authority shall have the right of withholding or suspending payment of financial assistance, if the beneficiary be convicted of crime involving moral turpitude.

13. It shall be obligatory for a beneficiary to intimate any change of address to the concerned District Social Welfare Officer.

ACCOUNTING PROCEDURE

14. The District, Social Welfare Officer of the concerned district shall be the Drawing and Disbursing Officer under this scheme.

15. The amount of financial assistance shall be drawn on contingent bills. Only such amounts as are required for immediate disbursement/remittance shall be drawn from the Treasury. With a view to avoid the handling of huge ca sh, payment to the Postal Authorities shall be made as far as possible through Bank Drafts issued in favour of Post Department.

16. Record of all payments shall be entered in the Personal Ledger Register (VR-4) and such grantee shall have a separate account page in the sai d Ledger.

1 . The District Social Welfare Officer shall sign the money order forms and initial the entries in the Personal Ledger Account after carefully comparing/checking the relevant documents. The name and the address on the money order form shall be written in legible hand.

18. No payment shall be made for the next month unless the money order acknowledgement for the previous months has been received and a note to that effect recorded in the appropriate column of the Personal Ledger Account or till a satisfactory proof is available that the money has been correctly paid to the rightful beneficiary for the preceding month.

19. Payment through money order shall, if the grantee happens to be illiterate person, be made in the presence of a literate person who shall countersign the money order as witness to the payment.

Note.—In case where a beneficiary due to loss of finger cannot sign or put her thumb impression on the money order form, acknowledgement of the payment shall be made by the Post Office in accordance with rules of Postal Department,—*vide* G.O. 393 (P) XXXVIB-22(p)-P 1957, dated 3rd June, 1960.

20. Every month Personal Ledger Account shall be examined and these cases which have remained unpaid shall be enquired into Payee's acknowledgement shall be watched and on receipt shall be serially arranged and entered in the appropriate column of the Personal Ledger Account. If the payees acknowledgement is delayed for more than 20 days from the date of money order or if a complaint is received regarding non-payment the Drawing and Disbursing Officer shall forthwith make necessary enquiries from the Postal authorities. Payees acknowledgements shall be recorded and kept under lock and key for a period of three years or till the accounts have been audited and all objections settled, whichever is later.

21. The record of the amounts received back on account of undelivered money orders shall be kept in register, in form VR-5. Each entry in the said register shall be initialled by the Drawing and Disbursing Officer.

22. The amount on account of undelivered money orders shall be taken on the receipt side of the Cash Book and the entire amount received as such shall be refunded either in cash or by short drawal in the subsequent bill of the financial assistance.

23. In the event of the death of any beneficiary, money orders even though despatched but not claimed will be received back by the District Social Welfare Officer.

24. The Director, Social Welfare shall be overall incharge of this scheme and necessary instructions in regard to its proper enforcement and accounting procedure shall be issued by him from time to time.

REMOVAL OF DOUBT

25. If any doubt arises to the interpretation of any provision of these rules, the matter shall be referred to Government by the Director, Social Welfare, Punjab for advice, whose decision shall be final.

26. The expenditure involved is debitable to the head : "288—Social Security and Welfare—E—Other Social Security & Welfare—(c)—Other Programme—Financial Assistance to Victims of Roits."

This issue with the concurrence of the Accountant-General, Punjab, Finance Department, Punjab,—*vide* No. DC-12/Draft Rules—FA to Victims of Riots 85-86/

363, dated 25th October, 1985 and U.O. No. 9/19/84-1FG-II/2613, dated 6th August, 1985.

Dated, Chandigarh, the 18th November, 1985.

SADA NAND,

Secretary to Government, Punjab,
Social Welfare Department.

FORM VR-1

APPLICATION FOR FINANCIAL ASSISTANCE TO THE VICTIMS OF RIOTS

1. Name of the applicant .. ____________
2. Age .. ____________
3. Marks of identification .. ____________
4. Present Address .. ____________

   ____
5. (i) Address from where the applicant has shifted to Punjab .. ____________

   (ii) Month during which shifted to Punjab .. ____________
6. Details of property/business which had been destroyed as a result of riots (indicating probable value) .. ____________
7. Detail of property/business which has been saved from riots, if any, with approximate value .. ____________
8. Particulars of the member(s) including bread-winner of the family who has/have been died as a result of riots :—

Serial No.	Name	Relationship	Age	Occupation/ Profession before death	Details of grant/ financial assistance, if any, received after the death of family member

9. Whether any member(s) of family including applicant, who has taken training in any craft ? If so, the name of the trade may be indicated .. ____________

10. Particulars of the member(s) of family who are residing at present with the applicant :—

Serial No.	Name	Relationship	Age	Occupation/Profession with monthly income, if any, started/adopted migration in Punjab

11. Present monthly income, if any, of the applicant .. ————————

12. Whether any grant/financial assistance/any other benefit has been received from Government after migration in Punjab, if so, details thereof may be indicated .. ————————

13. Are you residing in the house of any relative at present or in a rented house ? If residing in rented house, rate of monthly rent being paid may be indicated .. ————————

14. Name and address of two responsible persons well known to the applicant who could certify the correctness of his/her statement ..

(1) ————————

(2) ————————

Signature/thumb-impression of applicant.

DECLARATION

I————————, son/wife of————————,

resident of————————, Tehsil————————, District———— do hereby declare and affirm that the above particulars are true to the best of my knowledge and belief and that nothing has been concealed. I further declare that I have read and understand the terms and conditions laid down in the rules governing the grant of financial assistance to the victims of riots and agree to confirm to all these conditions as well as the rules, I realise that furnishing of incorrect information will render me liable to back full amount received and Government can file Civil Suit against me and resert in any other means for affecting recovery of the amount in such as an event.

Signature/thumb-impression of applicant.

Attestation by a Gazetted Officer or Oath Commissioner.

Recommendation of the Deputy Commissioner or his/her nominees of the district concerned.

Signatures with office seal of the recommending authority.

FORM VR-2

Registered No.	Date of receipt	Full Address	District	Whether aged or disabled
1	2	3	4	5

Name of the member(s) including applicant for whom assistance is needed	Recommending authority	Authority,—*vide* which assistance sanctioned	Remarks
6	7	8	9

FORM VR-3

Office of the District Social Welfare Officer————————————

No. VR/————————, Dated————————————

This is to acknowledge the receipt of your application form for the financial assistance to victims of riots. It has been registered in this office at Serial No.—— dated————————and decision taken will be conveyed to you in due course.

for District Social Welfare Officer.

FORM VR-4

Registration No.————————————

P.L.A. No.————————————

Name of beneficiary————————————

Father's/Husband's name————————————

Full address————————————

Name of month and year in which assistance sanctioned————————

Authority ——————————————

Date on which period of three years completes —————————

Sr. No.	Rate of Assistance	Period to which Assistance relates	Date on which amount remitted with M.O. Receipt Number	Initial of Acctt.	Initial of DSWO	Reference to acknowledgement of the Postal Receipt from the beneficiary
1	2	3	4	5	6	7

FORM VR-5

Sr. No.	Name of grantee	Father's/ Husband's name	P.L.A. No.	Name of the month for which M.O. received back
1	2	3	4	5

Amount	Initial of the Branch Incharge	Reference to Bill No. and month by which short drawal of undisbursed amount is made
6	7	8

ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਉਪਰੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਵਜੋਂ ਫੌਜੀ ਭਗੌੜਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਹਨ :—

(ੳ) 500 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਗਰਾਂਟ :

(1) "ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ" ਵਜੋਂ ਜਿਹੜੇ ਫੌਜੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਲਾਪਤਾ ਹਨ ਜਾਂ ਪਕੜੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ;

(2) ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਵਜੋਂ ਫੌਜੀ ਭੰਗੌੜੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿਚੋਂ ਡਿਸਮਿਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ;

(3) ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੌਜੀ ਭਗੌੜਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਡਿਸਮਿਸ ਕਰੇ ਬਿਨਾਂ ਅਠਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਿਸਮਿਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ; ਅਤੇ

(4) ਉਹ ਫੌਜੀ ਭਗੌੜੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇਂ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਹ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਗਰਾਂਟ ਮਿਤੀ 1 ਜਨਵਰੀ, 1986 ਤੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਫੌਜੀ ਭਗੌੜਾ ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਇੱਕ ਆਸ਼ਰਿਤ ਮੁੜ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਕੈਟੇਗਰੀ (4) ਦੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਤੱਕ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਇਹ ਗਰਾਂਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਕੈਟੇਗਰੀ (1) ਤੋਂ (3) ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਕੈਟੇਗਰੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

(ਅ) "ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਬਲਿਊ–ਸਟਾਰ" ਦੇ ਪਿਛੋਂ ਜਿਹੜੇ ਫੌਜੀ ਹੋਰ ਟਰੁਪਾਂ ਨਾਲ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਟਕਰਾਂਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ, ਜਾਂ ਨਕਾਰਾ ਹੋ ਗਏ ਨੂੰ 250 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਗਰਾਂਟ।

(ੲ) ਉਕਤ ਕੈਟੇਗਰੀ ੳ(1) ਅਤੇ (2) ਨੂੰ 5,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਕੈਟੇਗਰੀ ੳ(3) ਅਤੇ (4) ਨੂੰ 2,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਕੈਟੇਗਰੀ (ਅ) ਨੂੰ 10,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਐਕਸ ਗਰੇਸ਼ੀਆ ਗਰਾਂਟ ਦੇਣਾ।

(ਸ) ਉਕਤ ਕੈਟੇਗਰੀ ੳ(1) ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਲਈ 5 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਲਾਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਂ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਐਲ. ਆਈ. ਜੀ. ਫਲੈਟ/250 ਮੁਰੱਬਾ ਗਜ਼ ਦੇ ਪਲਾਟ ਦੇਣਾ।

(ਹ) ਉਕਤ ਕੈਟੇਗਰੀ ੳ(1), ੳ(2) ਅਤੇ 'ਅ' ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਫੌਜੀ ਭਗੌੜਿਆਂ ਦੇ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਨਵਿਰਤ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੱਧਰ ਤੱਕ

ਮੁਫਤ ਵਿੱਦਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਡਿਫੈਂਸ ਅਤੇ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਰਲੀਫ਼ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣਾ ।

(ਕ) ਕੈਟੇਗਰੀ ੳ(1) ਅਦੇ 'ਅ' ਵਿਚ ਕਵਰ ਹੁੰਦੇ ਫੌਜੀਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਲਾਭ ਜਿਵੇਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗਰੁੱਪ ਇਨਸ਼ੋਰੇਂਸ ਸਹੂਲਤਾਂ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨਾ ।

(ਖ) ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਵੂਮੈਨ ਅਤੇ ਚਿਲਡਰਨ ਡਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਤੇ ਵੈਲਫੇਅਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਫੌਜੀਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸਥਾਪਨਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਇਨ-ਬਿਨ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਵੰਬਰ, 1984 ਦੇ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ।

ANNEXURE-I

Statement showing number and names of widows alongwith their home addresses in Punjab and addresses outside the Punjab State from where they have come over; and have been sanctioned financial assistance from Social Welfare Deptt.

(1) District Ferozepur (6)

Sr. No.	Name of Widows (Beneficaries)	Present address in Punjab State	Addresses outside the Punjab State from where they have come over.
1	2	3	4
1.	Smt. Harjinder Kaur wd/o S. Amrik Singh	V. P.O. Lakho ke Behram, Teh. Ferozepur.	J.J. Colony-B.65 New Delhi.
2.	Smt. Swaran Kaur wd/o Sh. Arurh Singh	C/o S. Beant Singh Mohalla Budhwara, Ferozepur	Swai Madhopur, Rajasthan.
3.	Smt. Charanjit Kaur wd/o S. Karnail Singh	Vill. Lehra Bet, Tehsil Zira	7-B/668, Faridabad (Haryana)
4	Smt. Swaran Kaur Wd/o S. Kashmir Singh	Vill. Dharamkot, Tehsil Zira.	Shastri Nagar, B-1764, Delhi-52
5.	Smt. Sukhwinder Kaur Wd/o S. Prem Singh	Vill. Sadiwala, Fak-Khara Dharamkot, Tehsil Zira	House No. B-5/415, Nand Nagri, Delhi-93.
6.	Smt. Pritam Kaur Wd/o S. Mohinder Singh	Vil. Sadiwara P.O. Dharamkot, Tehsi Zira.	House No. B-5/436 Nand Nagri, Delhi-93.

(2) DISTRICT FARIDKOT—20

Sr. No.	Name of Widows (Beneficaries)	Present address in Punjab State	Addresses outside the Punjab State from where they have come over.
1.	Smt. Amarjit Kaur Wd/o S. Paramjit Singh	V. & P.O. Daulatpura Ucha, Teh. Moga.	Jiwan Park, Pankha Road, R.Z.C. Block 79 Uttam Nagar, Delhi.
2.	Avinash Kaur Wd/o Amarjit Singh	Dogar Basti, Street No. 10, Faridkot.	Nand Nagri, B-3 Delhi 41.

1	2	3	4
3.	Smt. Balwant Kaur W /o S. Baldev Singh	Porana Patti Bagha-Purana, Tehsil Moga	Charkhi Dadri, Distt. Bhiwani (Haryana).
4.	Balwinder Kaur Wd/o S. Hardev Singh	Near Sood Service Station, 6, Civil line, G.T. Road, Moga.	Near P.S. Alipur, Delhi-36.
5.	Smt. Dalip Kaur Wd/o S. Teg Singh	V PO Kot Sukhia, Tehsil & Distt. Faridkot.	V.P.O. Kapas Hera New Delhi-110037.
6.	Smt. Gurdev Kaur Wd/o S. Mohinder Singh	C/O Mistri Chanda Singh son of S. Boor Singh Agwar Khushali ka V.P.O. Ghal Khurd (Faridkot)	Budh Bihar Colony, Bagol Puri, New Delhi.
7.	Smt. Gurmail Kaur Wd/o S. Harbhajan Singh	V.P.O. Maddoke ke via Dhudi ke, Tehsil Moga.	J-II, East Vinond Nagar, Delhi-91.
8.	Smt. Gurmail Kaur Wd/o S. Charan Singh.	C/O S. Hazara Singh, House No. 118, Nanak Nagri, Moga.	Chakhandi Colony, House No. 550-B-Delhi.
9.	Smt. Gian Kaur Wd/o S. Roop Singh	House No. B/3/1184, Bedi Nagar, Moga.	Subhash Nagar, New Delhi.
10.	Smt. Gurmail Kaur Wd/o S. Darshan Singh	Ahata Badan Singh Ram Ganj Mandi, Gali No. 8, House No. 1269, Moga.	H.No. 137/38, Adya Pale Nagar, Delhi.
11.	Smt. Harpal Kaur Wd/o S. Babu Singh	Vill. Sher Singh wala P.O. Sukha wala, Teh. & Distt. Faridkot.	
12.	Smt. Harminder Kaur Wd/o S. Surinder Singh	Inder Cloth House, Indira Road, Malout, Distt. Faridkot.	Mahavir Nagar Bharathana, Distt. Atawa (U.P.)
13.	Smt. Jagjit Kaur Wd/o S. Mangal Singh	Mistri Khem Singh Moga Road, Kotkpura, Near Kuldip Cinema, Kotkapura	V. Chhoka Nagla, Tehsil Bajpur, District Nainital (UP)
14.	Smt. Saroj Kaur Wd/o S. Jaswant Singh	C/O S. Balwant Singh Dogar Basti, Gali No. 9, Faridkot.	House No. RZ-11, Durga Park, Sagarpur, New Delhi.
15.	Smt. Rajwant Kaur Wd/o S. Roop Singh	V. Khote Teh. Moga, (Faridkot)	
16.	Smt. Paraksh Kaur Wd/o S. Pritam Singh	VII Street Doda Faridkot)	West Sagar Pur, New Delhi.
17.	Narinder Kaur Wd/of S. Avtar Singh	C/O Sewak Moters Works, Jalalabad Road, Mukatsar.	R.A. 1112, Durga Park Sagar Pura, New Delhi-7.
18.	Smt. Nasib Kaur Wd/o S. Jaswant ingh	Jujhar Nagar, Moga (Faridkot)	15/A, Adrash Nagar, Delhi-33.
19.	Smt. Malkiat Kaur Wd/o S. Gurnam Singh	VPO Maddo ke Tehsil Moga	B-50, Krishana Park, New Delhi.
20.	Smt. Mohinder Kaur Wd/o S. Nahar Singh	VPO Dault Pura Ucha Distt. Faridkot.	Jiwan Park Pankha Road, R.Z.C. Blocck 79, Uttam Nagar, Delh

1	2	3	4
(3) DISTRICT GURDASPUR—(37 cases)			
1.	Smt. Swinder Kaur Wd/o S. Makhan Singh	Vill. Jharuwal, P.O., Dera Baba Nanak, Tehsil Batala.	Punjabi Hotel, Azad Nagar, Bokaro Steel Plant,Sibindih, Distt. Dhanbad.
2.	Smt. Manjit Kaur Wd/o S. Tarlochan Singh	V.P.O. Kala wala via Kahnuwan Distt. Gurdaspur.	H. No. 30/472-76, Tirlok puri, New Delhi-91.
3.	Smt. Kulwant Kaur Wd/o S. Sukhdev Singh	Vill. Bhule Chak, P.O. Tibri. Distt. Gurdaspur	R.Z.H. 72, Raghu Nagar, Dabri Gaon, New Delhi-45.
4.	Smt. Daljit Kaur Wd/o S. Kirpal Singh	V.P.O. Kala wala via Kahnuwan, Distt. Gurdaspur	H.No. 30/475-76, Trilok Puri, New Delhi.
5.	Smt. Shindo Wd/o Surinder Kumar	Neam wala Hatha, Dogra Mohalla Thathiali Gate, Batala.	Indra Puri, Colony, District Gaziabad (UP).
6.	Smt. Chinti Devi Wd/o S. Rur Singh	Vill. Shallopur P.O. Chak Shrif, Distt. Gurdaspur	Ritudih Marafari, Bihar.
7.	Smt. Piar Kaur Wd/o S. Sulakhan Singh	Vill. Haruwal, P.O. Dera Baba Nanak.	Azad Nagar, Sibindih (Bihar) Bokaro Steel Plant.
8.	Smt. Mehngi Wd/o Babu Singh	V.P.O. Kotli Sainian	Bamampur Colliery (Distt. Sarguja) (M.P.)
9.	Smt. Manjinder Kaur Wd/o S. Avtar Singh	C/O Malli House, Guru Nanak Nagar, Batala	Indra Puri, Colony, Distt. Gaziabad (U.P.).
10.	Smt. Gurmeet Kaur Wd/o Rattan Singh	V. & P.O. Dera Baba Nanak	Mangal pur, Q Block 6/119, New Delhi.
11.	Smt. Balwinder Kaur Wd/o S. Balbir Singh	V. & P.O. Jatio Sarja, Teh. Batala.	Dashmesh Nagar, Sardar Colony, Steel City, Bokaro (Bihar).
12.	Smt. Kulwant Kaur Wd/o S. Mohan Singh	V.P.O. Naino Kot, Tehsil Gurdaspur.	G.T. Road crossnig Andal, P.O. Andal District Bardwan (West Bengal).
13.	Smt. Gurdip Kaur Wd/o S. Dara Singh	Vill. Budha Kot P.O. Deri wal Daroga, Distt. Gurdaspur.	Joshi Colony, Bokaro Steel City, Distt. Dhanbad.
14.	Smt. Davinder Kaur Wd/o S. Kulwant Singh	C/O Kartar Singh Mohalla Fateh Singh, V.P.O. Dera Baba Nanak, Distt. Gurdaspur.	Mangal puri, Q Block 6/119, New Delhi.
15.	Smt. Jinderpal Kaur Wd/o S. Harbahajan Singh	Vill. Paruwal, P.O. Dera Baba Nanak, Distt. Gurdaspur.	Azad Nagar, Bokaro Steel Plant, (Bihar).

1	2	3	4
16.	Smt. Joginder Kaur Wd/o S. Gurmukh Singh	C/O Jobam Singh Vill. Ladu pur P.O. Bhatian. Distt. Gurdaspur	C/O National Heavy Engineering Co-operative Ltd., New building 5th Floor, 3 Industrial Area, New Delhi-16.
17.	Smt. Nirmal Kaur Wd/o S. Baldev Singh	V.P.O. Kotli Sainian, Distt. Gurdaspur.	Singh B Sabha Gurudwara, Naraina, New Delhi.
18.	Smt. Laj Wanti Wd/o S. Gujrdial Singh	Vill. Monkal P.O. Beapai Distt. Gurdaspur	H. No. 239, Raj Nagar, Palam Colony, Delhi
19.	Smt. Sarabjit Kaur Wd/o S. Salwinder Singh	C/O S. Gulzar Singh Ex-Carpenter Northern Railway, Barma Shell Road, Railway Colony,) Pathankot	S-56, School Block Shakarpura, (Delhi.)
20.	Smt. Rani Wd/o S. Ranjit Singh	Vill. Mathola, P.O. Bharth, Tehsil Batala,	C/O T.R. Gupta, Contractor, Regd. Office,12-A/B,Gandhi Nagar, Jammu.
21.	Smt. Jagir Kaur Wd/o S. Darshan Singh	V. Aado wali, P.O. Rangar Nangal, Tehsil Batala	Vill. Aado wali, P.O. Rangar Nangal, Tehsil Batala. (New Usman pur, Sahadra New Delhi.
22.	Smt.Manminder Kaur Wd/o Salwinder Singh	Vill. Mathola, P.O. Harchowal, Tehsil Batala.	C/O T.R. Gupta, Contractor, Private Ltd. Regd. Office, 12-A/B Gandhi Nagar, Jammu.
23.	Smt. Harbhajan Kaur Wd/o S. Narinderpal Singh.	C/O Ex. Subedar Jarnail Singh, Vill. Aujla, P.O. Kalanaur	H. No. Z-15, Raj Nagar, P.T.I. Shiv Mandir Marg, Palam Colony, New Delhi.
24.	Smt. Narinder Kaur Wd/o S. Bhagat Singh	C/O S. Kuldip Singh Malwi, Mallian Pakkian, Tehsil and Distt. Gurdaspur.	Farm No. 2, Pupiawt Road, Bescampur Colony, Muzafer Nagar, Delhi.
25.	Smt. Balbir Kaur Wd/o S. Bhagat Singh	Ditto	Ditto
26.	Smt. Hardip Kaur Wd/o S. Makhan Singh	Vill. Aban, P.O. Dhariwal, Tehsil & Distt. Gurdaspur.	Farm No. 2, Deparawat Road, Nazabgarh, New Delhi.
27.	Smt. Shanti Devi Wd/o S. Gurdial Singh	Vill. Alawalpur, P.O. Bhumbli, Tehsil and Distt. Gurdaspur.	Steel City, Factory, Bokaro, Distt. Dhanbad.
28.	Smt. Harjinder Kaur Wd/o S. Kashmir Singh	Vill. Mand, P.O. Dakoha, via Ghuman, Distt. Gurdaspur.	

1	2	3	4
29.	Smt. Rajinder Kaur Wd/o S. Sukhdev Singh	H.No. B IV/112, Gurdwara Lambi Gali, Mohalla Simbal, Batala.	Viil. Gabri, P.O. Mauzpur H. No. A-52, Delhi-53.
30,	Smt. Harjit Kaur, Wd/o S. Jaimal Singh	Vill. Nawana, P.O. Kot Todar Mal, Distt. Gurdaspur.	Mahavir Inklab Palam Gaun, Delhi.
31.	Smt. Darshan Kaur Wd/o S. Davinder Singh	Vill. Daulatpur, P.O. Panjgaraian, Distt. Gurdaspur	H.No. 866, Ashok Nagar, B-Block. Gali No. 13,Hall Nursary, Delih-II.
32.	Smt. Kashmir Kaur Wd/o S. Bachan Singh	Vill. Bulowal, P.O. Aliwal, Tehsil Batala, Distt. Gurdaspur.	..
33.	Smt. Daljit Kaur Wd/o S. Raghvinder Singh	V.P.O. Kot Santokh Rai via Dhariwal.	H.No R.Z. 15, Palam Colony Raj Nagar-I. New Delhi.
34.	Smt. Mohinder Kaur Wd/o S. Bakhshish Singh	V.P.O. Niwana P.O. Todar Mal.	Bhajanpura, Gamri Extension, Delhi.
35.	Smt. Surinder Kaur Wd/o S. Anoop Singh	H. No. B IV/112, Gurudwara Lambi Gali, Moh. Simbal, Batala.	Maujpur, Delhi-53.
36.	Smt. Kulwant Kaur Wd/o S. Ajit Singh	Vill. Loharan wali, P.O. Pracha, via Fatehgarh Churian.	Ajit Singh V.P.O. Patratu Bazar, Distt. Hazariwal (Bihar).
37.	Smt. Surjit Kaur Wd/o S. Dalbir Singh	Vill. Khara, P.O. Quadian	Vill. Bahadurpur P.O. Ram Raj, Distt. Muzafer Nagar (U.P.)

(4) DISTRICT HOSHIARPUR—(20 cases):

1	2	3	4
1.	Smt. Baljit Kaur Wd/o S. Manjit Singh	C/o S. Pakhar Singh V.P.O. Chabbewal, Tehsil and Distt. Hoshiarpur.	20-A/10-B, Gali Bhagat Singh Babarpur,Road, Shahdra, Delhi.
2.	Smt. Bimla Wd/o S. Hazara Singh	C/O S. Prahlad Singh V.P.O. Munak Kalan, Tehsil Dasuya.	Q. No. K 21/14, West Gaunda, Shahdra, Delhi-53.
3.	Smt. Gurmit Kaur Wd/o S. Sohan Singh	Vil. Ghumiala, P.O. Rampur Jhanjowal, Tehsil Garh-Shanker	A-13, Gamri Shahdra, Delhi.
4.	Harbans Kaur Wd/o S. Jaswinder Singh	Vill. Ghumiala, P.O.Rampur Jhanjowal, Tehsil Garh Shanker	A-13, Gamri Shahdra, Delhi.
5.	Smt. Harbans Kaur Wd/o S. Gurnam Singh	Vill. Aslamabad, Tehsil & District Hoshiarpur.	F-I, 183, Sunder Nagri, Shahdra, Delhi-32.
6.	Jasbir Kaur Wd/o S. Harbhajan Singh	Vill. Ghumiala, P.O. Ram pur Jhanjowal, Tehsil Garh Shanker.	A-14, Gamri Shahdra, Delhi.

1	2	3	4
7.	Smt. Kulwant Kaur Wd/o S. Dilbag Singh	V.P.O. Miani, Ward No. 6, Tehsil Dasuya.	17, Sanjay Nagar, CAO Nagar, G.T. Karnal Road, Delhi-33.
8.	Smt. Kamaljit Kaur Wd/o S. Jarnail Singh	Building Ch. Jai Ram Dass, Advocate,Railway Road, hoshiarpur.	Shiv Puri, Madhya Pradesh.
9.	Smt. Kapur Kaur Wd/o S. Sulkhan Singh	V.P.O. Jahan Khelan, Tehsil & District Hoshiarpur.	Sector 9-A, Q. No. 1551 Street No. 8, Bakaro Steel City, District Dhanbad (Bihar).
10	Smt. Kishan Kaur Wd/o S. Resham Singh	V.P.O. Nussabhana, Tehsil. District Hoshiarpur.	Q. No. 55, Talwara Workshop,Colony, Udhampur (J & K)
11.	Smt. Manjit Kaur Wd/o S. Gurnam Singh	V.PO. Miani Bari, Tehsil Dasuya.	J-10, East Vinod Nagar Near Kalyanpuri, Delhi.
12.	Smt. Manjit Kaur Wd/o S. Narinder Singh	Panesar Cottage, Krishana Nagar, Hoshiarpur.	125-7, J.K. Colony Kanpur (U.P.)
13.	Smt. Nirmal Kaur Wd/o S. Gian Singh Sandhu	V.P.O. Aggowal, Tehsil & District Hoshiarpur.	Q. No. 378-H, Talwara, Workshop Colony Udhampur (J. & K).
14.	Smt. Sudesh Kaur Wd/o S. Ram Rashpal Singh.	V.P.O. Munak Khurd, Tehsil Dasuya, Distt. Hoshiarpur.	Steel Project Talwara Colony, (J & K).
15.	Smt. Tej Kaur wd/o S. Bakhsnish Singh	Vill. Rara, P.O. Salempur, Tehsil Dasuya	Koti Colony, Dehradun (U.P.)
16.	Smt. Bakhshish Kaur wd/o S. Mohinder Singh	V. Kaulgarh, P.O. Mehadpur, Tehsil Garh Shankar	Gamri, House No. A/ 30, Delhi
17.	Smt. Kanta Devi wd/o S. Prem Singh	V.P.O. Chankoa, Tehsil Garh Shankar	H. No. 17-A, Gamri, Gurudwara Mahalla, Delhi-53
18.	Smt. Piar Kaur wd/o S. Sulakhan Singh	Ram Nagar Colony, Mukekerian, Teh. Dasuya	Q. No. 27, Mahavir Chowk, Steel Plant Quarter, Distt. Dhanbad (Bihar)
19.	Smt. Sital Kaur wd/o S. Surinder Singh	V. Naloya, P.O. Bassi Bajid, via Haryana, Tehsil & District Hoshiarpur	H. No. D-74, A, Gali No. 5, Bhajanpur, Delhi-53
20.	Smt. Surinder Kaur wd/o S. Sohan Singh	V. Raja Kalan, P.O. Garhdiwala, Teh. & Distt. Hoshiarpur	B-30/463, Tirlok puri, Himatpuri Colony, Delhi
	(5) DISTRICT JALANDHAR (38 Cases)		
1.	Smt. Jasbir Kaur wd/o S. Kulwant Singh	H. No. 213, Sodhal Nagar, Jalandhar	Block 10, House No. 91 10, Gobind Nagar, Kanpur
2.	Smt. Jit Kaur wd/o S. Joginder Singh	H. No. N.N. 627, Gopal Nagar, New Grain Market, Road, Jalandhar	R.Z. 32, Raju Nagar, near Jagat Cinema, New Delhi.

1	2	3	4
3.	Smt. Jaswinder Kaur wd/o S. Amarjit Singh	H. No. 220, Basti Bawa Khel, Jalandhar	D-870, Ashok Nagar, Sahora, Delhi
4.	Smt. Jasbir Kaur wd/o S. Surinder Singh	V.P.O. Ladhana Jhika, Tehsil Nawan Shehar	Palam Colony, Raj Nagar, H. No. R.Z.-258/B/25/A-3, New Delhi
5.	Smt. Nasib Kaur wd/o S. Hari Singh	V.P.O. Kariyam, Tahsil Nawan Shehar	R.Z. 258-A/47, Raj Nagar, Palam Nagar, New Delhi
6.	Smt. Surjit Kaur wd/o S. Avtar Singh	H. No. 225, U.M. Basti Gujan, Jalandhar	M. B. 133, Sakkarpur, Delhi
7.	Smt. Tarsem Kaur wd/o S. Karnail Singh	C/o S. Gurbachan Singh Mistri, V.P.O. Naura, Teh. Nawan Shehar	R. Z. 258/20-19 Raj Nagar, Palam Colony, New Delhi
8.	Smt. Balvinder Kaur wd/o S. Pritam Singh	V.P.O. Khadran, Teh. & District Jalandhar	D-92/22, Jagir Puri, Delhi-33
9.	Smt. Sarvjit Kaur wd/o S. Inder Singh	Ditto	Ditto
10.	Smt. Jagir Singh wd/o S. Joga Singh	V.P.O. Ladhana, Jhikka, Teh. Nawah Shehar	R.Z. 258-D/25-A, Raj Nagar, Palam Colony, New Delhi
11.	Smt. Jasbir Kaur wd/o S. Gurcharan Singh	Kothi No. 95, Adarsh Nagar, Jalandhar	51/6, Labour Colony, Gobind Nagar, Kanpur
12.	Smt. Mohinder Kaur wd/o S. Harbhajan Singh	V.P.O. Gumtala, Tehsil Phillaur	Upper India Play Mores C-17, Kanpur
13.	Smt. Soma Vati wd/o S. Chattar Singh	C/o Gian Singh, V.P.O. Sura pur, Teh. Nawan Shahar	R.Z. 258-B, 25-A, Raj Nagar, Palam Colony, New Delhi
14.	Smt. Harprit Kaur wd/o S. Shiv Charan Singh	33/3 Kapurthala Road, near Sewak Ram Hospital, Jalandhar	64-joo A Jawahar Nagar, Delhi
15.	Smt. Sudershan Kaur wd/o S. Pritam Singh	V.P.O. Sura pur, Tehsil Nawan Shahar	J-15, Vijay Colony, New Asman pur, Delhi-1100153
16.	Smt. Amarjit Kaur wd/o S. Dalip Singh	Vill. Chome (Adampur) Tahsil & Distt. Jalandhar	73/2, N.L.C. Dabupurva Kanpur-11 (U.P.)
17.	Smt. Baljit Kaur wd/o S. Ajit Singh	W.M. 225 Basti Gujan, Jalandhar	H. No. ND-132, Sakkar Pur, Delhi
18.	Smt. Harnam Kaur wd/o S. Shankar Dass	H. No. E.D.-80 Dhan Mohalla, Jalandhar	Jath pur, Rohtak, Haryana
19.	Smt. Inderjit Kaur wd/o S. Avtar Singh	W.M. 225, Basti Gujan, Jalandhar	N.D. 133, Sakkar Pur, Delhi
20.	Smt. Sinder Kaur wd/o S. Rajinder Singh	Old Hostel, Mint Gumri, Guru Nanak Public School, Kapurthala Road, Jalandhar	86/43, Deputy Parha, Kanpur

1	2	3	4
21.	Smt. Surinder Kaur wd/o S. Karnail Singh	New Light Cycle Store, Nawan Shehar Doaba	R.J. 261, Raj Nagar, Palam Colony, New Delhi
22.	Smt. Surinder Kaur wd/o S. Ranjit Singh	V.P.O. Chomo, via Adampur, Tehsil & Distt. Jalandhar	73/4, N.L.C. Dabu Purva, Kanpur (U.P.)
23.	Smt. Surinder Kaur wd/o S. Jorawar Singh	V.P.O. Gharial, Tehsil & Distt. Jalandhar	E-33, New Ashok Nagar, Delhi
24.	Smt. Amar Kaur wd/o S. Ujagar Singh	C/o Surinder Kaur Multani, H. N. 36/26, New Suraj Ganj, Mohalla Gali No. 0 Near Avtar Nagar, Jalandhar	Delhi Cantt., W.Z. 771 Sagar
25.	Amarjit Kaur Sethi wd/o S. Kuldip Singh Sethi	1200 Ajit Nagar, Nakodar Road, Jalandhar	C/8/59 Jamna Bihar, New Delhi
26.	Smt. Gurmej Kaur wd/o S. Jarnail Singh	V.P.O. Dhadiana, Tehsil & District Jalandhar	C.B. 253, Ring Road, Narayana, Delhi
27.	Smt. Harbhajan Kaur wd/o S. Satwant Singh	V.P.O. Khabra, Tehsil & Distt. Jalandhar	New Aufla, General Mill Metal Steel D-23 Phase-I, Delhi,
28.	Smt. Joginder Kaur wd/o S. Ranjit Singh	1083-B, Gobing garh Mohalla Jalandhar	New Type-III. 106, Armapur State, Kanpur
29.	Smt. Satnam Kaur wd/o S. Tirlok Singh	C/o Gurdwara Guru Nanak Mission Hospital Jalandhar	V.P.O. Nataya, Distt. Gorakhpur (U.P.)
30.	Smt. Gurbax Kaur wd/o Resham Singh	V. Maheru, P.O. Padoari Khas, Tehsil Nakodar	H. No. A-18, Punjabi Colony, Gamri Gali-2 New Delhi
31.	Smt. Harprit Kaur wd/o S. Jasbir Singh	H. No. 100, Aman Nagar, Jalandhar	K-938, Mangolpuri, New Delhi
32.	Smt. Satpal Kaur wd/o S. Puran Singh	V.P.O. Raipur Farala, Tehsil & Distt. Jalandhar	W.Z. 46, Raj Nagar, Palam Colony, New Delhi
33.	Smt. Gurdev Kaur wd/o S. Gurmej Singh	Patti Raunki, V.P.O. Rurka Kalan, Tehsil Phillaur	Kanpur-Delhi Goods Carriers, 4110, New Bazar, Delhi
34.	Smt. Inderjit Kaur wd/o S. Surinder Singh	V.P.O. Sahlo, Tehsil Nawan Shehar	Soot Mill Chungi Delhi G.T. Road, Aligarh (U.P.)
35.	Smt. Kulwinder Kaur wd/o Pal Singh	V.P.O. Ladhana Jhikka, Tehsil Nawan Shehar	C/o Chattar Singh. H No. 258/B-25/A 2, Raj Nagar, Palam Colony, New Delhi
36.	Smt. Pritam Kaur wd/o S. Pritam Singh Bhatia	814, Mohalla Bhathian, Nakodar, Distt Jalandhar	M. B 98, Sakkarpur Extension, Delhi

1	2	3	4
37.	Smt. Rattan Kaur wd/o S Gian Singh	V. Latera Khurd, P. O. Kalra, Tehsil & Distt. Jalandhar	A-228, New Gopal Nagar, Nabajgarh, Delhi
38.	Smt. Sukhwinder Kaur wd/o S. Surinder Singh	Mohalla Guru Nanakpura, H. No. 3655 Nakodar, Distt. Jalandhar	E.I. 115, Sultanpuri, Jai Jai Colony, New Delhi
	(6) DISTRICT KAPURTHALA—(11 cases) :		
1,	Smt Balvinder Kaur wd/o S. Avtar Singh	Vill. Saidpur, P.O. Nadala, Distt Kapurthala	WA 84, Shakarpur, Delhi
2.	Smt. Gian Kaur wd/o S. Baldev Singh	C/o S Harnam Singh, Vill. & PO Dhapai Tehsil & District Kapurthala	H. No. 20-A/18-C Chand er Shekhar Gali,Babarpur Shahdra Delhi 32
3.	Smt Gurmit Kaur wd/o S Amirk Singh	VPO, Nadala, Distt Kapurthala	G-49 Vinod Nagar Delhi
4.	Smt Jasbir Kaur wd/o S Gurbachan Singh	VPO. Lakhpur Distt Kapurthala	—
5,	Smt Richhpal Kaur wd/o S. Jasvinder Singh	Sultanpur Lodi, Distt Kapurthala	R/o 8755 Gali No. 14-B, Shahidpura, Filmastan, Karol Bagh, Delhi
6,	Smt Ranjit Kaur wd/o S. Kulwant Singh	VPO. Dadvindi, Distt. Kapurthala	H No. R-238 Dawarkapur, New Delhi
7.	Smt Surinder Kaur wd/o S. Mewa Singh	V·Kamalwan, P.O· Bhulath, Distt Kapurthala	Vinod Nagar, H. No. J-7 Delhi
8.	Smt. Dharam Kaur wd/o S. Kehar Singh	VPO. Bhadas Distt. Kapurthala	Transport Nagar Mehrat (UP)
9.	Smt Satya, wd/o S. Raghuvinder Singh	VP.O. Bhadas Distt Kapurthala	New Ashok Nagar, 91 B-Block Delhi 31-A
10.	Smt. Charanjit Kaur wd/o S. Dalbir Singh	V & P.O Dhadas Distt Kapurthala	East Vinod Nagar H. No J-6 Near Kalyan pur Delhi
11.	Smt Jasbir Kaur wd/o S. Tirlok Singh	C/o Harinder Kaur 19/62 Mohalla Seenpura Distt Kapurthala	H. No. RZ-38 Near Dabary Village New Delhi
	(7) DISTRICT LUDHIANA—(75 cases) :		
1.	Smt Bhupinder Kaur wd/o S. Bant Singh	Vll. Daipai PO. Jodhan, Distt Ludhiana	F-5 H No. 98 Sultanpur New Delhi
2.	Smt. Charanjit Kaur wd/o S. Kulwant Singh	Vll. Daipai P.O. Jodhan, Distt Ludhiana.	Sultanpuri Delhi
3.	Smt Charan Kaur wd/o S. Joginder Singh	VPO. Issewal Teh & Distt Ludhiana	Delhi Road Mohalla Majhola Muradhabad (UP)

1	2	3	4
4.	Smt. Chamkaur Kaur wd/o S Ram Singh	New Jail, Tajpur Road, Prit Nagar, Ludhiana	195/13 Kalyanpuri Delhi
5.	Smt. Dhan Kaur wd/o S. Ram Singh	New Jail, Tajpur Road, Prit Nagar, Ludhiana	11/179 Kalyanpuri Delhi
6.	Smt Davinder Kaur wd/o S. Pripap Singh	H. No. 445/100 B-J Bhai Randhir Singh Nagar Ludhiana	H No 269 Fazalpur Delhi
7.	Smt. Gurcharan Kaur wd/o S. Jang Bahadur Singh	Gurdwara Saraba Nagar Singh Sabha Ludhiana	F-17 Fazalpur Delhi-92
8.	Smt. Gurdev Kaur wd/o S. Maghar Singh	V Daipai PO Jodhan Tehsil & Distt. Ludhiana	Sultanpur Delhi
9.	Smt. Gurbachan Kaur wd/o S. Avtar ingh	Radha Swami Road H. No 747/5-G, Gill Road Arjan Nagar Ludhiana	VPO. Pataadi Distt. Gurgaon (Haryana)
10.	Smt Gudo Bai wd/o S. Atam Singh	New Jail, Tajpur Road, Prit Nagar, Ludhiana	Kalyan puri, Delhi
11.	Smt. Gurbachan Kaur wd/o S. Mohnder Singh	Moh. Prem Nagar H. No. 764 Ludhiana	Gandhi Nagar, H No. 6833 Delhi
12.	Smt. Harmjiaer Kaur wd/o S. Surinder Singh	C/o Gurbax Singh Gulati H. No 198 Kailash Nagar, Jodhewal Basti, Ludhiana	Mahavir Nagar, Dyarthna Dstt Ettahva (UP.)
13,	Smt. Harnam Kaur wd/o S. Kharak Singh	H. No. 415, ZG Balmik colony, Habowal Kalan, Ludhiana	H. No. R.Z. 125, Jiwan Park, Delhi
14.	Smt. Jeet Kaur wd/o S. Ranjit Singh	H. No. 43, Janta Colony, Gali No. 3, Jodhawal, Distt. Ludhiana	H. No. 49, L.D.A. Colony, Kanpur Road, Lakhnow (U.P.)
15.	Smt. Jit Kaur wd/o S. Sham Singh	New Jail, Tajpur Road, Prit Nagar, Ludhiana	Kalyanpuri, Delhi
16.	Smt. Joginder Kaur wd/o S. Mohinder Singh	Ditto	Ditto
17.	Smt. Jagmohan Kaur wd/o S. Jagir Singh	H. No. 620, Kucha Ahowdri Zriat, Ludhiana	216/4, dabu Purva Colony, Kidwai Nagar, Kanpur
18.	Smt. Jagan Kaur wd/o S. Waryam Singh	New Jail, Tajpur Road, Prit Colony, Ludhiana	Kalyanpuri, Delhi
19.	Smt. Jaspal Kaur wd/o S. Harvinder Singh	H. No. B-11, 1355 Khurd Moh, Ludhiana	C/o Jit Singh Baraddy Road Shah Jahanpur, (U.P.)
20.	Smt. Janam Kaur wd/o S. Jorawar Singh	New Jail, Tajpur Road, Prit Nagar, Ludhiana	11/61, Kalyanpuri, Delhi
21.	Smt. Kulwant Kaur wd/o S. Amrik Singh	Gurudwara Singh Sabha, Sarabha Nagar, Ludhiana	H. No. 44/6-B-5, Gobind Nagar, Kanpur

1	2	3	4
22.	Smt. Krishna Devi wd/o S. Inder Singh	H. No. 1955/3, New Patel Colony, Habowal Kalan, Distt. Ludhiana	Modhi Nagar, House No. 433-C (U.P.)
23.	Smt. Kailash Kaur wd/o S. Sohan Singh	Islam Ganj, H. No. 1164, Ludhiana	Sultanpuri, H. No.126, Delhi
24.	Smt. Kaushlya Kaur wd/o S. Joginder Singh	428/11, Mohalla Gobind-pura, Khanna	Budh Bihar, Thana Sultanpuri, Dehi
25.	Smt. Kulwant Kaur wd/o S. Sukhdev Singh	H. No. 700, Opp. Sardar Jang Ghar, Chuni Moh., Ludhiana	Kushal puri, H'anuman-Park, K anpur (U.P.)
26.	Smt. Manjit Kaur wd/o S. Amarjit Singh	H. No. 639, B. No. 2, Kucha Aniat, Jail Road, Ludhiana	1/3619, Tiagi Colony Ram Nag pur Shadra, Delhi
27.	Smt. Manjit Kaur wd/o S. Lal Singh	Guru Nanak Nagar Colony, c/o Gopal Singh, Opp. Guru Nanak Engineering College, Gill Road, Ludhiana	H. No. F-1259, Sunder Nagri, Delhi
28.	Smt. Mala Kaur wd/o S. Labh Singh	C/o Gurdwara Singh Sabha, Khanna, Distt. Ludhiana	Dhole Piaya Mathra (U.P.)
29.	Smt. Narinder Kaur wd/o S. Kamaljit Singh	B-1 676, Chuni Moh., Ludhiana	H. No. 55, Bindra Puri, Delhi-59
30.	Smt. Parkash Kaur wd/o S. Mohinder Singh	V.P.O. Kamalpura, Tehsil Jagraon	H. No. 2665, Kailash Nagar, P.O. Gandhi Nagar, Delhi
31.	Smt. Rani wd/o S. Jarnail Singh	New Jail Road, Tajpur Road, Prit Colony, Ludhiana	Kalyanpuri, Delhi
32.	Smt. Ram Kali wd/o S. Mala Singh	Ditto	H. No. 11/464, Kalyan Puri, Delhi-B-11
33.	Smt. Rup Kaur wd/o S. Wazir Singh	Ditto	H. No. 191, Jamma Park, Kalyanpuri, Delhi
34,	Smt. Ram Piari wd/o S. Rulda Singh	Ditto	Kalyanpuri, 13/195, Delhi
35.	Smt. Ram Kaur wd/o S. Bhagat Singh	Ditto	11/205, Kalyanpuri, Delhi
36.	Smt. Reshmi wd/o S. Gurbax Singh	C/o Prem Nath, Committee wala, New Kundanpuri, Ludhiana	J-211, Kartar Nagar, Shahdra, Delhi
37.	Smt. Swaran Kaur wd/o S. Budh Singh	Model Gram Gurudwara Singh Sabha, Mallowa High School, Ludhiana	26/60, Sewa Gram Dada Nagar, Kanpur (U.P.)
38.	Smt. Surjit Kaur wd/o S. Singra Singh	V. Daipai, P.O. Jodhan, Distt. Ludhiana	F-5, H. No. 99, Sultanpuri, Delhi

1	2	3	4
39.	Smt. Swaran Kaur wd/o S. Balbir Singh	H. No. 406, Z.G. Balmik Colony, Habowal Kalan, Distt. Ludhiana	R.Z. H. No. 25,Jiwan Park, Janakpuri, Delhi
40,	Smt. Sital Parkash Kaur wd/o S. Gurbhej Singh	B-1 1135, Chuni Moh., Ludhiana	Gola Mohalla, Arraha (Bihar)
41.	Smt. Surinder Kaur wd/o S. Beant Singh	H. No. 1661, Abdullapur Basti, Ludhiana	Q. No. 590-E, Bran Colony, Janta Nagar, Kanpur (U.P.)
42	Smt. Surjit Kaur wo/d S. Gurbachan Singh	New Jail,Tajpur Road, Prit Colony, Ludhiana	13/136, Kalyanpuri, Delhi
43.	Smt. Sham Kaur wd/o S. Khajan Singh	Ditto	13/122, Kalyanpuri, Delhi
44.	Smt. Santosh Kaur wd/o S. Sarup Singh	Ditto	13/137, Kalyanpuri, Delhi
45.	Smt. Tajinder Kaur wd/o S. Darshan Singh	V.P.O. Nagangwal, Distt. Ludhiana	M.I.G. Colony, House Nol J-41,Indor (M.P.)
46.	Smt. Tajinder Kaur wd/o S. Satvir Singh	H. No. 17, South Model Town, Ludhiana	127/U/9, Nirala Nagar, Kanpur (U.P.)
47.	Smt. Vira Kaur wd/o S. Arjan Singh	Gurudwara Singh Sabha, Khanna	Dhole Piaya Mathura (U.P.)
48.	Smt. Amarjit Kaur wd/o S. Bir Singh	V.P.O. Tugal, Tehsil & Distt. Ludhiana	..
49.	Smt. Amrit Kaur wd/o S. Charan Singh	H. No. 884, Mohalla Taj Ganj, Ludhiana	Tikuri Road, Gaya (Bihar)
50.	Smt. Balwinder Kaur wd/o S. Darshan Singh	New Jail, Tajpur Road, Prit Colony, Ludhiana	13/119, Kalyanpuri, Delhi
51.	Smt. Harwinder Kaur wd/o S. Ajit Singh	H. No. J-10/64, Bhai Randhir Singh Nagar, Ludhiana	57/6, Shahpur, New Delhi
52.	Smt. Harjit Kaur wd/o S. Sant Singh	H. No. J-10/64, Bhai Randhir Singh Nagar, Ludhiana	57/1 Shahpur, Tilak Nagar, New Delhi
53.	Smt. Jasbir Kaur wd/o S. Paramjit Singh	C/o Rajinder Singh, H. No. 824, Gali No. 6, Manjit Nagar, Ludhiana	122-80, Jiwan Singh Park, Utam Nagar, Delhi
54	Smt. Labh Kaur wd/o Mohinder Singh	Ditto	10088-5, B-Magalpuri, Delhi
55.	Smt. Mohinder Kaur wd/o S. Harminder Singh	H. No. 1411/3, Moh. Islam Ganj, Ucha Tibba, Ludhiana	Sakar Puri, Mandawali, Jamna Park Delhi
56.	Smt. Paramjit Kaur wd/o S. Karnail Singh	Gali No. 7, Manjt Nagar, House No. 794, Ludhiana	B-3, No. 155, Nand Nagri, Delhi

1	2	3	4
57.	Smt. Rajinder Kaur wd/o S. Jagmohan Singh	V.P.O. Ghudani Kalan, c/o Sucha Singh, Patti Hindu, Tahsil Khanna	Plot No. 55, Bhubnesh war, Orissa
58.	Smt. Surinder Kaur wd/o S. Sukhdev Singh	H. No. 665/1, Gurdev Nagar, c/o Prem Singh Matharro, Distt. Ludhiana	R.Z. 66, Sagar Puri, Delhi-46
59.	Smt. Gurbir Kaur wd/o S. Manmohan Singh	R. Z. 385, Balmik Colony, Habowal Kalan, Distt. Ludhiana	R.Z. 72, Janakpuri, New Delhi
60.	Smt. Bhupinder Kaur wd/o S. Baldev Singh	H. No. 760, Kailash Nagar, Sherpur Road, Ludhiana	373, Sant Nagar, New Delhi
61.	Smt. Balwinder Kaur wd/o S. Pritam Singh	MIG f11, Jalalpur Colony, Ludhiana	Gandhi Nagar, Bhar-thna (U.P.)
62,	Smt. Gurdeep Kaur wd/o S. Gurmail Singh	840-A, MIG Colony, Jamalpur, Ludhiana	A-116/13, Shadra, Delhi
63.	Smt. Gurdial Kaur wd/o S. Ram Singh	ZIG-H-No. 406, Balmik Nagar, Habowal Kalan, Ludhiana	118-B, Utam Nagar, Delhi
64.	Smt. Hartans Kaur wd/o S. Sulhdev Singh	V. Ghuman, P.O. Sudhar, Tehsil Jagraon	Passa Bai Colony, Barida, Gujrat
65.	Smt. Harjit Kaur Wd/o S. Rajinder Singh	B-10, 665, Khurd Moh. Ludhiana.	R.Z. 1/295, Best Sagar Pur, New Delhi
66.	Smt. Jasbir Kaur Wd/o S. Tarlok Singh	H. No. 47/91, St. No. 7 New Simla Puri, Ludhiana.	R.Z. Best Sagar Pur, New Delhi
67.	Smt. Jaswant Kaur Wd/o S. Jit Singh	C/o Prem Singh Mathru, 665/1, Gurdev Nagar, Ludhiana.	R.Z. 66, Sagar Pur Delhi
68.	Smt. Karnail Kaur W/o S. Nachhattar Singh	V. Sardeke, P.O. Chachrari, Tehsil Jagroan.	H.No. 10, Gali No. 1, Ashok Nagar, Delhi
69.	Smt. Kartar Kaur Wd/o Sohan Singh	V.P.O. Chappar, c/o Ralla Singh, Patti Tara Singh, Teh. & Distt. Ludhiana.	H. No. 42/2, Gandhi Colony, Mujafar Nagar (U.P.)
70.	Smt. Kamaljit Kaur Wd/o S. Harminder Singh	H. No. 3130, Gali No. 12 New Janta Nagar, Ludhiana.	Holi Mandi Patodi, Distt. Gurgoan (Haryana)
71.	Smt. Kulwant Kaur Wd/o S. Ram Singh	H. No. 1805, Gali No. 24, Ram Nagar, Ludhiana	H. No. 28, Jagar Pur Near Ganda Nala, Delhi
72.	Smt. Manjit Kaur Wd/o Sh. Ajit Singh	H. No. 760, Kailash Nagar, Sherpur Road, Ludhiana.	J-24, East Manohar Nagar, Kalayanpuri Delhi
73.	Smt. Surinder Kaur wd/o S. Kulwant Singh	C/o Amar Singh, Delho, V.P.O. Chaurian, Tehsil Samrala	H. No. 879, Ashok Nagar, Shahdra, Delhi

1	2	3	4
74.	Smt. Manmohan Kaur Wd/o S. Charanjit Singh	863-B, M.I.G., Colony Jamalpur, Ludhiana	R.Z. 3/252, Sagarpur, New Delhi.
75.	Smt. Kulwant Kaur Wd/o Wd/o., S. Joginder Singh	M.I.G., Colony, Jamalpur, Ludhiana	R.Z. 36-A, Ragu Nagar, Fankha Road, Delhi
	(8) DISTRICT PATIALA—(9 Cases)		
1.	Smt. Amrit Kaur Wd/o S. Pritam Singh	C/o Sh. Amrik Singh, Kothi No. 89, Sewak Colony, Patiala	H.No. R.Z. 35, Raghu Nagar, Janakpuri,, Delhi-6
2.	Smt. Jasbir Kaur Wd/o S. Avtar Singh	Ditto	Ditto
3.	Smt. Prem Kaur Wd/o S. Kuldip Singh	H. No. 57, Dashmesh Nagar, Patiala	H. No. N. B. 57, Sakkar pur, Extension, Delhi-92
4.	Smt. Manmohan Kaur Wd/o S. Gurbax Singh	H. No. 5, Gurdwara Sahib, Moti Bagh, Patiala	Y-740, Nara Lodi, Delhi-41
5.	Smt. Jagmohan Kaur Wd/o S. Jaspal Singh	234/5 Shahi Samadhan Road, Patiala	7/C/5, Tegore Street, Babarpur Shahdra, Delhi
6.	Smt. Harjinder Kaur Wd/o S. Pritam Singh	H. No. 5, Gurdwara Sahib, Moti Bagh, Patiala.	Y-718, Nara Lodhi, Delhi-41
7.	Smt. Updesh Kaur w/o S. Tirlok Singh	Ditto	H. No. R-688 Nara Lodi, Delhi41.
8.	Smt. Kartar Kaur Wd/o S. Piara Singh	H. No. G-80, Gobind Nagar, Model Town, Patiala	H. No. B-5/410 Nand Nagri, Delhi-93
9.	Smt. Inderjit Kaur Wd/o S. Gurcharan Singh	H. No. 5, Gurdwara Sahib, Moti Bagh, Patiala	Y-717, Nara Lodhi, Delhi-41.
	(9) DISTRICT ROPAR—(10 cases)		
1.	Smt. Nirmaljit Kaur Wd/o S. Pritam Singh	Gurudwara Singh, Sabha, Ropar	116/13-A, Gomri, Delhi.
2.	Smt. Gurdial Kaur Wd/o S. Ajit Singh	V.P.O. Wazirpur, Distt. Ropar	C.C.L. Jhingurada, Colony, Sindhi,(M.P.)
3.	Smt. Rattan Kaur Wd/o S. Piara Singh	Vill. Malan Jhallian, Distt. Ropar	Liwaspur Dhola Khuh, Delhi.
4.	Smt. Jasbir Kaur Wd/o S. Nirmal Singh	V.P.O. Bhaku Majra, Distt. Ropar	Jhingurada Colony, Sindhi, (M.P.)
5.	Smt. Rajinder Kaur Wd/o S. Darshan Singh	788, Guru Nanakpura Ropar	Mangalpuri, Delhi
6.	Smt. Satpal Kaur Wd/o S. Didar Singh	Village Sukhrampur, Teh. & Distt. Ropar	195, Parkash Company Udhepur, (Rajasthan)

1	2	3	4
7.	Smt. Surjit Kaur Wd/o S. Avtar Singh	V.P.O., Tala pur, Dist Ropar	WD. 17, Pritampura Delhi-34.
8,	Smt. Surinder Kaur Wd/o S. Joginder Singh	Village Bhiyora, P.O. Rangilpur, Distt. Ropar	H. No. 622, Nehru Inqlav Sakkarpur, Delhi
9.	Smt. Surinder Kaur Wd/o S. Agya Singh	Vill. Dakala P.O., Lodi Majra Distt. Ropar Distt. Ropar	D-35, Dhoala Khuh, Delhi.
10.	Smt. Charan Kaur Wd/o S. Amar Singh	Ditto	Ditto
	(10) District Sangrur —(5 cases)		
1.	Smt. Lakhwinder Kaur Wd/o S. Jangir Singh	Vill. Mandian, P.O. Khas Teh. Malerkotla.	Nand Nagri, Delhi.
2.	Smt. Surjit Kaur Wd/o S. Harchand Singh	C/o Nachhattar Singh s/o S. Attar Singh of Sherpur Patti Thind, Tehsil Malerkotla	Raj Nagar, Palam New Delhi-45.
3.	Smt. Jaswant Kaur Wd/o S. Gurjit Singh	C/o Gurmit Pal Singh, Chhabra Niwas, Behind Ranbir Govt. College, Sangrur.	H. No. 196, Indra Colony, New Sabji Mandi, New Delhi.
4.	Smt. Nachhattar Kaur Wd/o. S. Jang Singh	Vill. Kup Khurd, P.O. Kup Kalan, Teh. Malerkotla	Rashana Road, Delhi.
5.	Smt. Amarjit Kaur Wd/o. S. Harbans Singh	Vill. Dhura, P.O. Dhuri, Sub-Tehsil Dhuri, Distt. Sangrur.	H. No. 25/232 Tarlok Puri, Delhi.
	(11) District Amritsar—(66 cases)		
1.	Smt. Shanti Wd/o S. Jaswant Singh	V. &. P.O. Terran Kalan Tehsil Ajnala.	Jaswant Singh, Hotelwala P.O. Gokalpuri D.S. Bajwa Company, Loni Border Delhi-94.
2.	Smt. Joginder Kaur Wd/o S. Surjit Singh	V.&.P.O. Gandi Wind Patt, Teh. Taran Taran	V. & P.O. Bijwasan Delhi.
3.	Smt. Balwant Kaur Wd/o S. Mohinder Singh	V. &. P.O. Jabbowal, Tehsil Baba Bakala.	V. &. P.O· Bakaro (Steel Industries) Delhi.
4.	Smt. Janam Kaur Wd/o. S. Sarwan Singh	H. No. 20, Gali No. 3 Hussainpura, Amritsar	H. No. 720, Nang Loyi New Delhi.
5.	Smt. Amarjit Kaur Wd/o S. Tirth Singh	H. No. 469, Sarifpura Rani Bazar, Gali No. 8, Amritsar	R.Z.B-98, Uttam Nagar, Bindapur Gaon, Partap Bag, Delhi.
6.	Smt. Gurnam Kaur Wd/o S. Chetan Singh	Vill. Jamsatpura .P.O. Tarn Taran (Amritsar)	Jagatpuri, Mandoli Road, Shahdra, Delhi.

1	2	3	4
7.	Smt. Parkash Kaur Wd/o S. Makhan Singh	V.&.P.O. Jabowal Tehsil Baba Bakala	C/o Gaman India Ltd, Surat Tapi Bridge, Delhi.
8.	Smt. Gurmit Kaur Wd/o S. Gian Singh	Vill. Lidhar, P.O. Khas Tehsil Baba Bakala, Distt. Amritsar.	132-C, Jagatpuri, Nand Nagri, Delhi.
9.	Smt. Sukhdeep Kaur Wd/o S. Dalbir Singh	Vill. Parewal P.O. Ramdass, Tehsil Ajnala	H. No. 1021, Janta Colony, Nand Nagri, Delhi-93
10.	Smt. Amarjit Kaur Wd/o. S. Puran Singh	Gurudwara Baba Deep Singh, V. &. P.O. Bikhi-wind Tehsil Patti.	Palam Road, Mahavir, Inqlev R.Z. 26, New Delhi.
11.	Smt. Inder Kaur Wd/o S. Gopal Singh	H. No. 4680, Guru, Nanak Wara, Amritsar	11/3, Nagar Palika Dada Nagar, Kanpur.
12.	Smt. Kulwant Kaur, Wd/o S. Pal Singh	V. &.P.O. Tharu Tehsil Tarn Taran	Delhi.
13.	Smt. Piar Kaur Wd/o Bhajan Singh	V. &. P.O. Jalal Usman, Tehsil Baba Bakala.	Gujrat
14.	Smt. Mohinder Kaur Wd/o. S. Gurmail Singh	V. &.P.O. Khadur Sahib Patti Falia wali,. Distt. Amritsar..	Haryana.
15.	Smt. Satvinder Kaur, Wd/o S. Jagraj Singh	Vill. Khela P.O. Fateh-bad Teh. Tarn Taran	V. & P.O. Nana Kheri Distt. Gunna (M.P.)
16.	Smt. Rattan Kaur, Wd/o S. Dalip Singh	V. &. P.O. Jabowal, Tehsil Baba Bakala	Sector 2-D Q. No. 1, 308, Bakharo Distt. Dhanbad (Bihar)
17.	Smt. Manjit Kaur Wd/o S. Harcharan Singh	Vill. Parewala, P.O. Ramdass, Tehsil Ajnala	1142, Dada Flats, Anand Nagri, Delhi-93
18.	Smt. Sukhjinder Kaur Wd/o. S. Jasbir Singh	Ditto	1018, Janta Flat, Anand Nagri, Delhi-93.
19.	Smt. Manjit Kaur, Wd/o S. Kuldip Singh	C/o S. Surjit Singh Constable, V. &. P.O. Do-Burji, Tehsil and Distt. Amritsar	41 A-R.Z. Raghu Nagar, New Delhi-45.
20	Smt. Davinder Kaur Wd/o S. Balbir Singh	C/o S. Harjit Singh, H. No. 109, Gali No. 10 Pawan Nagar, Batala Raod, Amritsar.	House No. 13/3 R.Z. 92, Nazafgarh Sunider Garden New Delhi.
21.	Smt. Surinder Kaur Wd/o S. Santokh Singh	H. No. 537, East Mohan Nagar, Amritsar	632-A, Kartarpura, Model Colony, Jamana Nagar (Haryana)
22.	Smt. Kans Kaur Wd/o Roshan Singh 2	H. No. 193/20, Gali No. 2, Kot Mit Singh Chati Wind Road, Near Canal, Amritsar.	Gali No. 3 H. No. 636 Sector 9-A, Bakharo Steel Co. Dhanbad (Bihar)

1	2	3	4
23.	Smt. Paramjit Kaur Wd/o S. Avtar Singh	C/o Surjit Kaur, H, No. 9173/36/Guru Nanak Wara Bazar No. 7 ·, Sultanpur Road, Amritsar.	192 Joshan Colony Urai, Distt. Jalor (U.P.)
24.	Smt. Narinder Kaur Wd/o S. Joga Singh	V. & P.O. Fallo ke Tehsil, Tarn Taran.	T. 85, Baljit Nagar Punjabi Basti, New Delhi.
25.	Smt. Amarjit Kaur Wd/o S. Gurnam Singh	C/o Bawa Singh Gill, Near Ralia Fatak, Partap Bazar, Chhehrata, Distt. Amritsar.	R.Z. 115, Vijay, Inqlev, Palam Road, New Delhi.
26.	Smt. Ajit Kaur Wd/o S. Jetha Singh	G.T. Road, Do-Burji Tehsil & Distt. Amritsar	H. No. A/31, B-Block New Ashok Nagar, Delhi.
27.	Smt. Kuldip Kaur Wd/o S. Sohan Singh	C/o R.P. Singh 4754-A, Guru Nanak Wara, Amritsar.	Ranchi.
28.	Smt. Astinder Kaur Wd/o S. Didar Singh	Ditto	Ditto
29.	Smt. Narinder Kaur Wd/o S. Rattan Singh	H. No. 264, Gali No. 1 Moh. Shekhpura, Jandiala Guru	H. No. 57-A Garhwali Mohalla, Laxmi Nagar, New Delhi.
30.	Smt. Sant Kaur Wd/o S. Harbans Singh	L 15 D, Railway Colony, Amritsar.	Vaziran bad Pul Khas Khanjuri A.N. 5/18 New Delhi-53.
31.	Smt. Gurcharan Kaur, Wd/o S. Mohinder Singh	C/o Sh. Pritam Kaur, Gurnam Nagri, Mandir Wali Gali, House No. 180, Amritsar.	1/23 Jahangir puri Delhi.
32.	Smt. Joginder Kaur Wd/o, S. Pal Singh	C/o S. Harinder Singh Plot No. 47, Jaspal Nagar, Sultan-wind Road, Amritsar.	C/382, Mandoli Road, Shahdra, Delhi-93.
33.	Smt. Gurmit Kaur Wd/o S. Amrik Singh	C/o S. Ranjit Singh, G.T. Road, Do-Burji, Amritsar	E-151, Subhash Mohalla, Larth Gunda, Delhi-53.
34.	Smt. Jaswant Kaur Wd/o. S. Mastan Singh	G.T. Road, D-Burji, Amritsar	R.Z. 35-A Raghu Nagar, New Delhi.
35.	Smt. Surinder Kaur Wd/o S. Surjit Singh	Ditto	Ditto
36.	Smt. Rajwant Kaur Wd/o S. Mohinder Singh	Ditto	A/3633, Ram Nagar, Colony, Delhi-32
37.	Smt. Swaranjit Kaur, Wd/o S. Sukhdev Singh	C/o R.K. Tailor Chowk Darbar Sahib, Lungar Bazar, Tarn Taran	A. 21 Gamri Gurudwara wali Gali, Bhajanpura Delhi-53.
38.	Smt. Prem Kaur Wd/o S. Baldev Singh	C/o S. Gurdip Singh Village Satowal P.O. Jamalpur, Teh. Baba Bakala.	B. 258/8, Ashok Nagar, Mandoli Road, Shandra, Delhi-93.

1	2	3	4
39.	Smt. Swinder Kaur Wd/o S. Pritam Singh	Vill. Rattan P.O. Mode Tehsil & Distt. Amritsar	Talidi Basti, Sadarpur, Tehsil and Distt. Dhanbad (Bihar)
40.	Smt, Manjit Kaur Wd/o S. Harjit Singh	C/o S. Kulwant Singh H. No. 1802, Gol Maseet, Gali No. 5 Sharif pura Amritsar.	A. 104, Gamri P.O. Jagpur, Delhi-53.
41.	Smt. Janki Rani Wd/o S. Sardar Singh	C/o S. Kulwant Singh H. No. 1802 Gali No. 5, Gol Maseet, Sharif pura, Rani Bazar, Amritsar.	103-A, Gamri P.O. Maujpur, Delhi-53
42.	Smt. Harjinder Kaur, Wd/o S. Balwant Singh	C/o S. Vir Singh H. No. 5, Kol Pala Singh Primary School Tarn Taran Rod, Amritsar.	152, Jagatpuri, Mandoli Road, Shahdra, Delhi-93.
43.	Smt. Jagir Kaur Wd/o. S. Gajjan Singh	C/o S. Balkar Singh Dodhi Gali No. 3 Indra Colony Jhabal Road, Amritsar	155-A, Jagatpuri Mandoli Road, Shahdra, Delhi-93.
44.	Smt. Bhagwant Kaur Wd/o S. Dalip Singh	B-7, Jodh Nagar Behind Shiv Mandir Sultanwind Road, Amritsar	P-42 Nath Colony Mandoli Road Shahdra Delhi-93.
45.	Smt. Surjit Kaur Wd/o S. Sagar Singh	Plot No. 5, Kot Palal Singh Behind Primary School, Taran Taran Road Amritsar.	A-19, Gamri Extension Punjabi Colony Delhi-93.
46.	Smt. Rajinder Kaur Wd/o S. Kartar Singh	C/o Central Khalsa Yateem Khana , Amritsar	Delhi
47.	Smt. Amarjit Kaur Wd/o S. Bahadur Singh	2412/5, Chowk Baba Sahib Amritsar	C/o Matro Motors, Patna.
48.	Smt. Raj Rani Wd/o S. Surinder Singh	1765, Baba Attal Bazar, Amritsar	306, Gali No.4, Chiraj Delhi.
49.	Smt. Jagdish Kaur Wd/o S Kehar Singh	1713, Guru Nanak Wara Amritsar	R.Z. 1/129, Shiv Mandir Marg, Raj Nagar, Part-I, Palam Colony, New Delhi-45.
50.	Smt. Satwant Kaur, Wd/o S. Baldev Singh	4342, Gali No. 7 Kot Baba Deep Singh Amritsar	Jaferpur Gali Sardaran wali, Delhi.
51.	Smt. Satnam Kaur Wd/o S. Amrik Singh	H. No. 134/9, Hargobind pura Dhobi Ghat, Kakiman wala Gate, Amritsar	C/o Gurcharan Singh Y-15/35, J.J. Colony Nagloyi, New Delhi.
52.	Smt. Kuldeep Kaur Wd/o S. Surjit Singh	Gali No. 2 Jawahar Nagar, Partap Bazar, Chehrrata, Amritsar.	Delhi.
53.	Smt. Kamaljit Kaur, Wd/o. Varinder Pal Singh	Plot No. 173-B, Shivala road, Amritsar	Vrinderpal Singh Boring wala Tikonia Tehsil Nigasam, Distt. Lakhimpur Kheri (U.P.)

1	2	3	4
54.	Smt. Gurmit Kaur Wd/o S. Anokh Singh	H. No. 4682, Gali No. 2 Sarwarpura, Sultanwind Gate, Amritsar.	5-C/16 Bunglo Flat Faridabad (Haryana).
55.	Smt. Gurinder Kaur Wd/o S. Kulwinder Singh	290, Tilak Nagar, Amritsar	H. No. 14-B/98 Sakkar pura, Delhi.
56.	Smt. Kuldip Kaur Wd/o S. Bawa Singh	1758/8, Nehru Colony, Gopal Nagar, Amritsar	82-A, Amar Colony, Nagloyi, Delhi-41.
57.	Smt. Manjit Kaur Wd/o S. Avtar Singh	H. No. 14, Judge Nagar 40, Khuh Joura Fatak Amritsar.	D 512/8 Ashok Nagar, Shahdra, Delhi-32.
58.	Smt. Balwinder Kaur Wd/o S. Udham Singh	3138, Gali No. 3 Azad Nagar, Putli Ghar, Amritsar.	Katras Road, Nawan garh Nirbakaro, Distt. Maheshpur (Bihar)
59.	Smt. Vidya Rani Wd/o S. Jaswant Singh	H. No. 40, Tehsilpura Gali No. 5, Amritsar	13/41, Tirlokpuri Delhi-91.
60.	Smt. Mohinder Kaur, Wd/o. S. Sukhvir Singh	Guru Ram Dass, Hospital Nar Singh Hostel, Amritsar	R. Z. 26-F Block Mahavir Road Palam 45, New Delhi.
61.	Smt. Parkash Kaur Wd/o S. Inder Singh	C/o Croree Sohan Singh Raghubir Singh Halwai, H. No. 800/5, Amritsar.	A-3 1314, Nand Nagri, Delhi-93.
62.	Smt. Swaran Kaur Wd/o. S. Raghubir Singh	469, Sharif pura Rani Bazar, Gali No. 8 Amritsar.	R. Z. B-98, Uttam Nagar Bindapur Gaon Partap Garden, Delhi.
63.	Smt. Madan Kaur, Wd/o S. Balwant Singh	369/7, Gali Devi wali, Joura Pipal, Amritsar	Janta Nagar Bara 3, Kanpur.
64,	Smt. Pritam Kaur Wd/o S. Gurmail Singh	Vill. Sara Kalan P. O. Takhtu Chak Tehsil Tarn Taran	V. P. O. Talwara, Tehsil Riasi, Jammu Kashmir Distt. Udhampur
65.	Smt. Charanjit Kaur Wd/o S. Inder Singh	C/o S. Kartar Singh H. No. 109/A Ranika Bag, Model Town, Amritsar.	Shakur Basti, 363/A, Rishi Nagar, Gali Mata Rani, Delhi-34.
66.	Smt. Chanan Kaur Wd/o S. Santokh Singh	C/o Master Subeg Singh Amrit High School, Hakiman wala, Amritsar	112 Kartar Nagar, Lal Mandir, Fohath Pushtata Shahdra, Delhi.

(12) District Bhatinda —(Nil).

Number and Names of the Widows/families alongwith their home addresses who were killed/affected in the aftermath of Operation Blue Star

DISTRICT—AMRITSAR

Serial No.	Particulars of family of military deserter soildier/officer killed and who are in jail and have been paid	No. Rank and Name of soldier/officer	Address	Category
1	2	3	4	5
1.	Smt. Shinder Kaur (Wife) ..	3369168 Nk Joga Singh	V.P.O., Chawinda, Teh. Ajnala	I
2.	S. Shangara Singh (Father) ..	2475463 Sep. Jaswinder Singh	V. Gohnewal, Teh. Ajnala	I
3.	Smt. Surjit Kaur (Mother) ..	3383803 Rect. Joginder Singh	V.P.O. Dhotian, Teh. Ajnala	I
4.	Smt. Gurmit Kaur (Wife) ..	3378066 Sep. Udham Singh	Vill. Rahal Chahal, P.O. Sangatpura Teh. Tarn Taran	I
5.	Smt. Lakhbir Kaur (Wife) ..	3367669 Sep. Pargat Singh	V & P O Chamba Kalan	I
6.	S. Mukhtar Singh (Father) ..	3882875 Rect. Ujagar Singh	V & P.O. Bangalipur, Teh. Tarn Taran	I
7.	Smt. Gurmit Kaur (Wife) ..	3370470 Nk. Sadhu Singh	Vill. Kotla Sadar, P.O. Kotla Gujeranwala, Teh. Ajnala	II
8.	Smt. Sukhwant Kaur (Wife) ..	2471145 Sep. Gurdial Singh	V & P.O. Dujowal, Teh. Ajnala	II
9.	Smt. Kulwinder Kaur (Wife) ..	3375683 Sep. Rur Singh	V. Jhander Man, Teh. Tarn Taran	II
10.	Smt. Manjit Kaur (Wife) ..	3369637 L/NK Amrik Singh	Vill. Harrian, P.O. Majitha	III
11.	Smt. Swaranjit Kaur (Wife) ..	3370117 Nk. Kuldip Singh	V & P.O. Begowal, Via. Majitha	III
12.	S. Ranjit Singh (brother) ..	3378372 Sep. Kulwant Singh	Vill. Umarpura, P.O. Budha Theh	III
13.	Smt. Narinder Kaur (Wife) ..	1259195 Nk. TA Gulzar Singh	Vill. Nathupur P.O. Bhakna Kalan	II

Serial No.	Particulars of family of military deserter solider/officer killed and who are in jail and have been paid	No., Rank and Name of soldier/officer	Address	Category
1	2	3	4	5
14.	Smt. Piar Kaur (Mother) ..	14345052 Gnr. Sukhjinder Singh	Vill. Chhappa Ram Singh, P.O. Fatehpur Rajputan	III
15.	Smt. Amarjit Kaur (Wife) ..	3368810 Nk. Kulwant Singh	V.P.O. Rajdhan, Teh. Baba Bakala	III
16.	Smt. Kulwant Kaur (Wife) ..	3366753 Sep. Amirk Singh	Vill. Saran, P.O. Tarsika	III
17.	Smt. Balwinder Kaur *alias* Smt. Surinder Kaur (Wife)	3386944 Sep. Palwinder Singh	Vill. Arjan Manga, Teh. Baba Bakala	III
18.	Smt. Kashmir Kaur (Wife) ..	3374973 L/NK Tarlochan Singh	V.P.O. Naushehra Pannuan	III
19.	Smt. Sarbjit Kaur (Wife) ..	3371123 Nk. Harbans Singh	V.P.O. Munchhal, Teh. Baba Bakala	II
20.	Smt. Sukhbir Kaur (Wife) ..	14325438 Gnr. Surinder Singh	V.P.O. Kairon, Teh. Patti	II
21.	Smt. Amarjit Kaur (Wife) ..	3365724 Sep. Kashmir Singh	Vill. Bhatal Bhai Ke P.O. Naushera Pannuan	II
22.	Smt. Jaswinder Kaur (Wife) ..	2464864 Hav. Baldev Singh	Vill. Bhalojla, Teh. Tarn Taran	II
23.	Smt. Daljit Kaur (Wife) ..	14347971 Gnr. Avtar Singh	V.P.O. Jagdev Kalan, Distt. Amritsar	III
24.	Smt. Narinderjit Kaur (Wife) ..	1455240 L/NK Gurdial Singh	V.P.O. Chak Misri Khan, P.O. Preet Nagar Teh. Ajnala	III
25.	L/NK Pargat Singh (Self) ..	3372263 L/NK Pargat Singh	Vill. Umarpura, P.O. Budha Theh, Teh & Distt. Amritsar	III
26.	Sep. Balwinder Singh (Self) ..	3374534 Sep. Balwinder Singh	V.P.O. Khabe Dogran (Khuh Tanjhewala) Teh. Tarn Taran	III
27.	Smt. Sukhjit Kaur (Wife) ..	3370805 Nk. Lakhwinder Singh	Vill. Sabhra Teh. Patti	III
28.	Smt. Jasbir Kaur (Wife) ..	14311805 NK TA Balkar Singh	V.P.O. Sohal, Teh. Tarn Taran	III

29.	Smt. Kulwant Kaur (Wife) ..	14452215	Gnr. Jasbir Singh	V.P.O. Chhajalwadi, Distt. Amritsar	III
30.	Smt. Gurmit Kaur (Wife) ..	3379853	Sep. Hardip Singh	V.P.O. Kang, Teh. Tarn Taran	III
31.	Gnr. Major Singh (Self) ..	14346206	Gnr. Major Singh	Vill. Bholewali, Teh. Ajnala	III
32.	Sep. Nishan Singh (Self) ..	378168	Sep. Nishan Singh	V.P.O. Loharke, Teh. & Distt. Amritsar	III
33.	Sep. Gian Singh (Self) ..	3773715	Sep. Gian Singh	V.P.O. Jalal Usman, Teh. Baba Bakala	III
34.	Sep. Hira Singh (Self) ..	3376785	Sep. Hira Singh	V.P.O. Sabhra, Teh. Patti	III
35.	Smt. Narinder Kaur (Wife) ..	3364381	Sep. Dilbag Singh	V.P.O. Varowal Thanewal, Teh. Tarn Taran	III
36.	Smt. Darshan Kaur (Wife) ..	14326295	Gnr. Sammund Singh	V.P.O. Musse Khurd, Teh. Tarn Taran	III
37.	Smt. Tajinder Kaur (Wife) ..	3372386	Sep. Seman Singh	V.P.O. Dubli, Teh. Patti	III
38.	Smt. Amarjit Kaur (Wife) ..	1430386	NK. Sucha Singh	Kamoke, P.O. Heir, Teh. Tarn Taran	III
39.	Smt. Darshan Kaur (mother)	3379592	Sep. Harpal Singh	Vill. Kaler, P.O. Bagrian Teh. Tarn Taran	III
40.	Smt. Narinder Kaur (wife)	3373940	Sep Satpal Singh	Vill. Kaler, P.O. Bagrian Teh. Tarn Taran	III
41.	Smt. Jasbir Kaur (wife)	3371452	Sep Baldev Singh	V.P.O. Muchhal Teh. Baba Bakala	III
42.	Smt. Joginder Kaur (wife)	3367340	Nk Jagtar Singh	V.P.O. Arjan Manga, Teh. & Distt. Amritsar	III
43.	Smt. Mohinder Kaur (mother)	14472336	Gnr. Gurvail Singh	Vill. Qila Jiwan Singh P.O. Khan Kot Teh. and Distt. Amritsar	III
44.	Smt. Inderjit Kaur (wife)	14325590	Gnr. Balraj Singh	V.P.O. Jagdev Kalan, Teh. Ajnala	III
45.	Smt. Charan Kaur (mother)	14331102	L/Nk Jarnail Singh	Vill. Bhullar, P.O. Bath, Teh. Tarn Taran	III
46.	Smt. Sukhwinder Kaur (wife)	3369572	Hav Jawahar Singh	Vill. Riar, P.O. Ajnala Distt. Amritsar	III
47.	Smt. Mohinder Kaur (mother)	14456364	Gnr. Parkash Singh	Vill. Dhol Kohna Teh. Patti	III
48.	Smt. Sowarn Kaur (mother)		Gnr. Sukhdev Singh	V.P.O. Khabe Rajputan, Teh. Baba Bakala	III
49.	Smt. Jagir Kaur (mother)	14337935	Dmc. Amrik Singh	V.P.O. Raipur Kalan, Teh. Amritsar	III

Serial No.	Particulars of family of military deserter soldier/officer killed and who are in jail and have been paid	No.	Rank, Name of Soldier/Officer	Address	Category
50.	Smt. Jagir Kaur (wife)	3367195	L/Nk Jarnail Singh	V.P.O. Sarhali, Teh. Tarn Taran	II
51.	Smt. Manjot Kaur (wife)	3375919	Sep Balkar Singh	Vill. Roriwala, P.O. Kang, Teh. Tarn Taran	II
52.	Smt. Balwinder Kaur (wife)	3378306	Sep Avtar Singh	Vill. Dhadhe, Teh. Amritsar	II
53.	Smt. Vir Kaur (wife)	1234333	Hav Gian Singh	Vill. Mallia, P.O. Tarn Taran	II
54.	Smt. Sarbjit Kaur (wife)	143316162	Gnr. Hardev Singh	Vill. Gujjarpura Distt. Amritsar	III
55.	Sep. Daljit Singh (self)	3381984	Sep Daljit Singh	Vill. Mehdipur, Via Khemkaran, Amritsar	III
56.	Smt. Jasbir Kaur (wife)		Sep Shangara Singh	Vill. Burj Rai Ka, Distt. Amritsar	III
57.	Sep. Jasbir (self)	14900505	Sep Jasbir	Vill. Awan P.O. Ramdas, Teh. Ajnala	III
58.	Rect Ram Singh (self)	3383825	Rect Ram Singh	Vill. Mattia, P.O. Ugraulakh, Teh. Ajnala	III
59.	Sep Dhulla Singh (self)	3381477	Sep Dhulla Singh	Vill. Sanghna, P.O. Bhajanpur, Teh. Patti	III
60.	Smt. Jagir Kaur (wife)	3372974	Sep Jaswant Singh	Vill. Kotli Dhola Sah, Distt. Amritsar	II
61.	Smt. Manjit Kaur (wife)	3372601	Sep. Tarsem Singh	Vill. Khiala Khurd, Teh. Ajnala	III
62.	Smt. Balbir Kaur (wife)	3364047	Sep. Kulwant Singh	Vill. Warana, P.O. Lalpur, Teh. Tarn Taran	III
63.	Smt. Parkash Kaur (wife)	3363714	Hav. Karam Singh	V.P.O. Sabhra, Teh. Patti	III
64.	S. Jarnail Singh (father)	3382518	Rect. Sukhwinder Singh	V.P.O. Gandiwind Dhattal, Distt. Amritsar	I
65.	Smt. Manjit Kaur (wife)	3372553	Sep. Sukhdev Singh	V. & P.O. Bachhoana, Teh. Mansa	II

66.	Smt. Gurbachan Kaur (mother)	3380972	Sep. Harpal Singh	V& P.O. Malka, Teh. Phul	II
67.	Smt. Surinder Kaur (wife)	3370421	Nk. Balkar Singh	Vill. Chak Ram Singh Wala, Teh. Bhatinda	II
68.	Nk Bharpur Singh (self)	3370983	NK. Bharpur Singh	Vill. Chanarthal, P.O. Maisar Khana, Teh. Talwandi Sabo	III
			DISTRICT FEROZEFUR		
1.	Smt. Kuldip Kaur ,(wife) ..	33,440	L/NK Pargat Singh	Village Kohala, P.O. Khosa Pal Singh, Tehsil Zira, District Ferozepur	II
2.	Smt. Majit Kaur (wife) ..	10478587	Sep. Pritam Singh	Village Agawar Sidhwan, Dharmkot, Tehsil Zira, District Ferozepur	II
3.	Smt. Manjit Kaur (wife) ..	3373129	L/NK Harbhajan Singh	Village Pandori Khattrian, P.O. Launga Deva, Tehsil Zira	II
4.	Smti Daljit Kaur (wife) ..	3356182	Hav Angrez Singh	Village Wara Pahwindian, P.O. Awan, Tehsil Zira, District Ferozepur	II
5.	Smt. Mohinder Kaur (Mother) ..	14455969	Gnr, Ravinder Singh	V.P.O. Bhinder Kalan, Tehsil Zira, District Ferozepur	III
6.	S. Thana Singh (father) ..	3381905	Sept. Hakam Singh	Village Buianwala, P.O. Talwandi Bhai, Tehsil Ferozepur	II
7.	Smt. Jagir Kaur (mother) ..	337877	Sep. Mehar Singh	Viilage Gagra, P.O. Karyal, Tehsil Zira Disrict Ferozepur	III
8.	Smt. Manjit Kaur (wife) ..	3379523	Sep. Shingara Singh.	Village Deneke, P.O. Makhu, Tehsil Zira,	II
9.	S. Mohinder Singh (father) ..	3377688	Sep. Buta Singh	V.P.O., Gill via, Mudki, Tehsil Ferozepur	II
10.	Smt. Gurmail Kaur (wife) ..	3362261	Hav. Bahal Singh	V.P.O. Gill via Mudki, Tehsil Ferozepur	II
11.	Smt. Kulwant Kaur (wife) ..	3371076	L/NK Balwinder Singh	54 Kasuri Gate, Ferozepur City	II
12.	Smt. Harbans Kaur (mother) ..	2376845	Sep. Suba Singh	Village Malang Shah Wala, P.O. Makhu, District Ferozepur	II
13,	Smt. Jagwant Kaur (wife) ..	3370568	Nk Amar Singh	Village Dastur Sahibwala, Basti Harihar, Tehsil Ferozepur	II
14.	S. Piara Singh (father) ..	3372426	Nk. Surjit Singh	Village Pattuwala, Tehsil Ferozepur	II

Serial No.	Particulars of faimily of military deserters/solidier/officer killed and who are in jail and have been paid	No.	Rank and Name	Address	Category
1	2		3	4	5
			DISTRICT GURDASPUR		
1.	Smt. Amarjit Kaur ..	3376370	Sep. Iqbal Singh	Village Kothe Majithi, P.O. Behrampur, Tehsil Gurdaspur	I
2.	Smt. Gur Kaur (mother) ..	4457741	Sep. Bahadur Singh	Village Bhaini Paswal, P.O. Jogowal Bet	II
3.	Smt. Pritam Kaur (mother) ..	3381900	Sep. Joginder Singh	Village Alarpindi, P.O. Hardo, Channi,	I
4.	Smt. Amarjit Kaur (wife) ..	1247469	L/Hav. Chanchal Singh	Village Tharewal, P.O. Harpur Dhandoli, Tehsil Batala	II
5.	Smt. Gurbachan Kaur (mother) ..	3381298	Sep. Kulbir Singh	Village Mirthal, Tehsil Pathankot	II
6.	Smt. Sulakhni (mother) ..	3381245	Sep. Piara Singh	Village Tajpur, P.O. Dorangla	II
7.	Smt. Rita Devi (wife) ..	3377024	Nk Balkar Singh	Village Barnala, P.O. Gurdaspur	II
8.	Smt. Baljit Kaur (wife) ..	1254131	L/Hav. Sarwan Singh	V. & P.O. Mirthal, Tehsil Pathankot	II
9.	Smt. Narinder Kaur (wife) ..	14345830	Opr. Bhupinder Singh	Village Chardu Wadala, P.O. Barila Kalan	II
10.	Smt. Ranjit Kaur (wife) ..	3369816	Hav. Hari Singh	V. & P.O. Chak Sharif, Tehsil Gurdaspur	II
11.	Smt. Amarjit Kaur (wife) ..	14331352	L/Nk. Amrik Singh	V.P.O. Kalanaur, Tehsil Gurdaspur	II
12.	Smt. Balbir Kaur (wife) ..	3356066	Hav. Bachan Singh	Village Jhanda Lobala, P.O. Bhaini Main Khan, Teh. Gurdaspur	II
13.	S. Jarnail Singh (Brother) ..	2469600	L/Nk Bakshish Singh	H. No. 207, Partap Nagar, Railway Road, Qadian, Tehsil Batala	II
14.	Smt. Jaswinder Kaur (wife) ..	1250635	Hav. Uttam Singh	V.P.O. Beri, Tehsil Gurdaspur	II

15.	Smt. Balwinder Kaur (wife) ..	14350045	Gnr. Swarup Singh	Village Sekha, P.O. Maghar Mudian, Tehsil and District Gurdaspur	III
16.	Smt. Mohinder Kaur (wife) ..	3369334	Hav. Baldev Singh	V.P.O. Fattu Nangal, Tehsil Gurdaspur	III
17.	Smt. Gurmit Kaur (wife) ..	3369740	PA/Nk. Amrik Singh	Village Amipur. P.O. Bhopar Saydan, Tehsil Gurdaspur	III
18.	Smt. Joginder Kaur (wife) ..	3373708	Sep. Jagir Singh	Village Bhajraj, P.O. Dhariwal, Tehsil and and District Gurdaspur	III
19.	Smt. Kulwant Kaur (wife) ..	3369989	Sep. Gurnam Singh	V.P.O. Sharif, Tehsil Gurdaspur	III
20.	Smt. Piar Kaur (mother) ..	3379362	Sep. Jaswant Singh	Village Ray Chak, P.O. Naurhebra Majja, Singh, Tehsil and District Gurdaspur	III
21.	Smt. Sawinder Kaur (Mother) ..	3375253	Sep. Balwinder Singh	Village Sheikhpura, P.O. Jaintipur, Tehsil Batala, District Gurdaspur	III
22.	Smt. Sukhwinder Kaur (wife) ..	3379446	Sep. Sucha Singh	Village Chhani Tola, P.O. Jangsl, Tehsil Pathankot	III
23.	Smt. Vidya (wife) ..	3366705	Hav. Sarup Singh	Village Matle, P.O. Khudi Cheema, Tehsil Batla	III
24.	Smt. Sukhwinder Kaur (wife) ..	3377633	Sep. Fuljinder Singh	V.P.O., Kalanaur, Tehsil Gurdaspur	III
25	Smt. Kuldip Kaur (wife) ..	3371601	Sep. Balkar Singh	Village Ojla Kothi, P.O. Dalelpur, Tehsil Gurdaspur	II
		DISTRICT	HOSHIARPUR		
1.	Smt. Manjit Kaur (wife) ..	3374276	L/Nk Karnail Singh	V.P.O. Talwandi Sallan, Tehsil Dasuya, District Hoshiarpur	II
2.	Smt. Surjit Kaur (wife) ...	3361949	Hav. Gulzar Singh	Village Gorsian, P.O. Miani Tehsil Dasuya, District Hoshiarpur	II
3.	Smt. Chanan Kaur (Mother) ..	3377433	Sep. Gurmej Singh	Village Pandori Malian, P.O. Pandori Malian, P.O. Masit Palkot, Tehsil Hoshiarpur	II
4.	Smt. Swaran Kaur (Mother) ..	14460506	Gur. Jasbir Singh	Village Bahle, P.O. Garhdiwala, District Hoshiarpur	III

Serial No.	Particulars of family of military deserter soldier/officer killed and who are in jail and have been paid	No. Rank and Name of Soldier/Officer	Address	Category
1	2	3	4	5
5.	Smt. Jasbir Kaur (wife) ..	3364911 Sep. Chanan Singh	Village Rupowal, P.O. Garhdiwala, Tehsil Hoshiarpur	II
6.	Ex-Sub-Mela Singh (father) ..	3383353 Rect. Paramjit Singh	V.P.O. Jalalpur, Tehsil Dasuya, District Hoshiarpur	I
7.	Smt. Nirmal Kaur (mother) ..	3383440 Rect. Narinderpal Singh	Village Talwandi Dadian, Tehsil Dasuya, District Hoshiarpur	I
8.	Rect. Bhula Singh (self) ..	3383466 Rect. Bhula Singh	V.P.O. Talwandi Dadian, Tehsil Dasuya	III
9.	Hav. Jagir Singh (self) ..	3369692 Hav. Jagir Singh	Village Gilzian, P.O. Mihani, Tehsil Dasuya, District Hoshiarpur	II
10.	Smt. Charan Kaur (mother) ..	14452802 Gnr. Avtar Singh	V.P.O. Bihala, Tehsil Hoshiarpur	III
11.	Smt. Gursharan Kaur (wife) ..	1258494 Late Hav. Sital Singh	Village Katowal, P.O. Begampur Jandiala, Tehsil Hoshiarpur	I
12.	Smt. Gurbachan Kaur (mother) ..	3376935 Sep. Ranjit Singh ..	Village Saglan, P.O. Panwan, Tehsil Dasuya	II
		DISTRICT JALANDHAR		
1.	S. Surjit Singh (father) ..	3881412 Late Sep. Gurdip Singh	V.P.O. Chukhiara, via Adompur Doaba, Teh & District 7alandhar	I
2.	Smt. Manjit Kaur (wife) ..	3368697 Nk. Ranbir Singh	Village Ucha Ladhana, P.O. Jhikha Ladhana, Tehsil Nawan Shahr, District Jalandhar	II
3.	Smt. Surinder Kaur (wife) ..	1261292 L/Nk. Mohinder Singh	Village Khojkipur, P.O. Salala, Tehsil, Jalandhar	II

4.	S. Pakhar Singh (father)	14347403 Sep. Satvir Singh	Village Mandera, P.O. Kathar, Tehsil Jalandhar	II
5.	Smt. Kulwinder Kaur (wife) ..	14310413 Nk. Pakhar Singh	V.P.O. Sheikhupur Bag, Tehsil Nawanshahar, Jalandhar	II
6.	Smt. Surinder Kaur (wife) ..	14300415 Gnr. Sohan Singh	V.P.O. Bhatpura Lobana, Tehsil Jalandhar	III

DISTRICT : KAPURTHALA

1.	Smt. Salwinder Kaur (wife)	No. 3363376, Late Hav. Tarsem Singh	V.P.O. Nangal Lobana, District Kapurthala	I
2.	Smt. Surjit Kaur (mother)	No. 3383473, Late Rect. Bhupinder Singh	V.P.O. Maqsoodpur, District Kapurthala	I
3.	Smt. Harbhajan Kaur (wife)	No. 3368444, Hav. Gurdial Singh	Village Bishanpur, P.O. Lakhan Kalan, District Kapurthala	II
4.	Smt. Gurbax Kaur (wife)	No. 3368425, Sep. Balbir Singh	Village Rajapur, P.O. Khanuwal, District Kapurthala	II
5.	Smt. Surinder Kaur (wife)	No. 3371595, Sep. Bachittar Singh	Village Akbarpur, P.O. Begowal, District Kapurthala	III
6.	Smt. Jagdish Kaur (wife)	No. 1257026, Gnr. Malkiat Singh	Village Taspur, P.O. Rampur Jagir, District Kapurthala	III
7.	Smt. Puran Kaur (mother)	No. 3376036, Sep. Jarnail Singh	G.P.O. Ibrahimwal, District Kapurthala	III
8.	Smt. Paro (Mother)	No. 3380214, Sep. Baldev Singh	V.P.O. Nangal Lobana, District Kapurthala	III

DISTRICT : ROPAR

1.	Smt. Jarnail Kaur (wife)	3378259, Sep. Malagar Singh	Village Roorke Kham, P.O. Palheri, Tehsil Kharar , District Ropar	II
2.	Smt. Charanjit Kaur (wife)	14331442, Gnr. Avtar Singh	Village Jagatpur, P.O. Bela	II
3.	Smt. Jagir Kaur (wife)	3360624, Hav. Mohinder Singh	Village Lahrian, P.O. Bhauwal	II
4.	Smt. Nichhatar Kaur (wife)	3365928, NK. Karnail Singh	V.P.O. Barwa, District Ropar	II

Serial No.	Particulars of family of military deserter soldier/officer killed and who are in jail and have been paid	No. Rank and Name of solider/officer	Address	Category
1	2	3	4	5
5.	Smt. Jaswant Kaur (wife)	3369430, Hav. Kewal Singh	Village Bassi, P.O. Chanauli, District Ropar	II
6.	Smt. Balbir Kaur (wife)	1254427, Gnr. Jaswant Singh	V.P.O. Bhallian, District Ropar	II
7.	Smt. Manjit Kaur (wife)	3380535, Sep. Bhupinder Singh	Vill. Mirpur, P.O. Nurpur Bedi, District Ropar	III
8.	Smt. Bhago Kaur (wife)	1262986, NK. Jagtar Singh	Vill. Jhaj, P.O. Nurpur Bedi, District Ropar	III
9.	Smt. Harjit Kaur (wife)	1264779, Gnr. Balbir Singh	Village Gursawal, P.O. Katta Sabour, District Ropar	III
		DISTRICT : LUDHIANA		
1.	S. Gurdial Singh (father)	3381397, Sep. Avtar Singh	V.P.O. Rachhia, District Ludhiana	II
2.	Smt. Rajinder Kaur (wife)	1266206, L/NK Nazar Singh	Village Dhothar, P.O. Sangatpura, District Ludhiana	II
3.	S. Karnail Singh (father)	14452681, L/Nk. Bhupinder Singh	Village Bhaman Kalan, P.O. Upplan, District Ludhiana	II
4.	S. Mohinder Singh (father)	3379940, Sep. Pritam Singh	V.P.O. Bassian, District Ludhiana	II
5.	Smt. Bhagwant Kaur (mother)	14307745, Nk. Jarnail Singh	V.P.O. Ramgarh, Samrala Road, Ludhiana	II
6.	Smt. Charanjit Kaur (wife)	1192041, Hav. Amrik Singh	V.P.O. Barundi, District Ludhiana	III
7.	Smt. Ranjit Kaur (wife)	1243672, Gav. Gurdhian Singh	Village Ladiar, P.O. Bagga Kalan, District Ludhiana	II

8.	Smt. Karamjit Kaur (wife)	1264330, Nk Ram Singh	V.P.O. Rasulpur, District Ludhiana	II
9.	Smt. Palvinder Kaur (wife)	14452693, Gnr. Malvinder Singh	Village Mahashpura, P.O. Sanghol, District Ludhiana	III
10.	S. Mohinder Singh (father)	2468063 L/NK.Surjit Singh	V. Rahlon Da. Kotha, P.O. Jagraon, Distt. Ludhiana.	II
11.	S. Pritam Singh (father)	2460493, Sep. Mehar Singh	V.P.O. Bhanohar, District Ludhiana	II
12.	S. Sadhu Singh (father)	3080735, Sep. Palvinder Singh	Vill. Pandhar Khari, P.O. Saharan Majra, District Ludhiana	III
13,	Smt. Kulwant Kaur (wife)	3366656, Late Nk. Sadhu Singh	V.P.O. Mansuran, District Ludhiana	I
14.	Smt. Jaswant Kaur (wife)	3373615, Late Hav./Clk Tarlochan Singh	V.P.O. Bondli, District Ludhiana	I
15.	Shri Budh Ram (father)	3382860, Late Rect. Malkit Singh	V.P.O. Chari, District Ludhiana	I
16.	Smt. Dalbir Kaur (mother)	3382425, Late Rect. Baz Singh	Village Patti Multani, P.O. Tihara, District Ludhiana	I
17.	S. Santokh Singh (father)	3383394, Late Rect. Pargat Singh	TF.O. Tatana, District Ludhiana	I
18.	S. Udhe Singh (father)	2470400, Late Sep. Manjit Singh	V.P.O Abbuwal, District Ludhiana	...
		DISTRICT : PATIALA		
1.	Smt. Surinder Kaur (wife)	3372710, Late Hav. Nasib Singh	Village Balahri Khurd, P.O. Balhri Kalan, Tehsil Sirhind	I
2.	Smt. Shila Wanti (wife)	2464756, Late Nak. Balbir Singh	Village Mandiana, P.O. Warpalpur, Tehsil Sirhind	I
3.	Smt. Mohinder Kaur (wife)	3373689, Late Sep. Surjit Singh	V.P.O. Khanian, Tehsil Nabha	I
4.	Smt. Gurmit Kaur (wife)	1263362, Dvr. Major Singh	H.No. 1131, Mohalla Quila, Ward No. 4, Bassi Fathana	II
5.	S. Sardar Singh (father)	14468319 L/N. Bishesher Singh	Village Lohari Kalan, P.O. Bhunda, Tehsil Sirhind	II

Serial No.	Particulars of family of military deserter solider/officer killed and who are in jail and have been paid	No., Rank and Name of soldier/officer	Address	Category
1	2	3	4	5
6.	Smt. Nachhattar Kaur (mother)	3375587, Sep. Amarjit Singh	Village Daffera, P.O. Mukarampur, Tehsil Sirhind	II
7.	Smt. Rajinder Kaur (wife)	2466412, Nk, Nachhattar Singh	V.P.O. Rajindergarh, Tehsil Sirhind	II
8.	Smt. Pritam Kaur (wife)	3363878, Hav. Amrik Singh	V.P.O. Marru, Tehsil Patiala	III
9.	S. Jarnail Singh (father)	3377998, Sep. Baldev Singh	V.P.O. Saiana Dulla Singhwala, Tehsil Nabha District Patiala	III
		DISTRICT : SANGRUR		
1.	Smt. Dalbir Kaur (wife)	3364101, Nk. Surjit Singh	Village Bhullran, P.O. Banbhoura, Tehsil Malerkotla, District Sangrur	II
2.	Smt. Kamaljit Kaur (wife)	3375823, Sep. Hamir Singh	Village Dhura, P.O. Dhuri, Tehsil Malerkotla	III
3.	Smt. Bhindar Kaur (wife)	14323767, Gnr. Sudarshan Singh	V.P.O. Mangwal, Tehsil & District Sangrur	III
4.	Sep. Balwant Singh (self)	3373904, Sep. Balwant Singh	Village Jhaneri, P.O. Batriana, Tehsil and District Sangrur	IV
5.	Smt. Dalbir Kaur (mother)	3382115, Sep. Surjit Singh	Village Bhawanigarh, Patti Bhagwana near Civil Hospital Bhawanigarh, District Sangrur	III

6.	S. Chanan Singh (father)	3373819, Sep. Jagmel Singh	V.P.O. Ballan, Via-Longowal, Teh. Malerkotla, Distt. Sangrur.	III
7.	L/Hav. Jarnail Singh (self)	3359662, L/Hav. Jarnail Singh	Village Dhaner, P.O. Moom, Tehsil Barnala, District Sangrur	IV
8.	Smt. Hardev Kaur (wife)	3373820, Sep. Malkiat Singh	V.P.O. Akoi Sahib, Tehsil and District Sangrur	III
9.	Smt. Sukhwinder Kaur (wife)	3374494, Nk. Gurpal Singh	Village Sangala, P.O. & Tehsil Malerkotla	I
10.	S. Waryam Singh (father)	L/Hav. Balbir Singh	V.P.O. Kattu, Tehsil Barnala	IV
11.	S. Karnail Singh (father)	3382103, Sep. Surjit Singh	Village Badhate, P.O. Sehna, Tehsil Barnala, District Sangrur	III
12.	Smt. Charanjit Kaur (wife)	14322460, Gnr. Pargat Singh	V.P.O. Barri, Tehsil Malerkotla, District Sangrur	III
13.	S. Bhagwan Singh (father)	3367491, Sep. Ujagar Singh	Village Sultanpur(Badhrawan), Tehsil Malerkotla, District Sangrur	III
14.	S. Sham Singh (father)	2460478, Sep. Teja Singh	V.P.O. Chhiniwal Kalan, Tehsil Barnala, District Sangrur	I
15.	Smt. Amarjit Kaur (wife)	3373836, Sep. Nirmal Singh	V.P.O. Kalsan, Tehsil Barnala, District Sangrur	III

Handing over the charge by Ex-Sarpanches to their Successors

***383. Sardar Dalip Singh Pandhi** : Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state—

(a) whether it is a fact that Sarpanches of a number of Panchayats in the State have not so far handed over the charge to their successors; if so, the reasons therefor ;

(b) whether it is also a fact that the recommendations made in the audit reports of a number of Panchayats have not been implemented; if so, the reasons therefor and the names of such Panchayats;

(c) the names of the persons found responsible therefor together with the action taken against them ?

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ (ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ) : (ੳ) ਹਾਂ ਜੀ। 20 ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਤਰ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦਾ ਚਾਰਜ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ :—

(1) ਚਾਰ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ;

(2) ਚਾਰ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਛੱਡਕੇ ਅਗਿਆਤ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਚਲੇ ਗਏ ;

(3) ਚਾਰ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚਾਂ ਵਲੋਂ ਅਧੂਰਾ ਚਾਰਜ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਜਦ ਕਿ 6 ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚਾਂ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ;

(4) ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿਚ ਉਮਰ-ਕੈਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

(5) ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਆਦੇਕਾਲੀ ਬਲਾਕ ਰੁੜਕਾ ਕਲਾਂ ਦਾ ਚਾਰਜ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਤਾ ਸੀ ਪਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੰਚਾਇਤ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

(ਅ) ਨਹੀਂ ਜੀ। ਆਡਿਟ ਨੋਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ੲ) ਭਾਗ 'ੳ' ਵਿਚ ਵਰਨਣ ਕੀਤੇ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਚਾਰਜ ਦਿਵਾਉਣ ਬਾਰੇ, ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੰਜਾਬ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1952 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਡਿਟ ਨੋਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

21940/PVS—Govt. Press, U.T., Chd.

sors

: for Agri-

Panchayats
arge to their

ions made
s have not
or and the

therefor to-

ੲਤਾਂ): (ੳ)
ਤਾਂ ਦਾ ਚਾਰਜ

ਤੇ ਚਲੇ ਗਏ ;

ਕਿ 6 ਸਾਬਕਾ

ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ
ਇਤ ਸਕੱਤਰ ਦੀ

ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ

ਬਾਰੇ, ਸਮੇਂ ਸਿਰ
ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ
ਸੰਕੇਤ ਕੀਤੀਆਂ

Published under the authority of the Punjab Vidhan Sabha and printed by the Controller, Printing and Stationery Deptt., U. T., Chandigarh.

Punjab Vidhan Sabha Debates

31st March, 1986

Vol. II—No. 19

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

Monday, the 31st March, 1986

Punjab Vidhan Sabha Secretariat, Chandigarh.

Price : Rs. 62

Page

PUNJAB VIDHAN SABHA

Monday, the 31st March, 1986.

The Vidhan Sabha met in the Punjab Vidhan Sabha Hall, Vidhan Bhavan, Chandigarh, at 2.00 P.M. of the Clock. Mr. Speaker (Sardar Ravi Inder Singh) in the Chair.

OBITUARY REFERENCE(S)

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ 1972 ਤੋਂ 1977 ਤੱਕ ਰਹੇ, ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਔਰ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਹੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਬਲਿਕ ਲਾਈਫ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿ ਉਹ ਬੜੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬੜੀ ਦੇਰ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਜਾ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਈਫ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਰਦਿਲ ਅਜੀਜ਼ ਮੈਂਬਰ ਸਨ ਅਤੇ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਕੇ ਉਹ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਬਣੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਹੁਣ 63 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਵਿਛੜ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਹਾਂਤ ਤੇ ਮੈਂ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਫਸੋਸ ਦਾ ਖਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਹਾਊਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ।

ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ (ਜਲਾਲਾਬਾਦ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਸਤਾਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਿਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਘਨੌਣਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੇ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਫਸੋਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਪਿਛਲੇ 4 ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਸਤਾਨਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਨਿਧੜਕ ਹੋ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਅਫਸਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ, ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਅਤੇ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ ਕਾਮਰੇਡ ਮਲਹੋਤਰਾ ਜੀ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਰਹੇ। ਹੁਣ ਵੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਾਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਿਨ ਵੀ ਬੜੇ ਡਰਾਮਾਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਵਰਦੀ ਪਾ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਅਤਿਵਾਦੀ ਦਾਖਲ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਇਕ ਬਣਾਉਟੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਣਕੇ ਮਾਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਮਸਤਾਨਾ ਜੀ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ। ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਕਾਫੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਕੁਦਰਤੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸੀ। ਉਹ ਬੜੇ ਚਿਰ ਤੋਂ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਕੰਡੈਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਵਲਟੋਹਾ ਅਤੇ ਪੱਟੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਤਾਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਹੋ ਸਕੇ । ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਅਫਸੋਸ ਦਾ ਮੁਕਾਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਨ ਢੰਗ ਦਾ ਅਸਲਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਫਲਾਣੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੋਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਫਲਾਣੇ ਦਾ ਲਾਈਸੈਂਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਵੀ ਗੋਲੀ ਵੱਜੀ

[ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ]

ਅਤੇ ਉਹ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹਨ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਚ ਗਏ ਹਨ। ਲੜਕੇ ਦੇ ਸਾਲੇ ਦੇ ਪੈਰ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਵੱਜੀ। ਮੈਂ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਪੂਰੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇਖੇ ਹਨ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਲੜਕੇ ਨੇ ਜਦੋਂ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਦੌੜ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹ ਬਚ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਡੀਗਾਰਡ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਬਾਪ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕਤਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਮਸਤਾਨਾ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਨਵੀਨ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਸਟੇਨਗੰਨ ਆਦਿ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਧਾਰਨ ਹਥਿਆਰ ਹੀ ਰਖਦੇ ਰਹੇ। ਇਹ ਬੜੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹਾਲਤ ਹੈ। ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਾਕਿਆ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਅਜੇ ਭਵਨ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਪਤਾ ਲਗਾ ਅਤੇ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਲਹੋਤਰਾ ਜੀ ਨੇ ਫੋਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਪਰ ਮਸਤਾਨਾ ਜੀ ਦੇ ਦਾਹ ਸੰਸਕਾਰ ਵੇਲੇ ਉਥੇ ਨਾ ਕੋਈ ਡੀ.ਸੀ. ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਹੀ ਸੀ। ਉਥੇ ਇਕ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਅਤੇ 3-4 ਸਿਪਾਹੀ ਮੌਕੇ ਤੇ ਫਿਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕ ਏਡੇ ਵੱਡੇ ਫਰੀਡਮ ਫਾਈਟਰ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਲਾਇਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਵਕਤ ਤੱਕ ਵੀ ਆਤੰਕਵਾਦ, ਵੱਖਵਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸੈਕੂਲੇਰਿਜ਼ਮ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਹੁਣ ਇਹ ਅਫਸੋਸ ਦਾ ਮਤਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਏਜੰਡੇ ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਸਖ਼ਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਦਾ ਵਾਕਿਆ ਅਤੇ ਨਕੋਦਰ ਵਾ ਵਾਕਿਆ ਜਿਹੜਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੇ ਮੈਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਇਸ ਮਸਲੇ ਤੇ ਕਹਾਓ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰਨੀ ਗੁਰਬ੍ਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ (ਮੁਕਤਸਰ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਦਾਰ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ ਜੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਆਤੰਕਵਾਦ ਦੇ ਹੱਥੋਂ 27 ਮਾਰਚ, 1986 ਨੂੰ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਉਘੇ ਵਰਕਰ ਸਨ। ਉਹ 1946 ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵੀ ਵਰਕਰ ਰਹੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੋਲ-ਟਾਈਮ ਵਰਕਰ ਰਹੇ ਅਤੇ 1972 ਤੋਂ 1977 ਤੱਕ ਏਸੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਰਹੇ ਔਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੜੇ ਦੁਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਖਾਲੀ ਇਕ ਮਸਤਾਨਾ ਜੀ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਜਲੰਧਰ, ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਚੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਨਕੋਦਰ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਬੜੀ ਦੁਖਦਾਈ ਅਤੇ ਘਨੌਣੀ ਸਥਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਿਸਕਰੇਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਇਲੈਂਟ ਐਕਸ਼ਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਔਰ ਮੇਰੀ ਪਾਰਟੀ ਏਸੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅੱਜ ਇਸ ਲਿਬਾਸ (ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਕਾਲਾ ਲਿਬਾਸ ਪਾ ਕੇ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ) ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ (ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਦਾਰ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ ਸਾਬਕਾ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿ ਬੜੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਕੋਈ ਛੋਟੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਬਲਕਿ ਕਾਫੀ ਵੱਡੀ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ

ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਬਣ ਚੁਕਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਅੱਖੋਂ ਓਹਲੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਮੈਂ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਹਿਰਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਬਚ ਜਾਂਦੇ। ਪਰ ਇਥੇ ਤਾਂ ਉਗਰਵਾਦੀ ਖੁੱਲਮ-ਖੁੱਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਗ੍ਹਾਂ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕਿ ਪਹਿਰਾ ਵੀ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਭੇਸ ਬਦਲ ਕੇ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਆਦਮੀ ਦਾ ਭੇਸ ਬਣਾ ਕੇ ਇਹ ਵਾਕਿਆਤ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ, ਇਕਮੁੱਠ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਸਥਿੱਤੀ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੇ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸੋਚਣਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਲੈਵਲ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਇਸ ਸਥਿੱਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਚਾ ਸਕਾਂਗੇ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਠੀਕ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਗੈਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਾਲਿਟੀਕਲ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਜੇ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਹੋਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਜੇ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਕਤਲ ਦਾ ਅੱਜ ਅਫਸੋਸ ਮਨਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਕੱਲ ਮਨਾਵਾਂਗੇ। ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸੀ ਸਥਿੱਤੀ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਇਕ-ਮੁੱਠ ਹੋ ਕੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕਰੇ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਕਰੀਏ। ਇਹ ਲੋਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ ਬਲਕਿ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕਤਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਤੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਜਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੱਖਣੀ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਅਫਸੋਸਨਾਕ ਹਾਦਸੇ ਉਤੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਲੀਡਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਸਪੋਰਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਲੁਧਿਆਣੇ, ਨਕੋਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੂਸਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਜੋ ਵਾਕਿਆਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਡੈਮ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਘਟੀਆ ਤੋਂ ਘਟੀਆ ਲਫਜ਼ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਮੁਸੀਬਤ ਬਹੁਤੀ ਇਹ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਟੈਰੋਰਿਸਟ ਹਨ, ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਟਰੇਂਡ ਹੋ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਥੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਐਸੇ ਲੋਕ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸਮਝਣ ਲਗ ਪਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਐਸੇ ਲੋਕ, ਟੈਰੋਰਿਸਟਸ ਕਿਸ ਧਰਮ ਦੇ, ਕਿਸ ਮਜ਼ਹਬ ਦੇ, ਕਿਸ ਕੌਮ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਇਹ ਗੱਲ ਸੋਚੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਫਰਜ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਕਸ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਸੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੌਮ ਹੈ ਜੋ ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਤਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਫਰਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਐਸੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਦੇਣ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਐਸੇ ਲੋਕ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜਲੂਸ ਨਿਕਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਸਾਫ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਚੀਜ਼ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ

[ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ]

ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਸਮਝੋ ਅਤੇ ਟੈਰੋਰਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਸਮਝ ਕੇ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਫਰਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਾਮਰੇਡ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ, ਸਾਫਗੋ ਅਤੇ ਦਲੇਰ ਇਨਸਾਨ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੱਕਗੋਈ ਵਾਸਤੇ, ਇਨਸਾਫ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਇਸ ਦੁੱਖ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ (ਬਲਾਚੌਰ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਾਮਰੇਡ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੇ ਡੂੰਘੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ, ਉਸ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬੱਚਾ-ਬੱਚਾ ਭੈਭੀਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਤੇ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਮ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਡਿਵੈਲਪ-ਮੈਂਟ ਹੈ, ਉਹ ਨੰਬਰ 2 ਤੇ ਆਵੇਗੀ। ਅਗਰ ਅਸੀਂ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਨਾ ਸੰਭਾਲ ਸਕੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹ ਸਕੇਗੀ। ਅੱਜ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬੱਚਾ ਬੱਚਾ ਚਿੰਤਤ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਹੀ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕਿ ਗਰੀਬੀ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁੱਖ ਵਾਲੀ ਬਾਤ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਦੁੱਖ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਸਥਿੱਤੀ ਵੱਲ ਉਚੇਚਾ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਕਾਮਰੇਡ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ ਦੇ ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਣ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਸ਼ੋਕ ਮਤਾ ਹਾਊਸ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਵਿਚੋਂ ਆਇਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਉਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ 2 ਮਿੰਟ ਦਾ ਮੌਨ ਧਾਰਨ ਕਰੀਏ।

(ਇਸ ਵਕਤ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਾਜ਼ਰ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ 2 ਮਿੰਟ ਦਾ ਮੌਨ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ)

ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਾਨਯੋਗ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਸਤਾਨਾ ਜੀ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਇਕ ਢਾਣੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 2 ਬੱਚੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਬੜੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਮੁਨਾਸਿਬ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Chief Minister : That will be done. ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮਾਲ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਉਬੋਕੇ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਉਥੋਂ ਹੋ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਮਸਤਾਨਾ ਜੀ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਦਿਨ ਮਸਤਾਨਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੰਨਮੈਨ ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 8-10 ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਘਰ ਤੇ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਰ

ਬਾਹਰਵਾਰ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਅਜੀਬ ਕਿਸਮ ਦਾ ਡਰਾਮਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਲੇਟ ਆਏ ਹੋ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ।

ਸਰਦਾਰਨੀ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਮੇਰੀ ਰਿਕੁਐਸਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਲੁਧਿਆਣੇ, ਬਟਾਲੇ, ਨਕੋਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੂਸਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਮੈਸੇਕਰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਸਾਰਾ ਹਾਊਸ ਉਠ ਕੇ 5 ਮਿੰਟ ਮੌਨ ਧਾਰਨ ਕਰੇ।

Mr. Speaker : Before we finally adjourn for the day, I will come to that matter. ((*Interruption*) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਕੁਐਸਚਨਜ਼ ਹੀ ਕੰਪਲੀਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ।

(ਇਸ ਵਕਤ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਮੌਨ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ)

Mr. Speaker : Is it the pleasure of the House that all the Members of the House should stand in silence for two minutes to pay homage ?

(Voices—Yes, Yes.)

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਦਿੱਲੀ, ਕਾਨਪੁਰ ਅਤੇ ਜਗਾਧਰੀ ਦੇ ਮੈਸੇਕਰਜ਼ ਤੇ ਵੀ ਮੌਨ ਧਾਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। (ਸ਼ੋਰ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਾਂਧੀ ਜੀ, ਪਲੀਜ਼ ਚੁੱਪ ਕਰੋ। ਮੈਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਈ ਕਤਲੋ-ਗਾਰਤ ਦੌਰਾਨ ਜਿਹੜੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਂਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ 2 ਮਿੰਟ ਦਾ ਮੌਨ ਧਾਰਨ ਕਰੀਏ।

(ਇਸ ਵਕਤ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ 2 ਮਿੰਟ ਮੌਨ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ)

STARRED QUESTIONS AND ANSWERS

Memorandum from the Steel Chamber

*393. **Sardar Dalip Singh Pandhi :** Will the Minister for Finance be pleased to state whether the Government received any memorandum from the Steel Chamber, Gobindgarh for reduction of sale tax from 4% to 2% on some items since he assumed office; if so, the details thereof together with action, if any, taken thereon?

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ : ਸਟੀਲ ਚੈਂਬਰ ਆਫ ਕੌਮਰਸ ਐਂਡ ਇੰਡਸਟਰੀ, ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਮਿਤੀ 19-3-86 ਨੂੰ ਇਕ ਯਾਦ ਪੱਤਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਚੈਂਬਰ ਵਲੋਂ ਸਟੀਲ ਉਤੇ ਸੈਂਟਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੀ ਦਰ ਵਿਚ 4% ਤੋਂ 2% ਕਮੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਹ ਯਾਦ-ਪੱਤਰ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਚੋਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਰਿਟਰਨਾਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਜੇ ਇਹ ਘਟਾ ਕੇ 2% ਕਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਇਹ ਚੋਰੀ ਰੁਕੇਗੀ ਅਤੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਵੇਗਾ। ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਇਸ ਯਾਦ-ਪੱਤਰ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਰ, ਜਿਹੜਾ ਸਟੀਲ ਚੈਂਬਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 4 % ਤੋਂ 2% ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ ਔਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕਪੈਸਿਟੀ ਆਫ ਯੂਟੇ-ਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਵਧ ਜਾਏਗੀ। ਸਾਡੀ ਸਟੀਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਤੇ ਫਰੇਟ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਟੀਲ ਦੀ ਮਾਰਕਿਟਿੰਗ 70% ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਤੇ ਦੋਹਰਾ ਫਰੇਟ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਲ 1200 ਸਟੀਲ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿਚੋਂ 300 ਸਟੀਲ ਮਿੱਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਹ 25% ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਇਸ ਖਿਆਲ ਨਾਲ ਜੇਕਰ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਵਿਚ ਕਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਏ ਤਾਂ ਇਥੇ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕੇ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰੈਵੇਨਿਊ ਵਿਚ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਗਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਇਸ ਤੇ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਗੌਰ ਕਰੇਗੀ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਕੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਹੀਂ ਆਏਗੀ ? ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਰਿਆਇਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪਏਗਾ ਉਹ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ, ਹੋਰ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲਿਸਟਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਵੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਪਰੈਜ਼ੈਂਟ ਗੌਰਮਿੰਟ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਯਤਨ-ਸ਼ੀਲ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਚੈਂਬਰ ਤੋਂ ਹੋਰ ਫੈਕਟਸ ਲਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਔਰ ਅਗਰ ਕਪੈ-ਸਿਟੀ ਆਫ ਯੂਟੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਵਧ ਸਕੀ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਗੌਰ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : ਇਹ ਸੁਪਰ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦਾ ਇਸ਼ੂ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਲਟਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਵਗੈਰਾ ਇਹ ਇੰਡਸਟਰੀ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੇ ਕਦੋਂ ਤਕ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਸੈਂਟਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਬਾਰੇ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਚੈਂਬਰ, ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ 4% ਤੋਂ 2% ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ ਤਾਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਪੈਸਿਟੀ ਆਫ ਯੂਟੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਵਧ ਸਕੇ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਤਾਮੀਰੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਔਰ ਟੈਕਸ ਘਟਣ ਨਾਲ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫਸਟ ਸਟੇਜ ਤੇ ਲਗਾਕੇ ਰੈਡ ਟੇਪਜ਼ਿਮ ਘਟ ਜਾਏਗਾ। ਕੀ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਐਕਸਪਰਟਸ ਦੀ ਐਸੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਤੇ ਟਾਈਮ ਟੂ ਟਾਈਮ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਰਹੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਜੋ ਟੈਕਸ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਦੁੱਖਦਾਈ ਹੈ, ਇਹ ਸੁਖ-ਦਾਇਕ ਬਣ ਸਕੇ।

ਮੰਤਰੀ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਲ ਸਹੀ ਹੈ। ਡਿਵੈਲਪਿੰਗ ਇਕਾਨੋਮੀ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਨਵੀਂ ਕਮੇਟੀ ਕਾਂਸਟੀਚਿਊਟ ਕਰਾਂਗੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੋਸ਼ਿਓ-ਇਕਾਨੋਮੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਔਰ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਲਵਾਂਗੇ ਔਰ ਅੱਛੇ ਐਕਸਪਰਟਸ ਵੀ ਲਵਾਂਗੇ ਤਾਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਔਰ ਤਜ਼ਾਰਤ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ ਐਡਵੋਕੇਟ : ਹੌਜ਼ਰੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇੰਪਾਰਟਟੈਂਟ ਇੰਡਸਟਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੇਲ ਵਧਾਉਣ ਤੇ ਕੁਝ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੇ ਵੀ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ 4% ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 2% ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਈਕਲ ਪਾਰਟਸ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੌਜ਼ਰੀ ਤੇ ਵੀ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਵਿਚ ਕਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਏ। ਸਾਈਕਲ ਪਾਰਟਸ ਤੇ 2% ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਹੌਜ਼ਰੀ ਤੇ ਸੇਲ਼ਜ਼ ਟੈਕਸ 4% ਤੋਂ 2% ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ ? ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰੈਡੀ-ਮੇਡ ਗਾਰਮੈਂਟਸ ਤੇ ਵੀ 2% ਟੈਕਸ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਦੀ ਇਵੇਜ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੌਜ਼ਰੀ ਵਾਲੇ ਰੈਡੀ-ਮੇਡ ਗਾਰਮੈਂਟਸ ਦੇ ਬਿਲ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਹੌਜ਼ਰੀ ਤੇ 4% ਦੀ ਬਜਾਏ 2% ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਲਈ ਸੈਪਰੇਟ ਨੋਟਿਸ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

LAND WITH EACH GRAM PANCHAYAT

***169. Shri Sewa Ram Arora** : Will the Minister for Agriculure and Forests be pleased to state:—

(a) the total area of land with each Gram Panchayat in the State, at present;
(b) the total area of Common Land in each of the village panchayat;
(c) the names of the Panchayats whose lands are under the possession of the unauthorised persons and the steps taken to retrive the said land?

ਸਰਦਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ) : (ੳ) ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਕੋਲ 7,63,109 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ।

(ਅ) ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦਾ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡ ਦਾ ਕੁਲ ਰਕਬਾ 6,70,051 ਏਕੜ ਹੈ।

(ੲ) ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ* ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹੈ। ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਮੁਕਤ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਜਿਕ ਸਿਖਿਆ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਾਬਜ਼ਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕੇਸ ਦਰਜ਼ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਰਾਜ ਵਿਚ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਰਕਬਾ 22,290 ਏਕੜ 4 ਕਨਾਲ 10 ਮਰਲੇ ਹੈ।

***Placed in the Library**

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹਨ ਇਹ ਬਹੁਤ ਲੰਬੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀ ਭਗਤ ਹੈ। ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਆਪਣੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੈਲ ਕ੍ਰੀਏਟ ਕਰਨਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਵਕੇਟ ਕਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ (ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ) : ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੈਲ ਕ੍ਰੀਏਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਔਰ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਆਤ ਲਈ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 4,000 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਬਾ ਜੋ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਛੁਡਵਾਇਆ ਹੈ (ਥੰਪਿੰਗ) ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ: 22,290 ਏਕੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਰਕਬਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਕੋਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੈਲ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ ਉਦੋਂ ਤਕ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋਏਗਾ । ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪੰਚਾਇਤਸ ਨੂੰ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ: ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਆਤ ਲਈ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੇਸਿਜ਼ ਸਾਰੇ ਪਰਸੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸੰਕੇਤ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਮੌਕੇ ਤੇ ਜਾਕੇ ਪੁੱਛ-ਗਿਛ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਦੇਣ । ਇਹ 22,000 ਏਕੜ ਦਾ ਰਕਬਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਵਕੇਟ ਕਰਾਵਾਂਗੇ ।

ਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਨਾਰਮਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਵਿਚ ਸਰਪੰਚ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਕੰਪਲੇਂਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੁਦੱਈ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲੇ ਆਪਣਾ ਵਕੀਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ ਕਿ ਜੋ ਕੇਸਿਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨੇ ਹਨ ਉਹ ਅਫਸਰਾਂ ਵਲੋਂ ਹੋਣ, ਬੀ.ਡੀ.ਓ. ਆਦਿ ਵਲੋਂ ਹੋਣ ਔਰ ਸਰਪੰਚ ਵਲੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ?

(ਕੋਈ ਉਤਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।)

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ: ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲੈ ਲਈਆਂ ਸਨ ਔਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਦਾਅਵੇ ਚਲ ਰਹੇ ਸਨ । ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਔਰ ਸਾਰੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕੀ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਦਿਵਾਉਣਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ: ਅਗਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਉਸ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ : ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਹੈ ਇੱਕ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਨ। ਕੀ ਉਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬੱਚਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿਵਾਉਣਗੇ ਤਾਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਸਕੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ: ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਬਚੇਗੀ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਮੈ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹਵਾਂਗਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 42 ਆਫ ਦੀ ਕੰਸੌਲੀ- ਡੇਸ਼ਨ **ਐਕਟ** ਥਲੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੰਸਾਲੀਡੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵੰਡ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਐਕਟ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਨ-ਆਥੋਰਾਈਜ਼ਡ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਫਸਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਕੀ ਇਸ ਪਾਸੇ ਦੇਖ ਕੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਾਪਸ ਦਿਵਾਉਣਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਜੋ ਇਹ ਰਕਬਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੀ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮ- ਲਾਤ ਦੇਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੀ ਐਡਿਡ ਹਨ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ: ਸਾਰੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ: ਮੈ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਬਜ਼ਾ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕਬਜ਼ੇ ਛੁਡਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਭਰਪੂਰ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਕਿਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ? ਕੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਤਰੀਕ ਔਰ ਸਾਲ ਦੱਸ ਸਕਣਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਐਨੀ ਲੰਬੀ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਇਸ ਵੇਲੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੇ ਅਸੀਂ ਆਏ ਹਾਂ ਅਸੀਂ 4 ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਦਾ ਰਕਬਾ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠੋਂ ਕਢਵਾਇਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ: ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਈ ਐਸੇ ਪਿੰਡ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਏਰੀਆ ਮਿਉਂਸੀਪਲ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਉਥੋਂ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਥੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਉਥੋਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹਟਾਉਣਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ: ਇਸ ਉਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ, ਜਿਥੇ ਮਿਉਂਸੀਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ, ਉਥੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ: ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਈ ਜਗਾ ਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਟੱਕ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਮਾਲਿਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਕੀ ਉਥੇ ਇਹ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਾਉਣਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ: ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦੇਣ, ਅਸੀਂ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਾ- ਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ: ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਰੱਬੇਬੰਦੀ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ ਉਹ ਮਾਲਿਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਚਲਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕੀ ਉਹ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਨਾਮ ਕਰਾਉਣਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਜਿਹੜੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਹੈ ਉਸ 'ਦਾ ਅਸੀਂ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਾਂਗੇ ।

Grain Markets

*372. **Dr. Satwant Singh Mohi :** Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state—

(a) the total number of Grain Markets in the state;

(b) the number of such markets out of those referred in part (a) above which have been made pucca during the last five years;

(c) the steps being taken by the Govt. to make the remaining Mandis pucca?

ਸਰਦਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ) :

(ੳ) ਰਾਜ ਵਿਚ ਕੁਲ 948 ਅਨਾਜ ਮੰਡੀਆਂ ਹਨ ।

(ਅ) ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 230 ਮੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ।

(ੲ) ਸਾਰੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ।

ਡਾਕਟਰ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮੋਹੀ : ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਪੱਕੀ ਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿਆਂਗੇ ਕਿ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੋਹਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ : ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਹਟਾ ਰਹੇ ਹਨ ਯਾਣੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਦਫਤਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਤਾਲਾ ਤੋੜ ਕੇ ਲਿਆ ਹੈ, ਕੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਖਾਲੀ ਕਰਾਉਣਗੇ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਕੁਐਸ਼ਚਨ ਆਵਰ ਵਿਚ ਕਰਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮੀਨਿੰਗਲੈਸ ਹੈ।

New Dispensaries/Hospitals

*389. **Sardar Talib Singh Sandhu :** Will the Minister for Heatlth and Family Welfare be pleased to state—

(a) the total number of new dispensaries and hospitals sanctioned for opening during the current financial year;

(b) the number of dispensaires which were upgraded to hospitals during the said period;

(c) the total number of new dispensaires and hospitals opened in district Ludhiana during the period mentioned in part (a) above?

ਸਰਦਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ) :

(ੳ) ਸਾਲ 1985-86 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਚ 5 ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਮੰਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆ ਸਨ।

(ਅ) ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜੀ।

(ੲ) ਸਾਲ 1985-86 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ ਇਕ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ (ਆਜ਼ਾਦਪੁਰ ਬਸਤੀ) ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਸਰਦਾਰ ਤਾਲਿਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਇਕ ਪਿੰਡ ਚੱਕਰ ਵਿਚ 5 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਵਾਸਤੇ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹੇ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਤੇ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਹੋਵੇ ਅਸੀਂ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਕੀ ਉਸ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਨੂੰ ਅੱਪਗਰੇਡ ਕਰਨ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ?

ਸਿਹਤ **ਮੰਤਰੀ** : ਜਿਹੜੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਪਗਰੇਡ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਦੀ ਵਸੋਂ ਅਤੇ ਇਕ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਦੇ ਦੂਜੀ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਵਿਚ ਫਾਸਲੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦਾ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਰ ਦੇਣ, ਫਿਰ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਮੈਂ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਟਾਈਮ ਚਲਿਆ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕੋ ਟਾਈਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ 9.00 ਵਜੇ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਦੇ 2.00 ਜਾਂ 3.00 ਵਜੇ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦਿਨ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ ਖੁਲ੍ਹਦੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਇਕੋ ਟਾਈਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੋ ਵਾਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਡਿਪੈਂਸਰੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਵੀ ਡਾਕਟਰ, ਫਰਮਾਸਿਸਟ ਅਤੇ ਕਲਾਸ ਫੋਰ ਆਦਿ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟਾਈਮ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਾਂਗਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਟਾਈਮ ਚੇਂਜ ਕਰਕੇ ਪੁਰਾਣਾ ਟਾਈਮ ਕਰਨਗੇ ? ਐਸਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਮੈਡੀਕਲ ਏਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ ?

ਮੰਤਰੀ: ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਅੱਛੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਿਵ ਚੰਦ ਮਲੋਟ: ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗਿੱਦੜਬਾਹਾ ਵਿਚ ਇਕ ਦਾਨੀ ਨੇ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਪੁਰਾਣਾ ਹਸਪਤਾਲ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਖਸਤਾ ਹਾਲਤ ਹੈ। ਉਥੇ

[ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਵ ਚੰਦ ਮਲੋਟ]

ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਉਸ ਹਸਪਤਾਲ ਵਾਸਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ: ਇਸ ਦਾ ਸੈਪਰੇਟ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦੇਣ ਤਾਂ ਹੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ: ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਨਕਾਰਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਡਾਕਟਰ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਬਣਾਉਣਗੇ ?

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਹ ਸਵਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੇ ਕੋਈ ਅੱਧਾ, ਪੌਣਾ ਘੰਟਾ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧੂਰੀ: ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 1981 ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਬਾਨਵੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਾਸਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਇਆ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਖਬਰ ਸਾਰ ਨਹੀਂ। ਕੀ ਉਥੇ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਾਉਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ: ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਇਆ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਲਵਾਂਗੇ ਪਰ ਜੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸਾਡੀ ਬੇਵਸੀ ਹੈ।

Rural Dispensaries under Adampur PHC without Medical Officers

*378. **Sardar Surjit Singh Minhas Advocate**: Will the Minister for Health and Family Welfare be please to state—

(a) whether it is a fact that the following Rural Dispensaries under the Adampur Primary Health Centre in district Jalandhar are without Medical Officers; (1) Alawalpur; (2) Beas Pind; (3) Sikanderpur; (4) Ghusial; (5) Padhiana and; (6) Katra; if so, since when;

(b) if the reply to part (a) above be in the affirmative the time by which the Medical Officers would be posted in the said rural dispensaries?

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ: (ੳ) ਆਦਮਪੁਰ ਪ ਲਾਂ ਸਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:—

1.	ਐਸ. ਐਚ. ਸੀ., ਅਲਾਵਲਪੁਰ	ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਤੀ 25-8-26 ਤੋਂ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ।
2.	ਐਸ. ਐਚ. ਸੀ., ਬਿਆਸ ਪਿੰਡ	ਮਿਤੀ 21-1-86 ਤੋਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਖਾਲੀ ਹੈ।
3.	ਐਸ. ਐਚ. ਸੀ., ਕਦਰਪੁਰ	ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਿਤੀ 11-286 ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਸਾਮੀ ਭਰ ਗਈ ਹੈ।

4.	ਐਸ. ਐਚ. ਸੀ., ਘੁਸਿਆਲ	ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਦੀ ਆਸਾਮੀ ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਪੀ. ਜੀ. ਕੋਰਸ ਕਾਲਜ ਕਰ ਰਹੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਡਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਦਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
5.	ਐਸ. ਐਚ. ਸੀ., ਪਟਿਆਲਾ	ਮਿਤੀ 21-1-86 ਤੋਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਆਸਾਮੀ ਖਾਲੀ ਹੈ।
6.	ਐਸ. ਐਚ. ਸੀ., ਕਟਰਾ	ਡਾਕਟਰ ਬਰਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸ਼ਰ ਮਿਤੀ 4-12-85 ਤੋਂ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ।

(ਅ) ਖਾਲੀ ਆਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਉਪਰਾਲੇ ਅਰੰਭੇ ਜਾ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਖਾਲੀ ਆਸਾਮੀਆਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਭਰ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰ ਨਹੀਂ; ਕੀ ਇਹ ਕੋਈ ਐਸਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਡਾਕਟਰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਲਾਉਣ ਜਾਂ ਫਿਰ ਨੇੜੇ ਦੀ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਤੋਂ ਪਾਰਟ ਟਾਈਮ ਤੇ ਉਥੇ ਡਾਕਟਰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ। ਕੀ ਇਹ ਕੋਈ ਐਸਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਪੋਸਟ ਗਰੈਜੂਏਟ ਦੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਕਰਨੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਆਸਾਮੀਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਉਥੇ ਟਰੇਨਿੰਗ ਲਈ ਭੇਜਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2-3 ਸਾਲ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ। ਸਾਡਾ ਯਤਨ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਡਾਕਟਰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਜਾਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਭੇਜਦੇ ਰਹੀਏ।

ਸਰਦਾਰ ਸਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੜਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨੇੜੇ ਦੀ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਵਿਚੋਂ ਪਾਰਟ ਟਾਈਮ ਡਾਕਟਰ ਉਥੇ ਭੇਜਣ ਦਾ ਇਹ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਹਨ, ਸੈਂਕਸ਼ਡ ਸਟਰੈਂਥ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਥੇ ਡਾਕਟਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਥੋਂ ਪਾਰਟ ਟਾਈਮ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ, ਉਹ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਹੀ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆ ਦੇਣ, ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ : ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਵਿਚ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਆਪ ਦਵਾਈਆਂ ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਵਾਈਆਂ ਉਥੋਂ ਮਿਲ ਸਕਣ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਣ ?

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਏ ਸੀ ਤਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਬੜੀ ਘਾਟ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਕੇ ਦਵਾਈਆਂ ਖਰੀਦੀਆਂ। ਸਾਰੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸ-ਰੀਆਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਭੇਜੀਆਂ ਹਨ। ਸੀ.ਐਮ.ਓ. ਦੀ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਵਿਚ ਐਸੀ ਕੋਈ ਘਾਟ ਨਾ ਰਹੇ।

ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਐਸੇ ਏਰੀਆਜ਼ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬਾਰਡਰ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਹਨ ਔਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਿਆ ਲਗਦਾ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ 8-8, 10-10 ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਜਜ਼ੀਰਾ ਜਿਹਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਐਸੇ ਪਿੰਡ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤੇ ਬਾਰਡਰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਔਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਦਰਿਆ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਔਰ ਉਥੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਵਾਈਆਂ ਵਗੈਰਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਕਈਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 8-8, 10-10 ਪਿੰਡ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਤਨੀ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹਣਗੇ ਤਾਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਵਾਈਆਂ ਵਗੈਰਾ ਮਿਲ ਸਕਣ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਥੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਖੋਲ੍ਹਾਂਗੇ ਜੇ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਈ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਟੈਮਪਰੇਰੀ ਉਤਨੇ ਟਾਈਮ ਲਈ ਜਿਤਨੇ ਟਾਈਮ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਡਾਕਟਰ ਫਰਦਰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਜਾਂ ਪੋਸਟ-ਗਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਐਡਹਾਕ ਐਪੁਆਇੰਟਮੈਂਟ ਵਾਸਤੇ ਕੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅੜਚਨ ਜਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਡਹਾਕ ਐਪੁਆਇੰਟਮੈਂਟਸ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਔਰ ਉਹ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਰੈਗੂਲਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਪਹਿਲੇ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹੀ ਹਾਲੀ ਰੈਗੂਲਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰਖ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਵਿਊ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਕੇ ਜੇ ਕੋਈ ਕਮੀ ਰਹੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਐਡਹਾਕ ਐਪੁਆਇੰਟਮੈਂਟਸ ਕਰਾਂਗੇ।

ਡਾਕਟਰ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਬ-ਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਡਹਾਕ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਰਿਸਪੌਂਸ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਡਾਕਟਰਜ਼ ਟੈਮਪਰੇਰੀ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਵੀ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, not on adhoc basis but on temporary basis. ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਹਨ । ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਟੈਮਪਰੇਰੀ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਡਾਕਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ?

A voice : Not on ad hoc basis but on temporary basis.

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੇਸ ਮੂਵ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਔਰ ਸਾਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਕੈਬਨਿਟ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦੇਵੇਗੀ। ਜੋ ਐਡਹਾਕ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਕੇ ਜੇ ਕੋਈ ਘਾਟ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਐਡਹਾਕ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਰਖਾਂਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਬਾਲ ਮੁਕੰਦ ਸ਼ਰਮਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਕੁਐਸਚਨ ਹੈ ਇਹ ਕਈ ਵਾਰੀ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਧਰੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਡਾਕਟਰ ਹੈ ਤਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਹ ਇਕ ਜਨਰਲ ਸ਼ਕਾਇਤ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਕੁਐਸਚਨ ਤੇ 2-3 ਵਾਰੀ ਬਹਿਸ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਕੀ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਜਨਰਲ ਸਰਵੇ ਕਰਵਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਯਕੀਨ ਦੁਆਉਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਕਦੋਂ ਤਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਗੇ ? ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਕੁਐਸਚਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਔਰ ਇਹ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕੀ ਪੂਰੀ ਤਸੱਲੀ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਜਨਰਲ ਸਰਵੇ ਕਰਵਾ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂਕਿ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜੋ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਹਾਲਤ ਹੈ ਉਹ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਦੋਂ ਦੇ ਅਸੀਂ ਆਏ ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਇਹ (ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਰਹੇ ਹਨ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਇਤਨੀ ਘਾਟ ਹੋਈ ਹੈ, ਦਵਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਜਾਂ ਡਾਕਟਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਦੇ । ਅਸੀਂ ਯਤਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਸਰਵੇ ਕਰਕੇ ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਘਾਟ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਕਰਾਂਗੇ।

Upgradation of Abohar Sub-tehsil

*371. **Shri Arjun Singh Siag :** Will the Minister for Revenue and Rehabilitation be pleased to state whether the Government proposes to up-grade the Abohar Sub Tehsil to a Sub-Divsion; if so, when ?

ਸਰਦਾਰ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਉਬੋਕੇ : ਹਾਂ ਜੀ । ਨਵਾਂ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਮਈ, 1986 ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਸਿਆਗ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਇਨਆਗੂ-ਰੇਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਉਸ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਤੇ ਕੰਮ ਚਾਲੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਵਾਂ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਮਈ, 1986 ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

Regional Engineering College, Jalandhar

*377. **Sardar Surjit Singh Minhas :** Will the Minister of State for Technical Education and Insdustrial Training be pleased to state whether the possession of the land for the Regional Engineering College in Jalandhar District has been taken over by the Government; if so, the details of progress so far made in starting the college?

ਸਰਦਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਨਹੀਂ ਜੀ। ਰਿਜਨਲ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ, ਜਲੰਧਰ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਥੋੜੇ ਅਰਸੇ ਵਿਚ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਕਾਲਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਮੁੱਢਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁਕੀ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਲੰਧਰ ਬੜਾ ਨੈਗਲੈਕਟਿਡ ਰਿਹਾ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ]

ਵਿਦਿਆਲਾ ਉਥੇ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, 37–38 ਸਾਲ ਸਾਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਨੂੰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਜਿਸ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕੀ ਅਸੀਂ ਆਸ ਕਰੀਏ ਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਿਜ਼ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਆਰੰਭ ਕਰ ਸਕਣਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਹਾਂ ਜੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਆਉਂਦੇ ਸੀ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਰਫ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਰਨੀ ਹੈ..... ।

ਇਕ ਆਵਾਜ਼ : ਉਂਗਲੀ ਲਾਉਣੀ ਹੈ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਨਹੀਂ ਜੀ, ਉਂਗਲੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦੁਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਕਲਾਸਿਜ਼ ਉਥੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਟੋਟਲ ਕਮਪੈਨਸੇਸ਼ਨ ਕਿੰਨਾਂ ਹੈ ਔਰ ਕਿੰਨੇ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਇਫੈਕਟਿਡ ਹਨ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 45 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਰਖਿਆ ਹੈ ਬਾਕੀ ਜਿਹੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਮੰਗੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਹਨ ਉਹ ਮੈਂ ਟੋਟਲ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਤਾਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਪਰ ਇਤਨਾ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 4–5 ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਇਹ ਇਨ-ਫਰਮੇਸ਼ਨ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਸਵਾਲ ਕਰ ਦੇਣ।

ਸਰਦਾਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਵਿੱਚ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਕਦੋਂ ਤਕ ਖੁਲ੍ਹ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਹਾਂ ਜੀ, ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਉਥੇ ਇਕ ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਵਾਸਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਨਾਊਂਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖਤ ਪੜ੍ਹਤ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਉਥੋਂ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸੰਤ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਉਥੇ ਇਹ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਬਣਾ-ਇਆ ਜਾਵੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨੰਗਲ ਦੀ ਆਈ.ਟੀ.ਆਈ. ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਹਾਈਡਲ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਕਮਪੈਨਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਬਿਲਡਿੰਗ ਅਧੂਰੀ ਪਈ ਹੈ ਔਰ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਨੂੰ ਬੜੀ ਦਿੱਕਤ ਹੈ, ਇਹ ਕਦੋਂ ਤਕ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਵੱਖਰਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦੇਣ।

ਸ੍ਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੀ ਲੈਂਡ ਐਕੁਆਇਰ ਹੋਈ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਕਮਪੈਨਸੇਸ਼ਨ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਤਕ ਦਿਵਾ ਦੇਣਗੇ ?

ਦੂਸਰਾ, ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੈਂਡਲੈਸ ਹਰੀਜਨ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲੋਨੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਈ ਸੀ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਲੇਕਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਮਪੈਨਸੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ। ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਭਰੋਸਾ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਕਮ-ਪੈਨਸੇਸ਼ਨ ਮਿਲੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 45 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਫਸਲ ਉਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਫਸਲ ਦੀ ਕਟਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਕਬਜ਼ਾ ਲਵਾਂਗੇ। ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਵੇਰਵਾ ਮੰਗਵਾ ਲਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਜਿੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਕਰਾਂਗੇ।

Building of Police Station, Chheharta

*170. **Shri Sewa Ram Arora** : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether the Police Station, Chheharta, district Amritsar is located in a rented building which, too, is inadequate?

(b) whether the Government proposes to construct a building for the said Police Station, if so, the time by which that is likely to be constructed?

ਸਰਦਾਰ ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਦਾਲਮ (ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ) :

(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ।

(ਅ) ਵਿੱਤੀ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਕਾਰਨ, ਸਰਕਾਰ ਨਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ/ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀਆਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰਖਦੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਛੇਹਰਟਾ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਜੇ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਥਾਣੇ ਹਨ ਉਹ ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਔਰ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਵਾਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਨਿਕਲਣ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਿਤਨਾ ਟਾਈਮ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਜਿਹੜੇ ਨਵੇਂ ਥਾਣੇ ਬਣਾਉਣਗੇ ਉਹ ਮੇਨ ਰੋਡਜ਼ ਤੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣਗੇ ਤਾਕਿ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜਾ ਸਕੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, (ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਵੇਲੇਬਿਲਟੀ ਆਫ਼ ਫੰਡਜ਼ ਤੇ ਡੀਪੈਂਡ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਨਵੇਂ ਥਾਣੇ ਬਣਾਏ-ਗੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਮੁੱਖ ਰਖੇਗੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਨਵੇਂ ਥਾਣੇ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲੋਕ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਛੁੜਾ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਥਾਣਿਆਂ ਵਾਂਗ ਨਵੇਂ ਥਾਣੇ ਬਣਾਉਣਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਰਫਤ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਜਿਹੜੀ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਨਫਰੀ ਹੈ ਇਹ ਜਗ੍ਹਾ ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਤੰਗ ਹੈ, ਕੀ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਨਫਰੀ ਨੂੰ ਮੱਦੇ-ਨਜ਼ਰ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਣਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਕਿਹੜੇ ਥਾਣੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ?

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਛੇਹਰਟਾ ਥਾਣਾ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਠੀਕ ਹੈ ਜੀ, ਉਥੇ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਜਗ੍ਹਾ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਨਫਰੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਲਿਆਉਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬੜੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਲੰਧਰ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਚੌਕੀ ਨੰ: 1 3, 5 ਅਤੇ 6 ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਲਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਰੀਹੈਬੀਲੀਟੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਲੋਕ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਗੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਵੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਜਗ੍ਹਾ ਰਖੀ ਜਾਇਆ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਰਿਹੈਬਲੀਟੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਹਨ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਧਿਆਨ ਕਰਨਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਥਾਣਾ ਬਣਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੁਆਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ। ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਲੀਆ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਵੇਲੇਬਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਥਾਣਾ ਬਣਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਉਠਾਵਾਂਗੇ।

Starred Question No. 392

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of Starred Question No. 392

Compensation to the Agricultural Labour Working on Machines

*373. **Raja Narinder Singh** : Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state whether any compensation is paid to the labourers who work on agricultural machinery at farms and are injured or whose limbs are lost while working on machines, if so, the details thereof and if not the steps, if any, Government propose to take to pay them compensation?

ਸਰਦਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ) : ਜੀ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਮੰਡੀਕਰਣ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਥਰੇਸ਼ਰ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 1978-79 ਵਿਚ 9,53,500/- ਰੁਪਏ ਬਤੌਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਬਾਅਦ

ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਲਝਣਾ ਕਰਕੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ । ਸਕੀਮ 1-4-81 ਤੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਥਰੈਸ਼ਰ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਵਿਆਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ।

(i)	ਮੌਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ	15,000 ਰੁਪਏ
(ii)	ਇਕ ਅੰਗ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਜਿਵੇਂ ਹੱਥ/ਬਾਂਹ/ਲੱਤ/ਅੱਖ/ਪੈਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੀਰੀਅਸ ਇੰਜਰੀ	6,000 ਰੁਪਏ
(iii)	ਦੋ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	10,000 ਪ੍ਰਤੀ ਰੁਪਏ
(iv)	ਉਂਗਲ ਜਾਂ ਉਂਗਲਾਂ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ਤੇ (ਚਾਰ ਉਂਗਲਾਂ ਕੱਟ. ਜਾਣ ਤੇ ਇਕ ਅੰਗ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ)	1500 ਰੁਪਏ (ਪ੍ਰਤੀ ਉਂਗਲ) ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 4500 ਰੁਪਏ

ਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੰਦਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਇਕ ਅੰਗ ਕਟਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦੋ ਅੰਗ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸ ਦੇ ਦੋ ਅੰਗ ਕੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਤੇ ਹੱਤਿਆ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਬੁਰੀ ਚੀਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰੀਵਾਰ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਆਇਆ ਇਹ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਹਰ ਇਕ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ? ਦੂਸਰਾ ਮੈਡੀਕਲ ਫੈਸਿਲਿਟੀ ਬਾਰੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਕੁਐਸਚਨ ਵਿਚ ਸਿਧੇ ਮੈਡੀਕਲ ਫੈਸਿਲਿਟੀ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਮੈਡੀਕਲ ਫੈਸਿਲਿਟੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ । ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਸੀ ਐਗਰੀ- ਕਲਚਰ ਲੇਬਰ ਦੀ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰ ਕੋਈ ਗਿਆਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਦੱਸਣ

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ 4, 5 ਚੀਜ਼ਾਂ ਪੁੱਛਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਦੋ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਕਟ ਜਾਣ ਲਈ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਕੀਮ ਨਹੀਂ ਰਖੀ ਸੀ। 1978-79 ਵਿਚ ਵੀ ਸਾਡੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 9,53,500 ਰੁਪਏ ਵੰਡੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਵੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਪੁੱਛਾਂਗੇ ਔਰ ਜਿੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਹੋ ਸਕੀ, ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਕੀਮ 1980 ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਉਣ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਇਹ ਚੰਗੀ ਗਲ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ 1980 ਤੋਂ 1985 ਤਕ ਕੇਸ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕਸੂਰ ਹੈ। ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਇਹ ਸਹਾਇਤਾ 1980 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਕਿ ਉਹ ਲੋਕ ਫ਼ਾਇਦਾ ਉਠਾ ਸਕਣ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : 28 ਫਰਵਰੀ, 1986 ਤਕ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਮੰਗੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂਕਿ ਜਿਹੜੇ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ ਉਹ ਵੀ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦੇ ਸਕਣ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਦਰਖ਼ਾਸਤ ਹੁਣ ਵੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਲੈ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ : ਸਾਲ 1980 ਤੋਂ 1986 ਤਕ ਜਿਹੜਾ ਵੇਰਵਾ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ ਉਹ ਠੀਕ ਦਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਿੰਨੇ ਜਿੰਨੇ ਅੰਗ ਕੱਟੇ ਗਏ ਹਨ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿਤਾ ਜਾਏਗਾ। ਕੀ ਇਹ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਥਰੈਸ਼ਰਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੁਤਰੇ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਵਿਚ ਬਾਹਾਂ ਜਾਂ ਲੱਤਾਂ ਕੱਟੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਐਡ ਕਰਨਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇ ਸਾਰੀਆਂ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਟੋਕੇ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ ਹੋਵੇ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅੰਗਹੀਣ ਹੋਏ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਵਚਨਬੱਧ ਹਾਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਮੈਂ ਲੇਬਰ ਦੀ ਗਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੀ ਨਹੀਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੋ।

ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਲੇਬਰ ਵਾਸਤੇ ਬੜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਵੇਜਿਜ਼ ਐਕਟ, ਮੈਡੀਕਲ ਫੈਸਿਲਿਟੀਜ਼ ਆਦਿ। ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਾਉਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਐਕਟ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਲੇਬਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਣ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸੁਆਲ ਦੇ ਦੇਣ, ਮੈਂ ਪਤਾ ਕਰਾ ਦਿਆਂਗਾ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਥਰੈਸ਼ਰਜ਼ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਰ ਟੋਕੇ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਨਾਲ ਅੰਗ ਕੱਟ ਜਾਣ ਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ ਦੇ ਪੱਟੇ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਜਾਂ ਡੂੰਘੇ ਟੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡਿਗ ਕੇ ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਸੁਆਲ ਆਏਗਾ ਤਾਂ ਇਸ ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ : ਜਿਹੜੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਲੇਬਰ ਹੈ ਥਰੈਸ਼ਰਾਂ ਆਦਿ ਵਿਚ, ਅਗਰ ਕੋਈ ਹੱਤਿਆ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅੰਗ ਕੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਾਲਕ ਲੇਬਰ ਨੂੰ ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਚਾਹ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖਿਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਲੇਬਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਾਇਆ ਜਾਏ ਅਗਰ ਐਸਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣਿਆ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ਤਾਕਿ ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾ ਦਿੱਤੀਆ ਜਾ ਸਕਣ।

Nursing and D. Pharmacy Training by Private Institutions

*386. **Sardar Jaswant Singh :** Will the Minister for Health and Family Welfare be pleased to state whether the Government proposes to permit private institutions to start Nursing Training and D. Pharmacy Training?

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ : ਨਰਸਿੰਗ ਅਤੇ ਡਿਪਲੋਮਾ ਇਨ ਫਾਰਮੇਸੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ । ਨਰਸਿੰਗ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਪੰਜਾਬ ਨਰਸਿਜ਼ ਰਿਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ ਵਲੋਂ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਡਿਪਲੋਮਾ ਇਨ ਫਾਰਮੇਸੀ ਲਈ ਇਹ ਇਜਾਜ਼ਤ ਫਾਰਮੇਸੀ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਐਡਮਿਸ਼ਨ ਲੈਣ ਲਈ 25-30 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਥੇ ਬੜੀ ਲੁੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਐਸਾ ਫੋਰਮ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਘਸੁਟ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੋਈ ਵੀ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਸਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੰਨਜ਼ੂਰੀ ਕੌਂਸਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ । ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੰਸਥਾ ਅਪਲਾਈ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਪਰਫਾਰਮੇ ਤੇ ਅਪਲਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਕੌਂਸਲ ਹੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਹਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿਚ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੋਰਸਿਜ਼ ਚਲਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਨਰਸਿੰਗ ਕੋਰਸ ਬਾਹਰ ਕਰਕੇ ਇਥੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ । ਕੀ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਬਾਹਰੋਂ ਕੋਰਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕੌਂਸਲ ਕੋਲ ਅਪਲਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਦ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਮ ਸਟੇਟਸ ਵਿਚ ਰਿਵਾਜ ਹੈ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਿਜ਼ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜਿਜ਼ ਨੂੰ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲਾਈਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਕੈਪੇਬਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਹੁਤੇ ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਿਚ, ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਮੈਂਡ ਕਰਕੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ।

Outstanding Electricity Charges against tubewell owners

*394. **Sardar Kirpal Singh :** Will the Chief Minister be plased to state:—

(a) the total amount of electricity charges outstanding against the tubewell owners in the rural areas in each district as on 1st July, 1985 in the State;

(b) the steps taken for the recovery of the outstanding amount referred to in part(a) above as also the result thereof?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ : (ੳ) 1 ਜੁਲਾਈ, 1985 ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਖੜੀ ਰਕਮ ਨਿਮਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :—

ਕ੍ਰਮ ਨੰ:	ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਨਾਂ		ਰਕਮ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿੱਚ
			(ਰੁਪਏ)
1	ਪਟਿਆਲਾ	..	23.51
2	ਸੰਗਰੂਰ	...	5.11
3	ਬਠਿੰਡਾ	...	0.57
4	ਫਰੀਦਕੋਟ	...	3.65
5	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	...	3.83
6	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	...	13.33
7	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	...	22.30
8	ਜਲੰਧਰ	...	0.285
9	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	...	0.096
10	ਕਪੂਰਥਲਾ	..	1.98
11	ਰੋਪੜ	...	2.20
12	ਲੁਧਿਆਣਾ	..	7.30
	ਸਮੁਚਾ ਜੋੜ	..	84.161

(ਅ) 31 ਜਨਵਰੀ, 1986 ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਖੜ੍ਹੀ ਰਕਮ 223 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮਿਤੀ 24 ਜੂਨ, 1985 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕੱਟਣੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਿਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੇ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀਆਂ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਦਿਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਿਲ ਦੇਣੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਹਿੱਤ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਗਲਬਾਤ ਅਜੇ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਨਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਬਕਾਇਆ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਕੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿੰਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਨਾਅਹਿਲੀਅਤ ਕਰਕੇ ਕਿੰਨਾਂ ਬਕਾਇਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਕੇ ਇਹ ਬਕਾਇਆ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਧ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਖਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਫੇਰ ਇਹ ਬਕਾਇਆ ਘਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਢਿੱਲ ਪੈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਫੇਰ ਇਹ ਬਕਾਇਆ ਵੱਧ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਬੇਧਿਆਨੀ ਕਰਕੇ ਕਿੰਨਾਂ ਬਕਾਇਆ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ ਹੈ ? ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਿਚ ਫੁਰਤੀ ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਕੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ? ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪੈਣ ਕਰਕੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਰੇਟਸ ਵੱਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਫੁਰਤੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਕੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਕਿ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਆਮ ਜਨਤਾ ਉਤੇ ਨਾ ਪਵੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਜਿਹੜਾ ਸਵਾਲ ਅਰਾਈਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲ 71 ਹਜ਼ਾਰ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਨੇ ਬਿਲ ਪੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਟਿਊਬਵੈਲਜ਼ ਦੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਜ਼ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਸੂਲੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਕੱਟਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਸਨ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਾਫੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਹੀ ਐਸੇ ਲੋਕ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਲ ਪੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਬਕਾਇਆ 84 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਫੇਰ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਨਕੈਸ਼ਨ ਨਾ ਕੱਟੇ ਜਾਣ। ਫੇਰ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਬਕਾਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵੱਧ ਗਈ ਸੀ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਬਕਾਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਉਣਗੇ ? ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਘਾਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਵੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾ-ਉਣਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਬਿਲਾਂ ਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 25% ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀ ਰਕਮ 3 ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚ 6-6 ਮਹੀਨੇ ਦੀਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਰਕਮਾਂ ਵਧੀਆਂ ਸਨ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਉਤੇ ਗੌਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਫੁਰਤੀ ਲਿਆਇਗੀ ? ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਬੇਧਿਆਨੀ ਕਰਕੇ ਇਹ ਬਕਾਇਆ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕੰਜ਼ਿਊਮਰਜ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੇਟ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕੀ ਰਸਤਾ ਇਖਤਿਆਰ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਜਦੋਂ ਡਿਸਕੁਨੈਕਟ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਸਨ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਕੇ ਇਹ ਵਸੂਲੀ ਘੱਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਬਕਾਇਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 396

(ਸਬੰਧਤ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।)

Starred Question No. 390

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of Starred Question Number 390.

Demolition of houses at village Mohali

*391. **Sardar Ranjit Singh :** Will the Chief Mnster be pleased to state:—

(a) whether it is a fact that some persons/owners had constructed houses on their plots (Baras) within the periphery of village Mohali, District Ropar, if so, the details thereof :

(b) whether the said houses were demolished by the Govt. on 4th December, 1982;

(c) whether the demolition charges of the said houses were recovered from the owners of the said houses: if so, the details thereof in each case?

Sardar Surjit Singh Barnala : (a) Yes, Sir. 86 persons were issued show cause notices for constructing structures on plots outside Lal Lakir of Village Mohali in violation of Punjab New Capial (Periphery) Control Act, 1952. Details are contained in Annexure 'A" which is placed on the Table of the House.

(b) Structures of 38 persons were demolished on 4th December, 1982 after demolition orders had been passed under the Act.

(c) No.

ਅਨੁਲੱਗ 'ੲ'

"ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊ ਕੈਪੀਟਲ ਪੈਰੀਫੇਰੀ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ, 1952" ਅਧੀਨ 4 ਦਸੰਬਰ, 1982 ਤੱਕ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਦੀ ਸੂਚੀ :—

ਲੜੀ ਨੰ:	ਉਕਾਈਕਾਰ ਦਾ ਨਾਂ
	ਸਰਬ ਸ੍ਰੀ/ਸ੍ਰੀਮਤੀ/ਸ:
1	ਕੇ.ਸੀ. ਸਿੰਗਲਾ
2	ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਕਮਲਾ ਦੇਵੀ
3	ਮੰਗਤ ਰਾਮ
4	ਸਦਾ ਸਿੰਘ
5	ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ
6	ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਉਕਾਈਕਾਰ ਦਾ ਨਾਂ
7	ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ
8	ਸਿਆਮ ਸਿੰਘ
9	ਮਾਨ ਸਿੰਘ
10	ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ
11	ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ
12	ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
13	ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ
14	ਭਾਰਤ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰ
15	ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ
16	ਸਾਗਰ ਚੰਦ
17	ਕਰਮ ਸਿੰਘ
18	ਮੇਘ ਰਾਜ
19	ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ
20	ਦਰਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ
21	ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ
22	ਐਸ.ਐਨ. ਅਗਰਵਾਲ
23	ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ
24	ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ
25	ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ
26	ਹਕੀਕਤ ਸਿੰਘ
27	ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ
28	ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ
29	ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਠੇਕੇਦਾਰ
30	ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ
31	ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ
32	ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ
33	ਲਾਭ ਸਿੰਘ
34	ਹਰਚੰਦ
35	ਗੁਰਚਰਨ
36	ਹਰੀ ਰਾਮ
37	ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ
38	ਚਰਨ ਸਿੰਘ
39	ਕਾਕਾ ਸਿੰਘ

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਲੜੀ ਨੰ:	ਉਕਾਈਕਾਰ ਦਾ ਨਾਂ
40	ਹਰੀ ਸਿੰਘ
41	ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ
42	ਨਿੱਕਾ ਸਿੰਘ
43	ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
44	ਤਿਲਕ ਰਾਜ
45	ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ
46	ਮਹਾਂਤਿਤਾਰ ਸਿੰਘ
47	ਲਬੀ ਰਾਮ
48	ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ
49	ਦੁਆ ਰਾਮ
50	ਬਚਨ ਸਿੰਘ
51	ਮੁਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
52	ਪ੍ਰਮੋਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ
53	ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ
54	ਮਾਨਕ ਚੰਦ
55	ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ
56	ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ
57	ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ
58	ਵੀ.ਪੀ.ਅਨੰਦ
59	ਚਮਨ ਲਾਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ
60	ਸੁਚਾ ਸਿੰਘ
61	ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ
62	ਅਮਰ ਸਿੰਘ
63	ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਸਿੰਘ
64	ਗਰਜਾ ਸਿੰਘ
65	ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ
66	ਅਮਰ ਸਿੰਘ
67	ਅਮਰ ਨਾਥ
68	ਅਮਰ ਨਾਥ
69	ਦੇਸ ਰਾਜ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ
70	ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਠੇਕੇਦਾਰ
71	ਜਸਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ
72	ਲਾਜਵੰਤ ਕੌਰ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਉਕਾਈਕਾਰ ਦਾ ਨਾਂ
73	ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ
74	ਗਰਜਾ ਸਿੰਘ
75	ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਕੌਰ
76	ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ
77	ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ
78	ਬੀਬਾ ਸਿੰਘ
79	ਕਰਮ ਸਿੰਘ
80	ਰੱਖਾ ਸਿੰਘ
81	ਅਵਨਾਸ਼ ਚੰਦ
82	ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
83	ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
84	ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ
85	ਬੀਬਾ ਸਿੰਘ
86	ਸਾਵਣ ਸਿੰਘ

Bridge on Budha Nala

***368. Sardar Amarjit Singh
Sardar Rajinder Singh Dhaliwal**: Will the Chief Minister be pleased to state whether the Government proposes to construct bridges on Budha Nala at Mallewal Sherian and Nrupur near Gurdwara Charan Kanwal, Machhiwara, Tehsil Samrala, District Ludhiana; If so, the time by which the bridges are expected to be constructed?

Sardar Natha Singh Dalam (Minister of State for Public Relations): No Sir.

ਸਰਦਾਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਆਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੱਲੇਵਾਲ ਸ਼ੇਰੀਆਂ ਪੁਲ ਦੇ ਲਈ 34 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਆਇਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਜਿਹੜੀ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਠੀਕ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਮਹਿਕਮੇਂ ਦੀ ਗਲਤ ਹੈ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਲਾਂ ਨੂੰ ਬਨਾਉਣ ਵਾਸਤੇ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਫੰਡਜ਼ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਇਸ ਪੁਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜੇਰੇ ਗੌਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਇਤਲਾਹ ਮੈਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਉਹ ਠੀਕ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਪੁਲ ਉਤੇ 34 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਖਰਚਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਪੁਲ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ੇਰੇ ਗੌਰ ਕਰਨਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਐਸੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾ ਲਵਾਂਗਾ, ਅਗਰ ਐਸੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੋਈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਅਗਰ 34 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਲ ਬਣਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ 2 ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਇਸ ਪੁਲ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖ ਦਿਓ। Next Question.

Installation of New Thermal Plant

*387. **Sardar Jaswant Singh :** Will the Chief Minister be pleased to state whether there is any proposal under the consideration of the Government to instal any new Thermal Power Plant in the State; if so where?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ : ਰੋਪੜ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਦੀ ਸਟੇਜ II ਅਧੀਨ 210 ਮੈਗਾਵਾਟ ਦੇ ਦੋ ਯੂਨਟਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ 210 ਮੈਗਾਵਾਟ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਯੂਨਿਟ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੇਂਦਰੀ ਬਿਜਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸਤਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਦੌਰਾਨ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਉਪਲਭਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

2. ਭਵਿਖ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਠਵੀਂ ਅਤੇ ਨੌਂਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਦੌਰਾਨ ਨਵੇਂ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪਿੰਡ ਚਨਾਂਰਥਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਲਿਖੇ ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ 10 ਮੈਗਾਵਾਟ ਸਮਰਥਾ ਦੇ ਪਲਾਂਟ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸਾਲ 1986-87 ਦੌਰਾਨ ਚਾਲੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਠਵੀਂ ਅਤੇ ਨੌਂਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾਏ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਮਾਨਸਾ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਰਕਲੋਡ ਘੱਟ ਹੈ, ਉਸ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਲਾਂਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇ ਬਲਕਿ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਥੇ ਲੱਗਣਾ ਹੈ, ਔਰ ਕਿਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰਾਬ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਵੇਖਕੇ ਧਿਆਨ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਅਟਾਮਿਕ ਅਨਰਜੀ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂਕਿ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਟਾਮਿਕ ਅਨਰਜੀ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਯਤਨ ਜਾਰੀ ਹਨ ਔਰ ਕਈ ਸਾਈਟਸ ਦੀ ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

Mr. Speaker: Questions are over. Now the House will take up Short Notice Question.

SHORT NOTICE QUESTION AND ANSWER

(ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਈ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਹ ਜ਼ੀਰੋ ਆਵਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਾਰਟ ਨੋਟਿਸ ਕੁਐਸਚਨ ਨੰ: 346

SHORT NOTICE QUESTION AND ANSWER

Post of Subject Specialist in the Planning Board

***346. Sardar Karnail Singh Doad :** Will the Chief Minister be pleased to state —

(a) whether it is a fact that the post of subject specialist in the Punjab Planning Board is lying vacant ; if so, since when ; and if not the name of the present incumbent thereof ;

(b) the maximum age limit and the qualifications prescribed for the said post and that of the present incumbent thereof, if any ;

(c) whether the present incumbent of the said post, if any, fulfils the conditions mentioned in part (b) above ; if not, the reasons for his appointment to the said post ?

Sardar Surjit Singh Barnala : (a) (i) All the eight posts of subject Specialists are lying vacant since their creation i.e. six from 17-11-72 and 2 from 9th August, 1978.

(ii) No person is holding any post as subject Specialist in the Punjab State Planning Board at present.

(b) (i) An extract of Rule 7,8 and Appendix 'B' of "subject Specialist (Punjab State Planning Board) class I service Rules, 1980" prescribing age and qualifications for the posts is at Annexure 'A'.

(ii) No person is holding any post as subject specialist in the Punjab State Planning Board at present.

(c) In view of (a) (ii) and (b) (ii) above, question does not arise.

ANNEXURE—'A'

An extract of Rule 7 and 8 of "Subject Specialists (Punjab State Planning Board) Class I Service Rules, 1980"

Rule 7. Age.— Except in the case of the employees of the Punjab Government or Punjab Government Undertakings, no person shall be recruited to the posts who is more than fifty years on the Ist January immediately proceding the last date fixed for submission of appplications.

[Chief Minister]

Rule 8. Qualifications and experience :— No person shall be recruited to any post in the service by direct appointment unless he —

(i) possesses the qualifications and experience specified against that post in Appendix 'B'.

(ii) has passed Punjabi language examination of Matriculation or its equivalent standard. However, a person who does not possess knowledge of punjabi language of Matriculation or its equivalent standard can be appointed to the Service, provided he acquires knowledge of punjabi lanugage of the Matriculation standard within six months from the period of his appointment, failing which his services shall be terminated.

APPENDIX 'B'

(*See* rule 8)

Qualifications for the posts of Subject Specialists

Serial No. 1	Name of the post 2	Minimum qualifications & experience 3
1	**Subject** Specialist (Economic Division)	(i) At least 2nd class Master's degree in Economic ; and (ii) Eight years experience in handling fiscal and Financial problems in a Government Department or research in this area in university or private institution. **Desirable :** Doctorate in Economic and Experience in project formulation & evaluation.
2	**Subject** Specialist Agriculture and Rural Development Division	(i) At least 2nd Class M.Sc./M.A. in Agriculture or Agricultural Economics ; and (ii) Eight years research experience on problems of agriculture and rural development in Government department, university or private institution. **Desirable** Doctorate in Agriculture/Agricultural Economics and experience of project formulation and evaluation.
3	Subject Specialist Irrigation, Drainage and Flood Control Division	(i) B.S.c./B.E. in Civil Engineering ; & (ii) Eight years experience in planning construction and operation of irrigation drainage and flood control work in a Government organisation. **Desirable** Experience in project formulation and evaluation.
4	Subject Specialist Energy Division	(ii) B.S.c. or B.E. in Electrical Engineering ; and (ii) Eight years experience of planning construction and operations of power projects in a Government organisation. Desirable Experience in project formulation and evaluation.

Serial No. 1	Name of the post 2	Minimum qualifications & experience 3
5	Subject Specialist Industry Division	(i) At least 2nd Class Master's degree in Economics or Business Management with specialisation in Industrial Economics ; and (ii) Eight years experience of Planning management research in the industrial field in a Government oraganisation university or private institution. **Desirable:—** Doctorate in Economics/ Business Management and experience of project formulation and evaluation.
6	Subject Specialist Transport Division	(i) At least 2nd Class Master's degree in Economics/ Business Management with specialisation in Transport Economics ; and (ii) Eight years experience in Planning/ operation of road transport in Government organisation/ private institution. **Desirable :—** Doctorate in Economics or Business Management and experience of project formulation and evaluation.
7	7 Subject Specialist Housing and Urban Development Division	(i) At least 2nd Class MA. or M.Sc. in Town Planning, Architecture or Economics with specialisation in Urban Economics ; and (ii) Eight years experience in Town planning Housing and Urban Development in a Government Organisation University or private Institution. **Desirable :—** Doctorate in Town Planning/Urban Economics and experience of project formulation and evaluation
8	Subject Specialist Social Services Division.	(i) At least 2nd Class Master's degree in any subject with specialisation in education or health Planning ; and (ii) Eight years experience in problems of educational or health planning. **Desirable :—** Doctorate in any subject. Experience of project formulation and evaluation in the field of education/health planning.

Sardar Karnail Sing Doad :Rule 7 of Subject Specialist (Punjab State planning Board) Class I Service Rules, 1980 reads as under:-

"Except in the case of the employees of the Punjab Government or Punjab Government Undertakings. no person shall be recruited to the posts who is more than fifty years on the Ist January immediately preceding the last date fixed for submission of applications."

[ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ]

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਫੀਸਰਜ਼ ਹਨ, ਉਹ ਉਥੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ 50 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਰਿਟਾਇਰਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦੀ ਉਮਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਲਗਾਉਣ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਹਾਂ ਜੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜੇ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਔਰ ਅਜੇ ਕੋਈ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ।

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 58 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਿਟਾਇਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਰੂਲਜ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਕੀ ਉਸ ਪੋਸਟ ਲਈ ਯੋਗ ਸੱਜਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ? ਇਹ ਇਸ ਪੋਸਟ ਨੂੰ ਸਰਕੂਲੇਟ ਕਰਨ, ਐਡਵਰਟਾਈਜ਼ਮੈਂਟ ਕਰਨ। ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਰਪਟ ਆਦਮੀ ਸੀ, ਕਮਿਊਨਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਵਿਸ ਵਿਚ ਲਗਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਐਡਵਰਟਾਈਜ਼ਮੈਂਟ ਕਰਕੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਲਗਾਉਣ। ਰੂਲਜ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸਰਕਾਰ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਮਿਲਣਗੇ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ। ਜੋ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੋਈ ਰੂਲਜ਼ ਅਤੇ ਇਨਸਟਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਰੂਲਜ਼ ਅਤੇ ਇਨਸਟਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਨੂੰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਕੇ ਕੁਝ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰਿਜੈਕਟ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਰਿਜੈਕਟ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਜੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰੂਲਜ਼ ਅਤੇ ਇਨਸਟਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੀ ਕੁਝ ਕਰਾਂਗੇ।

UNSTARRED QUESTIONS AND ANSWERS

Detainees of Guru Ke Bagh Morcha

69. Sardar Kirpal Singh : Will the Chief Minister be pleased to to state :—

(a) whether it is a fact that all the detainees of Guru Ke Bagh Morcha of 1922 and Kisan Morcha, Lahore of 1939 were released by the Punjab Government after six months ;

(b) if the reply to part (a) above be in the affirmative whether the State Government has intimated the Government of India to this effect that the said detainees may not be required to produce certificates from Co-detainees who remained under detention for a period of a year and also that the instructions issued by the Government of India dated 13th April 1982 may not be made applicable in their case ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ: (ੳ) ਸਵਾਲ ਦੇ ਭਾਗ (ੳ) ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਉਪਲੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

(ਅ) ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।

Record of Camp Jail Nabha Bir Regarding detainees of Jaito Morcha

70. Sardar Kirpal Singh : Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) whether the record of Camp Jail Nabha Bir where about 7000 participants of Jaito Morcha detained in 1924 and 1925 is available with the Government ;

(b) whether the relevant record of their detention periods in the Jails which are presently in Pakistan is being made available to the freedom fighters through the Government ;

(c) if the replies to parts (a) and (b) above be in the negative whether the State Government has intimated the Government of India regarding the non-availability of the records and requested for exempting the freedom fighters of Punjab from the production of relevant records ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ: (ੳ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

(ਅ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

(ੲ) ਨਹੀਂ ਜੀ । ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਰਿਕਾਰਡ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਲ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ ਸਾਥੀ ਕੈਦੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

Income to the Gram Panchayat, Margindpura, Tehsil Patti

71. Sardar Kirpal Singh: Will the Minister for Agriculture and Forest be pleased to state — (a) the year-wise details of income accrued to the Gram Panchayat Margindpura, Tehsil Patti District Amritsar from all sources, during the years 1983, 1984 and 1985 ;

(b) the Patti-wise details of the development works undertaken by the Gram Panchayat referred to in part (a) above during the said period year wise;

(c) whether the Sarpanch of the said Gram Panchayat had convened the Session of the General House during the period referred to in part (a) above; if so, the dates thereof as also the business transacted at those sessions;

(d) whether the aforesaid Gram Panchayat was given any grant for fisheries during the said period ; if so, the amount thereof ;

(e) whether the approval of fisheries scheme was sought from the General House ; if so, the date on which decision was taken by General House ?

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : (ੳ) ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਮਰਗਿੰਦਪੁਰਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਪੱਟੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਹੋਈ ਆਮਦਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :—

ਲੜੀ ਨੰ :	ਸਾਲ		ਆਮਦਨੀ
1	1983	...	30,925.20
2	1984	...	70,118.40
3	1985	...	1,41,334.20

(ਅ) ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :—

ਲੜੀ ਨੰ :	ਸਾਲ	ਪੱਟੀ ਦਾ ਨਾਂ	ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦਾ ਵੇਰਵਾ
1	1983	(i) ਸੁਰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਨਾਲੇ ਤੱਕ	ਗਲੀਆਂ ਤੇ ਨਾਲੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ
		(ii) ਮਾਸਟਰ ਸੁਚਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲੀ ਗਲੀ	—ਉਕਤ—
2	1984	(i) ਪੱਟੀ ਹਰੀਜਨਾਂ (ਦੱਖਣੀ)	1800 ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਗਲੀਆਂ ਅਤੇ 900 ਫੱਟ ਨਾਲੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ
		(ii) ਪੱਟੀ ਹਰੀਜਨਾਂ (ਉੱਤਰੀ)	4200 ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਗਲੀਆਂ ਅਤੇ 600 ਫੁੱਟ ਨਾਲੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ
		(iii) ਪੱਟੀ ਭੀਲਾ	5000 ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਗਲੀਆਂ ਅਤੇ 600' ਫੁੱਟ ਨਾਲੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ।
		(iv) ਪੱਟੀ ਜੱਗਾ	585 ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਗਲੀਆਂ ਤੇ 291 ਫੁੱਟ ਨਾਲੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ।
		(v) —	28 (ਸੀਮਿੰਟ ਦੇ ਬੋਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਰਾਹਾਂ ਤੇ ਦਬਾਏ)

ਲੜੀ ਨੰ :	ਸਾਲ	ਪੱਟੀ ਦਾ ਨਾਂ	ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦਾ ਵੇਰਵਾ
3	1985	(i) ਪੱਟੀ ਹਰੀਜਨਾਂ (ਦੱਖਣੀ)	290 ਫੁੱਟ ਨਾਲੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ।
		(ii) ਪੱਟੀ ਹਰੀਜਨਾਂ (ਉਤਰੀ)	200' ਫੁੱਟ ਨਾਲੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ
		(iii) ਪੱਟੀ ਭੀਲਾ	900 ਵਰਗ ਫੁਟ ਗਲੀਆਂ ਅਤੇ 1200' ਫੁੱਟ ਨਾਲੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ।
		(iv) ਪੱਟੀ ਜੱਗਾ	1810 ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਗਲੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ
		(v) ਪੱਟੀ ਕਮਰਾ	4000 ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਗਲੀਆਂ ਅਤੇ 300 ਫੁੱਟ ਨਾਲੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ
		(vi) ਨਾਲੇ ਵਾਲਾ ਛੱਪੜ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਇਆ	

(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ, ਸਰਪੰਚ ਵਲੋਂ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਆਮ ਇਜਲਾਸਾਂ ਅਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:—

ਲੜੀ ਨੰ :	ਸਾਲ	ਮਿਤੀ	ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵੇਰਵਾ
1	1983	26-12-83	ਗਰਾਮ ਸਭਾ ਨੇ ਥੇਹ ਨੁਸ਼ੈਹਰਾ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਤੇ ਨਹਿਰ ਉਪਰ ਬਣੇ ਪੁਲ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਨਿਗਰਾਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਤਾ ਪਾਸ਼ ਕੀਤਾ।
2	1984	30-12-84	ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿਤੀ ਗਈ।
3	1985	(i) 30-6-85	ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿਤੀ ਗਈ।
		(ii) 30-12-85	ਸਾਲ 1985-86 ਲਈ ਬਜਟ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਖਰਚੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ

(ਸ) ਹਾਂ ਜੀ, ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ 66,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ 33,000 ਰੁਪਏ 33,000 ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਰਾਂਟ ਦਿਤੀ ਗਈ।

(ਹ) ਹਾਂ ਜੀ, ਇਕ ਛੱਪੜ ਦਾ ਖਰਚਾ ਮਿਤੀ 30 ਦਸੰਬਰ, 1985 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦ ਕਿ ਦੂਜੇ ਛੱਪੜ ਦਾ ਕੰਮ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

Removed Sarpanches of Gram Panchayats of District Amritsar

72. Sardar Kirpal Singh : Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state —

(a) whether any of the Sarpanches of Gram Panchayats of District Amritsar were removed during the period from 1972 to 1978 for misappropriation or embazzlement of Panchayat funds if so a list there of be laid on the Table of the House ;

(b) the total amount of Panchayat funds so misappropriated or embezzled together with the steps if any taken to recover the said amount and the details of the amount which has so far beeen recovered ?

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: (ੳ) 1972 ਤੋਂ 1978 ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜਿਹੜੇ ਸਰਪੰਚ ਗਬਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹਟਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਉਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਅ) 1,59,905.92 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੁਵਰਤੋਂ/ਗਬਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਰਕਮ ਵਿਚੋਂ 18,023.27 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਬਚਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਹਠ ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 409 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸੂਚੀ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਨਾਂ		ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਨਾਂ
	ਸਰਵਸ਼੍ਰੀ		
1.	ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ	...	ਮਰਗਿੰਦਪੁਰਾ, ਬਲਾਕ ਭਿਖੀਵਿੰਡ
2.	ਪਰਦੁਮਨ ਸਿੰਘ	...	ਕਾਲੇ, ਬਲਾਕ ਭਿਖੀਵਿੰਡ
3.	ਮਕਤੂਲ ਸਿੰਘ	...	ਦਿਆਲਪੁਰਾ, ਭਿਖੀਵਿੰਡ
4.	ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ	...	ਬੈਕਾ, ਬਲਾਕ ਭਿਖੀਵਿੰਡ
5.	ਗਹਿਲ ਸਿੰਘ	...	ਕਲਸ, ਬਲਾਕ ਬਲਟੋਹਾ
6.	ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ	...	ਘੜਿਆਲਾ, ਬਲਾਕ ਪੱਟੀ
7.	ਫੌਜਾ ਸਿੰਘ	...	ਸੈਦੋ, ਬਲਾਕ ਪੱਟੀ
8.	ਮੌਜਾ ਸਿੰਘ	...	ਠੱਠੀਆਂ, ਬਲਾਕ ਪੱਟੀ
9.	ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ	...	ਰੱਤਾ ਗੁੱਦਾ, ਬਲਾਕ ਪੱਟੀ
10.	ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ		ਕੱਚਾ ਪੱਕਾ, ਬਲਾਕ ਪੱਟੀ
11.	ਪਸਤੌਲ ਸਿੰਘ	...	ਜਲਾਲ, ਬਲਾਕ ਰਈਆ
12.	ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ	...	ਬੂੜਚੰਦ, ਬਲਾਕ ਭਿਖੀ ਵਿੰਡ

Assistants in the Block Primary Education Offices

66. **Shri Sewa Ram Arora:** Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) the number of Block Primary Education Officers in the State;

(b) the number of posts of Assistants in the said offices;

(c) whether it is a fact that the funds sanctioned for the creation of the posts of Assistants and provided during the last year were diverted to some other purposes; if so, the reasons therefor ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : (ਏ) 228

(ਬੀ) ਨਿਲ

(ਸੀ) ਨਹੀਂ

ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਲੁਧਿਆਣੇ 9 ਕਤਲ ਹੋਏ 8 ਕਤਲ ਨਕੋਦਰ ਹੋ ਗਏ। ਬਾਕੀ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੋਰ ਕਤਲਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਕ ਦੋ ਕਤਲ ਹੋਰ ਹੋਏ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿਤੇ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਕਾਲੀਆ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਸੀ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹਾਊਸ ਦਾ ਟਾਈਮ ਵੇਸਟ ਨਾ ਕਰੋ। ਮੈਨੂੰ ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਹਾਊਸ ਵਲੋਂ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਇਨ ਕੈਮਰਾ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਅਲਾਓ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਬੜੀ ਗੰਭੀਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਹੀ ਜੋ ਹਾਊਸ ਦਾ ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਾਈਮ ਮੁਕਰਰ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਸ਼ਰ ਜੀ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਟਾਈਮ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਆਂਗੇ। ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਨੋਟਿਸਿਜ਼

CALL ATTENTION NOTICES UNDER RULE 66

(*Serial No. 68*)

(Call Attention Notice No. 68 could not be taken up in the House as the Member concerned was not present in the House)

(*Serial No.* 72)

Sardar Kirpal Singh : Sir, I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, that Sardar Harbhajan Singh, President of Janta Party, Punjab, a renowned Freedom Fighter, was arrested under a false case in 1985 and the then S.S.P., Ferozepur

[Sardar Kirpal Singh]

passed derogatory remarks against him which amounted to damaging his political career. He has already sought permission from the Government to sue that Officer for having made derogatory remarks. There is a lot of resentment among the people due to the false case against him and also for the derogatory remarks made by the then S.S.P., Ferozepur. The Government be requested to make a statement in the House on the issue.

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 4 ਮਾਰਚ, 1985 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਹੋਏ ਕੇਸ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 124–ਏ, 153–ਏ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਦੋਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਬੇਅਦਬੀ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਕਹੇ। ਇਸ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਮਪਤਾ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਤੀ 5 ਅਪਰੈਲ, 1985 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਭਜਨ ਸਿਘ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 8 ਅਪਰੈਲ, 1985 ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਦੋਂ ਦੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 197 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਬਨਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਇਹ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਉਪਰਲੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਤੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਛਪਿਆ ਸੀ। ਐਸ. ਐਸ. ਪੀ. ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਬੜਾ ਘਟੀਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਉਸ ਦੀ ਇਤਲਾਹ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਰਦਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇਣਗੇ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਇਹ ਤਾਂ ਜੀ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਉਪਰਲਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਚਿੱਠੀ ਜਾਂ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਟੈਲੀਫੋਨ ਆਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਉਥੇ ਇਕ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਲਿਖਣ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਲਿਖੇ। ਜਿਸ ਬਿਆਨ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕੈਂਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੈਂਸਲ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਹੋ ਗਈ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨ ਹਾਨੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਵਾਬ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਯੈਸ, ਯੈਸ, ਤੁਸੀਂ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਗੱਲ ਮਿਸ ਕਰ ਗਏ।

(*Serial No.* 76)

Shri Sewa Ram Arora : Sir, I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, that a large number of arms licences have been issued in Patiala District and are still being issued, even to the anti-social element. There prevails resentment amongst the Public that these arms may be misused. This is a fit case where the Government should make a statement.

Chief Minister (Sardar Surjit Singh Barnala) : Since the installation of the present Government in September, 1985, 832 arms licences have been issued in Patiala district upto 25th March, 1986. All the licences have been issued after obtaining police verification as required under section 13(2) of the Arms Act, 1959. As such their is no question of issuing such licences to anti social elements.

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਆਰਮਜ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ 832 ਇਸ਼ੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਦੀਆਂ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੋ ਸਿਆਸੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਰਿਕਮੈਂਡ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧਮਕਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਗਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਈਸੈਂਸ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਬਦਲੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਮਜ਼ਬੂਰਨ ਇਸ਼ੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਆਰਮਜ਼ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਲਾਈਸੈਂਸ ਤਾਂ ਜੀ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਸਾਰੀ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਜਿਵੇਂ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਸ਼ੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲਾਈਸੈਂਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾ ਲਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕੈਂਸਲ ਕਰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੀ ਹੁਣ ਮੁੜ ਲੈਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 700 ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ 2 ਸਿਆਸੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਰਿਕਮੈਂਡ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਕੀ ਕਰਨਗੇ।

(ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।)

PAPERS LAID ON THE TABLE

Education Minister (Sardar Sukhjindcr Singh) : Sir, I beg to lay on the Table all the three Papers mentioned in the List of Business meant for today. These are :—

(i) the Statement explaining the reasons for delay in laying the Annual Accounts and Audit Report of Punjab State Civil Supplies Corpoation Ltd., (PUNSUP) for the year 1979 to 1984.

(ii) the Statement explaining the reasons for delay in laying the annual accounts and audit reports of the Punjab State Civil Supplies Corporation Ltd. (PUNSUP), Chandigarh for the year 1977-78, and for the period 1st April, 1978 to 31st December, 1978.

(iii) Chapter I of the Annual Administration Report of the Local Audit Department, Punjab, for the year 1983-84 (Audit Portion)

PRESENTATION OF REPORTS OF THE COMMITTEES

Mr. Speaker : Chairman, Committee on Public Undertakings, Sardar Kirpal Singh.

ਸਭਾਪਤੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਮੇਟੀ (ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ) : ਸਰ, ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਲ 1973-74 ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਵਪਾਰਕ) ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਆਡਿਟ ਪੈਰਿਆਂ ਤੇ 33ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਮ ਕੰਮ ਕਾਰ ਤੇ 34ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸਭਾਪਤੀ, ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਕਮੇਟੀ (ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ) : ਸਰ, ਮੈਂ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ 68ਵੀਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 80ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਤੱਕ ਹਾਊਸ ਦੀ ਟੇਬਲ ਤੇ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਆਪਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਵੀ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਛਪੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਹਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਨਾਪਸਿਜ਼ ਹੀ ਵੰਡੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟਸ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ :—

(i) 68th Report of the Committee on Public Accounts on the Appropriation Accounts of the Government of Punjab for the years 1974-75 and 1979-80 and the Report of the Comptroller and Auditor General of India for the years 1974-75 and 1979-80 (Civil) relating to Food and Supplies Department.

(ii) 69th Report of the Committee on Public Accounts on the Appropriation Accounts of the Government of Punjab for the years 1973-74, 1974-75 and 1975-76 and the Reports of the Comptroller and Auditor General of India for the years 1973-74, 1974-75 and 1975-76 (Civil) relating to Local Government Department.

(iii) 70th Report of the Committee on Public Accounts on the Appropriation Accounts of the Government of Punjab for the years 1976-77, 1977-78, and 1979-80 and the Reports of the Comptroller and Auditor General of India for the years 1976-77, 1977-78, and 1979-80 (Civil) relating to Local Government Department.

(iv) 71st Report of the Committee on Public Accounts on the Appropriation Accounts of the Government of Punjab for the year 1973-74 and the Report of the Comptroller and Auditor General of Indian for the year 1973-74 (Civil) relating to Public Works Department (Buildings & Roads Branch).

(v) 72nd Report of the Committee on Public Accounts on the Appropriation Accounts of the Government of Punjab for the year 1974-75 and the Report of the Comptroller and Auditor General of India for the year 1974-75 (Civil) relating to Public Works Department (Buildings & Roads Branch).

(vi) 73rd Report of the Committee on Public Accounts on the Appropriation Accounts of the Government of Punjab for the year 1975-76 and the Report of the Comptroller and Auditor General of India for the year 1975-76 (Civil) relating to Public Works Department (Buildings & Roads Branch).

(vii) 74th Report of the Committee on Public Accounts on the Appropriation Accounts of the Government of Punjab for the year 1976-77 and the Report of the Comptroller and Auditor General of India for the year 1976-77 (Civil) relating to Public Works Department (Buildings and Roads Branch).

(viii) 75th Report of the Committee on Public Accounts on the Appropriation Accounts of the Government of Punjab for the year 1977-78 and the Report of the Comprtoller and Auditor General of India for the year 1977-78 (Civil) relating to Public Works Department (Buildings and Roads Branch).

(ix) 76th Report of the Committee on Public Accounts on the Appropriation Accounts of the Government of Punjab for the year 1978-79 and the Report of the Comptroller and Auditor General of India for the year 1978-79 (Civil) relating to Public Works Department (Buildings and Roads Branch).

(x) 77th Report of the Committee on Public Accounts on the Appropriation Accounts of the Government of Punjab for the year 1979-80 and the Report of the Comptroller and Auditor General of India for the year 1979-80 (Civil) relating to Public Works Department (Buildings and Roads Branch).

(xi) 78th Report of the Committee on Public Accounts on the Appropriation Accounts of the Government of Punjab for the years 1973-74, 1974-75, 1975-76 and 1976-77 and the Reports of the Comptroller and Auditor General of India for the years 1973-74, 1974-75, 1975-76 and 1976-77 (Civil) relating to Public Works Department (Public Health Branch).

(xii) 79th Report of the Committee on Public Accounts on the Appropriation Accounts of the Government of Punjab for the years 1977-78, 1978-79 and the Report of the Comptroller and Auditor General of India for the years 1977-78 and 1978-79 (Civil) relating to Public Works Department (Public Health Branch).

(xiii) 80th Report of the Committee on Public Accounts on the Appropriation Accounts of the Government of Punjab for the year 1979-80 and the Report of the Comptroller and Auditor General of India for the year 1979-80 (Civil) relating to Public Works Department (Public Health Branch).

ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਹੀ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਹ ਹੁਣ ਪੁਰਾਣੀ ਰਵਾਇਤ ਆ ਗਈ ਹੈ।

ਮੈਂਬਰ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਕਮੇਟੀ (ਸਰਦਾਰ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ) : ਸਰ, ਮੈਂ ਸਾਲ 1985-86 ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁ-ਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੀ 11ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

The Chairman, Committee on Government Assurances (Sardar Dalip Singh Pandhi): Sir, I beg to present the 25th Report of the Committee on Government Assurances 1985-86.

Mr. Speaker : Legislative Business. The Punjab Cooperative Land Mortgage Banks (Amendment) Bill, 1986. Chief Minister to introduce the Bill.

Chief Minister (Sardar Surjit Singh Barnala) **:** Sir, I beg..........

Doctor Kewal Krishan : On a Point of Order.

Mr. Speaker : Let me move the legislative business first.

Chief Minister : Sir, I beg to introduce........

Doctor Kewal Krishan : Sir, On a Point of Order.

Mr. Speaker : Doctor Kewal Krishan is on a Point of Order.

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਅਡੈਂਡਮ 2-3 ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। 4 ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਅਤੇ 6 ਬਿਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਵਿਚ ਜੋ ਇਹ ਬਿਲ ਅਤੇ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਅੱਜ ਆਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਵਾਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ।

Mr. Speaker : I have received a notice for moving *sine die* motion today.

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

Pandit Mohan Lal : *Sine die* motion is passed before the start of the business . It has not yet been moved. It is surprise to us.

Mr. Speaker : I have various precedents. When Sardar Darbara Singh was the Chief Minister and from the year 1962 onwards such precedents have been there. ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਸਰਦਾਰਨੀ ਗੁਰਬ੍ਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਕੋਈ ਪਹਿਲੇ ਗਲਤੀ ਕਰ ਗਿਆ, ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਹੀ ਗਲਤੀ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹੀ ਲਾਈਨਾਂ ਤੇ ਚੱਲੋ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਗਲਤੀ ਮੈਂ ਨਹੀਂ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੈਜਾਰਿਟੀ ਕਰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ.........

ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਹੀ ਮੈਜਾਰਿਟੀ ਨਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਭੱਜਦੇ ਕਿਉਂ ਹਨ। ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਟੁੱਟਣ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਜਦੋਂ ਮੋਸ਼ਨ ਮੂਵ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਰ ਲੈਣਾ।

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਏਨੀ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਰਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੈਠ ਜਾਣ। ਇਹ ਗੁੱਸੇ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

LEGISLATIVE BUSINESS

The Punjab Cooperative Land Mortgage Banks (Amendment) Bill, 1986

Chief Minister (Sardar Surjit Singh Barnala) : Sir, I beg to introduce the Punjab Cooperative Land Mortgage Banks (Amendment), Bill.

Sir, I also beg to move—

That the Punjab Cooperative Land Mortgage Banks (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

Mr. Speaker : Motion moved—

That the Punjab Cooperative Land Mortgage Banks (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

Mr. Speaker : Question is—

That the Punjab Cooperative Land Mortgage Banks (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

The motion was carried.

Mr. Speaker : Now the House will proceed to consider the Bill Clause by Clause.

Is it the pleasure of the House that all the Clauses of the Bill be put to the vote of the House together?

(Voices : yes, yes)

Clause 2, Clause 3, Clause 4 and Clause 1

Mr. Speaker : Question is—

That Clause 2, Clause 3, Clause 4 and Clause 1 stand part of the Bill.

The motion was carried

Title

Mr. Speaker : Question is—

That Title be the Title of the Bill.

The motion was carried.

Chief Minister (Sardar Surjit Singh Barnala) : Sir, I beg to move—

That the Punjab Co-operative Land Mortgage Banks (Amendment) Bill be passed.

Mr. Speaker : Motion moved—

That the Punjab Co-operative Land Mortgage Banks (Amendment) Bill be passed.

Mr. Speaker : Question is—

That the Punjab Co-operative Land Mortgage Banks (Amendment) Bill be passed.

The motion was carried.

THE CODE OF CRIMINAL PROCEDURE (PUNJAB AMENDMENT) REPEAL AND MISCELLANEOUS PROVISIONS BILL, 1986

Chief Minister (Sardar Surjit Singh Barnala) : Sir, I beg to introduce the Code of Criminal Procedure (Punjab Amendment) Repeal and Miscellaneous Provisions Bill.

Sir, I also beg to move—

That the Code of Criminal Procedure (Punjab Amendment) Repeal and Miscellaneous Provisions Bill be taken into consideration at once.

Mr. Speaker : Motion moved—

That the Code of Criminal Procedure (Punjab Amendment) Repeal and Miscellaneous Provisions Bill be taken into consideration at once.

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੇਂਦਰੀ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਬਿਲ, 1973 ਦੀ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਜਿਹੜੀ ਇਥੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ 1973 ਵਿਚ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪਾਵਰਜ਼ ਕਨਫਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਕਿਊਜ਼ਡ ਪਰਸਨਜ਼ ਨੂੰ 30 ਦਿਨ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਕਸਟਡੀ ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਕਾਫੀ ਵਕਤ ਲਗਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਜਿਹੜਾ ਬਿਲ ਲਿਆਈ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਟਾਈਮ ਨੂੰ 30 ਦਿਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਘਟਾ ਕੇ 15 ਦਿਨ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋਵੋਗੇ, ਅਗਰ 1973 ਔਰ 1986 ਦੇ ਵਕਤ ਨੂੰ ਕੰਪੇਅਰ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਅੱਜ 4–5 ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ 40–50 ਆਦਮੀ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ 30 ਦਿਨ ਦੇ ਟਾਈਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਐਕਸਟੈਂਡ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂਕਿ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲਜ਼ ਕੋਲੋਂ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਲੈਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਿੱਕਤ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਆਉਂਦੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਐਕਿਊਜ਼ਡ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਬੈਕਗਰਾਊਂਡ ਵੱਲ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ, ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ

ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਨਕਸਲਾਈਟ ਮੂਵਮੈਂਟ ਚੱਲੀ ਸੀ। ਇਹ ਮੂਵਮੈਂਟ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਆਈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੜੀ ਜੁਰਅਤ ਨਾਲ ਦਬਾ ਦਿਤਾ। 1972 ਦੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚਲੀ ਗਈ ਔਰ 1972 ਦੇ ਚੁਨਾਓ ਵਿਚ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਟਾਈਮ ਵਿਚ ਕੁਝ ਚੇਂਜ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਐਕਿਉਜ਼ਡ ਪਰਸਨਜ਼ ਕੋਲੋਂ ਕੁਝ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਲਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਚੀਜ਼ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਦੀ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਹੈ, ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਕਤਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਗਰ ਪਿਛਲੇ 4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਵੀ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਹੀ ਕਪੂਰਥਲਾ, ਨਕੋਦਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਔਰ ਬਾਕੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਲੈ ਸਕਾਂਗੇ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣਾ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ? ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਸੁਧਰ ਗਏ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮੁਤਫਿਕ ਹੋਵੋਗੇ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਸੁਧਰੇ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਅੱਜ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅੱਜ ਤੋਂ 6 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲੋਂ ਸੁਧਰ ਗਏ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਹ ਬੇਸ਼ਕ ਇਸ ਨੂੰ ਯੂਨੈਨੀਮਸਲੀ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਲੈਣ। ਪਰ ਅੱਜ ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਰੇ ਨਹੀਂ, ਵਿਗੜੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਪੁੱਛਣ ਵਾਸਤੇ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਕਸੂਰਵਾਰ ਹਨ, ਜਿਹੜਾ ਵਕਤ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਘਟਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਫੀ ਮਾਸੂਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਤੁਸੀਂ ਫੜੇ ਵੀ ਹਨ, ਕੱਲ੍ਹ ਜਿਹੜੀ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਆਈ, ਉਸ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਆਸ਼ਾ ਵੀ ਹੋਈ ਪਰ ਅਜੇ ਵੀ ਲੋਕ ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਫੜੇ ਗਏ ਹਨ, ਕੀ ਵਾਕਈ ਉਹ ਉਹੀ ਬੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ? (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਘਰ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਰੇਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਇਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਫੜਿਆ ਗਿਆ। ਡੀ. ਆਈ. ਜੀ. ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਭੇਜੀ।

Mr. Speaker : Whatever you are speaking is not relevant to the Bill. How is D.I.G.'s report connected with 15 days' time limit. It is not discussion on the budget. You should confine yourself to the Bill. ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪੁਜੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਡਿਸਕਸ ਕਰਨ ਲਗ ਪਏ ਹੋ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ : ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੁਝ ਆਦਮੀ ਫੜੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਾਹਰੇ ਲਾਏ ਔਰ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਅੱਗੇ ਹੀ ਕਾਫੀ ਡੀਮਾਰੇਲਾਈਜ਼ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੋ ਤਾਂਕਿ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਮੇਨਟੇਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਵਿਚੋ ਹੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੈ। ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਆਦਮੀ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਬਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪਹਿਲ ਕਰੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਖ਼ਤ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ।

Mr. Speaker : Thank you. Chief Minister please.

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਕਰੀਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜੀ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਤਕਰੀਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਤਾਂ ਇਹ ਕੁਝ ਕਹਿ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਬੜਾ ਇਨੋਸੈਂਟ ਬਿਲ ਸੀ, ਇਸ ਉਤੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 1984 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਸੀ, ਉਸ ਵਕਤ 15 ਦਿਨ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 1 ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਲੋਕ ਰਾਜ ਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਜਿਹੜਾ ਬਹੁਤ ਮੁੱਦਤ ਤੋਂ ਸ਼ਾਇਦ 1886 ਤੋਂ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੋਡ ਚਲਿਆ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨਜ਼ ਰੈਸਟੋਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਬ ਵਾਸਤੇ ਇਥੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਗਏ ਸੀ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੋਰਟਾਂ ਬਣਾ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਜੋ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੈ, ਉਹੀ ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ 30 ਦਿਨ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 15 ਦਿਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਰੈਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਨੋਸੈਂਟ ਔਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਇਥੇ ਲਿਆਉਣੀ ਪਈ।

Mr. Speaker : Question is—

That the Code of Criminal Procedure (Punjab Amendment) Repeal and Miscellaneous Provisios Bill be taken into consideration at once.

The motion was carried.

Mr. Speaker : Now the House will proceed to consider the Bill Clause by Clause.

Is it the pleasure of the House that all the Clauses of the Bill be put to the vote of the House together ?

(Voices : Yes, Yes)

Sub-Clause (2) of Clause 1,

Clause 2, Clause 3 and Sub-Clause (1) of Clause 1

Mr. Speaker : Question is—

That Sub-Clause (2) of Clause 1, Clause 2. Clause 3 and Sub-Clause (1) of Clause 1 stand part of the Bill.

The motion was carried.

TITLE

Mr. Speaker : Question is—

That Title be the Title of the Bill.

The motion was carried.

Chief Minister (Sardar Surjit Singh Barnala) : Sir, I beg to move—

That the Code of Criminal Procedure (Punjab Amendment) Repeal and Miscellaneous Provisions Bill be passed.

Mr. Speaker : Motion moved—

That the Code of Criminal Procedure (Punjab Amendment) Repeal and Miscellaneous Provisions Bill be passed.

Mr. Speaker : Question is—

That the Code of Criminal Procedure (Punjab Amendment) Repeal and Miscellaneous Provisions Bill be paassed.

The motion was carried.

WALK-OUT

ਸਰਦਾਰਨੀ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਪਾਸ ਤਾਂ ਕਰਾ ਹੀ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸੁਣ ਲਓ। ਮੈਂ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਰੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ?

ਸਰਦਾਰਨੀ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ : ਮੈਂ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਪਰ ਬਾਦ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਹੀ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਹੈ ਕਿ it is no point of order (ਹਾਸਾ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦਿਓ ਕਿ ਇਹ ਹਾਊਸ ਅੱਜ ਸਾਈਨੇ-ਡਾਈ ਐਡਜਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਬੋਲ ਲੈਣ ਦਿਓ। ਇਹ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਐਨਾ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : 2 ਕੁ ਬਿਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ I will go to Chamber. If you can come there, we will discuss the matter and thus we will not be wasting the time of the House. We will be able to discuss the issue there. ਆਪਸ ਵਿਚ ਡਾਇਲਾਗ ਹੋ ਜਾਏਗੀ।

ਸਰਦਾਰਨੀ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ : ਸਾਨੂੰ ਬੁਲਾ ਲੈਂਦੇ (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਉਥੇ ਡਿਸਕਸ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਾਊਸ ਦਾ ਟਾਈਮ ਵੀ ਜ਼ਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗਾ (ਵਿਘਨ) ਸਾਡੀ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋ ਜਾਏਗੀ ਔਰ ਹਾਊਸ ਦਾ ਟਾਈਮ ਜ਼ਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗਾ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਕੀ ਸਾਈਨੇ ਡਾਈ ਮੋਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਆਏਗੀ ? (ਵਿਘਨ) ਸਾਡਾ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਐਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਲਈ ਬਾਕਾਇਦਾ ਏਜੰਡਾ ਇਸ਼ੂ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਅਪਰੈਲ ਤਕ ਹਾਊਸ ਨੇ ਚੱਲਣਾ ਹੈ ਔਰ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਹਾਊਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਹਾਊਸ ਚਲਾਉਣਾ ਪਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤਿਆਰ ਹਾਂ।

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਹਾਓਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਉਣ ਕਿ ਸਾਈਨੇ ਡਾਈ ਮੋਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਮੈਂ ਇਹ ਆਸ਼ਵਾਸਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ । I am sorry I cannot give this assurrance.

Dr. Kewal Krishan : We want assurrance from the Leader of the House. ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਅਦਬ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰੀ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦਾ ਰੋਲ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਾਰਿਟੀ ਆਫ ਦੀ ਹਾਊਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ । ਮੈਂ ਬਾਰ ਬਾਰ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਜਾਏ ਵਾਕ ਆਊਟ ਕਰਨ ਦੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਕਰਨ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਹੋਏਗਾ ਜੇਕਰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚੈਂਬਰ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕਰ ਲੈਣ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਰਸਤਾ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਉਹ ਸੁਣੋ (ਵਿਘਨ)

ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ : ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਹਾਊਸ ਲੱਗਣ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ (ਵਿਘਨ)

ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ: ਜੇਕਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿਓ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਬਿਲ ਇੰਟਰ-ਰਿਲੇਟਿਡ ਹਨ ਇਹ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਪੜ੍ਹ ਦਿਆਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਪੜ੍ਹੋ।

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਹਾਜ਼ਰ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਕ ਆਊਟ ਕਰ ਗਏ) ।

THE PUNJAB STATE LEGISLATURE MEMBERS (PENSION AND MEDICAL FACILITIES REGULATION) AMENDMENT BILL, 1986

Minister For Education (Sardar Sukhjinder Singh) : Sir, I beg to introduce the Punjab State Legislature Members (Pension and Medical Facilities Regulation) Amendment Bill.

Sir, I also beg to move—

That the Punjab State Legislature Members (Pension and Medical Facilities Regulation) Amendment Bill be taken into consideration at once.

Mr. Speaker : Motion moved—

That the Punjab State Legislature Members (Pension and Medical Facilities Regulation) Amendment Bill be taken into consideration at once.

ਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ, ਸਰ। ਜਿਹੜੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਾਕ ਆਊਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੱਤੇ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਜਾਏ ਔਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਭੱਤੇ ਵਧਾਉਣੇ ਰਿਜੈਕਟ ਕਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣ। (ਹਾਸਾ)

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ): ਇਹ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿ-ਬਾਨ ਨੇ ਯੂਨੈਨੀਮਸਲੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਵਾਕ ਆਊਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਿਲ

ਪਾਸ ਤਾਂ ਹੋ ਹੀ ਜਾਣਾ ਹੈ ਔਰ ਫਾਇਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਵੇਲੇ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਹਿੰਗਾਈ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੇਅਰਮੈਨਸ਼ਿਪ ਹੇਠ ਇਹ ਕੰਮ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਬਿਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਕ ਆਊਟ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੇ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀਏ ਔਰ ਇਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਸਕੀਏ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਅੱਜ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਤਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜੋ ਅੱਜ ਲੈਜਿਸਲੇਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਇਹ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਐਨੀ ਥੋੜੀ ਹੈ ਫਿਰ ਇਹ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਬਿਲ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੱਖਣੀ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਕੀ ਕਲਾਜ਼ਿਜ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਲਕੂਨਾ ਇਸ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਇਲੈਕਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇੱਕ ਦਿਨ ਰਹੇ, ਇੱਕ ਸਾਲ ਰਹੇ ਜਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ ਉਹ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਿਲ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਜਿਹੜੀ ਗਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਾਊਸ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਦਾ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜੇ ਇਸ ਬਿਲ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ 5 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਬੈਨੀਫਿਟ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨਾਂ ਹੀ ਟੈਨਿਊਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਰਹੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਵਾਰੀ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਬਰ ਇਲੈਕਟ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਟਰਮ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਉਹ ਕਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਅਸੰਬਲੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਮੈਂਬਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਸਦੀ ਟਰਮ ਫਿਰ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮੰਨੀ ਜਾਏ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ (ਜਲਾਲਾਬਾਦ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ, ਮਹਿੰਗਾਈ ਤੇ ਕੋਈ ਲਗਾਮ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਔਰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਰੋਜ਼ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਬਹੁਤ ਭਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਗਲ ਚੰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਜੇਕਰ ਜੋ ਇਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਲਈ ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤਾ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਕ੍ਰਾਈਟੇਰੀਆ ਫਿਕਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਹੋਰ ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਠੀਕ ਰਹਿਣਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਕਿ ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਜੋ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਘਟ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੋਜ਼ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਉਹ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣਾ ਭੱਤਾ ਵਧਾਉਣ ਲਗੇ ਹਨ, ਤੁਹਾਡੀ ਮੈਜਾਰਿਟੀ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ। ਪਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਗਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਧਣ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ 600 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਔਰ ਇਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੂੰ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਘਟੋ ਘੱਟ 600 ਮਹੀਨਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜੋ ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਧੀ ਹੈ ਇਹ ਸਿਰਫ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ

[ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ]

ਵਧੀ ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵਰਗ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ (ਫਰੀਦਕੋਟ): ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਔਰ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਣੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਰਿਆਲਿਸਟਿਕ ਅਪਰੋਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਰਗ ਬਾਰੇ ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦੋ ਵਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਵੇਲੇ ਔਰ ਫਿਰ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਏ । ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਰਗ ਲਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਔਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਧਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਹੁਣ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੇ-ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਇਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਕੇਲ ਰਿਵਾਈਜ਼ ਹੋਣਗੇ ਔਰ ਹੋਰ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨਾਮਲੀਜ਼ ਹਨ ਉਹ ਦੂਰ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਰਗ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ, ਪੂਅਰ ਵਰਗ ਲਈ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਂਡੇ ਆਦਿ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਰਿਆਲਿਸਟਿਕ ਅਪਰੋਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਡਾ ਵੀ ਬੜਾ ਇਸ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚੋਂ 45-46 ਮੈਂਬਰ ਲੈਕੇ ਜਨਰਲ ਪਰਪਜ਼ਿਜ਼ ਕਮੇਟੀ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੀਡਰ ਸਰਦਾਰਨੀ ਸਾਹਿਬਾ, ਪੰਡਿਤ ਮੋਹਣ ਲਾਲ, ਡਾਕਟਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ ਵਗੈਰਾ ਸਾਰੇ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਸਨ। ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਮੰਗ ਸੀ। ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਪਰਪੋਜ਼ ਹੋਈ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਇਸ ਗਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ ਅਲਬਤਾ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ। ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਊਸ ਦੀਆਂ ਜੋ ਰਿਕੂਮੈਂਡੇਸ਼ਨਜ਼ ਸਨ ਉਹ ਕਰੀਬ ਕਰੀਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਔਰ ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਜਿਹੜਾ ਹਰ ਫਾਈਨਾਂਸ਼ੀਅਲ ਮਸਲੇ ਤੇ ਲਿਬਰਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਵੀ ਇਸ ਜਾਂ ਪਿੱਛਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਲਿਬਰਲ ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਜਿੰਨੇ ਇਹ ਲਿਬਰਲ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜੋ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬਾਹਰ ਗਏ ਹਨ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਉਂ ਗਏ ਹਨ, ਸਾਡੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ, ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਰੋੜਾ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗਲ ਉਠਾਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਲਾਊਂਸਿਜ਼ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਜ ਤਕ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਔਰ ਜਨਰਲ ਪਰਪਜ਼ਿਜ਼ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨਜ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਅੱਜ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਕਿਉਂ ਭੱਜ ਗਏ ਹਨ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ। ਅੱਜ ਤਕ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਿਆਲਿਸਟਿਕ ਐਪਰੋਚ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਇਹ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸੀ ਵੀ ਮਸਲੇ ਤੇ ਰਿਆਲਿਸਟਿਕ ਐਪਰੋਚ ਨਾਲ ਕੰਮ

ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਰਗ ਲਈ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ ਔਰ ਨਾ ਹੀ ਬੇਆਸਰਿਆਂ ਲਈ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨਾ ਐਮ.ਐਲ.ਏਜ਼ ਲਈ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਆਪ ਵਲੋਂ ਸਪੀਡਲੀ ਕੰਮ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਔਰ ਜੋ ਰਿਕੁਮੈਂਡੇਸ਼ਨਜ਼ ਸਨ ਉਹ ਗੌਰਮਿੰਟ ਪਾਸ ਨਾ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਹਾਊਸ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਜੋ ਕਮਿਟਮੈਂਟਸ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਉਹ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਔਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕਰਕੇ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈ ਕੇ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਮੈਂਡਿੰਗ ਬਿਲ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਇਨ ਬਿਨ ਪਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਥੈਂਕ ਯੂ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ—(ਆਦਮਪੁਰ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਲੈਜਿਸਲੇਚਰ ਮੈਂਬਰਜ਼ (ਪੈਨਸ਼ਨ ਐਂਡ ਮੈਡੀਕਲ ਫੈਸਿਲਿਟੀਜ਼ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਬਿਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਣੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਇਕੱਲੀ ਅਕਾਲੀ ਦੱਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਤੇ ਚਾਹੇ ਉਹ ਬਹੁ-ਮੱਤ ਦੀ 1967 ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਫਰੰਟ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ, ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਉਸ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਐਸਾ ਵਰਗ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਲੀਫ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਐਸੀ ਪਾਲਿਸੀਜ਼ ਬਣਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੇ। ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਹਕੀਕਤ ਤੋਂ ਦੌੜਦੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਔਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਇਹ ਰਿਕੁਮੈਂਡੇਸ਼ਨਜ਼ ਹਨ, ਵਿਰੋਧੀ ਬੈਂਚਾਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਸਜਣਾਂ ਦੀ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਖਲਾਕੀ ਦਲੇਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਔਰ ਇਹ ਬਿਲ ਜੋ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਤਰਮੀਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਲੇਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਦੌੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਇਥੇ ਮੇਰੇ ਇਕ ਸਾਥੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੈਨੀਫਿਟਸ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵੀਰ ਵੀ ਲੈਣਗੇ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਲੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੀਕ ਸਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 1977 ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਐਕਟ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਬਿਲ ਦਾ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ। ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਹਕੀਕਤ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖ-ਦਿਆਂ, ਉਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਿਆਂ 1977 ਵਿੱਚ ਯਾਨੀ ਅੱਜ ਤੋਂ 8-9 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਐਕਟ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਔਰ ਮੈਡੀਕਲ ਫੈਸਿਲਿਟੀਜ਼ ਐਮ.ਐਲ.ਏਜ਼ ਨੂੰ ਮਿਲਣ। ਮੈਂ ਲੀਗਲ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਕਿੱਤੇ ਤੋਂ ਮੈਂ ਆਇਆ ਹਾਂ ਉਹ ਕਿੱਤਾ ਹੁਣ ਮੈਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ 7, 8 ਜਾਂ

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ]

9 ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. 24 ਘੰਟੇ ਸਰਵਿਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ 24 ਘੰਟੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਇਤਨੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਕਰਤਵ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਨਿਸ਼ਚਿੰਤ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਔਰ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਨਾਲ ਇਹ ਬਿਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਪਿੱਛੇ ਲੈਜਿਸਲੇਟਰਜ਼ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹੋਣਗੇ, ਅਗਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਰਿਆਇਤਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅੱਛਾ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਐਸੇ ਸਜਣ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਦੋ ਨੂੰ ਮੈਂ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਬਖਤਾਵਰ ਸਿੰਘ ਜੋ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਹੈ ਔਰ ਮਾੜੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਐਕਸ-ਐਮ.ਐਲ.ਏਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਇਸ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਅਪਰ ਹਾਊਸ ਦੀ ਵੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਇਸ ਬਿਲ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਜੋ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਫੈਸਿਲਿਟੀਜ਼ ਮਿਲਣਗੀਆਂ, ਵੀ ਮਿਲਦੀਆਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਹੁੰਦਾ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਿਲ ਵਿਚ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(ਏ) ਨਵਾਂ ਇਨਸਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

Ex-gratia grant

"4-A. Where a person who is serving as a member of the Punjab Assembly dies while in such service there shall be paid to the members of his family an *ex-gratia grant* of one lakh rupees.".

ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ 2 ਨੁਕਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਕ ਹੈ ਵ੍ਹਾਈਲ ਇਨ ਸਰਵਿਸ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਸਰਵਿਸ ਵਿੱਚ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਿਲਿਟੀ ਦੇਣੀ ਹੈ ਪਰ ਸਰਵਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਡੈਥ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਿਲਿਟੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਈ 2-2 ਟਰਮਜ਼ ਸੇਵਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਕਈ ਤਾਂ 3-3 ਟਰਮਜ਼ ਸੇਵਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ ਸਰਵਿਸ ਇਹ ਫੈਸਿਲਿਟੀਜ਼ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਸਰਵਿਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਵੀ ਅਗਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਡੈਥ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਫੈਸਿਲਿਟੀਜ਼ ਉਪਲਬਧ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਜੇ ਇਹ ਤਰਮੀਮ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਬਿਹਤਰ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਪੱਖ 4-ਏ ਦਾ ਹੈ ਫੈਮਿਲੀ ਵਰਡ ਦੀ ਡੈਫੀਨੀਸ਼ਨ ਦਾ। ਫੈਮਿਲੀ ਵਰਡ ਬਾਰੇ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀ ਵੱਖਰੀ ਡੈਫੀਨੀਸ਼ਨ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਫੈਸਿਲਿਟੀਜ਼ ਦਾ ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਤੁਅਲਕ ਹੈ ਫੈਮਿਲੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੂਸਰਾ ਸਪਾਊਸ, ਜੇ ਉਹ ਮਰਦ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਪਾਊਸ ਇਸਤਰੀ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਇਸਤਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਰਦ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਡੀਪੈਂਡੈਂਟ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਪੇਰੈਂਟਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਿਲਿਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਅਵੇਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਫੈਸਿਲਿਟੀਜ਼ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਬਿਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਫੈਮਿਲੀ ਦੀ ਡੈਫੀਨੀਸ਼ਨ ਥੋੜ੍ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਫੈਮਿਲੀ ਦੀ ਡੈਫੀਨੀਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਅੰਕਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜੇ ਮਰਦ ਹੈ ਤਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾ ਕਰੇ ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਡੈਥੱ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਵਿਡੋ ਵਾਸਤੇ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਕਸੈਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫੀਕੇਟ ਦੇ ਚਕਰ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਉਹ ਪੈਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣਗੇ। ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ ਜੱਜ ਗਾਰਡੀਅਨ ਬਣ ਜਾਏਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਈਨਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਦਿਕਤ ਆਏਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਫੈਮਿਲੀ ਦੀ ਡੈਫੀਨੇਸ਼ਨ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ

ਤਾਂ ਮੈਰਿਡ ਹੈ ਉਹ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਵਿਡੋ ਲੈ ਲਵੇਗੀ ਅਗਰ ਪੇਅਰੈਂਟਸ ਹਨ ਤਾਂ ਇਕੁਅਲੀ ਬਿਟਵੀਨ ਦੀ ਪੇਅਰੈਂਟਸ ਅਤੇ ਵਿਡੋ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਗਰ ਮਾਂ ਬਾਪ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਇਸ ਵਿਚ ਡਿਫਾਈਨ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਇਸ ਤਰਮੀਮ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਨੂਰਮਹਿਲ): ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਜਿਹੜਾ ਬਿਲ ਆਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਜਨਰਲ ਪਰਪਜ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬਿਲ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਹ ਬਿਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਬੈਨੀਫਿਟਸ ਮੈਂਬਰ ਅਸੰਬਲੀ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਇਹ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜ ਤਾਈਂ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਂਬਰ ਅਸੰਬਲੀ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਕੰਪਨਸੇਟਰੀ ਅਲਾਊਂਸ ਹੈ ਇਹ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਵਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨਸੇਟਰੀ ਅਲਾਊਂਸ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਲਗਾ ਰਿਹਾ। ਅੱਜ ਉਹ ਵਾਕ-ਆਊਟ ਕਰ ਗਏ ਜਦ ਕਿ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸਰਬ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਬਿਲ ਲਿਆਂਦਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਪਨਸੇਟਰੀ ਅਲਾਊਂਸ ਹੈ ਉਹ ਸਾਡੇ ਫੋਰਥ ਕਲਾਸ ਐਮਪਲਾਈਜ਼ ਜਾਂ ਚਮੜਾਸੀਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸੀ। ਇਹ ਮੈਂਬਰ ਅਸੰਬਲੀ ਦੀ ਹੱਤਕ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਮਾਹਵਾਰ ਹੋਵੇ ਜਦ ਕਿ ਰੋਜ਼ ਘਰ ਵਿਚ ਦੋ ਦੋ ਸੌ, ਚਾਰ ਚਾਰ ਸੌ ਬੰਦੇ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਨਹਾਸ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਬਰ ਅਸੰਬਲੀ ਰਾਤ ਦਿਨ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਆਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਅਸੰਬਲੀ ਨੂੰ ਇਕ ਸੈਕਟਰੀ ਕੰਮ ਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਂਬਰ ਘਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਥੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂਬਰ ਅਸੰਬਲੀ ਨੂੰ ਕੰਪਨਸੇਟਰੀ ਅਲਾਊਂਸ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਨੈਸਟ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਿਲ ਦੇ ਵਿਚ ਸੈਕਟਰੀ ਪੜ੍ਹਿਆਂ ਲਿਖਿਆਂ ਦੀ ਤਰਮੀਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਲੋਕ ਰੋਜ਼ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 20, 25 ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਮੈਂਬਰ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਤਰਮੀਮ ਨਾਲ ਇਹ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਲੈਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਬਿਲ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਦੋ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਵਾਲੀ ਕਲਾਜ਼ ਹੈ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਉਹ ਠੀਕ ਹੈ, ਅਗਲੇ ਬਿਲ ਵਿਚ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਮਨ ਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ (ਜਲੰਧਰ ਕੇਂਦਰੀ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਬਿਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਹ ਵੀ ਬੇਸੀਕਲੀ ਇਸ ਦੀ ਸੈਂਕਟਿਟੀ ਕਰਨ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਕੋਈ ਪਾਲੀਟਿਕਸ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੋਲ ਟਾਈਮਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਕੋਈ ਖਾਨ-ਦਾਨੀ, ਅਮੀਰ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਪੈਸੇ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਤਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਕੁਰੇਪਸ਼ਨ ਵਲ ਦੌੜਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਕਾਰ ਆ ਜਾਵੇ, ਕੋਠੀ ਬਣ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਨਾਲ

[ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ]

ਕੋਈ ਸੈਨਸ ਆਫ ਸਿਕਿਉਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਬਿਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਕਿਉਰਟੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਪਾਲੀ-ਟੀਸ਼ੀਅਨ ਨੂੰ ਔਰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਤੁਰਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਇਕ ਲੈਜਿਸਲੇਟਰ ਨੂੰ, ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵੀ ਦੇਖਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਰੱਬੇ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਦ ਵਿਚ ਘੋੜੇ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਤਾਕਿ ਉਹ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾ ਕਰੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਇਹ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੌਲਤ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨਕਰੀਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਬਿਲ ਠੀਕ ਹੈ ਔਰ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜੋ ਤਰਮੀਮੀ ਬਿਲ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਸਾਰੇ ਹਾਊਸ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਬਿਲ ਡਰਾਫਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਡਿਟੇਲ ਵਿਚ ਨਾ ਜਾਂਦਾ ਹੋਇਆ ਇਤਨਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਇਕ ਦੋ ਸੁਝਾਓ ਆਏ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਾਥੋਂ ਓਮਿਟ ਹੋ ਗਏ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰੀ ਜਿਹੜਾ ਮੈਂਬਰ ਆ ਜਾਵੇ ਭਾਵੇਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਰਹੇ ਜਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ ਸਾਲ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਛੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਹਾਊਸ ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਡਿਜ਼ਾਲਵ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਹਾਊਸ ਛੇਤੀ ਡਿਜ਼ਾਲਵ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪਿਛੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਸੰਬਲੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਦਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਟਿਕਟ ਮਿਲੇ, ਫਿਰ ਜਿਤੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਅਸੰਬਲੀ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਲੋਚਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਆ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਬੈਨੀਫਿਟਸ ਮਿਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਥੋੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇਸ ਬਿਲ ਰਾਹੀਂ ਇਨਕਰੀਜ਼ ਕਰ ਰਹ ਹਾਂ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਗਲਾਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ, ਕਟਾ-ਰੀਆ ਜੀ ਨੇ ਸੁਝਾਓ ਦਿਤੇ ਹਨ, ਸਮੇਂ ਦੀ ਥੁੜ ਕਰਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਗਵਰ-ਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਸਕੇ, ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਲਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਬਿਲ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਦ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਡ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਅਗਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪੈਸੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ ?

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਵੀ ਡਿਸਕਸ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬਸਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇ .....

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਉਹ ਇਸ ਬਿਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਗਲੇ ਬਿਲ ਵਿਚ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ।

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੀ ਨਾਮੀਨੇਸ਼ਨ ਕਰਨੀ ਹੈ ਉਹ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਸਾਹਿਬ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰ ਸਕਣ, ਕੀ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਕੁਝ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ?

Mr. Speaker : Question is—

That the Punjab State Legislature Members (Pension and Medical Facilities Regulation) Amendment Bill be taken into consideration at once.

The motion was carried.

Mr. Speaker : Now the House will proceed to consider the Bill Clause by Clause.

Voices : Please put all the Clauses of the Bill to the vote of the House together.

Mr. Speaker : Is it the pleasure of the House that all the Clauses of the Bill be put to the vote of the House together ?

(Voices : Yes, Yes.)

Sub-Clause (2) of Clause 1, Clause 2, Clause 3, Clause 4 and Sub-Clause (1) of Clause 1

Mr. Speaker : Question is—

That Sub-Clause (2) of Clause 1, Clause 2, Clause 3, Clause 4 and Sub-Clause (1) of Clause 1 stand part of the Bill.

The motion was carried.

Title

Mr. Speaker : Question is —

That Title be the Title of the Bill.

The motion was carried.

Minister for Education (Sardar Sukhjinder Singh) ; Sir, I beg to move—

That the Punjab State Legislature Members (Pension and Medical Facilities Regulation) Amendment Bill be passed.

Mr. Speaker : Motion moved —

That the Punjab State Legislature Members (Pension and Medical Facilities Regulation) Amendment Bill be passed.

Mr. Speaker : Question is —

That the Punjab State Legislature Members (Pension and Medical Facilities Regulation) Amendment Bill be passed.

The motion was carried.

THE PUNJAB LEGISLATIVE ASSEMBLY (ALLOWANCES OF MEMEBRS) AMENDMENT BILL, 1986

Minister For Educatio (Sardar Sukhjinder Singh) : Sir, I beg to introduce the Punjab Legislative Assembly (Allowances of Members) Amendment Bill.

Sir, I also beg to move—

That the Punjab Legislative Assembly (Allowances of Members) Amendment Bill be taken into consideration at once.

Mr. Speaker : Motion moved—

That the PunjabLegislative Assembly (Allowances of Members) Amendment Bill be taken into consideration at once.

Mr. Speaker : Question is—

That the Punjab Legislative Assembly (Allowances of Members) Amendment Bill be taken into consideration at once.

The motion was carried.

Mr. Speaker : Now the House will proceed to consider the Bill Clause by Clause.

Is it the pleasure of the House that all the Clauses of the Bill be put to the vote of the House together ?

(Voices : Yes, yes)

Sub-Clause (2) of Clause 1, Clause 2, Clause 3, Clause 4, Clause 5, Clause 6, Clause 7 and Sub-Clause (1) of Clause 1

Mr. Speaker : Question is—

That Sub-Clause (2) of Clause 1, Clause 2, Clause 3, Clause 4, Clause 5, Clause 6, Clause 7 and Sub-Clause (1) of Clause 1 stand part of the Bill.

The motion was carried.

Title

Mr. Speaker : Question is—

That Title be the Title of the Bill.

The motion was carried.

Minister for Education (Sardar Sukhjinder Singh) : Sir, I beg to move—

That the Punjab Legislative Assembly (Allowances of Members) Amendment Bill be passed.

Mr. Speaker : Motion moved—

That the Punjab Legislative Assembly (Allowances of Members) Amendment Bill be passed.

Mr. Speaker : Question is—

That the Punjab Legislative Assembly (Allowances of Members) Amendment Bill be passed.

The motion was carried.

THE PUNJAB MOTOR SPIRIT (TAXATION OF SALES) AMENDMENT BILL, 1986

Finance Minister (Sardar Balwant Singh) : Sir, I beg to introduce the Punjab Motor Spirit (Taxation of Sales) Amendment Bill.

Sir, I also beg to move—

That the Punjab Motor Spirit (Taxation of Sales) Amendment Bill be taken into consideration at once.

Mr. Speaker : Motion moved—

That the Punjab Motor Spirit (Taxationof Sales) Amendment Bill be taken into consideration atonce.

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ (ਅਮਲੋਹ, ਐਸ.ਸੀ.) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਜਿਹੜੀ ਅਮੈਂਡ-ਮੈਂਟ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਪੈਸਾ ਡੀਜ਼ਲ ਤੇ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵਿਚ ਪਿਛੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਡੀਮਾਂਨਸਟਰੇਸ਼ਨ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਪਾਰਟੀਜ਼ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਐਮ.ਪੀਜ਼. ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਟੈਕਸ ਦਾ ਬੋਝ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਜਨਤਾ ਤੇ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਹੀ ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਕਾਫੀ ਪੇਂਡੂ ਜਨਤਾ ਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਗਰੀਬ ਹਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਬੋਝ ਥੱਲੇ ਦੱਬੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਵਸੂਲੀ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕ ਵ੍ਹਾਈਟ ਐਲੀਫੈਂਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਹਿਕਮੇ ਬਜਟ ਦਾ ਪੈਸਾ ਆਖੀਰਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਵਿਚ ਅੰਧਾ ਧੁੰਦ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਖਰਚ ਲਈ ਨੱਠ ਭੱਜ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਜਿਹੜਾ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਬਜਟ ਪਾਸ ਕਰਾਂਗੇ ਇਹ ਜੂਨ ਜੁਲਾਈ ਦੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਫਾਈਨੈਂਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਖਰਚੇ ਉਤੇ ਕੱਟ ਲਗਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਕੋਈ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਜਿਹੜਾ ਬਜਟ ਪਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਮੈਨਡੇਟਰੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਕਮਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰੇ। ਇਸ ਬਜਟ ਖਰਚੇ ਉਤੇ ਨਾ ਸਾਡੀ ਪੀ.ਏ.ਸੀ. ਅਤੇ ਨਾ ਐਸਟੀਮੇਟਸ ਕਮੇਟੀ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 1980 ਦੇ ਵਿਚ ਬਜਟ ਐਸਟੀਮੇਟਸ ਦੇ ਵਿਚ ਨਰਵਾਣਾ ਬਰਾਂਚ ਪਟਿਆਲਾ-ਸਰਹਿੰਦ ਸੜਕ ਤੇ ਪੁੱਲ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਪੁਲ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ।

ਫੰਡਜ਼ ਰਿਕਵਰੀਜ਼ ਦੇ ਲਈ ਵਸੂਲੀ ਤੇਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਲੂਪ-ਹੋਲਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਲੱਗ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸਦਨ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਟੈਕਸ ਰਿਕਵਰੀਜ਼ ਦੇ ਵਿਚ ਲੂਪ-ਹੋਲਜ਼ ਨੂੰ ਪਲੱਗ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਰਾਏ ਦੇਵੇਗੀ।

ਸਾਰੇ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਨੂੰ ਸਟਰੀਮਲਾਈਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਮਹਿਕਮੇ ਖਰਚਾ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਚੈਕ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਯੂਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਲੋਕ ਮਿਸਯੂਟੋਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕਾਨਮੀ ਦੀ

[ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ]

ਬੜੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਫੰਡਜ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਰੁੱਕੇ ਪਏ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਟੈਕਸ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾਕਿ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਬੀਅਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਇਹ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀਜ਼ ਸਖ਼ਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਟੈਕਸ ਰਿਕਵਰੀਜ਼ ਦੇ ਵਿਚ ਲੂਪਹੋਲਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਲੱਗ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਲੇਰੀ ਵਿਖਾਉਣ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਫੀ ਦਲੇਰ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਟੇਟ ਦੇ ਵਿਚੋਂ 1/3 ਪੋਸਟਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਡ-ਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਘੱਟ ਹਨ ਪਰ ਅਫਸਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਅਫਸਰ ਡੇਢ ਤੋਂ ਦੋ ਦੇ ਲੰਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇਤੀ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਢਾਈ-ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਕੋਈ ਅਫਸਰ ਸੀਟ ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀਜ਼ ਦਾ ਕੰਮ ਤੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਿਸੋਰਸਿਜ਼ ਵਧਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਜ਼ੀਆ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਮੇਰੀ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲੈਣਗੇ।.

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੀ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਡੀਜ਼ਲ ਉਤੇ 5% ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ 4% ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਡੀਜ਼ਲ ਸਸਤਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਪੈਟਰੋਲ ਉਤੇ ਜਿਹੜਾ 7% ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 6% ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮਨਿਸਟਰਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਹੁਣ ਇਹ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਡੀਜ਼ਲ ਦਾ ਰੇਟ 3.50 ਰੁਪਏ ਲਿਟਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦ ਕਿ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਇਹ ਰੇਟ 3.58 ਰੁਪਏ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਇਹ 3.56 ਰੁਪਏ ਪਵੇਗਾ ਯਾਨੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਵਿਚ 6 ਪੈਸੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੇ ਮਿਲੇਗਾ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰ ਰਹੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਵੀ 3 ਰੁਪਏ 50 ਪੈਸੇ ਹੈ। ਇਥੇ ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ ਕਿ ਟਰੱਕ ਵਾਲੇ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਗੱਡੀਆਂ ਭਰਵਾ ਕੇ ਲਿਆਉਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਵਿਚ ਇਸ ਉਤੇ 12.5% ਟੈਕਸ ਹੈ, ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਵਿਚ 12% ਟੈਕਸ ਹੈ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵਿਚ 7% ਟੈਕਸ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਇਹ 6% ਟੈਕਸ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਟੈਕਸ ਹੁਣ 4% ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਡੀਜ਼ਲ ਸਸਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੈਟਰੋਲ ਦੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉਤੇ ਵੀ ਇਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਟੈਕਸ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਅਮੈਂਡ-ਮੈਂਟ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਇਥੇ ਹੁਣ 6% ਟੈਕਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੈਟਰੋਲ 6% ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 7.46 ਰੁਪਏ ਲਿਟਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਵੀ 7.46 ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਵਿਚ ਇਹ 7.43 ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ ਯਾਨੀ 2-3

ਪੈਸੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦਾਨਾ ਇਰਾਦਾ ਰਖਦੀ ਹੈ। ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਬੋਝ ਘਟਾਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੈਕਸਾਂ ਨੂੰ ਰੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਚਾਂਸਿਜ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕਾਨਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਾਂਗੇ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਤੇ ਹੋਈ ਬਹਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦੇਵੇ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਵਾਧੂ ਖਰਚਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਮੇਟੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿਚ ਇਕਾਨਮੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਰਾਏ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਬਿਲ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

Mr. Speaker : Question is—

That the Punjab Motor Spirit (Taxation of Sales) Amendment Bill be taken into consideration at once.

The motion was carried.

Mr. Speaker : Now the House will proceed to consider the Bill Clause by Clause.

Sub-Clause (2) of Clause 1

Mr. Speaker : Question is—

That Sub-Clause (2) of Clause 1 stand part of the Bill.

The motion was carried.

Clause 2

Mr. Speaker : There is an amendment to Clause 2 notice of which has been given by Sardar Dalip Singh Pandhi.

Sardar Dalip Singh Pandhi : Sir, I beg to move—

That in the proposed sub-section (1) for "five" substitute "four" and for "seven" substitute "six".

Mr. Speaker : Motion moved—

That in the proposed sub-section (1), for "five" substitute "four" and for "seven" substitute "six".

Mr. Speaker : Question is—

That in the proposed sub-section (1), for "five" substitute "four" and for "seven" substitute "six".

The motion was carried.

Mr. Speaker : Question is—

That Clause 2, as amended, stand part of the Bill.

The motion as amended, was carried.

Sub-Clause (1) of Clause 1

Mr. Speaker : Question is—

That Sub-Clause (1) of Clause I stand part of the Bill.

The motion was carried.

Title

Mr. Speaker : Question is—

That Title be the Title of the Bill.

The motion was carried.

Finance Minister (Sardar Balwant Singh) : Sir, I beg to move—

That the Punjab Motor Spirit (Taxation of Sales) Amendment Bill, as amended, be passed.

Mr. Speaker : Motion moved—

That the Punjab Motor Spirit (Taxation of Sales) Amendment Bill, as amended, be passed.

ਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੜੀ ਹੈਲਦੀ ਟਰੈਡੀਸ਼ਨਜ਼ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਵੀ ਬੜੀ ਹੈਲਦੀ ਟਰੈਡੀਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਕਰਕੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿਚ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੋਰਸ ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ। ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਟਰੱਕ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਟੈਕਸ ਸੋਰਸ ਤੇ ਲਗ ਜਾਵੇ। ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਚੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਡੀਪੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੈਟਰੋਲ ਵੀ ਨਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਵੀ ਨਜਾਇਜ਼ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਟੈਕਸ ਸੋਰਸ ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸੁਝਾਓ ਬੜਾ ਅੱਛਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਟੈਕਸ ਸੋਰਸ ਤੇ ਲਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਔਰ ਐਕਸਪਲਾਇਟੇਸ਼ਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

Mr, Speaker : Question is—

That the Punjab Motor Spirit (Taxation of Sales) Amendment Bill, as amended, be passed.

The motion was carried.

THE PUNJAB GRAM PANCHAYAT (AMENDMENT) BILL, 1986

Minister of State for Technical Education and Industrial Training (Sardar Harbhajan Singh Sandhu): Sir, I beg to introduce the Punjab Gram Panchayat (Amendment) Bill.

Sir, I also beg to move—

That the Punjab Gram Panchayat (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

Mr. Speaker : Motion moved—

That the Punjab Gram Panchayat (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

Mr. Speaker : Question is—

That the Punjab Gram Panchayat (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

The motion was carried.

Mr. Speaker : Now the House will proceed to consider the Bill Clause by Clause.

Is it the pleasure of the House that all the Clauses of the Bill be put to the vote of the House together?

(Voices : Yes, yes)

Clause 2 and Clause 1

Mr. Speaker : Question is—

That Clause 2 and Clause 1 stand part of the Bill.

The motion was carried.

Title

Mr. Speaker : Question is—

That Title be the Title of the Bill .

The motion was carried.

Minister of State for Technical Education and Industrial Training (Sardar Harbhajan Singh Sandhu) : Sir, I beg to move—

That the Punjab Gram Panchayat (Amendment) Bill be passed.

Mr. Speaker : Motion moved—

That the Punjab Gram Panchayat (Amendment) Bill be passed.

Mr. Speaker : Question is—

That the Punjab Gram Panchayat (Amendment) Bill be passed.

The motion was carried.

OFFICIAL RESOLUTION REGARDING ABOLITION OF ESTATE DUTY ON AGRICULTURAL LAND IN THE STATE OF PUNJAB.

Mr. Speaker : The Minister to move the Official Resolution.

Revenue Minister (Sardar Major Singh Uboke) : Sir, I beg to move—

"Whereas by a resolution passed by this Assembly in pursuance of clause (I) of Article 252 of the Constitution of India on the 31st March, 1986, Estate duty in respect of agricultural lands now regulated in the State of Punjab, by the Estate Duty Act, 1953 (34 of 1953), passed by Parliament;

And whereas it appears to this Assembly to be desirable that the Estate Duty Act, 1953 shall cease to apply to the levy of Estate duty in respect of agricultural land, situated in the State, passing on the death of any person occurring on or after the 16th day of March, 1985 ;

Now, therefore, this Assembly hereby resolves in pursuance of Article 252 of the Constitution of India that the Estate Duty Act, 1953 (34 of 1953) may be amended by Parliament to provide for the aforesaid matter."

Mr. Speaker : Motion moved—

"Whereas by a resolution passed by this Assembly in pursuance of clause (I), of Article 252 of the Constitution of India on the 31st March, 1986, Estate Duty in respect of Agricultural land is now regulated in the State of Punjab, by the Estate Duty Act, 1953 (34 of 1953), passed by Parliament ;

And whereas it appears to this Assembly to be desirable that the Estate Duty Act, 1953 shall cease to apply to the levy of Estate Duty in respect of agricultural land, situated in the State, passing on the death of any person occurring on or after the 16th day of March, 1985 ;

Now, therefore, this Assembly hereby resolves in pursuance of Article 252 of the Constitution of India that the Estate Duty Act, 1953 (34 of 1953) may be amended by Parliament to provide for the aforesaid matter."

Mr. Speaker : Question is—

"Whereas by a resolution passed by this Assembly in pursuance of clause (I) of Article 252 of the Constitution of India on the 31st March, 1986, Estate Duty in respect of agricultural land is now regulated in the State of Punjab, by the Estate Duty Act, 1953 (34 of 1953), passed by Parliament ;

And whereas it appears to this Assembly to be desirable that the Estate Duty Act, 1953 shall cease to apply to the levy of Estate Duty in respect of agricultural land, situated in the State, passing on the death of any person occurring on or after the 16th day of March, 1985 ;

Now, therefore, this Assembly hereby resolves in pursuance of Article 252 of the Constitution of India that the Estate Duty Act, 1953 (34 of 1953) may be amended by Parliament to provide for the aforesaid matter."

The motion was carried.

JOINT RESOLUTIONS

(i) Re. Call to the People of Punjab to unite against the activities of the Anti-Social, Anti-National and Foreign Inspired Forces indulging in de-stabilising the State of Punjab through acts of Violence and Lawlessness

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਇਕ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਉਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ ; ਆਨਰੇਬਲ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਐਕਚੂਅਲ ਲੈਂਗੁਏਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਸ਼ੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਔਰ ਇਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਪੜ੍ਹ ਦਿਓ । ਬੇਸ਼ਕ ਢਿੱਲੋਂ ਸਾਹਿਬ ਪੜ੍ਹ ਦੇਣ ।

Sardar Sukhdev Singh Dhillon (Rampura Phul) : Sir, I beg to move—

> "This House expresses its concern at the activities of the anti-social, anti-national and foreign inspired forces indulging in de-stabilising the State of Punjab through acts of violence and lawlessness. It calls upon the people of Punjab to unite against these forces and defeat their designs to uphold the unity, integrity of the country and harmony of the State of Punjab."

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਹਨ । ਜਿਹੜੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਹਨ, ਐਂਟੀ-ਸੋਸ਼ਲ, ਐਂਟੀ-ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹਨ, ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੋ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਭੰਗ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ–ਕੈਮਰਾ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਹੋਣੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸਬਜੈਕਟ ਤੇ ਗੱਲ ਕਰੋ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਵਿਦਆਊਟ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ।ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਇਨ–ਕੈਮਰਾ ਹੋਵੇਗੀ।

Mr. Speaker : Motion moved—

> "This House expresses its concern at the activities of the anti-social, anti-national and foreign inspired forces indulging in de-stabilising the State of Punjab through acts of violence and lawlessness. It calls upon the people of Punjab to unite against these forces and defeat their designs to uphold the unity, integrity of the country and harmony of the State of Punjab."

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੱਖਣੀ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹਾਲਾਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਆਦਮੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਮਨ ਨੂੰ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਅਮਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮਿਲਕੇ, ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੁਝ ਐਸੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਖੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸਪੋਰਟ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਨਿਕਲ ਕੇ ਨਵੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਨਵੀਆਂ ਸ਼ਕਲਾਂ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਐਕਸ਼ਨਜ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤਿਵਾਦ ਵਾਲੇ, ਸੈਂਸਲੈਸ ਕਿਲਿੰਗਜ਼ ਦੇ, ਮਾਸੂਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੇ, ਬਿਨਾਂ ਵਜਾਹ ਗੋਲੀਆਂ ਹਰ ਥਾਂ

[ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ]

ਚਲਾਉਣ ਦੇ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਐਕਸ਼ਨਜ਼ ਕਹਿ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਫਰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਰਿਪਰੈਜ਼ੈਂਟੇਟਿਵਜ਼ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨਾਲ ਇਕ ਬੜੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇਨਟੈਗਰੇਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ, ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਏਕਤਾ ਵਾਸਤੇ, ਸਦਭਾਵਨਾ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਬਾਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਇਕ ਐਸਾ ਦੁਵੱਲਾ ਸਿਸਟਮ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਕ ਐਸਾ ਵੀਸ਼ੀਅਸ ਸਰਕਲ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਅਤਿਵਾਦ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਉਸਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਦੇ ਉਤੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਐਕਸ਼ਨਜ਼ ਨੂੰ ਸਪੋਰਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਡੇਂਜਰਸ ਬਾਤ ਹੈ, ਖਤਰਨਾਕ ਬਾਤ ਹੈ, ਉਹ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਪਾਰਟ ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਪਾਰਟ ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੜਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਪਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਇਕ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ, ਇਹ ਸਦਭਾਵਨਾ, ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਉਸੇ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤਾ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੰਨੇ ਝਗੜੇ ਪਏ ਹਨ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਚਾਬੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਭੌਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਝਗੜੇ ਵਧਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਸਾਡੀ ਕੌਮ ਨੇ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸਦੀ ਤਾਈਦ, ਇਸਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਏਸੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ, ਭਾਰਤਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਕੇ ਪਿਨ-ਪੁਆਇੰਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਹਬ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਕਿਸੇ ਪੁਲੀਟਿਕਲ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਗ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦਾਅਵਤ ਹੈ ਕਿ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਇਸਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ (ਨਕੋਦਰ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਨੀ ਕੁ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤਿਵਾਦ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਪਛੋਕੜ ਹੈ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਲੰਬਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਇਕਨਾਮਿਕ ਹਾਲਤ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਾਰੀ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਵਿਖਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ, ਕੋਈ ਮੌਰਲ ਸਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ। ਉਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ? ਜਿਹੜੇ ਅਸੀਂ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਾਰਨ ਵੱਲ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਅੱਗੇ ਵੀ ਤਜਰਬਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿੰਨਾਂ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੰਨਾ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਰਲ ਸਪੋਰਟ ਦੀ ਖਾਸ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਤਦ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਹੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹਠਧਰਮੀ ਨਾਲ, ਮਨੋਪਲੀਜ਼ਮ ਨਾਲ ਹਰ ਹੱਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਮੈਂ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਸਪੋਰਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਉਥੇ ਮੰਗ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੇ ਲੰਬੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਉਹ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਮੰਚ ਤੇ ਵੀ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਹੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਏਥੇ

ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਦੀ ਸਪੀਚ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੈ, ਉਹ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਵੱਧ ਅਟਾਨਮੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਜਿਸ ਵਕਤ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣਾ ਸੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਹੁਣ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਹੱਕ ਦਿਓ ਤਾਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਸਕੀਏ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਅੰਡਰਸਟੈਂਡ ਕਰ ਸਕੀਏ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੀ ਕੀ ਮਸਲੇ ਹਨ, ਸਾਡੀਆਂ ਕੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਇਥੇ ਇਸੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਸਾਰੇ ਅਤਿਵਾਦ ਲਈ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ, ਲਮਕਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਜੋਧਪੁਰ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਨੌਜਵਾਨ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਦੋਂ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਜੀ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਵਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਿਲਟਰੀ ਨੌਜਵਾਨ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੀ-ਇਨਸਟੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਲੇਕਿਨ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਹੜੀ ਬੈਂਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਬੰਦੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਵੇਲਾ ਸ਼ੁਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਿੰਦ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਮੰਚ ਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਦੇ ਵੀ ਗੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਬੰਦੂਕਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਹੜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜੰਗ ਅਸੀਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜੀ ਸੀ, ਅੱਜ ਉਸੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਨਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸਾਡੇ ਧਰਮ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕਰਕੇ ਮੁੜ ਕੇ ਗਲਤ ਰਾਹ ਤੇ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਜੋਗੀ ਹੀ ਨਾ ਰਹੇ। ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈਏ। ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ, ਮਨੋਪਲਿਜ਼ਮ, ਸਰਮਾਏ-ਦਾਰੀ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਤੇ ਛਾਪਾ, ਜਿਨਸਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ, ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਅਤੇ ਬਜਟ ਦੀ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਇਹ ਸਾਰੇ ਪੱਖਾਂ ਤੇ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਸੈਂਟਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਫਰਾਖਦਿਲੀ ਦਿਖਾਏ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਤੇ ਵੀ ਠੀਕ ਅਸਰ ਹੋ ਸਕੇਗਾ। ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਠੀਕ ਰਾਹ ਤੇ ਪਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਨੌਜਵਾਨ ਜਿਹੜੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਏ ਹਨ, ਉਹ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਰਸ ਤਾਂ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਿਤਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੋ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਲੋਕ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਣਗੇ ਜਿਹੜੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਸਟੇਨਗਨਾਂ ਅਗੇ ਖੜਨ ਨੂੰ ਹਰ ਵਕਤ ਤਿਆਰ ਸਨ। ਉਹ ਲੋਕ ਅੱਜ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ? ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਜਜ਼ਬਾਤ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਸਪੋਰਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਨਾਭਾ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਦਾ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਾਰੇ ਹਾਊਸ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਬਟਾਲਾ ਭੇਜਿਆ

[ਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ]

ਸੀ। ਅੱਜ ਪਤਾ ਲਗਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਊਸ ਨੇ ਸਾਈਨੇ-ਡਾਈ ਐਡਜ਼ਰਡ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੱਲ੍ਹ ਪੇਸ਼ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦੇਈਏ। ਇਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਬੜਾ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਥੋਂ ਦੀ ਪਿਕਚਰ ਦੇਖੋ। ਪਰ ਪਿਕਚਰ ਉਸਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਰਿਵਰਸ ਸੀ । ਉਥੇ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਕੀਤਾ । ਬਾਵਜੂਦ ਕਰਫਿਊ ਲਗਣ ਦੇ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਜਿਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਸੜੀਆਂ ਸਨ। ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਜਿਥੇ ਲਾਊਡ ਸਪੀਕਰ ਲਾ ਕੇ ਗੰਦ ਬਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੰਦਰ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ । ਇਹ ਪਿਕਚਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ । ਮਿਸਟਰ ਸੇਖੜੀ ਸਾਨੂੰ 3 ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ। ਇਕ ਢਲਾਈ ਦਾ ਕਾਰਖਾਨਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਤਾਂ ਲੱਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਅੱਗ ਹੀ ਅੱਗ ਸੀ। ਉਥੇ ਸਿਰਫ ਇਕ ਤਾਕੀ ਫੂਕੀ ਹੋਈ ਸੀ । ਫਿਰ ਇਕ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ ਕਾਰਖਾਨੇ ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਲੱਕੜ ਦੀਆਂ ਤਾਕੀਆਂ ਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਢਹਿ ਗਏ ਸਨ, ਸਰ-ਵੈਂਟਸ ਕੁਆਰਟਰ ਢਹਿ ਗਏ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸਾਨੂੰ ਆ ਕੇ ਮਿਲੇ । ਕੁਝ ਨਿਰਪੱਖ ਲੋਕ ਮਿਲੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਸਨ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਸਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਸੱਚ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕੁਰੈਕਟ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਜਿਥੇ ਕਿ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਜਾਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਰਿਪੋਰਟ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਅੱਗੇ ਰੱਖਾਂਗੇ ਤਾਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਪਿਕਚਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਸਕੇ । ਪੰਡਤ ਮੋਹਨ ਲਾਲ, ਜੋ ਹੋਮ ਮਨਿਸਟਰ ਵੀ ਰਹੇ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਹੇ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਗਏ ਅਤੇ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਉਠ ਆਏ। ਸੇਖੜੀ ਸਾਹਿਬ ਤਾਂ ਵਾਕ-ਆਊਟ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ ਸੀ। ਡੀ.ਸੀ. ਸਾਹਿਬ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਐਸ.ਐਸ. ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਬੈਠੇ ਸਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਹੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੱਸੀ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਕਰਕੇ ਸੇਖੜੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬਿਠਾ ਲਿਆ । ਇਹ ਡੀ.ਸੀ. ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਜਿਹੜੀ ਕਮੇਟੀ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਈ ਨੇਮ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਸਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਦ ਤੁਹਾਡੇ ਅਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ, ਅਜ ਹਾਊਸ ਸਾਈਨੇ-ਡਾਈ ਐਡਜ਼ਰਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਸਰਦਾਰ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ (ਖਰੜ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਜੋ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਇਥੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੋ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਹੀ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਪੇਂਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਔਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਪੇਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੱਲ੍ਹ "ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ" ਦੇ ਐਡੀਟਰ ਸਰਦਾਰ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਵਕਤ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਾਂ। ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਇਥੇ ਆਏ ਹਾਂ। ਲੋਕੀ ਸਾਨੂੰ ਪੁਛਣਗੇ--

ਤੂੰ ਇਧਰ ਉਧਰ ਕੀ ਬਾਤ ਨਾ ਕਰ,
ਮੁਝੇ ਯੇ ਬਤਾ ਕਿ ਕਾਰਵਾਂ ਕਿਉਂ ਲੁਟਾ।
ਮੁਝੇ ਰਾਹਬਰੋਂ ਸੇ ਗਰਜ਼ ਨਹੀਂ,
ਤੇਰੀ ਰਾਹਬਰੀ ਕਾ ਸਵਾਲ ਹੈ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਹਾਲਾਤ ਬਹੁਤ ਮਾੜੇ ਹਨ। ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਸਿੰਪਟਮਜ਼ ਹਨ । ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਫੜਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰੈਸਟਲੈਸਨੈਸ ਨੇ ਕਿਉਂ ਹੈ ? ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਐਡੀਟੋਰੀਅਲ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਜੋਧਪੁਰ ਵਿਚ, ਅਜਮੇਰ ਵਿਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਭੈਣਾਂ ਹਨ, ਮਾਤਾਵਾਂ ਹਨ, ਵੀਰ ਹਨ। ਉਹ ਵੀ ਦੋਸਤਾਂ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਉਹ ਮਿੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸੁਣੋ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਾਂ ਹੀ ਰੈਸਟਲੈਸਨੈਸ ਦੂਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਹੋਲਾ ਮਹੱਲਾ ਤੇ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਬਾਹਰ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਹੈ । ਪੀਲੀ ਪੱਗਾਂ ਵਾਲੇ ਸਾਨੂੰ ਘੂਰ ਕੇ ਵੇਖਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸੱਚੇ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਗੁੱਸਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਅੱਜ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਇਹ ਜੋ ਰੇਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਵੀ ਐਡ ਕਰ ਦਿਓ ਕਿ ਇਸ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸੁਖਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਖਾਤਰ ਜਨਰਲ ਅਮਨੈਸਟੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੋ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਘਨੌਰ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਮਤਾ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਡਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ ਸਨ। ਜੋ ਬੀਮਾਰੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਉਹ ਮਤਾ ਡਿਸਕਸ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ ਬੜੀ ਡੂੰਘੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸਾਡੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸੋ-ਕਾਲਡ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪ੍ਰੈਸ ਹੈ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਐਗਰਾਵੇਟ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੋਲਾ ਮਹੱਲਾ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੰਦਭਾਗਾ ਸੀ। ਪਰ 'ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ', 'ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ' ਅਤੇ 'ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੌਂਸਲੇ ਨਾਲ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਾਜ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਸਖ਼ਤੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜੇ ਸਾਡਾ ਖੂਨ ਵਗੇ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਗੜੀ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਲਫਜ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ। ਪਰਸੋਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਦ-ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਕਰੀਏ। ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਬੰਦ ਕੀਤੀਆਂ । ਜੋ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਨਕੋਦਰ ਜਾਂ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਚ ਹੋਏ, ਉਹ ਮਾੜੇ ਸਨ ਲੇਕਿਨ ਅੰਬਾਲੇ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋਇਆ ? ਅੰਬਾਲੇ ਦੇ ਬੰਦੇ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਸਾੜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਯਮਨਾਨਗਰ ਵਿਚ ਵੀ ਦੁਕਾਨਾਂ ਸਾੜੀਆਂ। ਕਰਨਾਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਾਰਾਂ ਫੂਕੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਵੱਟੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਪਰ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਵਲੋਂ, ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੰਡੈਮਨੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਆਈ ਕਿ ਕਿਉਂ ਉਥੇ ਮਨਾਰਿਟੀ ਨਾਲ ਇਹ ਜ਼ਿਆਦਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਬਿਲਕੁਲ

[ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ]

ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਣਗੇ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡਾ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਹੁਤ ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਮਨ ਪਸੰਦ ਸੂਬਾ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਲੇਕਿਨ ਉਥੇ ਵੀ ਮੰਡੀ ਔਰ ਪਾਲਮਪੁਰ ਵਿਚ ਦੁਕਾਨਾਂ ਫੂਕੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਗੜਬੜ ਹੋਈ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਖਬਰਾਂ ਪੜ੍ਹ ਲਵੋ। ਇਹੀ ਕੁਝ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਜਾਂ ਫਾਰਨ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਹੱਥ-ਠੋਕੇ ਸਮਝ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ, ਕੁੱਟਣਾ ਇਹ ਬਹੁਤ ਗਲਤ ਗੱਲ ਹੈ। ਅੱਜ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਏ ਹਨ। ਇਹ ਇਕੱਲੇ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਣਾ ਕੇ ਐਨਕਾਊਂਟਰ ਬਣਾ ਕੇ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗਾ। ਮੈਂ ਵਾਰਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਹਾਲਤ ਐਗਰਾਵੇਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਇਥੇ ਸਰਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜੋ ਸਿੱਖ ਬੈਠੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਰੀਐਕਸ਼ਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਲਈ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਕੰਡੈਮਨੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ। ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਦੀ ਡਿੰਮੇਂਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਹੈ, ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਡਾਇਲਾਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਨਰਲ ਐਮਨੈਸਟੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਿਆਰ ਨਾਲ, ਗਲਬਾਤ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮੁੜਕੇ ਐਨਕਾਊਂਟਰਾਂ ਵਾਲਾ ਸੂਬਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮੈਂ ਇਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ, ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਮਤੇ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ (ਸੁਨਾਮ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਮਤਾ ਅੱਜ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕੋਈ ਬੇ-ਗੁਨਾਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾਏ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਹਮਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮੈਂ ਕੁਝ ਸੁਜੈਸ਼ਨਜ਼ ਇਸ ਕਰਕੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਣਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਗਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੀ ਸਨ। ਉਸ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਦਸਿਆ ਔਰ ਕੁਝ ਸੁਝਾਉ ਵੀ ਦੱਸੇ। ਲੇਕਿਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਤਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਮਤੇ ਵਿਚ ਐਡ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਤਾ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਏ। ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਏ ਕਿ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਕੁਝ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਬੀਤਿਆ ਇਸ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਹਨ ਅਜੇ ਤਕ ਕੋਈ ਕੇਸ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਸੇ ਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਔਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕਰੇ ਐਸਾ ਕੋਈ ਮਤਾ ਇਥੇ ਪਾਸ ਕਰੋ। ਜਿਹੜੇ ਬੇ-ਗੁਨਾਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਹੀ ਰਿਜ਼ਲਟ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ, ਕੁਝ ਭੜਕਾਹਟ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਮਿਸਗਾਈਡਿਡ ਲੋਕ ਇਸ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਤੁਰੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੈ।

ਦੂਜੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਖਰਾਬ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਸੂਰ ਕੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੋਈ ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਘਟਨਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਥੇ ਹਿੰਦੂ ਮਰੇ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਮਰਦੇ ਹਨ, ਇਥੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਔਰ ਇਹ ਹਾਊਸ ਇਕ ਜ਼ਬਾਨ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਕਸ਼ਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ

ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਯਮਨਾਨਗਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਫੂਕੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜੀ.ਟੀ. ਹੈਡ ਤੇ ਪਰਸੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਵਿਚ ਐਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ? ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂ ਨਾ ਨਵਾਂ ਮਤਾ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਏ। ਅਸੀਂ ਸਰਵ-ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਹਲ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਦੋ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਏ। ਹਾਊਸ ਨੇ ਅੱਜ ਉਠ ਜਾਣਾ ਹੈ ਔਰ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿਓ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਤਾ ਇਥੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਏ ਜੋ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹਰਜ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗੀ। ਸਾਰਾ ਹਾਊਸ, ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਹਾਊਸ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਤਾ ਇਹ ਹਾਊਸ ਸਰਵਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰੇ।

ਤੁਹਾਡੀ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ (ਡਕਾਲਾ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਮਤਾ ਢਿੱਲੋਂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਠੀਕ ਹੈ। ਉਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਕਸਪੋਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਐਸੇ ਲੋਕ ਬੈਠੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਬਿਗਾੜ ਕੇ ਤਬਾਹ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜਸੀ ਮਨੋਰਥ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਸੀਨੀਅਰ ਵਜ਼ੀਰ ਇਸ ਪਿਛੇ ਹੈ। ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਲੋਕ ਐਸੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਐਸੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਖਰਾਬ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਗਵਾਂਢੀ ਰਾਜ ਦਾ ਮੁੱਖਮੰਤਰੀ ਉਸ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਤੇ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੋ ਇਥੇ ਫਿਰਕੂ ਭਾਵ-ਨਾਵਾਂ ਭੜਕਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਐਕਸਪੋਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਵਾਕਿਆਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੋਏ ਹਨ, ਬਟਾਲਾ ਵਿਚ ਜਾਲੰਧਰ ਵਿਚ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਇਹ ਕੌਣ ਲੋਕ ਕਰਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਜੋ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਗਰੋਹ ਪਕੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਵਿਚ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਪਿਛੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਐਕਸਪੋਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੋਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਏ ਔਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਐਕਸਪੋਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਏ ਤਾਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਨੰਗੇ ਹੋ ਸਕਣ ਔਰ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਸ਼ਿਮਨ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਏ ਔਰ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਪਿਛੇ ਸ਼ਕਤੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਐਕਸਪੋਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਏ।

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ (ਕਿਲਾ ਰਾਏਪੁਰ) : ਮੈਂ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸੁਲਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਸਾਡੀ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ। ਸਾਡੇ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ

[ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ]

ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰ ਫੂਕੇ ਗਏ ਸਨ, ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸਾੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾਕੇ ਸੰਤ ਜੀ ਨੇ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸੁਲਾਹਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਬੜੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਔਰ ਉਹ ਜੋ ਸੌਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਾਂ ਵਿਧਵਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਔਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਭੈਣ ਵਿਧਵਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨ ਅਣਜਾਣਪੁਣੇ ਵਿਚ ਫਸ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਮੈਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਸੈਂਟਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ, ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਜੋ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਦਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਉਹ ਤਾਕਤਾਂ ਲਾਬੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Mr. Speaker : Question is—

"This House expresses its concern at the activities of the anti-social, anti-national and foreign inspired forces indulging in de-stabilising the State of Punjab through acts of violence and lawlessness. It calls upon the people of Punjab to unite against these forces and defeat their designs to uphold the unity, integrity of the country and harmony of the State of Punjab."

The motion was carried.

Mr. Speaker : Raja Narinder Singh to please move the next resolution.

(ii) Re. linking of procurement price of farm produce with the price of manufactured products which the farmer buys for his consumption needs and for investment in Agriculture

Raja Narinder Singh (Nabha) : Sir, I beg to move—

"The examination of the increase in procurement price of wheat and paddy and the rise in the wholesale prices of manufactured products, on which the bulk of the farmers' income is spent for meeting their consumption requirements and the machinery and equipment required for investment in agriculture, over the period 1970-71 to 1983-84 shows that the parity between the above prices has moved against the farmers substantially. The farmers have thus been robbed of the fruit of their toil in terms of their purchasing power for manufactured goods and services.

It is, therefore, resolved to recommend to the Government of India that the procurement prices of farm produce be linked with the price of manufactured products which the farmer buys for his consumption needs and for investment in Agriculture. This is necessary to make agriculture a worthwhile activity with a view to promoting agricultural production and preventing the masses of farmers from sinking below the poverty line."

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਔਰ ਫਿਰ ਹੁਣ ਇਹ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈ ਕੇ ਮੂਵ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ/ਪ੍ਰਾਈਸ ਇੰਡੈਕਸ ਨਾਲ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਹਰ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਜੇ ਸਾਰੇ ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਜਾਂ ਵਪਾਰੀ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਵੀ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਐਸਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਮਿਨੀਮਮ ਪ੍ਰਾਫਿਟ 15% ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸਾਡੀ ਇਕ ਉਜਲ ਸਿੰਘ ਕਮੇਟੀ ਬਣੀ ਸੀ, ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਔਰ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੀ ਐਕਸਪੈਨਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੱਲਾਂ ਲਿਖੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗੌਰਮਿਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਅਦਾਰਾ ਇਤਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਸੁਹਣਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਲੈਨਿੰਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੇ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਉਹ ਬੜੇ ਸੂਝਵਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਪਲੈਨਿੰਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਦਾਣਾ ਜੋ ਬੀਜ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਇਤਨੇ ਸਿੱਟੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਔਰ ਇਕ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ 72 ਦਾਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਕੋਈ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਆਰਗੂਮੈਂਟਸ ਦੇ ਕੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲਗ ਪਿਆ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਗਿਆਤ ਨਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਵਾਜਿਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕੋਈ ਇਕੱਲਾ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਖੇਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਖੇਤੀ ਹਿੰਦੂ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਾਰਿਟੀ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਇਹ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਔਰ ਇਹ ਕੰਮ ਪੁਸ਼ਤ ਦਰ ਪੁਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਉਪਜ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਵਾਜਿਬ ਭਾਅ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾ ਲਿਆਉਂਦੇ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਡਾਈਵਰਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਨਾ ਲਿਆਉਂਦੇ ਕਿ ਜੋ ਆਇਲ ਸੀਡਜ਼ ਹਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹਨ, ਜੇ ਉਹ ਇਹ ਗੱਲ ਨਾ ਲਿਆਉਂਦੇ ਕਿ ਵ੍ਹੀਟ ਤੇ ਲੋਡ ਘਟਾ ਕੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਲਿਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਜੋ ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਆਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿੱਚ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਰੁਪਏ ਭਾਅ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਪਾਰੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸੌ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਟਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਜੋ ਪ੍ਰਾਈਸ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਫਿਕਸ ਕੋਈ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਫਿਕਸਡ ਪ੍ਰਾਈਸ ਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਵਪਾਰੀ ਉਪਜ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਸਟੇਟ ਦੇ ਇਮਪਲਾਈਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ 1968 ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤਾ ਵਧਾਏਗੀ ਤਿਵੇਂ ਤਿਵੇਂ ਤੁਹਾਡਾ ਭੱਤਾ ਵੱਧਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੱਤਾ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਗਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਾਈਸ ਇੰਡੈਕਸ ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਉਪਜ ਜੋੜ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋਗੇ ਕਿ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਆਇਆ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਵੀ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਜੋ ਮਨਮਾਨੀਆਂ ਕਰਕੇ, ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਕਰਕੇ, ਭੁੱਲ ਕੇ ਜਾਂ ਮੋਟੀਵੇਟ ਕਰਕੇ ਕਸੂਤੇ ਪਾਸੇ ਤੁਰੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਐਸਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਾਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕ ਸਕਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦੂਸਰਾ ਕਿੱਤਾ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ ਔਰ ਖੇਤੀ ਦੀ ਉਪਜ ਦਾ ਮੁੱਲ ਠੀਕ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਦੂਸਰੇ ਮੁਲਕਾਂ

[ਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ]

ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਮੈਨੂੰ ਤਾ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਤੁਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਉਹ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਅ ਫਿਕਸ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਉਸ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਪ੍ਰਾਈਸ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਵ੍ਹੀਟ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂਕਿ ਪ੍ਰਾਈਸ ਜੋ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜੋ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਦੀ ਹੋਰ ਕੀਮਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੋ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੇਅਰ ਪ੍ਰਾਈਸ ਸ਼ਾਪਸ ਤੋਂ ਅਨਾਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਮੁਨਾਸਿਬ ਸਮਝੋ ਤਾਂ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਦੇਖੇ। ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਜੋ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਤਰਫ਼ ਤੋਂ ਜੋ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਹੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਸ ਇੰਡੈਕਸ ਦੇ ਨਾਲ, ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਉਪਜ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

Mr. Speaker : Motion moved—

"The examination of the increase in procurement price of wheat and paddy and the rise in the wholesale prices of manufactured products, on which the bulk of the farmers' income is spent for meeting their consumption requirements and the machinery and equipment required for investment in agriculture, over the period 1970-71 to 1983-84 shows that the parity between the above prices has moved against the farmers substantially. The farmers have thus been robbed of the fruit of their toil in terms of their purchasing power for manufactured goods and services.

It is, therefore, resolved to recommend to the Government of India that the procurement price of farm produce be linked with the price of manufactured products which the farmer buys for his consumption needs and for investment in Agriculture. This is necessary to make agriculture a worthwhile activity with a view to promoting agricultural production and preventing the masses of farmers from sinking below the proverty line."

ਸਰਦਾਰ ਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ (ਟਾਂਡਾ). ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜੋ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਹੈ। ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਹਿਸਟਰੀ ਵਿੱਚ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਇਕਨਾਮਿਕ ਹਿਸਟਰੀ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੌਰਮਿਟ ਆਫ ਇਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਪਲੈਨਿੰਗ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਔਰ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 480 ਪੀ.ਐਲ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀਆਂ ਮਿਨਤਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿੱਚ, ਉਪਜ ਵਿੱਚ, ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਕੇ 480 ਪੀ. ਐਲ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੋ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਮਰੀਕਾ, ਕਨੇਡਾ ਅਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਤੋਂ ਅਨਾਜ ਮੰਗਦੀ ਫਿਰਦੀ ਸੀ ਉਸ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਵਾਇਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਇਤਨੀ ਉਪਜ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਅੰਨ ਭੰਡਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਅਨਾਜ ਮਗਵਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਔਰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਉਪਜ ਦੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਭਾਅ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੇ। ਬੜੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਮਾਈਕਰੋ ਨਿਊਟਰੈਂਟਸ ਹਨ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੈਮੀਕਲਜ਼

ਐਗਜ਼ਾਸਟ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਉਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਵਿੱਚ ਪਲੈਨਿੰਗ ਠੀਕ ਨਹੀਂ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪਲੈਨਿੰਗਜ਼ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਜੋ ਹੈ ਉਹ ਇਮਪਰੂਵ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ। ਇਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ, ਡਿਫੀਕਲਟੀ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਰਪਲੱਸ ਅਨਾਜ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਗਰ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਵੱਲ ਤਵੱਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਐਕਨੌਮਿਕ ਕਰਾਈਸਿਜ਼ ਜਿਹੜਾ ਆਇਆ ਹੈ, ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਜੋ ਵਿਗੜੀ ਹੈ ਇਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬਾ ਹੈ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਦਾ, ਸੋਸ਼ਲ ਸਟੇਟਸ ਇਸ ਕਰਕੇ ਗਿਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਦੀ ਉਪਜ ਦੇ ਭਾਅ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ। ਇਹ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਲਿਆ ਕੇ ਅੱਛਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਕੰਪੈੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੀ ਉਪਜ ਦੇ ਭਾਅ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਕਰੇ ਤਾਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਉਪਜ ਦੇ ਭਾਅ ਠੀਕ ਮਿਲ ਸਕਣ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਨੂਰਮਹਿਲ) : ਆਨਰੇਬਲ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਮੈਂ ਇਹ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਮੂਵ ਹੋਇਆ ਹੈ ਔਰ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਗਿਆਤ ਲਈ ਦੱਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਹੈ ਇਹ ਜੁਆਇੰਟ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਰਹਾਲ, ਸਰਦਾਰਨੀ ਗੁਰਬ੍ਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ, ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲੀ, ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਵਾਲਾ, ਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਬਾਕੀ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਇਥੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ : ਸਰ, ਇਹ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬਾ ਹੈ ' ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਪੀ.ਐਲ. 480 ਰਾਹੀਂ ਅਨਾਜ਼ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਸ ਸੂਬੇ ਨੇ ਬਹੁਤ ਅਗੇ ਵੱਧ ਕੇ ਜੋ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨ ਲਿਆਂਦਾ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਜੋ ਠੂਠਾ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਮੰਗਦੀ ਫਿਰਦੀ ਸੀ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲੋਂ, ਉਹ ਠੂਠਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਛੁੜਾਇਆ। ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਦਾ ਸਹੀ ਭਾਅ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ 1972 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਤਾਈਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਕਿਸਾਨ ਜਲ ਰਹੇ ਹਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਵਾਇਬਲ ਪਰਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਪਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਜੋ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਜੋ ਕਿਸਾਨ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਇਕਨੌਮਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸੈਂਟਰ ਜਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਫਿਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਇਧਰ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਸਾਡੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਪੁਰਾਣੇ ਬਣੀਏ ਸਨ ਉਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨਵੇਂ ਬਣੀਏ ਕਮਰਸ਼ਲ ਬੈਂਕਸ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਦੋ ਚਾਰ ਚਾਰ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜ ਸੱਤ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਜਿਹੜੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਕੇ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਟਰੈਕਟਰ ਔਰ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ

[ਸਰਦਾਰ ਸਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ]

ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਵਾਸਤੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ 12% ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 15% ਤਕ ਇੰਟਰੈਸਟ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 30 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਸਾਲ ਦਾ ਇੰਟਰੈਸਟ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਡੈਪਰੀਸੀਏਸ਼ਨ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਪਾਈਏ ਤਾਂ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 70 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਸਾਲ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਬੀਵੀ, ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਮਾਂ ਬਾਪ ਜੋ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਖੇਤੀ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਗਿਣੀਏ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗੀ। 18 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਟਰੈਕਟਰ ਵਾਇਬਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਆਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਕਲ ਦੇ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਸਾਧਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਖਾਦ, ਟਰੈਕਟਰ, ਪੈਸਟੀਸਾਈਡਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਵਸਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪਰ ਸਾਡੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਥਲੇ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਬੈਂਕ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤੇ। ਸਾਡੀ ਉਪਜ ਦੇ ਭਾਅ ਬਹੁਤ ਗਿਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਜਿਹੜੀ ਹੈ ਉਸ ਦਾ 70% ਬੈਕਫੀਡ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬਾਕੀ ਦੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ। ਜਿਹੜਾ ਸਬਸੀਡਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਗੌਰਮਿੰਟ ਵੱਲੋਂ ਉਹ ਵੀ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ 70% ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਐਕਸਚੈਕਰ ਤੇ ਇਤਨਾ ਬੋਝ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਬੇਵਕੂਫ ਬਣਾ ਕੇ 70% ਬਾਹਰ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਸਾਡੀ ਉਪਜ ਘਣੇ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ ਬੰਬਈ, ਕਲਕੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਇਹ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ, ਆਂਧਰਾ, ਕੇਰਲ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਬੈਠੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੋਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮਿਲੇਗੀ ਜੇ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਤੇ ਵਸਤਾਂ ਦੇਣਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਬਲਵਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕਨਾਮੀਕਲੀ ਜੋ ਬਲਵਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਜੋ ਇਕਨਾਮੀਕਲੀ ਬਲਵਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਪੁਲੀਟੀਕਲੀ ਬਲਵਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਵਿਚ ਐਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਬਣਾਏਗਾ। ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਗਿਣੀ ਮਿਥੀ ਚਾਲ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਤਾਂ ਵਾਇਬਲ ਪਰਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਨਾ ਰਹਿਣ ਦਿਓ। ਹੋਲਡਿੰਗ ਘੱਟ ਕੀਤੀਆਂ, ਟਰੈਕਟਰ ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਏ। ਪਰ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਦੇ ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਕਰੀ ਜਾਣ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ। ਕਿਸਾਨ ਤੇ 20 ਪਾ-ਬੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਹ ਘਾਟੇ ਦਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੀਅੱਤਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਤਾਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਇੰਨਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦੇਈਏ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰ ਨਾ ਚੁੱਕ ਸਕੇ। 1972 ਤੋਂ ਬਾਦ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਾਸ ਜਾਣ ਦਾ। ਉਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਗੱਲ ਤੁਹਾਡੀ ਠੀਕ ਹੈ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਲਾਬੀ ਕਰੀਏਟ ਕਰੋ। ਸਾਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਭਾਅ ਅਨਾਊਂਸ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਸਾਨੂੰ ਲੜ ਕਦੋਂ ਫੜਾਉਣ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨ ਖਰਾਬ ਕਰਕੇ ਆ ਗਏ। 1972 ਤੋਂ ਬਾਦ ਜੋ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਸੈਸ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕਣਕ ਦਾ ਭਾਅ 260 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪੁਗਦਾ ਹੈ। 160 ਰੁਪਏ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਕਿੱਥੇ ਜਾਈਏ? ਸਾਡੀ ਉਪਜ ਸਾਡੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਉਪਜ ਦਾ ਭਾਅ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਤ ਮਾੜੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕੀੜੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਸੀਂ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕੀੜੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਜੋ ਪੇਂਡੂਆਂ ਦੀ ਬਣੀ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਓ ਕਿ ਇਸ ਦੀ

ਵਾਇਬਲਟੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਭਾਅ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ। ਉਹ ਤਾਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਤਾਂ ਮਰਿਆ ਰਹੇ ਔਰ ਇਹ ਵੀ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਗਿਣੀ ਮਿਥੀ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਹੈ।

ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਜੋ ਹੈ ਉਹ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹੈ। ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਲੋਕ ਬਾਹਰੋਂ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਿਹਾਰ, ਯੂ.ਪੀ. ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚੋਂ ਆ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਮਿਹਨਤੀ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਉਪਜ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਖੇਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਘਟਾ ਕੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਸੂਬਿਆਂ ਤੇ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੂ.ਪੀ. ਹੈ, ਗੁਜਰਾਤ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਹਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਗਿਣੀ ਮਿਥੀ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਂਟਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਡਿਪੈਂਡ ਨਾ ਕਰੀਏ, ਇਸ ਤੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ। ਅਗਰ ਪੰਜਾਬ ਫੀਡਬੈਕ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਸੈਂਟਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਾਈਮ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਝੋਨਾ, ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ ਕਣਕ। ਹੁਣ ਕਣਕ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਆਉਣੀ ਹੈ ਉਹ ਸਸਤੇ ਅਤੇ ਘੱਟ ਭਾਅ 1-3 ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਭਾਅ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘਟ ਹਨ। ਦੋ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਬਾਦ ਇਹ ਮੌਕਾ ਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਕਣਕ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ, ਝੋਨਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਠੀਕ ਸਮੇਂ ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਤੇ ਐਗਰੋਬੇਸਡ ਇੰਡਸਟਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਉੱਨਾਂ ਚਿਰ ਵਾਇਬਲ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਉਪਜ ਦੇ ਭਾਅ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਜੌਹਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਈ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਵੇਖੋ ਕਿ ਕੀ ਰਿਕਮੈਂਡੇਸ਼ਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਔਰ ਵੇਖੋ ਕਿ ਕੀ ਭਾਅ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੇਵਕੂਫ ਬਣਾ ਕੇ ਲੁੱਟ ਖਸੁੱਟ ਕਰਕੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕ ਤਾਂ ਸੋਚੀਏ ਡਾਈਵਰਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਈਏ। ਇਤਨਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਹਾਂ ਜੀ, ਗਿਆਨੀ ਜੀ। ਟਾਈਮ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ 2 ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣਾ।

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ (ਕਿਲਾ ਰਾਇਪੁਰ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਮੈਂ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਨਾਫਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਗੱਲ ਛੱਡੋ ਬਲਕਿ ਉਸ ਦਾ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਖਰਚਾ ਵੀ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ 90% ਕਿਸਾਨ 5 ਏਕੜ ਦੇ ਮਾਲਿਕ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੱਡੇ ਜ਼ਿਮੀਂ-ਦਾਰ ਤਾਂ ਰਹੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਸਰਕਾਰ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਬੜਾ ਜ਼ਿਮੀਂ-ਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਬੜਾ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਤੋਂ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ 5 ਏਕੜ ਮਾਲਕ ਉਤੇ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਤਨੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਕਰਜ਼ਾ ਉਸ ਦੇ ਉਪਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਹਾੜੀ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਪੈਸੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰਾਈਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਚੌਧਰੀ ਬਲਰਾਮ

[ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ]

ਜਾਖੜ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਕ ਠੱਗਾਂ ਦਾ ਟੋਲਾ ਹੈ। ਜਿਣਸ ਅਸੀਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਭਾਅ ਉਹ ਮੁਕਰਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਪੂਰੇ ਯਤਨ ਕਰੇਗੀ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇੰਡਸਟਰੀਅ-ਲਿਸਟ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ 3% ਸੂਦ ਤੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ 14-15% ਸੂਦ ਤੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਰੇਟਸ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਵੀ ਸਸਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਚੋਰੀ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬੜੀ ਖਸਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੜੀ ਪਤਲੀ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਇਕ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਠੇਕਾ 2 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ 2 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਐਡਵਾਂਸ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਉਤੇ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਵਿਆਜ ਲਗਾ ਲਵੋ ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 15 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਕੋਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਦ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਦਾ ਖਰਚਾ, ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਖਰਚਾ, ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਦਾ ਖਰਚਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆੜ੍ਹਤੀ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਵਿਚ ਇੱਕ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਕਮਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਐਗਰੀ-ਕਲਚਰ ਇਨਸਪੈਕਟਰਜ਼ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਕਮਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਗਰ ਕਿਸਾਨ ਕਰਜ਼ਾ ਟਾਈਮ ਸਿਰ ਵਾਪਿਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦੇਵਾਂਗੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਵੀ ਇੰਨਸਪੈਕਟਰਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਪਰੋਂ ਪੈਸੇ ਵੀ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਘਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਆਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਪੈਸੇ ਮੰਗਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਬੋਤਲਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਮੰਗਦੇ ਹਨ, ਇਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਲ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਮਤਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਮੈਂ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ (ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ) :ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਟਾਈਮ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਆਇਆ ਹੈ ਇਹ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹੋਵੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦਾ ਜਾਂ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਉਤੇ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਲਗਾ ਲਵੋ ਤਾਂ ਵੀ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਈਸ਼ਿਕ ਕਾਰਨ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਉਤੇ ਲਛਣ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦਾ ਲੇਕਿਨ ਇਕ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦਾ ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਮੁਨਾਫੇ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕਣਕ, ਚਾਵਲ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਫਲਾਂ ਦੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਹੈਂਡਲ ਗੈਰ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਵੀ ਹੋਲਡ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਜੱਫਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪਹਿਲੇ ਵੀ ਪਾਸ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਜਿਹੜੀ ਸਾਰੀ ਆਮਦਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਗੈਰ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਹਿੰਦੂ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਵੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹੈ ਉਹ ਖੋਜ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਏਕੜ ਤੇ ਕਿੰਨਾਂ ਖਰਚਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਕਵਿੰਟਲ ਤੇ ਕਿੰਨਾਂ ਖਰਚਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਤਨਾ ਪੈਸਾ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਮੁਨਾਫਾ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਦੂਰ- ਰਿਹਾ ਸਾਨੂੰ ਲਾਹੇਵੰਦ ਭਾਅ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੇ ਭਾਹ ਉਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ। ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ 10--20 ਰੁਪਏ ਭਾਅ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦੀ । ਐਫ. ਸੀ.ਆਈ. ਵਾਲੇ ਸਾਡਾ ਮਾਲ ਮੰਡੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਚੁਕਦੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਮਨਿਸਟਰਜ਼

ਮੰਡੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਭੁੱਖ ਦੂਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਕਿਸਾਨ ਜਦ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਹੇਵੰਦ ਭਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਪਰ ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ 250 ਰੁਪਏ ਕੁਇੰਟਲ ਦੇ ਰੇਟਸ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਭਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਵਿਚ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਨਿਸਟਰ ਸਨ ਤਾਂ ਇਹ 10-20 ਰੁਪਏ ਵਧਾਉਣ ਲੱਗੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਧਮਕੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰੀ ਛੱਡ ਦੇਵਾਂਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਭਾਅ ਵੱਧ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਰੇਟ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਣ ਦਿੰਦੀ। ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ 14-15% ਸੂਦ ਤੇ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਇਕ ਫੈਕਟਰੀ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ 3% ਸੂਦ ਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫੈਕਟਰੀ ਵਾਲੇ ਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉਤੇ ਇਹ ਵੀ ਹੈ। ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਵਿਚ ਅਤੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦੀ ਚੋਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਟੈਕਸ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਕੇਵਲ ਹੁਣ ਸਰਦਾਰੀ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੇ ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਹਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਉਪਰ 10-10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਂਟਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਐਂਟੀ-ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ। ਚੌਧਰੀ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਸ ਉਹ ਲੋਕ ਫਿਕਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵੀ ਬੂਟਾ ਲਗਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਪਹਿਚਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਚ ਗਏ ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇਇਕ ਸਰਵੇ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮੱਕੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੱਕੀ ਪੈਦਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੱਕੀ ਲਈ ਬੀਜ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਕਾਫੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਕਾਫੀ ਰੁਪਿਆ ਕਮਾਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਇਹ ਹਾਲ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਇਸ ਦੇ ਰੇਟ ਘੱਟ ਫਿਕਸ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਚਾਵਲ ਦਾ ਰੇਟ 400 ਰੁਪਏ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 1970 ਦੇ ਵਿਚ ਇਹ ਭਾਅ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਚਾਵਲ 400 ਤੋਂ 460 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਿਕੇਗਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿਚ ਘਾਟਾ ਪਵੇਗਾ। ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਟਿਊਬਵੈਲ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਖਰਚਾ, ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਖਰਚਾ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਾ ਖਰਚਾ, ਖਾਦਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ, ਬੀਜ ਦਾ ਖਰਚਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੈਕਸ ਦੇਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਕੋਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਚੱਪੜੇ ਖਰੀਦ ਕੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫਸਰ ਮਿਸਟਰ ਵਾਹੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਉਤੇ ਬੜਾ ਖਰਚਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਹੈ। ਉਸ ਵਕਤ ਨਾ ਟਰੈਕਟਰਜ਼ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਕੰਬਾਈਨਜ਼ ਸਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਖਰਚਾ ਲਗਾ ਕੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਟੈਕਸ ਵੱਧ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਟਰੈਕਟਰਜ਼, ਕੰਬਾਈਨਜ਼ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 5-6 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਾਤਰ ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਤੁਸੀਂ ਵਿਆਜ ਲਗਾ ਲਵੋ। ਫੇਰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫਾ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰਿਹਾ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ। ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਕੋਲ ਉਹ ਹੀ ਬਚਦਾ

[ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ]

ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਉਹ 50-60 ਰੁਪਏ ਲਿਆ ਕੇ ਆਪਣੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਤਰਖਾਨ, ਮੋਚੀ, ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਪਾ ਕੇ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬੱਚਦਾ। ਕਣਕ ਵੇਚ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕੁਝ ਆੜ੍ਹਤੀ ਖਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ, ਗਿਰਦਾਵਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਕੋਲੋਂ ਪੈਸੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਤਾਲੇ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾਤ ਵਿਚ ਡਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਪਰਸਨਲੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੰਜ, ਪਜ ਛੇ, ਛੇ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਕਰ ਇਕ ਦਿਨ ਵੀ ਲੇਟ ਹੋ ਜਾਵੇ–ਤਾਂ ਉਸ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾਤ ਵਿਚ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਫੜਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੈ। ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਖਿਆਲ ਕਰੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰੋ।

ਸਟੋਰੇਜ ਬਾਰੇ ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਫਿਰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਲੈਂਡ ਸੀਲਿਂਗ ਬਾਰੇ ਕਰੋ। ਅੱਲਾ ਅੱਲਾ ਖੈਰ ਸੱਲਾ। ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। 10-10 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਨੋਟਿਸ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਅਫਸਰ ਪੈਸਾ ਖਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕਰਮਚਾਰੀ ਪੈਸਾ ਖਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਘੱਟੋ –ਘੱਟ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਲਈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਗੌਰਮਿੰਟ ਜੋ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੇ। ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਤਾਂ ਰਗੜਾ ਦੇਣਾ ਹੀ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਉਹ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਬੈਠੇ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਗੌਰਮਿੰਟ ਤੋਂ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਔਕੜਾਂ ਉਹ ਆਪ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਦੂਰ ਕਰੇ।

Mr. Speaker : Question is—

"The examination of the increase in procurement price of wheat and paddy and the rise in wholesale prices of manufactured products, on which the bulk of the farmers' income is spent for meeting their consumption requirements and the machinery and equipment required for investment in agriculture, over the period 1970-71 to 1983-84 shows that the parity between the above prices has moved against the farmers' substantially. The farmers have thus been robbed of the fruit of their toil in terms of their purchasing power for manufactured goods and services.

It is, therefore, resolved to recommend to the Government of India that the procurement price of farm produce be linked with the price of manufactured products which the farmer buyss for his consumption needs and for investment in Agriculture. This is necessary to make agriculture a worthwhile activity with a view to promoting agricultural production and preventing the masses of farmers from sinking below the poverty line."

The motion was carried.

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੱਖਣੀ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ :—

> "ਇਹ ਸਦਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਘ ਖੇਤਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰੇ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵਿਚਲੀਆਂ ਛੋਟੇ ਪੈਮਾਨੇ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਤੀਹ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਤਕ ਆਬਕਾਰੀ ਕਰ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।"

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਹੈ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਜੋ ਸਨਅਤ ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਥੇ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਦਾ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬਿਲਕੁਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਨਅਤ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਅੰਦਰ, ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਅੰਦਰ ਜਿਤਨੀ ਹੈਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲੱਗੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ, ਅੱਛੇ ਕਿਸਾਨ, ਅੱਛੇ ਸੋਲਜ਼ਰ, ਅੱਛੇ ਟੈਕਨੀਸ਼ਨ ਅੱਛੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ।ਹਰ ਸ਼ੋਭੇ ਤੇ ਹਰ ਪਾਸੋਂ ਨਾਮ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 2, 4 ਜਾਂ 5% ਐਸੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਹੈਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ। ਸੈਂਟਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਛੋਟ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਛੋਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚੇ। ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਵੀ ਮਨਾਪਲੀ ਹਾਊਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਹੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਹੈਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ? ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧੀ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ, ਟੈਕਨੀਸ਼ਨ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ । ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਛੋਟਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਣਾ ਦੂਭਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਐਫ. ਸੀ.ਆਈ. ਨੇ ਫੂਡ ਦੀ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਕੀਤੀ। ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਖ਼ੂਨ ਪਸੀਨਾ ਇਕ ਕਰਕੇ ਰਾਤਾਂ ਜਾਗ ਕੇ ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੋਨਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਕਰਾਪਸ ਦਾ ਘੱਟ ਮੁਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕ-ਸਾਈਜ਼ ਦੀ 20 ਲੱਖ ਦੀ ਛੋਟ ਦੇ ਕੇ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਲੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੰਸਪੈਕਟਰੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਕਿ ਛੋਟੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚਲ ਨਾ ਸਕੇ। ਛੋਟੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਾਲੇ ਦੋ, ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਦੋ, ਦੋ ਲੇਬਰਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਰਖਣ ਵਾਸਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਤਾਕਿ ਵਡੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਗ ਸਕੇ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਸਟੇਟ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਛੋਟੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਮਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ।ਇਹ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 30 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇਡਸਟਰੀ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਵਿਚੋਂ ਐਗਜ਼ੈਂਪਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਆਦਮੀ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ,

[ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ]

ਆਪਣੀ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਛੋਟਾ ਮੋਟਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੰਸਪੈਕਟਰੀ ਰਾਜ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹੇਰਾ ਫੇਰੀ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਰੈਜ਼ਲਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਕਹੇਗੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿਣ ਦਿਓ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਨਾ ਬਣਾਓ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਾ ਬਣਾਓ। ਐਸਾ ਰਸਤਾ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖਤਰਾ ਹੈ।ਫੌਜ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਘੱਟ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅੰਦਰ ਗੁੱਸਾ ਹੈ। ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਐਸਾ ਸਲੂਕ ਨਾ ਕਰੇ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

Mr. Speaker : Motion moved—

> "This House recommends to the State Government to approach the Union Government with the request that Small Scale Industrial Units in the State be exempted from the payment of Excise Duty to the extent of Rupees Thirty lakhs."

ਕਾਲੀਆ ਜੀ, ਟਾਈਮ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਥੋੜੇ ਟਾਈਮ ਵਿਚ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰੋ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ: (ਜਲੰਧਰ ਕੇਂਦਰੀ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ ਨੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਰਾਅ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਏਥੇ ਨਾ ਲੋਹਾ, ਨਾ ਤਾਂਬਾ, ਨਾ ਤੇਲ, ਨਾ ਰਬੜ, ਨਾ ਵਿੱਲੋ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਹਿੰਮਤ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਛੋਟੇ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜਿਹੜੇ ਸਾਰਾ ਮਾਲ ਬਾਹਰੋਂ ਮੰਗਵਾ ਕੇ, ਲਿਆ ਕੇ ਅਤੇ ਫੇਰ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਫੇਰ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕੰਪੀਟੀਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਵੇਚਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਹੀ ਹੈ, ਲਾਰਜ ਇੰਡਸਟਰੀ ਕੋਈ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾ ਕੇ ਦੇਣੀ ਅਤੇ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕਰਾਉਣੀ, ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। 1978 ਵਿੱਚ ਹੈਂਡ ਟੂਲਜ਼ ਦੀਆਂ ਦੋ ਇੰਡਸਟਰੀਆਂ, ਇਕ ਗਡੂਰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਤੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਨਿਸਟਰ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਐਫ.ਐਮ. ਸ੍ਰੀ ਪਟੇਲ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦਾ ਟਾਈਮ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਵੇਵ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲਿਸਟ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਤ ਐਸੀ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਇਹ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਰਖੀ ਗਈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਬਿਲਕੁਲ ਬਰਬਾਦ ਅਤੇ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਅੱਗੇ ਹੀ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲਿਸਟ ਦੀ ਪਿਛਲੇ 4-5 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਹਾਲਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਕਰਫਿਊ ਲੱਗਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਬੰਦ ਹੈ, ਉਹ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਇਮਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਐਸੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਕਈਆਂ ਨੇ ਤਾਂ 2 ਕਮਰੇ ਲਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਕ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਛੋਟਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਖਾਨਾ ਹੈ। 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤਕ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਇਹ ਬੜਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਬਾਕਾਇਦਾ ਗੋਡਾਊਨ ਬਣਾਉਣ, ਇਕ ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਕਲਰਕ ਰੱਖਣ, ਜਿਥੇ ਜ਼ਰਾ ਜਿੰਨੀ ਇਨਫਰਿੰਜਮੈਂਟ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਿਹੜੀ

ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਲੈਂਡ ਤੱਕ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲੈ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰਿਡੀਮ ਕਰਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੜਾ ਧੱਕਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਰੀਅਸਲੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਕ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਵੀ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੈਂਟਰ ਨਾਲ ਉਠਾਵਾਂਗਾ। ਐਫ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੀਰੀਅਸਲੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਐਫ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਤਾਕਿ 31 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 31 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਹਾਲੇ ਨਾ ਕਰੋ। ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਨਾ ਮੰਨੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤਬਾਹ ਅਤੇ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਲ ਸਕੇਗੀ। ਜਿਹੜੀ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਹੈ, ਇਹ ਪਰੌਫਿਟ ਦਾ ਪਾਰਟ ਹੈ, ਕਟ-ਥਰੋ ਕੰਪੀਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੋਟਾ ਕੋਈ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਪਰਸਨਲੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਕੋਲ ਕੋਈ ਆਫੀਸਰ ਐਪੁਆਇੰਟ ਕਰਕੇ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਭੇਜਣ ਤਾਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਐਗਜ਼ੈਂਪਸ਼ਨ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

Mr. Speaker : Question is—

"This House recommends to the State Government to approach the Union Government with the request that Small Scale Industrial Units in the State be exempted from the payment of Excise Duty to the extent of Rupees Thirty lakhs.".

The motion was carried.

SHORT ADJOURNMENT OF THE HOUSE

Mr. Speaker : Now, I adjourn the House for twenty minutes. After assembling, the House will discuss the law and order situation.

I invite the hon. Members to tea.

The House stands adjourned till 6.05 P.M. today, the 31st March, 1986.

5.45 P. M. (*The House then adjourned till* 6.05 *P.M. today, the* 31*st March,* 1986)

(The House reassembled at 6.09 P.M.)

MOTION UNDER RULE 16

Minister for Education (Sardar Sukhjinder Singh) : Sir, I beg to move—

That the Vidhan Sabha (Assembly) at its rising this day shall stand adjourned *sine die*.

Mr. Speaker : Motion moved—

That the Vidhan Sabha (Assembly) at its rising this day shall stand adjourned *sine die*.

Mr. Speaker : Question is—

That the Vidhan Sabha (Assembly) at its rising this day shall stand adjourned *sine die*.

The motion was carried.

EXTENSION OF TIME OF THE SITTING

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟਾਈਮ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਘੱਟ ਹੈ। ਜੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ 7 ਵਜੇ ਤੱਕ ਟਾਈਮ ਐਕਸਟੈਂਡ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ?

(**ਆਵਾਜ਼ਾਂ** : ਠੀਕ ਹੈ ਜੀ, ਠੀਕ ਹੈ ਜੀ।)

Mr. Speker : The time of the sitting of the House is extended till 7.00 P. M. today .

MOTION UNDER RULE 77

Shri Man Mohan Kalia (Jullundur) : Sir, I beg to move-

That the latest Punjab situation be discussed immediately and for this purpose if any. rule/rules of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Punjab Vidhan Sabha (Punjab Legislative Assembly) is/are inconsistent, that rule/those rules, be suspended,

ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ (ਜਲੰਧਰ ਕੇਂਦਰੀ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਤਾਰ ਭੇਜੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਤ ਉਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੀ ਤਾਰ ਨੂੰ ਅਡਜਰਨਮੈਂਟ ਮੋਸ਼ਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂਕਿ ਕੁਝ ਕੰਸਟਰੱਕਟਿਵ ਸੁਝਾਅ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਣ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਇਕਮੁੱਠ ਹੋ ਕੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਮੈਂ ਸੁਝਾਓ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਇਨ ਕੈਮਰਾ ਕਰ ਲਵੋ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਅੱਜ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੁਖ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕਹਾਣੀ ਕਿਹੜੇ ਐਂਗਲ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਂ। ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਸੀ, ਉਹ ਸਾਲੀਡੇਰਿਟੀ ਦਾ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਸੀ। ਇਹ ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸੀ ਲੇਕਿਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਬੁਰਾ ਨਾ ਮਨਾਉਣ। ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਮਿਹਣਾ ਨਾ ਸਮਝਣ, ਤਾਅਨਾ ਨਾ ਸਮਝਣ। ਅਗਰ ਕੋਈ ਐਸਾ ਵੈਸਾ ਸ਼ਬਦ ਮੈਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਬੈਠਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਖਿਮਾ ਕਰ ਦੇਣਾ। ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਫੈਕਟਸ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਵਿਗੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਐਲੀਬੀਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਥੇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਧੱਕਾ ਕਰਦਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਸੈਂਟਰ ਧੱਕਾ ਕਰਦਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਚੀਜ਼ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਹਕੂਮਤ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਉਹੀ ਚੀਜ਼ ਅੱਜ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਰੇ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 5 ਸਾਲ ਦੇ ਅਰਸੇ ਵਿਚ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਸੋਲਿਡ ਹਕੂਮਤ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਉਣ, ਆਪਸ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ, ਬੈਟਰ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡ ਕਰਨ। 1978 ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਗਏ ਸਾਂ। ਉਸ ਵਲ ਮਟਨ ਵਿਚ ਫਸਾਦ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਤਕਰੀਬਨ 77-78 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਆਬਾਦੀ ਹੈ। ਉਥ ਸ਼ੇਖ ਅਬਦੁੱਲੇ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਸੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਆਮ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੋਸਟ ਕਮਿਊਨਲ ਹੈ, ਵੱਖਵਾਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਜੋ ਐਕਸ਼ਨ ਲਿਆ, ਜੋ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕਰਵਾਈ, ਉਹ ਮਿਨਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸੀ। ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜੀਵ ਜੀ ਨੇ ਕੋਈ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਲੇਕਿਨ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਵਿਚ ਬੜੀਆਂ ਕਲੀਅਰ ਗੱਲਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਕਾਰਡ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਧੋਖਾ ਖਾ ਗਏ। ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਜੀ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਫਾਜ਼ਲ ਦੋਸਤ ਵਡਾਲਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਆ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖਤ ਹੀ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਉਸ ਅਕਾਰਡ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੰਤ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ :

The period of confrontation is over. An amicable settlement of all the ticklish problems has been arrived at.

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਭਰਾ ਇਥੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਆਤੰਕ ਹੈ, ਲਾਅਲੈਸਨੈੱਸ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿ ਆਰਮੀ ਡਿਜ਼ਰਟਰਜ਼ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਜੋਧਪੁਰ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਨੋਸੈਂਟ ਆਦਮੀ ਡੱਕੇ ਪਏ ਹਨ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਦੇ ਪਏ ਹਨ, ਸੈਂਟਰ ਧੱਕਾ ਕਰਦਾ ਪਿਆ ਹੈ।

ਹੁਣ ਅਕਾਰਡ ਅੰਦਰ ਸਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਗਸਟ ਹਾਊਸ ਅੰਦਰ ਫਿਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈਣਾ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਕਾਰਡ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ :--

Disposal of pending cases

The notification applying the Armed Forces Special Powers Act to Punjab will be withdrawn. Existing special courts will try only cases relating to the following types of offences :

(a) waging war and

(b) hijacking.

ਮੈਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਵਾੜੀ ਨੂੰ ਲਾਹੁਣ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਅਕਾਰਡ ਅੰਦਰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ ਔਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਕਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੈਂਟਰ ਧੱਕਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋਧਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰ ਸਾਡੇ ਬੰਦੇ ਪਕੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਫਿਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਅਟਾਨੋਮੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਸਾਨੂੰ ਪਾਵਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਸਾਨੂੰ ਸੈਂਟਰ ਇਗਨੋਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਅਕਾਰਡ ਅੰਦਰ ਸਭ ਕੁਝ ਮੰਨੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਪਰੈਜੁਡਿਸਡ ਹਨ ਅੌਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਹਿਸਟਰੀ ਵਿਚ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅੱਜ ਡਰਾਮਾ ਕਰਕੇ ਇਕ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣਾ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਾਲੇ ਕਪੜੇ ਪਾ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਹ ਬੜਾ ਸੰਜੀਦਾ ਮਸਲਾ ਸੀ। ਕਾਂਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨਲ ਹਿਸਟਰੀ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੀ ਦਫਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ, ਵਾਈਸ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਇਹ ਗਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਪਏ ਹਨ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕਰਦਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਆਮ ਮਾਸਿਜ਼ ਅੰਦਰ ਇਹ ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਦਾਰ

[ਸ਼੍ਰੀ ਮਨ ਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ]

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਸੋਂ ਹੀ ਜਲੰਧਰ ਅੰਦਰ ਕਹਿ ਕੇ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ 270 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੇ ਤਾੜੀਆਂ ਮਾਰੀਆ ਗਈਆਂ। ਫਿਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਆਕੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕਰਦਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਾਜੀਵ ਦੀ ਤਾਰੀਫ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਆਦਮੀ ਹੈ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਕਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾਂ ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀ ਕੁਝ ਕਰਾਇਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮਹਾਂ ਪਾਪ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਰੌਂਗ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਾੜੀ ਗਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਲਾਏ। ਪੀਸਫੁਲ ਅੰਦੋਲਨ ਸੀ। ਅਗਰ ਕਿਸੇ ਸਿਰ ਫਿਰੇ ਨੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜਾ ਦਿੰਦੇ, ਨਕੋਦਰ ਕਲ ਕਤਲ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਜੱਟ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਅੰਦਰ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੈਂਟਰਲ ਟਾਊਨ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਬੰਦਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਉਹ ਬਹਿਨੋਈਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਤਿੰਨ ਬੱਚੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੀ। ਦੋ ਬੱਚੇ ਛਡ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੀ। ਇਹ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ, ਕੁਝ ਹਾਰਡ ਫੈਕਟਸ ਹਨ। ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ ਸਰਕਾਰੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋਨੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮੰਨ ਕੇ ਆਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਜੋ ਵਰਡਿਕਟ ਹੋਏਗਾ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਹੋਏਗਾ। ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਇੰਡੀਅਨ ਕਲਚਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਏਰੀਅਨਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਂਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਔਰ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ, ਹੋਰ ਸਭ ਕੁਝ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਤਾਕਤ ਲੈ ਲਈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੁਣ ਕਾਂਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਔਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਕੁਲੀਸ਼ਨ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਥੇ ਸਪੀਚਿਜ਼ ਵਿਚ ਅਟਾਨੋਮੀ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਤੇ ਇਹ ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਪਏ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਉਤੇ, ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੀ ਇਹ ਅੱਜ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਕਾਰਡ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨਜ਼ ਹੋਈਆਂ ਔਰ ਇਹ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਅਟਾਨੋਮੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਔਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ, ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅੰਦਰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੰਪੇਨ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮਹੌਲ ਠੀਕ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ 5 ਸਾਲ ਇਹ ਰਾਜ ਕਰ ਸਕਣ। ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਹਬ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਬਾਰੇ ਚਾਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਅਨ-ਸੋਸ਼ਲ ਐਲੀਮੈਂਟ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਰੌਬਰੀਜ਼ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਲੁੱਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਾਈਕਲ ਖੋਹ ਲਿਆ, ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਕੂਟਰ ਖੋਹ ਲਿਆ, ਸਕੂਟਰ ਸਿੱਖ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਚੀਜ਼ ਬੰਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਚੀਜ਼ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਰਿਲੇਟਿਡ ਹੈ। ਤੀਜੀ ਚੀਜ਼ ਮਿਲੀਟੈਂਟਸ, ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਲੈਸ਼ਿਜ਼ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੋਏ। ਚੌਥੀ ਚੀਜ਼ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਮਿਊਨਲ ਟੈਨਸ਼ਨ। ਕੌਣ ਇਸ ਨੂੰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਕਿਸੇ ਇਨੋਸੈਂਟ ਬੰਦੇ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

Mr. Speaker : No disturbance. ਟੋਕਾ ਟਾਕੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੋਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਇੱਕ ਡਿਸ-ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਹ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਡਾਈਮੈਨਸ਼ਨ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਔਰ ਇਹ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਕ੍ਰੀਏਟ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਕਮਿਊਨਲ ਕਲੈਸ਼ਿਜ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਔਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ (ਵਿਘਨ) ਹਾਰਡ ਫੈਕਟਸ ਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਲਿਹਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਡਿਸਕਾਊਂਟ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀ ਭਰਾ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਿਸਕਾਊਂਟ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਲੇਕਿਨ ਉਸ ਦਾ ਜੋ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਹੈ ਹਿੰਦੂ ਸਮਝਣ ਲਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਐਡਮ-ਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਡਿਸਕਾਊਂਟ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਇਗਨੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਰਟ ਬਰਨਿੰਗ ਜੋ ਹੈ ਉਹ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਐਡ-ਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਇਨੋਸੈਂਟ ਦਾ ਮਰਡਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਪੀਸ ਲਵਿੰਗ ਹਿੰਦੂ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਦੁੱਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਪੀਸ ਲਵਿੰਗ ਸਿੱਖ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਦੁੱਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਜੇ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਇਕ ਘੰਟਾ ਵੀ ਅਗਰ ਕੋਈ ਸਫਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਭੁਲਦਾ ਤਾਂ ਜਿਥੇ ਡੇਢ ਡੇਢ ਸਾਲ ਅਸੀਂ ਇਕੱਠੇ ਰਹੇ ਹੋਈਏ ਤਾਂ ਉਥੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨਹੀਂ ਭੁਲ ਸਕਦੀ। ਖਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਰੀਐਕਸ਼ਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਡੀਮਾਰੇਲਾਈਜ਼ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਡਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਣਗੇ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਉਧਰ ਮਰਡਰ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਔਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਸਾੜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਵਕਤ ਸਿਰ ਹਰਕਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਮਿਊਨਲ ਟੈਨਸ਼ਨ ਖੜੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਟਾਲੇ ਦੇ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋਇਆ ? ਦੋ ਰਿਕਸ਼ਾ ਵਾਲੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਝਗੜ ਪਏ। ਇਕ ਰਿਕਸ਼ਾ ਵਾਲਾ ਹਿੰਦੂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਸਿੱਖ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਜੋ ਹੈ ਉਹ ਜਲਦੀ ਹਰਕਤ ਵਿੱਚ ਆਵੇ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 24 ਘੰਟੇ ਦਾ ਮਾਰਜਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਸੇ ਝਗੜੇ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢ ਕੇ ਜਿਹੜੀ ਪਾਰਟੀ ਐਗਰੀਵਡ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇਵੇ। ਜਿਹੜੀ ਗਲਤ ਗੱਲ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇ ਪੁਲਿਸ ਟਾਈਮ ਫੈਕਟਰ ਦੇਈ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਹਸ਼ਰ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਕ ਪਾਸੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਟੈਨਸ਼ਨ ਵੱਧੇਗੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਚਾਹੇ ਅਕਾਲੀ ਵੀਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵੀਰ ਹੋਣ, ਅਸੀਂ ਹੋਈਏ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ ਜੇ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਸਾਡੀ ਕੋਆਪਰੇਸ਼ਨ ਮੰਗਣ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਆਪਰੇਸ਼ਨ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਡੀਲ ਕਰ ਲਵੇ ਤਾਕਿ ਫਿਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਾ ਹੋਵੇ। 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਗਰ ਫਰਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਗਰੀਵੈਂਸ ਹੈ, ਜੇ ਸਿੱਖ ਦੀਆਂ ਫੀਲਿੰਗਜ਼ ਇੰਜਰ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਲੜਾਈ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਗਰੀਵੈਂਸ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੇ ਅਕਾਲੀ ਹਕੂਮਤ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਿਊਨਲ ਟੈਨਸ਼ਨ ਖੜੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਕ ਗੱਲ ਮੈਂ ਚੀਫ

[ਸ੍ਰੀ ਮਨ ਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ]

ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਉਸ ਵਿੱਚ ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਹਨ, ਕਿ ਇਹ ਬੇਸਿਕ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਘਾਲਿਆ ਹੈ ਔਰ ਹੁਣ ਐਂਟੀ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਵਿਰਤੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਚ ਕਈ ਲੋਕ ਅਕਾਲੀ ਵੀਰ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਮਾੜੀ ਬੜੀ ਹੈ, ਬੜੀ ਬੇਈਮਾਨ ਹੈ, ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਉਹ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਡਾਂਗਾਂ ਲੈ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਇਹ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇਵੇ। ਅੱਜ ਲੋੜ ਹੈ ਬੜੇ ਭਾਈ ਦੀ। ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਬਿੱਗ ਬਰਦਰ ਦੇ ਨਾਤੇ ਤੇ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਫੀਲਿੰਗਜ਼ ਕਰੀਏਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਮੈਂ 1967 ਵਿਚ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਚੁਣ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਕਿ ਅੱਜ ਤੈਨੂੰ ਫਲ ਲਗਿਆ ਹੈ।ਜਿਸ ਦਰਖਤ ਨੂੰ ਫਲ ਲਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਦਰਖਤ ਝੁਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਦਰਖਤ ਨੂੰ ਫਲ ਲਗਦਾ ਹੈ ਵੱਟੇ ਵੀ ਉਸ ਦਰੱਖਤ ਨੂੰ ਹੀ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਫਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਨਕੋਦਰ ਵਿੱਚ ਇੰਸੀਡੈਂਟ ਹੋਵੇ ਤੇ ਚਾਹੇ ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਨਵਾਲਵ ਉਥੇ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਹੱਲ ਲਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਜਿਥੇ ਵੀ ਮੈਂ ਗਿਆ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਕੋਦਰ ਵਿੱਚ ਇੰਸੀਡੈਂਟ ਹੋਇਆ, ਮਗਰੋਂ 5-7 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਥੇ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਇੰਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ ਚੋਰੀ ਸੀ। ਉਥੇ ਕੰਧ ਤੋੜ ਕੇ ਕੋਈ ਅੰਦਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਥੇ ਇਮੀਜੀਏਟਲੀ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੈਂ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਐਸੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀਆਂ ਫੀਲਿੰਗਜ਼ ਇੰਜਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ। ਮੈਂ ਉਥੇ ਪੁਜਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਥੇ ਕਾਗਜ਼ ਤੇ ਦਸਖਤ ਕਰ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕੀਤੇ, ਉਸ ਦੇ ਕਰਵਾਏ ਅਤੇ ਉਥੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਮਿਊਂਸ-ਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਵਾਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਸੀ ਗੱਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਹੈ ਐਵੇਂ ਕਿਸੇ ਅਮਲੀ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਨੇ ਇਹ ਖਿੜਕੀ ਤੋੜ ਕੇ, ਜੋ ਕੰਧ ਤੋੜੀ ਹੈ ਉਹ ਖਿੜਕੀ ਦੀ ਕੰਧ ਸੀ, ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਸੀਮਿੰਟ ਲਾ ਕੇ ਠੀਕ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਬੁਰਾ ਨਾ ਮੰਨਾਉਣਾ ਅਕਾਲੀ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਕੋਦਰ ਵਿੱਚ ਇਤਨੀ ਤਸਵੀਰ ਨਾ ਬਣਦੀ। ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਵੀਰਾਂ ਨੇ 2 ਘੰਟੇ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਔਰ ਉਥੇ ਹਿੰਦੂ ਵੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਜਲ ਪਰਵਾਹ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਲਿਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਉਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਵੀ ਕਰਨਾ ਸੀ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ। ਟੈਂਪੂ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਕ ਬੰਦੇ ਨੇ ਖੱਲਲ ਪਾਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟੀਮੈਂਟਲ ਹੋ ਗਈ। ਸੋਬਰ ਐਲੀਮੈਂਟ ਵੀ ਰੀਅਲ ਫੈਕਟਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਦਸ ਸਕਿਆ।

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਇਥੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਹਾਂ ਕੋਈ ਕੰਸਟਰੱਕਟਿਵ ਸੁਜੈਸਨਜ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਕੱਲੀ ਇਕੱਲੀ ਇਨਸਟਾਂਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੋਈ ਐਂਡ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਕੰਸਟਰੱਕਟਿਵ ਰਾਏ ਦੇਣ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਮੈਂ, ਕਾਲੀਆ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਔਰ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਹੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਰੈਪੀਟੀਸ਼ਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਕੰਸਟਰੱਕਟਿਵ ਗੱਲਾਂ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਟਾਈਮ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਰਡਰ ਵੀ ਰਿਪੀਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਵੀ ਰਿਪੀਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਟੋਨ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੀ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰ ਨਾਲ ਸੋਲੀਡੈਰਿਟੀ ਸ਼ੋਅ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਉਹ ਚੀਜ਼ ਵੇਖ ਕੇ ਪੁਛ ਸਕੀਏ। ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਅਸਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਦੰਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਸਾਰੇ ਬੰਦੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕਰਦੇ ਪਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਸਾਰੇ ਸਦਨ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵਾਕਫੀਅਤ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਇਕ ਐਲੀਮੈਂਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਕੈਦੀ ਹਨ ਉਹ ਛੱਡੇ ਜਾਣ, ਫਿਰ ਕਦੇ ਨਵੰਬਰ ਰਾਇਟਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਐਸੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੋਨੀਪਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਮਾੜਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਨਹੀਂ, ਅਗਰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਜੈਸਟ ਕਰਦਾ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ ਸੌ ਜਾਂ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਬੇਗੁਨਾਹ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਬੇਗੁਨਾਹ ਕਹਿ ਕੇ ਜੁਰਮ ਮੰਨ ਗਏ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਗਰ ਉਹ ਬੇਗੁਨਾਹ ਹਨ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਫਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਔਰ ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਬੇਗੁਨਾਹ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਬਾਰੇ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਲੀਜ਼ਿਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਇਹ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਫਿਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਚੂੰਕਿ ਮੁਕਦਮੇਂ ਚਲਦੇ ਪਏ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਸੈਂਟਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੀਜ਼ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਰ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਇਹ ਕਹੀ ਜਾਣਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਜਸਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮੈਰਿਟ ਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਿਜੈਕਿੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਿਸਟਰ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ਇਹ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਵੀ ਜਸਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ। ਹਰ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਨਵੰਬਰ ਰਾਇਟਸ ਕਹੀ ਜਾਣਾ ਇਹ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਭਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਡਵਾਨੀ ਸਾਹਿਬ ਇਥੇ ਆਏ ਸਨ ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਬੰਦ ਦੀ ਕਾਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਲੋਕਲ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਛ ਲਿਆ ਹੈ ? ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਇਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਮੇਰਾ ਇਕ ਦੋਸਤ ਹੈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ। ਉਹ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਰਪੰਚ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਵਾਲ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਰਖੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕੁਵੇਲੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੀ ਕਾਰ ਲੈ ਜਾ ਸਾਈਕਲ ਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਰਿਬੇਰੋ ਅਜੇ ਆਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਸਪੀਚਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ। ਅਗਰ ਕੋਈ ਫਾਲਸ ਐਨਕਾਉਂਟਰ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ

[ਸ੍ਰੀ ਮਨ ਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ]

ਕਰਾਂਗੇ। ਅਜੇ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵਾਰਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰੇਡ ਕਰੇ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਸੇ ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰੋ। ਮੇਰਾ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਸੁਝਾਉ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਕਮਿਉਨਲ ਕਲੈਸ਼ਿਜ਼ ਹਨ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕੋ। ਸਾਰੇ ਕਲਿਊਜ਼ ਵੇਖ ਕੇ ਕਦਮ ਚੁਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਮੇਨਟੇਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਮਿਉਨਿਟੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ ਹੈ, ਸੁਪਰੈਸ ਕਰਨਾ ਹੈ। । ਸਾਰੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਅਕਾਲੀ ਹੈ, ਕਾਂਗਰਸੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੈ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟ ਕਰਕੇ ਚਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਹੇਵ ਕੀਤਾ ਜਾਏ ਕਿ ਕਮਿਉਨਿਟੀ ਕਲੈਸ਼ਿਜ਼ ਬਣ ਜਾਏ। ਇਥੇ ਕਮਿਉਨਿਟੀ ਕਲੈਸ਼ਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ, ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਸੁਝਾਉ ਇਥੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਇਹ ਬੜਾ ਸੁਖਾਵਾਂ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਹਿੰਦੂ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਹੈ ਇਹ ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਰਿਐਕਸ਼ਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋ ਕੇਸ ਤੋੜ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰਕਤ ਕਰ ਲੈਣਾ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਛੀਆਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਮੈਂ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਕਿ ਰੂਲਿੰਗ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅਤੇ ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਡਿਸਕਾਊਂਟ। ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਨਸਟਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਦੇਣ ਕਿ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਮੈਰਿਟ ਤੇ ਕਰੋ। ਐਸੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਮਿਉਨਲ ਫੀਲਿੰਗਜ਼ ਇੰਜਰ ਹੋਣ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਐਗਜ਼ਗੇਰੇਟ ਨਾ ਕਰੀਏ। ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਚਾਓ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਓ, ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਬਚਾਓ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖ਼ੂਨ ਨੂੰ ਬਚਾਓ, ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਬਚਾਓ। ਮੈਂ ਫਿਰ ਅਪੀਲ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਾਇਮ ਹੋਵੇ।

Mr. Speaker: Motion moved—

"That the latest Punjab situation be discussed immediately and for this purpose if any rule/rules of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Punjab Vidhan Sabha (Punjab Legislative Assembly) is/are inconsistent, that rule/those rules be suspended."

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ (ਅਮਲੋਹ, ਐਸ. ਸੀ.) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਬੜਾ ਸੀਰੀਅਸ ਮੈਟਰ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਚੂੰਕਿ ਇਕ ਬਾਰਡਰ ਸਟੇਟ ਹੈ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ ਸਾਰਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਭੜਕ ਉਠਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਗੋਆ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਜਾ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਕਿਆ ਹੋਇਆ, ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੀ ਕਮਿਉਨਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਬੜਾ ਭੈਅ ਹੈ, ਬੜਾ ਡਰ ਹੈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਕਰੋ। ਉਹ ਬੜੇ ਘਬਰਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਵੰਬਰ, 1984 ਦੇ ਵਾਕਿਆਤ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਬਾਹਰਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਰੋਸ ਹੈ, ਗੁੱਸਾ ਵੀ ਹੈ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਅਮਨ ਰਹੇ, ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਆਵੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤਰੱਕੀ ਕਰੇ। ਮੇਰੀ ਵੀ ਸਦਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਬੀਮਾਰੀ ਬੜੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਸਮਝ ਲਵੋ, ਪਰ ਇਹ ਲਾਇਲਾਜ਼ ਬੀਮਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਮੋਮੈਂਟ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਜਣ ਸਾਨੂੰ ਆਊਸਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਾਜ ਭਾਗ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਹਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ। ਮੈਂ

ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਪਿਛੇ ਕੋਈ ਹੈਂਡ ਹੈ, ਦਿਮਾਗ ਹੈ ਔਰ ਉਹ ਇਕ ਪਲੈਂਡ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਤਾ ਤਕ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੀ ਗੱਲ ਦੇਖ ਲਵੋ। ਬੰਦੇ ਲੱਭਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਕਿਹੜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਕੀ ਉਹ ਆਸਮਾਨ ਵਿਚ ਉੜ ਗਈ ਕਿਥੇ ਗਏ ? ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਨੂੰ ਹਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਮਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਚੇਗਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਕੋਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮੰਨਾ ਲਵੇਗਾ ਜਾਂ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੇਲੇ ਦੇਖ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਿਨਾਹ ਨੂੰ ਬੜਾ ਕਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਚਾਹੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਮਰ ਜਾਣ ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਨ ਬਣ ਗਿਆ ਔਰ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖ ਲਿਆ ਕੀ ਹਾਲਾਤ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਜਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਮਾਈਨਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚਲਣਾ ਪਏਗਾ। ਇਥੇ ਮਨਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਰੱਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਕੀਤਾ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੰਬਰ ਦੋ ਦੇ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਪਏਗਾ। ਇਕ ਤਾਂ ਇਥੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ, ਮਿਲਟਰੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਨੌਕਰੀ ਦਿੰਦਾ, ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਲੋਕ ਸੈਟਿਸਫਾਈਡ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਬਰਮਾ ਵਗੈਰਾ ਦੂਸਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਗਏ ਸਨ ਬੜਾ ਪੈਸਾ ਕਮਾ ਕੇ ਆਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਲਕੱਤਾ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਔਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਇੰਡਸਟਰੀਅ-ਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਬੰਦੇ ਵਿਹਲੇ ਹੋ ਗਏ। ਪੰਜਾਬੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਐਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਨਹੀਂ। There is no employment ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਣਾ ਪਏਗਾ, ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਸਟੇਟ ਦੇ ਕੋਲ ਰਿਸੋਰਸਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਥੇ ਲਾਵੇ। ਪੈਸਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ ਪੈਸੇ ਦਿੰਦੇ ਨਹੀਂ। ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਗੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲਿਆ ਔਰ ਉਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਾਲੇ ਤਕ ਭੁਗਤਦੇ ਪਏ ਹਾਂ। ਪਲੇਬੀਸਾਈਟ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਵੇਖ ਲਵੋ ਉਹ ਐਕਸ਼ਨ ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਫਿਰ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਇਹ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਇਸ਼ੂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤਾਂ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਇਸ ਦੇ ਤਾਂ ਹੁਣ 12 ਹੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਾਰਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚਲੇ ਅਤੇ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚਲੇ। ਕੁਝ ਆਦਮੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਥੇ ਗੋਲੀ ਸਿੱਕੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚੱਲੇ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਈਨਾ ਦੇ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਸਿੱਕੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਕ ਅਖਬਾਰ ਨਵੀਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਦੇ ਵਿਚ ਅਤੇ ਹੁਣ ਦੇ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਦੇ ਵਿਚ ਕੀ ਫਰਕ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹ ਕਹਿਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੋਕ ਹੁਣ ਤਕ ਯਾਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਲੋਕ ਯਾਦ ਕਰਿਆ ਕਰਨਗੇ। ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਇਤਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੜਦੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਥੇ ਪੀਸ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਅਤੇ ਇਹ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀਕ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਰਡ ਕਰਕੇ ਕੀ ਲਿਆ ਹੈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇ

[ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ]

ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਹਿੰਦੀ ਸਪੀਕਿੰਗ ਪਿੰਡ ਲੈ ਲੈਂਦੇ। ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਨਹੀਂ ਪਾਈਆਂ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹਨ ਉਹ ਹੁਣ ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇ ਰਹੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਸੋਚਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖ, ਮੁਸਲਮ ਦਾ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਹ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਇਸ਼ੂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਪੰਜਾਬ ਤਰੱਕੀ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਤਰੱਕੀ ਕਰੇ।

Mr. Speaker: Wind up please.

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਨੂੰ ਹਰ ਪੱਖ ਤੋਂ ਰਾਏ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਟਾਇਰਡ ਅਵਸਰਾਂ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰੀ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਹ ਮਸਲਾ ਬੜਾ ਸੀਰੀਅਸ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਮਿਲਟਰੀ ਲਗਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲਈ ਹੈ, ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵੀ ਲਗਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਖਤੀ ਤੋਂ ਵੀ ਸਖਤੀ ਕਰਕੇ ਵੇਖ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਗੋਲੀ ਸਿੱਕੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲਈ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਕਈ ਰਾਏ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਗੋਲੀ ਦੇ ਵਿਚ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੇਰੀ ਰਾਇ ਵਿਚ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਲੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਰਸ਼ਲ ਲਾਅ ਵੀ ਲਗ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ ......

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰੋ।

ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰਜ਼ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਰ ਬੰਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹਰ ਧਰਮ ਦੇ ਬੰਦੇ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਹਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ।

EXTENSION OF TIME OF THE SITTING

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਟਾਈਮ ਹਾਊਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲੇ ਇਕ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਹੋਰ ਆਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਗੇ 10-15 ਮਿੰਟ ਲੈਣਗੇ। ਅਗਰ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋਣ ਤਾਂ ਹਾਊਸ ਦਾ ਟਾਈਮ ਇਕ ਘੰਟਾ ਹੋਰ ਐਕਸਟੈਂਡ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ? ਮੇਰੀ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ 2-2 ਮਿੰਟ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣ।

(**ਆਵਾਜ਼ਾਂ**: ਠੀਕ ਹੈ ਜੀ)

Mr. Speaker: The time of the sitting of the House is extended upto 8·00 P.M.

MOTION UNDER RULE 77 (*Resumption of Discussion*)

ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ (ਸੁਨਾਮ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਸਥਿੱਤੀ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਵਕਤ ਪੰਜਾਬ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਉਤੇ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ

ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਰ ਬੰਦਾ ਇਥੇ ਅਮਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਦ ਦੁਬਾਰਾ ਕਿਉਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਪਹਿਲੇ ਕਿਉਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਸਾਡੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦੱਲ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਧਰਮ ਯੁਧ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਇਥੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਬਦਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਇਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਉਲਝਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਟੀਕਲ ਲੈਵਲ ਤੇ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਥੇ ਗਵਰਨਰ ਮਿਸਟਰ ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਿਹੜੀ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਉਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਹ ਪੁਲਿਟੀਕਲ ਮਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੈਵਲ ਤੇ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਾ ਆਪਣੇ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਸੁਣੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਥੇ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਅੱਗੇ ਆਈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਮਹਾਨ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਜੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਲਹੂ ਲੁਹਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਤਾਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਾਇਮ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਮੁਖਾਲਫਤ ਵੀ ਹੋਈ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਤੋਂ ਬਾਦ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਕਾਰਡ ਸਾਡੇ ਸੰਤ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਥੇ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ। ਅਕਾਰਡ ਉਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ। ਇਥੇ ਸਰਕਾਰ ਬੜੇ ਅੱਛੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 26 ਜਨਵਰੀ, 1986, ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਜਿਸ ਉਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਮੁਖ਼ਾਲਫਤ ਅੰਦਰੋਂ ਵੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਵੀ ਹੋਈ ਪਰ ਇਸ ਮੁਖ਼ਾਲਫਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਉਮੀਦ ਤੇ ਖੜੀ ਰਹੀ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਟਰਾਂਸਫਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਇਹ ਅਕਾਰਡ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਟਰਾਂਸਫਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ । ਅਕਾਰਡ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਉਤੇ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਐਸੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਥੇ ਕਈ ਸਜਣਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੱਚਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ। ਜੋ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜੋ ਪਰਸੋਂ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ 2 ਜਰਨੈਲਾਂ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2 ਜੰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਨਰਲ ਅਰੋੜਾਂ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਹਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ, ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਿਲਟਰੀ ਦੇ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਧਰਮ ਦੀ ਸੌਂ ਖਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੌਂਹ ਖਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਧਰਮ ਦੇ ਜੋਸ਼ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਨ ਉਤੇ ਜੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੀਂਗੀ

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ]

ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ? ਬਜਾਏ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਮ-ਦਰਦੀ ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਕਰਦੀ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਉਹ ਹਾਲੇ ਵੀ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਦਦ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ, ਸਾਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗੋਲੀ ਸਿੱਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਪਰ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਇਥੇ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਹ ਇਕ ਪੁਲਿਟੀਕਲ ਮਸਲਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਸਾਡੀ ਗੱਲ ਸੁਣਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਮਦਦ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ । ਇਥੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਦਲ ਗਈਆਂ, ਗਵਰਨਰਜ਼ ਬਦਲ ਗਏ ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੋਲੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਗੋਲੀ ਵਿਚ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਅਗਰ ਗੋਲੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਗੋਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫੇਰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੀ ਫਰਕ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਗਲਤ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਗੋਲੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਮਿਸ਼ਨ ਹੈ, ਕੋਈ ਮਕਸਦ ਹੈ ਜੋ ਐਸੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਗੋਲੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਗੋਲੀ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਇਸ ਦਾ ਹਸ਼ਰ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਪਿਛੇ ਦੇਖਿਆ ਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਹੁਤਾ ਟਾਈਮ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਹਿੰਦੁਸ-ਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਂਟਰਲ ਸਰਕਾਰ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛਡਦੀ ਔਰ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛਡਦੀ। ਮੈਂ ਅੱਜ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਚੀਮੀਆ ਦੇ ਦੋ ਬੰਦੇ ਜੋਧਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹਨ। ਉਹ ਦੋਨੋਂ ਬੰਦੇ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਜੀ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਜੱਥੇ ਵਿਚ ਗਏ ਸਨ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਕਸਟਰੀਮਿਸਟ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਰੀਜ਼ਾਈਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੇ ਸੈਂਟਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਇਕੋ ਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਿੰਤਾ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਅੱਛਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ ਜੀ ਨੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਥੇ ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ? ਲੋਕ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨਸਾਫ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੂਵਮੈਂਟ ਦਬਾਈ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਇਸ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਦਬਣੀ ਨਹੀਂ। ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਫਰਾਡ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਕਾਰਡ ਤੋਂ ਮੁਕਰ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਚੀਜ਼ ਮੈਂ ਬੜੇ ਦੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ । ਤੁਸੀਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਲੇਕਿਨ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮੰਨਾਉਣ ਲਗੇ ਹਾਂ। ਹਰਿਆਣੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ? ਕੀ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅਕਾਰਡ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ? ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਰਡ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਸੈਂਟਰਲ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਮੁਕਰ ਗਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਚਾਈ, ਸਚਾਈ ਹੀ ਰਹੇਗੀ। ਝੂਠ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਚਲ ਸਕਦਾ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ, ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਜੋ ਰੈਜ਼ੋ-ਲਿਊਸ਼ਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸਰਬ-ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਤਕ ਇਹ ਗੱਲ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇ । ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪੜ੍ਹ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ (ਜਲਾਲਾਬਾਦ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਬੜਾ ਹੀ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੁਐਸ਼ਚਨ ਆਵਰ ਵਿਚ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਇਸ਼ੂ ਨੂੰ ਲਿਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਬਾਰੇ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਬ-ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਕ ਦੋ ਵਾਰੀ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਬਾਰੇ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਕੰਸਟਰੱਕਟਿਵ ਸੁਝਾਓ ਦੇਣ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕੇ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਤਾਂ ਹੀ ਫਾਇਦਾ ਹੈ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਈ ਮੈਂਬਰ ਅਕਾਰਡ ਤੇ ਬੋਲੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਿੰਤੂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਕਾਰਡ ਦਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਹਿਸਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣੋਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਅਕਾਰਡ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਕਾਰਡ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ। ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦਾ ਕਤਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਅਮਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਹੋਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਮੁੜ ਮੁੜ ਅਕਾਰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤੇ ਹੱਲ ਕੱਢੀਏ । ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਕੀ ਜਿਹੜਾ ਦਹਿਸ਼ਤ ਅਤਿਵਾਦੀ ਅਨਸਰ ਹੈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਜਬੂਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ? ਜਦੋਂ ਤਕ ਸੈਂਟਰਲ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਰਡ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉਦੋਂ ਤਕ ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ? ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋਇਆ ? ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ, ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ। ਕਾਮਰੇਡ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ, ਸਾਬਕਾ ਐਮ.ਐਲ.ਏ., ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੀ ਇਹ ਅਕਾਰਡ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਬੰਦ ਹੋਣਗੇ ? ਰਿਸਪਾਂਸੇਬਿਲਿਟੀ ਫਿਕਸ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੌਣ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹੈ ? ਜੇਕਰ ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਬੈਠਾ ਹੈ । ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਮੈਜਾਰਿਟੀ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਡਿਗੇ। ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰੇ । ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਥਿੱਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕਿ ਅਮਨ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮਿਲ ਕੇ ਸੈਂਟਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਲੜ੍ਹਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਇਹ ਪੁਲਿਟੀਕਲ ਇਸ਼ੂ ਹੈ, ਜਦ ਤਕ ਸੈਂਟਰਲ ਸਰਕਾਰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਦ ਤਕ ਹਾਲਾਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੇਰੀ

[ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ]

ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਓ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਆਮ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਇਮਪਲਾਈਜ਼ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੇ ਕੇਸ ਬਣੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਕੱਟੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਫਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛਡੋ ਔਰ ਠੀਕ ਪੋਜ਼ੇਟਿਵ ਐਪਰੋਚ ਕਰੋ। ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਤੇ ਨੱਥ ਪਾਓ। । ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹੱਥ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਨੱਥ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ। ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਲ ਕਰੇ ਔਰ ਅੱਛੇ ਤਰੀਕੇ ਸੋਚੇ । ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਇਸ਼ੂ ਬਣਾਏ । ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮਿਲ ਕੇ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਣ ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਕੀ ਕੁਝ ਅਕਾਲੀ ਡਰੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭਗਤ ਹੈ ? ਕੁਝ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ । ਇਹ ਜਾਣਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਨਸਾਫ ਜਾਣੇ । ਮਸਤਾਨਾ ਜੀ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਤੇ ਉਥੇ ਇਕ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਰੋਹ ਹੋਇਆ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਉਥੇ ਬੋਲੇ । ਉਥੇ ਸਾਡੇ ਇਕ ਸੱਜਣ ਜੱਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਹ ਵੀ ਬੋਲੇ ਅਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਮਸਤਾਨਾ ਜੀ ਬਹੁਤ ਅੱਛੇ ਸਨ, ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਭਲਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਘੋਲ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੀ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਥਾਂ ਦੇਵੇ, ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭਾਣਾਂ ਵਰਤਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਦੀ ਪਰੀਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਵੇ । ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪਸੰਦਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕਰੀਏ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੱਥ ਪਾਈ ਜਾਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਸਾ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਤਿਵਾਦੀ ਪਾਪੀ ਹਨ, ਉਹ ਭੈਣਾ ਦੇ ਵੀਰ, ਸੁਹਾਗਣਾਂ ਦੇ ਸੁਹਾਗ ਖੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੰਡੇਪਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਯਤੀਮ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਚਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਇਕ ਕੰਸਟੱਕਟਿਵ ਐਪਰੋਚ ਹੋ ਸਕੇ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਇਸ਼ੂ ਤੇ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਵੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਕੇ ਚੱਲਣ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਪੁਲਿਟੀਕਲ ਇਸ਼ੂ ਬਣਾ ਕੇ ਨਾ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਗੱਲ ਸਮਝ ਕੇ ਸੁਲਝਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਅੱਜ ਸਾਡੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਸਾਈਨੇ ਡਾਈ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਫੇਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਅਸੀਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ ਹੈ । ਫੇਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ ਪੈਣੀਆਂ ਹਨ । ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਤਾਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਸਿਚੂਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਕੇ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਕਸੂਰਵਾਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਓ ਅਤੇ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੱਸੋ । ਸਾਡਾ ਪਹਿਲਾ ਕੰਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਾਨ ਮਾਲ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਾਂਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਧਰਮ ਇਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਾਨ ਮਾਲ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ । ਇਸ ਪੁਲਿਟੀਕਲ ਇਸ਼ੂ ਨੂੰ ਫੇਰ ਲੈ ਲਵਾਂਗੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਤਿਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪਸੰਦੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿਓ । ਦੂਜਾ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸੁਣਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸਤਾਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੇ ਇਕ ਯੈਲੋ ਰੰਗ ਦਾ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਉੱਚੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਮੈਂ ਏਥੇ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ । ਉਸ ਤੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਕਾਤਲ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਯੈਲੋ ਰੰਗ ਦਾ ਮੋਟਰ-ਸਾਈਕਲ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਹੈ ਕਿ 1972 ਵਿਚ ਜਦੋਂ

ਮਾਤਾਨਾ ਜੀ ਜਿੱਤ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਅਫਸਰ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਥੋਂ ਹੀ ਕੰਮ ਚਲਿਆ ਹੈ । ਜੇ ਭਾਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੀ ਰਿਸਪਾਂਸੀਬਿਲਟੀ ਫਿਕਸ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸੜਕ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਾਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਬੁਛਾੜ ਵਿੱਚ ਇਕ ਉਹ ਹੀ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਧਾਰਣ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਬਾਈ ਪਲਾਨਿੰਗ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਲੀਡਰ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਇਕ ਕੌਮੀ ਇਸ਼ੂ ਬਣਾ ਕੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਕ ਦੋ ਆਈਟਮਜ਼ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਵਾਂਗੇ, ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ (ਬਲਾਚੌਰ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਇਕ ਵਾਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 1977 ਤੋਂ 1980 ਤੱਕ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਕੂਮਤ ਛੱਡੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾਂ ਅਮਨ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਸਾਈਡ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਸਾਈਡ ਰਾਤ ਦੇ ਵਕਤ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਨਾ ਹੱਥ ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਚਲਾ ਜਾਵੇ, ਕੋਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਬੇਸ਼ਕ ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਪਾਈ ਜਾਓ ਕਿ ਇਹ ਅਮਨ ਕਿਥੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਹ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਕੇਵਲ ਗੱਦੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਿਛੇ ਹਟਾਉਣਾ ਬੜਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਢਾਈ ਸਾਲ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਤਨਾ ਕੁਝ ਦਿੱਤਾ, ਅਮਨ ਦਿੱਤਾ, ਪੇਂਡੂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਉਪਰ ਚੁਕਿਆ ਕਿ ਦੂਜੇ ਲੋਕ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਜੋ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਹ ਮੁੜ ਕੇ ਹਕੂਮਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰ ਆਉਣਗੇ । ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਟੁੱਟ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਏਥੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਨਹੀਂ ਟੁਟਿਆ ਸੀ, ਏਥੇ ਸਰਕਾਰ ਕਿਉਂ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫੇਰ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨੀ ਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਪੁਰਅਮਨ ਸੀ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ ਜਿੰਨੀਆਂ ਉਸ ਵਕਤ ਏਥੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਸ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਚੀ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠੀ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿੱਚ ਉੜਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨ ਭਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਓ। ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਕਾਲਜਿਜ਼ ਦੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਭਰ ਗਈਆਂ ਸਨ । ਪਰ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕੋਈ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕ ਲੁੱਟਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਵੱਧਦੀ ਵੱਧਦੀ ਵੱਧ ਗਈ। ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਨਜਾਣ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਏਥੇ ਬਿਠਾ ਦਿਓ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਇਹ ਪਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੌਣ ਬੈਠੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਪਾਸੇ ਕੌਣ ਬੈਠੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਹੀ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਪਾਸੇ (ਟਰੈਜ਼ਰੀ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਪੰਜਾਬੀ ਬੈਠੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੈਠੇ ਹਨ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਹੀ ਸੁਖ ਨਾ ਤੱਕਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪਾਪ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਥੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ

[ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਕਟਾਰੀਆ]

ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਵਲ ਬਿਲਕੁਲ ਉਂਗਲੀ ਨਾ ਕਰੋ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਦਰ ਫੈਕਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਸਾਡੇ ਤੇ ਤਾਰਪੀਡੋ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਇੰਤਹਾ ਪਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਸਬੂਤ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਵਰਕਰ ਐਸੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਬੂਤ ਮਿਲੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਹੀ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਦੂਬੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਮਰਡਰ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਲਫਜ਼ ਕਹੇ, ਉਹ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ, ਇਹ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਹਨ :

> "The Deputy Commissioner of Patiala, in his statement before the Commmission said that "the founder members of the Hindu Suraksha Samiti all belonged to the Youth Congress and it was commonly said that they had the blessings and protection of some Congress leaders of Patiala. He also stated that Mr. Pawan Kumar Sharma, a Samiti leader, had during interrogation by the Police, stated that he was propped up by some Congress leaders." .

ਜਿਸ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਮਨ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਗਲਤ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪ ਇਹ ਸਿਰਫ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਰਾਜ ਕਰਨਾ ਹੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਘਟੀਆ ਗੱਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ । ਮੈਂ ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਤਬਕਾ ਇਹ ਸੋਚੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਝੂਠ ਹੈ । (ਥੰਪਿੰਗ) ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਬਿਲਕੁਲ ਮਲੀਆਮੇਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਜੁਲ ਕੇ ਬੜੇ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਈ ਹੈ । ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਇਹੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਹਲਕਾ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਡਾਮੀਨੇਟਿਡ ਏਰੀਆ ਹੈ । ਉਥੇ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੈਂਡੀਡੇਟ ਦੀ ਸਿਕਿਓਰਟੀ ਜ਼ਬਤ ਹੋਈ ਹੈ । (ਥੰਪਿੰਗ) ਉਥੇ 24,000 ਵੋਟਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ 26,000 ਵੋਟਾਂ ਅਕਾਲੀ ਐਮ.ਪੀ. ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਣ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੀ ਹਿੱਤੂ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਲੋਕ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਧਰੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਟੁੱਟ ਨਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਨਾ ਫਸ ਜਾਈਏ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਤਾਂ ਬੜਾ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਸੀਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲੈ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਉਹ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ, ਬਾਕੀ ਕੀ ਕਰਨਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਐਸੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਬਾਂਬੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਦੋਂ ਚੌਧਰੀ ਭਜਨ ਲਾਲ ਨੇ ਕੋਈ ਐਸੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੱਫੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੌਧਰੀ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਵੱਟ ਕੱਢ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ ਡਰਾਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਦੇ ਅਲਹਿਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਤੋਂ ਅਲਹਿਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ । ਇਹ ਨਹੁੰ-ਮਾਸ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਵੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇਥੇ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਮਾਂ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਲਗੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਟਾਈਮ ਤਾਂ ਮਿਲੇ। ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਲੱਤ ਇਥੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਦਿੱਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਕੀ ਹੈ ? ਕਾਹਦੇ ਵਾਸਤੇ ਤੁਸੀਂ ਅਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਸੀ ? ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਬਦੇਸ਼ੀ ਹੱਥ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਂਵਾਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਨਾ ਠੋਸੀ ਜਾਵੇ। ਸਾਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਸਾਡੇ ਹੱਕ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿੱਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਗਰ ਕੋਈ ਇਹ ਵਿੱਤਕਰਾ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬੀਜ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣੇ ਪੈਣਗੇ, ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗਾ ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲਿਬਰਲ ਹੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਵਿਚ, ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਵਿਚ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਇਹ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕ ਬਹਿਸ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਇਕ ਵਾਰ ਵੀ ਇਹ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਕਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੀ। ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਹਾਊਸ ਦਾ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ 3 ਵਾਰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਦਾ ਇਥੇ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਲੇਕਿਨ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ ਖਾਲੀ ਬੈਂਚਾਂ ਵੱਲ ਹੀ (ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬੈਂਚਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਹ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਹੀ ਹੋਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮੌਕਾ ਮੰਗਿਆ। ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਖੁਲ੍ਹੀ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਹੋਈ। ਜਦ ਪਹਿਲਾਂ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਹੋਈ ਉਦੋਂ ਵੀ ਇਹ ਖਾਲੀ ਬੈਂਚ ਹੀ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਝਾਕਦੇ ਰਹੇ ਸੀ। ਅੱਜ ਫੇਰ ਕਾਲੀਆ ਸਾਹਿਬ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਰਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸਭ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਸਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਅਲਾਓ ਕਰ ਦਿਓ। ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਅਲਾਓ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਬੜਾ ਸੋਹਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਸਲੇ ਤੇ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਹਰ ਵੇਲੇ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਚੰਗੇ ਸੁਝਾਓ ਦਿਓ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇ। ਲੇਕਿਨ ਅੱਜ ਫੇਰ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਬਹਾਨਾ ਕਰਕੇ ਇਥੋਂ ਉਠ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਹ ਕੁਝ ਸੁਣਨਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਅੱਜ ਫੇਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਰਾਮਾ ਕੀਤਾ। ਕਾਲੇ ਕਪੜੇ ਪਾ ਕੇ ਆ ਗਏ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਾਲੇ ਕਪੜੇ ਕਿਥੋਂ ਲੈ ਆਂਦੇ । ਇਕ ਗਜ਼ ਅੱਗੇ, ਇਕ ਗਜ਼ ਪਿਛੇ ਅਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਸੀਣ ਮਾਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਸਿਰਫ ਗੰਢਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਲਗਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਪੜਾ ਮੋੜਨਾ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹੋਣ (ਹਾਸਾ)। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕਪੜੇ ਦੀਆਂ ਤਹਿਆਂ ਮਾਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ । ਕਿਸੇ ਨੇ ਪਿਛੋਂ ਰਿਮਾਰਕਸ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਸਨ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਹ ਕਪੜਾ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਮੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਹਮਦਰਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੱਜ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਚੰਗੇ ਸੁਝਾਓ ਦਿੰਦੇ। ਗਲਤੀਆਂ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਕੋਲੋਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਚੰਗਾ ਸੁਝਾਓ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਡਾਪਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰੀਏ। ਇਥੇ ਬੜੀ ਹੈਲਦੀ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਜਜ਼ਬਾਤ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਵੀ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨਾਲ ਹੈ । ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਪਿਛੋਕੜ ਦੱਸਣ ਲਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਪਿਛੋਕੜ ਦੱਸਣ ਵਾਸਤੇ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰ ਗੱਲ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦਸਣ ਕਿ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ । ਉਹ ਪਿਛੋਕੜ ਦਸਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤੇ

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਫਿਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛੋਕੜ ਦੱਸਣ ਨਾਲ ਜ਼ਖਮ ਅੱਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਖਮ ਹਾਲੇ ਵੀ ਅੱਲੇ ਹਨ। ਮਲ੍ਹਮ ਹਾਲੇ ਕੋਈ ਲੱਗੀ ਨਹੀਂ। ਜ਼ਖਮ ਠੀਕ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਲੇਕਿਨ ਜ਼ਖਮ ਹਾਲੇ ਬਾਕੀ ਹਨ। ਮੁੜ ਮੁੜ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਥੇ ਆਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਅਕਾਰਡ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ। ਬੜੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ। ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਜਵਾਬ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਹੋਇਆ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਔਰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੋਨਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਐਸਾ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਕੁਝ ਫੈਸਲੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਗੱਲ ਨੇਪਰੇ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗੀ। ਲੇਕਿਨ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਗੁਜ਼ਰ ਗਿਆ, ਗੱਲ ਕੋਈ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ। ਫਿਰ 26 ਤਰੀਕ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਮੁੱਕ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ਼ਾ ਸੀ। ਜੇ ਉਸ ਦਿਨ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਅੱਜ ਇਤਨਾ ਕੁਝ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬਹਾਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਨਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅਕਾਰਡ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਹੋਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵਚਨਬੱਧ ਹਾਂ ਲੇਕਿਨ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਯਕੀਨ ਉਠ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 26 ਤਰੀਕ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਪੋਸਟਪੋਨ ਹੋਣ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਤ ਵਿਗੜਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਿਗੜੇ ਹਨ। ਫੌਜ ਨੇ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਵੇਖ ਲਈ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਵੇਖ ਲਈ ਲੇਕਿਨ ਐਸਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਆਤੰਕਵਾਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਤੇ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ। ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਤਾਂ ਕੁਝ ਲੋਕ ਪਰਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਪਸੀ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਜਦ ਅਸੈਂਬਲੀ ਬਣ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਜਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੌਕਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਲੋਕ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਖੁਲ੍ਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਉਧਰੋਂ ਆ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਅਤੇ ਕੰਮ ਧੰਦਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਛੋਟਾ ਮੋਟਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਲੇਕਿਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਐਸੇ ਹਨ ਜੋ ਉਧਰੋਂ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ 100 ਬੰਦੇ ਐਸੇ ਆਏ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਗਵਾਂਢ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਦੋਸਤ ਨਹੀਂ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਰੰਜ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਟੋਟੇ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਸ਼ਰੀਕ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰੰਜ ਗਵਾਇਆ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਮੌਕੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਹਨ ਤਾਂਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਬਦਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਲਭਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਐਸੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੱਲ ਸਮਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਐਕਸ਼ਨ ਤੇ ਚਲ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਵਾਕਿਆ ਲੁਧਿਆਣੇ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਪਾਗਲਪਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਥੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਬਿਨਾ ਇਹ ਵੇਖੇ ਕਿ ਗੋਲੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਗਲਪਨ ਹੋਰ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਵਾਕਿਆ ਵਿਚ ਮੰਗਤੇ ਵੀ ਮਰੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸਿਰਫ ਮੰਗਣ ਵਾਸਤੇ ਨਿਕਲੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੀ ਸਿਰਫ ਐਨਾ ਸੀ ਕਿ ਰੋਟੀ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਆਟਾ ਹੀ ਮੰਗਣਾ ਹੈ। ਹੋਰ

ਵੀ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਬੰਦੇ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਨਕੋਦਰ ਦਾ ਵਾਕਿਆ ਹੋਇਆ। ਜੇ ਇਹ ਹੀ ਆਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਉਥੇ 8 ਬੰਦੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 8 ਆਦਮੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 6 ਸਿੱਖ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਹ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਪਾਗਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕੰਮ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ। ਇਹ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕੋ ਹੀ ਮਜ਼ਹਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ--ਕਰੂਐਲਟੀ। ਚਾਹੇ ਹਿੰਦੂ ਹੋਵੇ, ਚਾਹੇ ਸਿੱਖ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੰਦੇ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਤੁਰ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਮਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਇਹੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਣਾ ਕਿ ਗੋਲੀ ਹਿੰਦੂ ਦੇ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਸਿੱਖ ਦੇ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੇ ਲਗੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਾਈ ਦੇ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਕੋਦਰ ਗਏ ਸੀ। ਉਥੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਕੇ ਆਏ ਹਨ ਔਰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਆਏ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਦਿਲ ਹਿੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜ ਭੈਣਾ ਦਾ ਇਕੋ ਭਰਾ ਸੀ। ਇਹ ਪੰਜਾਂ ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹਲਾਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੰਦਾ ਰੋਟੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਆਟਾ ਪਰਾਤ ਵਿਚ ਪਾਈ ਬੈਠਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਗੋਲੀ ਲੱਗੀ ਔਰ ਉਸ ਦਾ ਖੂਨ ਪਰਾਂਤ ਵਿਚ ਗਿਰਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਫੋਟੋਗਰਾਫਸ ਟੀ. ਵੀ. ਆਦਿ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ। ਇਕ ਹੋਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਭੱਠੇ ਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਧਨੌਲੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਬਣ ਕੇ ਇਹ ਲੋਕ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਰੈਜਮੈਂਟ ਨਾਲ ਤੁਅੱਲਕ ਰਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਬਣਕੇ ਉਥੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਸ਼ੇਰੋਂ ਵਿਖੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਉਥੇ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਸੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਾ ਕੋਈ ਧਰਮ ਹੈ, ਨਾ ਕੋਈ ਇਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਮਕਸਦ ਹੈ ਹਫੜਾ ਦਫੜੀ ਫੈਲਾ-ਉਣਾ। ਜੇਕਰ ਥੋੜਾ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੋਵੇ, ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਜੇਕਰ ਬਤੌਰ ਚੰਗੇ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਦੇ ਇਥੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਾਂਗੇ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਚੰਗੇ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਦੇ ਇਥੇ ਰਹਿਣਾ ਪਏਗਾ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਤੁਅੱਲਕਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਲ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਪੱਧਰ ਤੇ, ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਕਢਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਲੁਧਿਆਣਾ ਔਰ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਹਾਊਸ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਬਣਾਈ ਸੀ ਜੋ ਬਟਾਲੇ ਵਿਖੇ ਗਈ ਔਰ ਉਸ ਨਾਲ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਔਰ ਹਾਲਾਤ ਚੰਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮਾਹੌਲ ਸੁਖਾਵਾਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਇਧਰੋਂ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਔਰ ਦਿਲੀ ਜਾ ਕੇ ਗਲਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਏ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਖਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦੇ। ਇਸ ਦਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰਲਕੇ ਮਿਲ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਠੱਲ੍ਹ ਅਸੀਂ ਪਾਉਣੀ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਾਉਣੀ ਹੈ (ਥੰਪਿੰਗ)। ਇਸ ਲਈ ਇਕੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਿੜ੍ਹ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਇਸ

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮੂਚੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਲ ਕੇ ਇਹ ਜੋ ਨਾਸੂਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੁਣ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਏਗਾ । ਇਸ ਦਾ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰ ਲਈਏ ਤਾਂ ਠੀਕ ਰਹੇਗਾ (ਥੰਪਿੰਗ)

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕੀਏ (ਥੰਪਿੰਗ)

RESOLUTION *re.* GENERAL AMNESTY ETC.

Mr. Speaker : Now the House will take up the Resolution regarding general amnesty.

ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਕਾਲੀਆ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹ ਆਲ ਆਫ ਏ ਸਡਨ ਹੈ । ਇਹ ਬੜਾ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਹੈ ਜਿਸ ਤੇ ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਮਾਈਂਡ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕੇ। ਨੋਟਿਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਟਾਈਮ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਬ-ਜੁਡਿਸ ਮੈਟਰ ਹੈ ।

Rule 150 of the Rules of Procedure says :—

"In order that a resolution may be admissible, it shall satisfy the following conditions, namely :—

".....(d) it shall not relate to any matter which is under adjudication by a Court of Law having jurisdiction in any part of India.".

But the cases are pending in the court of law.

The said rule further says :

"(a) it shall be clearly and precisely expressed, and shall raise substantially one definite issue.

This Resolution is against the Rules. It is not in order. ਪਾਰਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਟਾਈਮ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਸਦਨ ਵਿਚ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਾਰਿਟੀ ਦੇਖ ਲਏ । ਐਮਨਸਟੀ ਪ੍ਰੀ-ਸੁੱਪੋਜ਼ਡ ਹੈ । ਇਹ ਰੀ-ਡਰਾਫਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਪਰਾਪਰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਕਰਾਓ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਗੌਰ ਕਰਕੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਾਲੀਆ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰੂਲਜ਼ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਪੀਕਰ ਕੋਲ ਪਾਵਰਜ਼ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਟਾਈਮ ਲਿਮਿਟ ਵੇਵ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਾਵਰਜ਼ ਮੈਂ ਐਕਸਰਸਾਈਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ । I rule that the Motion is in order ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਦਡਰਾਅ ਖੁਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

Shri Manmohan Kalia : The matter is sub-judice.

Mr. Speaker : The matter is sub-judice but we are talking only about general amnesty. We are not criticising the court, Mr. Kalia. This Resolution, in my opinion, is in order and it is not criticising the court. I think the Members are within their right to do so.

WALK OUT

Shri Manmohan Kalia : My party disassociate with this Resolution and as a protest we walk out.

(The Members belonging to the Bhartiya Janata Party, present in the House, walked out)

RESOLUTION *Re.* GENERAL AMNESTY ETC. (*Resumption*)

ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਘਨੌਰ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦਾ ਹਾਂ :—

"ਇਹ ਸਦਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਾਜਸੀ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਸੁਖਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇ ਕਿ ਆਮ ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਰਾਜੀਵ-ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋਧਪੁਰ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਬਕਸੂਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣ।

ਇਹ ਸਦਨ ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅੱਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਵੰਬਰ, 1984 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੇਕਸੂਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਿਆ, ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮੇਂ ਚਲਾਏ ਜਾਣ।

ਇਹ ਸਦਨ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਅਨਸਰਾਂ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਅਰਾਜਕਤਾ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਅਤੇ ਤਬਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਦਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਅਜਿਹੇ ਅਨਸਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਨਾਸਿਬ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਜਾਨ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਿਨੈ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਆਖਦਾ ਹੈ।"

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਮਸਲੇ ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਤੇ ਬੜੀ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਬਹਿਸ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜੀਵ-ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਮਸਲਿਆਂ ਤੇ ਖੁਲ੍ਹ ਦਿਲੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿਹੜੇ ਦਿੱਲੀ, ਕਾਨਪੁਰ ਔਰ ਬੋਕਾਰੋ ਵਿਖੇ ਦੰਗੇ ਹੋਏ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ। ਮਿਸ਼ਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਗੱਲ ਉਤੇ ਲੱਗਾ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜਿਹੜੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 1981 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਐਨੇ ਵਾਕਿਆਤ

[ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ]

ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਜਿੰਨੇ ਇਕੱਲੇ ਦਿੱਲੀ, ਬੁਕਾਰੋ ਅਤੇ ਕਾਨਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਏ। ਉਥੇ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਰਾ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਥੇ ਸਾਡੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਕਿੰਨੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਡੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, ਕਿੰਨੇ ਕਤਲ ਹੋਏ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਹਾਲਾਤ ਐਸੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਫਸੋਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹਰਿਆਣਾ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ, ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਛਪਣ ਵਾਲੇ ਅਖਬਾਰ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਤੰਕਵਾਦੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ, ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੰਡਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਗੁੱਸਾ ਆਉਣਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੋ ਨਵੰਬਰ, 1984 ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਫਸਾਦ ਹੋਏ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਮਿਸ਼ਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਮਿਤੀ 29 ਮਾਰਚ, 1986 ਵਿਚ ਪੰਕਜ ਬੁਟਾਲੀਆ ਨੇ ਜੋ ਛਾਪਿਆ ਹੈ ਉਹ ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਪ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਗਿਆਤ ਲਈ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:—

> "It is really surprising that the R. N. Mishra Commission inquiring into the Delhi riots of November, 1984 should have decided to exclude PUCL/PUDR from the proceedings. Considering it was the PUCL/PUDR report which raised the issue of organised violence against Sikhs it would have been natural to expect these organisations to have been made parties. However, the same Mishra Commission has decided to include three organisations headed by obvious Congress-I sympathisers in the proceedings. It has also included the Arya Samaj. One wonders to what extent the entire work of the Commission is an exercise in 'communalisation' of justice.........".

ਇਹ ਬੜਾ ਲੰਬਾ ਚੌੜਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਿਸ਼ਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਉਹ ਕਸੂਰਵਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕੀਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਟਹਿੜੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਭੰਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ' ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੈਸ਼ਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਲਈ ਐਵੀਡੈਂਸ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਐਕਟ ਵੱਖਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੀਸਾ ਅਧੀਨ ਅੰਦਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਤਰਮੀਮ ਕਰਕੇ, ਜਿਹੜੀ ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬਿਲ ਲਿਆਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਨਡੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਰਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨ ਜੋਧਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡੱਕੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕੇਸ ਚਲਾਏ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ

ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਔਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਜਮਹੂਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਸੀ ਔਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮਾੜਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਡੀਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਮੌਕੇ ਦੇ ਲਾਅ ਮਨਿਸਟਰ ਸਨ ਉਹ ਸਾਡੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਰੀਪਰੀਜ਼ੈਂਟ ਕਰਦੇ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲਾ ਬਣਾਇਆ। ਅੱਜ ਵੀ ਇਹ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਜੋਧਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਕੇਸ ਚਲਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਜੋ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਿਆ ਕੇ ਕੇਸ ਚਲਾਏ ਜਾਣ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰੋ। ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਕਰੋ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਰਾਜੀਵ-ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਤੋੜ ਫੋੜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਰੇਸ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਜੇ ਲੜਾਈ ਝਗੜੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਅਚੀਵਮੈਂਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਗਰੇਸ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲੇ ਔਰ ਅਸੀਂ ਲੈ ਕੇ ਰਹਾਂਗੇ ਪਰ ਜੇ ਇਹ 26 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਗਰੇਸ ਹੋਰ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਨਾਲਾ ਜੀ ਦੇ, ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣੇ ਸਨ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੇ ਇਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਮਿਥੇ ਟਾਈਮ ਅਨੁ-ਸਾਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਗਰੇਸ ਹੋਰ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਕਰੈਡਿਟ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ। ਪਰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਗੁੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਲੜਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦਾ ਝਗੜਾ ਜਿਹੜਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ **ਇਹ** ਗਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਦਿਆਂਗੇ ਮਗਰ ਪਾਣੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲਵਾਂਗੇ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਇੰਟਰ ਸਟੇਟ ਵਾਟਰ ਡਿਸਪਿਊਟ ਐਕਟ ਸੀ ਉਹ ਵੀ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਐਕਟ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਤਰਮੀਮ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰਾਂ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਿਪੇਰੀਅਨ ਸਟੇਟ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਕੱਢ ਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਤਕਸੀਮ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਤਰਮੀਮ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਜਾਲ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਿਆ, ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਐਕਟ ਬਦਲ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੁੱਸਾ ਆਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੁਣੇ ਹੀ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੇਰੀਅਨ ਸਟੇਟ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਉਹ ਲਾਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ।

ਬਾਕੀ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਫੌਜੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਜੰਗ ਲੜਦੇ ਹੋਏ 1 ਲੱਖ ਕੈਦੀ ਅਸੀਂ ਛੁਡਾਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਾਰ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਦ ਕਿ ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਮੁਕਦਮੇਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਦੇ ਭਰਾ ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਕੇਸ ਪਲੀਡ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਜੌਹਰ ਨੇ ਭਜਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਕੰਪਲੀਮੈਂਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਫਿਰ ਕੁਮਾਰੀ ਸੁਸ਼ੀਲ ਮਹਾਜਨ ਨੇ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਕਿਹਾ।

[ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ]

ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੋਚਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਰੱਕੀ ਵੱਲ ਅਗੇ ਵਧਣਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇਥੇ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਵਡਭਾਗ ਸਿੰਘ ਲੱਖਾਂ ਯਾਤਰੂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਟਰੱਕ ਫੂਕੇ ਗਏ। ਸਾਡੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾੜੇ ਗਏ। ਅੰਬਾਲਾ ਅਤੇ ਯਮਨਾ ਨਗਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਾੜ੍ਹੀ ਕੇਸ ਮੁੰਨੇ ਗਏ ਪਰ ਕਿਸੇ ਲੀਡਰ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਕੋਈ ਭਜਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਇਹ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ। ਸ਼ਰੀਫ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸ੍ਰੀ ਭਜਨ ਲਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਸੋਂ ਦੇ ਵਾਕਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਨਾ ਕਰਨੀ ਇਹ ਗੱਲ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪਿਛੇ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਭਜਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਨੱਥ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਜੋ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਜਾਨ ਮਾਲ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਦਾ ਕੋਈ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉਦੋਂ ਤਕ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਸਰਬ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਹਰਿਆਣੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਜਨ ਲਾਲ ਹੋਵੇ ਤੇ ਚਾਹੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੋਵੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਤਨਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

Mr. Speaker : Motion moved—

"This House recommends to the State Government to approach the Government of India that a general amnesty be announced and all the pending cases against the Youth Sikhs detained in Jodhpur and other Jails and the Army personnel instituted before the Rajiv-Longowal Accord should be withdrawn to improve the political climate in Punjab'

This House also recommends that the Government of India should also take action against those persons who killed innocent Sikhs during November, 1984 riots and institute cases against them in a court of law.

This House also expresses its concern at the activities of the anti-social and anti-national elements who are threatening the lives of the Sikhs settled outside Punjab and looting and destroying their properties through acts of Violence and lawlessness. It, therefore, calls upon the State Government to approach the Government of India to take suitable steps against such elements and save the properties and lives of the Sikhs settled outside the State of Punjab." .

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਲਾਲਪੁਰਾ। ਟਾਈਮ ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣਾ।

ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਲਾਲਪੁਰਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿੰਨੇ ਮਿੰਟ ਤੁਸੀਂ ਕਹੋਗੇ ਉਤਨੇ ਮਿੰਟ ਹੀ ਮੈਂ ਬੋਲਾਂਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਟਾਈਮ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਹੈ ਕਿ 10-12 ਮਿੰਟ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਲਾਲਪੁਰਾ (ਤਰਨਤਾਰਨ) : ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਮੈਂ ਔਰ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਔਰ ਮੈਂ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਈਦ ਕਰਨ ਲਈ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ । ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵੀਰ ਜੋਧਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਔਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਦੂਸਰਾ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਔਰ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਤਲੇਆਮ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਐਕਸ਼ਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ । ਤੀਸਰਾ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜੋ ਸਿੱਖ ਵਸਦੇ ਹਨ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਔਰ ਮਾਲ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਔਰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਇਹ ਪਹੁੰਚਾਏ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿ ਇਹ ਗਾਥਾ, ਇਹ ਕਹਾਵਤ, ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ 10 ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਸਮ ਅੱਪ ਕਰਨ ਦੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦੱਲ ਨੇ ਬਹੁਤ ਲੰਮਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਲੜਿਆ ਜੋ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਧਰਮ ਯੁਧ ਮੋਰਚਾ ਆਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਔਰ 2 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੀਰਾਂ ਨੇ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਔਰ ਇਸ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਚਾਹੇ ਰਸਤਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਔਰ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਚੌਕੜੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਔਰ ਚਾਹੇ ਰੇਲਾਂ ਰੋਕੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲੇਕਿਨ 400 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਾਡੇ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀਤਾ। ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਲਾਜ ਦੇ ਖੁਣੋਂ ਉਹ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ। ਇਹ ਮੋਰਚਾ ਜਾਰੀ ਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਜਾਰੀ ਹੀ ਸਨ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਔਰ 3 ਜੂਨ, ਨੂੰ ਮੈਂ 5.00 ਵਜੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਜੱਥਾ ਰਵਾਨਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਔਰ ਜਦੋਂ ਵਾਪਸ ਪਿੰਡ ਗਏ ਤਾਂ ਉਥੇ ਰੇਡੀਓ ਤੋਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਕਿ ਮਾਰਸ਼ਲ ਲਾਅ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ ਔਰ ਸਾਡੇ ਉਹ ਵੀਰ ਜਿਹੜੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਪੁਰਬ ਮਨਾਉਣ ਗਏ ਹੋਏ ਸੀ ਉਹ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਸੰਗਰੂਰ ਦਾ ਜੱਥਾ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇਣੀ ਸੀ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਥੇ ਬੈਠੇ ਸੀ। ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਹੋ ਗਿਆ ਔਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰਿਆਂ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਐਕਸ਼ਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਵਧੀਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਜੋ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੈਂਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਡੀਟੇਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜੋਧਪੁਰ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਸਬੂਤ ਹਨ, ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਲੜਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਕੀਲ ਕੀਤੇ, ਜੋਧਪੁਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਆਪ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਹਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਜੋਧਪੁਰ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਹਨ ਔਰ ਅੱਜ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ ਉਹ 99 ਫੀ ਸਦੀ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਬੇਗੁਨਾਹ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਹਨ । ਬੈਂਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਡੱਕੇ ਪਏ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਉਹ ਵੀਰ ਜੋ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਹੁਰਮਤੀ ਨਾ ਸਹਾਰਦੇ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ

[ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਲਾਲਪੁਰਾ]

ਕੋਲ ਹਥਿਆਰ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਵਲ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਵਹੀਰਾਂ ਪਾਈ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਅੱਜ ਉਹ ਤਿੰਨ ਦਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਚੇਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਔਰ 400 ਦੇ ਕਰੀਬ ਹਨ ਜੋ ਕੋਈ 17 ਸਾਲ ਦੀ ਕੋਈ 14 ਸਾਲ ਦੀ , ਕੋਈ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਔਰ ਕੋਈ 7 ਸਾਲ ਦੀ ਅੱਜ ਕੈਦ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਔਰ ਕਈਆਂ ਦੇ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਵਿੱਚ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦੱਲ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਔਰ ਅਸੀਂ ਪਬਲਿਕ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਗਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਤਾਕਤ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਪਹਿਲਾ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਔਰ ਬੇਗੁਨਾਹ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਔਰ ਜੋ ਫੌਜੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹਥਿਆਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਮਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਰਸਤਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦੱਲ ਦੇ 4-4 ਸੌ, 5-5 ਸੌ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਗਰੀਬ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਰਹੇ, ਜਿਹੜੇ ਫ਼ੌਜੀ ਐਕਸ਼ਨ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਰਹੇ ਔਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਉਹ ਕੋਈ 40 ਦੇ ਕਰੀਬ ਅੱਜ ਜੋਧਪੁਰ ਜੇਲ ਵਿਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਜੋ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋਧਪੁਰ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ, ਇਹ ਕੇਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਰਜ ਹੋਏ ਇਸ ਦੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਲਿਆ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਰਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਖੁਦ ਜਾ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਜਫੀਆਂ ਪਾਏ ਅਤੇ ਕਹੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਪੁਤਰ ਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਵਾਰਸ ਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਚਲੋ ਆਪਣੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਵਿਚ, ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਵਿਚ ਜੋ ਰੋੜੇ ਅਟਕਾ ਰਹੇ ਹਨ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆ ਨੂੰ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰੋ। ਮੈਂ ਇਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਡਿਟੇਲ ਵਿਚ ਕਿਥੇ ਕਿਥੇ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਵਿਚੋਲੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਔਰ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਜਦੋਂ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ, ਸੰਤ ਜੀ ਵਗੈਰਾ ਸਭ ਅੰਦਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਟੋਟਲੀ ਰਿਹਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਮੈਂ ਇਕੋ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਦ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਮਾਰ ਦਿਤੇ ਗਏ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਟਾਇਰ ਪਾ ਕੇ ਫੂਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅੱਜ ਇਕ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਇਕ ਤੇ ਵੀ ਕੇਸ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਦਿੱਲੀ, ਬੋਕਾਰੋ ਔਰ ਕਾਨਪੁਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕਤਲੇਆਮ ਹੋਇਆ, ਕੀ ਅੱਜ ਕੋਈ ਇਕ ਕੇਸ ਵੀ ਉਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਨਹੀਂ ਚਲ ਰਿਹਾ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ

ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਠੀਕ ਹੈ ਪਰ ਬਾਕੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿਓ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਮੋਡੇਟ ਕਰੇ, ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਵਿਚ ਲਵੇ ਅੱਜ ਇਹ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੱਜ ਵੀ, ਜੋ ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਮੈਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ-ਓ-ਮਾਲ ਦੀ ਰਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਇਹੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਜ ਸਾਡਾ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੀਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦੱਲ ਜੂਝਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਹੱਕ ਅਸੀਂ ਲੈਣੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੋ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਹੈ, ਸਪਿਰਿਟ ਹੈ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਲਿਆਏ ਹਾਂ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਸਮੁਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਰਬ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਪਾਸ ਕਰੇ, ਇਸ ਦੇ ਪਿਛੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਸਮਝਣਗੇ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੇਹਤਰੀ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ (ਥੰਪਿੰਗ) ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਕ ਹੀ ਮਿਸਾਲ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨ ਹੋਏ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰੇਡੀਓ ਵਿਚ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ...

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਟਾਇਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਲਾਲਪੁਰਾ : ਬਸ ਜੀ ਮੈਂ ਦੋ ਮਿੰਟ ਹੀ ਲੈਣੇ ਹਨ ......।

EXTENSION OF TIME OF THE SITTING

Mr. Speaker : Is it the pleasure of the House that the time of the sitting of the House be extended by five minutes.

(Voices : Yes, yes)

Mr. Speaker : The time of the sitting of the House is extended by five minutes, i.e., upto 8.05 P.M.

RESOLUTION *re.* GENERAL AMNESTY ETC. (*Resumption*)

ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਲਾਲਪੁਰਾ : ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਦੇ ਬਾਦ ਜੋ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਬੀਤਿਆ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਜੋ ਜ਼ੁਲਮ ਫੌਜੀਆਂ ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ, ਜੋ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋਏ ਉਹ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਬੇਗੁਨਾਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਫੜ ਫੜ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਕ ਕੇਸ ਪਰਸੋਂ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੈਰੋਂ ਪਿੰਡ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਉਥੋਂ ਇਕ 14 ਸਾਲ ਦਾ ਬੱਚਾ ਫੜਿਆ ਸੀ। ਉਹ 6 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, 8 ਤਾਰੀਖ਼ ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕੇਸ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਬਾਦ ਵਿਚ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਗਿਆ ਲੇਕਿਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਐਪਰੋਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਬੰਦਾ ਫੜਿਆ ਹੈ ਉਹ ਬੇਗੁਨਾਹ ਹੈ ਔਰ ਗਲਤ ਫੜਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਗਲਤ ਕੇਸ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ

[ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਲਾਲਪੁਰਾ]

ਉਹ ਰਿਹਅ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਸ ਨੇ ਪਰਸੋਂ ਚਾਰ-ਚਫੇਰਿਉਂ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਘੇਰ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ 14 ਸਾਲ ਦੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਵੋ, ਪਰ ਘਰ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਦੇ। ਉਹ ਲੜਕਾ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸਮਝ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੋਠੇ ਤੇ ਜਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤਾਕਿ ਚਾਚੇ ਤਾਏ ਦੇ ਮਕਾਨ ਵਿਚ ਚਲਾ ਜਾਏ । ਉਹ ਕੋਠੇ ਤੋਂ ਛਾਲ ਮਾਰਨ ਹੀ ਲਗਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭੁੰਨ ਦਿਤਾ। ਉਥੇ ਖ਼ੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਕ ਨਿਹੱਥੇ ਅਤੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਤਲ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਾਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮੱਚੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਊਸ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ । ਅਗਰ ਮੈਂ ਝੂਠਾ ਹੋਵਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ ਬਾਹਰ ਚਲਾ ਜਾਵਾਂਗਾ ਔਰ ਫਿਰ ਨਹੀਂ ਆਵਾਂਗਾ ਔਰ ਅਗਰ ਬੇਗੁਨਾਹ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਫਿਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰ ਪਏ ਜਦੋਂ ਰੋਕਿਆ ਤਾਂ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਕਿ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਲਿਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਵੀ ਖ਼ੂਨ ਉਥੇ ਪਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਸ ਕਤਲ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਵਾਪਰੇ ਹਨ । ਇਹ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਠੋਕ ਕੇ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰੇ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਕਤਲੇਆਮ ਹੋਇਆ, ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵੇ ਔਰ ਜੋ ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਉਥੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲ-ਓ-ਜਾਨ ਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਕਰੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

Mr. Speaker : Question is—

"This House recommends to the State Government to approach the Government of India that a general amnesty be announced and all the pending cases against the Youth Sikhs detained in Jodhpur and other jails and the army personnel instituted before the Rajiv-Longowal Accord should be withdrawn to improve the political climate in Punjab .

This House also recommends that the Government of India should also take action against those persons who killed innocent Sikhs during November, 1984 riots and institute cases against them in a court of law.

This House also expresses its concern at the activities of the anti-social and anti-national elements who are threatening the lives of the Sikhs settled outside Punjab and looting and destroying their properties through acts of violence and lawlessness. It, therefore, calls upon the State Government to approach the Government of India to take suitable steps against such elements and save the properties and lives of the Sikhs settled outside the State of Punjab. ".

8.05 P.M. *The motion was carried unanimously.*

Mr. Speaker : The House stands adjourned *sine die.*

(The Sabha then adjourned *sine die*).

21768/PVS—Govt, Press, Chd.

Published under the authority of the Punjab Vidhan Sabha and printed by the Controller, Printingand Stationery Department, U.T., Chandigarh

ਮਿਸਲ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸੰਭਾਲ ਸਮਾਂ

'A' 'B' or 'C' proceedings in which the file was recorded and its retention period

ਕੀ ਕੇਸ ਸਬੰਧੀ ਨੋਟ ਸ਼ਾਖਾ/ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਨੋਟ ਬੁੱਕ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ

Whether note regarding case has been kept in the Branch/Sectional Note Book or not

ਸਬੰਧਤ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ

Initials of the concerned Assistant

ਰਿਕਾਰਡਰ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ

Initials of the Recorder

ਪਿਛਲੇ ਹਵਾਲੇ Previous References	ਬਾਅਦ ਦੇ ਹਵਾਲੇ Later References